

Latvijas Republikas Zemkopības ministrija
Ministry of Agriculture Republic of Latvia

Latvijas lauksaimniecība un lauki
Agriculture and Rural Area of Latvia

2007

Latvijas lauksaimniecība un lauki
Agriculture and Rural Area of Latvia

Izdevējs
Publisher

Latvijas Republikas Zemkopības ministrija
Republikas laukums 2
Rīga, LV-1981
Ministry of Agriculture Republic of Latvia
Republikas laukums 2
Riga, LV-1981
Latvia

Atbildīgā par izdevumu
Publisher in Chief

Maruta Grīnberga
Kopējās lauksaimniecības politikas departamenta
Ekonomiskās informācijas nodaļas vadītāja
Head of Economic Information Division
Common Agricultural Policy Department

Tulkojums
Translation

SIA "IM tulki"
"IM tulki" Ltd.

© Latvijas Republikas Zemkopības ministrija
Ministry of Agriculture Republic of Latvia

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce obligāta
Reproduction and quotations are permitted on condition that the source is stated

Ievads Introduction

2006. gads Latvijas lauksaimniecībā bijis bagāts dažādiem notikumiem un izaicinājumiem. Kopumā varam būt gandarīti, jo lauksaimniecības nozaru konkurētspēja un mūsu pārtikas produktu patēriņš un eksports turpina pieaugt. 2006. gadā bija vērojams būtisks Latvijas lauksaimniecības ienākumu pieaugums – par 15%, kas tādējādi pat nedaudz pārsniedza vidējo līmeni Eiropas Savienības valstīs.

2006. gadā ir nodrošināts lielāks Eiropas Savienības un valsts budžeta atbalsta finansējums gan lauksaimnieciskās produkcijas ražošanai, gan lauku vides saimniecisko aktivitāšu dažādošanai, gan bioloģiskās lauksaimniecības attīstībai un vēl daudziem citiem sektoriem. Man ir patīams prieks, ka atbalstu pieprasījušo un projektus iesniegušo lauksaimnieku un lauku uzņēmēju skaits arvien palielinās. Tas apliecina saimnieciskās aktivitātes pieaugumu laukos un to, ka Lauku konsultatīvā un informācijas apmaiņas sistēma turpina sekmīgi darboties.

Protams, nedrīkstu lauksaimniecībā pagājušo gadu tikai un vienīgi slavēt. Esam pārcietuši arī gan sociāli, gan ekonomiski, gan emocionāli nepatīkamus brīžus. Piemēram, to, ka Eiropas Savienības cukura sektora reformas rezultātā 2006. gads bija pēdējais cukurbiešu un cukura ražotājiem, jo Latvijas cukura ražotāji ar cukurbiešu audzētājiem vienojās par nozares darbības pārtraukšanu un cukurfabriku restrukturizāciju. Tāpat nejauku postu Latvijas lauksaimniekiem 2006. gadā nodarīja klimatiskie apstākļi, ietekmējot gan augkopības, gan lopkopības nozari. Tas lika mums visiem – gan Zemkopības ministrijai, gan pašiem lauksaimniekiem ar viņu intereses pārstāvošo sabiedrisko organizāciju starpniecību – sasaproties darbam pie riska vadības sistēmas. Pārbaudījums attiecībā ar citām valstīm mums bija Krievijas institūciju attieksme Latvijā ražotās zivju produkcijas eksportā.

Tomēr ar optimistisku skatu nākotnē raudzīties ļauj Zemkopības ministrijā izstrādātā un apstiprinātā Latvijas lauku attīstības stratēģija 2007.–2013. gadam. Šis dokuments ir pamats turpmākai Latvijas lauksaimniecības, lauksaimnieciskās ražošanas un kopumā lauku attīstībai.

Esmu pārliecināts, ka arī 2007. gads gan lauksaimniekiem, gan Zemkopības ministrijai nesīs arvien jaunus panākumus Latvijas lauku saimniecības un lauku dzīves veicināšanā.

In 2006, Latvia's agriculture faced lots of various developments and challenges. Overall, we can be satisfied, as the competitiveness of the agricultural sectors and the consumption and exports of our food products continue to grow. Latvia's agricultural income increased significantly by 15% in 2006, which is even slightly higher than the average figure of the European Union Member States.

Increased funding from the European Union and the central government budget was granted in 2006 to agricultural production, diversification of the rural environment businesses, organic farming development and many other sectors. I am truly happy that the number of farmers and rural businesses claiming support and submitting projects is rising steadily. It is a sign that the business activity in the rural areas is growing and the Rural Consultancy and Information Exchange System continues to operate successfully.

Of course, I cannot only praise what has been achieved in agriculture last year. We have had our socially, economically and emotionally unpleasant moments as well. For instance, that the year 2006 was the last for the producers of sugar-beet and sugar as a result of the sugar reform implemented in the European Union, as Latvian sugar producers came to an agreement with sugar-beet planters to terminate the operation of the sector and restructure sugar refineries. The climatic conditions also brought about serious losses to Latvia's farmers in 2006, affecting both the sectors of crop-farming and cattle-breeding. This made us all, the Ministry of Agriculture and the farmers via public organizations representing their interests, to brace up for work on a risk management system. The negative effect of the attitude of the Russian authorities towards the exports of fish products manufactured in Latvia represented a challenge to our relations with other countries.

Yet the Latvian Rural Development Strategy Plan 2007–2013 developed and approved by the Ministry of Agriculture gives a reason for an optimistic future outlook. This document serves as a basis for further development of the Latvian agriculture, agricultural production and rural areas in general.

I am certain that the farmers and the Ministry of Agriculture will be even more successful in the year 2007 in promoting business and rural activity in Latvia's rural territories.

zemkopības ministrs
Minister of Agriculture

Saturs

Table of Contents

Ievads	3
<i>Introduction</i>	3
Saturs	4
<i>Table of Contents</i>	4
1. Situācija Latvijas lauksaimniecībā un laukos	8
<i>Situation of Agriculture and Rural Areas in Latvia</i>	8
1.1. Lauksaimniecības vieta tautsaimniecībā	8
<i>Role of Agriculture in Economy</i>	8
1.2. Nodarbinātība	9
<i>Employment</i>	9
1.3. Ienākumi	10
<i>Income</i>	10
1.4. Lauku teritoriju raksturojums	16
<i>Characteristic of the Rural Areas</i>	16
1.5. Lauksaimniecības zemju izmantošana	16
<i>Usage of Agricultural Land</i>	16
1.6. Vidi saudzējoša lauksaimniecība	20
<i>Environmental Agriculture</i>	20
1.7. Izglītība, konsultācijas un zinātne	23
<i>Education, Advices and Science</i>	23
2. Dalība ES lēmumu pieņemšanā	28
<i>Participation in the EU decision making process</i>	28
3. ES pasākumi lauksaimniecībai un lauku attīstībai	30
<i>EU measures in Agriculture and Rural area</i>	30
3.1. Kopējās lauksaimniecības politika Latvijā	30
<i>Common Agricultural Policy in Latvia</i>	30
3.1.1. KLP – situācijas apraksts	30
<i>CAP overview</i>	30
3.1.2. Tiešie maksājumi	32
<i>Direct payments</i>	32
3.1.3. Importa, eksporta administrēšanas pasākumi (licences, eksporta kompensācijas, tarifu kvotas)	38
<i>Administration Measures of the Import and Export (licences, export refunds, tariff quotas)</i>	38
3.1.4. Tirgus intervence	45
<i>Market intervention</i>	45
3.1.5. ES lauksaimniecības produkcijas veicināšana	47
<i>Promotion of EU agricultural production</i>	47
3.1.6. Lauku attīstības plāns	48
<i>Rural Development Plan</i>	48
3.2. Strukturālie fondi	55
<i>Structural Funds</i>	55

4. Nacionālais atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai	62
<i>National support in Agriculture and Rural development</i>	<i>62</i>
4.1. Valsts atbalsts – subsīdijas	62
<i>State Aid - subsidies</i>	<i>62</i>
4.2. Tirgus veicināšanas programma	65
<i>Market promotion Programm</i>	<i>65</i>
4.3. Kredītu garantijas lauku uzņēmējiem	65
<i>Loan guarantees to rural entrepreneurs</i>	<i>65</i>
4.4. Nodokļi	66
<i>Taxes</i>	<i>66</i>
4.5. Kooperatīvu un nevalstisko organizāciju atbalsts	69
<i>Support for cooperative and non-fovermental organizations</i>	<i>69</i>
5. Lauksaimniecības nozaru attīstība	74
<i>Development of Agricultural sectors</i>	<i>74</i>
5.1. Kopsavilkums	74
<i>Summary</i>	<i>74</i>
5.2. Piena un piena produktu ražošana	75
<i>Milk and Dairy Products</i>	<i>75</i>
5.3. Cūkgaļas ražošana	82
<i>Production of Pork</i>	<i>82</i>
5.4. Liellopu gaļas ražošana	85
<i>Production of Beef</i>	<i>85</i>
5.5. Olu un putnu gaļas ražošana	89
<i>Production of Eggs and Poultry</i>	<i>89</i>
5.6. Aitkopības un kazkopības nozaru attīstība	92
<i>Development of Sheep Farming and Goat Farming</i>	<i>92</i>
5.7. Zirgkopība	94
<i>Horse Breeding</i>	<i>94</i>
5.8. Graudu ražošana	96
<i>Grain production</i>	<i>96</i>
5.9. Augļu un dārzeņu ražošana	99
<i>Fruit and Vegetable production</i>	<i>99</i>
5.10. Cukurbiešu un cukura ražošana	102
<i>Sugar Beets and Sugar</i>	<i>102</i>
5.11. Kartupeļu ražošana	106
<i>Potatoes</i>	<i>106</i>
5.12. Eļļas augu ražošana	108
<i>Oil Plants</i>	<i>108</i>
5.13. Linu ražošana	109
<i>Flax</i>	<i>109</i>
5.14. Augu ģenētisko resursu saglabāšana	109
<i>Preservation of the genetic resources of cultivated plants</i>	<i>109</i>
5.15. Biškopība	110
<i>Apiculture</i>	<i>110</i>

5.16.	Netradicionālās lauksaimniecības nozares	111
	<i>Non-traditional Agricultural Sectors</i>	111
5.17.	Bioloģiskā lauksaimniecība	113
	<i>Organic Farming</i>	113
5.18.	Enerģētika (biomasa)	114
	<i>Energy (Biomass)</i>	114
6.	Pārtika	120
	<i>Food</i>	120
6.1.	Pārtikas ražošana	120
	<i>Manufacture of Food Products</i>	120
6.2.	Pārtikas drošība un kvalitāte	121
	<i>Food safety and quality</i>	121
6.3.	Pārtikas aprites valsts uzraudzība	124
	<i>Food chain state surveillance</i>	124
6.4.	Valsts veterinārā uzraudzība	130
	<i>Public Veterinary Surveillance</i>	130
7.	Eiropas Savienības ārējās tirdzniecības politika	134
	<i>External Trade Policy of EU</i>	134
7.1.	Starptautiskās tirdzniecības līgumi	134
	<i>International Trade Agreements</i>	134
7.2.	Ārējās tirdzniecības analīze	137
	<i>External Trade Analysis</i>	137
7.3.	ES tirgus aizsardzības pasākumi, kas skar Latvijas lauksaimniecības intereses	143
	<i>EU market protection measures touching the agricultural interests of Latvia</i>	143
8.	Zivsaimniecība	146
	<i>Fisheries sector</i>	146
9.	Lauksaimniecības un lauku attīstības politikas izstrādes un īstenošanas institūcijas Latvijā	152
	<i>Institutions Forming and Implementing Agricultural and Rural Development Policy</i>	152

SITUĀCIJA LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBĀ UN LAUKOS
SITUATION OF AGRICULTURE AND RURAL AREAS IN LATVIA

1. Situācija Latvijas lauksaimniecībā un laukos

Situation of Agriculture and Rural Areas in Latvia

1.1. Lauksaimniecības vieta tautsaimniecībā

Role of Agriculture in Economy

Jau vairākus gadus ir vērojama stabila lauksaimniecības attīstība, veiksmīgi izmantojot nacionālo un ES atbalstu, kā arī palielinājusies ražošanas un ienākumi.

Jau vairākus gadus ir vērojama stabila lauksaimniecības attīstība, veiksmīgi izmantojot nacionālo un ES atbalstu, kā arī palielinājusies ražošanas un ienākumi.

1.1. tabula
Table 1.1.

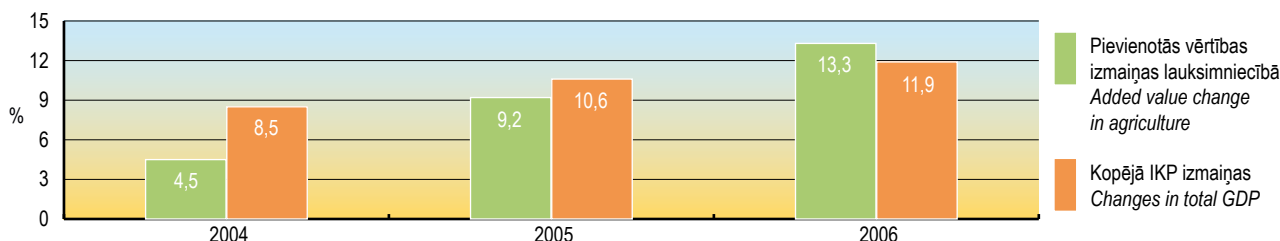
Iekšzemes kopprodukts lauksaimniecībā un tā īpatsvars kopējā iekšzemes kopprodukta struktūrā 2004.–2006. gadā
Gross domestic product in agriculture and its share in the structure of gross domestic product in 2004–2006

	2004.	2005.	2006.
IKP faktiskajās cenās, tūkst. Ls GDP in a current prices, thous. LVL	7 434 454	9 059 087	11 264 695
Lauksaimniecības un medniecības pievienotā vērtība faktiskajās cenās, tūkst. Ls Agricultural and hunting added value, in a current prices, thous. LVL	181 717	198 514	224 908
Lauksaimniecības un medniecības pievienotās vērtības īpatsvars kopējā IKP faktiskajās cenās,% Share of agricultural and hunting added value, in a current prices structure in total GDP, %	2,7	2,5	2,3

Avots: Centrālā statistikas pārvalde (CSP) Source: Central Statistical Bureau (CSB)

Latvijas iekšzemes kopprodukts faktiskajās cenās 2006. gadā sasniedza Ls 11 265 tūkst., kas ir Ls 4924 uz vienu iedzīvotāju. Salīdzinot ar 2005. gadu, IKP pieaugums ir bijis 11,9%, gandrīz 80% pieauguma nodrošināja pakalpojumu nozaru izaugsme, lielākais – komercpakalpojumu nozarē (17,6%), tirdzniecībā (17,5%).

In 2006, Latvia's gross domestic product amounted to 11 265 thousand lats at current prices or 4924 lats per capita, representing a 11,9% increase year-on-year. The growth in the services sector accounted for almost 80% of the overall increase with the highest growth rates reported in the sectors of commercial services at 17,6% and trade at 17,5%.

Avots: CSP Source: CSB

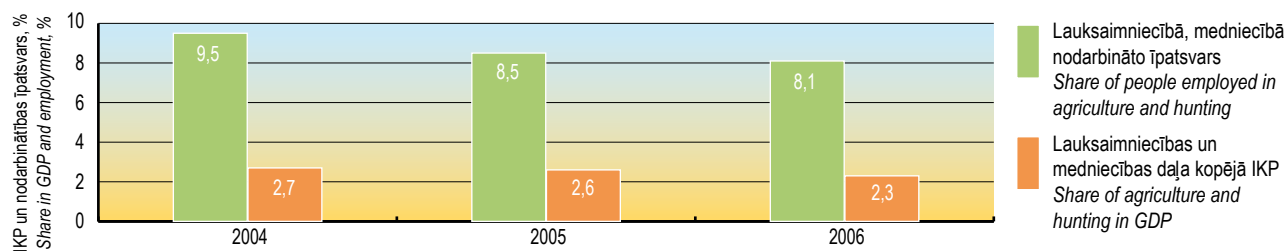
1.1. attēls. IKP un pievienotās vērtības izmaiņas % pret iepriekšējo gadu 2004.–2006. gadā
Figure 1.1. Annual percentage change of GDP and value added in 2004–2006

Lauksaimniecības, medniecības un mežsaimniecības daļa nacionālajā kopienākumā 2006. gadā bija 3,2% jeb Ls 354,9 tūkst. Lauksaimniecības un medniecības daļa nacionālajā kopproduktā 2006. gadā bija 2,3% jeb Ls 224,91 tūkst.

The share of agriculture, hunting and forestry in the gross national income amounted to 3,2% or 354,9 thousand lats in 2006, whereas that of agriculture and hunting in the gross national product was 2,3 % or 224,91 thousand lats.

Kā lauksaimniecībā, medniecībā nodarbināto īpatsvars, tā arī lauksaimniecības un medniecības daļa kopējā IKP samazinās. Taču šī tendence tikai pietuvina Latviju ES vidējam līmenim.

Both the share of those employed in agriculture and hunting as well as that of agriculture and hunting in the overall GDP is shrinking, yet this trend only brings Latvia closer to the EU average.

Avots: CSP Source: CSB

1.2. attēls. Lauksaimniecībā, medniecībā nodarbināto īpatsvars un lauksaimniecības un medniecības daļa kopējā IKP 2004.–2006. gadā
Figure 1.2. Share of persons employed in agriculture and hunting and share of agriculture and hunting in the total GDP in 2004–2006

1.2. Nodarbinātība

Employment

Lai gan Latvijas iedzīvotāju skaits arī 2006. gadā turpināja samazināties, 2007. gada sākumā tas bija 2,3 milj. jeb par 13,3 tūkst. cilvēku mazāks nekā pirms gada. Darbaspēka aptaujas rezultāti liecina, ka 2006. gadā kopumā valstī bija nodarbināti 1087,6 tūkst. cilvēku (60,1% no iedzīvotāju kopskaita vecumā no 15 līdz 74 gadiem). Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2006. gadā palielinājās gan nodarbināto iedzīvotāju skaits (2005. gadā tas bija 1035,9 tūkst. cilvēku), gan nodarbināto īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā (2005. gadā šis rādītājs bija 57,1%).

Kopējam nodarbināto skaitam Latvijā ir tendence palielināties. Taču lauksaimniecības nozarē nodarbināto īpatsvars katru gadu samazinās. Kopš 2001. gada lauksaimniecībā pamatdarbā nodarbināto īpatsvars (15–74 gadu vecumā) sarucis no 12,3% līdz 8,1%, un 2006. gadā tie ir 88 tūkst. cilvēku.

Latvia's population continued to shrink in 2006, and at the beginning of 2007 it was 2,3 million, representing a year-on-year decrease by 13,3 thousand persons. Labour force survey reveal that the overall number of employed totalled 1087,6 thousand in 2006, which is 60,1 % of the total population aged 15 to 74 years. In 2006, the number of employed increased in comparison with the previous year, as in 2005 it amounted to 1035,9 thousand. The share of the employed in the total population also grew in comparison with 57,1% in 2005.

The overall number of employed is following an upward trend in Latvia; nevertheless, the share of those employed in agriculture is contracting year by year. Since 2001, the number of those primarily employed in agriculture aged 15 to 74 years has decreased from 12,5% to 8,1%, amounting to 88 thousand persons in 2006.

1.2. tabula
Table 1.2.

Iedzīvotāju nodarbinātības dinamika 2004.–2006. gadā Latvijā (tūkst. cilvēku)
Dynamics of employment of the population in 2004 – 2006 in Latvia (thous. people)

	2004	2005	2006
Ekonomiski aktīvi iedzīvotāji vecumā 15–74 gadi Economically active population aged 15–74 years	1 136,3	1 135,0	1 167,5
Nodarbinātie Employed	1 017,7	1 035,9	1 087,6
Nodarbinātie lauksaimniecībā, medniecībā Employed in agriculture and hunting	97,0	87,8	88,4

Avots: CSP Source: CSB

Galvenā ekonomiskā aktivitāte laukos ir lauksaimniecība. Ļoti lēni laukos pieaug nodarbinātība citās nozarēs, jo lauku ekonomikā esošajām pamatnozarēm ir salīdzinoši ierobežotas alternatīvas.

2006. gadā laukos darba meklētāju īpatsvars bija zemāks nekā pilsētās – attiecīgi 6,7% un 6,9%. Daļējs izskaidrojums zemākam īpatsvaram laukos varētu būt tas, ka par nodarbinātām tiek uzskatītas arī tās personas, kurām nozīmīgs iztikas avots ir darbs piemājas vai personīgajā saimniecībā tikai savam patēriņam.

Faktiskais bezdarba līmenis laukos ir būtiski augstāks, jo laukos ir izplatītas dažas slēptās bezdarba formas, piemēram, neapmaksātā darbā iesaistīto ģimenes locekļu īpatsvars laukos, nepilnu darba laiku strādājošo īpatsvars. Būtiska problēma ir bezdarba pieaugums pirmspensijas vecuma (sākot no 50 gadiem) lauku iedzīvotāju vidū.

Nemainīgi augsts bezdarba līmenis saglabājas Latgalē. Visaugstākais reģistrētā bezdarba līmenis 2006. gada decembrī bija šādos rajonos: Ludzas – 23,4%, Rēzeknes rajonā – 22,6%, Krāslavas – 18,4%, Balvu – 17,9%, Preiļi – 16,5%.

Agriculture reported the highest economic activity in rural areas. Employment growth in other sectors has been sluggish, as other basic sectors of the rural economy have comparatively limited alternatives.

The unemployment rate in the rural areas was lower than in the urban areas: 6,7% and 6,9% respectively. A lower unemployment rate in the rural areas can be partly explained by the fact that the notion of employed comprises also persons for whom working at their individual farms and producing for their individual consumption is a substantial source of subsistence.

Real unemployment is considerably higher in the rural areas, as the rural areas are prone to some forms of hidden unemployment; e.g., the share of family members employed without payment in the rural areas, the share of part-time employed. The growing unemployment in the pre-retirement group of the rural population aged 50 years and older is a major problem.

Unemployment remains constantly high in Latgale. The highest registered unemployment rate in December 2006 was registered in the following districts: Ludza (23,4%), Rēzekne (22,6%), Krāslava (18,4%), Balvi (17,9%), Preiļi (16,5%).

1.3. tabula
Table 1.3.

Darba meklētāju īpatsvars un bezdarba līmenis
Proportion of unemployed persons and registered unemployment rate

	2004	2005	2006
Darba meklētāju īpatsvars % ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā, valstī kopumā Percentage share of unemployed persons in total number of economically active population of Latvia	10,4	8,7	6,8
Darba meklētāju īpatsvars % ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā, laukos Percentage share of unemployed persons in total number of economically active population of the rural areas	8,4	7,4	6,7
Darba meklētāju īpatsvars % ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā, pilsētās Percentage share of unemployed persons in total number of economically active population of the urban areas	11,3	9,3	6,9
Reģistrētā bezdarba līmenis, vidēji periodā, % Average registered unemployment rate in the period, %	8,7	8,0	7,0

Avots: CSP, Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) Source: CSB, State Employment Agency (SEA)

1.3. Ienākumi

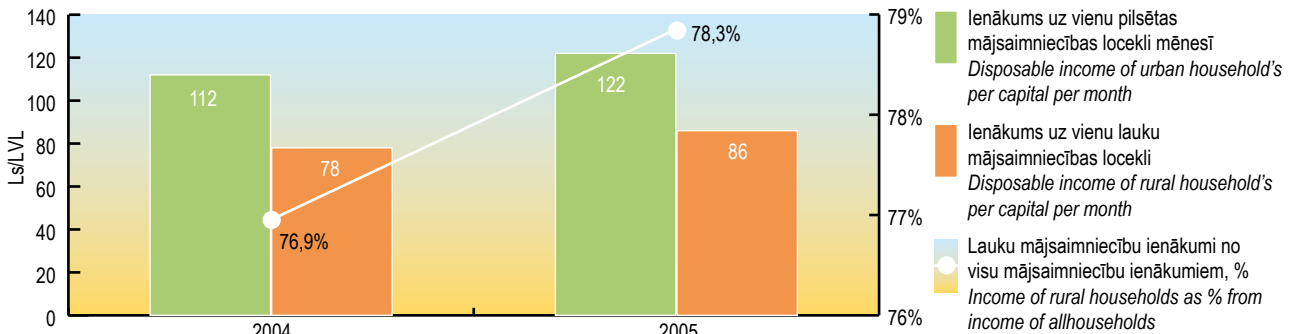
Income

Neskatoties uz to, ka ekonomiskie rādītāji pastāvīgi uzlabojas, sabiedrības dzīves kvalitātes līmenis joprojām ir zems. Iedzīvotāju ienākumu pieaugums ir ļoti nevienmērīgs. Nabadzīgo iedzīvotāju skaits pamazām pieaug, turklāt ir vērojama nabadzības feminizācija. Saskaņā ar Kopējās sociālās iekļaušanās memorandu 2005. gadā 19% Latvijas iedzīvotāju bija pakļauti nabadzības riskam. Labklājības ministrijas veiktie pētījumi pierāda, ka salīdzinoši plaša lauku sabiedrība dzīvo arvien pieaugošā nabadzībā un mājāsaimniecībā iztikas nolūkiem tiek uzturēta naturālā saimniecība. To apliecina arī būtiskā starpība starp valstī noteikto viena iedzīvotāja pilna iztikas minimuma preču un pakalpojuma groza vērtību, kas valstī 2005. gadā bija Ls 105,48 apmērā, un vidējo mājāsaimniecības ienākumu uz vienu lauku iedzīvotāju šajā periodā – Ls 86,36 mēnesī. 2006. gadā viena iedzīvotāja pilna iztikas minimuma preču un pakalpojuma groza vērtība sasniedza Ls 116,92 (CSP npublicēti dati par Mājāsaimniecības budžeta pētījumiem 2006. gadā).

1.3. attēlā redzams ienākums uz vienu mājāsaimniecības locekli mēnesī pa gadiem palielinās, taču pilsētu mājāsaimniecību ienākumi pieaug straujāk nekā lauku mājāsaimniecību ienākumi. Salīdzinot 2002. gadu ar 2005. gadu, pilsētu mājāsaimniecību ienākumi ir pieauguši par 38,9% un lauku mājāsaimniecību ienākumi – par 35,1%. 2005. gadā pilsētu mājāsaimniecību ienākumi bija par 40,9% lielāki nekā lauku mājāsaimniecību ienākumi.

Although the economic indicators are constantly improving, the quality of life of the community remains low. The growth of the population income is highly heterogeneous. Low income population is gradually increasing. Moreover, feminisation of poverty can be observed. According to the Joint Memorandum on Social Inclusion, 19% of Latvia's population were exposed to poverty risk in 2005. Surveys undertaken by the Ministry of Welfare show that a comparatively large part of the rural community live in growing poverty and households are engaged in self-sufficiency farming to survive. This is also proved by the significant difference between the per capita value of the full subsistence minimum basket of goods and services set at 105,48 lats in Latvia in 2005 and the average household income per capita in the rural areas in this period, which was 86,36 lats per month. In 2006 value of the full subsistence minimum basket of goods and services per capita reached 116,92 lats (in 2006 there are no more available data of CSP Household Budget Survey).

Figure 1.3 reveals that the monthly income per household grows year-on-year, yet the income of urban households increases at a higher rate than that of the rural households. From 2002 to 2005, the income of urban households has increased by 38,9%, whereas that of rural households has expanded by 35,1%. In 2005, the income of urban households was 40,9% higher than that of rural households.

Avots: CSP Source: CSB

1.3. attēls. Ienākums uz vienu mājāsaimniecības locekli mēnesī laukos un pilsētā 2004.–2005.gadam, Ls
Figure 1.3. Monthly income per member of urban and rural households in 2004–2005, LVL

Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts ir izstrādājis lauksaimniecības ienākumu novērtējumu par 2006. gadu, izmantojot Lauksaimniecības ekonomisko kopaprēķinu (LEK). Šis novērtējums izstrādāts visam lauksaimniecības sektoram kopumā, iekļaujot visas saimniecību kategorijas un lauksaimniecības darbības veidus, tostarp arī nelauksaimnieciskās blakusdarbības, ja par tām netiek veikta atsevišķa uzskaitē. Ienākumu novērtējums iegūts, apkopojot visa sektora datus par ražotās produkcijas apjomu, tās izlietojumu, cenām, atbalstu, ražošanas izmaksām un ienākumu pārdali. Galvenokārt izmantoti Centrālās statistikas pārvaldes, Saimniecību uzskaites datu tīkla (SUDAT) un Lauku atbalsta dienesta dati, nepieciešamības gadījumos veicot to pārprēķinu, kā arī uz tiem balstītu novērtējumu. Pagaidām aprēķinātie lauksaimniecības ienākumi ir vēl tikai priekšnovērtējums līdz atsevišķu faktisko datu, galvenokārt par izmaksām, saņemšanas gada otrajā pusē. Datu precizēšanas un metodikas pilnveidošanas rezultātā korigēti iepriekšējo gadu rādītāji. Jāpiebilst, ka sakarā ar izlases veida apsekojumu lietošanu informācijas ieguvē, kā arī dažādu avotu kombinēšanu un novērtējumu izmantošanu aprēķinu procesā, iegūtie rezultāti ir nosacīti un vērtējami tikai kā orientējoši.

Jāuzsver, ka ienākumu analizē tiek izmantota gala produkcija, kura no kopējās saražotās atšķiras ar to, ka tajā neietilpst patērētais pašu saimniecībā sēklai, pašu pārstrādē (jo ietilpst pārstrādātā galaprodukta vērtība), zudumi, lopkopības produkti lopbarībai, kā arī blakusprodukti (ganību zāle, kūtsmēsli).

The Institute of Agrarian Economy of Latvia has performed assessment of agricultural revenues for 2006 by applying the Economical Accounts of Agriculture (EAA). This assessment has been prepared for the whole agricultural sector covering all categories of farms and types of agricultural activities, including also the non-agricultural side-effects, unless they are not registered separately. Assessment of revenues was made by summarising data of the whole sector on the amount of production, its consumption, prices, aid, production costs and distribution of income. Main source of information was data from the Central Statistical Bureau, Farm Accountancy Data Network (FADN) and the Rural Support Service, in case of necessity performing re-calculation of the data and following assessment based on the data.

Agricultural revenues being calculated so far are only the preliminary assessment until reception of particular actual data, mainly on costs, in the second part of the year. In the result of data clarification and improvement of methodology the data of previous years have been corrected. It must be noted that due to application of random visits in collecting the information as well as combining different sources of information and use of assessments in the calculation process the obtained results are conditional and shall be deemed as approximate only.

It must be underlined that income analysis uses the end production, which differs from the total production with the aspect that it does not include amounts used for seed in one's own farm, individual processing (because it includes the value of the processed end-product), losses, cattle-breeding produces for feeding as well as by-products (pasture, stable manure).

Klimatisko apstākļu ziņā 2006. gads bijis lauksaimniekiem neveiksmīgs, jo tas aizsākās vispirms ar kailsala radītajiem zaudējumiem ziemāju kultūrām, ko pastiprināja vēlāis un sausais pavasaris, kuram sekoja vēl sausāka vasara, ievērojami samazinot galveno augkopības kultūru ražību un iegūto kopražu, tostarp barības bāzi lopkopībā. Gada otrajā pusē situācija pasliktinājās arī sakarā ar Polijas importa ietekmi, kas visvairāk bija jūtama cūkkopības sektorā. Taču, neskatoties uz šīm un citām problēmām, ar kurām lauksaimniekiem bija jāsakaras 2006. gadā, ienākumi nav mazinājušies, bet tieši otrādi – aprēķinātie rezultāti liecina par vērā ņemamu ienākumu pieaugumu 15% apmērā nominālā vērtībā.

Saskaņā ar pieejamo informāciju cenu pieaugums augkopībā spējis kompensēt ražošanas apjoma kritumu, bet lopkopībā cenu izmaiņas devušas papildu ienākumus, kuri tomēr samazinājās gada otrajā pusē sakarā ar cenu pieaugumu lopbarībai un dzīvnieku samazinājumu. Stāvokli ienākumu jomā visvairāk uzlabojis ievērojamais atbalsta pieaugums, kas galvenokārt saistīts ar nepieredzēti lielo valsts piešķirto kompensāciju apjomu klimatisko apstākļu radīto seku novēršanai lielākiem platību maksājumiem un maksājuma pieaugumu (palielinoties pieejamajam finansējumam) par pienu, kā arī atbalsta ieviešanu iepriekš nesubsidētajām cukurbietēm.

Kopējā nozares izlaides vērtība 2006. gadā sasniedusi Ls 586,8 milj. Tas nozīmē, uz cenu rēķina produkcijai palielinoties par Ls 68,8 milj., uz produktu subsīdiju līmeņa pieaugot par Ls 13,1 milj., bet sakarā ar apjoma kritumu izlaides vērtība samazinājusies par Ls 18,3 milj.

Ja augkopības produkcijas fiziskais apjoms (ražotāju cenās) ievērojami palielinājās 2005. gadā, tad 2006. gadā, tieši otrādi, tie nozīmīgi samazinājušies – par 11,9%. Pateicoties apjomu pieaugumam lopkopībā (+6,4%), kopējās gala produkcijas apjoms samazinājies nedaudz – par 3,2%. Apjoma samazinājums fiksēts visām galvenajām augkopības kultūrām (izņemot dārzeņus), bet visvairāk – augļiem un ogām (-38,3%), kartupeļiem (-20,3%) un rapsim (-16,6%).

Pēc 2005. gada rekordaugstās graudaugu ražas, kas ienākusies pēdējos gados, ievērojami samazinājies arī graudaugu apjoms (-13,8%). Lielākajai daļai augkopības kultūru produkcijas apjoma samazinājums sliktu laika apstākļu dēļ būtu vēl ievērojamāks, ja to nebūtu kompensējis platību pieaugums.

Lopkopībā turpretim pieaudzis visu galveno produkcijas veidu ražošanas apjoms, izņemot cūkkopībā. Visvairāk palielinājies mājputnu produkcijas apjoms (bruto produkcijai +26,7%). Nozīmīgs palielinājums fiksēts arī liellopiem (+12,1%), lai arī liellopu gaļas ražošanas apjoms palielinājies tikai nedaudz, taču aprēķinā tiek ņemtas vērā kopējās dzīvsvāra izmaiņas.

Concerning the weather conditions the 2006 for the farmers was not successful, because the year started with losses to winter crops caused by black frost and then more intensified late and dry spring, which was followed by even more dry summer in such way reducing the productivity of the main crop farming crops and the total yield, including the forage base in cattle-breeding. In the second half of the year the situation worsened due to the impact caused by import from Poland, which was mostly noticeable in the pig-breeding sector. However, in spite of these and other problems farmers faced in 2006 the revenues did not decrease, but the other way round – the calculated results show that there has been a significant increase of revenues by 15% in the nominal value.

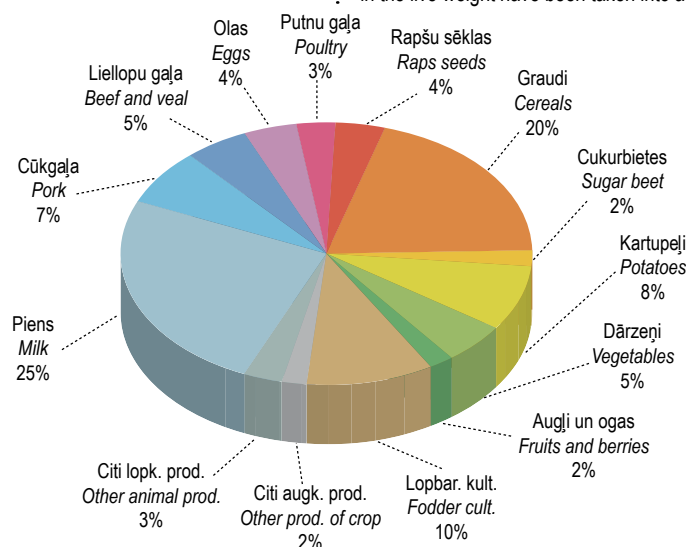
According to the available information the price increase in the crop farming has been able to compensate the reduction of production amounts, but in the cattle-breeding sector the prices changes have generated additional revenues, which, however, reduced in the other half of the year due to increase of forage prices and the reduction of the number of animals. Situation concerning the revenues was mainly improved by the significant increase of the aid related mostly with the unprecedented high state compensations for elimination of the consequences caused by climatic conditions, larger area payments and increase of the payments for milk (due to increased available funding), as well as introduction of aid for previously non-subsidised sugar-beets.

Total output of the sector in 2006 reached LVL 586,8 million. This has been possible due to increase of the production by LVL 68,8 million on the account of price changes, by LVL 13,1 million due to the increased level of subsidies, but in connection with the reduction of the production amounts the output value has decreased by LVL 18,3 million.

If actual amounts of crop farming (in producers' prices) in 2005 increased significantly then in 2006 they reduced dramatically by 11,9%. Thanks to the increase of the amounts in cattle-breeding (+6,4%) the total amount of end production reduced only slightly – by 3,2%. reduction of amount has been recorded in all main crop farming crops (except vegetables), but mainly for fruit and berries (-38,3%), potatoes (-20,3%) and canola (-16,6%).

After the record-high crop harvest of 2005 generated in the recent years, also the amounts of crops have decreased significantly (-13,8%). Reduction of the production amounts of majority of crop farming crops due to unfavourable weather conditions could be even more dramatic if it would not be compensated by the increase of areas.

In turn in animal-breeding the production amounts of all major product types have increased, except in pig-breeding. Main increase was recorded in the poultry production (+26,7% for gross production). Significant increase took place also for the cattle (+12,1%), although the production amounts of beef have increased only slightly, however in the calculation the total changes in the live weight have been taken into account.

Avots: Latvijas valsts agrārā ekonomikas institūts (LVAEI), Lauksaimniecības ekonomiskais kopaprēķins (LEK)
Source: The Institute of Agrarian Economy of Latvia (IAEL), Economical Accounts of Agriculture (EAA)

1.4. attēls. Lauksaimniecības preču gala produkcijas struktūra 2006. gadā (bāzes cenās)

Figure 1.4. Structure of the agricultural end-products in 2006 (in base prices)

Kopējās nozares gala produkcijas cenas pieaugušas par 14,7%, cenu kāpums fiksēts gan augkopības, gan arī lopkopības produkcijai. Augkopībā cenas pieaugušas daudz ievērojamāk – par 28,1%, bet lopkopībā – par 5,6%. Augkopības produktu grupā visstraujāk cenas paaugstinājušās kartupeļiem (+69,3%), lopbarības kultūrām (+37,2%), kā arī graudaugiem (+31,6%). No galvenajām kultūrām cena pazeminājās vienīgi cukurbietēm, turklāt ļoti ievērojami – par 30,4%. Tas saistīts ar ES cukurbietu sektora reformu, turklāt, ņemot vērā reformas nosacījumus, ir pieņemts lēmums pārtraukt cukura ražošanu Latvijā.

Tā kā produktu subsīdijas vidēji uz vienu vienību 2006. gadā ievērojami palielinājušās (ko lielā mērā ietekmējis ražības samazinājums augkopības kultūrām), nozares gala produkcijas bāzes cenas kāpušas vidēji par 16,2%.

Aplūkojot lauksaimniecības preču gala produkcijas struktūru 2006. gadā (1.4. attēls), augkopība veido 52,8%, bet lopkopība – 47,2%. Ja salīdzina ar iepriekšējo gadu, tad, neskatoties uz lielajām apjoma un cenu svārstībām augkopībā, to pozīcijas palikušas gandrīz nemainīgas, augkopībai nedaudz piekāpjoties par nepilnu procentpunktu.

Visnozīmīgākais Latvijas lauksaimniecības produkts joprojām ir piens, kas veido aptuveni ¼ no kopējās lauksaimniecības preču vērtības bāzes cenās. Turpinoties iepriekšējo gadu tendencei, šī nozare savas pozīcijas vēl vairāk nostiprinājusi, tās īpatsvars pieaudzis par 0,5 procentpunktiem. Nākamie nozīmīgākie produkcijas veidi ir graudi (19,5%) un lopbarības kultūras (10,3%). Visvairāk samazinājies cūkgaļas īpatsvars (par procentpunktu), bet visvairāk palielinājies kartupeļu īpatsvars (par 1,3 procentpunktiem). Līdz ar to cūkgaļa 2006. gadā bijusi tikai 5. nozīmīgākais produkcijas veids aiz kartupeļiem. No pārējām izmaiņām vēl var atzīmēt putnu gaļu (+1,2 procentpunkti), lopbarības kultūras (+1,1 procentpunkts), cukurbietes (-0,9 procentpunkti), kā arī augļus un ogas (-0,9 procentpunkti).

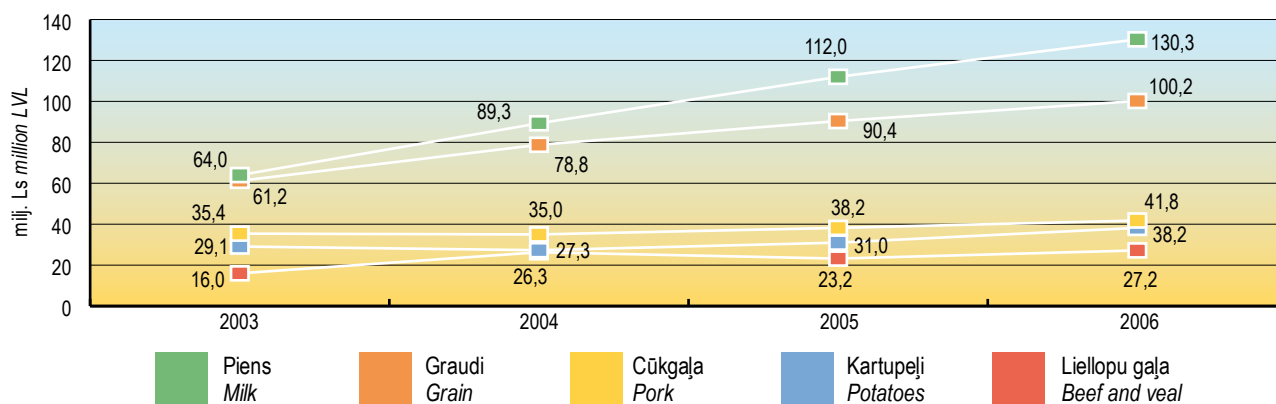
Total prices of end production in the sector have increased by 14,7%; price increase has been recorded both of the crop farming and cattle-breeding products. Prices in crop farming have increased more significantly – by 28,1%, but in cattle-breeding sector – by 5,6%. In the crop farming product group the highest increased was noticed for potatoes (+69,3%), fodder cultures (+37,2%) as well as cereals (+31,6%). Among the main crops the price reduced only for the sugar beet and moreover – in a very dramatic amount – by 30,4%. This is related with the reform of the EU sector of sugar beets and by taking into account the conditions of the reform a decision was taken to discontinue production of sugar in Latvia.

As the product subsidies in 2006 have on average per single unit increased significantly (that was largely influenced by the reduction of productivity of crops) the base prices of the end products of the sector have increased on average by 16,2%.

Taking a look over the structure of agricultural end products in 2006 (Figure 1.4.) the crop farming comprised 52,8%, but cattle-breeding – 47,2%. In spite of the great fluctuations of amounts and prices in crop farming, if compared to the previous year, their positions have remained practically unchanged, with crop farming slightly increasing by almost 1%.

The most significant agricultural product of Latvia remains milk that comprises ¼ of the total value of agricultural products in base prices. By continuing the tendency of previous years this sector has strengthened its positions even more and increasing in share by 0.5 points. Next most significant types of products are cereals (19,5%) and fodder crops (10,3%). Largest reduction has been of the share of pork (by 1,0% points), but the share of potatoes had the greatest increase (by 1,3% points).

Therefore pork in 2006 was only the 5th most significant type of production behind potatoes. From other changes poultry must mentioned (+1,2% points), fodder crops (+1,1%), sugar beet (-0,9% points) as well as fruits and berries (-0,9% points).

Avots: LVAEI (LEK) Source: IAEL (EAA)

1.5. attēls. Atsevišķu produktu vērtības dinamika 2003.–2006.gadā (bāzes cenās)

Figure 1.5. Changes of the value of particular products in 2003–2006 (in base prices)

Pievēršoties nozīmīgāko lauksaimniecības produkcijas veidu vērtības izmaiņām bāzes cenās (1.5. attēls), turpinājusi pieaugt piena vērtība, kas galvenokārt noticis uz nozarei labvēlīgu cenu izmaiņu rēķina (+7,9%), lai arī cenu pieaugums vairs nav bijis tik straujš kā iepriekš. Kopējais piena ražošanas apjoms praktiski nav mainījies, taču ir uzlabojusies piena izlietojuma struktūra, pieaugot gala produkcijas apjomam (+2,8%), palielinājies arī atbalsta finansējuma apjoms maksājumam par pienu. Neskatoties uz sliktajiem laika apstākļiem un to negatīvo ietekmi uz ražu, ievērojamā cenu pieauguma rezultātā palielinājies arī graudaugu vērtība. Ievēroja-

Examining the changes of the most significant types of agricultural products in base prices (Figure 1.5.) the value of milk has continued to grow, which was mainly possible due to favourable prices (+7,9%) although the price increase was not as rapid as previously.

Total milk production amounts have not practically changed, however the structure of milk usage has improved by increasing the amount of end product (+2,8%), also the amount of financial aid for milk payments has increased.

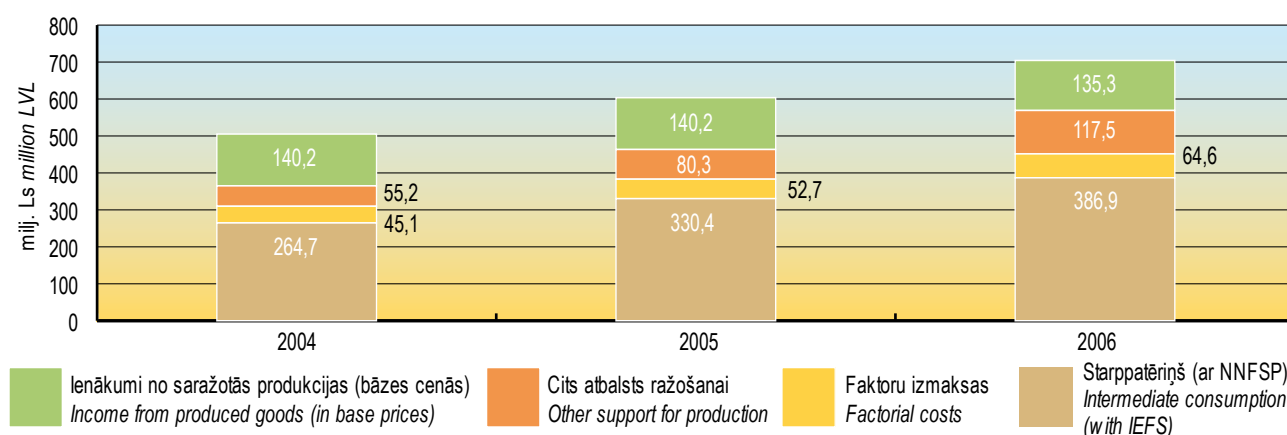
In spite of the non favourable weather conditions and its negative influence upon the yield also the value of cereals has increased as a result of the price increase. The significant price increase has fostered also the increase of

mais cenu kāpums veicinājis arī kartupeļu vērtības pieaugumu neskatoties uz to, ka ražošanas apjoms ievērojami krities. Gandrīz nemainīga palikusi cūkgaļas vērtība, kas saistīta ar nelielu ražošanas apjoma kritumu (-3,3%), ko lielā mērā ietekmējis lopbarības cenu pieaugums sakarā ar tās deficītu, kā arī pieaugošā Polijas importa ietekme, jo aizliegts tās produkcijas imports uz Krieviju, kas radījis pārprodukciju. Neskatoties uz to, ka liellopu sektorā vidējās iepirkuma cenas vēl joprojām Latvijā ir krietni zemākas par ES vidējo līmeni, 2006. gadā fiksēts salīdzinoši neliels cenu kāpums (+4,9%), kas izskaidrojams ar vēl neattīstīto liellopu gaļas tirgu Latvijā. Salīdzinot ar 2005. gadu, kad liellopu apjoms ievērojami kritās, 2006. gada rādītāji iezīmē zināmu stabilizāciju šajā sektorā.

Ienākumi no lauksaimnieciskās darbības ir atkarīgi ne tikai no saražotās produkcijas vērtības un subsīdijām, bet tos nosaka arī ar ražošanu saistītās izmaksas. 1.6. attēls parāda lauksaimnieciskās darbības radīto ieņēmumu struktūru – kāda daļa ir starppatēriņš, citas izmaksas un cik liela daļa ir lauksaimnieku ienākumi.

the value of potatoes irrespective of the fact that production amounts have noticeably decreased. Value of pork has remained practically unchanged that is related with the slight reduction of production amounts (-3,3%), which was to a great extent influenced by the increase of forage prices due to its shortage as well as the increasing influence by import from Poland, because it is banned to be imported to Russia and which in turn has caused overproduction. Irrespective of the fact that the average purchase prices in the cattle-breeding sector in Latvia still remain significantly lower than the average EU level, in 2006 a comparatively small price increase was recorded (+4,9%) that can be explained with the still underdeveloped beef market in Latvia. If comparing to 2005 when the beef amounts reduced significantly the indicators of 2006 mark particular stabilisation in the sector.

Revenues from agricultural activities depend not only on the value of manufactured products and subsidies, but they are also influenced by the production-related costs. Figure 1.6. shows the structure of revenues generated by agricultural activities – what share is comprised by the intermediate consumption, other expenses and what share is comprised by the revenues of farmers.

*Citas izmaksas ietver ar ražošanu saistītos nodokļus, pamatlīdzekļu patēriņu, nomu un kredītprocenu maksājumus (no tiem atņemti NNFSP – Netieši novērtētie finanšu pakalpojumi)

*Other costs include taxes related with production, use of assets, lease and interest payments (subtracted of IEFS – Indirectly Evaluated Financial Services)

Avots: LVAEI (LEK) Source: IÄEL (EAA)

1.6. attēls. Izmaksu apjoms lauksaimniecības sektora ieņēmumos 2004.–2006.gadā

Figure 1.6. Share of costs in the revenues of the agricultural sector in 2004-2006

Ja produkcijas vērtība bāzes cenās 2006. gadā palielinājusies par 12,1%, tad starppatēriņš pieaudzis straujāk – par 17,1%. Jāuzsver, ka, sākot ar 2005. gadu, starppatēriņš tiek rēķināts, ieskaitot tajā arī netieši novērtētos finanšu starpniecības pakalpojumus (NNFSP) – maksājumus, kas tiek netieši ietverti finanšu starpniecīstīcijām samaksātajos procentu maksājumos kā to atlīdzības daļa. Starppatēriņam vidējais cenu pieaugums novērtēts kā 13,4%, taču, ja salīdzina ar produkcijas cenām, produkcijas cenu pieaugums spējis kompensēt resursu cenu kāpumu. Cenas paaugstinājušās visiem starppatēriņa posteņiem (izņemot augu aizsardzības līdzekļus, kam fiksēts cenu kritums), bet visvairāk – kurināmajam (+25,7%), lopbarībai (+23,5%), medikamentiem (+22,9%), kā arī degvielai un smērvielām (+12,1%). Pēc divu gadu pārtraukuma paaugstinājušās arī elektroenerģijas cenas. Izmantoto starppatēriņa resursu apjoma pieaugums novērtēts kā 3,6%.

No lauksaimniecības nozares izlaides vērtības bāzes cenās atņemot starppatēriņa izmaksas, aprēķināta bruto pievienotā vērtība, kas 2006. gadā veidoja Ls 199,9 milj. – par 3,6% vairāk nekā 2005. gadā.

If the production value in base prices in 2006 has increased by 12,1%, then the intermediate consumption has grown even more - by 17,1%. It must be stressed that since 2005 the intermediate consumption is calculated by including also the indirectly evaluated financial services (IEFS) – payments that are indirectly included in the interest payments to financial intermediate entities as part of their remuneration. Average price increase of the intermediate consumptions has been evaluated at 13,4%, however if compared to the production prices the increase of product prices has compensated the increase of the resource prices. Prices have increased for all items of the intermediate consumption (except the crop protection agents the prices of which have decreased), but most of all for fuel (+25,7%), forage (+23,5%), drugs (+22,9%) as well as fuel and lubricants (+12,1%). After 2 year pause also the prices of electricity have increased. Increase of the used amount of intermediate consumption resources has been evaluated at 3,6%.

Gross added value has been calculated by deducting the costs of intermediate consumption from the output value of the agricultural sector in base prices and this added value in 2006 comprised LVL 199,9 million, which is by 3,6% more than in 2005.

Lauksaimniecības ienākumu veidošanās svarīgākās pozīcijas 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
Most important items generating agricultural revenues in 2004-2006

Rādītāji Indications	Vērtība bāzes cenās Value at basic prices			Izmaiņas (+-), % Changes (+-), %	
	2004	2005	2006	2005/2004	2006/2005
Augkopība <i>Crop farming</i>	205,0	241,2	271,3	18	12
Graudaugi <i>Cereals</i>	78,8	90,4	100,2	15	11
Rapsis <i>Raps seeds</i>	15,0	20,4	20,3	36	0
Cukurbietes <i>Sugar beets</i>	14,3	15,1	12,5	5	-17
Lopbarības kultūras <i>Fodder cultures</i>	38,4	41,4	52,7	8	27
Dārzeni <i>Vegetables</i>	17,8	21,8	26,6	22	22
Kartupeļi <i>Potatoes</i>	27,3	31,0	41,8	13	35
Augļi un ogas <i>Fruits and berries</i>	5,2	11,5	8,7	123	-24
Citi augu produkti <i>Other vegetable products</i>	8,3	9,5	8,4	14	-11
Lopkopība <i>Animal breeding crop</i>	183,1	210,1	242,3	15	15
Piens <i>Milk</i>	89,3	112,0	130,3	26	16
Liellopi <i>Cattle</i>	26,3	23,2	27,2	-12	17
Cūkas <i>Pigs</i>	35,0	38,2	38,2	9	0
Mājputni <i>Poultry</i>	5,9	6,8	14,1	15	106
Olas <i>Eggs</i>	17,4	18,3	18,3	5	0
Citi dzīvnieku produkti <i>Other animal products</i>	9,1	11,4	14,2	26	25
Lauksaimniecības preču izlaide <i>Output of the agricultural goods</i>	388,1	451,3	513,6	16	14
t. sk. izlaide ražotāju cenās <i>incl. Output in producers prices</i>	347,5	410,8	462,9	18	13
Ar produktiem saist. subsīdijas <i>Production-related subsidies</i>	40,6	40,5	50,7	0	25
Pakalpojumi <i>Services</i>	4,7	15,7	15,7	236	0
Neatdalāmās blakusdarbības <i>Indivisible side activities</i>	57,3	56,4	57,5	-2	2
Lauks. "nozares" izlaide <i>Output of agricult. "Industry"</i>	450,0	523,3	586,8	16	12
Starppatēriņš (ar NNFSP) <i>Intermediate consumption (with IEFS)</i>	264,7	330,4	386,9	25	17
Bruto pievienotā vērtība <i>Gross value added</i>	185,3	192,9	199,9	4	4
Subsīdijas, nesadalītas pa produktiem <i>Subsidies not divided into products</i>	55,2	80,3	117,5	46	46
Ar ražošanu saistītie nodokļi <i>Production related taxes</i>	4,6	5,4	5,6	18	4
Pamatlīdzekļu patēriņš <i>Consumption of fixed assets</i>	34,8	42,3	51,7	22	22
Neto pievienotā vērtība (faktorizmaksās) <i>Net value added (factor expenses)</i>	201,1	225,5	260,1	12	15
Ārējās izmaksas <i>External expenses*</i>	5,7	5,0	7,3	-13	47
Ienākumi no lauksaimn. darbības <i>Income from agricultural activities</i>	195,4	220,5	252,7	13	15
Nodokļi no ienākuma <i>Income tax</i>	12,2	14,3	16,4	18	14
Algoto darbinieku ienākumi <i>Income of hired employees</i>	16,2	21,6	24,8	33	15
Ģimenes darbaspēka ienākumi <i>Income of family labour force</i>	167,0	184,6	211,6	11	15
Nodarbināto skaits lauksaimniecībā, tūkst. pilnās gada darba vienības <i>Number of annual work units in agriculture, thous. people</i>	139,6	138,2	132,7	-1	-4
Ienākumi uz vienu pilna laika nodarbināto, Ls gadā <i>Income per person employed in agriculture, LVL per year</i>	1313	1492	1782	14	19

*Ārējās izmaksas ietver: nomu un kredītprocentu maksājumus, no kuriem atņemti NNFSP

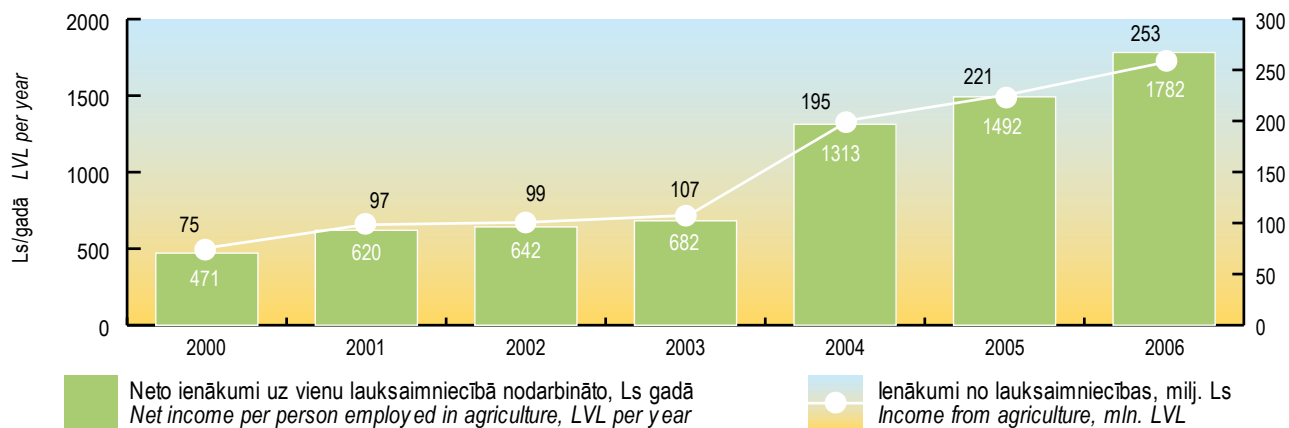
*External costs include: lease and interest payments from which the IEFS have been deducted
 Avots: LVAEI (LEK) Source: IAEL (EEA)

Savukārt lauksaimniecības nozares neto pievienotā vērtība faktorizmaksās palielinājusies krietni ievērojamāk (+15,3%), sasniedzot Ls 260,1 milj. Tas saistīts ar nozīmīgo cita atbalsta pieaugumu ražošanai (+46%), kas ir lielāks nekā ražošanas nodokļu (+4%) un pamatlīdzekļu patēriņa (+22%) kāpums.

No neto pievienotās vērtības faktorizmaksās atskaitot nomu un kredītprocentu maksājumus, aprēķināti bruto ienākumi no lauksaimniecības darbības Ls 252,7 milj. apmērā, kas par 14,6% pārsniedz iepriekšējā gada līmeni.

In turn the net added value of the agricultural sector in factorial costs has increased more significantly (+15,3%) by reaching LVL 260,1 million. This is related with the significant increase of other support of production (+46%), which is larger than the increase of the production taxes (+4%) and use of assets (+22%).

By deducting the lease and interest payments from the net added value in factorial costs the gross revenues from agricultural activities have been calculated in the amount of LVL 252,7 million, which is by 14,6% more than in the previous year.

Avots: LVAEI (LEK) Source: IAEL (EAA)

1.7. attēls. Ienākumi no lauksaimniecības 2000.–2006. gadā

Figure 1.7. Revenues from agriculture in 2000-2006

Savukārt neto ienākumi uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto bijuši Ls 1782 gadā jeb Ls 148 mēnesī, kas ir 69% no vidējās neto darba samaksas valstī. Nominālais ienākumu pieaugums uz vienu nodarbināto sasniedzis 19,4%. Šie dati liecina arī par to, ka citos sektoros ienākumi auguši straujāk nekā lauksaimniecībā (vidējais neto algas pieaugums valstī 2006. gadā bijis 23%). Turklāt, ņemot vērā augsto iekšzemes kopprodukta deflatoru, reālo ienākumu pieaugums 2006. gadā Latvijā sasniedzis tikai 7,5%.

Tomēr atsevišķu saimniecību ienākumi būtiski atšķiras no vidējiem ienākumiem atkarībā no saimniecību lieluma, specializācijas, dabiskajiem nosacījumiem, ekonomiskās efektivitātes un pieejas tirgiem.

Izsakot rādītājus salīdzināmās cenās, aprēķināts, ka 2006. gadā ražošanas apjoma kritums samazinājis ienākumus par Ls 35,3 milj., ņemot vērā arī ražošanas resursu cenu pieaugumu. Tikai produkcijas cenu kāpums vien nespētu kompensēt ražošanas apjoma radīto ienākumu zudumu, jo uz cenu rēķina ienākumi palielinājušies par Ls 17,3 milj. Galvenā ietekme uz ienākumu pieaugumu bijusi atbalstam – uz subsīdiju pieauguma rēķina ienākumi palielinājušies par Ls 50,2 milj.

Net income per person employed in the agricultural sector was LVL 1782 per year or LVL 148 per month, which is 69% of the average net work salary in the country. Nominal increase of revenues per person employed in the agriculture has reached 9,4%. The data show also that revenues in other sectors have increased in a more rapid way than in the agriculture (average increase of net salary in the country in 2006 was 23%). Moreover, taking into account the high deflator of the gross domestic product then the actual increase of revenues in Latvia in 2006 has reached only 7,5%.

However, revenues of some farms significantly differ from the average revenues depending on the farm size, specialisation, natural conditions, economic activities and access to markets.

By expressing the indicators in comparable prices it was calculated that in 2006 the reduction of production amounts reduced the revenues by 35,3 million lats, taking into account also the increase of the prices of production materials. Increase of the production prices alone could not compensate the loss of revenues generated by the production amounts, because due to the price increase the revenues increased by LVL 17,3 million. It is the aid that had the major impact upon the increase of revenues – on the account of the increase of subsidies the revenues increased by LVL 50,2 million.

Produkcijas apjoms augkopībā Amount of production in crop-production

Produkcijas apjoms lopkopībā Amount of production in the animal breeding

Pārdoto produktu cenas Prices of the realized products

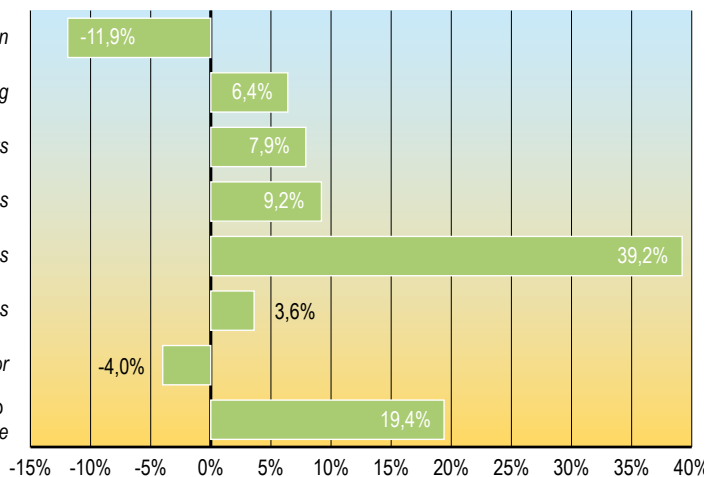
Pirkto resursu cenas Prices of the purchased resources

Subsīdijas Subsidies

Bruto pievienotā vērtība bāzes cenās Gross added value in the basic prices

Lauksaimn. nodarbināto skaits Number of the employed in agriculture sector

Neto ienākumi uz vienu sektorā nodarbināto
Net income per one person employed in agriculture

Avots: LVAEI (LEK) Source: IAEL (EAA)

1.8. attēls. Galveno sektora rādītāju izmaiņas 2006./2005.gadā

Figure 1.8. Changes of the sector main indicators in 2006/2005

1.8. attēlā apkopoti galvenie rādītāji, kas raksturo izmaiņas lauksaimniecības sektorā 2006. gadā.

Latvijā ienākumu pieaugums nedaudz pārsniedz ES vidējo līmeni 2006. gadā. Saskaņā ar Eurostat 2. novērtējuma datiem reālā (ievērtējot arī inflācijas radītās naudas pirktspējas krišanos) neto pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto ES-25 valstīs ir palielinājusies par 3,3%.

Figure 1.8. summarises the main indicators that describe the changes in the agricultural sector in 2006.

Increase of revenues in Latvia slightly exceeds the EU average level in 2006. According to data of 2nd evaluation made by the Eurostat (assessing also the reduction of buying power of money caused by the inflation) the net added value per person employed in the EU-25 has increased by 3,3%.

Visstraujākais pieaugums bijis Nīderlandē (+15,1%) un Francijā (+8,5%), bet vislielākais samazinājums – Īrijā (-13,3%) un Somijā (-7,8%).

Latvijas pašreiz novērtētais pieaugums (+7,5%) ir labāks arī par Lietuvas (+4,3%) un Igaunijas (-5,2%) tendencēm. Savukārt absolūtā izteiksmē neto pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto Latvijā joprojām ievērojami atpaliek un 2006. gadā veido tikai 20% no vidējā ES-25 līmeņa.

The largest increase was stated in the Netherlands (+15,1%) and France (+8,5%), but the largest decrease in Ireland (-13,3%) and Finland (-7,8%).

The currently evaluated increase in Latvia (+7,5%) is better also if compared to the tendencies in Lithuania (+4,3%) and Estonia (-5,2%). However in absolute expression the net added value per employee in Latvia still remains significantly lower and in 2006 comprised only 20% of the average level of EU-25.

1.4. Lauku teritoriju raksturojums *Characteristic of the Rural Areas*

Galvenās tautsaimniecības nozares lauku teritorijās ir lauksaimniecība un mežsaimniecība, piekrastes teritorijās arī zivsaimniecība.

Ekonomiski aktīvākie iedzīvotāji emigrē no laukiem uz pilsētām, sevišķi uz valsts centrālo daļu – Rīgu un tās reģionu. Tā rezultātā lauki ir kļuvuši mazapdzīvoti. Kopējais iedzīvotāju migrācijas saldo ar plus zīmi 2006. gadā bija tikai Jelgavā (163 cilvēki) un Jūrmalā (117), kā arī Rīgas (4213), Ogres (598), Jelgavas (87) un Ventpils (3) rajonā.

Visvairāk iedzīvotāju emigrācijas dēļ, arī pārceļoties dzīvot uz valsts centrālajiem reģioniem, 2006. gadā "zaudēja" Cēsu rajons (334 cilvēkus), Madonas rajons (323), Limbažu rajons (283), Saldus rajons (248) un Liepājas rajons (247).

1999. gada sākumā Latvijas lauku teritorijās dzīvoja 760 tūkstoši, bet 2007. gada sākumā – 733 tūkst. iedzīvotāju. Tātad laika posmā no 1999. līdz 2007. gada sākumam iedzīvotāju skaits pagastos un lauku novados kopā ir samazinājies par 27 tūkst. jeb par 3,6%. Samazinājuma temps ir pieaudzis, jo laikā no 1995. līdz 2000. gadam iedzīvotāju skaits Latvijā laukos saruka par 2,8%.

2006. gadā 32,0% no visiem Latvijas iedzīvotājiem bija lauku iedzīvotāji.

The main sectors of the rural economy are agriculture and forestry, and also fishery on the coastal territories.

The most economically active population emigrates from the rural areas to the urban areas, particularly to the central part of Latvia: Riga and its region. This has resulted in under-population of the rural areas. In 2006, the net balance of population migration was positive only in Jelgava (163 persons) and Jūrmala (117) as well as in the districts of Riga (4213), Ogre (598), Jelgava (87) and Ventpils (3).

The districts of Cēsis (334 persons), Madona (323), Limbaži (283), Saldus (248) and Liepāja (247) were the ones to lose the highest number of population due to emigration, including moving to the central regions of Latvia, in 2006.

At the beginning of 1999, Latvia's rural population amounted to 760 thousand, whereas at the beginning of 2007 to 733 thousand. This means that from 1999 to the beginning of 2007 the number of population in civil parishes and rural areas has overall declined by 27 thousand or 3,6%. The rate of decline has accelerated, as from 1995 to 2000 the rural population of Latvia decreased by 2,8%.

In 2006, the rural population comprised 32,0 % of the total Latvia's population.

Investīcijas *Investments*

2006. gadā nefinanšu investīcijas lauksaimniecībā, medniecībā un mežsaimniecībā sasniedza 67,7 milj. latu, kas veido 3,4% no kopējām nefinanšu investīcijām valstī un salīdzinājumā ar 2005. gadu tās ir samazinājušās par 17,7%. 43,8% no investīcijām tika ieguldītas ēkās (izņemot dzīvojamās), būvēs un celtnēs, 30,7% – iekārtās un mašīnās, bet tikai 0,5% – ilgtermiņa nemateriālajos ieguldījumos.

Latvijā lielas investīcijas ir nepieciešamas lauku ceļiem; 2006. gadā 2. šķiras ceļu sakārtošanai novadu atbalstam tika izlietoti Ls 3243,16 tūkst.

In 2006, non-financial investment in agriculture, hunting and forestry totalled 67,7 million lats or 3,4% of the total non-financial investment in Latvia, representing a 17,7% decline over 2005. 43,8% of investment was made into buildings (except residential buildings) and construction sites and facilities, 30,7% in equipment and machinery, whereas long-term intangible investment represented only 0,5% of the total investment.

Latvia's rural roads require large investment. In 2006 for 2nd category rural roads was spend 3243,16 thous. LVL.

1.5. Lauksaimniecības zemju izmantošana *Usage of Agricultural Land*

Lauksaimniecības zemju resursi *Resources of agricultural land*

Atbilstoši Latvijas Republikas Valsts zemes dienesta zemes pārskatam uz 2007. gada 1. janvāri lauksaimniecībā izmantojamā zeme (LIZ) bija 2 448 433 ha no valsts kopplatības jeb 38%, t.sk. aramzeme 1 778 223 ha jeb 72,6%, augļu dārzi 29 206 ha jeb 1,2%, pļavas 225 859 ha jeb 9,2% un ganības 415 145 ha jeb 17% (1.9. attēls), t. sk. meliorētā LIZ 1 544 237 ha kopplatībā.

Valsts zemes dienests 2006. gadā atteicies no uz 6458,9 tūkst. ha "fiksētās" Zemes bilances, tās vietā sagatavojot Zemes pārskatu ar reālajiem Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas (turpmāk – NĪVK IS) reģistrētajiem datiem pēc stāvokļa uz 01.01.2007.

Zemes pārskatā uz 01.01.2007. NĪVK IS valsts platība bija 6 451 456 ha jeb 99,9% no platības, uz kādu līdz šim "nosieta" zemes bilance. Pēc zemes uzskaites datiem zemes lietošanas veidu sadalījums bija stabils un 2006. gadā nav būtiski mainījies. 2006. gadā samazinājušās lauksaimniecībā izmantojamās zemes un pārējās platības īpatsvars, katrs par 0,1% no NĪVK IS reģistrētām platībām. Par 0,2% palielinājies mežu platības īpatsvars (1.5. tabula).

LIZ platība rajonos sakarā ar izmaiņām attiecinājumā uz kopplatību par 11 014 ha samazinājusies.

According to the Land Report prepared by the State Land service (SLS) of the Republic of Latvia as of 1 January 2007 the Agricultural land in use (ALU) was 2 448 433 ha or 38% of the total country area, including arable lands 1 778 223 ha or 72,6%, orchards 29 206 ha or 1,2%, meadows 225 859 ha or 9,2% and pastureland 415 145 ha or 17% (Figure 1.9.) including the total area of drained agricultural lands of 1 544 237 ha.

The SLS in 2006 abandoned from 6458,9 thousand hectares of „fixed” land balance, preparing instead the Land Report with actual data registered with the Real Estate State Cadastre Information System (hereinafter – the RESCIS) as at 01.01.2007.

In the Land Report of 01.01.2007 prepared by the RESCIS the total area of the country was 6 451 456 ha or 99,9% of the area for which the land balance was made so far. According to the land registration data the distribution of the types of use of the land was stable and has not noticeably changed in 2006. The proportion of lands of agricultural use and the share of remaining area in 2006 have reduced each by 0,1% from the areas registered with the RESCIS. Share of forest lands has increased by 0,2% (Table 1.5).

Area of agricultural lands in districts has decreased by 11 014 ha due to changes concerning the total area.

1.5. tabula
Table 1.5.Zemes sadalījums pēc zemes lietošanas veidiem (uz 01.01.2007.)
Distribution of land by types of the use of land (as at 01.01.2007)

Zemes lietošanas veidi Types of land use	Platība, ha Area, ha	% no NĪVK IS reģistrētās platības % of registered in RESC IS
Lauksaimniecībā izmantojamā zeme (LIZ) Agriculture land in use (ALU)	2 448 433	38,0
Meži Forests	2 929 017	45,4
Krūmāji Scrubs	115 202	1,8
Purvi Marshes	252 182	3,9
Zem ūdeņiem Under water	233 884	3,6
Pagalmi Courts	92 786	1,4
Ceļi Roads	134 761	2,1
Pārējās zemes Other lands	245 191	3,8
Valsī kopā Total in state	6 451 457	100,0

Avots: Valsts zemes dienests (VZD) Source: State Land Service (SLS)

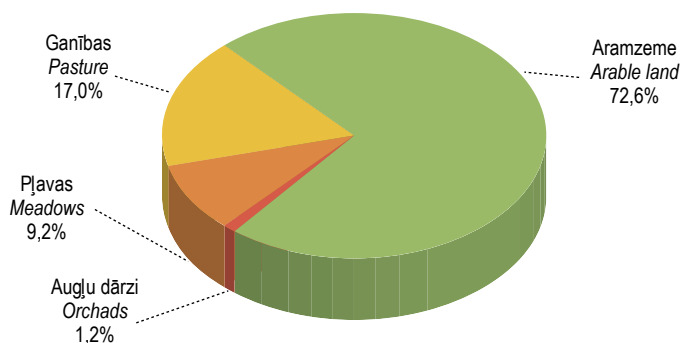
Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupas "Lauksaimniecība" kopplatība uz 01.01.2007. ir 3 963 505,7 ha jeb 62,1% no NĪVK IS reģistrētās rajonu platības, t. sk. lauksaimniecībā izmantojamā zeme 2 371 376 ha platībā, no tās aramzeme 1 745 602 ha, augļu dārzi – 24964 pļavas – 208 072 ha, ganības – 392 738 ha.

The use of real estate the total land area of the target group "Agriculture" on 01.01.2007 was 3 963 505,7 ha or 62,1% of the land areas registered with the RESCIS, including the agricultural land of total area of 2 371 376 ha, of which arable land 1 745 602 ha, orchards 24 964 ha, meadows 208 072 ha, pastures 392 738 ha.

1.6. tabula
Table 1.6.Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupas "Lauksaimniecība" sadalījums pa rajoniem
uz 01.01.2007. no NĪVK IS reģistrētās rajonu platības
Distribution by districts of the land of real estate use target group "Agriculture"
on 01.01.2007 from the district area registered with the RESCIS

Rajons District	Rajona platība, ha Area of district, ha	Nekustamā īpašuma skaits Number of real estate	Platība, ha Area, ha		Kopplatība % no rajona platības Total area % of district area
			kopplatība total area	LIZ ALU	
Aizkraukles	256701	9918	139881	76723	54,5
Alūksnes	224285	8121	123076	62442	54,9
Balvu	238121	12592	166012	90536	69,7
Bauskas	188385	12165	138170	104509	73,3
Cēsu	297967	13863	221235	97692	74,2
Daugavpils	251457	20245	178625	119016	71,0
Dobeles	162982	8478	120270	94506	73,8
Gulbenes	187163	7207	115510	65328	61,7
Jelgavas	160336	9349	105951	89175	66,1
Jēkabpils	299477	11336	179656	107244	60,0
Krāslavas	228884	14103	178277	99024	77,9
Kuldīgas	250387	8643	152580	85552	60,9
Liepājas	359274	14730	209705	140043	58,4
Limbažu	259921	11068	163363	79169	62,9
Ludzas	241153	11963	160135	100621	66,4
Madonas	334118	12659	223807	118578	67,0
Ogres	184322	10182	115315	63966	62,6
Preiļu	203642	12448	157920	98617	77,5
Rēzeknes	280900	21617	207645	130236	73,9
Rīgas	312545	19272	133872	73431	42,8
Saldus	218180	6900	127458	89363	58,4
Talsu	274685	10710	131846	76020	48,0
Tukuma	244853	11614	149843	102118	61,2
Valkas	242894	7347	127352	74074	52,4
Valmieras	235997	8495	160884	85922	68,2
Ventspils	245863	6008	75119	47469	30,6
Kopā rajonos: Total in districts:	6384490	301033	3963506	2371376	62,1

Avots: VZD Source: SLS

Avots: VZD Source: SLS

1.9. attēls. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes sadalījums pēc zemes lietošanas veidiem valstī, % uz 01.01. 2007.

Figure 1.9. Distribution of agricultural lands by the types of land use, % as at 01.01.2007.

Vienotam platības maksājumam (VPM) deklarētās LIZ platības LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs 2006. gadā vidēji reģionā bija 63,2% no NĪVK IS reģistrētās lauksaimniecības zemes reģionā (1.7. tabula).

Areas of agricultural land filed at the regional agricultural offices of the Rural Support Service for reception of the single area payment (SAP) in 2006 on average per region was 63,2% of the agricultural land registered with the RESCIS (Table 1.7.).

1.7. tabula
Table 1.7.

NĪVK IS reģistrētā lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība rajonos un VPM deklarētās LIZ platības LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs (RLP) 2006. gadā
Area of agricultural land in use (ALU) registered with the RESCIS in the districts and the agricultural lands filed to the regional agricultural offices (RAO) of the RSS for reception of the SAP in 2006

Rajoni Districts	Rajona platība Area of district ha		LIZ (ALU)		VPM deklarētā LIZ platība Area of ALU declared for SAP	VPM deklarētā platība % no reģiona LIZ Area declared for SAP % of district ALU
	ha	ha	% no 2006. gada rajona platības % of district area in 2006			
Lielrīgas RLP (RAO)						
Aizkraukles	256701	79251	30,9			
Ogres	184322	65637	35,6	119 217		52,8
Rīgas	312545	80906	25,9			
Ziemeļaustrumu RLP (RAO)						
Alūksnes	224285	65668	29,3			
Balvu	238121	91893	38,6	132 917		59,2
Gulbenes	187163	66855	35,7			
Zemgales RLP (RAO)						
Dobele	162982	95663	58,7			
Bauskas	188384	106990	56,8	232 205		79,2
Jelgavas	160336	90548	56,5			
Dienvidkurzemes RLP (RAO)						
Kuldīgas	250387	87821	35,1			
Liepājas	359274	144786	40,3	222 411		68,4
Saldus	218180	92656	42,5			
Viduslatvijas RLP (RAO)						
Jēkabpils	299477	110333	36,8			
Madonas	334118	123037	36,8	152 173		65,2
Dienvidlatgales RLP (RAO)						
Daugavpils	251457	121646	48,4			
Preiļu	203642	99580	48,9	204 005		62,9
Krāslavas	228884	102872	44,9			
Austrumlatgales RLP (RAO)						
Ludzas	241153	107752	44,7			
Rēzeknes	280900	132849	47,3	134 724		56,0
Ziemeļkurzemes RLP (RAO)						
Talsu	274685	78872	28,7			
Tukuma	244853	104211	42,6	150 340		64,2
Ventspils	245863	51038	20,8			
Ziemeļvidzemes RLP (RAO)						
Valkas	242894	76819	31,6			
Limbažu	259921	81383	31,3			
Cēsu	297967	99943	33,5	210 669		60,8
Valmieras	235997	88319	37,4			
Kopā rajonos Total in regions	6384490	2447328	38,3	1 558 661		63,2

Avots: VZD, LAD, ZM Source: SLS, RSS, MoA

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācija*Transformation of the Agriculture Land*

Lauku atbalsta dienests 2006. gadā izsniedzis atļaujas lauksaimniecības zemes transformācijai 7064 ha kopplatībā, t. sk. meliorētās zemes – 2687 ha platībā.

No kopējās transformējamās lauksaimniecības zemes visvairāk tika transformētas meža zemēs Ludzas (1240 ha), Gulbenes (957 ha) un Balvu (748 ha) rajonā. Savukārt vismazāk apmežošanai pieteiktas platības attiecīgi Preiļu (11 ha), Rīgas (12 ha) un Krāslavas (13 ha) rajonā.

Transformācijai apbūves vajadzībām pieteiktās LIZ platības visvairāk bija Rīgas (528 ha), Ogres (115 ha) un Jelgavas rajonā (98 ha) (1.8. tabula).

Rural Support Service in 2006 issued permits for transformation of agricultural lands in the total area of 7064 ha, including the drained lands in the area of 2687 ha.

From the total area of agricultural lands to be transformed majority was transformed into forest lands in the districts of Ludza (1240 ha), Gulbene (957 ha) and Balvi (748 ha). But the smallest amount of areas submitted for afforestation were in the districts of Preiļi (11 ha), Riga (12 ha) and Kraslava (13 ha).

The largest area of the agricultural lands to be transformed for the purpose of construction were mainly in the districts of Riga (528 ha), Ogre (115 ha) and Jelgava (98 ha) (Table 1.8.).

1.8. tabula
Table 1.8.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācija citos zemes lietošanas veidos pa rajoniem 2006. gadā*Transformation of agricultural land into other types of use by districts in 2006*

Rajons District	Transformācijai paredzētā LIZ, ha To be transformed ALU, ha		No kopējās LIZ platības paredzēts transformēt, ha To be transformed of the total ALU, ha				
	Kopā Total	t. sk. meliorēta including drained area	Zem ēkām un pagalmiem Under constructions and courts	Ūdens objektu zemē Under water	Meža zemē Forest lands	Zem ceļiem Under roads	Pārējās zemēs Other lands
Aizkraukles	110,36	44,48	11,70	10,60	88,00	0	0,06
Alūksnes	538,93	194,41	2,31	19,60	500,02	0	17,00
Balvu	820,68	330,69	7,40	49,45	748,12	5,4	10,31
Bauskas	123,56	66,57	77,84	7,25	38,32	0	0,00
Cēsu	77,10	42,20	30,30	11,80	28,20	0	6,80
Daugavpils	60,61	22,93	6,31	0,60	53,70	0	0,00
Dobeles	49,25	10,25	14,55	2,00	32,70	0	0,00
Gulbenes	1026,10	504,51	2,51	39,30	957,26	0,5	26,53
Jēkabpils	277,74	106,99	26,66	5,90	237,48	0	7,70
Jelgavas	116,56	89,33	97,55	10,15	15,80	0	0,00
Krāslavas	14,68	0,10	2,08	0,10	12,50	0	0,00
Kuldīgas	169,22	74,11	1,00	5,73	156,29	0	6,20
Liepājas	343,52	37,64	17,11	7,26	315,31	0,3	3,54
Limbažu	72,20	22,40	21,00	5,60	36,30	0	9,30
Ludzas	1257,77	146,49	9,93	4,60	1240,20	0	3,04
Madona	81,30	51,60	0,30	2,70	78,30	0	0,00
Ogres	208,36	146,39	115,00	13,40	73,61	0	6,35
Preiļu	20,16	3,30	3,40	0,00	11,06	0	5,70
Rēzeknes	179,41	76,92	46,66	1,89	114,37	0	16,50
Rīgas	582,66	392,72	528,47	34,86	11,60	0	7,73
Saldus	163,26	8,77	3,55	1,80	157,81	0	0,10
Talsu	133,65	72,49	19,43	6,60	107,62	0	0,00
Tukuma	139,60	64,80	44,83	2,98	69,85	0	21,94
Valkas	255,20	96,70	2,60	3,90	248,70	0	0,00
Valmieras	193,40	49,30	23,00	9,60	158,70	0	2,10
Ventspils	48,91	30,88	14,64	4,12	30,15	0	0,00
Kopā Total	7064,18	2686,96	1127,52	261,79	5493,77	6,20	150,84

Avots: LAD Source: RSS

Pēdējo trīs gadu dati liecina, ka vidēji 77% no transformējamās LIZ bija paredzēts transformēt meža zemēs un 16% – apbūves vajadzībām. Pieteiktās platības lauksaimniecības zemes transformācijai apbūves vajadzībām, salīdzinot ar 2004.gadu, vidēji palielinājušās par 33% (1.9. tabula).

Data of the last three years show that on average 77% of the agricultural land to be transformed were foreseen to be transformed into forest lands and 16% for the purpose of construction. The applied area of agricultural land to be transformed for the purpose of construction increased on average by 33%, if compared to 2004 (Table 1.9.).

1.9. tabula
Table 1.9.

Transformācijai pieteiktā LIZ no 2004. līdz 2006. gadam*Agricultural land applied for transformation from 2004 to 2006*

Gads Year	Transformācijai paredzētā LIZ, ha ALU to be transformed, ha		No kopējās LIZ platības paredzēts transformēt, ha To be transformed of the total ALU, ha				
	Kopā Total	t. sk. meliorēta platība including drained area	Meža zemē Forest land	Ūdens objektu zemē Under water	Zem ēkām un pagalmiem Under constructions and courts	Zem ceļiem Under roads	Pārējās zemēs Other lands
2004	5180,53	2411,25	3913,58	311,49	846,69	2,37	106,40
2005	6537,50	2619,83	4983,15	312,38	1083,04	4,05	154,88
2006	7064,18	2686,96	5493,77	261,79	1127,52	6,20	150,84

Avots: LAD Source: RSS

1.6. Vidi saudzējoša lauksaimniecība

Environmental Agriculture

Lauksaimnieciskā darbība ir viena no darbības sfērām, kas ietekmē vides kvalitāti. Labas lauksaimniecības prakses nosacījumu ieviešana lauksaimnieciskajā darbībā sekmē vides un dabas vērtību saglabāšanu.

Eiropas Savienības Padomes Direktīva 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti (turpmāk – Nitrātu direktīva) ir viens no svarīgākajiem ES tiesību aktiem, kas ir vērsts uz tādu pasākumu ieviešanu un ieviešanu, lai samazinātu un novērstu lauksaimnieciskās darbības radīto piesārņojumu.

Latvijā kopš 2004. gada pieņemti divi dokumenti, kas ir saistīti ar Nitrātu direktīvas pasākumu ieviešanu: Ministru kabineta 2001. gada 18. decembra noteikumi Nr. 531 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem” (turpmāk – MK noteikumi) un „Rīcības programma īpaši jutīgām teritorijām, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem” (Ministru kabineta 2004. gada 18. marta rīkojums Nr. 163) (turpmāk – Rīcības programma). Pamatojoties uz kritērijiem, kas iestrādāti Ministru kabineta noteikumos, par īpaši jutīgām teritorijām tika noteikti - Dobeles, Bauskas, Jelgavas un Rīgas rajons (izņemot Rīgas un Jūrmalas pilsētas administratīvās teritoriju robežas). Zemkopības ministrijas izstrādātajā Rīcības programmā tika noteikti mērķi un uzdevumi, kā arī pasākumi īpaši jutīgo teritoriju apsaimniekošanai. Lai noteikumi būtu saistoši īpaši jutīgo teritoriju zemniekiem, apsaimniekošanas pasākumi tika iestrādāti Ministru kabineta noteikumos un grozījumi tika pieņemti 2004. gada martā.

Lai ieviestu Nitrātu direktīvas un Rīcības programmas prasības, kā arī informētu zemniekus par jaunu nosacījumu stāšanos spēkā īpaši jutīgajās teritorijās, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” sadarbības līguma ietvaros ar Zemkopības ministriju par tematu „Videi draudzīga lauksaimniecība” veica šādus pasākumus:

- 2004. gadā noorganizēja seminārus – 3186 cilvēkstundas, tika sniegtas 1783 konsultācijas un sagatavoti informatīvie materiāli – četru autorloksņu apjomā;
- 2005. gadā noorganizēja piecus seminārus. Kopējais dalībnieku skaits semināros – 91 (378 cilvēkstundas);
- 2006. gadā noorganizēja 19 seminārus lauku saimniekiem, informējot par aktuāliem jautājumiem augkopībā, par labturības prasībām lauksaimniecības dzīvniekiem, minerālmēsļu piedāvājumu un citiem jautājumiem. Kopējais dalībnieku skaits semināros – 323 (1500 cilvēkstundas).

2006. gadā Zemkopības ministrija sadarbībā ar Dānijas Lauksaimniecības konsultāciju dienesta nacionālā centra (turpmāk – DAAS) speciālistiem realizēja Eiropas Savienības *Phare Twinning Light* projektu „Rīcības programmas ieviešana īpaši jutīgajās teritorijās, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem saskaņā ar Eiropas Savienības direktīvas 91/676/EE prasībām” (turpmāk - projekts). Projekta mērķis bija izvērtēt situāciju, pasākumus un prasības, kas iestrādātas Latvijas normatīvajos aktos Nitrātu direktīvas prasību izpildei. Informēt konsultantus un zemniekus par jaunākajām pieejamajām tehnoloģijām lauksaimniecībā, mēslošanas plānu izstrādi, kontroli un monitoringu. Projekta aktivitātes „Kūtsmēsļu apsaimniekošana” ietvaros tika apmeklētas dažāda lieluma saimniecības un novērtētas kūtsmēsļu uzglabāšanas vietas. Apsekojumi parādīja, ka viena daļa saimniecību ir veikušas lielus ieguldījumus, investīcijas kūtsmēsļu uzglabāšanas vietu – kūtsmēsļu krātuvju – izbūvei, bet daudzās saimniecībās kūtsmēsļu krātuvju vispār nav vai tās neatbilst vides prasībām. Tomēr šajā jomā ir daudz nepaveiktā, trūkst nozaru normatīvu kūtsmēsļu krātuvju būvniecībai, un nepietiekamās prasības attiecībā uz kūtsmēsļu apsaimniekošanu rada šādu nelabvēlīgu situāciju. Krātuvju tīlpumam jābūt tādām, lai nodrošinātu mēslojuma uzglabāšanu laika periodā, kad tā iestrādāšana nav atļauta. Kūtsmēsļu krātuvēm, lai novērstu vides piesārņojumu, ir jāatbilst tehniskām prasībām, tām jābūt drošām pret noplūdēm.

Agricultural activity is one of the areas of activity that influences the quality of the environment. Observation of the principles of good agricultural practice in the agricultural activity promotes preservation of the environment and values of nature.

Council directive 91/676/EEC concerning the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources (hereinafter – the Nitrate Directive) is one of the most important EU legal regulations, which focuses on introduction and observation of measures to reduce and eliminate pollution caused by the agricultural activity.

Since 2004 in Latvia two documents have been adopted, which are related to introduction of the Nitrate Directive: the Cabinet regulation of 18.12.2001 No 531 “Procedure for Water and Soil Protection from the Pollution with Nitrates Caused by the Agricultural Activities” (hereinafter – the Cabinet regulation) and “Action Programme for Specially Sensitive Territories that Require Increased Requirements for Protection of Water and Soil against Pollution with Nitrates Caused by Agricultural Activity” (the Cabinet order of 18.03. 2004 No 163) (hereinafter – the Action Programme).

Basing on the criteria introduced in the Cabinet regulation the following districts (except the boundaries of administrative territories of Riga and Jūrmala city) were defined as specially sensitive: Dobeles, Bauska, Jelgava and Riga. Action Programme prepared by the Ministry of Agriculture (MoA) defined the goals and the tasks as well as the measures for management of the specially sensitive territories. To make the regulations binding also to farmers operating in the specially sensitive territories the management measures were introduced in the Cabinet regulation and the following amendments were adopted on March 2004.

To introduce the requirements of the Nitrate Directive and the Action Programme as well as to inform the farmers on setting in of new conditions in the specially sensitive territories the Latvian Rural Advisory and Training Centre under its co-operation agreement with the MoA on the topic “Environmental agriculture” performed the following activities:

- in 2004 organised seminars – 3186 man-hours, 1783 consulting activities were performed and informative materials prepared in the amount of four author sheets;
- in 2005 5 seminars were organised. Total number of seminar participants was 91 (378 man-hours);
- in 2006 19 seminars were organised for farmers to inform them on the topical issues in crop farming, welfare requirements for farm animals, available fertilisers and other topics. Total number of participants in the seminars was 323 (1500 man-hours).

In 2006 the MoA in co-operation with the specialists from the National Centre of the Danish Agricultural Advisory Service (hereinafter – the DAAS) implemented the EU Phare Twinning Light project “Implementation of Action Programme for Specially Sensitive Territories that Require Increased Requirements for Protection of Water and Soil against Pollution with Nitrates Caused by Agricultural Activity in Accordance with the Requirements of the EU Directive 91/676/EEC” (hereinafter – the Project).

Aim of the Project was to assess the existing situation, measures and requirements that have been introduced in the laws and regulation of Latvia for implementing the requirements of the Nitrate Directive. Inform the advisers and farmers on the latest available agricultural Technologies, preparation, control and monitoring of fertilisation plans. Under the Project activity “Management of manure” farms of different size were visited and the manure storage facilities were evaluated. Such visits showed that a number of farms have made great investment in construction of manure storage facilities, however many farms do not have manure storage facilities at all or they do not comply with the effective environment requirements. In this area of activity there are still of tasks not yet completed, there is lack of sector standards for construction of manure storage facilities and insufficient requirements concerning the management of manure that all provide the ground for such unfavourable situation. Capacity of the facilities must be sufficient to ensure storage of manure during the period of time when use of manure is not allowed. To avoid pollution of the environment the manure storage facilities must be safe against leaks.

Within the Project upon the recommendation by the Danish specialists

Projekta ietvaros pēc Dānijas konsultantu ieteikuma tika pārtulkota rokasgrāmata „Ieteikumi kūtsmēslu krātuvju būvniecībai” (turpmāk – rokasgrāmata) latviešu valodā. Rokasgrāmata satur informāciju par kūtsmēslu apsaimniekošanu un kūtsmēslu krātuvju būvniecību. Rokasgrāmatas saturs attiecīgi papildināts vai grozīts saskaņā ar Latvijas normatīvo aktu prasībām. Rokasgrāmata ir sagatavota, ņemot par pamatu Polijā izdoto rokasgrāmatu „Farm Standards for Manure Storages”, kuras autori ir Polijas Celtniecības, mehanizācijas un elektrifikācijas institūta (IBMER) un Dānijas Lauksaimniecības konsultāciju dienesta nacionālā centra speciālisti.

Rokasgrāmatas un informatīvo materiālu tulkošana un izdošana zemniekiem tika finansēta no Latvijas Lauku attīstības plāna pasākuma „Tehniskā palīdzība”. Kopumā tika iespiests 5000 rokasgrāmatu un 3000 informatīvo materiālu konsultantiem un zemniekiem mēslošanas plānu sagatavošanai.

Zemkopības ministrijas mājas lapā ir ievietoti projekta realizācijas laikā izstrādātie materiāli.

2006. gadā tika atrisināts jautājums par institūciju, kas veiks kontroli par mēslošanas līdzekļu izlietojumu īpaši jutīgajās teritorijās. Zemkopības ministrijas vadības apspriedē 2006. gada 10. jūlijā tika nolemts uzdot Valsts augu aizsardzības dienestam, sākot ar 2008. gadu, kontrolēt kultūraugu mēslošanas plānus īpaši jutīgo teritoriju saimniecībās un uzturēt datu bāzi par šīm saimniecībām.

Ministrija izveidojusi mēslošanas plānošanas koordinācijas darbu grupu, kurā ir aicināti piedalīties pārstāvji no dažādām lauksaimniecības institūcijām un nevalstiskām organizācijām. To funkcijās, pamatojoties uz lauka izmēģinājumu un demonstrējumu rezultātiem, ietilpst sniegt rekomendācijas par ekonomiski optimālām mēslošanas normām, Latvijas klimatiskajiem apstākļiem un augsnes izpētes rezultātiem, koordinēt kūtsmēslu normatīvu izpētes programmas un to pārskatīšanu, sniegt priekšlikumus mēslošanas plānu izstrādes metodikas pilnveidošanai, sagatavot priekšlikumus lauksaimniecībai svarīgo kultūraugu lauka izmēģinājumu un demonstrējumu veikšanai.

Lauku attīstības plāna 2004.–2006. ietvaros īpaši jutīgām teritorijām, kas noteiktas kā prioritāras teritorijas, tika izstrādāti papildu atbalsta pasākumi:

1) pasākuma „Agrovide” apakšpasākuma „Buferjoslu ierīkošana” kopējais iesniegumu skaits uz 2006. gada 15. decembri par ikgadēju atbalstu zaudējumu segšanai par neiegūtiem ienākumiem sakarā ar buferjoslu izveidošanu gar tīrumiem, upēm, ezeriem, ūdenskrātuvēm un grāvjiem bija 343 iesniegumi un deklarētais buferjoslu garums 330 350 m;

2) pasākuma „Standartu sasniegšana” aktivitātē „Kūtsmēslu krātuvju būvniecība īpaši jutīgajās teritorijās” līdz 2006. gada beigām bija pieteikušās 314 saimniecības par kopējo summu 10 352 623 EUR.

Ministru kabineta 2006. gada 14. marta sēdē tika apstiprināti grozījumi 2004. gada 30. novembra noteikumos Nr. 1002 „Kārtība, kādā ieviešams programmdokuments „Latvijas Lauku attīstības plāns Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004.–2006.” pasākumā „Standartu sasniegšana”, kas noteica, ka atbalstu kūtsmēslu krātuvju būvniecībai var saņemt saimniecības, kas saņēmušas A kategorijas atļauju.

Valsts SIA „Agroķīmisko pētījumu centrs” lauksaimniecības attīstībai iedalīto subsīdiju ietvaros 2006. gadā turpināja realizēt pētījumu projektu „Augsnes minerālā slāpekļa monitorings īpaši jutīgajās teritorijās Eiropas Savienības Nitrātu direktīvā (91/676/EEC) noteikto prasību izpildei”. Projekta ietvaros iepriekšējā gadā izraudzītajās minerālā slāpekļa pētījumu vietās tika ņemti augsnes paraugi un noskaidrots nitrātu un amonija slāpekļa saturs augsnē – agri pavasarī un vēlū rudenī, izstrādāti ieteikumi slāpekļa papildmēslojuma devu precizēšanai ziemāju graudaugiem pavasarī un iesniegti saimniecībām, kur notika pētījumi. Pārskati par minerālā slāpekļa saturu augsnē iesniegti un publicēti Rīgas, Bauskas, Dobeles un Jelgavas rajona avīzēs. Iegūti jauni lauka vēstures dati par pētījumu vietās augošiem kultūraugiem, to ražību, lietoto mēslojumu un kaļķošanu.

Zemkopības ministrijas un Vides ministrijas pārstāvji pagājušajā gadā piedalījies četrās Eiropas Savienības Nitrātu komitejas sēdēs. Aktuālākie jautājumi – dalībvalstu prasības par iespēju atkāpties no Nitrātu direktīvas prasībām – noteikt lielāku kūtsmēslu daudzumu uz ha,

the manual book “Recommendations for construction of manure storage facilities” (hereinafter – the manual book) was translated into Latvian. The manual book contains information on manure management and construction of manure storage facilities. Content of the manual has been respectively supplemented or amended in accordance with the requirements set forth in Latvian laws and regulations. Manual book has been prepared basing on the manual book “Farm standards for manure storages” published in Poland the authors of which are the specialists of Polish Institute for Buildings, Mechanisation and Electrification (IBMER) and the DAAS.

Translation and publication of the manual book and the informative materials was financed under the measure „Technical support” of the Rural Development Plan of Latvia. In total 5000 manual books and 3000 informative materials on preparation of fertilisation plans for farmers and advisers were published.

Materials prepared in the course of the Project are published on the website of the MoA.

In 2006 the issue was solved concerning the authority, which will perform control over the use of fertilisers in the specially sensitive territories. During the management meeting at the MoA held on 10 July 2006 a decision was made to entrust the State Plant Protection Service to control the crop fertilisation plans in the farms situated in the specially sensitive territories and maintain a data base on these farms starting from 2008.

The MoA has established the working group for co-ordinating the fertilisation planning and invited representatives from different agricultural institutions and non-governmental organisations to participate in the group. Its functions, basing on the results of field tests and demonstrations, include provision of recommendations on economically optimal fertilisation standards, climate conditions in Latvia and results of the soil research, co-ordinate the manure standards research programmes and their revision, give recommendations concerning improvement of the methodology for preparing fertilisation plans, prepare proposals for performance of field tests and demonstration for crops important for the agricultural activity.

The following support activities have been implemented in the specially sensitive territories within the framework of the Rural Development Plan 2004-2006:

1) Sub-activity “Setting-up of Buffer Zone” of the activity “Agri-environment”. As at 15 December 2006 343 applications were submitted for annual support payments for compensation of losses arising from unearned income due to introduction of buffer zones near fields, rivers, lakes, water bodies and ditches and the declared length of buffer zones reached 330 350 metres;

2) Before the end of 2006 314 farms have applied for the support under the activity “Meeting of Standards” in the activity “Construction of Manure Depositories in the Specially Sensitive Territories” for the total amount of EUR 10 352 623.

The Cabinet meeting of 14 March 2006 approved changes to the Cabinet regulation of 30.11.2004 No 1002 “Procedure for introducing the programming document “Rural Development Plan of Latvia for implementing the Rural Development Programme for 2004-2006” and particularly in the measure “Meeting of standards” that defined that support for construction of manure storage facilities can be received by farms, which have obtained the A-category permit.

State owned limited liability company “Agrichemical Research Centre” within the subsidies granted for the development of agriculture in 2006 continued to implement the study project “Monitoring of soil mineral nitrogen in specially sensitive territories to meet the requirements specified in the EU Nitrate Directive (91/676/EEC).

In the previous year within the project in selected sites where the mineral nitrogen is being studied soil samples were taken and the content of nitrates and ammonia nitrogen in the soil was established both in early spring and late autumn, recommendation have been prepared to specify the dose of additional fertilisation with nitrogen for winter crops in the spring and submitted to the farms where the research was done. Reports on the content of mineral nitrogen in the soil were submitted and published in the regional newspapers of Riga, Bauska, Dobeles and Jelgava Districts. New field history data were obtained on crops growing on the research sites, their productivity, applied fertilisation and chalking.

Representatives of the MoA and the Ministry of Environment in the last year participated in four meetings of the EU Nitrate Committee. Topical issues

ko pieļauj šīs direktīvas III pielikuma 2. paragrāfa 2. b punkts un 9. panta prasības, pamatojot ar tādiem objektīviem kritērijiem kā, piemēram, ilgi veģetācijas periodi, kultūras ar lielu slāpekļa patēriņu, liels tīro nokrišņu daudzums īpaši jutīgajā zonā, augsnes ar īpaši lielu denitrifikācijas spēju.

Darbu turpina Lauksaimniecības un vides aizsardzības konsultatīvā padome un īpaši jutīgo teritoriju apsaimniekošanas pasākumu koordinācijas padome. Sēdēs tiek izskatīti jautājumi, kas skar zemes resursu racionālu izmantošanu, dabas resursu un lauku vides saglabāšanu, vidi draudzīgas lauksaimniecības attīstību un vides prasību ieviešanu lauksaimniecības uzņēmumos.

Nitrātu direktīvas pasākumu ieviešana tika vērsta uz lauksaimnieciskās darbības radītā piesārņojuma novēršanu un samazināšanu. Latvijā pašreiz tiek realizēta pirmā Rīcības programma īpaši jutīgām teritorijām. Nitrātu direktīvas prasības tika iestrādātas Ministru kabineta 2001. gada 18. decembra noteikumos Nr. 531 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem” un „Rīcības programmā īpaši jutīgām teritorijām, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem” (Ministru kabineta 2004. gada 18. marta rīkojums Nr. 163). Zemkopības ministrijas izstrādātajā Rīcības programmā noteikti mērķi un uzdevumi, kā arī pasākumi īpaši jutīgo teritoriju apsaimniekošanai. Apsaimniekošanas pasākumi, lai būtu saistoši īpaši jutīgo teritoriju zemniekiem, tika iestrādāti Ministru Kabineta noteikumos Nr. 531, to grozījumi tika pieņemti 2004. gada martā.

Ar 2008. gadu īpaši jutīgajās teritorijās visās saimniecībās, kurās mēslošanas līdzekļus lieto 20 ha un lielākā plātībā, bet augļu un dārzeņu saimniecībās – trīs hektāru un lielākā plātībā, būs jāizstrādā kultūraugu mēslošanas plāns. Lai realizētu kontroli par izlietoto mēslojumu, Zemkopības ministrija kontroles funkcijas deleģējusi Valsts augu aizsardzības dienestam.

Sākot ar 2008. gadu, Valsts augu aizsardzības dienests veiks kultūraugu mēslošanas plānu kontroli un uzturēs arī datu bāzi par šīm saimniecībām.

Šobrīd Zemkopības ministrija strādā pie kultūraugu mēslošanas plānu metodikas izstrādes, kas nepieciešama zemniekiem un būs par pamatu kultūraugu plānu kontrolei.

Lauku attīstības plāna 2004.–2006. ietvaros īpaši jutīgām teritorijām, kas noteiktas kā prioritāras teritorijas, tika noteikti papildu atbalsta pasākumi – pasākuma „Agrovide” ietvaros apakšpasākums „Buferjoslu ierīkošana”, kas veicināja lauksaimnieciskās noteces samazināšanos un pasākuma „Standartu sasniegšana” aktivitātē – „Kūtsmēsļu krātuvju būvniecība īpaši jutīgajās teritorijās” zemnieki varēja saņemt atbalstu kūtsmēsļu krātuvju būvniecībai.

2006. gadā Zemkopības ministrijas realizētais projekts ar Dānijas Lauksaimniecības konsultāciju dienesta nacionālā centra (DAAS) speciālistiem deva iespēju izvērtēt Nitrātu direktīvas prasību un pasākumu ieviešanas efektivitāti. Projekta materiāli ievietoti Zemkopības ministrijas mājas lapā.

Pamatojoties uz projekta ieteikumiem, tika sagatavoti grozījumi Ministru kabineta noteikumiem Nr. 531.

discussed included the following: requests by the member states on the possibility to recede from the requirements of the Nitrate Directive and set larger amount of manure per hectare that is allowed by the requirements specified in Articles 2 (2 b) and 9 of Annex III of the Directive, justifying such request with objective criteria such as, for instance, long vegetation periods, crops with great consumption of nitrogen, large amount of clean rainfalls in the specially sensitive zone, soils with particularly high ability of de-nitrification.

The Agricultural and Environmental Advisory Council and the Co-ordination Council for Management Measures of the Specially Sensitive Territories continue their work. In their meeting they discuss issues connected with rational use of land resources, natural resources and preservation of rural environment, development of environmental agriculture and introduction of environmental requirements in the agricultural enterprises.

Introduction of the measures of the Nitrate Directive was focused on elimination and reduction of the pollution caused by the agricultural activity. Currently in Latvia the first Action Programme for specially sensitive territories is being implemented. Requirements of the Nitrate Directive were introduced in the cabinet Regulation of 18.12.2001 No 531 “Regulations for Water and Soil Protection from the Pollution with Nitrates Caused by the Agricultural Activities” and the Action Programme for Specially Sensitive Territories that Require Increased Requirements for Protection of Water and Soil against Pollution with Nitrates Caused by Agricultural Activity (the Cabinet order No 163 of 18.03.2004). Action Programme prepared by the MoA defines the goals and tasks as well as the measures for management of the specially sensitive territories. Management measures, to become binding to the farmers operating in the territories, were introduced in the Cabinet regulation No 531 by the amendments adopted in March 2004.

Starting from 2008 in all farms situated in the specially sensitive territories and which use the fertilisers on the areas exceeding 20 ha and more, but the farms specialising in production of fruits and vegetables – using fertilisers in area of more than three hectares will have to prepare the crop fertilisation plans. In order to perform control over the used fertilisers the MoA delegated its control function to the State Crop Protection Service.

As of 2008 the State Crop Protection Service will perform control of the crop fertilisation plans and maintain the data base on these farms.

At the moment the MoA is working on the preparation of methodology for crop fertilisation plans, which is necessary to farmers and will serve as the basis for control over the crop plans.

Support activities have been implemented in the specially sensitive territories, defined as priority territories, within the framework of the Rural Development Plan 2004-2006 such as sub-activity “Setting-up of Buffer Zone” of the activity “Agri-environment” that fostered reduction of agricultural discharge and the activity “Meeting of Standards” under the activity “Construction of Manure Depositories in the Specially Sensitive Territories” allowing farmers to receive aid for construction of manure storage facilities.

Project of the MoA carried out in co-operation with the specialists of the Danish Agricultural Advisory Service (DAAS) gave the opportunity to assess the efficiency of introduction of the requirements and measures specified in the Nitrate Directive. Project materials are available on the Internet website of the MoA.

Basing on the project recommendations amendments to the Cabinet regulation No 531 were prepared.

Kopsavilkums Summary

Nitrātu direktīvas ieviešanas process turpinās. Īpaši jutīgo teritoriju zemnieki, LLKC rīkoto semināros, tika informēti par papildu prasībām, kas noteiktas šajās teritorijās, kā arī par Lauku attīstības plāna atbalsta pasākumiem.

Zemkopības ministrijas realizētais projekts ar DAAS speciālistiem deva iespēju izvērtēt situāciju īpaši jutīgajās teritorijās un atrisināt kultūraugu mēslošanas plānu kontroles jautājumus, kurus, sākot ar 2008. gadu, veiks Valsts augu aizsardzības dienests.

Viens no svarīgākajiem uzdevumiem, kas veicams tuvākajā laikā, ir mēslošanas plānošanas metodikas izstrāde un kūtsmēsļu normatīvu pilnveidošana.

The process of introduction of the Nitrate Directive is continuing. Farmers from the specially sensitive territories in the seminars organised by the Latvian Rural Advisory and Training Centre were informed about the additional requirements that are set for the territories as well as about the support measures under the Rural Development Plan.

Project implemented by the MoA in co-operation with the specialists of the DAAS gave the opportunity to assess the existing situation in the specially sensitive territories and solve the control issues of the crop fertilisation plans, which starting from 2008 will be performed by the State Crop Protection Service.

One of the most important tasks to be carried out in the nearest future is preparation of the methodology for fertilisation planning and improvement of the manure standards.

1.7. Izglītība, konsultācijas un zinātne Education, Advices and Science

Izglītība Education

Zemkopības ministrijas padotībā esošā Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU) studējošo skaita ziņā ir trešā lielākā augstskola aiz Latvijas Universitātes un Rīgas Tehniskās universitātes. Tā nodrošina augstāko akadēmisko un profesionālo izglītību šādās jomās: lauksaimniecība, veterinārmedicīna, pārtikas tehnoloģijas, inženierzinātnes, meža zinātnes, lauku sociāli ekonomiskā attīstība, informācijas tehnoloģijas un vides apsaimniekošana.

LLU īsteno 73 visu veidu un studiju līmeņu augstākās izglītības studiju programmas, tostarp 13 doktora studiju programmas. Visas LLU studiju programmas ir licencētas un akreditētas.

University of Agriculture of Latvia (LUA) subordinated to the MoA is the third largest higher education establishment after the University of Latvia and Riga Technical University. The University ensures higher academic and professional education within the fields of its competency – Agriculture, Veterinary Medicine, Food Technology, Field Management, Forestry, Engineering, Information Technologies and Environment Management.

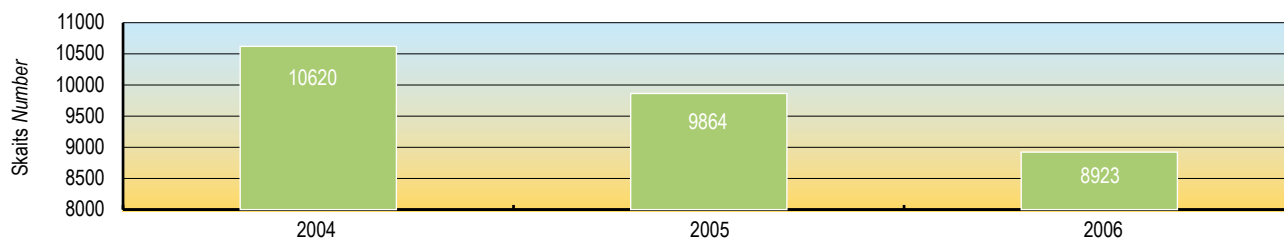
University provides 73 higher education study programmes of all kinds and all study levels, including 13 doctoral study programmes. All study programmes of the University of Agriculture have been licensed and are accredited.

1.10. tabula
Table 1.10.

LLU piedāvātās studiju programmas Study programmes offered by the LUA

	Pilna laika, skaits Full time, number	Nepilna laika, skaits Partial time, number
Akadēmiskās izglītības bakalaura studiju programmas Bachelor's study programmes of the academic education	10	3
2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības un profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas Bachelor's study programmes of the 2nd level professional higher education and professional higher education	24	15
1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas Study programmes of the 1st level professional higher education	–	6
Akadēmiskās izglītības maģistra studiju programmas Master study programmes of the academic education	17	14
Profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmas Master study programmes of the professional education	3	3
Doktora studiju programmas	13	13

Avots: LLU Source: LUA

Avots: LLU Source: LUA

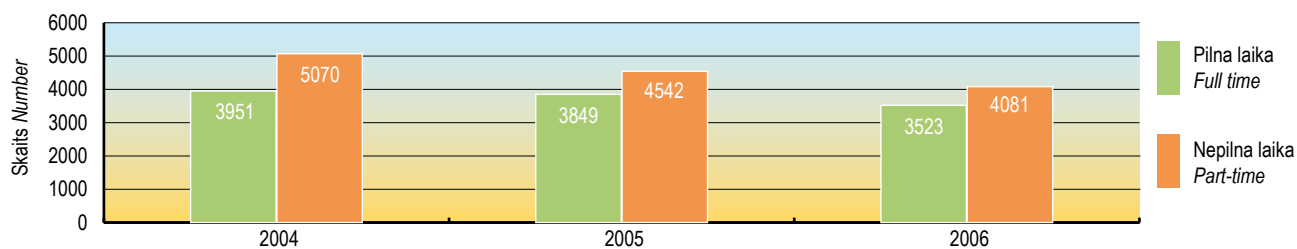
1.10. attēls. LLU studējošo skaits 2004.–2006. gadā
Figure 1.10. Number of students of the LUA in 2004-2006

Triju gadu laikā diemžēl ir vērojama tendence samazināties pilna un nepilna laika studējošo skaitam. Viens no iemesliem ir lauksaimniecības profesiju salīdzinoši zems prestižs sabiedrībā, kā arī vidējās izglītības sistēmas trūkumi – eksakto un dabaszinātņu priekšmetu apgūšana pēc izvēles.

Valsts finansētajās studiju vietās uzņemto studentu skaits 2006. gadā: 750 – pamatstudijās, 224 – maģistrantūrā. 2006. gadā kopā par valsts finansējumu pamatstudijās studēja 2082, maģistrantūrā – 467 studenti.

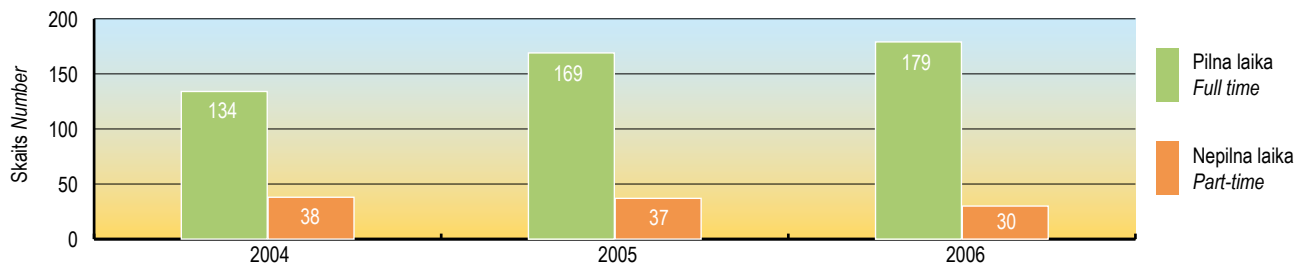
Unfortunately, during the three years there is a tendency of reduction of the number of full-time and part-time students. One of the causes is the comparatively low prestige of the agricultural profession in the society as well as the weaknesses of the system of secondary education – optional learning of subjects of sciences and natural sciences.

Number of students having started their studies in the state paid study positions in 2006: 750 – main study programme, 224 – masters' study programme. In 2006 the total number of students studying in the main study programme in budget positions was 2082, but in masters' programme – 467 students.

Avots: LLU Source: LUA

1.11. attēls. LLU pilna un nepilna laika studējošo skaits pamatstudijās
Figure 1.11. Number of the LUA full-time and part-time students at basic studies

Avots: LLU Source: LUA

1.12. attēls. LLU pilna un nepilna laika studējošo skaits doktorantūrā

Figure 1.12. Number of the LUA full-time and part-time students at the doctoral programme

Pēdējo divu gadu laikā doktorantu skaits īpaši nav mainījies – ap 200 studējošo. 2006. gadā tika aizstāvēti desmit promocijas darbi.

Viena no lielākajām problēmām ir augstskolas mācībaspēku sastāva atjaunošana un nomaīņa. Mācību un zinātnisko darbu LLU realizē 412 pedagogi, 45% no tiem ir vecāki par 50 gadiem, bet no profesoru skaita tikai 11% ir jaunāki par 50 gadiem.

During the last two years the number of students at doctoral programme has not significantly changed – it remains at about 200 students. In 2006 10 promotion papers were presented.

One of the major problems is the renewal and replacement of the academic staff of the university. The study and scientific work at the LUA is performed by 412 lecturers from which 45% are older than 50, but among professors only 11% are younger than 50.

Profesionālās apmācības

Professional training

Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantijas fonda nacionālās līdzfinansētā vienotā programdokumenta 4.7. pasākuma „Atbalsts profesionālajai izglītībai, uzlabojot lauksaimnieku, mežsaimnieku un pārējo lauksaimniecības un mežsaimniecības darbībā un pārveidē iesaistīto personu profesionālās iemaņas un kompetenci” ietvaros 2006. gada 30. jūnijā beidzās projekts „Profesionālās apmācības 2004”. Programmas ietvaros 2006. gadā mācījās 2620 klausītāji.

Programmas ietvaros 2006. gada 24. maijā tika uzsākts projekts „Profesionālās apmācības 2005–2006”, apgūti Ls 569 818,70. Programmā mācījās 3107 klausītāji. Apmācības notiek trīs apmācību moduļos: lauksaimniecība, uzņēmējdarbība un mežsaimniecība. Pieprasītākie un apmeklētākie kursi 2006. gadā bija:

1. Bioloģiskās lauksaimniecības metodes;
2. Ciltsdarbā nodarbināto personu izglītība;
3. Lauksaimniecības pamati;
4. Lauku ekonomikas dažādošana;
5. Grāmatvedība un nodokļi;
6. Privātmežu apsaimniekošana.

Within the framework under the measure 4.7 of the National Programme “Support for the professional education by improving the professional skills and competency of farmers, foresters and other persons involved in the agricultural and forestry activity” of the European Agricultural Guidance and Guarantee Fund the project “Professional training 2004” was completed on 30 June 2006. 2620 listeners participated in the programme in 2006.

On 24 May 2006 under the programme the project “Professional training 2005-2006” was initiated, and funds in the amount of LVL 569 818,70 were acquired. 3107 listeners were trained within the programme. Training is organized in three study modules: farming, entrepreneurship and forestry. The most demanded and attended training courses in 2006 were:

1. Methods of organic farming;
2. Education of persons employed in the pedigree work;
3. Agriculture basics;
4. Diversification of rural economy;
5. Accounting and taxes;
6. Management of private forests.

Konsultācijas

Advisory services

Konsultācijas par lauksaimniecību un nelauksaimniecisko komercdarbību Latvijas lauku iedzīvotājiem rajona līmenī sniedz 1991. gadā izveidotais SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” (turpmāk – LLKC), kura 99% pamatkapitāla pieder valstij un 1% – Latvijas Zemnieku federācijai.

Lai konsultācijas un pakalpojumi būtu pieejami lielākajai daļai lauku iedzīvotāju, LLKC darbojas 26 rajonu lauksaimniecības konsultāciju biroji. LLKC nodarbina 370 strādājošos.

Lai veicinātu lauku attīstību, paaugstinātu lauku uzņēmēju profesionālās un ekonomiskās zināšanas, nodrošinātu konsultāciju un mācību organizāciju visos Latvijas rajonos, LLKC 2006. gadā:

1. organizēja 1624 mācību seminārus zemniekiem un lauku uzņēmējiem, kuros piedalījās 23 331 klausītājs;
2. sniedza 63 034 bezmaksas konsultācijas loppkopības, augkopības, augu aizsardzības, kopdarbības, nodokļu, grāmatvedības, Kopējās lauksaimniecības politikas, ES atbalsta saņemšanas un citos aktuālos jautājumos.

Consulting on the agriculture and non-agricultural commerce to the rural population of Latvia on the district level is provided by the company Latvian Rural Advisory and Training Centre (hereinafter – the LRATC) established in 1991 where 99% of capital is owned by the state and 1% by the Latvian Federation of Farmers.

In order for the consulting and related services to be available to the majority of rural population the LRATC has local consulting offices in 26 districts across the country. The LRATC employs 370 persons.

In order to promote rural development, improve the professional and economic knowledge of rural entrepreneurs, and ensure advisory and training services in all districts of Latvia the LRATC in 2006 has performed the following:

1. organised 1624 training seminars to farmers and rural entrepreneurs gathering in total 23 331 participants;
2. provided 63 034 free-of-charge advisory services on cattle-breeding, crop farming, crop protection, collective action, tax, accounting, Common Agricultural Policy, EU aid related and other topical issues.

Pārskata periodā darbojās 75 interešu grupas visos Latvijas rajonos, piensaimniecības, cūkkopības, augkopības u. c. nozarēs. Turpinājās darbs pie sabiedriskās aktivitātes veicināšanas 26 pagastu iniciatīvas grupās.

Apkopoti un sagatavoti "Bruto seguma aprēķini zemnieku saimniecībām par 2005. gadu". Aprēķini ir sagatavoti 49 augkopības kultūraugam un 20 lopu grupām, trim akvakultūrām.

Regulāri izdots LLKC informatīvais biļetens "Lauku Lapa" 66 560 eksemplāros.

LLKC turpināja nacionālās programmas „Lauksaimnieku konsultāciju un saimniecību paplašināšanās pakalpojumu dienestu izveidošana” projekta "Lauku saimniecību konsultatīvās sistēmas izveide" ieviešanu. Tā kopējais finansējums ir Ls 2 151 756. Projekta mērķis ir palielināt LLKC kapacitāti, lai pielāgotu saimniecību lauksaimniecisko darbību Eiropas Kopienas prasību standartiem attiecībā uz vides aizsardzību, higiēnu un dzīvnieku labturību, kā arī labu lauksaimniecības praksi un izveidotu Latvijā "Savstarpējās atbilstības" konsultatīvo sistēmu.

During the reporting period 75 interest groups operated in all districts of Latvia in the dairy, pig-breeding, crop farming and other sectors. Work was continued in promoting social initiative in 26 initiative groups in rural municipalities.

"Gross margin calculations for farms about 2005" were summarised and prepared. Calculations were made for 49 crop farming crops and 20 groups of farm animals, and 3 aquacultures.

The informative bulletin "Rural Sheet" (Lauku Lapa) issued by the LRATC was published regularly in 66 560 copies.

LRATC continued the implementation of the project "Development of Farm Advisory System" under the National Programme "Establishment of institutions providing advisory services to farmers and farm expansion services". Total funding available to this measure was LVL 2 151 756. Aim of the project is to increase the capacity of the LRATC to adapt the agricultural activity of farms to the standards of European Union requirements concerning the environmental protection, hygiene and animal welfare as well as good agricultural practice, and establish in Latvia the advisory system of "Cross compliance".

1.11. tabula
Table 1.11.

LLKC aktivitātes 2004.–2006. gadā
Activities of the LRATC in 2004-2006

	2004	2005	2006
Sniegto bezmaksas konsultāciju skaits <i>Number of provided free advisory services</i>	40000	36000	60000
Zemniekiem paredzēto informatīvo materiālu sagatavošana, autorloksnes <i>Preparation of informative materials for farmers, authorsheets</i>	33	22	30
Interešu grupu skaits, gab. <i>Number of interest groups</i>	97	75	75
Tālākizglītības semināri, klausītārstundas <i>Life-time education seminars, listener-hours</i>	60 000	80 000	30 000
Kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumi, dienas <i>Qualification improvement measures, days</i>	45 000*	320	320

*klausītārstundas *listener-hours*

Avots: LLKC Source: LRATC

Pagājušajā gadā LLKC sasniedza 68% pašfinansēšanās līmeni. LLKC ieņēmumi sasniedza Ls 4,1 milj. Tas parāda lauksaimnieku pieaugošo vēlmi izmantot LLKC pakalpojumus un uzņēmuma darbības nostiprināšanos lauku uzņēmējdarbības konsultāciju jomā.

Sadarbojoties ministrijai, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centram un Latvijas Pašvaldību savienībai, turpināja darbu Lauku konsultatīvā un informācijas apmaiņas sistēma. LLKC koordinēja un meto-diski vadīja pašvaldību speciālistu darbu lauku attīstības veicināšanai 508 pašvaldībās.

Pasākums „Vietējo rīcību attīstība (LEADER+ veida pasākums)”

2006. gadā tika uzsākta LEADER+ veida pasākuma īstenošana vienotā programmdokumenta 4. prioritātes „Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana” 4.6. pasākuma „Vietējo rīcību attīstība (LEADER+ veida pasākums)” ietvaros.

Pasākuma būtība ir paaugstināt lauku iedzīvotāju aktivitāti un iesaistīšanos savas teritorijas problēmu risināšanā, realizējot pašu izstrādātus projektus, kas saskaņoti ar vietējās rīcības grupas (biedrība vai nodibinājums) izstrādāto integrēto lauku attīstības izmēģinājuma stratēģiju, tādā veidā uzlabojot ekonomisko un sociālo dzīves kvalitāti, kā arī vides saglabāšanu.

Pasākuma ietvaros tiek īstenotas divas aktivitātes – „Prasmju iegūšana” un „Integrētās lauku attīstības izmēģinājuma stratēģijas”.

Lai veicinātu aktīvu lauku iedzīvotāju līdzdalību LEADER+ veida pasākuma īstenošanā, tika organizēti reģionālie informēšanas semināri, kuros tika skaidrota LEADER pasākuma būtība un nosacījumi vietējās rīcības grupas izveidei un attīstības stratēģijas izstrādei.

2006. gada beigās tika atlasītas 11 vietējās rīcības grupas, kurām ir nepieciešams atbalsts attīstības stratēģijas izstrādē, un tika izvēlēti divi pakalpojuma sniedzēji – SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un personu apvienība, ko veido SIA Latvijas–Lielbritānijas

In the last year the LRATC reached self-financing level of 68%. Revenues of the LRATC were LVL 4,1 million. These figures evidence the growing interest of farmers to use the services of the LRATC and strengthening the positions of the company in the field of rural advisory services. As a result of continuous co-operation between the Ministry, the Latvian Rural Advisory and Training Centre and the Latvian Association of Local and Regional Governments the Rural Advisory and Information Exchange System continued its work. LRATC co-ordinated and methodologically managed the work of municipal specialists in promoting rural development in 508 municipalities of Latvia.

Measure "Development of Local Action (LEADER+ type measure)"

In 2006 implementation of the LEADER+ type measure was initiated under the measure 4.6. "Development of Local Action (LEADER+ type measure)" of the Single Programming Document priority 4 "Promotion of rural and fisheries development".

Aim of the measure is to increase the activity and involvement of rural population in solving the problems of their territory of living by implementing their own projects, which are co-ordinated with the pilot integrated rural development strategy elaborated by the local action group (association of foundation), in such way improving the quality of economic and social life as well as preservation of the environment.

Two activities are implemented under the measure: "Acquisition of skills" and "Pilot integrated rural development strategies". In order to promote active participation of rural population in implementing the LEADER+ type measure regional informative seminars were organised, in which the essence and conditions of the LEADER measure were explained for the establishment local action groups and preparation of the development strategy.

At the end of 2006 11 local action groups were selected, which needed support in preparing the strategy, and two providers of services were se-

kopuzņēmuma „Zygon Baltic Consulting”, SIA „Konsultanti”, SIA „Konsorts”, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un SIA „Firma L4”.

Aktivitātes „Integrētās lauku attīstības izmēģinājumu stratēģijas” ietvaros 2006. gadā tika sagatavota nepieciešamā dokumentācija aktivitātes īstenošanai.

2006. gada beigās tika atlasītas 17 vietējās rīcības grupas, kuras saņēma atbalstu attīstības stratēģiju īstenošanai, un noteikts atbalsta lielums.

Attīstību stratēģiju īstenošana notiks atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā. Uz 100% atbalstu projektu īstenošanā varēs pretendēt vietējās iniciatīvas grupas (biedrības vai nodibinājumi), kas izstrādā projektus saskaņā ar konkrētās vietējās rīcības grupas izstrādāto attīstības stratēģiju un tos īsteno attiecīgās vietējās rīcības grupas teritorijā.

lected – LTD „Latvian Rural Advisory and Training Centre” and partnership of persons made of Latvian-British Joint Venture “Zygon Baltic Consulting”, LTD “Konsorts”, LTD „Konsultanti”, LTD „Latvian Rural Advisory and Training Centre” and LTD “Firma L4”.

In 2006 the required documentation for implementing the activity under the activity “Pilot integrated rural development strategies” was prepared.

At the end of 2006 17 local action groups were selected, which received support for implementing the local development strategies and the amount of aid was defined. I

Implementation of development strategies will take place in the form of open tender procedure. Local initiative groups (associations or foundations) will have the opportunity to apply for 100% of support for project implementation that prepare projects in accordance with the development strategy prepared by the particular local action group and implement that in the territory of the respective local action group.

Zinātne Science

Zinātnisko darbību 2006. gadā veica Zemkopības ministrijas padotībā esošās:

1. Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU);
2. LLU aģentūras:
 - 2.1. Zemkopības zinātniskais institūts;
 - 2.2. Ūdenssaimniecības un zemes zinātniskais institūts;
 - 2.3. Lauksaimniecības tehnikas zinātniskais institūts;
 - 2.4. Biotehnoloģijas un veterinārmedicīnas zinātniskais institūts “Sigra”
3. reorganizējamās:
 - 3.1. valsts zinātniskā bezpeļņas organizācija “Valsts Dobeles dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacija”;
 - 3.2. bezpeļņas organizācija valsts zinātniskais uzņēmums “Valsts Stendes selekcijas stacija”;
 - 3.3. valsts bezpeļņas zinātniskais uzņēmums “Priekuļu Selekcijas stacija”;
 - 3.4. valsts zinātniskā bezpeļņas organizācija “Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts”.

Ar 2006. gada 12. aprīli izveidojās valsts aģentūras „Latvijas Valsts auglīkopības institūts”, „Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts”, „Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts”, „Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts”.

2006. gada 28. decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 1076 „Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” noteica, ka minētās aģentūras ar 2007. gada 6. janvāri uzskatāmas par atvasinātām publiskām personām.

2006. gada 18. oktobra Ministru kabineta rīkojums Nr. 803 „Par valsts aģentūras “Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”” nodošānu Zemkopības ministrijas padotībā” nosaka Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo valsts aģentūru “Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”” ar 2007. gada 1. janvāri nodot Zemkopības ministrijas padotībā.

Zinātnisko darbību lauksaimniecības jomā realizēja arī valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību (VSIA) “Agroķīmisko pētījumu centrs”, VSIA “Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs”, kā arī SIA “Latgales Lauksaimniecības zinātnes centrs” un SIA “Pūres Dārzkopības pētījumu centrs”.

Zemkopības ministrija 2006. gadā no valsts subsīdijām finansēja 31 pētījumu projektu un vadlīniju lauksaimniecības jomā izstrādi Ls 711 559 apmērā.

2006. gadā no valsts subsīdijām tika finansētas zinātnisko institūciju materiālās iegādes Ls 1 873 742 apmērā.

Scientific work in 2006 was done by the following institutions subordinated to the Ministry of Agriculture:

1. University of Agriculture of Latvia (LUA);
2. Agencies of the LUA:
 - 2.1. Agricultural Science Institute;
 - 2.2. the Scientific Research Institute of Water Management and Land;
 - 2.3. Agricultural Machinery Scientific Institute;
 - 2.4. Biotechnology and Veterinary Medicine Scientific Institute “Sigra”;
3. To be reorganised:
 - 3.1. State scientific non-profit organization “Dobele State Horticulture Plant-breeding and Pilot Station”;
 - 3.2. Non-profit organization state scientific sompany “Stende State Plant-breeding Station”;
 - 3.3. State non-profit state scientific company “Priekuli Selection Station”
 - 3.4. the State scientific non-profit organisation “Institute of Agrarian Economics of Latvia”.

Since 12 April 2006 the following state agencies are operating: “State Fruit Farming Institute of Latvia”, “Stende State Cereal Selection Institute”, “Priekuli State Field Crop Selection Institute”, and State Institute of Agrarian Economy of Latvia”.

The Cabinet regulation of 28 December 2006 No 1076 “Amendments to the law on scientific activity” defined that the above mentioned agencies shall be considered derived public entities as of 6 January 2007. The Cabinet regulation of 18 October 2006 No 803 “On transfer of the State Forestry Science Institute “Silava” of Latvia” under the subordination of the Ministry of Agriculture” provides for transfer of the state agency “State Forestry Science Institute “Silava” of Latvia” subordinated to the Ministry of Education and Science under the subordination of the Ministry of Agriculture as of 1 January 2007.

Scientific work in the field of agriculture was performed also by the state limited liability company “Agric-chemical Research Centre”, state limited liability company “Crop Protection Research Centre of Latvia” as well as company SIA “Latgale Agricultural Science Centre” and SIA “Pure Horticulture Research Centre”.

In 2006 the Ministry of Agriculture using the state subsidies financed 31 research project and preparation of agricultural guidelines in the total amount of LVL 711 559.

In 2006 using the state subsidies material purchase by the scientific establishments were financed in the amount of LVL 1 873 742.

DALĪBA ES LĒMUMU PIENĒMŠANĀ
PARTICIPATION IN THE EU DECISION MAKING PROCESS

2. Dalība ES lēmumu pieņemšanā

Participation in the EU decision making process

Zemkopības ministrija savas nozares ietvaros ir atbildīga par ES jautājumu pārraudzīšanu. Tā 2006. gadā aktīvi piedalījās dažādās ES lēmumu pieņemšanas institūcijās un pārstāvēja valsts intereses par ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem. Tā kā ~45% no visiem ES likumdošanas aktiem attiecas uz lauksaimniecības sektoru, tad dalība ES lēmumu pieņemšanas institūcijās ir viena no Zemkopības ministrijas prioritātēm.

Kopš pievienošanās ES, Zemkopības ministrijā ir izveidota ES jautājumu koordinācijas sistēma. Tā paredz vienotu kārtību, kādā ministrijā un tās padotības esošajās iestādēs tiek nodrošināta iekšējā un starpinstitucionālā ES dokumentu, nacionālo pozīciju, instrukciju un to projektu aprites kārtība.

Lai nodrošinātu nevalstisko organizāciju (turpmāk – NVO) iesaisti un interešu ievērošanu ES tiesību aktu izstrādes un pieņemšanas procesā, kā arī nacionālo pozīciju izstrādes gaitā, Zemkopības ministrijā darbojas starpinstitūciju darba grupas. Tajās piedalās ne tikai līdzatbildīgo ministriju, bet arī NVO pārstāvji. Tas nodrošina pilnīgu ES jautājumu analīzi no dažādiem skatu punktiem, kas palīdz definēt nacionālo pozīciju un līdz ar to efektīvi pārstāvēt nacionālās intereses ES lēmumu pieņemšanas institūcijās.

Lai pārstāvētu valsts intereses par ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem ES un veicinātu informācijas apriti starp ES institūcijām, ES dalībvalstu pārstāvjiem, Latvijas Pastāvīgo pārstāvniecību ES un ministriju, Zemkopības ministrijai ir savi pārstāvji Briselē – specializētie atašeji (2006. gadā četri specializētie atašeji).

Zemkopības ministrija 2006. gadā ir piedalījies aptuveni 420 ES Padomes un Eiropas Komisijas darba grupu vai komiteju sanāksmēs, kā arī 13 ES Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomēs par lauksaimniecības kopējo tirgus organizāciju, veterinārijas, pārtikas drošības, augu veselības un zivsaimniecības jautājumiem. Īpaši jāakcentē dalība Eiropas Komisijas un ES Padomes darba grupās un komitejās, kas dod iespēju ietekmēt ES lēmumus jau to tapšanas procesā, kā rezultātā tiek pieņemti nozīmīgi lēmumi, sekmējot Latvijas lauku ražotāju vienlīdzīgu iespēju attīstīties ES ietvaros.

Kopumā tika sagatavotas 130 pozīcijas (t. sk. 50 pozīcijas uz ES Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomi un piecas pozīcijas uz ES Vides ministru padomi) un 130 instrukcijas (90 instrukcijas uz ES Padomes Īpašo lauksaimniecības komiteju un 40 instrukcijas uz Pastāvīgo pārstāvju komiteju – COREPER).

Nozīmīgākie jautājumi, kas tika skatīti 2006. gadā:

1. Darbs pie Kopējās lauksaimniecības politikas (turpmāk – KLP) vienkāršošanas, lai padarītu KLP un tās reglamentējošos tiesību aktus saprotamākus un vieglāk lietojamus visām ieinteresētajām pusēm, kā arī samazinātu administrēšanas izmaksas.
2. Labojumi Padomes Regulai Nr. 1782/2003, kas ļauj ar 2007. gadu arī jaunajām dalībvalstīm piemērot enerģijas kultūru atbalsta shēmu un pagarināt vienotā platības maksājuma shēmas piemērošanu līdz 2010. gada beigām.
3. Jautājumu izskatīšana par biomasas rīcības plānu un biodegvielas stratēģiju. Biomasas rīcības plāna mērķis ir atjaunojamās enerģijas avotu veicināšana ES un atkarības mazināšana no fosilā kurināmā. Savukārt biodegvielas stratēģija papildina biomasas rīcības plānu, un tajā paredzēti pasākumi, lai attīstītu degvielas ražošanu, izmantojot lauksaimniecības izejvielas, radītu daudzveidīgu degvielas avotus un ilgtermiņā samazinātu Eiropas atkarību no importētās naftas un gāzes.
4. Lauku attīstības jomā darbs pie ES tiesību normu izstrādes, lai radītu tiesisku bāzi dalībvalstu lauku attīstības programmdokumentu 2007.–2013. gadam izstrādei.
5. Lai vienkāršotu likumdošanu un tā būtu vieglāk saprotama gan zemniekiem, gan ražotājiem, tika izstrādāts jauns ES Padomes regulas projekts par bioloģisko lauksaimniecību un bioloģiskās lauksaimniecības produktu marķēšanu.
6. Darbs, lai realizētu plānotās darbības, kas ir noteiktas „Kopienas rīcības plānā dzīvnieku aizsardzībai un labturībai 2006.–2010. gadam”.

Darbs pie Padomes un Eiropas Parlamenta regulas projekta par stipro alkoholisko dzērienu definīciju, nosaukumu, noformējumu un marķēšanu, lai uzlabotu Regulas Nr. 1576/89/EEK lietojumu un pārskatāmību, sagrupējot alkoholiskos dzērienus trijās pamatkategorijās atkarībā no produkta sastāva (satur vai nesatur lauksaimnieciskās izcelsmes etilspirtu, dabiskos vai sintētiskos saldinātājus un citas piedevas), piemērot regulu jaunām tehniskām prasībām, Pasaules Tirdzniecības organizācijas (turpmāk – PTO) prasībām, noteikt kritērijus alkoholisko dzērienu ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

The Ministry of Agriculture within its competency is responsible for supervision of the EU matters. Therefore in 2006 it took active part in different EU decision-making institutions and represented the national interests concerning the issues under the competency of the Ministry. As approximately 45 % of the all EU legislation concern the agricultural sector then the participation in the decision-making institutions is one of the priorities of the Ministry of Agriculture.

After joining the EU, under the Ministry of Agriculture the coordination system of EU-related issues has been established. It provides single procedure according to which the Ministry and its subordinated institutions ensures internal and inter-institutional procedure of circulation of the EU documents, national positions, instructions and their projects.

In order to ensure involvement of non-governmental organizations (hereinafter – the NGO) and observing their interests in the process of development and adoption of the EU legislation as well as in the course of preparation of national positions, at the Ministry of Agriculture there are inter-institutional working groups operating. The groups are participated by not only the representatives from the co-responsible Ministries, but also those from the NGOs. This ensures complete analysis of EU matters from different points of view thus helping to define the national position and in such way also efficiently represent the national interests at the EU decision-making authorities.

In order to represent the state interests in issues under the competency of the Ministry at the EU and promote circulation of information between the EU institutions, the representatives of the EU member states, the Permanent Representation of the Republic of Latvia to the EU and the Ministry, the Ministry of Agriculture has its representatives in Brussels – specialized attaches (4 specialised attaches in 2006).

The Ministry of Agriculture in 2006 has participated in approximately 420 meetings of working groups or committees of the EU Council and the European Commission as well as in the 13 meetings of the EU Council for agriculture and fisheries on the organization of the common agricultural market, veterinary, food safety and matters of crop healthiness and fisheries. Particular attention shall be drawn to the participation in the working groups and committees of the European Commission and the EU Council that provide the opportunity to influence directly the EU decisions already in the process of their preparation as a result of which significant decisions are made promoting the equal opportunities for Latvian producers to develop within the EU.

In total 130 positions (incl. 50 positions to be examined at the EU Council for agriculture and fisheries and 5 positions for the EU Council for environment) were prepared as well as 130 instructions (90 instructions for the Special Agricultural Committee and 40 instructions for the COREPER).

Most important issues examined in 2006 were:

1. Work with the Common Agricultural Policy (hereinafter – the CAP) to make the CAP and its regulating legal enactments more understandable and easier to apply to all interested parties as well as to reduce the administrative costs.
2. Amendments to the Council Regulation 1782/2003 allowing as of 2007 also the new member states to apply support scheme of energy crops and extend the application of the single area payments until the end of 2010.
3. Examination of issues related to biomass action plan and the biofuel strategy. Aim of the biomass action plan is promotion of the sources of renewable energy in the EU and decreasing of the dependency of the EU on the fossil fuel. The biofuel strategy supplements the biomass action plan and it foresees measures to develop production of fuel by using the agricultural raw materials, create multiform sources of fuel and reduce in long-term the dependency of the EU on imported oil and gas.
4. In the field of rural development work was done on preparing the EU legal regulations to establish legal ground for development of rural development programming documents of the member states for 2007-2013.
5. To simplify the legislation and make it more understandable both to farmers and producers a new draft regulation of the Council was prepared on organic farming and labelling of organic farming products.
6. Work to implement the planned activities that were defined in the Community Action Plan for Animal Protection and Welfare for 2006-2010.

Work at the Council and the Parliament draft regulation on the definition, design and labelling of strong alcoholic beverages to improve the application and transparency of the Regulation 1576/89/EEC by grouping the alcoholic beverages in three basic categories depending on the product composition (whether it contains ethyl alcohol of agricultural origin, natural or synthetic sweeteners and other additives), adapt the regulation to the new technical requirements, requirements of the World Trade Organisation (hereinafter – the WTO), establish criteria for indications of geographic origin of alcoholic beverages.

ES PASĀKUMI LAUKSAIMNIECĪBAI UN LAUKU ATTĪSTĪBAI
EU MEASURES IN AGRICULTURE AND RURAL AREA

3. ES pasākumi lauksaimniecībai un lauku attīstībai EU measures in Agriculture and Rural area

3.1. Kopējās lauksaimniecības politika Latvijā Common Agricultural Policy in Latvia

3.1.1. KLP – situācijas apraksts CAP overview

KLP ir viena no nozīmīgākajām un dinamiskākajām politikas jomām Eiropas Savienībā kopš tās pirmsākumiem. Tā tika radīta 1957.gadā, lai nodrošinātu pārtikas piegādi Eiropas Kopienai. Mūsdienās KLP ir daudz plašāki mērķi un uzdevumi, jo paralēli pārtikas nodrošinājumam Savienībā tā arī uztur un veicina lauku attīstību, kā politikas instrumentu izmantojot diversifikāciju. Kā galvenā prioritāte tiek izvirzīta patērētāju vajadzības, tādēļ tiek atbalstīta augstas kvalitātes pārtikas ražošana, kas nekaitē videi.

KLP ir instrumentu un pasākumu kopums, kuru realizēšana lauksaimniecībā ES dalībvalstīm palīdz sasniegt Romas līgumā definētos mērķus:

1. Kāpināt lauksaimniecisko ražošanu, veicinot tehnisko progresu un nodrošināt lauksaimnieciskās ražošanas racionālu attīstību, kā arī ražošanas faktoru, īpaši darbaspēka optimālu izmantošanu;
2. Nodrošināt lauksaimniekiem pieņemamu dzīves standartu, it īpaši palielinot lauksaimniecībā nodarbināto personu ienākumus;
3. Stabilizēt tirgu;
4. Nodrošināt izejvielu un resursu pieejamību;
5. Nodrošināt, lai precēm, tām nonākot līdz patērētājiem, būtu saprātīgas cenas.

ES KLP sākotnēji veiksmīgi sasniegta savus mērķus: paaugstināja ražošanas efektivitāti, stabilizēja tirgu, nodrošināja lauksaimniecības produktu piedāvājumu un pasargāja lauksaimniekus no cenu svārstībām pasaules tirgū. Tomēr vienlaikus ar panākumiem sevi pieteica arī blakus efekti un problēmas, kas gadu gaitā veicināja daudzas ES lauksaimniecības politikas reformas.

CAP is one of the most important and dynamic policy areas in the European Union already since its beginning. It was established in 1957 in order to ensure food supplies to the European Community. Nowadays the CAP has more broad aims and tasks, because in parallel to the food supplies to the Community it maintains and promotes also rural development as a policy instrument by applying the diversification. Main priority put forward is the needs of consumers therefore it supports production of high quality food harmless to the environment.

CAP is a set of instruments and measures introduction of which into agriculture would allow the EU member states to reach the objectives defined in the Treaty of Rome:

1. To increase agricultural productivity by promoting technical progress and by ensuring the rational development of agricultural production and the optimum utilisation of the factors of production, in particular labour;
2. Thus to ensure a fair standard of living for the agricultural community, in particular by increasing the individual earnings of persons engaged in agriculture;
3. To stabilise markets;
4. To assure the availability of supplies;
5. To ensure that supplies reach consumers at reasonable prices.

CAP of the EU originally was successful in achieving its goals: it improved the production efficiency, stabilised the market, ensured offer of agricultural products and protected farmers from fluctuations of prices on the world market. However together with the success came side-effects and problems, which over the years promoted many reforms on the EU agricultural policy.

3.1. tabula
Table 3.1.

KLP vēsturiskā attīstība Historical development of CAP

Sākuma posms Initial phase	Krīzes gadi Years of crisis	Reforma 1992 Reform of 1992	Agenda 2000	KLP reforma 2003 CAP reform of 2003	KLP pēc 2013. gada CAP after 2013
Pārtikas drošība Produktivitātes uzlabošana Tirgus stabilizēšana Ienākumu atbalsts <i>Food safety Improvement of productivity Market stabilisation Support of incomes</i>	Pārprodukcija Strauji augošie budžeta izdevumi Starptautiskās domstarpības Strukturālie pasākumi <i>Overproduction Rapidly growing budget expenses International disagreements Structural measures</i>	Uzkrājumu samazināšana Vide Ienākumu stabilizēšana Budžeta stabilizēšana <i>Reduction of stocks Environment Stabilisation of incomes Stabilisation of budget</i>	Reformas procesa padziļināšana Konkurētspēja Lauku attīstība <i>Deepening the reform process Competitiveness Rural development</i>	Orientēšanās uz tirgu Patērētāja intereses Lauku attīstība un vide <i>Market orientation Interests of the consumer Rural development and environment</i>	KLP vidēja termiņa pārskats 2008./2009. gadā <i>CAP midterm review „Health check” in 2008/2009</i>

Avots: ZM Source: MoA

Līdz 1990. gadam saistībā ar pārtikas trūkumu pēckara periodā KLP pamatā bija vēlme nodrošināt pašpietiekamību ar galvenajiem pārtikas produktiem. Rezultātā tika veidota uz ražošanu orientēta subsīdiju politika, kas pastāvēja līdz 90. gadiem. Tajā pašā laikā pieauga bažas par KLP ietekmi uz vidi un netieši arī uz sabiedrības veselību saistībā ar dažādām lopu slimībām, piemēram, "govju trakumsērgu". Pakāpeniski sāka zust patērētāju un nodokļu maksātāju uzticība KLP.

Tāpēc vairāk nekā pirms desmit gadiem sākās ceļš no pārprodukcijas atbalsta uz tirgus orientētu un videi draudzīgu KLP, kas piemērota efektīvai, konkurētspējīgai un ilgtspējīgai lauksaimniecībai. Pirmais solis bija „Agenda 2000”, kas veicināja ilgtspējīgu Kopienas lauku teritoriju

Until 1990 in relation with the food shortage in the post-war period the foundation of the CAP was the desire to ensure self-sufficiency with the main food products. In the result a market-oriented subsidy policy was established, which existed until the 90's. At the same time concern grew about the impact of the CAP on the environment and indirectly also on the health of the society in relation with different animal illnesses, for instance, the cow madness. Gradually the trust of to consumers and tax payers to the CAP started to decrease.

Therefore more than ten years ago a direction was started from support of overproduction to market-oriented and environmentally friendly CAP, Which is appropriate for efficient, competitive and sustainable agriculture.

attīstību un pievērsās starptautiskās tirdzniecības liberalizācijai. Taču sakarā ar ES plānoto paplašināšanās procesu 2004. gada 1. maijā „Agenda 2000” nosacījumi tika pārskatīti un 2003. gada 26. jūnijā Luksemburgā ES dalībvalstu un kandidātvalstu ministri panāca jaunu politisku vienošanos – KLP reforma. Prezidentūras un Komisijas gala vienošanās”.

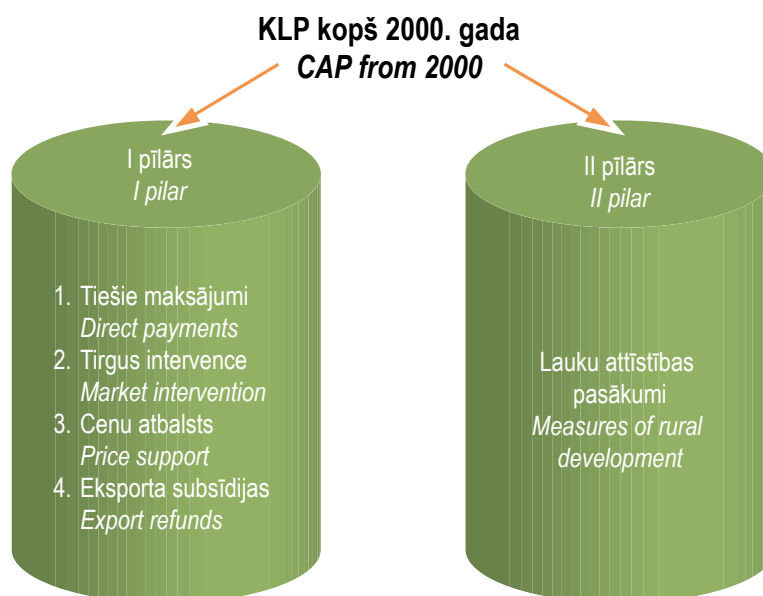
Šī Luksemburgas reforma paredzēja pāreju no ražošanas atbalsta uz ražotāju atbalstu, t. i., pāreju no cenu atbalsta uz lauksaimnieku tiešā ienākuma atbalstu, lai nodrošinātu pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem un radītu lauksaimniekiem brīvību ražot tos produktus un tik daudz, cik to vēlas patērētāji. Reforma arī nodrošināja labāku līdzsvaru starp tiešajiem maksājumiem un lauku attīstību.

Šodienas KLP ir kļuvusi vienkāršāka, apvienojot dažādas tiešo maksājumu shēmas vienā maksājumā saimniecībai un kļuvusi par mehānismu, kas ar zemākām izmaksām spēj sasniegt vairāk mērķu. Lai arī KLP izmaksas samazinās, tās ietekmes joma paplašinās, jo ieviesta vispārēja lauku attīstības politika, kas atbalsta lauku un visas ekonomikas dažādošanu, pārstrukturizāciju un attīstību visā ES.

First step was Agenda 2000 that promoted sustainable development and the rural territories of the Community and focused on liberalization of international trade. However due to the planned expansion of the EU the conditions of Agenda 2000 were reviewed on 1 May 2004 and on 26 June 2003 in Luxembourg the ministers of the EU member states and the candidate countries reached new political agreement “CAP reform. Final Presidency Compromise in agreement with the Commission”.

This Luxembourg reform foreseen transition from production support to producers support, i.e. transition from price support to direct farmers income support to ensure fair standard of living to the agricultural community and create freedom to farmers to produce the products and in the amount consumers want to consume. The reform ensured also better balance between the direct payments and rural development.

Currently existing CAP has become simpler by uniting different schemes of direct payments in single payment to a farm and become a mechanism that with lower cost is able to reach more goals. Although the costs of the CAP are decreasing the scope of its influence keeps expanding, because the comprehensive rural development policy has been introduced supporting diversification of rural areas and the whole economy, restructuring and development across the whole EU.

Avots: ZM Source: MoA
3.1. attēls. KLP sastāvdaļas
Figure 3.1. Components of the CAP

Luksemburgas reformas ietvaros 2004. gadā tika veikta Vidusjūras produktu reforma jeb tirgus reformas kokvilnas, tabakas un olīveļļas sektorā. Savukārt 2006. gadā tika uzsāktas koptirgus organizāciju reformas ar mērķi:

1. cukura sektorā pazemināt cukura cenas Eiropas Savienībā, tās trīs reizes pārsniedza pasaules līmeņa cenas, un pārtraukt pārprodukciju, kas izraisīja cenu pazeminājumu pasaules tirgū;
2. vīna sektorā paaugstināt ES vīna ražotāju konkurētspēju, nostiprināt ES vīnu reputāciju, atgūt bijušo tirgus daļu, līdzsvarot piedāvājumu un pieprasījumu un vienkāršot noteikumus, reizē saglabājot ES vīndaru labākās tradīcijas, nostiprinot lauku rajonu sociālo un ekoloģisko faktūru;
3. augļu un dārzeņu sektorā uzlabot sektora konkurētspēju, pasargāt ražotājus krīzes situācijās, palielināt patēriņu, uzlabot vides aizsardzību un vienkāršot noteikumus.

Kā vienu no mērķiem ES ir izvirzījusi lauksaimniecības produktu tirgu regulējošo noteikumu harmonizāciju un vienkāršošanu, lai samazinātu ierobežojošo noteikumu skaitu gan zemniekiem, gan administrācijai, padarot noteikumus pārskatāmākus, labāk saprotamus un vieglāk izpildāmus.

Nākamais solis – veikt novērtējumu, kā esošā Luksemburgas reforma var vislabāk sasniegt mērķus, ņemot vērā ES paplašināšanos un citas izmaiņas, tāpēc 2008. un 2009. gadā Eiropas Komisija veiks KLP vidēja termiņa pārskatu.

Within the framework of the Luxembourg reform in 2004 the Mediterranean Product Reform was carried out or market reforms in the cotton, tobacco and olive oil sector. But in 2006 reforms in single market organizations were initiated with the aim to:

1. reduce sugar prices in the sugar sector of the European Union, which exceeded the world market prices by three times and discontinue overproduction that caused reduction of the prices on the global market;
2. in the wine sector - increase the competitiveness of the EU wine producers, strengthen the reputation of wines from the EU, recover the previous market share, balance the supply and demand and simplify the rules at the same time preserving the best traditions of winemakers by strengthening social and ecologic structure of rural areas;
3. in the fruits and vegetables sector – improve the competitiveness of the sector, protect producers in crisis situations, increase the consumption, improve environmental protection and simplify the rules.

As one of the aims the EU has defined is harmonization and simplification of the market regulating rules to reduce the number of limiting rules both to farmers and administration thus making the rules more transparent, better understandable and easier to comply with.

Next step – perform assessment how the existing Luxembourg reform can better achieve its goals taking into account expansion of the EU and other changes, therefore in 2008 and 2009 the European Commission will perform a mid-term review of the CAP.

3.1.2. Tiešie maksājumi

Direct payments

Tiešie maksājumi 2006. gadā Latvijā tāpat kā iepriekšējā periodā tika īstenoti, piemērojot vienotā platības maksājuma shēmu. Saskaņā ar spēkā esošajiem ES tiesību aktiem vienotā platības maksājuma shēma jaunajām dalībvalstīm pieejama līdz 2010. gada beigām. Turklāt Latvijas valdība ir lēmusi turpināt vienotā platības maksājuma shēmas īstenošanu saskaņā ar ES tiesību aktiem līdz brīdim, kamēr tas ir iespējams.

2006. gadā papildus līdz šim īstētajiem tiešajiem maksājumiem (vienotais platības maksājums un papildu valsts tiešie maksājumi) tika ieviests arī atsevišķais maksājums par cukuru. Atsevišķais maksājums par cukuru tika paredzēts kā ienākumu atbalsts lauksaimniekiem, lai kompensētu liberalizētā cukura tirgus radītos zaudējumus.

ES tiesību normas paredz pakāpenisku tiešo maksājumu apjoma pieaugumu jaunajās dalībvalstīs, nosakot, ka ES „veco” dalībvalstu līmeni jaunās dalībvalstīs sasniegs 2013. gadā. Tiešo maksājumu finansēšanā līdz 2013. gadam tiks izmantots dažādu avotu finansējums – gan ES budžets, gan arī nacionālais budžets. Līdz 2006. gadam tiešo maksājumu finansēšanā bija pieejams arī Lauku attīstības plāna finansējums. 2006. gadā no Lauku attīstības plāna budžeta bija pieejami 5% no ES tiešo maksājumu maksimālā apjoma jeb Ls 4,82 milj. apmērā.

2006. gadā Latvijas lauksaimnieki varēja saņemt tiešos maksājumus 65% apmērā no tiem maksājumiem, kādus lauksaimnieki saņēma „vecajās” ES dalībvalstīs. Kopējā lauksaimniekiem pieejamā tiešo maksājumu summa 2006. gadā bija Ls 84,85 milj. (3.2. tabula). Salīdzinot ar 2004. gadu, kopējais tiešajiem maksājumiem pieejamais finanšu apjoms palielinājās par Ls 28,91 milj.

The same as in the previous period, direct payments were made by applying the single area payment scheme in Latvia in 2006. In compliance with the effective EU legislation, the single area payment scheme is available to the new Member States till the end of 2010. Moreover, the government of Latvia has decided to continue with implementation of the single area payment scheme based on the EU legislation as long as it is allowed.

In addition to the previously made direct payments (single area payment and complementary national direct payments), a separate payment for sugar was introduced in 2006. The separate payment for sugar was designated as an income support to farmers to compensate the losses sustained by sugar market liberalisation.

The EU legislation provides for a gradual increase of the direct payments in the new Member States, stipulating that the new Member States will catch up with the “old” EU Member States by 2013. Various sources will be used to finance the direct payments up to 2013: the EU budget as well as the national budget. Up to 2006, the Rural Development Plan financing was available as an additional source to fund the direct payments. In 2006, 5% of the maximum amount of the direct EU payments or 4,82 million lats were available from the Rural Development Plan budget.

In 2006, Latvia's farmers could receive the direct payments in the amount of 65% of the payments received by the farmers of the “old” EU Member States. The direct payments available to the farmers in 2006 totalled 84,85 million lats (Table 3.2.). In comparison with 2004, the total amount of funding available as direct payments increased by 28,91 million lats.

3.2. tabula
Table 3.2.

Tiešo maksājumu finansējuma avoti 2006. gadā (milj. Ls)
Sources of financing for Direct payments in 2006 (mln LVL)

Kopējais finanšu apjoms Total financing	Finansējums no ES budžeta Financing from EU budget		Finansējums no nacionālā budžeta Financing from National budget	
	ES finansējums EU Financing	Līdzfinansējums lauku attīstības budžetā (80%) Co-financing in the rural development budget (80%)	Nacionālais finansējums National financing	Līdzfinansējums lauku attīstības budžetā (20%) Co-financing in the rural development budget (20%)
84,85	36,64	3,86	43,39	0,96
		40,50		44,35

Avots: ZM Source: MoA

Saskaņā ar ES tiesību aktiem, lauksaimniekiem atbalsts par 2006. gadu tiks izmaksāts laika periodā no 2006. gada 1. decembra līdz 2007. gada 30. jūnijam.

Tiešo maksājumu saņemšanas nosacījumus regulēja Ministru kabineta 2006. gada 21. marta noteikumi Nr. 221 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai”. 2006. gadā izstrādāta kārtība tiešo maksājumu administrēšanai un uzraudzībai – Ministru kabineta 2006. gada 16. maija noteikumi Nr. 406 „Kārtība, kādā administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai”.

In compliance with the EU legislation, the 2006 support to farmers is paid from 1 December 2006 to 30 June 2007.

The provisions for obtaining the direct payments were governed by the 21 March 2006 Cabinet of Ministers regulations No.221 “Procedure for granting the national and the European Union support to agriculture and rural development”. In 2006, a procedure for administration and monitoring of the direct payments was prepared: 16 May 2006 Cabinet of Ministers regulations No. 406 “Procedure for administration and monitoring of the national and the European Union support to agriculture and rural development”.

Vienotais platības maksājums

Single area payment

Saskaņā ar ES tiesību aktiem vienotā platības maksājuma finanšu apjoms ar katru gadu pieaug. Līdz 2013. gadam tiks sasniegts ES „veco” dalībvalstu līmenis jeb finanšu apjoms, kas pilnībā tiks segts no ES budžeta. 2006. gadā Latvijai piešķirtā summa bija Ls 33,70 milj. ar maksimālo atbalsta likmi 22,85 Ls/ha.

2006. gadā lauksaimnieki deklarēja un Lauku atbalsta dienests par maksājumiem atbilstošu apstiprināja lielāku platību nekā references platība (1 475 000 ha), kas noteikta, Latvijai iestājoties ES, tādēļ vienotā platības maksājuma faktiski izmaksājamā atbalsta likme bija 22,10 lati par hektāru.

Vienotais platības maksājums tiek piešķirts par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kas 2003. gada 30. jūnijā bija labā lauksaimniecības stāvoklī. Lai lauksaimnieks varētu saņemt vienoto platības maksājumu, viņam jāapsaimnieko vismaz 1 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Turklāt ES tiesību aktos noteikts, ka vienotais platības maksājums lauksaimniekiem pieejams neatkarīgi no lauksaimnieciskās ražošanas

The EU legislation stipulates that the amount of the single area payment is increased year by year. By 2013, the level of the “old” EU Member States will be caught up with, i.e. the financing will be fully covered from the EU budget. In 2006, the amount of financing granted to Latvia totalled 33,70 million lats with the maximum rate of aid at 22,85 lats per hectare.

In 2006, the area declared by farmers and approved as eligible for payments by the Rural Support Service was larger than the reference area (1 475 000 ha) established upon Latvia's accession to the EU; therefore, the actual disbursement rate of aid for the single area payment was 22,10 lats per hectare.

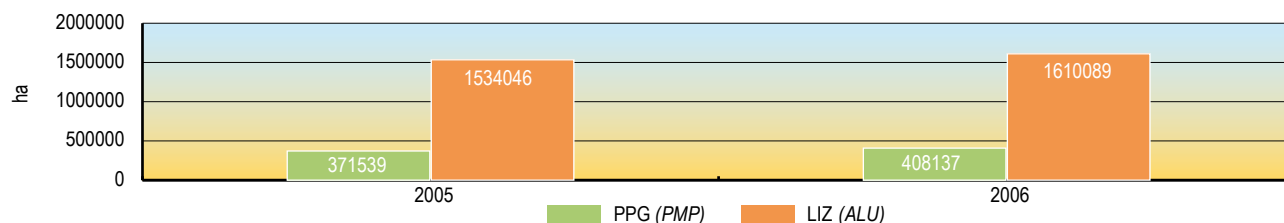
Single area payment can be granted to agricultural land which was at a good agricultural condition as at 30 June 2003. A farmer is eligible for the single area payment if maintaining at least 1 ha of agricultural land. Moreover, the EU legislation provides that the single area payment is available to a farmer regardless of whether the land is or is not

attiecīgajā platībā, tomēr lauksaimniekiem ir jāievēro laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi.

Laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi paredz lauksaimnieciskās zemes kopšanu, izmantojot atbilstošu agrotehniku, uzturot lauksaimnieka atbildībā esošās meliorācijas sistēmas un lauksaimniecībā izmantojamās zemes auglību, kā arī savlaicīgu un regulāru pastāvīgo pļavu un ganību nopļaušanu vai noganīšanu un apļaušanu.

Saskaņā ar ES prasībām, lai saglabātu 2005. gadā noteikto pastāvīgo pļavu un ganību attiecību valsts līmenī, Latvijā 2006. gadā tika noteikta detalizēta kārtība papildu laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumam. Lai saņemtu ar platībām saistītos tiešos maksājumus, lauksaimniekiem jāievēro, ka 2005. gadā un turpmāk deklarētās pastāvīgās pļavas un ganības jāsaņem atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai. Šī kārtība nosaka lauksaimnieku tiesības attiecībā uz pastāvīgo pļavu un ganību pārveidošanu par zemi citām vajadzībām, kā arī pienākumus, kuri jāievēro, ja valstī tiek konstatētas būtiskas izmaiņas pastāvīgo pļavu un ganību attiecībā pret deklarēto lauksaimniecībā izmantojamo zemi.

2006. gada pieredze liecina, ka pastāvīgo pļavu un ganību platības ir palielinājušās, līdz ar to šo platību attiecība pret deklarēto lauksaimniecībā izmantojamo zemi ir palielinājusies, nevis samazinājusies. Salīdzinot ar 2005. gadu, pastāvīgo pļavu un ganību attiecība pret deklarēto lauksaimniecībā izmantojamo zemi ir pieaugusi par 4,7%, 2006. gadā attiecība bija 25,35% (3.2. attēls).

Avots: ZM Source: MoA

3.2. attēls. Pastāvīgo pļavu un ganību (PPG) attiecība pret deklarēto lauksaimniecībā izmantojamo zemi (LIZ) Latvijā

Figure 3.2. Ratio of permanent meadows and pastures (PMP) to the declared agricultural land in use (ALU) in Latvia

Par 2006. gadu vienotais platības maksājums tika izmaksāts 79 900 atbalsta pretendentiem par kopējo platību 1 488 051 ha ar kopējo atbalsta summu Ls 32,89 milj.

Single area payments for 2006 were disbursed to 79 900 aid applicants for the total area of 1 488 051 ha, with the total aid amounting to 32,89 million lats.

Atsevišķais maksājums par cukuru

Separate sugar payment

Atsevišķais maksājums par cukuru no 2006. gada līdz 2010. gadam pieejams ES jaunajās dalībvalstīs, kuras piemēro vienotā platības maksājuma shēmu. Šī maksājuma mērķis ir nodrošināt ienākumu atbalstu lauksaimniekiem, lai segtu tirgus (cukura sektora reformu ietekmē) radītos zaudējumus.

Latvijai 2006. gadā noteiktais finanšu apjoms atsevišķajam maksājumam par cukuru bija Ls 2,94 milj. ES tiesību akti paredz jaunajām dalībvalstīm iespēju daļu no noteiktā atsevišķā maksājuma par cukuru finanšu apjoma iekļaut vienotā platības maksājuma finanšu aploksnē, tādējādi palielinot vienotā platības maksājuma un samazinot atsevišķā maksājuma par cukuru atbalsta likmi. Latvija izvēlējās visu atsevišķā maksājuma par cukura finanšu apjomu novirzīt attiecīgajam maksājumam jeb cukurbiešu audzētājiem, nepārdalot to visiem vienotā platības maksājuma saņēmējiem. Līdz ar to 2006. gadā atbalsta likme bija 7 Ls/tonna. Šāda izvēle tika izdarīta vairāku apsvērumu dēļ. Pirmkārt, lai nesamazinātu kompensācijas apjomu cukurbiešu audzētājiem, otrkārt, lai izvairītos no papildu valsts tiešo maksājumu apjoma samazināšanas vienotā platības maksājuma pieauguma dēļ. ES tiesību akti nosaka, ka jaunajās dalībvalstīs tiešo maksājumu apjoms nedrīkst pārsniegt ES „veco” dalībvalstu 100% līmeni. Līdz ar to tiešo maksājumu apjoma aprēķins paredz – jo lielāku atbalsta apjomu katrs no sektoriem saņem ar vienotā platības maksājuma starpniecību, jo mazāks ir attiecīgā papildu valsts tiešā maksājuma apjoms.

Atbalstu varēja saņemt lauksaimnieki, kuri ievēroja vienotā platības maksājuma saņemšanas nosacījumus un kuriem 2006./2007. tirdzniecības gadā bija noslēgts līgums par cukurbiešu piegādi ar cukura ražotāju. Kopumā 2006. gadā atbalstam pieteicās 330 atbalsta pretendenti, no tiem atbalsts tika izmaksāts 310 pretendentiem par 415 586 tonnām cukura ar kopējo izmaksas summu Ls 2,91 milj.

From 2006 to the end of 2010, a separate payment for sugar is available to the new EU Member States where the single area payment scheme is applied. The purpose of this payment is to provide income support to farmers to cover the losses sustained by the market as a result of the sugar sector reforms.

The amount of financing for separate payments for sugar was set at 2,94 million lats for Latvia in 2006. The EU legislation provides that the new Member States have an opportunity to include part of the set financing of the separate payment for sugar into the financial envelope of the single area payment, thus increasing the rate of the single area payment and reducing that of the separate payment for sugar. Latvia decided to use all the available financing of the separate payment for sugar as payment for sugar, i.e. to sugar-beet growers, without reallocating it to all single area payment beneficiaries. Therefore, the rate of support in 2006 was 7 lats per ton. This choice was made due to several considerations. Firstly, to prevent the amount of compensation to sugar-beet growers from decreasing; secondly, to prevent the complementary national direct payments from decreasing as a result of increased single area payment. The EU legislation provides that the amount of direct payments in the new Member States may not exceed 100% of the payments in the “old” EU Member States. Therefore, the calculation of the direct payments provides that the larger the support received by each sector via the single area payment, the smaller the respective complementary national direct payment.

Farmers meeting the provisions for obtaining the single area payment and having agreements with sugar producers on supply of sugar-beets signed in the trade year 2006/2007 were eligible for support. Overall, 330 applicants applied for support in 2006, disbursements were made to 310 of those applicants for 415 586 tons of sugar in the total amount of 2,91 million lats.

Papildu valsts tiešie maksājumi Complementary national direct payments

ES tiesību akti nosaka, ka katrai jaunajai dalībvalstij pastāv iespēja papildus vienotajam platības maksājumam izmaksāt papildu maksājumus katrā dalībvalstī nozīmīgos sektoros, ievērojot ES noteiktos atbalstāmos sektoros. Turklāt attiecīgajam sektoram pieejamais atbalsta apjoms, ko tas saņem caur vienoto platības maksājumu un papildu valsts tiešo maksājumu, nedrīkst pārsniegt ES „veco” dalībvalstu 100% līmeni.

Latvijā 2006. gadā papildu valsts noteiktie tiešie maksājumi ir par:

- 1) laukaugu platībām;
- 2) lopbarības platībām;
- 3) nokautiem vai eksportētiem liellopiem;
- 4) zīdītājgovīm;
- 5) aitu mātēm;
- 6) realizēto piena tonnu kvotas ietvaros;
- 7) kartupeļu cieti;
- 8) zālāju un linu sēklām.

Līdz pat 2006. gadam papildu valsts tiešie maksājumi pilnībā tika saistīti ar ražošanu un kļuva par stimulu noteiktu sektoru attīstībai un ražojošo lauksaimnieku konkurētspējas palielināšanai.

The EU legislation provides that each new Member State has an opportunity to disburse complementary payments in addition to the single area payment in sectors significant for each particular Member State, taking into account that the EU has identified which sectors should be supported. Moreover, the amount of support available to the respective sector and received through the single area payment and complementary national direct payments may not exceed 100% of the payments in the “old” EU Member States.

In 2006, complementary national direct payments were available in Latvia for:

- 1) areas of arable crops;
- 2) fodder areas;
- 3) slaughtered or exported bovines;
- 4) suckler cows;
- 5) ewes;
- 6) within the framework of sold milk tons quota;
- 7) potato starch;
- 8) grass and flax seeds.

Up to 2006, complementary national direct payments were entirely related to production and became a stimulus for the development of certain sectors and raising the competitiveness of the producing farmers.

Papildu valsts tiešais maksājums par laukaugu platībām Complementary national direct payment for Arable Crops

Laukaugu platības maksājums 2006. gadā tika piešķirts par šādām laukaugu kultūru platībām: vasaras un ziemas kviešiem, vasaras un ziemas miežiem, rudziem, auzām, tritikāli, griķiem, vasaras un ziemas rapsi, zirņiem, lauku pupām, eļļas liniem, saldo lupīnu, šķiedras liniem, maisījumu no kādām iepriekš minētajām kultūrām, kurās laukaugu sējumi parastos augšanas apstākļos tika uzturēti vismaz līdz to ziedēšanas sākumam.

Laukaugu platības maksājumu lauksaimnieki varēja saņemt, ja ievēroja vienotā platības maksājuma saņemšanas nosacījumus ja platības apsēja līdz 15. jūnijam, uzturot sējumus līdz to nogatavošanās fāzes sākumam.

Kopējā Latvijas lauksaimniekiem pieejamā summa papildu valsts tiešajā maksājumā par laukaugu platībām 2006. gadā bija Ls 21,47 milj., bet maksimālā atbalsta likme – 48,39 Ls/ha.

2006. gadā lauksaimnieki deklarēja un Lauku atbalsta dienests par maksājumam atbilstošu apstiprināja lielāku platību nekā laukaugu references platība (443 580 ha), kas noteikta Latvijai, iestājoties ES, tādēļ papildu valsts tiešā maksājuma par laukaugu platībām faktiski izmaksājamā atbalsta likme bija 37,44 Ls/ha. Turklāt katru gadu deklarēto laukaugu platību apjoms pieaug vidēji par 11%, kā populārākie kultūraugi kopējā sējuma struktūrā minami kvieši un rapsis. Rapša platības katru gadu pieaug vidēji par 22%, savukārt kviešu sējumu platību pieaugums ir vidēji 10% gadā.

Arable crops payment in 2006 was granted to the areas of the following arable crops: summer and winter wheat, summer and winter barley, rye, oats, tritikale, buckwheat, summer and winter canola, peas, field beans, oil flax, sweet lupine, fibre flax, a mix of some of the above-mentioned cultivations, where sowings of the arable crops were maintained at usual growing conditions at least until the beginning of their blooming.

Farmers could receive the arable crops payments, if they complied with the single area payment eligibility provisions, sowed the areas before 15 June and maintained the sowings up to the beginning of the ripening phase.

The overall amount available to the Latvian farmers as complementary national direct payments for arable crops in 2006 was 21,47 million lats, whereas the maximum rate of support amounted to 48,39 lats per hectare.

In 2006, the area declared by the farmers and approved as eligible for payment by the Rural Support Service was larger area than the arable crops reference area (443 580 ha) identified at the time of Latvia's accession to the EU; therefore, the actual rate of support disbursements within the framework of complementary national direct payments for arable crops was 37,44 lats per hectare. Moreover, the declared area of arable crops increased by an average of 11% each year. The most popular cultures in the overall composition of sowings were wheat and canola. Canola areas grew by an average of 22% every year, whereas the wheat sowings areas by an average of 10% a year.

Papildu valsts tiešais maksājums par lopbarības platībām Complementary national direct payment for Fodder Area

Lopbarības platības maksājumu piešķir par platībām, kuras tika izmantotas lopbarības iegūšanai vai dzīvnieku ganīšanai (zāli nogana un apļauj vai vismaz vienu reizi nopļauj un novāc līdz 1. augustam). Maksājumu varēja saņemt par aramzemē iesētiem ilggadīgajiem zālājiem jeb par kultivētajām pļavām un ganībām, kurās zemeņa botānisko sastāvu pārsvarā veidoja kultivējamās tauriņziežu un stiebrzāļu zālaugu sugas un kurām raksturīgs vienmērīgs zemeņa blīvums, kā arī par graudaugiem, pākšaugiem un kukurūzu, ja tos izmantoja zaļbarībai un skābbarībai.

Lauksaimnieks lopbarības platības maksājumu varēja saņemt, ievērojot vienotā platības maksājuma saņemšanas nosacījumus.

Maksimālais finanšu apmērs papildu valsts tiešajam maksājumam par lopbarības platībām 2006. gadā bija Ls 3,51 milj., bet maksimālā atbalsta likme – 8,87 Ls/ha.

Fodder area payments were granted for areas used to grow fodder or graze animals (grass is grazed and mown or mown at least once and collected by 1 August). Payments could be received for permanent grass sown in the arable land or for cultured meadows and pastures where the botanic composition of the sward consists mainly of the cultured species of papilionaceous and caulescent plants characterised by regular density of the sward, as well as for crops, leguminous plants and maize if they are used for green forage and ensilage.

Farmers could receive the fodder area payments if compliant with the provisions for receiving the single area payment.

The maximum amount of financing available as complementary national direct payment for fodder areas was 3,51 million lats in 2006, whereas the maximum rate of support amounted to 8,87 lats per hectare.

Papildu valsts tiešais maksājums par nokautiem vai eksportētiem liellopiem*Complementary national direct payment for Slaughtered or Exported Bovines*

Maksājumu par attiecīgajā gadā nokautiem vai eksportētiem liellopiem varēja saņemt, ja nokaušanas vai eksportēšanas brīdī tie bija vecāki par astoņiem mēnešiem un lauksaimnieka ganāmpulkā turēti vismaz divus mēnešus pirms nodošanas nokaušanai vai eksportēšanai (liellopam jābūt nokautam mēneša laikā no nodošanas brīža vai eksportētam divu mēnešu laikā no nodošanas brīža).

Pēc noteikumiem liellopam jābūt nokautam Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzībā esošā vai arī ES teritorijā atzītā kautuvē, vai arī eksportētam ārpus ES teritorijas.

Lauksaimnieks varēja saņemt atbalstu, ja dzīvnieks bija savlaicīgi reģistrēts valsts aģentūrā „Lauksaimniecības datu centrs”, ja regulāri ir sniegta informācija par visām izmaiņām ganāmpulkā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajos aktos par dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu noteikto kārtību.

Maksimālais finanšu apmērs papildu valsts tiešajam maksājumam par nokautiem vai eksportētiem liellopiem 2006. gadā bija Ls 6,92 milj, bet maksimālā atbalsta likme – 55,68 Ls par dzīvnieku.

2006. gadā kopumā lauksaimniekiem tika izmaksāts atbalsts par 83 268 kautajiem vai eksportētajiem liellopiem par kopējo summu Ls 4,67 milj.

Payment could be received for the bovines slaughtered or exported within the particular year, if the animals were older than eight months at the time of submitting them for slaughtering or exporting and had been kept at the herd of the farmer for at least 2 months prior to submitting them for slaughtering or exporting (the bovine has to be slaughtered within 1 month of submission for slaughtering or exported within 2 months of submission).

According to regulations, a bovine has to be slaughtered at a slaughterhouse monitored by the Food and Veterinary Service or at a recognised slaughterhouse on the territory of the EU, or it has to be exported outside the territory of the EU.

A farmer was eligible for support, if the animal was duly registered with the public sector agency “Agricultural Data Centre”, if information on all changes in the livestock was provided regularly following the procedure set in the legislation of the Republic of Latvia concerning the registration of animals, herds and cattle-sheds.

The maximum amount of financing available as complementary national direct payment for slaughtered or exported bovines was 6,92 million lats in 2006, whereas the maximum rate of support amounted to 55,68 lats per animal.

In 2006, overall support was disbursed to farmers for 83 268 slaughtered or exported bovines and amounted to 4,67 million lats.

Papildu valsts tiešais maksājums par zīdītājgovīm*Complementary national direct payment for the Suckler Cows*

Papildu valsts tiešo maksājumu par zīdītājgovi varēja saņemt par:

- 1) Gaļas šķirnes zīdītājgovi vai zīdītājgovi, kas iegūta krustojumā ar gaļas šķirnes dzīvnieku, pieder ganāmpulkam, kas paredzēts, lai audzētu teļus gaļas ražošanai;
- 2) Latvijas brūnajām, Latvijas zilajām, Šveices, Norvēģu sarkanajām, Tiroles pelēkajām u. c. šķirnes zīdītājgovīm, kas nav minētas Eiropas Komisijas Regulas Nr. 1777/2004 1. pielikumā un ko izmanto teļu zīdīšanai, nevis slaukšanai;
- 3) Piena šķirnes govīm, kas apsēklotas ar gaļas šķirnes bulli;
- 4) Telīti no astoņu mēnešu vecuma, kas nav atnesusies.

Lauksaimnieks maksājumu varēja saņemt, ievērojot šādus nosacījumus:

- 1) Dzīvnieks savlaicīgi reģistrēts valsts aģentūrā „Lauksaimniecības datu centrs”, un lauksaimnieks regulāri sniedz informāciju par visām izmaiņām ganāmpulkā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajos aktos par dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu noteikto kārtību;
- 2) Līdz 2006. gada 31. decembrim zīdītājgovis un potenciālās zīdītājgovis (telītes) deklarētas valsts aģentūrā „Lauksaimniecības datu centrs”;
- 3) Atbalsta iesniegumā norādītais zīdītājgovju skaits ir vismaz 60% no kopējā maksājumam pieteikto dzīvnieku skaita un maksājumam pieteikto telīšu skaits nav lielāks par 40% no kopējā maksājuma pieteikto dzīvnieku skaita;
- 4) Lauksaimnieks atbalsta pieteikumā minētos dzīvniekus un to proporciju ganāmpulkā saglabā vismaz 6 mēnešus no iesnieguma iesniegšanas dienas.

Maksimālais finanšu apmērs papildu valsts tiešajam maksājumam par zīdītājgovīm 2006. gadā bija Ls 1,75 milj., bet maksimālā atbalsta likme – 90,40 Ls par dzīvnieku.

Kopumā par 2006. gadu lauksaimnieki saņēma atbalstu par 9 470 zīdītājgovīm un par kopējo summu Ls 0,86 milj.

Complementary national direct payment for suckler cows could be received for:

- 1) A meat breed suckler cow or a suckler cow that is obtained in interbreeding with the meat breed, belongs to a herd breeding calves for production of meat;
- 2) Latvian brown breed, Latvian blue breed, Swiss, Norwegian red breed Tyrol grey breed and other breed suckler cows not mentioned in Annex I to the European Commission Regulation No.1777/2004 and used as sucklers for calves rather than for milking;
- 3) Milk breed cows that are inseminated by meat breed bulls;
- 4) A heifer from 8 months of age that has not calved yet.

A farmer could get the payment if the following provisions were met:

- 1) The animal was duly registered with the public sector agency “Agricultural Data Centre”, if information on all changes in the livestock was provided regularly following the procedure set in the legislation of the Republic of Latvia concerning the registration of animals, herds and cattle-sheds;
- 2) Suckler cows and potential suckler cows (heifers) were declared with the public sector agency “Agricultural Data Centre” by 31 December 2006;
- 3) The number of suckler cows specified in the application for support was at least 60% of the total number of animals applied for payment and the number heifers applied for payment does not exceed 40% of the total number of animals applied for the payment;
- 4) The farmer keeps the animals and their proportion stated in the application at his/her herd for at least 6 months after the day of submitting the application.

The maximum amount of financing available as complementary national direct payment for suckler cows was 1,75 million lats in 2006, whereas the maximum rate of support amounted to 90,40 lats per animal.

Overall, for the year 2006 farmers received support for 9 470 suckler cows in the total amount of 0,86 million lats.

Papildu valsts tiešais maksājums par aitu mātēm*Complementary national direct payment for the Ewes*

Maksājumu varēja saņemt, ja 2006. gada 1. jūlijā lauksaimnieka ganāmpulkā bija ne mazāk par desmit aitu mātēm, kuras saskaņā ar valsts aģentūras „Lauksaimniecības datu centrs” datiem bija vienu reizi atnesušās un vecākas par gadu.

Lauksaimnieks varēja saņemt atbalstu, ja dzīvnieks bija savlaicīgi reģistrēts valsts aģentūrā „Lauksaimniecības datu centrs” un lauksaimnieks regulāri sniedza informāciju par visām izmaiņām ganāmpulkā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajos aktos par dzīvnieku,

A payment could be received if the Farmer at 1 July 2006 had at least 10 ewes in the herd, which according to the data of the public sector agency “Agricultural Data Centre” had lambed once and were older than one year.

A farmer was eligible for support, if the animal was duly registered with the public sector agency “Agricultural Data Centre”, if information on all changes in the livestock was provided regularly following the procedure set in the legislation of the Republic of Latvia concerning the

ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu noteikto kārtību. Turklāt lauksaimniekam atbalsta iesniegumā minētās aitu mātes savā ganāmpulkā bija jāsaģlabā vismaz līdz 2006. gada 24. oktobrim (100 dienas pēc iesniegumu iesniegšanas beigu termiņa – 15. jūlija)

Maksimālais finanšu apmērs papildu valsts tiešajam maksājumam par aitu mātēm 2006. gadā bija Ls 0,15 milj., bet maksimālā atbalsta likme – 8,29 Ls par dzīvnieku.

Kopumā par 2006. gadu lauksaimnieki saņēma atbalstu par 16 253 aitu mātēm un par kopējo summu Ls 0,14 milj.

registration of animals, herds and cattle-sheds. Moreover, the farmer had to preserve the ewes mentioned in the application in his/her herd until at least 24 October 2006 (100 days after the final date of submission of applications, which was 15 July 2006).

The maximum amount of financing available as complementary national direct payment for ewes was 0,15 million lats in 2006, whereas the maximum rate of support amounted to 8,29 lats per animal.

Overall, for the year 2006 farmers received support for 16 253 ewes in the total amount of 0,14 million lats.

Papildu valsts tiešais maksājums par realizēto pienu

Complementary national direct payment for Milk

2006. gadā papildu valsts tiešais maksājums tika piešķirts par realizēto piena tonnu saimniecībai pieejamās kvotas ietvaros. 2006. gadā lauksaimnieks varēja pretendēt atbalstam par iepriekšējā kvotas gadā – 2005. gada 1. aprīlis līdz 2005. gada 31. marts – realizēto pienu.

Maksimālais finanšu apmērs papildu valsts tiešajam maksājumam par realizēto pienu 2006. gadā bija Ls 13,96 milj., bet maksimālā atbalsta likme – 20,07 Ls/t.

2006. gadā lauksaimnieki apguva 73% (509 456 t) no valstij piešķirtās piena kvotas, līdz ar to no papildu valsts tiešajam maksājumam par realizēto pienu piešķirtā finansējuma tika izmaksāti Ls 10,2 milj.

In 2006, complementary national direct payment was granted for the sold ton of milk within the quota of the particular farm. In 2006, the farmer could apply for support for the milk sold in the previous quota year, i.e. from 1 April 2005 to 31 March 2006.

The maximum amount of financing available as complementary national direct payment for sold milk was 13,96 million lats in 2006, whereas the maximum rate of support amounted to 20,07 lats per ton.

In the year 2006 farmers used 73% (509 456 t) of available milk quota therefore amount of 10,2 million lats were granted.

Papildu valsts tiešais maksājums par zālāja un linu sēklām

Complementary national direct payment for Grass and Flax seeds

2006. gadā maksājums tika piešķirts par 2005. gadā saražotajām un realizētajām sēklām, kas sertificētas Valsts augu aizsardzības dienestā.

Maksājumu par 2006. gadā saražotajām un realizētajām sēklām lauksaimnieks varēja saņemt, ja viņš Lauku atbalsta dienesta reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē:

- 1) līdz 2006. gada 1. oktobrim iesniedza informāciju par iegūto ražu;
- 2) līdz 2006. gada 1. augustam iesniedza informāciju par iepriekšējā gadā saražotās sēklas faktisko realizācijas cenu;
- 3) līdz 2007. gada 1. augustam iesniegs atbalsta pieteikumu, sēklu sertifikāta kopiju (uzrādot oriģinālu) un preču pavadzīmju-rēķinu kopijas vai Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētas stingrās uzskaites kvītis par pašaudzētām un realizētām šķirnes sēklām.

Kopējais papildu valsts tiešā maksājuma apmērs par realizētām sēklām par 2006. gadu bija Ls 0,19 milj. Atbalsts par 2006. gadu lauksaimniekiem tiks izmaksāts 2007. gadā, turklāt atbalsta likmes apjoms ir atkarīgs no sēklu sugas (3.3. tabula).

2006. gadā Lauku atbalsta dienests izmaksāja 52 lauksaimniekiem atbalstu par 2005. gadā saražotajām un realizētajām sēklām (kopumā saražoti un realizēti 486 606 kg sertificētas sēklas, no tām 32% bija Pļavas timotiņš (*Phleum pratense* L.). Kopējā atbalsta izmaksu summa bija Ls 0,14 milj.

In 2006, payment were disbursed for seeds produced and sold in 2005, which had been certified with the State Plant Protection Service.

A farmer could receive a payment for seeds produced and sold in 2006 if the following provisions involving the Regional Agricultural Board of the Rural Support Service where met:

- 1) information on the harvest was submitted to the Regional Agricultural Board of the Rural Support Service by 1 October 2006;
- 2) information on the actual selling price of the seeds produced in the previous year was submitted to the Regional Agricultural Board of the Rural Support Service by 1 August 2006;
- 3) an application for support, copy of the seed certificate (must show original copy) and copies of invoices or mandatory receipts registered with the State Revenue Service for the self produced and sold genuine seeds will be submitted to the Regional Agricultural Board of the Rural Support Service by 1 August 2007.

Overall amount of financing available as complementary national direct payment for sold seeds was 0,19 million lats in 2006. Support disbursements for 2006 will be made to farmers in 2007, and the rate of support is dependent on the species of seeds (Table 3.3.).

In 2006, the Rural Support Service disbursed support to 52 farmers for the seeds produced and sold in 2005. Overall, 486 606 kg of certified seeds were produced and sold, of which 32% was *Phleum pratense* L. Total support disbursements amounted to 0,14 million lats.

3.3. tabula

Table 3.3.

Atbalsta likmes papildu valsts tiešajam maksājumam par zālāja un linu sēklām*, Ls/100 kg

Rates for complementary national direct payment for grass and flax seeds, LVL/100 kg

Suga Species	Maksājums Payment	Suga Species	Maksājums Payment
Šķiedras lini <i>Linum usitatissimum</i> L. (fibre flax)	14,04	Hibrīdā airene <i>Lolium x boucheanum</i> kunth	10,13
Elļas lini <i>Linum usitatissimum</i> L. (linseed)	13,09	Pļavas timotiņš <i>Phleum pratense</i> L.	52,44
Kamolzāle <i>Dactylis glomerata</i> L.	31,01	Pļavas skarene <i>Poa pratensis</i> L.	15,38
Pļavas auzene <i>Festuca pratensis</i> Huds.	24,63	Sējas lucerna <i>Medicago sativa</i> L. (varieties)	10,23
Sarkanā auzene <i>Festuca rubra</i> L.	18,02	Bastarda āboliņš <i>Trifolium hybridum</i> L.	9,09
Auzeņairene X <i>Festulolium</i>	17,95	Sarkanais āboliņš <i>Trifolium pratense</i> L.	25,80
Daudziedu viengadīgā airene <i>Lolium multiflorum</i> Lam.	10,90	Baltais āboliņš <i>Trifolium repens</i> L.	29,43
Ganību airene <i>Lolium perenne</i> L.	16,99	Vasaras viķi <i>Vicia sativa</i>	18,49

*Atbalsta likmes dotas sēklu šķirnēm, kuras faktiski tiek ražotas Latvijā un par kurām lauksaimnieki ir pieteikušies atbalstam 2004.–2006. gadā.

*Rates of support have been provided for seed species actually produced in Latvia and entered for support by farmers in 2004–2006.

Avots: ZM Source: MoA

Papildu valsts tiešais maksājums par kartupeļu cieti
Complementary national direct payment for Potatoes Starch

Papildu valsts tiešo maksājumu par kartupeļu cieti varēja saņemt cietes kartupeļu audzētāji, kuri:

- 1) noslēdza kartupeļu audzēšanas līgumu ar cietes ražotāju par noteikta kartupeļu daudzuma piegādi;
- 2) piegādāja cietes ražotājam kartupeļus atbilstoši noslēgtajam kartupeļu audzēšanas līgumam;
- 3) līdz 2006. gada 15. jūlijam Lauku atbalsta dienesta reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē iesniedza atbalsta pieteikumu un audzēšanas līguma kopiju.

Papildu valsts tiešā maksājuma likme 2006. gadam tika noteikta 44,08 lati par kartupeļu cietes tonnu un kopējais finanšu apjoms bija Ls 0,25 milj.

Par 2006. gadu Lauku atbalsta dienests izmaksāja atbalstu 51 pretendentam, un atbalsta kopējais apjoms bija Ls 0,11 milj.

Complementary national direct payment for potato starch was available to those producers of starch potatoes who:

- 1) concluded a potato growing agreement with a starch manufacturer for delivery of a particular amount of potatoes;
- 2) delivered potatoes to the starch manufacturer in accordance with the terms of the concluded potato growing agreement;
- 3) by 15 July 2006, submitted to the Regional Agricultural Board of the Rural Support Service an application for support and a copy of the growing agreement.

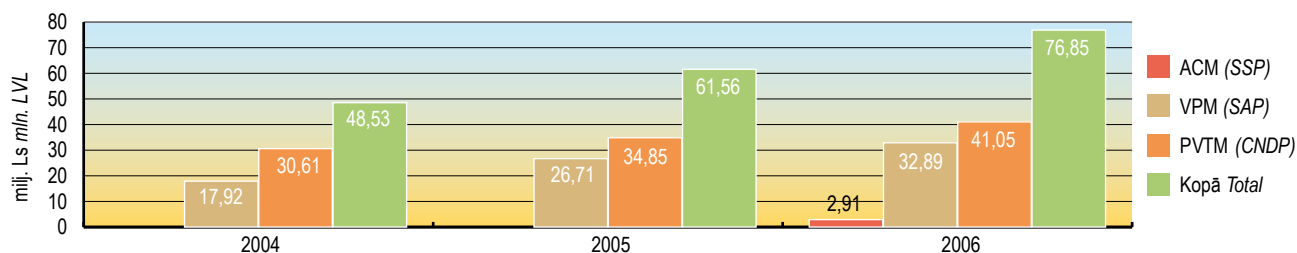
The rate of complementary national direct payment for 2006 was set as 44,08 lats per each ton of potato starch, and the total amount of financing was 0,25 million lats.

In 2006, the Rural Support Service disbursed support to 51 farmer, and the total disbursements of support amounted to 0,11 million lats.

Kopsavilkums
Summary

No 2004. gada, kad Latvijā tiek īstenota vienotā platības maksājuma shēma, līdz 2006. gadam lauksaimniekiem tiešajos maksājumos izmaksāts Ls 76,7milj. (3.3. attēls.), no tiem 52% jeb Ls 39,6 milj. tika finansēti no ES budžeta.

From 2004, the single area payment scheme is implemented in Latvia, and by 2006 76,7million lats have been disbursed to farmers as direct payments (Figure 3.3.), of which 52% or 39,6 million lats were financed from the EU budget.

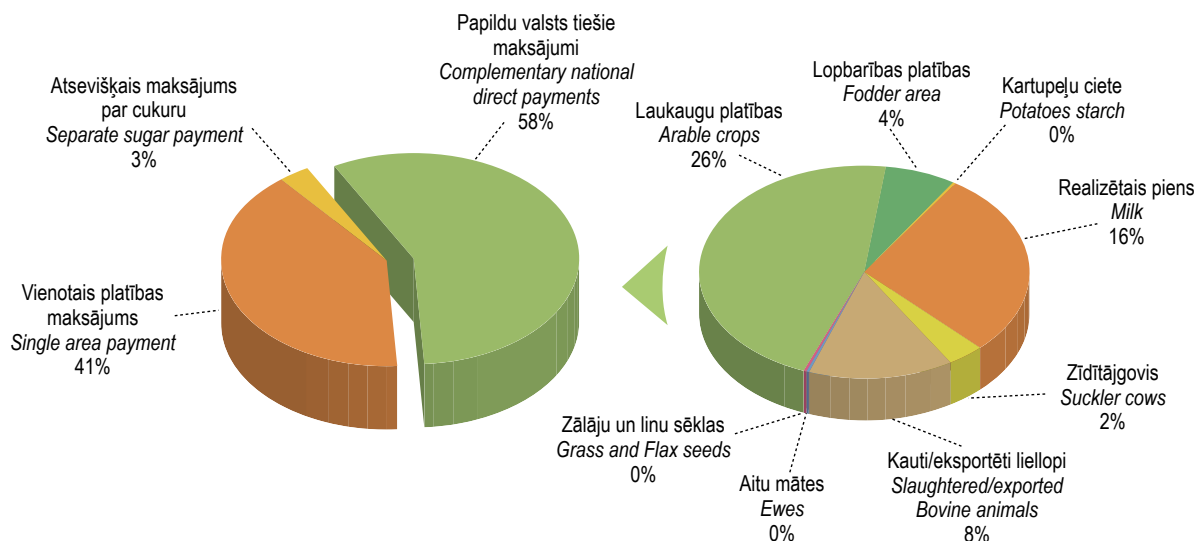
* Dati par 2006. gadu ir prognoze, jo tiešo maksājumu izmaksa tiks turpināta līdz 2007. gada 30. jūnijam
* Data for 2006 are forecasts, as the disbursements of the direct payments will continue until 30 June 2007
Avots: ZM Source: MoA

3.3. attēls. Tiešo maksājumu izmaksa Latvijā (milj. latu)*

Figure 3.3. Disbursements of direct payments in Latvia (millions of lats)*

Trīs gadu laikā ir pieaudzis ne tikai izmaksātā atbalsta apjoms, bet arī atbalsta pretendentu skaits un atbalstam pieteikto platību apjoms. Tas ir izskaidrojams ar platību maksājumu īpatsvaru kopējā tiešo maksājumu apjomā (3.4. attēls), un salīdzinoši vienkāršiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

In three years, not only the amount of disbursements, but also the number of applicants and the areas declared for receiving support have grown. That can be explained by the proportion of area payments in the total direct payments (Figure 3.4.) and comparatively simple criteria for receiving support.

Avots: ZM Source: MoA

3.4. attēls. 2006. gadā tiešajos maksājumos pieejamā finanšu apjoma salīdzinājums pa maksājumu veidiem (%)

Figure 3.4. Amount of financing available as direct payments in 2006 by type of payment (%)

Papildu valsts tiešajam maksājumam par laukaugu platībām katru gadu tika pieteikts un maksājumam apstiprināts lielāks platību skaits, nekā noteiktā references platība. Savukārt vienotajam platības maksājumam par references platību lielāks platību skaits tika pieteikts un apstiprināts maksājumam vienīgi 2006. gadā.

Ir paredzams, ka arī turpmāk maksājumiem pieteikto platību apjoms palielināsies, jo no 2007. gada tiks ieviests atbalsts par platībām, kurās tiek audzēti kultūraugi ar augstu enerģētisko vērtību.

Saskaņā ar EK nostāju par ES tiesību aktu piemērošanu no 2007. gada tiešie maksājumi pamatā īstenojami kā no ražošanas atdalīti maksājumi jeb maksājumi, kas netiek saistīti ar faktisko ražošanu. Līdz ar to maksājumi tiek piesaistīti platībām, nevis tādām ražošanas vienībām kā dzīvnieki vai tonnas. Šādā veidā ES mērogā ir iecerēts pietuvoties Pasaules Tirdzniecības organizācijas izvirzītajiem mērķiem tirgus liberalizācijas sasniegšanā ar maksājumu atdalīšanu no ražošanas un protekcionistiskās politikas limitēšanu.

Every year, the number of areas declared and approved for the complementary national direct payment for arable crops exceeded the reference area. By contrast, the number of areas declared and approved for payment under single area payments only exceeded the reference area in 2006.

It can be expected that the areas declared for payments will continue to grow, as in 2007 support to areas growing energy crops will be introduced.

According to the EC approach to implementation of the relevant EU legislation, from 2007 direct payments have to be primarily implemented as decoupled payments, i.e. without linking them to the actual production. Consequently, payments are linked to areas, instead of such production units as animals or tons. The purpose of such an approach is to catch up with the objectives of the World Trade Organisation for achievement of market liberalisation by decoupling payments and production as well as limit protectionist policies at the EU level.

3.1.3. Importa, eksporta administrēšanas pasākumi (licences, eksporta kompensācijas, tarifu kvotas)

Administration Measures of the Import and Export (licences, export refunds, tariff quotas)

Latvijai, tāpat kā citām Eiropas Savienības dalībvalstīm, ir iespēja piemērot eksporta kompensācijas noteiktiem pamata un pārstrādātiem lauksaimniecības produktiem. Lai varētu konkurēt pasaules tirgos, eksportējot atsevišķus lauksaimniecības produktus uz trešajām valstīm, eksporta kompensācijas sedz ES iekšējā tirgus un pasaules tirgus cenu starpību. 2006. gadā aprēķināto eksporta kompensāciju summa bija Ls 1 354 961,61 un lielākā izmaksātā eksporta kompensāciju summa bija piena sektorā (3.4. tabula).

Latvia similarly as other European Union member states has the opportunity to apply export refunds to particular basic and processed agricultural products. In order to compete in the world markets by exporting particular agricultural products to third countries the export refunds cover the difference between the prices in the EU internal market and the prices in global market. In 2006 the amount of calculated export refunds was LVL 1 354 961,61 and the largest export refunds sum paid out is in the milk sector (Table 3.4.).

3.4. tabula
Table 3.4.

Izmaksāto eksporta kompensāciju maksājumu sadalījums pa produktu sektoriem Latvijā 2004.–2006.gadā

Distribution of paid export refunds by product sectors in Latvia from 2004-2006

Sektors Sector	Izmaksāta summa, Ls Amount paid, LVL		
	2004 (no 01.05.) (from 01.05.)	2005	2006
Kopā Total	98 788	628 995	1 354 962
Graudaugi Cereals	200	169 194	260 175
Cukurs Sugar	18 547	55 157	78 964
Piens Milk	59 764	257 846	860 156
Liellopu un teļa gaļa Beef and veal	0	6 221	0
Olas Eggs	0	0	24
Pārstrādātie produkti Processed products	20 277	140 577	155 643

Avots: LAD Source: RSS

Lai varētu veikt importu/eksportu, ir jānoskaidro, vai importējamais/eksportējamais produkts ir licencējams un/vai ir nepieciešama importa/eksporta licence. Importa vai eksporta licence ir atļauja, kura uzliek uzņēmējam par pienākumu importēt vai eksportēt saskaņā ar licenci tās spēkā esamības laikā tajā noteikto produktu daudzumu.

In order to perform import/export it must be clarified whether the product to be imported/exported shall be licenced and/or is it required to have import/export licence. Import or export licence is an authorization that imposes to the entrepreneur an obligation to import or export the amount of products specified in the licence during its validity.

2006. gadā licences tika izsniegtas vīna, labības un tās produktu, etilspirta, banānu, cukura, piena un tā produktu, svaigu augļu un pārstrādātu augļu importam (3.5. tabula).

In 2006 licences were issued for import of wine, grain and its products, ethyl alcohol, banana, sugar, milk and dairy products, fresh fruits and processed fruits (Table 3.5.).

3.5. tabula
Table 3.5.

Izsniegto importa licenču sadalījums pa produktu sektoriem Latvijā 2004.–2006.gadā

Distribution of issued import licences among product sectors in Latvia from 2004 – 2006

Imports Import	2004		2005		2006	
	gab. pcs.	%	gab. pcs.	%	gab. pcs.	%
Kopā Total	303	100	346	100	411	100
Vīns Wine	189	62,4	177	51,2	211	51,3
Labība, tās produkti Grain, its products	64	21,1	121	35,0	154	37,5
Etilspirts Ethyl alcohol	4	1,3	6	1,7	17	4,1
Banāni Banana	13	4,3	12	3,5	12	2,9
Cukurs Sugar	20	6,6	11	3,2	8	1,9
Piens, tā produkti Milk, dairy products	5	1,7	9	2,6	5	1,2
Svaigi augļi Fresh fruit	0	0,0	0	0,0	2	0,5
Pārstrādāti augļi Processed fruit	3	1,0	5	1,4	2	0,5
Putnu gaļa Poultry	2	0,7	4	1,2	0	0,0
Liellopu gaļa Beef	3	1,0	1	0,3	0	0,0

Avots: LAD Source: RSS

Eksporta licences 2006. gadā tika izsniegtas labības un tās produktu, piena un piena produktu, cukura, liellopu gaļas un cūkgaļas eksportam (3.6. tabula).

In 2006 export licences were issued for the export of grain and grain products, milk and dairy products, sugar, beef and pork (Table 3.6.).

3.6. tabula
Table 3.6.

Izsniegto eksporta licenču sadalījums pa produktu sektoriem Latvijā 2006. gadā
Distribution of issued export licences among product sectors in Latvia in 2006

Eksports <i>Export</i>	2004		2005		2006	
	gab. pcs.	%	gab. pcs.	%	gab. pcs.	%
Kopā <i>Total</i>	109	100	348	100	448	100
Labība, tās produkti <i>Grain, its products</i>	55	50,5	222	63,8	215	48
Piens, tā produkti <i>Milk, dairy products</i>	38	34,9	96	27,6	153	34,2
Cukurs <i>Sugar</i>	14	12,8	27	7,8	59	13,2
Liellopu gaļa <i>Beef</i>	1	0,9	0	0	18	4
Cūkgaļa <i>Pork</i>	0	0	0	0	3	0,7
Eļļas un tauki <i>Oils and fats</i>	1	0,9	3	0,9	0	0

Avots: LAD Source: RSS

Līdz ar iestāšanos Eiropas Savienībā Latvijas putnu gaļas tirgus tiek aizsargāts pret importu no trešajām valstīm. Eiropas Komisija reizi mēnesī nosaka reprezentatīvo Eiropas cenu, kas ir saistoša visām dalībvalstīm un pēc kuras tiek vai netiek noteikta papildu ievadmuīta. Putnu gaļas un olu imports no trešajām valstīm pēc iestāšas ES nenotiek (pēc LAD informācijas).

Putnu gaļas un olu eksports uz trešajām valstīm pēc iestāšas ES nenotiek, līdz ar to regulārs paredzētās eksporta atmaksas netiek izmantotas. Katru ceturksni Eiropas Komisijas Vadības komitejā nosaka eksporta atmaksas putnu gaļas un olu produkcijai.

Pēc Lauku atbalsta dienesta ziņām 2006. gadā piena produktiem tika izmaksātas eksporta kompensācijas 860 156,15 latu apmērā, kas ir apmēram trīs reizes vairāk nekā iepriekšējā gadā (3.7. tabula).

After joining the EU the poultry market of Latvia is protected against import from third countries. The European Commission once a month announces the representative European price, which is binding to all Member States, and the additional import duty will or will not be determined according to this price. Import of poultry and eggs from third countries after joining EU is not performed (according to information by the RSS).

After joining the EU export of poultry and eggs to third countries is not performed therefore the export refunds provided for in the regulations are not used. Every quarter the Management Committee of the European Commission sets the export refunds for poultry and egg products.

According to information provided by the RSS in 2006 the amount of export refunds paid for milk products was LVL 860 156,15, which is approximately three time more than in the previous year (Table 3.7.).

3.7. tabula
Table 3.7.

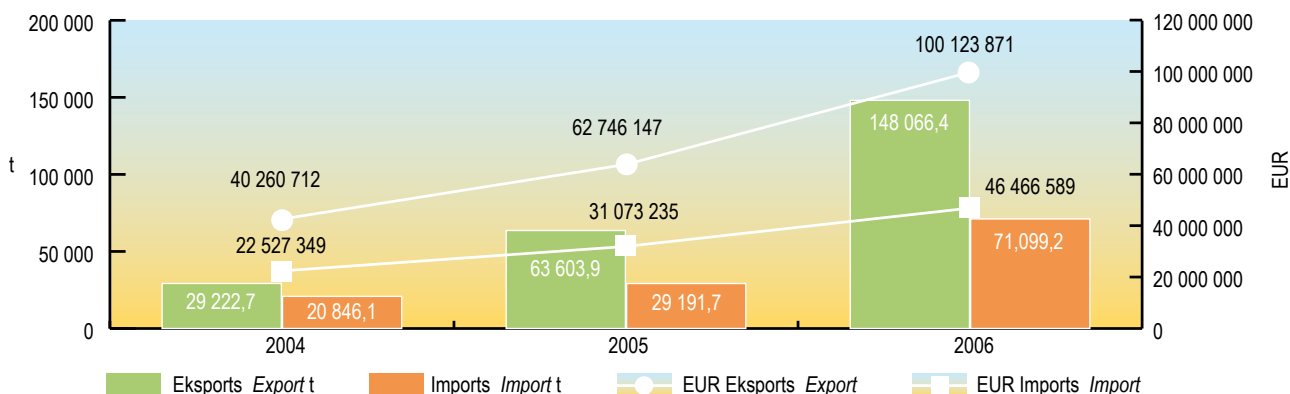
Eksporta kompensāciju maksājumi piena produktiem 2004.–2006. gadā, Ls
Payments of export compensations for dairy products in 2004-2006, LVL

	2004 (no 01.05.2004.) (from 01.06.2004)	2005	2006
Summa, Ls <i>Amount LVL</i>	59 764,36	257 845,61	860 156,15
% no visiem lauksaimniecības produktiem <i>% of all agricultural products</i>	60,5	41,0	63,5

Avots: LAD Source: RSS

Latvijā 2006. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, eksportētā piena un piena produktu daudzums pieauga 2,3 reizes, vērtība – 1,6 reizes. Importētā piena un piena produktu daudzums pieauga 2,4 reizes, vērtība – 1,5 reizes. Tas bija saistīts gan ar ārējās tirdzniecības attīstību, gan ar ražošanas palielināšanu (3.5. attēls).

In Latvia in 2006, if compared to the previous year, the amount of exported milk and dairy products increased almost 2,3 times, and the value – 1,6 times. Amount of imported milk and dairy products increased 2,4 times, and the value – 1,5 times. Such increase was related with the development of external trade and the expansion of production (Figure 3.5.).

Avots: Eurostat Source: Eurostat

3.5.attēls. Piena un piena produktu eksports un imports Latvijas 2004.–2006. gadā
Figure 3.5. Export and import of milk and dairy products Latvia in 2004-2006

Pēdējo trīs gadu laikā ārējās tirdzniecības jomā ir novērojams gan importēto, gan eksportēto piena un piena produktu palielinājums. Palielinājas arī gaļas un gaļas produktu ārējās tirdzniecības apjoms (3.8. tabula).

During the last three years in the external trade there is increase of the amount of imported and exported milk and dairy products. Also meat and meat products external trade has been expanded (Table 3.8.).

3.8. tabula
Table 3.8.

Dažu lauksaimniecības produktu imports/eksports 2004.–2006. gadā
Import/export of some agricultural products in 2004-2006

		2004	2005	2006
<i>Piens un piena produkti Milk and dairy products</i>				
Imports <i>Import</i>	t	20 846	29 192	71 099
	EUR	22 527 349	31 073 235	46 466 589
Eksports <i>Export</i>	t	29 223	63 604	148 066
	EUR	40 260 712	62 746 147	100 123 871
Balance <i>Balance</i>	t	8 377	34 412	76 967
	EUR	17 733 363	31 672 912	53 657 282
<i>Putnu olas Bird eggs</i>				
Imports <i>Import</i>	t	517	1 287	423
	EUR	1 298 987	2 132 198	3 708 872
Eksports <i>Export</i>	t	2 843	3 393	153
	EUR	1 561 496	2 386 312	3 426 807
Balance <i>Balance</i>	t	2 326	2 106	-269
	EUR	262 509	254 114	-282 065
<i>Dabiskais medus Natural honey</i>				
Imports <i>Import</i>	t	291	343	99
	EUR	413 604	430 102	141 824
Eksports <i>Export</i>	t	3	1	9
	EUR	13 067	6 213	12 896
Balance <i>Balance</i>	t	-288	-342	-90
	EUR	-400 537	-423 889	-128 928
<i>Gaļa un pārtikas gaļas subprodukti Meat and meat subproducts</i>				
Imports <i>Import</i>	t	55 223	62 307,6	72 124
	EUR	59 638 145	77 553 123	84 649 648
Eksports <i>Export</i>	t	735	3 197,9	9 134
	EUR	1 055 300	7 264 122	17 807 467
Balance <i>Balance</i>	t	-54 489	-59 109,7	-62 990
	EUR	-58 582 845	-70 289 001	-66 842 181

Avots: Eurostat Source: Eurostat

Kopš Latvija ir Eiropas Savienības (ES) dalībvalsts, lauksaimniecības un pārstrādāto lauksaimniecības produktu tirdzniecībā ar trešajām valstīm piemēro ES kopējo importa un eksporta administrēšanas sistēmu. Kopējie tirdzniecības mehānismu horizontālie nosacījumi tiek atrunāti regulās. Savukārt Ministru kabineta 2004. gada 22. aprīļa noteikumi Nr. 406 „Lauksaimniecības un pārstrādāto lauksaimniecības produktu ārējās tirdzniecības režīma administrēšanas kārtība” reglamentē importa un eksporta licencēšanu, eksporta kompensāciju, nodrošinājuma piemērošanu, regulās identificētās dalībvalstu izvēles un specifiskās prasības, kā arī to administrēšanā iesaistīto institūciju (Lauku atbalsta dienests, Galvenā muižas pārvalde, Pārtikas veterinārais dienests) funkcijas.

2007. gadā tiks pieņemti jauni noteikumi, kas aizstās MK noteikumus Nr. 406, nosakot atsevišķas izmaiņas administrējošo iestāžu funkcijās, kā arī jaunas atbildīgās administrējošās iestādes un papildus nosakot tarifu kvotu administrēšanas kārtību pārstrādei paredzēto saldētas liellopu gaļas importam, īpašo eksporta kompensāciju administrēšanas kārtību pieaugušu vīriešu kārtas liellopu gaļas eksportam, konservētas liellopu un teļa gaļas produktu eksporta kompensāciju administrēšanas kārtību, vīna eksporta kompensāciju administrēšanas kārtību un kaņepju sēklu un neapstrādātu kaņepju importa kārtību Latvijā.

Since Latvia became a Member State of the European Union (EU), the single EU import and export administration system is applied in trade of agricultural and processed agricultural products with third countries. Common horizontal provisions of the trade mechanisms are established in regulations. Licensing of imports and exports, export refunds, application of securities, optional and specific Member State requirements identified in the regulations as well as the functions of institutions involved in their administration (Rural Support Service, National Customs Board and Food and Veterinary Service) are stipulated in 22 April 2004 Cabinet of Ministers Regulations No 406 “Procedure for administration of external trade regime for agricultural and processed agricultural products”.

In 2007, new Regulations will be adopted to replace the CoM Regulations No 406, stipulating certain changes in the functions of the administrative bodies as well as identifying new responsible administrative bodies and, in addition, setting a tariff quotas administration procedure for imports of frozen beef for the purposes of processing, procedure for administration of special export refunds for exports of meat of adult male bovine animals, procedure for administration of export refunds on canned beef and veal products, administration procedure for wine exports refunds and procedure for imports of hemp seeds and raw hemp stalks in Latvia.

Lai izlīdzinātu cenu starpību ES iekšējā tirgū un pasaules tirgū, Latvijas ražotāji un eksportētāji pēc iestāšanās ES var saņemt eksporta kompensācijas par noteiktu pamata un pārstrādātu lauksaimniecības produktu eksportu uz trešajām valstīm (3.9. tabula).

In order to reduce the price differential between the prices on the EU internal market and global market, Latvian producers and exporters can receive export refunds for the exports of certain basic and processed agricultural products to the third countries since Latvia's accession to the EU (Table 3.9).

3.9. tabula
Table 3.9.

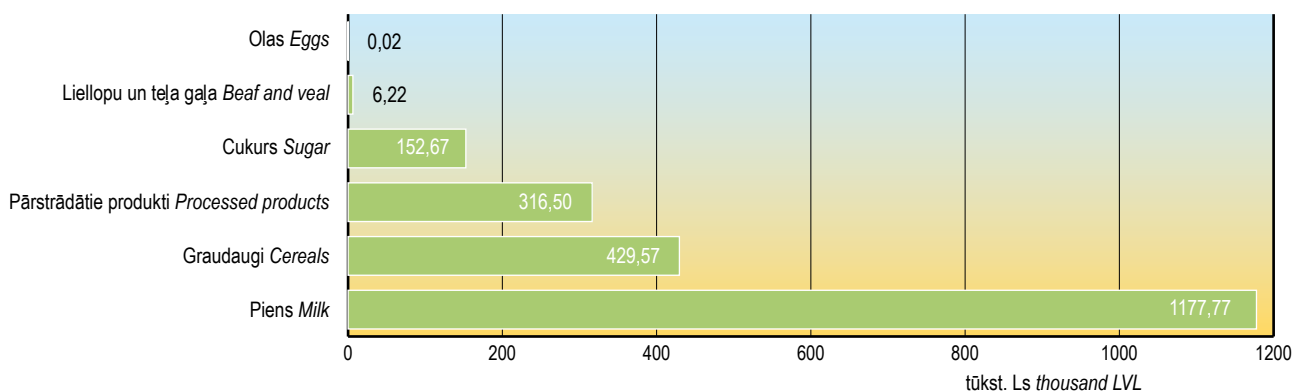
Latvijas eksportētājiem izmaksātais eksporta kompensāciju apjoms pa produktu sektoriem 2004.–2006. gadam
Amount of export compensations paid to Latvian exporters among product sectors in 2004 – 2006

Produktu sektors Product sectors	2004		2005		2006	
	Ls LVL	%	Ls LVL	%	Ls LVL	%
Piens Milk	59 764	60,5	257 846	41,0	860 156	63,5
Graudaugi Grain	200	0,2	169 194	26,9	260 175	19,2
Pārstrādātie produkti Processed products	20 277	20,5	140 577	22,3	155 643	11,5
Cukurs Sugar	18 547	18,8	55 157	8,8	78 964	5,8
Olas Eggs	0	0,0	0	0,0	24	0,0
Liellopu un teļa gaļa Beef and veal	0	0,0	6 221	1,0	0	0,0
Kopā Total	98 788	100	628 995	100	1 354 962	100

Avots: LAD Source: RSS

Eksporta kompensāciju apjomam ir tendence pieaugt. 2004. gadā tika izmaksāti Ls 98,8 tūkst., bet 2005. gadā jau Ls 629,0 tūkst., kas ir par 6,4 reizēm vairāk. Savukārt 2006. gadā eksporta kompensāciju kopējā summa bija Ls 1355 tūkst., kas ir par 2,2 reizēm (115%) vairāk nekā 2005. gadā. Šeit gan jāuzsver, ka krasais eksporta kompensāciju apjoma pieaugums 2005. gadā ir izskaidrojams ar Latvijas iestāšanos ES no 2004.gada 1. maija. Respektīvi, eksporta kompensācijām varēja piešķirties tikai ar iestāšanās datumu. Arī eksportētāji vēl nebija apguvuši eksporta kompensāciju sistēmu. Divkārtīgs eksporta kompensāciju pieaugums 2006.gadā jāvērtē kā straujš kāpums.

The amount of granted export refunds has a tendency to grow. In 2004, 98,8 thousand lats were paid out, whereas in 2005 already 629,0 thousand lats, which is 6,4 times more. In 2006, export refunds totalled 1355 thousand lats, which is 2,2 times (115%) more than in 2005. Yet it has to be noted that the sharp increase of exports refunds in 2005 is attributable to Latvia's accession to the EU on 1 May 2004. Namely, export refunds became available only from the accession date. Exporters also were quite unfamiliar with the system of export refunds. A twofold increase in export refunds granted in 2006 is to be considered a significant growth.

Avots: LAD Source: RSS

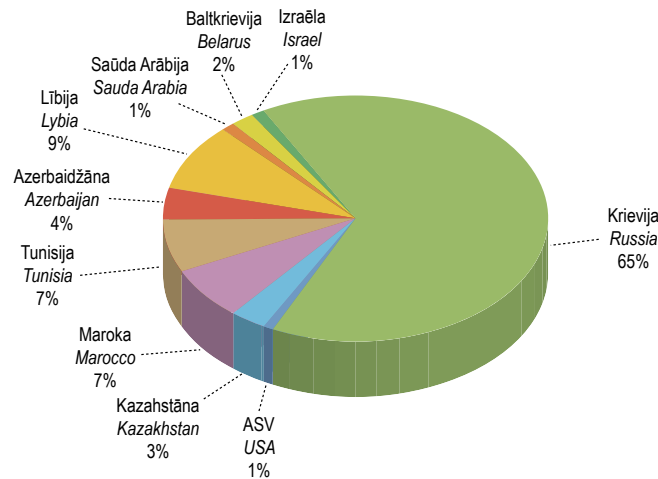
3.6. attēls. Latvijas eksportētājiem izmaksātais eksporta kompensāciju apjoms pa produktu sektoriem laika periodā no 01.05.2004. līdz 31.12.2006. (Ls tūkst.)
Figure 3.6. Amount of export refunds paid to the exporters of Latvia according to the sectors of products in the period of time from 1 May 2004 to 31 December 2006 (thousand, LVL)

Līderis starp eksportētājiem produktiem, par ko pienākas eksporta kompensācijas, jau divus gadus ir piena produktu sektors, tam seko graudaugu un pārstrādāto produktu sektors (3.6. attēls). Eksporta kompensācijās 2006. gadā par pienu izmaksāta Ls 860,1 tūkst. apmērā jeb 63,5%, par graudaugiem – Ls 260,1 tūkst. jeb 19,2% un par pārstrādātiem produktiem – Ls 155,6 tūkst. jeb 11,5% no kopējās eksporta kompensāciju summas.

2006. gadā visvairāk eksporta kompensācijas 65% apmērā maksātas par eksportētājiem produktiem uz Krieviju. Salīdzinoši nelielas eksporta kompensācijas izmaksātas par eksportētājiem produktiem uz Lībiju – 9%, Tunisiju – 7% un Maroku – 7% (3.7. attēls).

The sector of dairy products remains the leader amongst the export products eligible for export refunds for the second year running, followed by the sectors of cereals and processed products (Figure 3.6). In 2006, export refunds for milk amounted to 860,1 thousand lats or 63,5%, those for cereals totalled 260,1 thousand lats or 19,2% and for processed products 155,6 thousand lats or 11,5% of the sum total export refunds.

The largest export refunds (65%) in 2006 were granted for products exported to Russia. Comparatively minor export refunds were granted for products exported to Libya (9%), Tunisia (7%) and Morocco (7%) (Figure 3.7).

Avots: LAD Source: RSS

3.7. attēls. Izmaksātās eksporta kompensācijas par pārstrādātiem un lauksaimniecības produktiem kopā pa valstīm (%)

Figure 3.7. Total disbursed export compensations for processed and agricultural products by country (%)

2006. gadā visvairāk izmaksātās eksporta kompensācijas par pārstrādāto lauksaimniecības produktu eksportu uz Krieviju Ls 122,45 tūkst. Ievērojami mazāka izmaksāto eksporta kompensāciju summa ir par šo produktu eksportu uz ASV – Ls 17,83 tūkst. un Izraēlu – Ls 11,90 tūkst.

Par graudaugu un to produktu eksportu lielākais eksporta kompensāciju apjoms izmaksāts eksportam uz Tunisiju – Ls 100,31 tūkst., Krieviju – Ls 93,93 tūkst., Maroku – Ls 29,42 tūkst. un Baltkrieviju – Ls 29,14 tūkst. Eksporta kompensācijas par graudaugiem un to produktiem tika izmaksāta arī par eksportētajiem produktiem uz Kazahstānu, Ukrainu un Uzbekistānu.

Par cukura produktiem tika izmaksāti – Ls 76,81 tūkst. Eksporta kompensācijas par cukuru, kas eksportēts uz Baltkrieviju un Kazahstānu, ir salīdzinoši nelielas.

Par eksportētajiem piena produktiem, kas eksportēti uz trešo valstu tirgiem, visvairāk kompensācijas tika izmaksātas par produktiem, kas eksportēti uz Krieviju – Ls 580,36 tūkst., Lībiju – Ls 102,90 tūkst., Maroku – Ls 64,80 tūkst., Azerbaidžānu – Ls 52,92 tūkst. un Kazahstānu – Ls 38,84 tūkst. 2006.gadā ievērojami mazāks eksporta kompensāciju apjoms bija par piena produktiem, kuri tika eksportēti uz Saūda Arābiju – Ls 12,65 tūkst. un Izraēlu – Ls 7,54 tūkst.

Pirms importēt vai eksportēt produktu, ir jāpārbauda, vai konkrētais produkts ir licencējams un vai importējot/eksportējot šo produktu, ir nepieciešama licence. Ar importa/eksporta licenci saprot atļauju, kura uzliek par pienākumu uzņēmējam importēt vai eksportēt saskaņā ar licenci tā spēkā esamības laikā tajā noteikto produktu daudzumu.

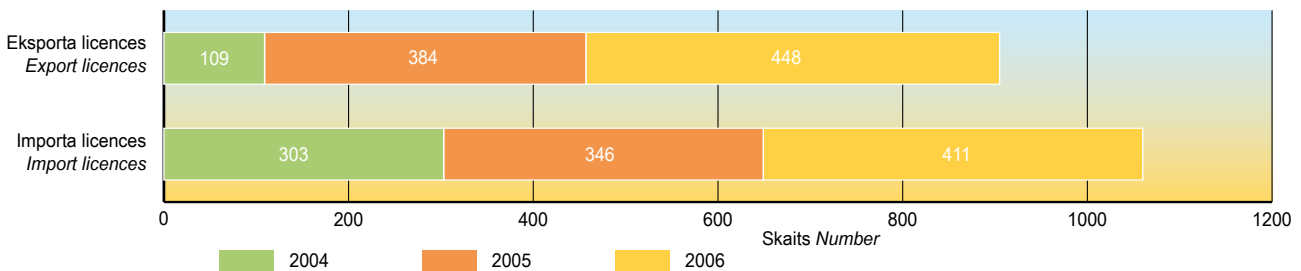
Largest export refunds were paid for exports of processed agricultural products to Russia in 2006 (122,45 thousand lats). The amount of export refunds paid for the exports of those products to USA and Israel is considerably lower: 17,83 thousand lats and 11,90 thousand lats respectively.

The largest export refunds for exports of cereals and its products were paid for exports to Tunisia (100,31 thousand lats), Russia (93,93 thousand lats), Morocco (29,42 thousand lats) and Belarus (29,14 thousand lats). Export refunds for the exports of cereals and its products were also paid for exports to Kazakhstan, Ukraine and Uzbekistan.

Export refunds were granted for sugar products exported to Russia (76,81 thousand lats). Export compensations for sugar exports to Belarus and Kazakhstan are comparatively low.

As concerns the exports of dairy products to the markets of third countries, the largest compensations were paid for products exported to Russia (580,36 thousand lats), Libya (102,90 thousand lats), Morocco (64,80 thousand lats), Azerbaijan (52,92 thousand lats) and Kazakhstan (38,84 thousand lats). The amount of export refunds paid in 2006 for dairy products exported to Saudi Arabia (12,65 thousand lats) and Israel (7,54 thousand lats) were considerably smaller.

Prior to any imports or exports of products, it has to be checked whether the particular product must be licensed and whether an import/export licence is required. An import or export licence is an authorisation obliging a business to import or export the amount of products specified in the licence until the date of its expiry.

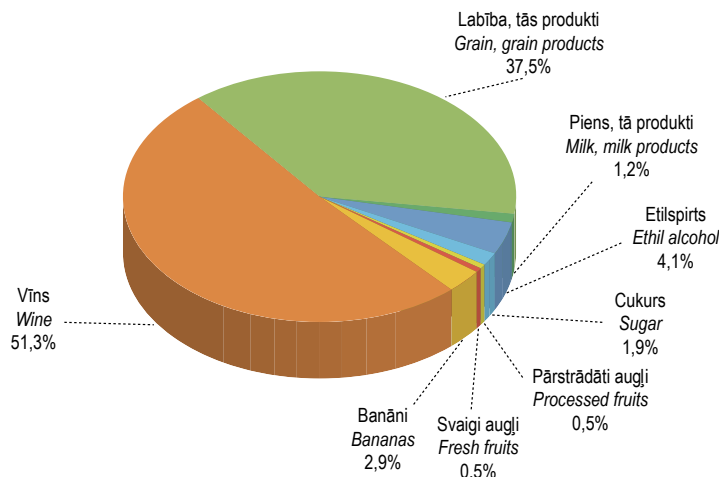
Avots: LAD Source: RSS

3.8. attēls. Izsniegto eksporta licenču un importa licenču skaits 2004.–2006. gadā

Figure 3.8. Number of issued export licences and import licences 2004 – 2006

Izsniegto licenču skaits 2006. gadā salīdzinājumā ar 2004. un 2005. gadu ir pieaudzis. Ja 2005. gadā tika izsniegtas 348 eksporta licences, tad 2006. gadā tika izsniegtas 448 licences jeb par 29% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Izsniegto importa licenču skaits bija nedaudz mazāks, bet to skaita pieaugums arī ir ievērojams – 2005. gadā izsniedza 346 importa licences, bet 2006. gadā – 411 licences. Tātad importa licenču pieaugums attiecībā pret 2005. gadu ir 19% (3.8. attēls).

The number of issued licences has increased in 2006 in comparison with 2004 and 2005. In 2005, 348 export licences were issued, whereas in 2006 the number of issued licences totalled 448 licences, representing a 29% increase over the previous year. The number of issued import licences was slightly lower; nevertheless, the increase was also notable: 346 import licences were issued in 2005, whereas 411 licences were issued in 2006. Consequently, the number of issued import licences has increased up to 19% in comparison with 2005 (Figure 3.8.).

Avots: LAD Source: RSS

3.9. attēls. 2006. gadā izsniegto importa licenču struktūra pa produktu veidiem

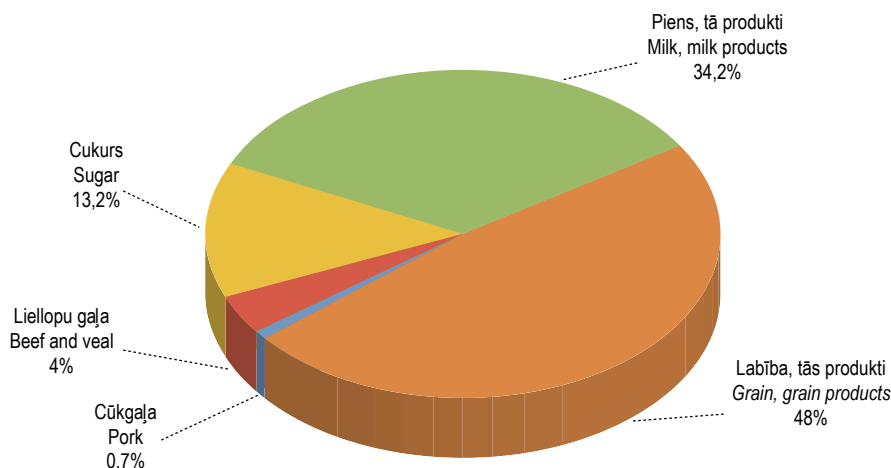
Figure 3.9. Number of import licences issued in 2006 breakdown among products sectors

2006. gadā, salīdzinot ar 2005. gadā izsniegto importa licenču procentuālosadalījumu, jāsecina, ka importa licences 2006. gadā netika izsniegtas liellopu un putnu gaļai. Visvairāk importa licences tika izsniegtas vīnam un labībai. Tomēr salīdzinājumā ar 2005. gadu pieaugums ir neliels. Labībai tas pieauga par 2,5 procentpunktiem, bet vīnam par – 0,1 procentpunktu. Arī etilspirtam izsniegto importa licenču skaits bija pieaudzis. Ja 2005.gadā etilspirtam izsniegtās importa licences veidoja tikai 1,7% no visām izsniegtajām importa licencēm, tad 2006. gadā – 4,1%. Pārējos produktu sektoros importa licenču skaits, salīdzinot 2006. ar 2005. gadu, samazinājies. Izņēmums ir importa licences svaigiem augļiem. Par šo produktu sektoru importa licences 2005. gadā netika izsniegtas, bet 2006. gadā importa licences par svaigiem augļiem bija 0,5% no visu izsniegto importa licenču skaita (3.9. attēls).

2006. gadā importa licences tika izsniegtas uzņēmējiem no Brazīlijas, Argentīnas, Čīles, Kanādas, Ekvadoras, Amerikas Savienotajām Valstīm, Austrālijas, Izraēlas, Indijas, Pakistānas, Dienvidāfrikas, Taizemes, Ķīnas. Tāpat no tagadējām ES dalībvalstīm Rumānijas un Bulgārijas un no NVS bloka valstīm – Azerbaidžānas, Baltkrievijas, Krievijas, Kazahstānas, Ukrainas un Gruzijas, Moldovas.

Looking at the sectoral breakdown of issued import licences in 2006, in comparison with 2005, it has to be noted that in 2006 no import licences were issued for the importation of beef and poultry. The largest amount of import licences was issued for the importation of wine and cereals. Yet the increase is small in comparison with 2005. Cereals recorded a rise by 2,5% points, whereas wine by 0,1% point. The number of licences issued for the importation of ethyl spirits also grew. In 2005, import licences issued for the importation of ethyl spirits accounted for a mere 1,7% of all granted import licences, whereas in 2006 for 4,1%. In 2006 in comparison with 2005 the number of licences in other product sectors has decreased, with the exception of the import licences for fresh fruit. In 2005 no import licences were issued for the importation of these products, whereas in 2006 import licences for the importation of fresh fruit accounted for 0,5% of the total number of issued import licences (Figure 3.9.).

In 2006, import licences were issued to businesses from Brazil, Argentina, Chile, Canada, Ecuador, United States of America, Australia, Israel, India, Pakistan, South Africa, Thailand, China, as well as from the current EU Member States: Rumania and Bulgaria, and the CIS states: Azerbaijan, Belarus, Russia, Kazakhstan, Ukraine and Georgia, Moldova.

Avots: LAD Source: RSS

3.10. attēls. Izsniegto eksporta licenču struktūra 2006. gadā pa produktu veidiem

Figure 3.10. Number of export licences issued in 2006 breakdown among products sectors

Arī 2006. gadā eksporta licences visvairāk tika izsniegtas labībai un tās produktiem, pienam un tā produktiem, kā arī cukuram. 2006. gadā eksporta licences tika izsniegtas liellopu gaļai un cūkgāļai. Liellopu gaļai izsniegtās licences veidoja 4%, bet cūkgāļai – 0,7% no visām izsniegtajām eksporta licencēm (3.10. attēls). Jāuzsver, ka 2005. gadā par šiem produktiem eksporta licences netika izsniegtas. Savukārt eksporta licences par eļļām un taukiem netika izsniegtas 2006. gadā. Ir pieaudzis izsniegto eksporta licenču īpatsvars cukuram (2005. gadā tie bija 7%,

Grain and its products, milk and dairy products as well as sugar remained the products with the highest number of issued export licences in 2006. In 2006, export licences were issued for the exports of beef and pork. The licences issued for the exports of beef accounted for 4%, whereas those issued for the exports of pork for 0,7% of all the exports licences issued (Figure 3.10). It has to be noted that no export licences for those products were issued in 2005. In 2006, no export licences were issued for the exports of oils and fats. The proportion of issued export

bet 2006. gadā – 13,2% no visām izsniegtajām licencēm) un pienam un tā produktiem (2005. gadā 26%, bet 2006. gadā – 34,2% no visām izsniegtajām eksporta licencēm). Krasi samazinājusies labībai un tās produktiem izsniegto eksporta licenču skaits – ja 2005. gadā eksporta licences veidoja 66%, tad 2006. gadā tie bija tikai 48% no visu izsniegto eksporta licenču skaita.

2006. gadā eksporta licences izsniegtas eksportam lielākoties uz NVS bloka valstīm – Azerbaidžānu, Baltkrieviju, Gruziju, Kazahstānu, Krieviju, Tadžikistānu, Uzbekistānu un uz tādām valstīm kā Kaboverdes salas, Gambia, Izraēla, Islande.

licences has grown for the exports of sugar (from 7% in 2005 to 13,2% of all the granted licences in 2006) and for exports of milk and dairy products (from 26% in 2005 to 34,2% of all the granted export licences in 2006). The number of export licences issued for grain and its products has decreased significantly from 66% of all the granted export licences in 2005 to 48% in 2006.

In 2006, export licences were issued mainly for exports to CIS countries: Azerbaijan, Belarus, Georgia, Kazakhstan, Russia, Tajikistan and Uzbekistan as well as to such countries as Cape Verde, Gambia, Israel, Iceland.

Galvenie normatīvie akti

Main legal acts

2006. gadā ir veiktas vairākas izmaiņas lauksaimniecības un pārstrādāto lauksaimniecības produktu tirdzniecības mehānismu regulējošajos horizontālajos ES normatīvajos aktos attiecībā uz eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanu, importa licenču un importa tarifu kvotu piemērošanas kārtību, kā arī attiecībā uz nodrošinājumu piemērošanas kārtību.

(1) Attiecībā uz Komisijas 1999. gada 12. aprīļa Regulu (EK) 800/1999, ar kuru paredz kopīgus, sīki izstrādātus noteikumus, kas jāievēro, piemērojot eksporta kompensāciju sistēmu lauksaimniecības produktiem:

2006. gada 20. novembra Regula (EK) 1713/2006, ar ko atceļ eksporta kompensāciju priekšfinansēšanu lauksaimniecības produktiem.

2006. gada 13. marta Komisijas Regula (EK) Nr. 423/2006, ar ko paredz atkāpi no Regulas (EK) 800/1999 noteikumiem attiecībā uz apliecinājumu, ka muitas formalitātes par pienu un piena produktu ieviešanu trešās valstīs ir nokārtotas.

(2) Attiecībā uz Komisijas 2000. gada 9. jūnija Regulu (EK) 1291/2000, kas nosaka sīki izstrādātus kopējus noteikumus, kas jāievēro, piemērojot importa un eksporta licenču un iepriekš noteiktas kompensācijas sertifikātu sistēmu lauksaimniecības produktiem – 2006. gadā ir veikti vairāki grozījumi un labojumi.

2006. gada 9. marta Regula 410/2006, ar ko groza EK regulu Nr. 1291/2000, paredz papildināt eksporta kompensāciju produktu sarakstu, kam nepieprasa eksporta licences, ja to eksportētais apjoms ir minimāli un nepārsniedz noteiktus griestus.

2006. gada 20. novembra Regula (EK) 1713/2006, ar ko atceļ eksporta kompensāciju priekšfinansēšanu lauksaimniecības produktiem.

2006. gadā tika pieņemtas vairākas regulas, kas attiecas uz konkrētu produktu sektora importa tarifu kvotu apjomiem un importa vai eksporta kārtību. Piemēram, 2006. gada 16. augusta Eiropas Komisijas Regula (EK) Nr. 1232/2006 atver ASV piešķirtu importa tarifu kvotu mājuputnu gaļai, 2006. gada 16. augusta regula (EK) Nr. 1233/2006 atver ASV piešķirtu importa tarifu kvotu cūkgaļai, 2006. gada 29. septembra Komisijas Regula (EK) Nr. 1452/2006 paredz pagaidu pasākumus Jaunzēlandes sviesta tarifa kvotas pārvaldībai no 2006. gada oktobra līdz decembrim un atkāpjas no Regulas (EK) Nr. 2535/2001. 2006. gada 23. augusta Komisijas Regula (EK) Nr. 1263/2006 par atkāpēm no Regulām (EK) Nr. 1464/95, (EK) Nr. 174/1999, (EK) Nr. 800/1999, (EK) Nr. 1291/2000, (EK) Nr. 1342/2003, (EK) Nr. 633/2004, (EK) Nr. 1138/2005, (EK) Nr. 951/2006 un (EK) Nr. 958/2006 attiecībā uz lauksaimniecības produktiem, ko eksportē uz Libānu u.tml.

(3) Attiecībā uz Komisijas 1985. gada 22. jūlija Regulu (EK) 2220/85, kas nosaka kopējas sīki izstrādātas piemērošanas normas nodrošinājumu sistēmai lauksaimniecības produktiem – 2006. gada 20. decembra Komisijas regula (EK) 1913/2006, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus eiro agromonetārā režīma piemērošanai lauksaimniecībā un groza vairākas regulas, t.sk. arī Regulu (EK) 2220/85.

(4) Attiecībā uz pārstrādāto lauksaimniecības produktu sektoru 2006. gadā ir veikti būtiski Komisijas Regulas (EK) Nr. 1043/2005, kas nosaka kārtību eksporta kompensāciju piešķiršanai pārstrādātajiem lauksaimniecības produktiem, grozījumi:

Ar 2006. gada 23. oktobri ir spēkā Komisijas Regula (EK) Nr. 1580/2006, ar ko groza Komisijas Regulu (EK) Nr. 1043/2005 attiecībā uz diferencēto eksporta kompensāciju sistēmas ieviešanu.

(5) 2006. gada 31. augustā tika pieņemta jauna Komisijas Regula (EK) Nr. 1301/2006, ar ko nosaka kopīgus noteikumus lauksaimniecības produktu importa tarifu kvotu administrēšanai, izmantojot importa licenču sistēmu.

In 2006, several amendments were introduced in the horizontal EU legislation governing the trade mechanisms for agricultural and processed agricultural products with regard to application of the export refunds system, procedure for application of import licences and import tariff quotas as well as application of securities.

(1) As concerns Commission Regulation (EC) No 800/1999 of 15 April 1999 laying down common detailed rules for the application of the system of export refunds on agricultural products:

Commission Regulation (EC) No 1713/2006 of 20 November 2006 abolishing the prefinancing of export refunds in respect of agricultural products

Commission Regulation (EC) No 423/2006 of 13 March 2006 derogating from Regulation (EC) No 800/1999 as regards proof that customs formalities for importation of milk and milk products in third countries have been completed

(2) As concerns Commission Regulation (EC) No 1291/2000 of 9 June 2000 laying down common detailed rules for the application of the system of import and export licences and advance fixing certificates for agricultural products, several amendments and adjustments have been introduced in 2006.

Commission Regulation (EC) No 410/2006 of 9 March 2006 amending Regulation (EC) No 1291/2000 laying down common detailed rules for the application of the system of import and export licences and advance fixing certificates for agricultural products provides for supplementing the list of export refund products not requiring export licences if the export volumes are minimum and do not exceed a certain threshold.

Commission Regulation (EC) No 1713/2006 of 20 November 2006 abolishing the prefinancing of export refunds in respect of agricultural products

In 2006, several Regulations were adopted concerning import tariff quotas for specific product sectors and import or export procedures. For example, Commission Regulation (EC) No 1232/2006 of 16 August 2006 opens an import tariff quota of poultry-meat allocated to the United States of America, Commission Regulation (EC) No 1233/2006 of 16 August 2006 opens an import tariff quota of pigmeat allocated to the United States of America, Commission Regulation (EC) No 1452/2006 of 29 September 2006 provides for interim measures for the management of a tariff quota for New Zealand butter from October to December 2006 and derogates from Regulation (EC) No 2535/2000. Commission Regulation (EC) No 1263/2006 of 23 August 2006 derogating from Regulations (EC) No 1464/95, (EC) No 174/1999, (EC) No 800/1999, (EC) No 1291/2000, (EC) No 1342/2003, (EC) No 633/2004, (EC) No 1138/2005, (EC) No 951/2006 and (EC) No 958/2006 as regards agricultural products exported to Lebanon etc.

(3) As concerns Commission Regulation (EC) No 2220/85 of 22 July 1985 laying down common detailed rules for the application of the system of securities for agricultural products, Commission Regulation (EC) No 1913/2006

(4) As concerns the sector of processed agricultural products, in 2006 significant amendments to Commission Regulation (EC) No 1043/2005 governing the system of granting export refunds on certain agricultural products were introduced:

On 23 October 2006, Commission Regulation (EC) No 1580/2006 of 20 October 2006 amending Regulation (EC) No 1043/2005 as regards the system of granting export refunds on certain agricultural products.

(5) On 31 August 2006 a new Commission Regulation (EC) No 1301/2006 laying down common rules for the administration of import tariff quotas for agricultural products managed by a system of import licences was adopted.

Kopsavilkums

Summary

2006. gadā aprēķināto eksporta kompensāciju summa Latvijai bija Ls 1 354 962. Pavisam 2006. gadā tika izsniegtas 448 eksporta licences labības un tās produktu, piena un tā produktu, cukura, liellopu gaļas un cūkgaļas eksportam. 2006. gadā gandrīz tikpat daudz (411) licenču tika izsniegts lauksaimniecības produktu importam. Licences izsniedza vīna, labības un tās produktu, etilspirta, banānu, cukura, piena un tā produktu, svaigu augļu un pārstrādātu augļu importam.

In 2006 sum of the calculated export refunds for Latvia was LVL 1 354 962. In total 448 export licences were issued for export of grain and grain products, milk and dairy products, sugar, beef and pork in 2006. Similar number of licences (411) was issued for importation of agricultural products. In 2006 licences were issued for importation of wine, grain and grain products, ethyl alcohol, banana, sugar, milk and dairy products, fresh fruit and processed fruit.

3.1.4. Tirgus intervence

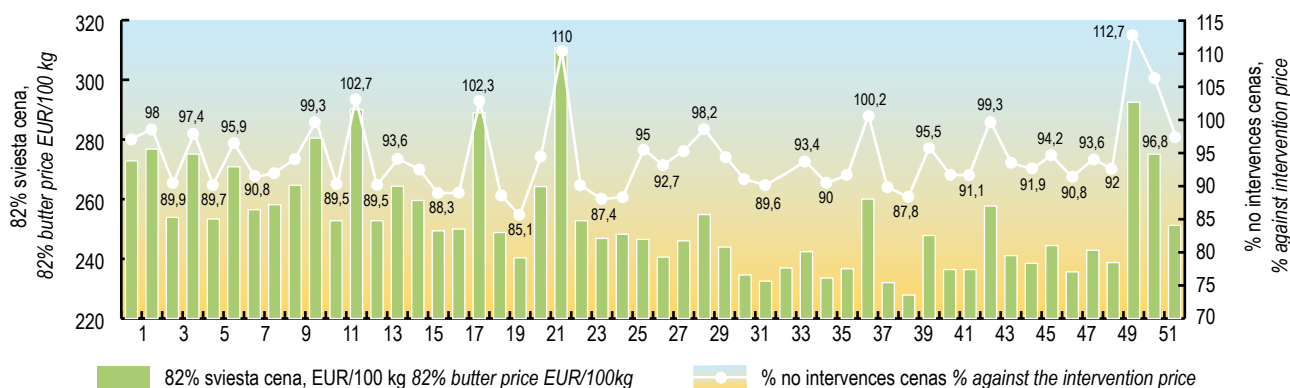
Market intervention

Piena produkti

Dairy products

Pamatojoties uz Eiropas Savienības un nacionālajiem normatīvajiem aktiem, Latvijā piena produktu tirgū ir iespējas izmantot intervences sistēmu, īstenojot valsts intervences iepirkumu (sviestam un vājpiena pulverim) un/vai privāto uzglabāšanu (sviestam un noteiktiem sieriem), tādējādi ar intervences pasākumu palīdzību tiek regulēts iekšējais tirgus, stabilizējot cenas un tirgus piedāvājumu, kā arī tiek nodrošināts noteikts sviesta un vājpiena pulvera cenu līmenis (3.11. attēls).

Basing on the laws and regulations of the European Union and Latvia, the intervention system can be applied in dairy sector of Latvia, by performing the state intervention buying-in (for butter and skimmed milk powder) and/or private storage for butter and particular cheeses). Thus, with the use of intervention measures the internal market is being regulated stabilising the prices and market supply as well as ensuring a certain level of butter and skimmed milk powder price level (Figure 3.11).

Avots: ZM pēc LVAEI datiem Source: MoA from data of IAEI
3.11. attēls. Sviesta cenas dinamika 2006. gadā (attiecība pret intervences cenu)
Figure 3.11. Changes of butter prices in 2006 (compared to the intervention price)

2006. gadā tika realizēts arī sviesta iepirkums, jo, īstenojoties sviesta intervences pamatkritērijiem, sviesta cena vairāk nekā divas nedēļas bija zemāka par 92% no intervences cenas (līdz 01.07.2006. intervences cena bija 282,44 EUR/100 kg, no 01.07.2005. – 259,52 EUR/100 kg). Uz 2006.gada beigām intervences krājumos bija 413,675 tonnas sviesta, t. sk. 347,675 tonnas no 2005. gadā intervencē iepirkta sviesta (iepirkuma periods: 01.03.2005.–31.08.2005.) un 66 tonnas no 2006. gadā intervencē iepirkta sviesta (iepirkuma periods: 01.03.2006.–31.08.2006.).

Eiropas Savienības piena un piena produktu kopējā tirgus organizācijas ietvaros tiek nodrošināts atbalsts par ilgi uzglabājamo sieru privāto uzglabāšanu. Atbalsta programmas galvenie mērķi ir ar sezonālo glabāšanu novērst tirgus traucējumus valstī, kas veidojas sieru sezonālās ražošanas dēļ.

2006. gadā Latvijā noteiktu ilgi uzglabājamo siera veidu privātā uzglabāšana netika īstenota, jo nebija pieteikumu. Galvenais iemesls tam bija salīdzinoši zems definētais privātās uzglabāšanas atbalsta līmenis. 2004./2005. gadā no diviem pretendentiem tika saņemti desmit pieteikumi, no kuriem četri pieteikumi (84 tonnas) tika apstiprināti 2005./2006. gadā, bet 2006./2007. gadā pieteikumu nebija. Latvijā no uzņēmumiem netika saņemti iesniegumi par sausā vājpiena pulvera iepirkumu.

In 2006 the buying-in of butter was performed due to setting in of the basic criteria for butter intervention— price of butter remained below 92% of the intervention price for more than two weeks (until 01.07.2006 the intervention price was 282,44 EUR/100 kg, since 01.07.2006 – 259,52 EUR/100 kg). At the end of 2006 the intervention stock had 413,675 tons of butter, including 347,675 tons of butter purchased during the intervention of 2005 (buying-in period: 01.03.2005-31.08.2005) and 66 tons of butter purchased during the intervention of 2006 (buying-in period: 01.03.2006-31.08.2006).

Within the common market organisation of milk and dairy products of the European Union, the support is granted for private storage of long-keeping cheeses. Main goals of the support programme is to use seasonal storage in order to avoid market disorder caused by seasonal production of cheese.

In 2006 in Latvia private storage of long-keeping cheese types was not performed, because there were no applications. Main reason of that was the comparatively low defined support level for private storage. In 2004/2005 from two applicants 10 applications were received out of which four applications (84 tons) were approved in 2005/2006, but in 2006/2007 there were no applications. No applications from companies for purchase of skimmed milk powder were received in Latvia.

Liellopu gaļas produkti Beef products

Saskaņā ar Eiropas Savienības un nacionālajiem normatīvajiem aktiem Latvijā ir iespējams izmantot intervences sistēmu. Intervences mehānisms sāk darboties tikai tad, ja ES gaļas tirgū ir novērojama gaļas pārprodukcija un tirgus cenu kritums, tām sasniedzot noteiktu līmeni attiecībā pret iepriekšnoteikto intervences cenu.

Nemot vērā to, ka pašnodrošinājums ar Latvijā saražoto liellopu un cūkgaļu ir attiecīgi tikai 75% un 67%, kā arī nav pamata prognozēt gaļas ražošanas pārprodukciju Latvijā, jāsecina, ka ne pašreizējos apstākļos, ne arī nākotnes perspektīvā intervences mehānisma ieviešanai Latvijā gaļas tirgū nav pamatojuma.

According to the national and the European Union legal regulations in Latvia, the intervention system is available for beef sector. Intervention mechanisms start to operate only when there is overproduction of meat on the EU meat market and resulting decrease of market prices until they reach particular level against the previously set intervention price.

Taking into account the fact that self-sufficiency with beef and pork produced in Latvia is only 75% and 67% respectively and there is no grounds to foresee overproduction of meat in Latvia, we may conclude that neither in the current circumstances nor in the future there is a justification to introduce the intervention mechanism on the meat market of Latvia.

Graudi Cereals

Pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā Lauku atbalsta dienests ir sācis intervences pasākumu administrēšanu saskaņā ar Eiropas Padomes un Eiropas Komisijas regulām, kas nosaka kopējo tirgus organizāciju graudu sektorā. Intervences iepirkums Latvijā ir miežiem un kviešiem. Labības intervences pasākums ir kā pēdējā iespēja audzētājam realizēt labību, ja to nav iespējams realizēt tirgū, nodrošinot minimālo cenu.

2005./2006. tirdzniecības gadā graudi intervencē iepirkti netika.

Attiecībā uz realizāciju 2005/2006. tirdzniecības gadā ar 2005. gada 23. novembra Eiropas Komisijas regulu Nr. 1863/2005, ar ko izsludina pastāvīgu konkursu Latvijas Intervences aģentūras pārziņā esošu mīksto kviešu atkalpārdošanai Kopienas tirgū, lai Kopienas teritorijā tos pārstrādātu miltos, tika realizētas 21 040,032 tonnas kviešu.

Saskaņā ar 2006. gada 6. oktobra regulu Nr. 1483/2006 par pastāvīgu konkursu izsludināšanu dalībvalstu intervences aģentūru pārziņā esošas labības tālākai pārdošanai Kopienas tirgū, līdz 2006. gada 31. decembrim realizētas 13 004,279 tonnas kviešu pārdošanai iekšējā tirgū. Pārdotā daudzuma summa – Ls 1326963,51, vidējā pārdošanas summa 102,04 Ls/t.

Graudaugu intervences cena no 1. oktobra ir noteikta 101,31 eiro par tonnu, kur cena katru mēnesi palielinās par 0,46 EUR par tonnu. 2006./2007. tirdzniecības gadā intervences uzglabāšanai līdz 2006. gada 31. decembrim graudi nav piedāvāti. Intervencē labību attiecīgajā tirdzniecības gadā var iepirkt no 1. novembra līdz nākamā gada 31. maijam.

After Latvia joined the European Union the Rural Support Service has started administration of intervention measures in accordance with the Council and Commission regulations that provide for the organisation of common market in the cereals sector. Intervention purchase in Latvia is performed for barley and wheat.

In the business year of 2005/2006 cereals were not purchased under the intervention mechanism.

Concerning the sales in 2005/2006 business year by the Commission regulation 1863/2005 of 23 November 2005 opening sales of Latvian intervention wheat for processing into flour in the Community territory, 21 040,032 tons of wheat were sold.

According to the regulation 1483 of 6 October 2006 as regards the quantities covered by the standing invitation to tender for the resale on the Community market of cereals held by the intervention agencies of the Member States, until 31 December 2006 13 004,279 tons of wheat were realized for selling on the domestic market. Sum of the sold amount was LVL 1 326 963,51, but the average sales price: 102,04 LVL/t.

Cereals intervention price as of 1 October is set at EUR 101,31 per ton and the price is every month increasing by EUR 0,46 per ton. In the business year of 2006/2007 until 31 December 2006 no cereals were offered for intervention storage. In the respective year cereals may be purchased in the intervention starting from 1 November until 31 May next year. Cereals intervention measure is the last opportunity for producer to sell the grain by ensuring the minimum price, if otherwise being unable to sell on the market.

Galvenie normatīvie akti Main legal enactments

Lai nodrošinātu piena un piena produktu Kopējās Tirdzniecības organizācijas nosacījumu ieviešanu attiecībā uz intervences pasākumiem Latvijā, 2006. gadā tika izstrādāti šādi tiesību akti:

Ministru kabineta 2006. gada 27. marta noteikumi Nr. 216 "Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības kārtība krējuma, sviesta vai augsta tauku satura sviesta iegādei par pazeminātām cenām", kas aizvietoja Ministru kabineta 2004. gada 19. oktobra noteikumus Nr. 875 „Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības kārtība krējuma, sviesta vai augsta tauku satura sviesta iegādei par pazeminātām cenām”;

Ministru kabineta 2006. gada 8. augusta noteikumi Nr. 648 „Grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 22. aprīļa noteikumos Nr. 405 „Piena un piena produktu tirgus intervences pasākumu administrēšanas un uzraudzības kārtība”, kas izriet no ES Komisijas pieņemtās 2006. gada 16. maija Regulas (EK) Nr. 734/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EK) Nr. 1255/1999 piemērošanai attiecībā uz Kopienas atbalsta piešķiršanu dažu sieru privātai uzglabāšanai 2006./2007. uzglabāšanas gada laikā;

Ministru kabineta 2006. gada 5. decembra noteikumi Nr. 989 „Grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 22. aprīļa noteikumos Nr. 405 „Piena un piena produktu tirgus intervences pasākumu administrēšanas un uzraudzības kārtība”.

Eiropas Savienībā 2006. gadā izstrādātie normatīvie akti, kas attiecas uz piena un piena produktu kopējā tirgus organizāciju:

To ensure the introduction of the common market organisation in milk and milk products concerning the intervention measures, the following acts of legislation were adopted in Latvia in 2006:

The regulation of the Cabinet of Ministers of 27 March 2006 No 216 "Procedure for granting, administering and supervising of the European Union support for buying-in of cream, butter and concentrated butter at reduced prices", which replaced the regulation of the Cabinet of Ministers of 19 October 2004 No 875 "Procedure for granting, administering and supervising of the European Union support for buying-in of cream, butter and concentrated butter for reduced prices";

The regulation of the Cabinet of Ministers of 8 August 2006 No 648 "Amendments to the regulation of the Cabinet of Ministers of 22 April 2004 No 405 "Procedure for administering and supervising the intervention measures in the market of milk and milk products" that arises from the Commission regulation of 16 May 2006 (EC) No.734/2006 laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 1255/1999 as regards the granting of private storage aid for certain cheeses in the 2006/2007 storage period;

The regulation of the Cabinet of Ministers of 5 December 2006 No 989 "Amendments to the regulation of the Cabinet of Ministers of 22 April 2004 "Procedure for administering and supervising the intervention measures in the market of of milk and milk products"."

Acts of legislation prepared in the European Union in 2006 concerning the common market organisation of milk and milk products:

Commission Regulation (EC) No 734/2006 of 16 May 2006 laying down

ES Komisijas 2006. gada 16. maija Regula (EK) Nr. 734/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EK) Nr. 1255/1999 piemērošanai attiecībā uz Kopienas atbalsta piešķiršanu dažu sieru privātai uzglabāšanai 2006./2007. gadā.

Komisijas 2006. gada 6. oktobris Regula (EK) Nr. 1483/2006 par pastāvīgu konkursu izsludināšanu dalībvalstu intervences aģentūru pārziņā esošas labības tālakai pārdošanai Kopienas tirgū.

detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 1255/1999 as regards the granting of private storage aid for certain cheeses in the 2006/2007 storage period.

Commission Regulation (EC) No 1483/2006 (6 October 2006) as regards the quantities covered by the standing invitation to tender for the resale on the Community market of cereals held by the intervention agencies of the Member States.

Kopsavilkums

Summary

Latvijā no uzņēmumiem netika saņemti iesniegumi par sausā vājpiena pulvera iepirkumu, arī noteiktu ilgi uzglabājamo siera veidu privātā uzglabāšana 2006. gadā Latvijā netika īstenota, jo nebija pieteikumu. Galvenais iemesls tam bija salīdzinoši zems definētais privātās uzglabāšanas atbalsta līmenis. 2006. gadā tika īstenots sviesta iepirkums, intervencē iepērkot 66 tonnas sviesta.

No applications from companies in Latvia were received for buying-in of skimmed milk powder, also the private storage of certain long-keeping cheeses in 2006 in Latvia was not performed due to the fact that no applications were submitted. Main reason of that was the comparatively low level of defined support for private storage. In 2006 buying-in of butter was performed by purchasing 66 tons of butter under the intervention mechanism.

3.1.5. ES lauksaimniecības produkcijas veicināšana

Promotion of EU agricultural production

2006. gadā veiksmīgi turpināja darboties lauksaimniecības preču informatīvo un veicināšanas pasākumu atbalsta sistēma. 2006. gads ir īpašs ar to, ka savu darbību ir sākušas pirmās Latvijas programmas, kas informēja vietējos iedzīvotājus par medus un bioloģisko lauksaimniecības produktu kvalitātes un uzturvērtības aspektiem, izmantojot ES (50% no programmas kopējām izmaksām) un valsts (30% no programmas kopējām izmaksām) finansiālo atbalstu (3.10. tabula).

In 2006 the support system for agricultural goods informative and promotional measures continued to operate successfully. 2006 was particular with the fact that the first programmes in Latvia started their activity informing local population on the quality and nutritive value aspects of honey and organic farming products by using the financial aid provided by the EU (50% of the total costs of the programme) and the state (30% of the total costs of the programme) (Table 3.10.).

3.10. tabula
Table 3.10.

Lauksaimniecības produktu veicināšanas un informēšanas programmas Latvijā

Agricultural product promotional and informative programmes in Latvia

Programmas nosaukums Name of the programme	Programmas iesniedzējs Programme applicant	Programmas ilgums Programme duration	Programmas kopējās izmaksas, EUR Total programme expenses, EUR
Medus un citu biškopības produktu popularizēšana Promotion of honey and other beekeeping products	Latvijas Biškopības biedrība Latvian Beekeeping Association	3 gadi 3 years	305 400
Bioloģiskās lauksaimniecības produktu tirgus attīstība Development of the market of organic farming products	Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija Latvian Association of Organic Farming	2 gadi 2 years	150 000

Avots: ZM Source: MoA

2005. gadā Latvija iesniedza četras lauksaimniecības produktu veicināšanas un informēšanas programmas Eiropas Komisijai izvērtēšanai. Visas iesniegtās programmas 2006. gada jūnijā tika apstiprinātas un tika pieņemts lēmums par līdzfinansējuma piešķiršanu. Tas bija vērtējams panākums, jo Eiropas Komisija ierobežotā budžeta dēļ vērtēja programmas ļoti rūpīgi. No visu dalībvalstu 79 iesniegtajām programmām tika apstiprināta tikai 31. Tādējādi Latvija pierādīja, ka ir spējīga izstrādāt kvalitatīvas programmas, neskatoties uz pieredzes trūkumu un lielo konkurenci. Tomēr divas no četrām apstiprinātajām programmām nebija spējušas sākt savu darbību. Tas pierāda, ka organizācijām programmas ir jāplāno rūpīgāk, iepazīstoties ar visiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem un apzinoties, ka būs jāiegulda savi līdzekļi, laiks un darbs.

Nākotnē Eiropas Komisija neplāno būtiskas izmaiņas lauksaimniecības preču informatīvo un veicināšanas pasākumu atbalsta sistēmā, tomēr, lai uzlabotu sistēmas darbību un efektivitāti, tiek plānotas dažādas administratīvas un tehniskas izmaiņas programmu izstrādes, vērtēšanas, administrēšanas un realizācijas procesos. Kā būtiskākās izmaiņas varētu minēt regulu apvienošanu un vadlīniju sagatavošanu programmu izstrādei. Līdz šim iekšējā un ārējā tirgus programmām bija divas atsevišķas Komisijas regulas un divas atsevišķas Padomes regulas. Eiropas Komisija plāno apvienot iekšējā un ārējā tirgus programmu regulas, tādējādi samazinot regulu skaitu no četrām uz divām. Savukārt vadlīnijas programmu izstrādei ietvers paskaidrojumu un ieteikumus programmu izstrādei. Šīs vadlīnijas palīdzēs organizācijām sagatavot kvalitatīvus programmu pieteikumus, kā arī atbildīgajām iestādēm izvērtēt iesniegtos programmu pieteikumus.

2006. gada 31. oktobrī tika pieņemti jauni MK noteikumi Nr. 894 "Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga Eiropas Savienības un

In 2005 Latvia submitted four agricultural product promotional and informative programmes to the European Commission for examination. In June 2006 all the submitted programmes were approved and decisions were made to grant the funding. This was a noticeable success, because due to limited budget the European Commission examined the programmes very carefully. Out of 79 programmes submitted by all member states only 31 were approved. Therefore Latvia proved that is able to prepare programmes of high quality in spite the lack of experience and the great competition. However two of the four approved programmes were unable to start their activity. This evidences that the organisations must plan their programmes more carefully by learning all support qualification conditions and realising that also own funding, time and work must be invested.

In future the European Commission does not plan any significant changes to the support system of agricultural goods informative and promotional measures, however in order to improve the operation and efficiency of the system different administrative and technical changes in the programme development, evaluation, administration and implementation processes are being planned. Among the most significant changes to follow we must mention the merging of regulations and preparation of guidelines for programme preparation. So far the programmes of internal and external markets had two separate Commission regulations and two separate Council regulations. European Commission plans to merge the regulations concerning the internal and external market programmes thus reducing the number of regulations from four to two. Guidelines for preparation of programmes will include explanations and recommendations for programme development. These guidelines will help organisations to prepare programme applications in good quality as well as competent authorities to evaluate the submitted programme applications.

valsts atbalstu informatīvajiem un veicināšanas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības produktiem”, kas aizstāja 2005. gada 12. aprīļa Ministru kabineta noteikumus Nr. 262 “Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga Eiropas Savienības un valsts atbalstu informatīvajiem un veicināšanas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības produktiem”.

2006. gada 5. jūlijā grozīta iekšējā tirgus Komisijas regula, pievienojot putnu gaļu atbalstāmo produktu sarakstam (Komisijas Regula (EK) Nr. 1022/2006 (2006. gada 5. jūlijs), ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 1071/2005, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EK) Nr. 2826/2000 par informācijas un veicināšanas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības produktiem iekšējā tirgū).

On 31 October 2006 new Cabinet regulation was adopted No 894 “Procedure of granting, administering and supervising the European Union and the state aid for informative and promotional measures concerning the agricultural products”, which replaced the Cabinet regulation of 12 April 2005 No 262 “Procedure of granting, administering and supervising the European Union and the state aid for informative and promotional measures concerning the agricultural products”.

On 5 July 2006 the Commission Regulation on internal market was amended by adding poultry to the list of supported products (Commission Regulation (EC) 1022/2006 (5 July 2006) amending Regulation (EC) No 1071/2005 laying down detailed rules for applying Council Regulation (EC) No 2826/2000 on information and promotion actions for agricultural products on the internal market).

Kopsavilkums Summary

2006. gadā veiksmīgi turpinājās lauksaimniecības preču informatīvo un veicināšanas pasākumu atbalsta sistēma – izstrādāti jauni MK noteikumi un darbību sākušas divas veicināšanas un informēšanas programmas ar ES un valsts līdzfinansējumu.

In 2006 the support system for informative and promotion actions for agricultural products successfully continued its operation – new Cabinet regulations were prepared and two promotion and informative programmes have started to operate with the co-funding provided by the EU and the state.

3.1.6. Lauku attīstības plāns Rural Development Plan

Valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauku attīstībai tika realizēts ar Latvijas Lauku attīstības plānu Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004.–2006. gadam (turpmāk – Lauku attīstības plāns).

Lauku attīstības plāns ietver šādus pasākumus:

1. Agrovīde (apakšpasākumi: Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība, Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos, Buferjoslu ierīkošana, Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana, Erozijas ierobežošana);
2. Mazāk labvēlīgie apvidi (turpmāk – MLA) un apvidi ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā (turpmāk – AIVAN)
3. Priekšlaicīgā pensionēšanās;
4. Atbalsts ražotāju grupām;
5. Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai;
6. Standartu sasniegšana;
7. Tehniskā palīdzība.

2006. gadā Lauku attīstības plāna pasākumu ieviešana turpinājās veiksmīgi. Kopējais Lauku attīstības plāna pasākumiem paredzētais finansējums 2006. gadā bija Ls 104,9 milj. Lauku attīstības plāna veiksmīga administrēšana notika, pateicoties Zemkopības ministrijas un Lauku atbalsta dienesta savstarpējai sadarbībai un informācijas apmaiņai. 2006. gadā sākts jauns pasākuma „Agrovīde” apakšpasākums „Erozijas ierobežošana”.

Lai nodrošinātu efektīvāku līdzekļu izmantošanu, veiktu nepieciešamos precizējumus, novērstu nepilnības un iespējamus pārpratumus lauku attīstības pasākumu turpmākajā ieviešanas gaitā, Zemkopības ministrija sagatavoja un iesniedza Eiropas Komisijā apstiprināšanai vairākus grozījumus jau esošajos Lauku attīstības plāna pasākumos.

2006. gadā Lauku atbalsta dienests pārtrauca iesniegumu pieņemšanu Lauku attīstības plāna pasākumos „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai”, pasākumā „Priekšlaicīgā pensionēšanās” un pasākumā „Standartu sasniegšana”.

Sadalījumā par Lauku atbalsta dienesta reģionālajām lauksaimniecības pārvaldēm, vislielākā aktivitāte bijusi Ziemeļvidzemē un Dienvidlatgalē. Lielā aktivitāte Ziemeļvidzemē izskaidrojama ar to, ka reģions ir lielākais pēc platības, savukārt Dienvidlatgalē ir daudz mazu saimniecību, kam šis atbalsts ir ļoti būtisks.

2006. gadā Zemkopības ministrija izstrādāja vairākus grozījumus Latvijas Lauku attīstības plāna pasākumos, kas tika iesniegti apstiprināšanai Eiropas Komisijā. Pasākumā MLA un AIVAN tika precizēts atbalsta saņemšanas nosacījumu ierobežojums. Pasākumā “Priekšlaicīgā pensionēšanās” tika precizēts ekonomiskās dzīvotspējas kritērijs, tādējādi sekmējot pirmspensijas vecumā esošo zemnieku pensionēšanos un jauniešu iesaistīšanos ar lauksaimniecību vai nelauksaimnieciskām aktivitātēm saistītā komercdarbībā. Tāpat grozījumi precizēja pārkāpuma formulējumu, lai novērstu neatbilstību starp pārkāpumu un sodu.

State and the European Union aid for rural development was used within the Rural Development Plan of Latvia for implementation of the Rural Development Programme for 2004-2006 (hereinafter – the Rural Development Plan).

Rural Developing Plan contains the following measures:

1. Agri-environment (sub-measures: development of organic farming, maintaining of biodiversity in grasslands, setting-up of buffer zones, Preservation of genetic resources of farm livestock, of erosion limitation);
2. Less favoured areas (hereinafter – the LFA) and areas with environmental restrictions (hereinafter - the AER);
3. Early retirement;
4. Support for producer groups;
5. Support for restructuring the semi-subsistence farms;
6. Meeting of standards;
7. Technical assistance.

In 2006 the implementation of the measures of the Rural Development Plan continued successfully. Total funding provided for the measures of the Rural Development Plan in 2006 was LVL 104,9 million. Successful administration of the Rural Development Plan was possible thanks to the mutual co-operation and Exchange of information between the Ministry of Agriculture (MoA) and the Rural Support Service (RSS). In 2006 a new sub-measure “Limitation of erosion” under the measure “Agri-environment” was initiated.

In order to ensure more efficient use of funding, perform the required clarifications, eliminate imperfections and possible misunderstandings in the further course of implementation of the rural development measures the MoA prepared and submitted to the European Commission (EC) for approval several amendments to already existing measures of the Rural Development Plan.

In 2006 the RSS suspended reception of applications for the following measures of the Rural Development Plan: “Support for restructuring the semi-subsistence farms”, “Early retirement” and “Achievement of standards”.

In breakdown among the regional agricultural offices of the RSS the highest activity was in the Northern Vidzeme region and Southern Latgale region. Great activity in north Vidzeme can be explained by the fact that it is the largest region by area, but in south Latgale there is great number of small farms for which the aid is of great importance.

In 2006 the MoA prepared several amendments to the measures of the Rural Development Plan of Latvia that were submitted for approval to the EC. In the measure LFA and AER the restriction of aid reception conditions was clarified. In the measure “Early retirement” the criterion of economic viability was defined more precisely, in such way promoting retirement of fishermen in the pre-retirement age and involvement of youth in commer-

Pasākumam „Standartu sasniegšana” aktivitātē „Higiēnas standartu nodrošināšana piena ražošanā (ieguldījumi piena slaukšanas un piena dzesēšanas aprīkojumā)” tika noteikta optimālā piena mājas platība atkarībā no saimniecībā esošo govju vai kazu skaita. Aktivitātē „Ūdens apgādes sistēmas ierīkošana vai atjaunošana dzīvnieku novietnēs” grozījumi precizēja kompensācijas apjomu, sadalot ūdensapgādes sistēmu elementos. Šāds precizējums nepieciešams, lai novērstu pārkompenšācijas iespēju atbalsta saņēmējam. Pasākumam „Standartu sasniegšana” tika precizēti projektu realizācijas termiņi atkarībā no ieguldījuma veida, kas uzlabo minētā pasākuma līdzekļu izlietošanas efektivitāti. Pasākuma „Tehniskā palīdzība” atbilstāmās aktivitātes tika papildinātas ar izmaksu kategorijām, kas ļaus uzlabot šī pasākuma administrēšanas efektivitāti.

Saskaņā ar Lauku attīstības plāna Uzraudzības komitejas lemtu Zemkopības ministrija sagatavoja grozījumus Lauku attīstības plāna finansējuma sadalē pa pasākumiem. Grozījumos palielināts finansējums pasākumiem „Agrovide” un „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai”, „Tehniskā palīdzība”, vienotajiem platības maksājumiem novirzītais finansējums un attiecīgi samazināts finansējums pasākumiem MLA un AIVAN, „Priekšlaicīgā pensionēšanās”, „Standartu sasniegšana”, no iepriekšējā programmēšanas perioda pārņemtajām saistībām. Grozījumi bija nepieciešami, lai nodrošinātu sākot pasākumu efektīvu administrēšanu, novērstu nepilnības, precizētu atbalsta saņemšanas nosacījumus un pēc iespējas atvieglotu atbalsta saņemšanas procedūru.

2006. gadā pasākuma „Atbalsts ražotāju grupām” ietvaros tika iesniegts 41 pieteikums. Visi pieteikumi tika apstiprināti. Kopējā izmaksātā summa bija Ls 684,5 tūkst. No apstiprinātajiem pieteikumiem 16 apstiprināti piena un piena produktu nozarē, četri – gaļas nozarē, trīs – augļu, dārzeņu un kartupeļu nozarē, 14 – graudaugu nozarē, divi – eļļas augu nozarē un divi – citās nozarēs.

Pasākumā „Priekšlaicīgā pensionēšanās” tika pieņemti 695 iesniegumi. No tiem līdz 2006. gada beigām tika izvērtēti un apstiprināti 336 iesniegumi, noraidīts 31 iesniegums. Pavisam atbrīvots 22 261 ha zemes. Kopējā izmaksātā summa ir Ls 318 tūkst.

Pasākumā „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai” tika pieņemti 4166 iesniegumi, no tiem apmaksāti 3553. Otrā un trešā gada maksājumi tika izmaksāti 11 232 atbalsta saņēmējiem. Kopējā izmaksātā summa ir Ls 11 030 tūkst.

Pasākumā „Standartu sasniegšana” tika pieņemti 4930 iesniegumi, no tiem līdz gada beigām izvērtēti un apstiprināti 1982, noraidīti 143 iesniegumi. 2006. gadā tika apstiprināti 547 no 2005. gadā pieņemtajiem iesniegumiem. Kopējā izmaksātā summa 2006. gadā ir Ls 15,49 milj.

Pasākuma „Tehniskā palīdzība” ietvaros tika pieņemti 44, no kuriem akceptēti 43 pārskatīti. Kopējā izmaksātā summa ir Ls 758,4 tūkst.

Pasākumā „Agrovide” tika pieņemti 17 445 iesniegumi. No tiem apakšpasākumā „Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība” – 4068, „Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos” – 3736, „Buferjoslu ierīkošana” – 274, „Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana” – 540 un apakšpasākumā „Erozijas ierobežošana” – 8827 iesniegumi.

Saskaņā ar Lauku attīstības plānu, pasākuma „Tehniskā palīdzība” mērķis ir sniegt palīdzību šī plāna un iespējamo turpmāko grozījumu ieviešanā un uzraudzībā, kā arī Lauku attīstības programmas projekta 2007.–2013. gadam sagatavošanā, kas satur atbalsta pasākumu izstrādi, nepieciešamo aprēķinu veikšanu, kritēriju un nosacījumu, metodisko norādījumu izstrādi, rokasgrāmatu un informatīvo materiālu sagatavošanu, pētījumus un novērtēšanu par lauku attīstības iepriekšējā un plānotā perioda pasākumu ieviešanu.

2006. gadā pasākuma „Tehniskā palīdzība” ietvaros tika ieviestas 55 aktivitātes. Lielākais atbalsta apjoms 44% apmērā tika piešķirts šādiem datu apkopošanas un publicitātes pasākumiem:

1. rokasgrāmatai „Ieteikumi kūtsmēslu krātuvju būvniecībai”;
2. informatīvajiem materiāliem konsultantiem un zemniekiem mēslošanas plānu sagatavošanai atbalsta pasākuma „Agrovide” ieviešanas nosacījumu ievērošanai;
3. ģenētisko marķieru aprakstīšanas metodikai dzīvnieku ģenētisko resursu šķimēm Lauku attīstības plāna 2004.–2006. gadam ietvaros, kas nodrošinās dzīvnieku ģenētiskās kvalitātes un dzīvnieku atbilstības noteikšanu ģenētiskiem resursiem;
4. metodikai „Latvijas Lauku attīstības plāns Lauku attīstības

cial activities related with agriculture or non-agricultural activities. Similarly, amendments introduced more precise formulation of an offence, in order to eliminate the disagreement between the offence and the penalty. For the activity “Ensuring hygiene standards in milk production” (investments in milking equipment and milk cooling devices) of the measure “Meeting of standards” the optimum milking house area was set depending on the number of cows or goats at the particular farm. In the activity “Construction or renovation of water supply system in animal sheds” the amendments introduced more precise amounts of compensations by dividing the water supply system into elements. Such clarification was required to eliminate the possibility for applicant to receive overcompensation. In the measure “Meeting of standards” the implementation periods were specified depending on the type of investment that improves the efficiency of the use of funding. In the measure “Technical assistance” the supported activities were supplemented with the categories of costs that will allow for improvement of the administration efficiency of the measure.

According to the decisions made by the Supervising Committee of the Rural Development Plan the MoA prepared amendments to the distribution of funding by the measures. Amendments included increased funding for measures “Agri-environment” and “Support for restructuring the semi-subsistence farms”, “Technical assistance”, funding transferred for single area payments, but the funding for the LFA and AER, “Early retirement”, “Meeting of standards was reduced respectively” from the transferred obligations from the previous programming period. Amendments were necessary to ensure efficient administration of the initiated measures, eliminate in-compliances, clarify the support qualification terms and conditions and as much as possible unburden the support reception procedure.

In 2006 under the measure „Support for producers’ groups” 41 applications were submitted. All applications were approved. Total amount of money paid out reached LVL 684,5 thousand. Out of the approved applications 16 were approved from the milk and dairy products sector, 4 – meat sector, 3 – fruit, vegetables and potatoes sector, 14 – cereals sector, 2 – oil crop sector and 2 in other sectors.

For the measure “Early retirement” 695 applications were received. In 2006 out of those received 336 applications were examined and approved, 31 applications were rejected. In total 22 261 ha of land were released. Total amount paid out within the measure was 318 thous. LVL.

For the measure „Support for restructuring the semi-subsistence farms” 4166 applications were received and out of those 3553 were paid. Payments of the second and third year were paid to 11 232 applicants. Total sum paid out was LVL 11 030 thousand.

For the measure „Meeting of standards” 4930 applications were received and out of those received 1982 were examined and approved before the end of the year, 143 applications were rejected. In 2006 547 applications were approved of those received in 2005. Total sum paid out in 2006 was LVL 15,49 million.

Under the measure „Technical assistance” 44 applications were received from which 43 were accepted. Total sum paid out was LVL 758,4 thousand.

For the measure “Agri-environment” 17 445 applications were received. Out of these applications 4068 were for the sub-measure “Developing of organic farming”, 3736 – for “Maintaining biodiversity in grasslands”, 274 – “Setting-up of buffer zones”, 540 – “Preservation of the genetic resources of livestock” and 8827 applications for the sub-measure „Erosion limitation”.

According to the Rural Development Plan the aim of the measure “Technical assistance” is to provide assistance in introduction and supervision of the plan and possible further amendments as well as preparation of the Rural Development Programme draft for 2007-2013 (here in after – RDP 2007-2013) containing also preparation of support activities, performing of necessary calculations, development of criteria and conditions and methodological instructions, studies and assessments concerning implementation of the measures of the previous and planned period of rural development.

In 2006 under the measure “Technical assistance” 55 activities were implemented. Largest share of aid in the amount of 44% was granted to the following measures of data summarising and publicity:

1. Manual book “Recommendation for construction of manure storage facilities”;
2. Informative materials for advisers and farmers on preparation of fertilisation plans to comply with the implementation terms and conditions of the support measure “Agri-environment”;
3. Methodology for describing the genetic markers for species of animal

programmas īstenošanai 2004.–2006. gadam” pasākuma “Agrovide” efektivitātes noteikšanai.

Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa sagatavoja informatīvos un prezentācijas materiālus par Lauku attīstības programmas projektu 2007. līdz 2013. gadam. Minētie materiāli tika izmantoti kā publicitātes līdzeklis par lauku attīstību rīkotajos semināros un konferencēs.

2006.gadā 5% apmērā no attiecīgajā gadā izlietotā finansējuma ar pasākuma „Tehniskā palīdzība” atbalstu tika finansēti šādi pētījumi:

1. zinātnisks pētījums “Atbalsta iespējas meža nozares uzņēmumu sadarbības veicināšanai” Lauku attīstības programmas 2007.–2013. pasākuma “Sadarbība jaunu mežsaimniecības nozares produktu, procesu un tehnoloģiju izstrādē” izstrādei;
2. zinātnisks pētījums „ES atbalsta meža nozarei 2004.–2006. periodam un plānotā atbalsta 2007.–2013. periodam izvērtējums un atbalsta atbilstība ar meža un saistīto nozaru attīstības stratēģiskajiem mērķiem”;
3. pētījums par lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību attīstības tendencēm pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā un ES finansējuma apgušanas un kooperatīvu attīstību traucējošie faktori;
4. zinātnisks pētījums par Latvijas lauku attīstības stratēģijas 2007.–2013. gadam pirmo darbības virzienu: lauku cilvēka spēju attīstība, nosakot tai nepieciešamos valsts atbalsta pasākumus.

Atbalsta ietvaros tika veikti šādi novērtējumi:

1. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam projekta novērtēšana un pilnveidošana;
2. “Latvijas Lauku attīstības plāna Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004.–2006. gadam” 9.1. pasākuma “Agrovide” 9.1.2. apakšpasākuma “Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos mērķa teritorijas novērtējums;
3. bioloģiskās lauksaimniecības datu novērtēšana, uzraudzība un indikatoru ieguve;
4. Lauku attīstības plāna 2004.–2006. gadam atbalsta pasākuma “Ražotāju grupas” jeb lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību ekonomisko un finanšu datu izvērtēšana un audits saskaņā ar Latvijas un ES tiesību aktu prasībām;
5. Latvijas Baltās šķirnes cūku imunoģenētiskā novērtēšana un gēnu kopuma noteikšana, kas nodrošinās atbalsta saņēmēju atlasī Lauku attīstības plāna ietvaros;
6. Latvijas Lauku attīstības programmas projekta 2007.–2013. gadam iepriekšējās *ex-ante* novērtējums;
7. Latvijas Lauku attīstības stratēģijas 2007.–2013. gadam ietekmes uz vidi novērtējums;
8. kompetentās iestādes funkciju reglamentējošo procedūru riska izvērtējums.

2006. gadā 50% no gadā izlietotā finansējuma izmantoti stratēģiju izstrādei, konsultāciju pakalpojumu saņemšanai, aprēķinu un analītiska rakstura darbu veikšanai, tostarp:

1. Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam komunikācijas stratēģijas izstrādei;
2. Lauku attīstības programmas 2007.–2013. pasākuma “Apsaimniekošanas, atbalsta un konsultāciju pakalpojumu izveidošana” ieviešanai “Meža īpašnieku konsultāciju un apmācību sistēmas izveidošanas stratēģijas” izstrādei;
3. Lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam administrēšanas un uzraudzības nodrošināšanai Zemkopības ministrijas informācijas un tehnoloģiju darbības nepārtrauktības un atjaunošanas plāna izstrādei;
4. atbalsta pasākuma „Agrovide” īstenošanai (apzināti un novērtēti jauni bioloģiski vērtīgi zālāji un mērķteritorijas);
5. citu analītiska rakstura darbu veikšanai.

2006. gadā par lauku attīstības jautājumiem notika šādas no pasākuma „Tehniskā palīdzība” atbalstītas informatīva rakstura aktivitātes:

1. seminārs par Lauku attīstības stratēģiju 2007.–2013. gadam;
2. seminārs par grāmatvedības starptautisko standartu ieviešanu un Lauku attīstības plāna 2004.–2006. gadam atbalsta pasākuma “Ražotāju grupas” jeb lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību apmācība un konsultēšana;
3. Baltijas valstu konference par lauku attīstību;
4. seminārs par Lauku attīstības plāna 2004.–2006. gadam atbalsta

genetic resources under the Rural Development Plan for 2004-2006 that will ensure setting of animal genetic quality and animal compliance to the genetic resources;

4. Methodology “Rural Development Plan for 2004-2006” to set the efficiency of the measure “Agri-environment”.

The Department of Press and Public Relations prepared informative and presentation materials on the draft RDP for 2007-2013. Materials were used as the means of publicity in the seminars and conferences dedicated to the topic of rural development.

In 2006 in the amount of 5% of the funding acquired in the respective year with the support from the measure “Technical assistance” the following studies were financed:

1. Scientific study “Support opportunities to promote co-operation between the forestry companies” for preparation of the measure “Co-operation in development of new forestry products, processes and Technologies” of the RDP for 2007-2013;
2. Scientific study “Evaluation of the EU support for the forestry sector in the period of 2007-2013 and conformity of the aid with the strategic goals of the development of forestry and related sectors”;
3. Study on development tendencies of agricultural services co-operative companies after joining of Latvia to the European Union and factors hampering the acquiring of the EU funding and development of co-operatives;
4. Scientific study on activity axis I of the Rural Development Strategy of Latvia for 2007-2013: development of skills of rural populations by defining the required state aid measures.

Within the scope of the support the following evaluations were made:

1. Evaluation and improvement of the draft RDP of Latvia for 2007-2013;
2. Evaluation of the target territory of sub-measure 9.1.2 “Maintenance of biodiversity in grasslands” under the measure 9.1. “Agri-environment” of the Rural Development Plan for 2004-2006”;
3. Evaluation, supervision of data on organic farming and collection of indicators;
4. Assessment and audit of the support measure “Producer’ groups” under the Rural Development Plan for 2004-2006 or the economic and financial data of agricultural services co-operative establishments in accordance with the requirements set forth in the laws and regulations of Latvia and the EU;
5. Immunogenetic evaluation of the Latvian White pig breed and determination of gene pool that will ensure selection of applicants under the Rural Development Plan;
6. Previous *ex-ante* evaluation of the draft RDP of Latvia for 2007-2013;
7. Environmental impact assessment of the RDP of Latvia for 2007-2013;
8. Evaluation of the risk of procedure regulating the functions of the competent authority.

In 2006 50% of the funding used during the year was used for preparation of strategies, receiving of advisory services, performing of calculations and work of analytic nature, including for:

1. Preparation of the communication strategy for the RDP of Latvia for 2007-2013;
2. Introduction of the measure “Establishment of management, support and advisory services” of the RDP for 2007-2013, development of “Strategy for development of establishing the advisory and training system for forest owners”;
3. Ensuring administering and monitoring of the RDP for 2007-2013 to develop the plan for MoA information and technology operation continuity and recovery;
4. Implementation of the support measure “Agri-environment” (new biologically valuable grasslands and target territories were identified and evaluated);
5. Performing of other works of analytical nature.

In 2006 the following informative activities on rural development issues were carried out and supported under the measure “Technical assistance”:

1. Seminar on the Rural Development Strategy for 2007-2013;
2. Seminar on observing the international accounting standards and training and consulting under the measure “Producers’ groups” of the Rural Development Plan for 2004-2006 or the agricultural services co-operative establishments;
3. The Baltic conference on rural development;

- pasākuma "Agrovide" apakšpasākuma „Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana” ieviešanas rezultatīvajiem rādītājiem līdz 2007. gadam un atbalsta iespējas nākamajam plānošanas periodam;
- plānošanas dokumenta "Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plāns 2007.–2013. gadam" stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas uzsākšana ar paziņojumu „Latvijas Vēstnesī”.
 - Seminar on implementation result indicators until 2007 of the sub-measure "Preservation of genetic resources of livestock" under the measure "SAgri-environment" of the RDP for 2004-2006 and support opportunities for the next planning period;
 - Initiation of public discussion on the draft strategic environmental impact assessment of the planning document "State strategy plan of the rural development of Latvia for 2007-2013" with the announcement in the official newspaper "Latvijas Vestnesis".

3.11. tabula

Table 3.11.

Lauku attīstības plāna pasākumu ieviešanas progress 2004.–2006. gadā (ar „X” atzīmēti ieviestie pasākumi)
Progress of implementation Measures of Rural Development Plan 2004-2006 (implemented measures are marked with "X")

Pasākumi Measures	Ieviešanas gads Year of implementation		
	2004	2005	2006
Mazāk labvēlīgie apvidi un apvidi ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā (MLA un AIVAN) Less favoured areas and areas with environmental restrictions (LFA and AER)	X	X	X
Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana Preserving Livestocks Genetic Resources	X	X	X
Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība Developing Organic Agriculture	X	X	X
Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos Maintaining Biodiversity in the Grasslands	X	X	X
Buferjoslu ierīkošana Setting-up Buffer Zones		X	X
Erozijas ierobežošana Erosion limitation			X
Atbalsts ražotāju grupām Support for producer groups	X	X	X
Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai Support for restructuring the semi-subsistence	X	X	X
Standartu sasniegšana Meeting standards		X	X
Priekšlaicīgā pensionēšanās Early retirement		X	X
Tehniskā palīdzība Technical assistance		X	X

*Pasākuma „Mazāk labvēlīgie apvidi un apvidi ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā” daļa, kas attiecas uz apvidiem ar ierobežojumiem vides aizsardzības nolūkā, tika sākta 2005. gadā

*Part of Measure „Less favoured areas and areas with environmental restrictions” concerning areas with environmental restrictions was launched in 2005

Avots: ZM Source: MoA

3.12. tabula

Table 3.12.

Lauku attīstības plāna pasākumiem iesniegto pieteikumu skaits atbalsta saņemšanai 2004.–2006. gadā
Number of applications submitted for reception of aid under measures of the Rural Development Plan in 2004 – 2006

Gads Year	MLA un AIVAN Less favoured areas and areas with environmental restrictions	Agrovide Agri-environment	Atbalsts ražotāju grupām Support for producer groups	Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai Support for restructuring the semi-subsistence farms	Standartu sasniegšana Meeting standards	Priekšlaicīgā pensionēšanās Early retirement	Tehniskā palīdzība Technical assistance
2004	51 887	2 516	-	4 797	-	-	-
2005	65 152	6 472	64	7 574	3 350	41	34
2006	74 532	17 445	41	4 166	4 930	695	44

Avots: ZM, LAD Source: MoA, RSS

3.13. tabula

Table 3.13.

Lauku attīstības plāna pasākuma „Agrovide” apakšpasākumiem iesniegto pieteikumu skaits atbalsta saņemšanai 2004.–2006. gadā
Number of submitted applications for aid under the sub-measures of the measure “Agri-environment” of the Rural Development Plan in 2004-2006

Gads Year	Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība Developing Organic Agriculture	Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos Maintaining Biodiversity in the Grasslands	Buferjoslu ierīkošana Setting-up Buffer Zones	Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana Preserving Livestocks Genetic Resources	Erozijas ierobežošana Reduction of Erosion
2004	1061	1066	-	389	-
2005	3045	2644	273	510	-
2006	4068	3736	274	540	8827

Avots: ZM, LAD Source: MoA, RSS

3.14. tabula

Table 3.14.

Atbalsta apjoms Lauku attīstības plāna pasākumos iesniegtajiem pieteikumiem par 2004.–2006. gadā (EUR)
Amount of support granted to submitted applications under the measures of the Rural Development Plan in 2004-2006 (EUR)

Gads Year	MLA un AIVAN Less favoured areas and areas with environmental restrictions	Agrovide Agri-environment	Atbalsts ražotāju grupām Support for producer groups	Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai Support for restructuring the semi-subsistence farms	Standartu sasniegšana Meeting standards	Priekšlaicīgā pensionēšanās Early retirement	Tehniskā palīdzība Technical assistance
2004	45 758 000	6 354 000	-	4 364 000	-	-	-
2005	50 298 000	15 048 000	1 132 400	14 744 001	10 679 297	-	218 337
2006	55 342 000	32 891 000	973 663	15 689 930	22 032 595	452 349	1 078 863

Avots: ZM, LAD Source: MoA, RSS

Latvijas lauku attīstības plānā ir paredzēts, ka šī plāna īstenošanas laikā no 2004. līdz 2006. gadam ELVGF Garantijas daļas un valsts budžeta līdzfinansēto pasākumu kopējais ieguldījums lauku attīstībā ir 410 125 001 EUR, no kura ELVGF Garantijas daļas ieguldījums ir 328 100 000 EUR, bet valsts finansējums – 82 025 001 EUR.

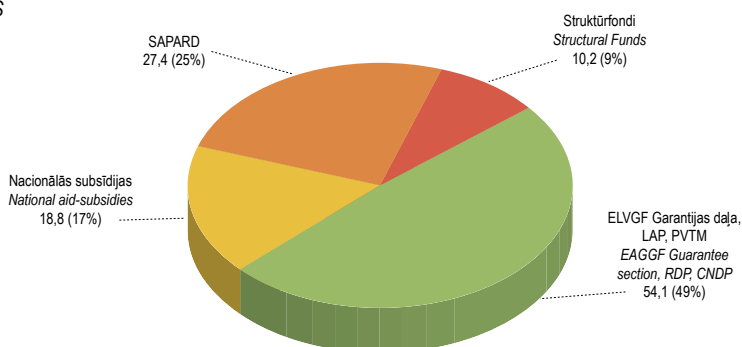
It is foreseen in the Rural Development Plan of Latvia that during the implementation of this plan from 2004 to 2006 the total investment co-financed by the secured share by the EAGGF and the state budget to rural development will be EUR 410 125 001 from which the investment of the secured share of the EAGGF guarantee section will be EUR 328 100 000, but national financing – EUR 82 025 001.

3.15. tabula
Table 3.15.

Lauku attīstības plāna kopējais finansējums 2004.–2006. gadā, EUR
Total financing of the Rural Development Plan in 2004-2006, EUR

Gads Year	Sabiedriskais finansējums Public financing					
	Kopā Total		ES finansējums EU financing		Valsts finansējums National financing	
	EUR	%	EUR	%	EUR	%
2004	123 375 001	100	98 700 000	80	24 675 001	20
2005	137 500 000	100	110 000 000	80	27 500 000	20
2006	149 250 000	100	119 400 000	80	29 850 000	20
Kopā Total	410 125 001	100	328 100 000	80	82 025 001	20

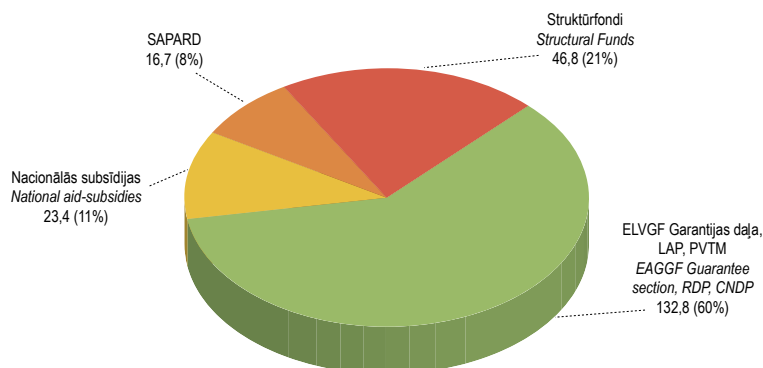
Avots: ZM, LAD Source: MoA, RSS

Avots: LAD Source: RSS

3.12. attēls. LAD administrētā atbalsta apjoms un struktūra 2004. gadā, milj. Ls (% no kopējā)

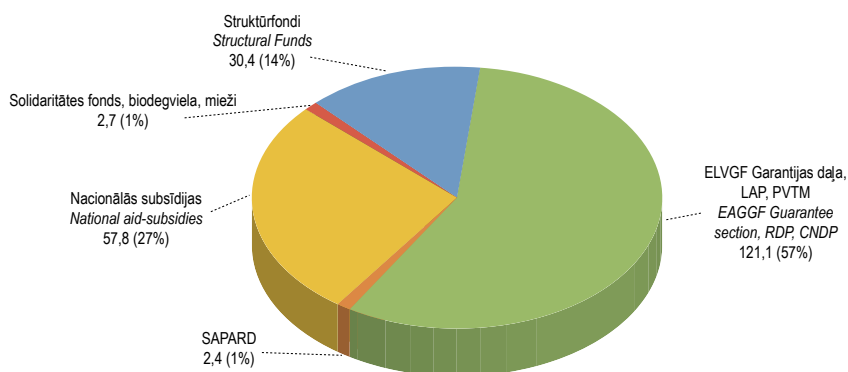
Figure 3.12. Amount and structure of the aid administered by the RSS in 2004, million LVL (% from the total)

Avots: LAD Source: RSS

3.13. attēls. LAD administrētā atbalsta apjoms un struktūra 2005. gadā, milj. Ls (% no kopējā)

Figure 3.13. Amount and structure of the aid administered by the RSS in 2005, million LVL (% from the total)

Avots: LAD Source: RSS

3.14. attēls. Prognozētais LAD administrētā atbalsta apjoms un struktūra 2006. gadā, milj. Ls un %

Figure 3.14. Expected amount and structure of aid administered by the RSS in 2006, million LVL and %

ES un valsts atbalsta maksājumu piemērošana bija labs stimuls, lai Latvijas lauki būtu sakopti un atsevišķas nozares nezaudētu konkurētspēju tirgū. Kopš ES un valsts atbalsta maksājumu ieviešanas ir palielinājies ne tikai atbalsta pretendentu loks, bet arī paplašinājies un dažādojusies lauksaimnieciskā aktivitāte.

Zemkopības ministrija, ņemot vērā pirmā gada pieredzi, veikusi uzlabojumus atbalsta saņemšanas nosacījumos, lai sekmētu to, ka atbalstu saņem lauksaimnieki, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko darbību, nevis tikai izpilda minimālās prasības atbalsta saņemšanai, lai panāktu, ka atbalsta maksājumi maksimāli atbalsta lauksaimniecību kā nozari.

Pēc Eiropas Savienības paplašināšanās, atceļot muitas nodokļus un kvantitatīvos ierobežojumus dalībvalstu starpā, radās iespēja brīvai preču kustībai Eiropas Savienības tirgū. Latvijā kopš pievienošanās Eiropas Savienībai, ir pieaudzis saņemto eksporta kompensāciju apmērs. Latvijas lauksaimniecības un pārtikas produktu ražotāju sabiedriskajām organizācijām ir iespējams pieteikties produktu informēšanas un veicināšanas pasākumu realizēšanas atbalstam gan Eiropas Savienības tirgū, gan arī trešo valstu tirgū.

Lēnais lēmumu pieņemšanas process ir viens no negatīvajiem faktoriem, jo gan platības maksājumu, gan papildu valsts tiešo maksājumu saņemšanas nosacījumi pirms to apstiprināšanas Ministru kabinetā ir jāaskaņo ar Eiropas Komisiju, līdz ar to atsevišķos gadījumos nav iespējams steidzami veikt nepieciešamos grozījumus Ministru kabineta noteikumos, lai uzlabotu atbalsta maksājumu saņemšanas nosacījumus attiecīgajā gadā. Īpaši aktuāla šī problēma ir attiecībā uz valsts atbalsta shēmām, kad visi nacionālie atbalsta maksājumi ir saskaņojami Eiropas Komisijā, kas būtiski paildzina izstrādāto pasākumu ieviešanu. Pastāv arī risks, ka atsevišķas nacionālās shēmas vispār netiek apstiprinātas.

Pašreizējā Kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta sistēma, katrai dalībvalstij sniedzot dažāda apjoma atbalsta, pamatojoties uz vēsturiskiem datiem, nevis reālo situāciju nozarē, rada nevienlīdzīgu konkurētspēju starp ES dalībvalstīm.

Atbalsta piešķiršanas nosacījumi vienotajam platības maksājumam un mazāk labvēlīgo apvidu maksājumam rada izmaksu pārkompensāciju tiem lauksaimniekiem, kas veic lauksaimniecisko aktivitāti minimālā līmenī, t. i., veic tikai atbalstam pieteikto platību apļaušanu. Atbalsts lauksaimniecībai pakāpeniski kapitalizējas zemes cenās, veicinot zemes tirgus cenu un nomas maksu strauju kāpumu.

Jaunās lauku attīstības politikas galvenās iezīmes:

- vienots finansējuma un plānošanas instruments – Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (turpmāk – ELFLA);
- jauna ES lauku attīstības stratēģija, kuras uzmanības centrā ir ES prioritātes;
- labāka kontrole, vērtēšana un dokumentācija un skaidrāka atbildības sadale starp dalībvalstīm un Komisiju;
- izteiktāka pieeja „no apakšas uz augšu”; dalībvalstīm, reģioniem un vietējām darba grupām būs vairāk iespēju ietekmēt programmu pieļāgošanu vietējām vajadzībām.

Izstrādājot Latvijas Lauku attīstības programmu 2007.–2013. gadam (turpmāk – LAP), kurā noteiks kritērijus un principus atbalsta saņemšanai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, tiek ņemts vērā Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plāns 2007.–2013. gadam (turpmāk–Lauku attīstības stratēģija).

LAP 2007.–2013. gadam paredzēti 1,36 miljardi eiro, no kuriem aptuveni 1,04 miljardi eiro būs ES finansējums, bet pārējos līdzekļus atvēlēs valsts. Šos līdzekļus administrēs Lauku atbalsta dienests (turpmāk – LAD) Zemkopības ministrijas vadībā. Lauku attīstības stratēģijas virsmērķis ir „pārticis cilvēks ilgtspējīgi apdzīvotos Latvijas laukos”. Stratēģijas mērķa ieviešanai izvirzīti četri darbības virzieni:

- lauku cilvēku spēju attīstība,
- no darba gūto ienākumu vairošana laukos,
- lauku dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana,
- lauku dzīves telpas attīstība.

Šo darbības virzienu īstenošanai tiks veikti pasākumi, ko finansēs

Application of the EU and state support payments was a good stimulus to make Latvian countryside better arranged and certain sectors would not lose their competitiveness on the market. Since introduction of the EU and state support payments not only the range of applicants has increased, but also the agricultural activity has increased and diversified.

The MoA by taking into account the experience of the first year has made improvements in the terms and conditions for qualifying for the support in order to foster tendency that support is received by farmers, who are involved in agricultural activity and not only comply with the minimum requirements to qualify for the support, in such way achieving that support payments to the maximum support the agriculture as a sector.

After the expansion of the EU, by abolishing customs duties and quantity restrictions between the member states an opportunity appeared for free movement of goods in the market of the EU. In Latvia after joining the EU the amount of received export compensations has increased. Public organisations of Latvian agricultural and food producers have the possibility to apply for aid to perform product informing and promotion activities both on the European Union market and the markets of third countries.

The slow decision-making process is one of the negative factors, because the conditions to receive the area payment and the additional state direct payment before their approval at the Cabinet of Ministers must be agreed with the EC therefore in certain cases it is not possible to make the necessary amendments in the Cabinet regulations to improve the payment reception conditions in the respective year. This problem is particularly topical concerning the state support schemes when all national support payments must be co-ordinated with the EC, which significantly extends the implementation of the prepared measures. There is also a risk that certain national schemes are not being approved at all.

The existing support scheme of the CAP by granting every member state different support amounts, basing on historical data, but not the actual situation in the sector, creates unequal competitiveness between the EU member states.

Support granting conditions for the single area payment and less favoured area payment create overcompensation of costs to those farmers that perform agricultural activity on the minimum level, i.e. they perform only cutting of areas applied for the support. Support to agriculture gradually capitalises in the land prices promoting rapid increase of land market prices and rent prices.

Main features of the new rural development policy:

- common financing and planning instrument – European Agricultural Fund for Rural Development (hereinafter – the EAFRD);
- new rural development strategy of the EU, which focuses on the EU priorities;
- better control, evaluation and documentation and more clearer distribution of responsibility between the member states and the EC;
- more expressed bottom-up approach; member states, regions and local working groups will have more opportunities to influence adaptation of programmes to the local needs.

Upon preparing the RDP of Latvia for 2007-2013(hereinafter – RDP), which will define criteria and principles for reception of the support from the EAFRD the National Strategic Plan of the Rural Development of Latvia for 2007-2013 (hereinafter – the Rural Development Strategy) is being taken into account.

The RDP for 2007-2013 foresees 1,36 billion euros from which 1,04 billion euros will be financing provided by the EU, but the remaining part will be granted by the state. The financing will be administrated by the RSS under management of the MoA. Ultimate aim of the Rural Development Strategy is ‘prosperous population in sustainably populated countryside of Latvia’. To achieve the aim of the strategy four areas of activity have been defined:

- development of skills of rural population,
- increase of revenues generated from work on the countryside,
- sustainable management of natural resources of countryside,
- development of rural living space.

gan no valsts atbalsta, gan no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai. Saskaņā ar Kopienas izvirzītajiem mērķiem nākamajam programēšanas periodam, ELFLA finansējums tiks virzīts caur četrām asīm.

Kā pirmā ass noteikta lauksaimniecības un mežsaimniecības sektora konkurētspējas veicināšana. Šajā arī paredzēts finansējums 50% apmērā no kopējā finansējuma, ko galvenokārt virzīs lauksaimniekiem un mežsaimniekiem investīcijām un mācībām. Lai veicinātu lauksaimniecības un mežsaimniecības konkurētspēju, tiks turpināta saimniecību modernizācija, lauksaimnieku apmācība, atbalstīti jaunie zemnieki. No jauna iecerēts veikt dažādus informatīvus pasākumus lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanu nostiprināšanai un papildināšanai, bet kā jauns virziens iepļānoti plaši konsultāciju pakalpojumi. Tāpat kā līdz šim, arī laika periodā no 2007.–2013. gadam tiks paaugstināta mežu ekonomiskā vērtība, modernizēta pārstrāde, konkurētspējas paaugstināšanai tiks atbalstītas arī daļēji naturālās saimniecības un ražotāju grupas. No jauna plānoti pasākumi ar lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību saistītas infrastruktūras attīstīšanai.

Savukārt 30% no kopējā finansējuma iepļānoti otrajai asij – vides un lauku ainavas uzlabošanai. Tos paredzēts izmantot dažādiem agrovides maksājumiem (piemēram, par bioloģisko lauksaimniecību), saimnieciskānu mazāk labvēlīgajos apvidos un citos pasākumos. Atbalsts lauksaimnieciskajai ražošanai mazāk labvēlīgajos apvidos tiks pakāpeniski samazināts, paredzot attiecīgi lielāku kopējo finansējumu dažādiem projektiem. Tāpat plānots turpināt kompensēt likumdošanas uzlikto ierobežojumus „Natura 2000” iekļautajās teritorijās lauksaimniecības zemēs. Savukārt no jauna kompensēs ierobežojumus mežsaimniecības zemēs. Tāpat kā iepriekš, veicināta tiks lauksaimniecībā neizmantoto lauksaimniecības zemju apmežošana.

Lauku dzīves kvalitātes un ekonomikas dažādošanas veicināšana ir trešās ass pasākumu mērķis, kura sasniegšanai plānotais finansējums veido 20% no kopējā finansējuma. Trešās ass pasākumos plānots dažādot lauku ekonomiku, atjaunot un īpaši veicināt nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības aktivitātes, kā arī turpināt attīstīt pakalpojumu sniegšanu lauksaimnieciskajai darbībai. Tāpat turpināsies lauku tūrisma atbalsts, bet no jauna tiks atbalstīti infrastruktūras attīstības pasākumi, kā arī saglabāts un attīstīts lauku kultūrvēsturiskais mantojums.

Programmēšanas periodā 2007.–2013. gadam turpināsies LEADER pieejas izmantošana jeb mērķtiecīga vietējo aktivitāšu attīstīšana laukos (vietējās rīcības grupas un to izstrādātās stratēģijas), kas noteikta kā ceturrtā ass. Šai asij plānots atvēlēt 2,5% no kopējā finansējuma.

To implement the mentioned areas of activity measures will be carried out financed both by the state and the support provided EAFRD. According to the aims set by the Community for the next programming period, the financing provided by the EAFRD will be made available through four axes.

The first defined axis is promotion of the competitiveness of agriculture and forestry sector. This axis foresees financing in the amount of 50% from the total financing, which will be mainly focused for investment and training of farmers and foresters.

To promote the competitiveness of agriculture and forestry farm modernisation and training of farmers will be continued as well as support provided to young farmers. It is planned to perform once again different informative activities to strengthen and supplement the knowledge of farmers and foresters, but the advisory services is a new direction of activity. Similarly as so far also from 2007 to 2013 the economic value of forests will be increase, processing will be modernised and to improve the competitiveness also the semi-subsistence farms and producers' groups will be supported. Again measures are planned for development of infrastructure related with the development of agriculture and forestry.

30% of the total funding is planned for the second axis – improvement of the environment and rural landscape. It is planned to use the financing for different agri-environment payments (for instance, for performing organic farming), farming in less favoured areas and other measures. Support to the agricultural production in less favoured areas will be gradually reduced by foreseeing larger total funding for different projects respectively. Similarly it is planned to continue compensating the restrictions applied by the legislation to agricultural lands included in the Natura 2000 territories. Compensation of restrictions applied to forest lands will be started. As done previously the afforestation of agricultural lands not used for agricultural activities will be promoted.

Promotion of diversification of the economy and rural living quality is the aim of the third axis the funding for achievement of which constitutes 20% of the total financing available. Within the third axis activities it is planned to recover and specially foster business activities of non-agricultural nature as well as continue to develop rendering of services to agricultural activity. Also support to rural tourism will continue, but support to infrastructure development activities and preservation and development of rural cultural and historic heritage are activities to be supported once again.

In the programming period from 2007 to 2013 the use of the LEADER approach or targeted development of local activities in countryside (local action groups and their prepared strategies) will be continued and it is defined as the fourth axis. This axis is provided 2,5% of the total financing.

Galvenie normatīvie akti

Main legal enactments

Padomes lēmums (2006. gada 20. februāris) par Kopienas lauku attīstības stratēģiskajam pamatnostādņiem (2007.–2013. gada plānošanas laikposms)

Regulas

Komisijas 2006. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 885/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EK) Nr. 1290/2005 attiecībā uz maksājumu aģentūru un citu struktūru akreditāciju un ELGF un ELFLA grāmatojumu

Komisijas 2006. gada 5. septembra Regula (EK) Nr. 1320/2006, ar ko paredz noteikumus pārejai uz lauku attīstības atbalstu, kurš noteikts ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005

Komisijas 2006. gada 15. decembra Regula (EK) Nr. 1974/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA)

Komisijas 2006. gada 7. decembra Regula (EK) Nr. 1975/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā ar pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem

2006. gada 10. oktobrī Ministru kabinetā apstiprinātais Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plāns 2007.–2013. gadam.

Council Decision of 20 February 2006 on Community strategic guidelines for rural development (programming period 2007 to 2013).

Regulations

Commission Regulation (EC) No 885/2006 of 21 June 2006 laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 1290/2005 as regards the accreditation of paying agencies and other bodies and the clearance of the accounts of the EAGF and of the EAFRD.

Commission Regulation (EC) No 1320/2006 of 5 September 2006 laying down rules for the transition to the rural development support provided for in Council Regulation (EC) No 1698/2005.

Commission Regulation (EC) No. 1974/2006 laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No. 1698/2005 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD).

Commission Regulation (EC) No 1975/2006 of 7 December 2006 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 1698/2005, as regards the implementation of control procedures as well as cross-compliance in respect of rural development support measures.

National Strategy Plan of Rural Development of Latvia for 2007-2013 approved by the Cabinet of Ministers on 10 October 2006.

3.2. Strukturālie fondi Structural Funds

Eiropas Savienības strukturālo fondu apguve laukiem un lauksaimniecībai (atbalsts no Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (turpmāk – ELVGF) Virzības daļas) 2006. gadā noritēja veiksmīgi. Kopumā ELVGF Virzības daļas atbalstam 2006. gadā tika iesniegti 1173 pieteikumi par EUR 29,01 milj., no tiem apstiprināti 410 pieteikumi par kopējo summu EUR 6,05 milj.

Uz ELVGF Virzības daļas atbalstu 2006. gadā lauksaimnieki varēja pretendēt šādu Vienotā programmdokumenta (turpmāk – VPD) 4. prioritātes „Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana” pasākumu ietvaros:

1. Investīcijas lauksaimniecības uzņēmumos;
2. Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana;
3. Mežsaimniecības attīstība;
4. Vietējo rīcību attīstība (LEADER + veida pasākums);
5. Mācības.

Atbalsts investīcijām lauksaimnieciskās ražošanas attīstībai, tehniskai un tehnoloģiskai modernizācijai tika īstenots ar VPD 4.1. pasākumu „Investīcijas lauksaimniecības uzņēmumiem”, kas paredzēts lauksaimniecības produktu konkurētspējas uzlabošanai iekšējā un ārējā tirgū.

Projektu realizācija notika saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem. 2006.gada beigās šī pasākuma spēkā esošo līgumu finansējums bija 47,37 milj. EUR, kas ir 93,98% no pasākumam piešķirtā finansējuma.

2006. gada 1. jūnijā Eiropas Savienības struktūrfondu uzraudzības komitejas sēdē pasākumam „Investīcijas lauksaimniecības uzņēmumos” tika piešķirti papildu finanšu līdzekļi EUR 2 911 832 apmērā, ko izmantoja 4.1. pasākuma 4.1.2. aktivitātes „Lauksaimniecības produktu ražošanas ēku un būvju būvdarbi, rekonstrukcija un renovācija un nepieciešamo būvmateriālu iegādei (t. sk. iepakojšanas, ražošanas atkritumu pārstrāde, vienas saimniecības meliorācijas sistēmas)” ietvaros pieņemto iesniegumu finansēšanai.

No VPD 4.4. pasākuma „Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana” tika finansēta valsts un koplietošanas nozīmes meliorācijas sistēmu atjaunošana, kā arī skābo augšņu pamatkaļķošana un ar to saistītā agroķīmiskā izpēte.

Pasākuma „Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana” spēkā esošo līgumu finansējums 2006. gada beigās bija EUR 38,62 milj., kas veido 90,58% no pasākumam piešķirtā finansējuma.

Aktivitāte 4.4.3. „Lauksaimniecisko un lauksaimniecībai tuvu aktivitāšu dažādošana” tika īstenota VPD 4.4. pasākuma „Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana” ietvaros – lauksaimniecisko un lauksaimniecībai tuvu aktivitāšu dažādošana, tas ir, lauksaimniecības ēku pārveidošana komerciālai, ar lauksaimniecību nesaitītai lietošanai; pamatpakalpojumu nodrošināšana lauku iedzīvotājiem un lauku ekonomikas vajadzībām, amatniecības attīstība un lauku tūrisma attīstība.

2006. gada beigās 4.4.3. aktivitātes „Lauksaimniecisko un lauksaimniecībai tuvu aktivitāšu dažādošana” spēkā esošo līgumu finansējums bija EUR 1080,39 tūkst.

Papildus tam Zemkopības ministrija 2006. gadā pārdalīja līdzekļus EUR 1,87 milj. apmērā no 4.4. pasākuma „Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana” 4.4.5. aktivitātes „Lauku tūrisma un amatniecības veicināšana” uz 4.4. pasākuma 4.4.1. aktivitāti „Zemes uzlabošana”.

VPD programmas papildinājumā paredzētie rādītāji šī pasākuma aktivitātēs netika sasniegti, jo bija pieaugušas būvdarbu izmaksas, kā arī palielinājušās kaļķojamā materiāla, transporta un iestrādes izmaksas.

Ilgspējīgas mežsaimniecības attīstība tika veicināta VPD 4. prioritātes „Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana” 4.5. pasākuma „Mežsaimniecības attīstība” ietvaros, kas paredzēja sešas aktivitātes un apakšaktivitātes.

Ar ES struktūrfondu atbalstu apmežotā platība līdz 2006. gada beigām bija 749 ha, kas ietvēra gan apmežoto krūmāju zemi, gan arī lauksaimniecībā neizmantojamo zemi, bet neapstrādātu zemju platība samazinājusies par 1%.

Līdz 2006. gada beigām tika izbūvēti vai rekonstruēti 3,7 km meža

Acquirement of the European Union Structural Funds for rural areas and the agriculture (support from European Agriculture Guidance and Guarantee Fund Guidance section – EAGGF) in 2006 was successful. In total for the support from the EAGGF secured share in 2006 1173 applications were received for the total sum of 29,01 million EUR and of those 410 were approved for the total sum of EUR 6,05 million.

Farmers could apply for the EAGGF support within the framework of such activities of Single Programme Document Priority 4 „Development of Rural Areas and Fisheries”:

1. Investment in agricultural holdings;
2. Promotion of Adaptation and Development of Rural Areas;
3. Forestry development;
4. Development of Local Action (LEADER + type measure);
5. Training.

Support for investment in development of agricultural production, technical and technological modernization was implemented with the activity 4.1. “Investment in agricultural holdings” of the SPD destined for improvement of the competitiveness of agricultural products in domestic and foreign markets.

Implementation of projects took place in accordance with the signed agreements. At the end of 2006 the financing under this measure for the valid agreements was EUR 47,37, which is 93,98% of the total financing made available to this measure.

During the meeting of the Supervising Committee of the European Union structural funds held on 1 June 2006 funding in the amount of EUR 2 911 832 were granted for the measure “Investment in agricultural holdings” and that was used for financing the applications submitted for the activity 4.1.2 “Construction, reconstruction and renovation of agricultural products production facilities and purchase of construction materials (incl. packaging, production waste processing, single farm drainage systems)” of the measure 4.1.

Under the SPD measure 4.4. “Promotion of Adaptation and Development of Rural Areas” financing was granted for renovation of drainage systems of state and collective use significance as well as primary chalking of acid soils and related agri-chemical research.

Financing for the valid agreements under the measure “Promotion of Adaptation and Development of Rural Areas” at the end of 2006 was EUR 38,62 million that comprises 90,58% of the financing made available to the measure.

Activity 4.4.3 “Diversification of agricultural and agricultural-close activities” was implemented within the SPD measure 4.4 “Promotion of Adaptation and Development of Rural Areas” – diversification of agricultural and close activities implies transformation of agricultural buildings for commercial non-agricultural use; ensuring basic services to rural population and the needs of rural economy, development of craftsmanship and rural tourism.

At the end of 2006 financing for the valid agreements under the activity 4.4.3 “Diversification of agricultural and agricultural-close activities” was EUR 1080,39 thousand.

In addition the MoA in 2006 redistributed financing in the amount of EUR 1,87 million from activity 4.4.5 “Promotion of rural tourism and craftsmanship” under the measure 4.4 “Promotion of Adaptation and Development of Rural Areas” to activity 4.4.1 “Land improvement” under the measure 4.4.

Indicators forecasted in the supplement to the SPD programme in these activities were not reached due to increased construction costs as well as costs of chalking material, transport and the expenses of working into the ground.

Sustainable development of forestry was promoted under the activity 4.5 “Forestry development” of the priority 4 “Development of Rural Areas and Fisheries” that foreseen implementation of 6 activities and sub-activities.

Area of afforested lands with the support provided by the EU structural funds until the end of 2006 was 749 ha that included afforested shrublands and land not used for agriculture, but the area of not cultivated land has decreased by 1%.

Until the end of 2006 3.7 kilometres of forest roads were constructed or reconstructed, however for the activity the Rural Support Service received

ceļu, taču Lauku atbalsta dienestā šajā aktivitātē vēl ir iesniegti vairāki projekti, līdz ar to var prognozēt, ka sasniegtā rādītāja apjoms būs lielāks.

Saskaņā ar 2006. gada 9. februāra Ministru kabineta rīkojumu Nr. 78 VPD 4.5. pasākuma „Mežsaimniecības attīstība” aktivitātē „Ieguldījumi mežizstrādes, koksnes pirmapstrādes un tirdzniecības uzlabošanā un racionalizācijā” tika uzņemtas virssaisības EUR 0,94 milj. apmērā.

Kopā VPD 4.1. pasākuma “Investīcijas lauksaimniecības uzņēmumiem” ietvaros no 2004. līdz 2006. gada beigām tika atbalstīti 632 lauksaimniecības uzņēmumi, kas bija 63% no sasniegtā rādītāja apjoma īpatsvara VPD programmas papildinājumā noteiktā rādītāja apjomā.

Faktiski atbalstīto uzņēmumu skaits pasākumā bija mazāks nekā tika plānots VPD programmas papildinājumā, jo projektu iesniedzēji projektus iesniedza par lielākām attiecināmo izmaksu summām.

VPD 4.4. pasākuma “Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana” ietvaros tika uzbūvēti, atjaunoti vai rekonstruēti 294,56 km meliorācijas sistēmu jeb 17% no sasniegtā rādītāja apjoma īpatsvara VPD programmas papildinājumā noteiktā rādītāja apjomā. Šī pasākuma ietvaros tika nokaļots 1195,7 ha skābo augšņu jeb 6% no sasniegtā rādītāja apjoma īpatsvara VPD programmas papildinājumā noteiktā rādītāja apjomā.

Kopumā VPD 4. prioritātes „Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana” 4.5. pasākumam „Mežsaimniecības attīstība” tika novirzīts finansējums EUR 10,29 milj. apjomā (t. sk. virssaisību finansējums EUR 0,93 milj.), no kura līdz 2006. gada beigām izlietoti EUR 4,62 milj.

several more projects, therefore it can be forecasted that the amount of achieved indicator will be higher.

According to the Cabinet regulation of 9 February 2006 No 78 additional commitment was undertaken in the amount of EUR 0,94 million for the activity “Investment in improvement and rationalization of forestry, timber primary processing and trade” of the measure 4.5 “Forestry development”.

Under the measure 4.1 “Investments in agricultural holdings” in the period of time from 2004 to 2006 in total 632 agricultural holdings were supported, which constituted 63% of the amount proportion of achieved indicator within the indicator amount specified in the supplement to the SPD programme.

Initially the number of supported holdings was smaller than planned in the SPD programme, because project applicants submitted the projects indicating higher sums of eligible costs.

Under the measure 4.4 “Promotion of Adaptation and Development of Rural Areas” 294,56 kilometres of drainage systems were constructed, renovated or reconstructed, which equals 17% of the amount proportion of achieved indicator within the indicator amount specified in the supplement to the SPD programme. Under the measure 1195.7 ha of acid soils were chalked or 6% of the amount proportion of achieved indicator within the indicator amount specified in the supplement to the SPD programme. Financing in total of EUR 10,29 million (including financing of additional financing in the amount of 0,93 million euros) were granted to the activity “Forestry development” under the priority 4 “Development of rural areas and fisheries” and until the end of 2006 EUR 4,62 million were acquired.

3.16. tabula
Table 3.16.

2004.–2006. ELVGF Virzības daļas gadā apstiprinātie un apmaksātie pieteikumi pasākumos un attiecīgais finansējums (EUR)
Applications approved and paid for the measures by the Guidance Section of the EAGGF in 2004-2006 and the respective financing (EUR)

Pasākums Measure	Apstiprināto pieteikumu skaits un finansējums, EUR <i>Number of approved applications and financing, EUR</i>	Apmaksāto pieteikumu skaits un finansējums, EUR <i>Number of paid applications and financing, EUR</i>
4. 1. Investīcijas lauksaimniecības uzņēmumos, skaits <i>Investments in agricultural holdings, quantity</i>	714	698
Sabiedriskais finansējums, Ls Public financing, LVL	48 156 565	45 206 676
4. 2. Atbalsts jauniešiem zemniekiem, skaits <i>Setting-up young farmers, quantity</i>	300	296
Sabiedriskais finansējums, Ls Public financing, LVL	6 803 779	6 693 740
4. 3. Lauksaimniecības produktu pārstrādes un mārketinga uzlabošana, skaits <i>Improvement of processing and marketing of agricultural products, quantity</i>	32	29
Sabiedriskais finansējums, Ls Public financing, LVL	30 188 913	23 570 114
4. 4. Lauku teritorijas pārveidošana un attīstības veicināšana, skaits <i>Promotion of adaptation and development of rural areas, quantity</i>	414	327
Sabiedriskais finansējums, Ls Public financing, LVL	41 730 970	24 816 595
4. 5. Mežsaimniecības attīstība, skaits <i>Forestry development, quantity</i>	1 009	656
Sabiedriskais finansējums, Ls Public financing, LVL	8 219 171	5 287 738
4. 6. Vietējo rīcību attīstība, skaits <i>Development of Local Action, quantity</i>	1	-
Sabiedriskais finansējums, Ls Public financing, LVL	696 696	-
4. 7. Apmācības, skaits <i>Training, quantity</i>	2	2
Sabiedriskais finansējums, Ls Public financing, LVL	2 272 696	668 746
Apstiprināti pieteikumi kopā <i>Total approved applications</i>	2 472	2 008
Finansējums apstiprinātiem pieteikumiem kopā <i>Total financing for approved applications</i>	138 068 790,45	106 243 610

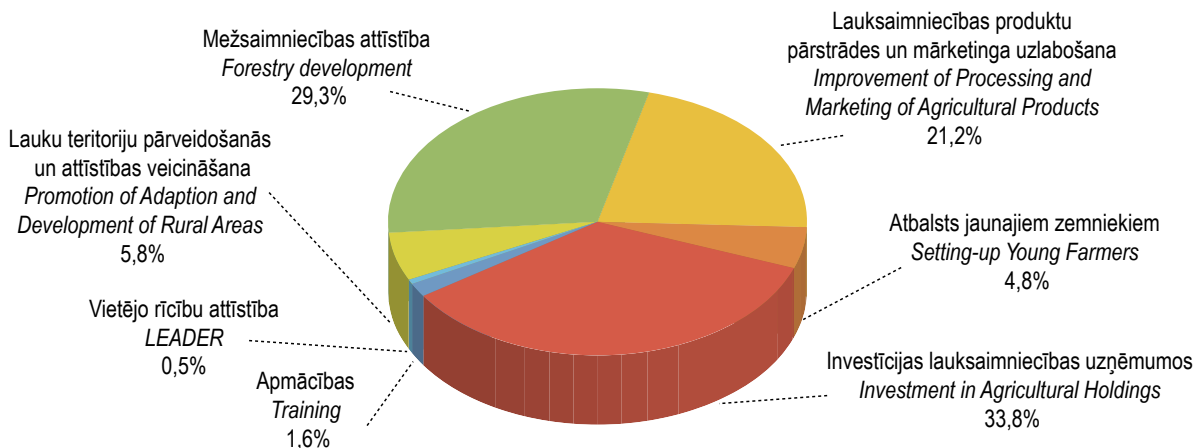
Avots: LAD Source: RSS

3.17. tabula
Table 3.17.

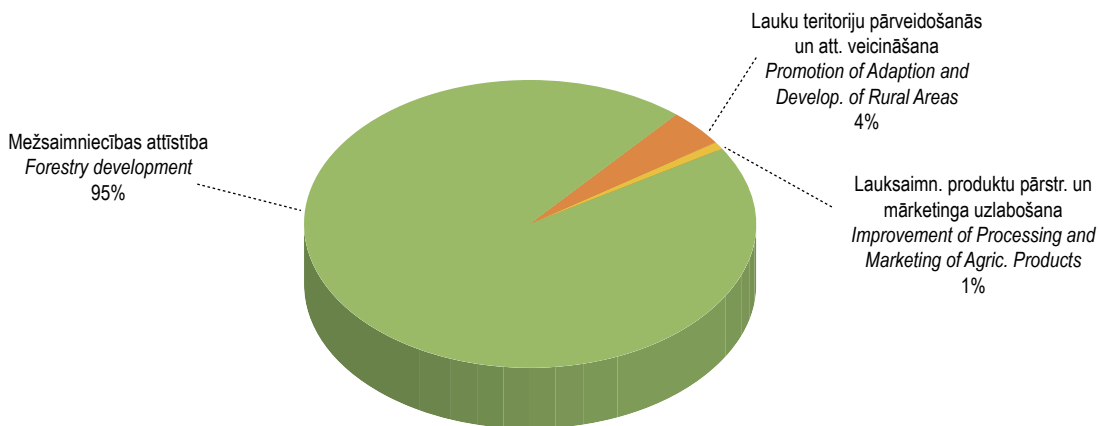
Līdz 2006. gada beigām apstiprināto pieteikumu finansējums ELVGF Virzības daļas pasākumos procentos no plānotā finansējuma
Applications approved and paid for the measures by the Guidance Section of the EAGGF in 2004-2006 and the respective financing (EUR)

Pasākums Measure	Apstiprinātais finansējums, % no plānotā <i>Approved financing, % of planned</i>
4.1. Investīcijas lauksaimniecības uzņēmumos <i>Investments in agricultural holdings</i>	96%
4.2. Atbalsts jauniešiem zemniekiem <i>Setting-up young farmers</i>	101%
4.3. Lauksaimniecības produktu pārstrādes un mārketinga uzlabošana <i>Improvement of processing and marketing of agricultural products, quantity</i>	110%
4.4. Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana <i>Promotion of adaptation and development of rural areas</i>	108%
4.5. Mežsaimniecības attīstība <i>Forestry development</i>	88%
4.6. Vietējo rīcību attīstība (LEADER+ veida pasākums) <i>Development of Local Action (LEADER+ type measure)</i>	23%
4.7. Apmācības <i>Training</i>	93%

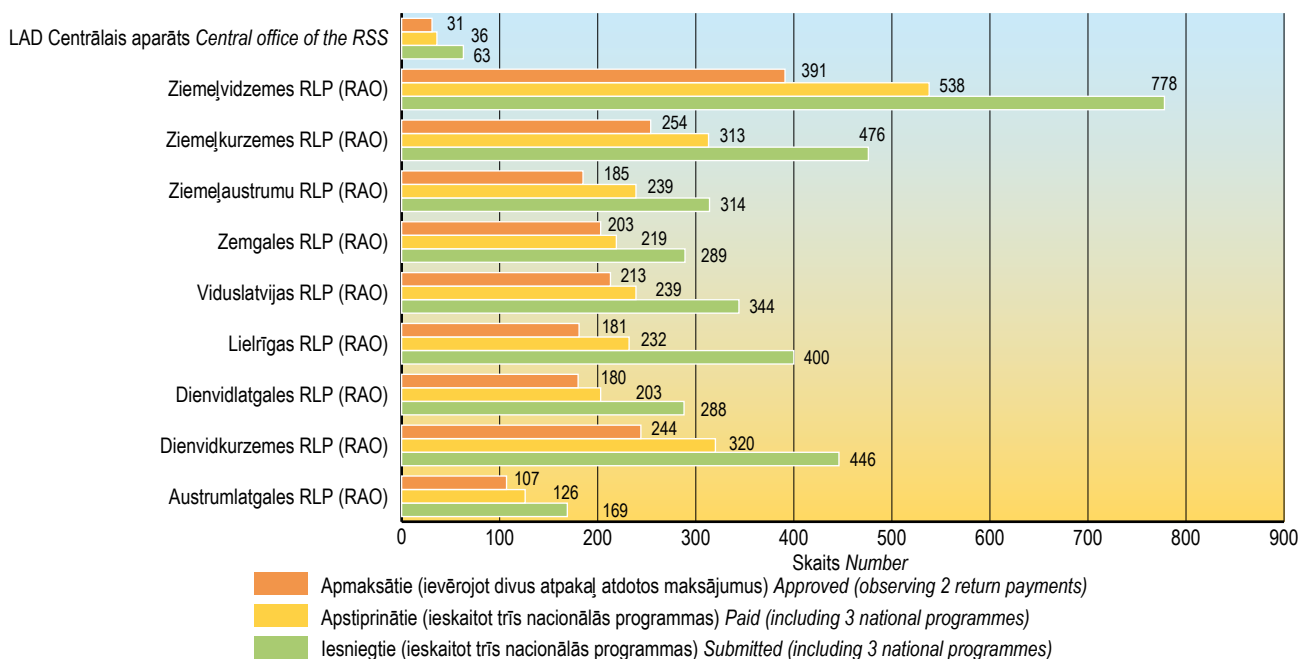
Avots LAD Source: RSS

Avots LAD Source: RSS
3.15. attēls. Apstiprinātā finansējuma sadalījums pa ELVGF Virzības daļas pasākumiem 2006. gadā (%)
 Figure 3.15. Breakdown of approved financing by measures of the Guidance part of the EAGGF in 2006 (%)

Avots LAD Source: RSS
3.16. attēls. Apstiprināto pieteikumu sadalījums pa ELVGF Virzības daļas pasākumiem 2006. gadā (%)
 Figure 3.16. Breakdown of approved applications by measures of the Guidance part of the EAGGF in 2006 (%)

Avots: LAD Source: RSS
3.17. attēls. Pieteikumi ELVGF Virzības daļas finansējumam sadalījumā pa Lauku atbalsta dienesta reģionālajām struktūrvienībām līdz 2006. gada beigām
 Figure 3.17. Applications for financing under the Guidance part of the EAGGF distributed by regional structural units if the Rural Support Service at the end of 2006.

Kopējais sabiedriskais struktūrfondu finansējums lauku attīstībai no 2004. līdz 2006. gadam saskaņā ar Vienotā programmdokumenta programmas papildinājumu bija EUR 138,64 milj., to skaitā ELVGF finansējums EUR 91,85 milj. un nacionālais līdzfinansējums EUR 46,79 milj.

Total public financing from the structural funds for rural development from 2004 to 2006 according to the supplement to the Single Programming Document programme was EUR 138,64 million, including financing from the EAGGF in the amount of EUR 91,85 million and national co-financing in the amount of EUR 46,79 million.

3.18. tabula
Table 3.18.

2004.–2006.gada finansējuma indikatīvais sadalījums pa ELVGF Virzības daļas pasākumiem (EUR)
Indicative breakdown of financing of 2004-2006 by measures of the Guidance part of the EAGGF (EUR)

Pasākums <i>Measure</i>	Kopējais finansējums <i>Total financing</i>	ELVGF <i>EAGGF</i>	Latvijas valsts <i>Latvia</i>
4.1. Investīcijas lauksaimniecības uzņēmumos <i>Investments in agricultural holdings</i>	47 455 012	25 853 804	21 601 208
4.2. Atbalsts jauniejiem zemniekiem <i>Setting-up young farmers</i>	6 803 818	5 102 863	1 700 955
4.3. Lauksaimniecības produktu pārstrādes un mārketinga uzlabošana <i>Improvement of processing and marketing of agricultural products, quantity</i>	27 399 900	19 179 930	8 219 970
4.4. Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana <i>Promotion of adaptation and development of rural areas</i>	41 466 859	30 236 443	11 230 416
4.5. Mežsaimniecības attīstība <i>Forestry development</i>	9 350 763	6 849 975	2 500 788
4.6. Vietējo rīcību attīstība (LEADER+ veida pasākums) <i>Development of Local Action (LEADER+ type measure)</i>	3 044 435	2 283 325	761 110
4.7. Apmācības <i>Training</i>	2 435 548	1 826 660	608 888
Kopā <i>Total</i>	138 643 255	91 848 189	46 795 066

Avots: LAD Source: RSS

2006. gada 12. septembrī Eiropas Komisija pieņēma lēmumu par ikgadējo lauku attīstības budžetu 25 dalībvalstīm laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam. Dokumenta pamatā ir Eiropadomes 2005. gada decembra lēmums par finanšu plānu. Lemjot par summu, ko saņems katra dalībvalsts, tika izmantoti šādi kritēriji: a) noteikta summa ir rezervēta reģioniem, kuri ir tiesīgi saņemt atbalstu saskaņā ar konverģences mērķi; b) katras dalībvalsts vēsturiski noteiktā ELVGF Garantijas lauku attīstības līdzekļu un Leader+ programmas daļa un c) īpaša situācija un vajadzības, kuru noteikšanai izmanto objektīvus kritērijus (Eiropas Padome piešķir konkrētas summas astoņām dalībvalstīm).

On 12 September 2006 the European Commission made decision on the annual rural development budget for the 25 member states for period of time from 2007 to 2013. Document is based on the decision by the European Council made in December 2005 on the finance plan. Upon deciding on the sum to be received by each member state the following criteria were used: a) certain sum is reserved for regions, which have the right to receive aid in accordance with the convergence aim; b) historically set share for each member state of the rural development secured funding of the EAGGF and LEADER+ programme, and c) special situation and needs for defining of which objective criteria are used (the Council of Europe granted certain sums to eight member states).

3.19. tabula
Table 3.19.

Kopienas atbalsts Latvijas lauku attīstībai laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam (EUR) sadalījumā pa gadiem
Community support to rural development of Latvia from 2007 to 2013 (EUR), breakdown by years

	Summa, EUR (faktiskajās cenās) <i>Amount, EUR (in actual prices)</i>
2007	152 867 493
2008	147 768 241
2009	142 542 483
2010	147 766 381
2011	148 781 700
2012	150 188 774
2013	151 198 432
Kopā <i>Total</i>	1 041 113 504

Avots: EK pārstāvniecība Latvijā Source: EC Representation in Latvia

Paredzamās politikas izmaiņas nākotnē
Anticipated policy changes in future

Padomes 2005. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1290/2005 par Kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu un Padomes 2005. gada 20. septembra Regula (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) nosaka, ka turpmāk Eiropas Lauksaimniecības garantiju

Council Regulation (EC) No 1290/2005 of 21 June 2005 on the financing of the common agricultural policy and Council Regulation (EC) No 1698/2005 of 20 September 2005 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) define that the European Agricultural Guarantee Fund and the European

fonds un Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai vairs nebūs Eiropas Savienības struktūrfondi.

Tas nozīmē, ka esošais institucionālais ietvars, fondu administrēšanas principi un nacionālie normatīvie akti vairs neattieksies uz jaunajiem fondiem. Uz šiem fondiem neattieksies arī normatīvie akti, kas nodrošinās Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanu.

Līdz jauno fondu darbības uzsākšanai ir jāsagatavo vairāki Ministru kabineta noteikumu projekti, dažādas kārtības, vadlīnijas un citi dokumenti, jo līdzšinējie normatīvie dokumenti, kas regulē Eiropas Savienības finanšu līdzekļu apguvi Latvijā, vairs nebūs attiecināmi uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 14. septembra noteikumiem Nr. 700 par regulas Nr. 1698/2005 74. panta 2. punkta "a" apakšpunktā minēto vadības iestādi Latvijā ir noteikta Zemkopības ministrija, bet šīs regulas 6. pantā minētā maksājumu iestāde ir Lauku atbalsta dienests.

Agricultural Fund for Rural Development will no longer be the structural funds of the European Union.

This means that the existing institutional framework, fund administration principles and national laws and regulations will no longer concern the new funds. Also the laws and regulations that will ensure introduction of the structural funds of the European Union and the Cohesion Fund will not apply to the funds.

Before the new funds start their operation several Cabinet draft regulations must be prepared as well as different procedures, guidelines and other documents, because previous legal documents regulating acquiring the financing of the European Union in Latvia will no longer apply to the European Agricultural Guarantee Fund and the European Agricultural Fund for Rural Development.

According to the Cabinet regulation of 14 September 2006 No700 the Ministry of Agriculture has been defined as the managing authority as specified in Article 74 part 2 (a) of Regulation 1698/2005, but the Rural Support Service has been defined as the paying authority as specified in Article 6 of the Regulation.

Galvenie normatīvie akti

Main legal enactments

Ministru kabineta 2006. gada 14. septembra noteikumi Nr. 700 „Par Eiropas lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai atbildīgajām iestādēm”.

Ministru kabineta 2006. gada 19. septembra noteikumi Nr. 777 „Noteikumi par atklāta projektu iesniegumu konkursa “Investīcijas lauksaimniecības uzņēmumos” vadlīnijām”.

Ministru kabineta 2006. gada 19. septembra noteikumi Nr. 778 „Noteikumi par atklāta projektu iesniegumu konkursa “Ieguldījumi mežizstrādes, koksnes pirmapstrādes un tirdzniecības uzlabošanā un racionalizācijā” vadlīnijām”.

Ministru kabineta 2006. gada 19. septembra noteikumi Nr. 783 „Noteikumi par atklāta projektu iesniegumu konkursa “Lauku teritoriju pārveidošanās un attīstības veicināšana” aktivitātes “Lauku tūrisms un amatniecības veicināšana” apakšaktivitātes “Amatniecības attīstība” vadlīnijām”.

Cabinet Regulation of 14 September 2006 No 700 “On the responsible authorities of the European Agricultural Guarantee Fund and the European Agricultural Fund for Rural Development”.

Cabinet Regulation of 19 September 2006 No 777 “Regulations concerning the guidelines for the open project tender “Investments in agricultural holdings””.

Cabinet Regulation of 19 September 2006 No 778 “Regulations concerning the guidelines for the open project tender “Investments in improving and rationalization of forestry, timber preliminary processing and trade””.

Cabinet Regulation of 19 September 2006 No 783 “Regulations concerning the guidelines for the open project tender “Promotion of adaptation and development of rural areas” sub-activity “Development of craftsmanship” of the activity “Development of rural tourism and craftsmanship””.

Eiropas Savienības un nacionālais atbalsts zivsaimniecībai

European Union and national support to fisheries

2006. gadā turpinājās struktūrfonda – „Zivsaimniecības vadības finansēšanas instruments” (turpmāk – ZVFI) ietvaros atbalstāmo pasākumu finansēšana ar mērķi pārstrukturēt un attīstīt zivsaimniecības nozari atbilstoši Vienotā programmdokumenta prioritātes „Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana” nostādņēm. Zivsaimniecības nozares atbalsta pasākumiem periodā no 2004. līdz 2006. gadam paredzēts sabiedriskais finansējums. Eiropas Savienības un Latvijas valsts budžeta līdzfinansējuma kopsumma ir Ls 23,4 milj. Uz 2006. gada 31. decembri finansējums bija apgūts 88,5 % apmērā.

Kā redzams 3.20. tabulā, samērā augsts finansējuma apgūšanas līmenis 2006. gadā bija vērojams 4.10.2. aktivitātē „Zvejas ostu aprīkojums” un 4.10.1. aktivitātē „Zvejas un akvakultūras produktu apstrādes un mārketinga uzlabošana”, apgūstot attiecīgi 43,3% un 38,0% no katrai aktivitātei piešķirtajiem finanšu līdzekļiem. 4.9. pasākumam „Zvejas kuģu modernizēšana” atvēlēto līdzekļu izmantošanas aktivitāti galvenokārt ietekmējušas samērā ierobežotas attaisnoto izmaksu iespējas projektu ietvaros, jo izmaksu ziņā dārgākos zvejas kuģu modernizēšanas darbus (kuģu dzinēju maiņu un kuģu korpusu renovāciju) nebija atļauts finansēt no ZVFI līdzekļiem.

In 2006 financing was continued on the measures supported under the structural fund “Financial Instrument for Fisheries Guidance” (hereinafter – the FIGF) with the aim to restructure and develop fisheries sector in accordance with the formulations of the Single Programming Document priority “Development of rural areas and fisheries”. In the period from 2004 – 2006 public financing was foreseen for the fisheries support measures. Total sum of the European Union and budget of Latvia co-financing is LVL 23,4 million. As at 31 December 2006 the financing was acquired in the amount of 88,5%.

As it is shown in the table “Proportion of the financing for projects approved in 2006 in the total amount of financing available within the measure/activity” a comparatively high rate of acquiring of financing in 2006 is in the activity 4.10.2 “Equipment of fishing ports” and activity 4.10.1 “Improvement of processing and marketing of fishing and aquaculture products” acquiring 43,3% and 38,0% of financing granted for each measure respectively.

Activity of use of the financing made available under the measure 4.9 “Modernisation of fishing vessels” was mainly influenced by quite restricted possibilities of eligible costs within the projects, because it was not permitted to finance the most cost-consuming fishing vessels modernisation works (replacement of the engine and renovation of the hull from the financing provided by the FIGF).

2006. gadā apstiprināto projektu finansējuma īpatsvars kopējā pasākuma/aktivitātes ietvaros pieejamā finansējuma apjomā
Proportion of the financing for projects approved in 2006 in the total amount of financing available within the measure/activity

Pasākumi / aktivitātes <i>Measures / activities</i>	Apstiprināto projektu finansējums, tūkst. Ls <i>Financing for the approved projects, thousand LVL</i>	Īpatsvars kopējā pasākuma/aktivitātes ietvaros pieejamā finansējuma apjomā, % <i>Proportion from the total amount of financing available under the measure/activity, %</i>
4.8.pasākums „Zvejas intensitātes sabalansēšana” <i>Measure 4.8 “Balancing of fishing intensity”</i>	2 049,9	25,1
4.9.pasākums „Zvejas kuģu modernizācija” <i>Measure 4.9 “Modernisation of fishing vessels”</i>	38,4	10,5
4.10.1.aktivitāte „Zvejas un akvakultūras produktu apstrādes un mārketinga uzlabošana” <i>Activity 4.10.1 “Improvement of processing and marketing of fishing and aquaculture”</i>	1 781,4	38,0
4.10.2.aktivitāte „Zvejas ostu aprīkojums” <i>Activity 4.10.2 “Equipment of fishing ports”</i>	1 858,5	43,3
4.10.3.aktivitāte „Akvakultūra” <i>Activity 4.10.3 “Aquaculture”</i>	30,0	1,5
4.11.2.aktivitāte „Sociāli ekonomiskie pasākumi” <i>Activity 4.11.2 “Socio-economic measures”</i>	281,1	24,7

Avots: LAD Source: RSS

Atsevišķās no ZVFI atbalstāmajās aktivitātēs bija vērojams iedalītā finansējuma trūkums, savukārt citās aktivitātēs ielānāto finanšu līdzekļu apgūšana nebija tik raita. Tāpēc tika veikta finansējuma pārdale, paliekošo finansējumu piešķirot tām aktivitātēm, kurās vērojams augstāks finansējuma apgūšanas potenciāls. 2006. gadā, veicot finansējuma pārdali, papildu finansējums tika piešķirts divām ZVFI aktivitātēm:

4.10.2. aktivitātei „Zvejas ostu aprīkojums” – Ls 0,75 milj. no pasākuma 4.9. pasākuma „Zvejas kuģu modernizēšana” finanšu līdzekļiem;

4.10.1. aktivitātei „Zvejas un akvakultūras produktu apstrādes un mārketinga uzlabošana” – Ls 0,54 milj. apmērā, samazinot finansējumu 4.11.4. aktivitātei „Atbalsts ražotāju organizācijām” Ls 188,7 tūkst. apmērā un 4.11.5. aktivitātei „Atbalsts zvejas pagaidu pārtraukšanas gadījumos” Ls 349,2 tūkst. apmērā.

In certain activities supported under the FIG shortage of granted financing was observed, however in other activities the planned acquiring of financing was slower. Therefore redistribution of financing was performed by transferring the remaining financing to activities in which there is higher potential of acquiring of financing. In 2006 by performing the redistribution of financing additional financing was granted to two activities of the FIG:

Activity 4.10.2 “Equipment of fishing ports” – in the amount of LVL 0,75 million from the financing available under the measure 4.9 “Modernisation of fishing vessels”;

Activity 4.10.1 “Improvement of processing and marketing of fishery and aquaculture products” – in the amount of LVL 0,54 million by reducing financing of the activity 4.11.4 “Support to producers’ groups” in the amount of LVL 188,7 thousand and activity 4.11.5 “Support in case of temporary cessation of fishing activity” in the amount of LVL 349,2 thousand.

NACIONĀLAIS ATBALSTS LAUKSAIMNIECĪBAI UN LAUKU ATTĪSTĪBAI
NATIONAL SUPPORT IN AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT

4. Nacionālais atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai

National support in Agriculture and Rural development

4.1. Valsts atbalsts – subsīdijas

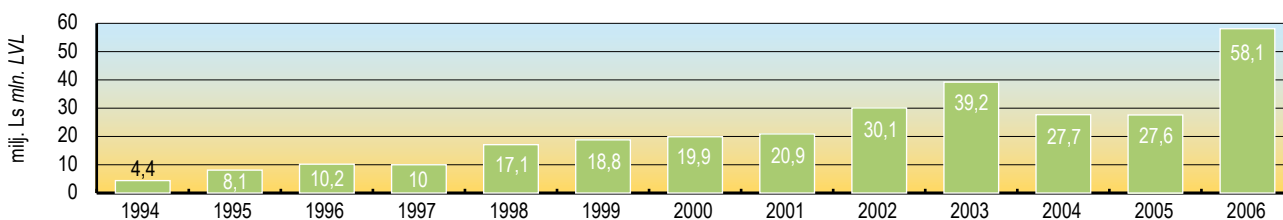
State Aid - subsidies

Lai sekmētu lauksaimniecības un lauku attīstību, kā arī paaugstinātu dzīves līmeni lauku teritorijas iedzīvotājiem, papildus ES atbalstam valsts nodrošina nacionālo atbalstu jeb subsīdijas. Saskaņā ar Lauksaimniecības likumu valsts atbalstam lauksaimniecības attīstībai ir noteikts minimālais subsīdiju apjoms, kas katru gadu nedrīkst būt mazāks par 2,5% no gada pamatbudžeta kopējiem izdevumiem. Subsīdijas tiek segtas no dotācijām no vispārējiem ieņēmumiem, atskaitot iemaksas Eiropas Savienības budžetā. Šis likuma panta formulējums nosaka minimālo naudas plūsmas apmēru, kas novirzāms lauksaimniecības konkurētspējas attīstībai un ir vienīgais normatīvais akts, kas nosaka regulāru un prognozējamu valsts atbalsta finanšu līdzekļu apjomu.

Izlietoto subsīdiju līdzekļu apjoms programmas ietvaros 2006. gadā bija Ls 58,09 milj., kas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, būtiski palielinājies.

In order to foster agricultural and rural development as well as to improve the living standards of the rural population, the state provides state support or subsidies in addition to the EU support. According to the Law on Agriculture, a minimum amount of subsidies as state support for development of agriculture has been established: the annual amount should be at least 2,5% of the total expenditure of the annual basic budget. Subsidies are covered from grant from general revenue less contributions to the EU budget. The particular wording of this article of the law defines the minimum amount of cash flow to be channelled to development of competitiveness of agriculture, and the law is the only legal act defining a regular and predictable amount of state support financing.

In 2006, total spending of subsidies within the framework of the programme amounted to 58,09 million lats, representing a significant increase in comparison with the previous year.

Avots: LAD Source: RSS

4.1. attēls. Kopējais subsīdiju apjoms 1994.–2006. gadā, Ls milj.
Figure 4.1. Total subsidies in 1994–2006, mln. LVL

Valsts atbalsta pasākumi 2006. gadam tika noteikti, pamatojoties uz Zemkopības ministrijas darbības stratēģiju 2003.–2006. gadam un pamatnostādņem „Par lauksaimniecības attīstību Latvijas laukos 2003.–2006. gadā”, kas ir politikas plānošanas dokumenti, kuri nosaka lauksaimniecības attīstības mērķus un attīstības virzienus, kā arī to sasniegšanas veidu, ņemot vērā, ka ar 2004. gada 1. maiju Latvija iestājās Eiropas Savienībā.

2006. gadā nelabvēlīgu agroklimatisko apstākļu dēļ lauksaimniecības produkcijas ražotājiem tika nodarīti būtiski zaudējumi.

Lai nodrošinātu kompensāciju izmaksu par sausuma radītiem zaudējumiem lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, pamatojoties uz 2006. gada 19. septembrī Ministru kabineta sēdē apstiprināto informatīvo ziņojumu „Par ārkārtas situāciju lauksaimniecībā”, subsīdiju programmai papildus tika piešķirts finansējums Ls 25,8 milj. apmērā. 2006. gadā veiktas šādas atbalsta izmaksas:

- 1) par sausuma radītajiem zaudējumiem augkopības nozarē izmaksāts finansējums Ls 18,81 milj. apmērā;
- 2) saistībā ar sausuma radītajiem lopkopības nozarē zaudējumiem izmaksāts finansējums Ls 5,76 milj. apmērā;
- 3) par sausuma radītajiem zaudējumiem mežsaimniecības nozarē izmaksāts finansējums Ls 0,49 milj. apmērā.

2006. gadā subsīdiju atbalsta pasākuma ietvaros izlietotais finansējums pa aktivitātēm attēlots 4.2. attēlā.

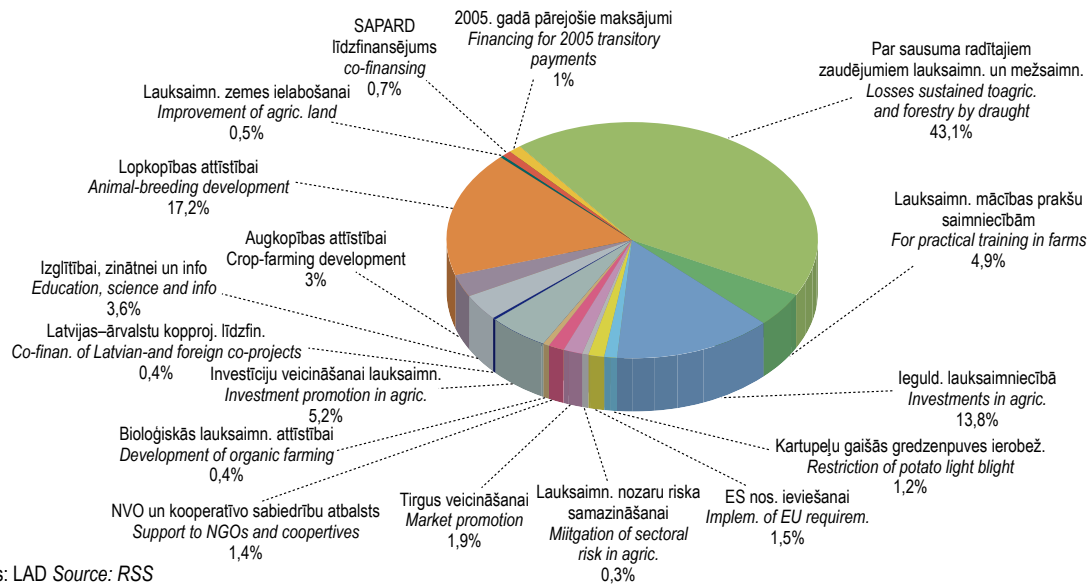
State support activities for 2006 were defined based on the business strategy 2003–2006 of the MoA and the guidelines “On development of agriculture in rural areas of Latvia in 2003–2006” that both are policy planning documents defining the aims and directions of agricultural development and the means of their achievement, taking into account that Latvia joined the EU on 1 May 2004.

Adverse agro-climatical conditions in 2006 sustained significant losses to agricultural producers.

In order to provide compensations for losses sustained to agriculture and hunting by draught, based on the information report “On emergency situation in agriculture” approved at 19 September 2006 meeting of the Cabinet of Ministers, additional financing in the amount of 25,8 million lats was granted to the subsidy programme. The following disbursements of support funding were made in 2006:

- 1) financing in the amount of 18,81 million lats was disbursed to compensate losses sustained by draught in the sector of crop-farming;
- 2) financing in the amount of 5,76 million lats was disbursed to compensate losses sustained by draught in the sector of cattle-breeding;
- 3) financing in the amount of 0,49 million lats was disbursed to compensate losses sustained by draught in the sector of forestry.

In 2006, subsidy financing was spent on the support measures in Figure 4.2.

Avots: LAD Source: RSS
4.2. attēls. Valsts atbalsta pasākumi 2006. gadā
 Figure 4.2. State support measures in 2006

Kopumā 2006. gadā sekmīgi tika realizēti 17 atbalsta pasākumi, no kuriem vislielākais finansējums tika izlietots lopkopības ciltsdarba attīstības pasākumiem, izmaksājot subsīdijas Ls 9,99 milj. jeb 17,2% no kopējās subsīdiju programmas, no tiem Ls 4,96 milj. ciltsdarba pasākumiem piensaimniecībā. Šī pasākuma ietvaros subsīdijas ģenētiskās kvalitātes noteikšanai tika piešķirtas govju ganāmpulka īpašniekiem kā vienreizējs maksājums Ls 34 apmērā par pārraudzībā esošu govī, kurai aprēķināts ražības indekss.

Lai palielinātu produkcijas pievienoto vērtību un paaugstinātu lauksaimniecības produkcijas kvalitāti, kā arī ņemot vērā, ka 2006. gadā vēl nebija pieejami Eiropas Kopienas maksājumi investīciju atbalstam, otra lielākā finansējuma daļa tika izlietota kredītprocenu dzēšanai un ieguldījumiem lauksaimniecības nozarē. Kopumā šiem pasākumiem 2006. gadā tika izlietots Ls 11,05 milj. jeb 19% no kopējā atbalsta apjoma.

Overall, 17 support measures were successfully implemented in 2006, of which the largest financing was spent on breeding development in the sector of cattle-breeding, where subsidies amounted to 9,99 mln LVL or 17,2% of the total subsidy programme, of which 4,96 mln LVL were spent on breeding measures in dairy-farming. Within the framework of this measure, subsidies for the purpose of determining the genetic quality were granted to owners of herds of cows as a single payment amounting to 34 LVL per each managed cow for which a productivity index has been calculated.

In order to increase the value added of the outputs and raise the quality of agricultural produce as well as considering that no investment support payments from the EC were yet available in 2006, the second largest share of financing was spent on interest payments on loans and agricultural investment. Overall spending on these measures in 2006 amounted to 11,05 mln LVL or 19% of the total support funding.

4.1. tabula
 Table 4.1.

Subsīdiju izlietojums 2006. gada Investīciju atbalstam sadalījumā pa aktivitātēm
 Subsidy spending on 2006 investment support by activity

Pasākums Measure	Subsīdiju saņēmēju skaits Number of subsidy beneficiaries	Kopējā summa, (Ls milj.) Total amount, (mln LVL)	% no kopējā finansējuma % of total financing
Graudu, eļļas augu un šķiedraugu pirmapstrādes un uzglabāšanas iekārtu iegādei, būvju rekonstrukcija un/vai renovācija (2005. g.) Purchase of pre-processing and storage facilities for grain, oil crops and fibre plants, reconstruction and/or renovation of buildings (2005)	31	0,16	1,44
Lopkopības produktu (medus, piens) ražošanas būvju rekonstrukcijai, renovācijai un/vai nepieciešamo būvmateriālu iegāde (2005. g.) Reconstruction, renovation and/or purchase of necessary construction materials for animal-breeding product (honey, milk) production facilities (2005)	53	0,22	1,97
Graudu, eļļas augu un šķiedraugu pirmapstrādes būves un iekārtas Facilities and equipment for pre-processing of grain, oil crops and fibre plants	158	1,45	13,12
Lopkopības produktu ražošanas būvēm un iekārtas Facilities and equipment for production of animal-breeding products	274	2,36	21,33
Piena, lopu, augļu un dārzeņu pārvadāšanai nepieciešamā specializētā autotransporta iegāde Purchase of specific motor vehicles for milk, animal, vegetable and fruit transportation	15	0,08	0,69
Lauksaimniecības produktu ražošanā izmantotā tehnika Machinery used in production of agricultural products	899	3,38	30,60
Augļkopības un dārkopības sējumu un stādījumu kopšanas tehnika Machinery for maintenance of sowings and plantings in fruit-growing and horticulture	100	0,37	3,38
Kartupeļu pārstrādes ēku rekonstrukcijai vai renovācijai, vai esošo iekārtu rekonstrukcijai vai renovācijai vai jaunu iekārtu iegādei Reconstruction or renovation of potato processing buildings or reconstruction or renovation of the existing equipment, or purchase of new equipment	1	0,02	0,15
Atbalsts 2005. gada kredītprocenu daļējam dzēšanai Support to partial payment of 2005 interest on loans	1684	2,88	26,08
Atbalsts kredītprocenu garantiju nodrošināšanai Support for ensuring guarantees concerning interest payments on loans	2	0,14	1,24
Kopā Total	X	11,06	100

Avots: LAD Source: RSS

4.2. tabula
Table 4.2.Programmu finansējuma izlietojums pa gadiem, Ls tūkst.
Spending of programme financing by years, thousand LVL

Programmas Programmes	2004.	2005.	2006.
Lauksaimniecības zemes ielabošana <i>Amelioration of agricultural land</i>	715,2	414,8	280,2
Lopkopības attīstība <i>Development of animal-breeding</i>	4578,3	6669,9	9990,6
Augkopības attīstība <i>Development of crop-farming</i>	2903,5	977,0	1764,5
Izglītība, zinātne un informācijas izplatīšana <i>Education, science and spreading of information</i>	981,4	2573,6	2069,6
Latvijas ārvalstu kopprojektu līdzfinansējums <i>Co-financing of Latvia in foreign co-projects</i>	108,5	290,0	250,0
Investīciju atbalsts lauksaimniecībā, t.sk. <i>Investment support in agriculture, including:</i>	1492,9	7143,8	11058,1
daļēja kredītprocentu dzēšana un kredītprocentu garantija <i>partial coverage of interest payments and guarantee of loan interest rates</i>	1492,9	2754,3	3021,1
lauksaimnieciskās ražošanas tehniskā modernizācija <i>technical modernisation of agricultural production</i>	0	4389,5	8037,0
Lauksaimniecības nevalstisko organizāciju un ražotāju grupu atbalsts <i>Support of agricultural non-governmental organisations and groups of producers</i>	462,9	606,8	787,4
Bioloģiskās lauksaimniecības atbalsts <i>Support of organic farming</i>	175,5	243,0	213,7
Tirgus veicināšana <i>Market promotion</i>	504,2	743,0	1102,3
Lauksaimniecības nozaru apdrošināšanas pasākumi <i>Activities of insurance of agricultural sectors</i>		48,5	180,2
Agroklimatisko apstākļu radīto zaudējumu kompensācija <i>Compensation of damages caused by agro-climatic circumstances</i>	593,7	2726,6	25064,2
Pārējās programmās <i>Other programmes</i>	6477,6	987,4	4920,0
Kopā nacionālo subsīdiu maksājumiem <i>Total for national subsidies payments</i>	18 993,7	23424,4	57648,2
Līdzfinansējums SAPARD <i>SAPARD co-financing</i>	8 716,4	4060,8	410,4
Kopā <i>Total</i>	27 710,1	27485,2	58 091,2

Avots: LAD Source: RSS

Lai sekmētu vidi saudzējošu intensīvas audzēšanas tehnoloģiju ieviešanu un nodrošinātu augstas kvalitātes produkcijas ražošanu augļkopībā un dārzeņkopībā, Eiropas Komisijā 2006. gadā tika apstiprinātas programmas integrētās augļkopības un dārzeņkopības sistēmas ieviešanai. Līdz ar to 2006. gada nogalē subsīdiju atbalsta pasākumu ietvaros tika izmaksāts atbalsts Ls 0,69 milj. ilggadīgo stādījumu integrētai audzēšanai un integrētai dārzeņu audzēšanas sistēmai atklātā laukā un siltumnīcu platībās.

Lai veicinātu izglītošanu un informēšanu lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības un lauku attīstības jomā, kā arī ražošanas un zinātnes sasaisti, atbalsta pasākumu „Atbalsts izglītībai, zinātnei un informācijas izplatīšanai” un „Atbalsts materiālās bāzes pilnveidošanai zemkopības zinātnisko pētījumu, lauksaimniecības specialitāšu studentu un profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu mācību prakses nodrošināšanai” ietvaros tika izmaksāts Ls 4,89 milj. jeb 8,5% no kopējā subsīdiju apjoma.

Lai iesaistītu lauku un lauksaimnieku biedrības un nodibinājumus lēmumu pieņemšanas procesā un nodrošinātu informācijas apriti starp valsts pārvaldes iestādēm, Eiropas Savienības institūcijām un lauksaimniekiem, atbalsta pasākuma „Atbalsts lauku un lauksaimnieku biedrību un nodibinājumu un lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību attīstībai” ietvaros nevalstiskajām organizācijām tika piešķirts atbalsts Ls 0,79 milj. jeb 1,4% no kopējā subsīdiju apjoma.

Izvērtējot līdzšinējo pasākumu efektivitāti un valsts atbalsta pasākumu apjomu, subsīdiju nozīme lauksaimnieciskajā ražošanā saglabāsies, nosakot šādus galvenos uzdevumus:

- 1) ekonomiski stabili, vidi saudzējošas lauksaimniecības attīstību;
- 2) līdzīgu sociālo un ekonomisko labklājības iespēju radīšanu lauksaimniecībā strādājošiem;
- 3) ģenētiski augstvērtīgu augu un dzīvnieku selekcijas attīstību, valstiski svarīgu ģenētisko resursu saglabāšanu;
- 4) izglītošanas un informēšanas veicināšanu lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības un lauku attīstības jomā, kā arī ražošanas un zinātnes sasaistes veicināšanu;
- 5) lauksaimniecības nozaru riska mazināšanu.

In order to promote implementation of environment-friendly intensive growing technologies and ensure high quality outputs in fruit-growing and vegetable-growing, in 2006 the EC approved programmes for implementation of an integrated fruit-growing and vegetable-growing system. Thus, support disbursements in the amount of 0,69 million lats were made at the end of 2006 within the framework of subsidy support measures to integrated growing of perennial plantings and an integrated open-field and hot-house vegetable growing system.

In order to promote education and information in the fields of agriculture, forestry, fishery and rural development as well as interlinking of production and science, 4,89 mln LVL or 8,5% of the total subsidies were disbursed under the support measures “Support to education, science and information dissemination” and “Support to improvement of the material base for scientific research in agriculture and providing practical training facilities for university students specialising in agriculture and students of vocational training establishments”.

In order to involve rural and farmer associations and foundations in the decision-making process and ensure information exchange among public administration institutions, EU institutions and farmers, support in the amount of 0,79 mln LVL or 1,4% of the total subsidies was granted to non-governmental institutions within the framework of the support measure “Support to development of rural and farmer associations and foundations and cooperative corporations for agricultural services”.

After having evaluated the efficiency of the previously implemented activities and the amount of state support activities, one can conclude that subsidies will continue to have an important role in agricultural production and there will be the following main tasks:

- 1) development of economically stable and environment-friendly agriculture;
- 2) creation of similar social and economic welfare opportunities for those employed in agriculture;
- 3) development of selection of genetically valuable plants and animals, preservation of nationally important genetic resources;
- 4) promotion of education and public awareness in the field of development of agriculture, forestry, fishery and rural areas as well as encouraging interlinking of production and science;
- 5) reduction of risks in agricultural sectors.

4.2. Tirgus veicināšanas programma *Market promotion Programm*

2006. gadā veiksmīgi turpināja darbību lauksaimniecības un pārtikas preču tirgus veicināšanas programma, kuru jau kopš 2001. gada realizē Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts sadarbībā ar biedrību „Mārketinga padome”. Padomes biedru skaits 2006. gadā papildinājies ar trim jaunām lauksaimniecības un pārtikas nozaru sabiedriskajām organizācijām, kas sekmē tirgus veicināšanas programmas veiksmīgu realizāciju.

Viens no programmas galvenajiem pasākumiem ir preču zīmes „Kvalitatīvs produkts” uzraudzība un atpazīstamības veicināšana. Preču zīme tiek piešķirta pārtikas produktiem ar mērķi veicināt patērētāju informētību un lojalitāti pret šiem produktiem un kvalitātes zīmi kā augstas kvalitātes garantu. 2006. gadā tiesības lietot kvalitātes zīmi tika piešķirtas trim jauniem uzņēmumiem un 45 jauniem produktiem, kā arī pagarinātas zīmes lietošanas tiesības 168 produktiem. Kopumā preču zīme „Kvalitatīvs produkts” ir piešķirta 37 Latvijas uzņēmumiem un 213 produktiem.

Turklāt 2006. gadā organizēti pieci pārtikas kvalitātes konkursi, virkne semināru Latvijas uzņēmējiem par eksporta iespējām, preču zīmju analizēm un atsevišķām pārtikas nozarēm.

Sadarbībā ar Latvijas Liellopu audzētāju asociāciju veikta liellopu gaļas popularizēšanas pasākumu plāna izstrāde un realizācija, ietverot informatīvo materiālu un izdevumu sagatavošanu un tiražēšanu, reklāmas un mārketinga pasākumu realizāciju un liellopu audzētāju informēšanu par liellopu gaļas tirgus tendencēm.

Uzņēmumu atbalstam ārējo tirgu apgūšanai programmas ietvaros 2006. gadā organizēti septiņi Latvijas kopstendi šādas starptautiskajās pārtikas izstādēs: „Prodexpo” Maskavā, „GastroNord” Stokholmā, „Riga Food” Rīgā, „AgroBalt” Šauļos, „SIAL” Parīzē, „World Food Ukraine” Kijevā un „Internationale grüne Woche Berlin” Berlīnē.

Atbalstu dažādu mārketinga pasākumu – izstāžu, pieredzes apmaiņas braucieni – apmeklēšanai un līdzdalībai tajos saņēma 22 uzņēmumi un nozares asociācijas.

Izveidota Latvijas pārtikas reklāmas filma, mājaslapa www.ggl.lv, Latvijas pārtikas uzņēmumu mājaslapu sistēma, uzņēmuma atbalstu rokasgrāmata, izveidojusies sadarbība ar Latvijas Institutu par Latvijas tēla pilnveidošanu, kā arī izgatavoti informatīvi materiāli par Latvijas produktiem un veikti citi pasākumi.

In 2006 the promotion programme for agricultural products and food stuffs market successfully continued its operation, which already since 2001 is implemented by the SIAE of Latvia in co-operation with the association “Marketing Council”. Number of the Council’s members in 2006 increased with three new agricultural and food sector public organisations that fosters successful implementation of the market promotion programme.

One of the main activities of the programme is supervision and promotion of the trade mark “Quality Product”. The mentioned trade mark is granted to food products with the aim to promote consumer information and loyalty towards the products and the quality mark as the guarantee of high quality. In 2006 rights to use the quality mark were granted to 3 new companies and 45 new products as well as extended the term of use of the mark to 168 products. In total the trade mark “Quality Product” is granted to 37 Latvian companies and 213 products.

Moreover in 2006 5 food stuffs quality control competitions were organised as well as number of seminars to Latvian entrepreneurs on export opportunities, analysis of trade marks and particular food sectors.

In co-operation with the Latvian Association of Cattle-breeders the preparation and implementation of the beef promotion action plan was performed including preparation and publishing of informative materials and publications, implementation of advertising and marketing activities and informing the cattle-breeders on the tendencies of beef market.

To support the companies in acquiring foreign markets in 2006 under the programme 7 collective stands were organised in the following international food fairs: “Prodexpo” in Moscow, “GastroNord” in Stockholm, “Riga Food” in Riga, “AgroBalt” in Siauliai, “SIAL” in Paris, “World Food Ukraine” in Kiev and “Internationale grüne Woche Berlin” in Berlin.

Support for visiting and participating in different marketing event – fairs, Exchange of experience trips was granted to 22 companies and sector associations.

The following projects were developed: movie advertising the food of Latvia, home page [ww.ggl.lv](http://www.ggl.lv), system of internet home pages of Latvian food producers, manual book for company support, co-operation established with the Institute of Latvia on improving the image of Latvia as well as informative materials were prepared on Latvian products, and many other activities were carried out.

4.3. Kredītu garantijas lauku uzņēmējiem *Loan guarantees to rural entrepreneurs*

Valsts akciju sabiedrības “Lauku attīstības fonds” (turpmāk – Fonds) garantē banku izsniegtos īstermiņa un ilgtermiņa kredītus lauku uzņēmējiem. Bez Fonda Latvijā kredītus garantē Latvijas Garantiju aģentūra, kura negarantē lauksaimniecības attīstībai ņemtos kredītus.

Fonds 2006. gadā ir piešķīris 208 kredītu garantijas (to skaitā LHZB – 130, „SEB Unibanka” – 36, „Hansabanka” – 34, „Latvijas Krājbanka” – 7, „Baltic Trust Bank” – 1) kopsummā par Ls 7,27 milj.

Salīdzinot ar 2005. gadu, piešķirto garantiju skaits ir samazinājies apmēram par 40%. Samazinājums ir saistīts ar to, ka 2006. gadā nebija pieejami ES struktūrfondu līdzekļi.

Pamatojoties uz Fonda garantijām, lauku uzņēmēji 2006. gadā varēja saņemt kredītus kopsummā par Ls 20,34 milj.

No 2006. gadā piešķirtajām 208 kredītu garantijām 44 piešķirtas tehnikas iegādei, 22 – apgrozāmo līdzekļu palielināšanai, 78 – celtniecībai un iekārtu iegādei, 23 – zemes un nekustamā īpašuma iegādei un 41 – dažādiem citiem pasākumiem.

State joint stock company “Rural Development Fund” (hereinafter - Fund) provides guarantees for short-term and long-term loans granted to rural entrepreneurs by banks. In addition to the Fund, the Latvian Guarantee Agency also provides loan guarantees, yet not for loans taken for development of agriculture.

In 2006, the Fund provided 208 loan guarantees (including 130 guarantees to Latvian Mortgage and Land Bank, 36 guarantees to SEB Unibanka, 34 guarantees to Hansabanka, 7 guarantees to Latvijas Krājbanka, 1 guarantee to Baltic Trust Bank) for the total amount of 7,27 mln LVL.

In comparison with 2005, the number of provided guarantees has decreased by approximately 40%. Such a reduction relates to the fact that no funding from the EU structural funds was available in 2006.

Using the guarantees issued by the Fund, rural entrepreneurs were able to receive loans for the total amount of 20,34 million lats in 2006.

Of the 208 loan guarantees issued in 2006, 44 were granted for purchase of machinery, 22 for increasing current assets, 78 for construction and purchase of equipment, 23 for purchase of land and real estate and 41 for various other activities.

Since 1997 which was the year when the Fund started to guarantee

Kopš 1997. gada, kad Fonds sāka nodarboties ar kredītu garantēšanu, piešķirta 2 381 kredītu garantija kopsummā par Ls 55,41 milj. Sakarā ar kredītu atmaksu spēku zaudējušas 1 059 kredītu garantijas par Ls 17,12 milj. (to skaitā 2006. gadā 143 garantijas par Ls 3,24 milj.).

Uz 01.01.2007. spēkā bija 1266 kredītu garantijas par Ls 23,02 milj.

loans, in total 2381 loan guarantees have been issued for the total amount of 55,41 mln LVL. As a result of loan repayment, 1059 loan guarantees have become invalid for the total amount of 17,12 mln LVL, including 143 guarantees in 2006 for 3,24 mln LVL.

As at 1.01.2007, 1266 loan guarantees for the total amount of 23,02 mln LVL were valid.

4.3. tabula
Table 4.3.

VAS "Lauku attīstības fonds" izsniegtās garantijas 2004.–2006. gadā
Guarantees provided by the state joint stock company "Rural Development Fund" in 2004-2006

	2004	2005	2006	Kopā no Total in 1997–2006
Izsniegto garantiju skaits <i>Number of provided guarantees</i>	423	337	208	2381
Garantētā summa (tūkst. Ls) <i>Amount guaranteed (thous. LVL)</i>	12 086	9 952	7 273	55 406
Kredītu apjoms, kas saņemts ar VAS "LAF" garantijām (tūkst.Ls) <i>Total of loans received with the guarantees of the state joint stock company "RDF" (thous. LVL)</i>	34 024	30 732	20 324	149 513

Avots: Lauku attīstības fonds *Source: Rural Development Fund*

Fonds 2006. gadā ir nodrošinājis garantiju piešķiršanu visām banku pieprasītajām kredītu garantijām lauku uzņēmējiem, kuri atbilda Fonda aizdevumu garantēšanas noteikumiem. Gaidāms, ka 2007. gadā sakarā ar iespēju izmantot ES struktūrfondu līdzekļus pieprasījums pēc kredītu garantijām palielināsies apmēram divas reizes, salīdzinot ar 2006. gadu.

Lai nodrošinātu Fonda garantiju līdzšinējo statusu, tas ir, būt pielīdzinātām Latvijas valsts galvojumiem, 2006. gada 28. jūlijā Ministru kabinets apstiprināja „Lauksaimniecības un lauku attīstības kredītu garantēšanas programmu 2007.–2013. gadam”. Programma paredz nodrošināt nepārtrauktu un pieprasījumam atbilstošu iespēju lauku uzņēmējiem saņemt kredītu garantijas nepietiekama kredīta nodrošinājuma gadījumā.

In 2006, the Fund provided guarantees to all loan guarantees requested by banks for loans issued to rural entrepreneurs having met the loan guarantee rules of the Fund. It is expected that in 2007 the demand for loan guarantees will grow about twofold in comparison with 2006, as the EU structural funds will become available.

In order to preserve the current status of the Fund guarantees (i.e. that they are comparable with the Latvian government guarantees), the Cabinet of Ministers approved the “Agricultural and rural development guarantee programme for 2007–2013” on 28 July 2006. The programme provides for a continuous and demand-tailored opportunity for farmers to receive loan guarantees in case of insufficient loan collateral.

4.4. Nodokļi Taxes

Pēc Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošās informācijas, Latvijā Nodokļu maksātāju reģistrā uz 2007. gada 1. janvāri reģistrētas 27 442 zemnieku saimniecības un 1182 juridiskas personas, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu. 2006. gadā kopējie ieņēmumi valsts budžetā pa nodokļu veidiem no zemnieku saimniecībām bija Ls 2884,9 tūkst., kas salīdzinājumā ar 2005. gadu palielinājušies par 60%. Juridiskās personas, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu, valsts budžetā nodokļos 2006. gadā ir nomaksājušas Ls 16 177,3 tūkst.

According to the information at the disposal of the State Revenue Service, 27 442 farms and 1182 legal persons engaged in agricultural production were registered with the Taxpayers Register of as at 1 January 2007. In 2006, the total revenue paid by farms to the state budget in all types of taxes amounted to 2884,9 thous. LVL, representing an increase of 60% in comparison with 2005. Legal persons engaged in agricultural production paid 16 177,3 thous. LVL to the state budget in taxes in 2006.

4.4. tabula
Table 4.4.

Valsts budžeta ieņēmumi no zemnieku saimniecībām 2004.–2006. gadā (tūkst. Ls)
Central government budget revenue from farms in 2004–2006 (thous. LVL)

	2004	2005	2006
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis <i>Personal income tax</i>	1 528,1	1 456,6	1 842,4
Uzņēmumu ienākuma nodoklis <i>Corporate income tax</i>	389,8	441,2	795,1
Sociālās apdrošināšanas iemaksas <i>Social security contributions</i>	3 136,6	3 322,1	4 350,3
Pievienotās vērtības nodoklis <i>Value added tax</i>	-1443,9	-4133,8	-4175,8
Dabas resursu nodoklis <i>Natural resources tax</i>	47,2	51,7	56,3
Akcīzes nodoklis <i>Excise duty</i>	-	4,4	1,2
Muitas nodoklis <i>Customs duty</i>	13,4	10,5	15,4
Ieņēmumi kopā <i>Total revenue</i>	4 095,9	1 152,7	2 884,9

Avots: Valsts ieņēmumu dienests (VID) *Source: State Revenue Service (SRS)*

4.5. tabula
Table 4.5.

Valsts budžeta ieņēmumi no juridiskām personām, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu 2006. gadā (tūkst. Ls)
Central government budget revenue from legal persons engaged in agricultural production in 2006 (thous. LVL)

Nozares Sectors	Pavisam ieņēmumi Total revenue	Iedzīv. ienākuma nodoklis Personal income tax	Uzņēmuma ienākuma nodoklis Corporate income tax	Sociālās apdrošināšanas iemaksas Social security contributions	PVN VAT	Akcīzes nodoklis Excise tax	Dabas resursu nodoklis Natural resources tax	Muitas nodoklis Customs tax
Graudaugu un citu laukaugu audzēšana <i>Growing of cereals and other field crops</i>	2 910,4	1 315,9	125,4	2 086,1	632,0	-	13,00	2,00
Lopkopība <i>Animal-breeding</i>	5 812,5	1 790,6	155,9	3 148,9	660,3	1,1	39,7	16,0
Augkopība un lopkopība (jauktā saimniecība) <i>Crop-breeding and animal-breeding (mixed farming)</i>	5 685,1	1 723,7	33,5	2 917,7	751,7	237,5	21,0	0,0
Ar augkopību un lopkopību saistīti pakalpojumi, bez veterinārajiem <i>Crop-breeding and animal-breeding related services except veterinary</i>	1 769,3	406,8	91,7	768,7	500,7	-	1,4	-

Avots: VID Source: SRS

Nodokļu maksātāju reģistrā reģistrēto lauksaimniecības pārstrādes uzņēmumu skaits uz 2007. gada 1. janvāri bija 293 uzņēmumi, to skaitā gaļas pārstrādes – 199, piena pārstrādes – 56, graudu pārstrādes – 38. Uzņēmumu atlase veikta pēc vispārējās ekonomiskās klasifikācijas (NACE 1.1 red.) pamatdarbības veidiem. Atlasei izmantota informācija par pamatdarbības veidiem, kuru Valsts ieņēmumu dienests saņēmis no Centrālās statistikas pārvaldes.

As at 1 January 2006, 293 agricultural products processing companies were registered with the Taxpayer Register, including 199 meat processing companies, 56 milk processing companies and 38 grain processing companies. Selection of companies was made based on the principal types of business activities identified in the general economic classification NACE (NACE 1.1. rev.) Information on types of principal business activities received by the State Revenue Service from the Central Statistical Board was used to make the selection.

4.6. tabula
Table 4.6.

2006. gada valsts budžeta ieņēmumi no lauksaimniecības pārstrādes uzņēmumiem (tūkst. Ls)
Central government budget revenue from agricultural processing companies in 2006 (thous. LVL)

Nozares Sectors	Pavisam ieņēmumi Total revenue	Iedzīv. ienākuma nodoklis Personal income tax	Uzņēmuma ienākuma nodoklis Corporate income tax	Sociālās apdrošināšanas iemaksas Social security contributions	PVN VAT	Akcīzes nodoklis Excise tax	Dabas resursu nodoklis Natural resources tax
Gaļas, gaļas izstrādājumu un konservu ražošana <i>Production of meat, meat products & canned meat</i>	14 737,8	2 886,8	232,10	5 000,7	6 557,7	60,0	0,5
Piena pārstrāde, siera un saldējuma ražošana <i>Milk processing, production of cheese & ice-cream</i>	7 324,0	2 994,7	582,8	4 389,0	-753,4	109,8	1,1
Graudu malšana, cietes un cietes produktu ražošana <i>Production of products of grain milling, starch & starch products</i>	1 881,0	655,2	72,2	1 018,1	101,7	12,1	21,7
Kopā Total	23 942,8	6 536,7	887,10	10 407,8	5 906,0	181,9	23,3

Avots: VID Source: SRS

Pēc apkopotās informācijas (4.4., 4.5. un 4.6. tabula), 2006. gadā valsts budžeta kopējie ieņēmumi no zemnieku saimniecībām, juridiskām personām, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu, un pārstrādes uzņēmumiem bija Ls 43 milj., no tiem valsts sociālās apdrošināšanas maksājumos samaksāti Ls 23,68 milj., bet iedzīvotāju ienākuma nodokļi – Ls 13,62 milj.

According to the collected information (Tables 4.4., 4.5. and 4.6.), in 2006 the total revenue paid to the central government budget by farms, legal persons engaged in agricultural production and processing companies amounted to 43 mln LVL, of which 23,68 mln LVL were state social security contributions and 13,62 mln LVL were personal income tax.

Uzņēmuma ienākuma nodoklis*Corporate income tax*

Ar 2007. gada 1. janvāri individuālajiem uzņēmumiem, zemnieku un zvejnieku saimniecībām ir apgrozījuma sliekšnis, prasība iesniegt gada pārskatu ir paaugstināt no Ls 45 000 līdz Ls 200 000. Tādējādi mainās arī individuālo uzņēmumu, zemnieku un zvejnieku saimniecību loks, kam ir tiesības kvalificēties par uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājiem. Lai nemainītos to individuālo uzņēmumu, zemnieku un zvejnieku saimniecību nodokļa maksātāja statuss, kuri līdz šim ir bijuši uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāji, likuma pārejas noteikumos ietverts nosacījums, ka tādiem individuālajiem uzņēmumiem, zemnieku un zvejnieku saimniecībām, kuru apgrozījums ir robežās no 45 līdz 200 tūkstošiem latu un kuri reģistrēti Valsts ienākumu dienestā kā uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāji, līdz 2006. gada 31. decembrim, kā arī saskaņā ar Gada pārskatu likuma pārejas noteikumu normām līdz to pārveidošanai izvēlēties turpināt sagatavot gada pārskatu atbilstoši minētā likuma normām, saglabājas uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja statuss.

As of 1 January 2007, individual companies, farms and fisheries have a new turnover threshold (200 000 lats instead of 45 000 lats) determining their obligation to submit annual accounts. This changes the range of individual companies, farms and fisheries entitled to qualify as corporate income tax payers. In order not to change the taxpayer status of those individual companies, farms and fisheries which had previously qualified as corporate income tax payers, a transitional provision was stipulated saying that those individual companies, farms and fisheries whose turnover ranges from 45 000 lats to 200 000 lats and which have been registered with the State Revenue Service as corporate income tax payers preserve their status as corporate income tax payers, provided that they select to continue to prepare their annual accounts on the basis of the transitional provisions of the Law on Annual Reports, until 31 December 2006.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis*Personal income tax*

2006. gadā iedzīvotāju ienākuma nodokļa neapliekamais minimums mēnesī bija noteikts Ls 32, atvieglojums par apgādībā esošu personu – Ls 22. No 2007. gada 1. janvāra neapliekamais minimums ir Ls 50 mēnesī, kā arī atvieglojums par apgādībā esošām personām – Ls 35 mēnesī. Minimālā alga Latvijā no 2007. gada 1. janvāra ir Ls 120.

In 2006, the untaxed monthly minimum of income for the purposes of the personal income tax was 32 lats and relief for a dependent 22 lats. From 1 January 2007, untaxed monthly minimum of income for the purposes of the personal income tax was raised to 50 lats, whereas the relief for a dependent person to 35 lats per month. As of 1 January 2007, the minimum wage in Latvia is 120,00 lats.

Ar 2007. taksācijas gadu spēkā stājas grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” attiecībā uz pamatlīdzekļu uzskaiti un nolietojuma norakstīšanu nodokļa aprēķināšanas vajadzībām, kā arī saimnieciskās darbības izdevumu atzīšanu nodokļa aprēķināšanas vajadzībām. Likumā atrunāta izmaksu proporcionāla sadalīšana, ja saimnieciskās darbības veicējs saimnieciskās darbības aktīvus izmanto gan saimnieciskajai darbībai, gan personiskajām vajadzībām.

With the taxation year 2007, amendments to the law “On Personal Income Tax” came to effect concerning the accounting of fixed assets and write-down of depreciation for taxation purposes as well as recognition of business expenses for the purposes of tax calculations. The law provides for proportional allocation of costs in cases when the business uses the business assets for both running the business and personal needs.

No 2007. gada likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteikts, ka ar nodokli netiek aplikta saņemtā kompensācija, ja stihiskas nelaiemes rezultātā vai piespiedu atsavināšanas kārtā tiek zaudēts pamatlīdzeklis.

As of 2007, the law “On Personal Income Tax” stipulates that compensations received for a fixed asset lost as a result of a natural calamity or forced alienation are exempt from the personal income tax.

Pievienotās vērtības nodoklis*Value added tax*

Lauksaimnieciskās produkcijas ražotājiem 2006. gadā izmaksātās pievienotās vērtības nodokļa 12% kompensācija bija Ls 4763,1 tūkst. (2005. gadā – Ls 4842,4 tūkst.).

In 2006, 12% value added tax compensations paid to agricultural producers amounted to 4763,1 thousand lats as compared to 4842,4 thous. LVL in 2005.

Ar 2007. gada 1. janvāri stājas spēkā pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme 5% apmērā elektroenerģijas, dabasgāzes, malkas un koksnes kurināmā piegādēm iedzīvotājiem, kā arī frizieru pakalpojumiem un mājokļu remonta pakalpojumiem. Līdz 2006. gada beigām šīm piegādēm un pakalpojumiem bija jāpiemēro nodokļa 18% standartlikme.

As of 1 January 2007, a reduced 5% value added tax rate is applicable to supplies of electricity, natural gas and firewood to population, as well as hairdresser services and housing renovation services. Before the end of 2006, a standard rate of 18% was applied to these supplies and services.

Sākot ar 2007. gada 1. janvāri, uzņēmējiem, kas veic darījumus ar kokmateriāliem, vairs nav jālieto vienotā parauga stingrās uzskaites dokuments – kokmateriālu transporta pavadzīme – rēķins.

From 1 January 2007, businesses dealing in timber no longer have to use the single mandatory accounting document: waybill–invoice for transportation of timber.

Nekustamā īpašuma nodoklis*Real estate tax*

Saskaņā ar likumu „Par nekustamā īpašuma nodokli” ar 2007. gada 1. janvāri mainās nodokļa bāze ēkām, kas tāpat kā zemei būs to kadastrālā vērtība, nevis bilances vērtība. Savukārt būves vairs nav nodokļa objekts un mainās arī nodokļa aprēķināšanas kārtība par ēkām.

The law “On Real Estate” changes the tax base for buildings as of 1 January 2007. It will be based on the cadastre value (the same as for land) rather than on the balance-sheet value. Unfinished buildings are no longer a tax object, and the tax calculation procedure for buildings also is changed.

Ar 2007. gadu nodokli ne tikai par zemi, bet arī par ēkām aprēķinās pašvaldības atbilstoši Valsts zemes dienesta sniegtajai informācijai par ēku kadastrālo vērtību un līdz kārtējā taksācijas gada 15. februārim nosūtīs nodokļa maksātājiem nodokļa maksāšanas paziņojumu, kurā būs norādīta aprēķinātā nodokļa summa un samaksas termiņš.

From 2007, tax on land and buildings will be calculated by local governments based on the information provided by the State Land Service concerning the cadastre value of buildings, and the local governments will send out a tax payment notification to the taxpayers by 15 February of the current taxation year, stating the calculated amount of tax and payment deadlines.

Akcīzes nodoklis*Excise duty*

Saskaņā ar Padomes direktīvu, kas nosaka minimālās akcīzes nodokļa likmes, valstīm, kas nav piesaistījušas savu nacionālo valūtu eiro, katru gadu ir jākorrigē nacionālās akcīzes nodokļa likmes nacionālajā valūtā, lai tās atbilstu direktīvās noteiktajām likmēm eiro. 2006. gadā akcīzes nodokļa likme par 1000 litriem dīzeļdegvielas bija Ls 164. No 2007. gada 1. janvāra šī likme ir Ls 178. Svinu saturošam un svinu nesaturošam benzīnam šī likme ir paaugstināta no Ls 281 un Ls 192 – 2006. gadā attiecīgi uz Ls 294 un Ls 209 – 2007. gadā par 1000 litriem benzīna.

According to the Council Directive setting the minimum excise duty rates, countries that have not pegged their national currencies to the euro have to adjust their national excise duty rates in the national currency so that to make them compatible with the euro rates set in the Directive. In 2006, the excise duty rate on 1000 litres of diesel fuel was 164 lats. From 1 January 2007, this rate is 178 lats. For leaded and lead-free petrol, the rate was raised from 281 and 192 lats in 2006 to 294 and 209 lats for 1000 litres of petrol in 2007 respectively.

Dīzeļdegvielas akcīzes nodokļa atmaksa lauksaimniecības produktu ražotājiem*Reimbursement of the Excise Duty of the Diesel fuel for the Producers of the Agricultural Production*

Pēc pašvaldību datiem, lauksaimniecības produkcijas ražošanai izmantotā zemes platība 2006. gadā, par kuru varēja pieprasīt atmaksu par zemes apstrādāšanai izmantoto dīzeļdegvielu, bija 2,18 milj. ha. Ražošanai faktiski izmantotā zemes platība, par kuru 2006. gadā pieprasīta akcīzes nodokļa atmaksa par iegādāto dīzeļdegvielu, bija 651 642 ha. Saņemtā nodokļa kompensācija 2006. gadā pavisam bija Ls 10,69 milj., no tiem Ls 1,54 milj. un 93 941 ha par 2005. gadā iegādāto dīzeļdegvielu.

According to data provided by local governments, the total area of land used for agricultural production in 2006 eligible for refunds of diesel fuel used for cultivating the land was 2,18 million ha. The area of land actually used for production on which refunds of excise duty for purchased diesel fuel were claimed in 2006 was 651 642 ha. The received tax compensation totalled 10,69 million lats, of which 1,54 million lats and 93 941 ha were associated with the diesel fuel purchased in 2005.

Ministru kabinetā 2006. gada 12. decembrī tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 6. aprīļa noteikumos Nr. 247 „Kārtība, kādā lauksaimniecības produkcijas ražotājiem atmaksājams akcīzes nodoklis par dīzeļdegvielu (gāzeļļu)”. Pieņemtie grozījumi nosaka lauksaimniecības produkcijas ražotājam iesniegumu akcīzes nodokļa atmaksai par dīzeļdegvielu (gāzeļļu) Valsts ieņēmumu dienestā iesniegt pēc vienota parauga. Arī pašvaldībām tiek atvieglota izziņu par lauksaimniecības produkcijas ražotāja īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošo zemes platību sagatavošana pēc vienota parauga un šo izziņu izsniegšanas biežums. Grozījumi noteikumos paredz lauksaimniecības produkcijas ražotājam atbildību par pašvaldības un Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālās iestādes neinformēšanu par izmaiņām tā īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošas lauksaimniecībā izmantotās zemes platībā. Lai nodrošinātu vienotu akcīzes nodokļa atmaksāšanas nosacījumu piemērošanu, noteikumos tiek noteikts termiņš, līdz kuram jābūt veiktiem norēķiniem par dīzeļdegvielu, lai saņemtu atmaksu par kalendārā gadā iegādāto dīzeļdegvielu.

On 12 December 2006, the Cabinet of Ministers adopted amendments to the 6 April 2004 Cabinet of Ministers regulations No.247 “Procedure for making refunds of excise duty on diesel fuel (gas oil) to agricultural producers”. The adopted amendments provide that the agricultural producers have to use a single template for submission of applications for refunds of excise duty on diesel fuel (gas oil) to the State Revenue Service. The amendments also facilitate the preparation by local governments of a statement concerning the land areas owned, permanently used or leased by the agricultural producer by using a single template, and change the regularity of submitting such a statement. Amendments stipulate the agricultural producers’ liability for failure to notify the local government and the territorial office of the State Revenue Service of any changes in the land areas owned, permanently used or leased by the agricultural producer. In order to ensure equal application of the excise duty refund provisions, the regulations stipulate a deadline by which payments for diesel fuel have to be made as a pre-requisite for receiving a refund for the diesel fuel purchased in the particular calendar year.

2007. gadā lauksaimnieki var pieprasīt akcīzes nodokļa atmaksu arī par tādu degvielu, kurai ir biodegvielas piejaukums.

4.7. tabula
Table 4.7.

Atmaksātais akcīzes nodoklis par izlietoto dīzeļdegvielu 2004.–2006. gadā*Excise duty refunds on used diesel fuel in 2004–2006*

	Mērvienības	2004	2005	2006
Pavisam izmaksātais akcīzes nodoklis <i>Total excise duty paid out</i>	milj.Ls mln LVL	8,93	11,5	10,69
t. sk.: par kārtējo gadā iegādāto <i>including for what was purchased in the current year</i>	milj.Ls mln LVL	7,65	10,3	9,15
par iepriekšējā gadā iegādāto <i>for what was purchased in the previous year</i>	milj.Ls mln LVL	1,28	1,2	1,54
Izmantojamā zemes platība <i>Land area usable</i>	milj.ha mln ha	2,57	2,24	2,18
no tās: pieprasīta atmaksa <i>of which: refund claimed</i>	milj.ha mln ha	0,58	0,71	0,65
Saņemti iesniegumi atmaksai <i>Refund applications received</i>	milj.Ls mln LVL	8,25	11,1	10,11
no tiem: atzīti par nederīgiem <i>of which: deemed invalid</i>	milj.Ls mln LVL	0,28	0,25	0,24

Avots: VID Source: SRS

4.5. Kooperatīvu un nevalstisko organizāciju atbalsts

Support for cooperative and non-governmental organizations

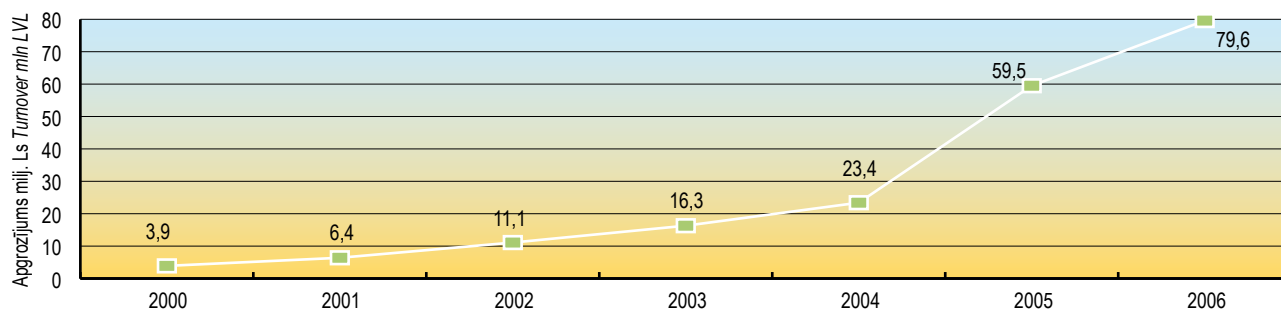
Kooperācijas veicināšana*Promotion of Cooperation*

Kooperatīva galvenais uzdevums ir veicināt un meklēt jaunu nieta tirgu biedru saražotās lauksaimniecības produkcijas realizācijai gan vietējā, gan ES mēroga tirgū, kā arī rūpēties par biedru konkurētspējas un labklājības paaugstināšanu.

The main task of a cooperative is to promote and seek new markets for the products manufactured by its members on both the local and the EU market as well as to cater for raising the competitiveness and welfare of its members.

Pateicoties labvēlīgai valsts atbalsta politikai, sākot ar 2000. gadu Latvijā sāka veidoties konkurētspējīgas pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības. Pēdējo gadu laikā vērojama kooperatīvo sabiedrību attīstība (4.3. attēls). Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību apgrozījums 2006. gada laikā ir pieaudzis no 59,5 līdz 79,6 miljoniem latu.

Due to a successful state support policy, competitive cooperative societies providing services started to form in Latvia in 2000. Cooperative societies have been developing in course of time (Figure 4.3.). In 2006, the turnover of cooperative societies providing agricultural services increased from 59,5 to 79,6 mln LVL.

Avots: Latvijas Lauksaimnieku kooperatīvu asociācijas dati Source: Latvian Agricultural Cooperatives Association data

4.3. attēls. Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību apgrozījuma pieaugums

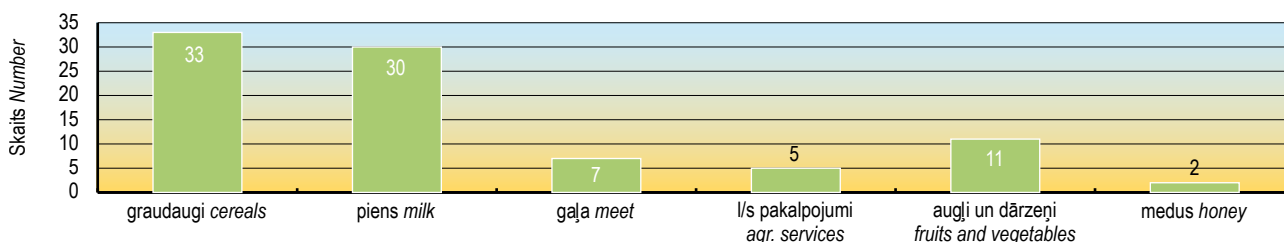
Figure 4.3. Turnover increase for cooperative societies providing agricultural services

Saskaņā ar 2003. gada 17. jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 328 „Noteikumi par lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības reģistrācijai nepieciešamajiem dokumentiem un šīs sabiedrības atzīšanas kārtību” kooperatīvās sabiedrības katru gadu veic atzīšanu, tādējādi tām ir iespēja pretendēt uz Lauku attīstības programmas pasākumu „Atbalsts ražotāju grupām”, kā arī pēc atzīšanas, pamatojoties uz 2003. gada 27. martā iesniegtajiem grozījumiem likumā „Par uzņēmumu ienākuma nodokli”, tās tika atbrīvotas no uzņēmumu ienākuma nodokļa. Jāuzsver, ka ES atbalsts tiek aprēķināts, pamatojoties uz tirgū pārdotās produkcijas apjomu pirmajā gadā no atzīšanas – 5%, otrajā gadā – 5%, trešajā gadā – 4%, ceturtajā gadā – 3% un piektajā gadā – 2%.

2006. gadā valstī darbojās 88 lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības. No tām 33 bija graudu pirmapstrādes un uzglabāšanas, 30 piena ražošanas kooperatīvi, 11 augļu un dārzeņu ražošanas kooperatīvi, divi medus ražošanas kooperatīvi, septiņi gaļas ražošanas kooperatīvi un pieci lauksaimniecības tehnikas pakalpojumu kooperatīvi (4.4. attēls).

According to 17 June 2003 Cabinet of Ministers regulations No.328 “Regulations on documents required for registration of an agricultural services co-operative society and procedure for approval of the said society”, cooperative societies undergo an approval procedure every year; therefore, they have an opportunity to apply under the Rural Development Programme measure “Support to producer groups”. After they had been approved based on the amendments to the law “On Corporate Income Tax” initiated on 27 March 2003, they were exempt from the corporate income tax. It has to be noted that the EU support is calculated based on the production sold on the market during the first year following approval as 5%, and as 5%, 4%, 3% and 2% during the second, third, fourth and fifth year following approval respectively.

In 2006, 88 cooperative societies providing agricultural services were operative in Latvia. Of those, 33 were dealing with crop pre-processing and storage, 30 were milk production cooperatives, 11 were fruit and vegetable production cooperatives, 2 were honey production cooperatives, 7 were meat production cooperatives and 5 were agricultural machinery services cooperatives (Figure 4.4.).

Avots: Latvijas Lauksaimnieku kooperatīvu asociācijas dati Source: Latvian Agricultural Cooperatives Association data

4.4. attēls. Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību skaits pa nozarēm

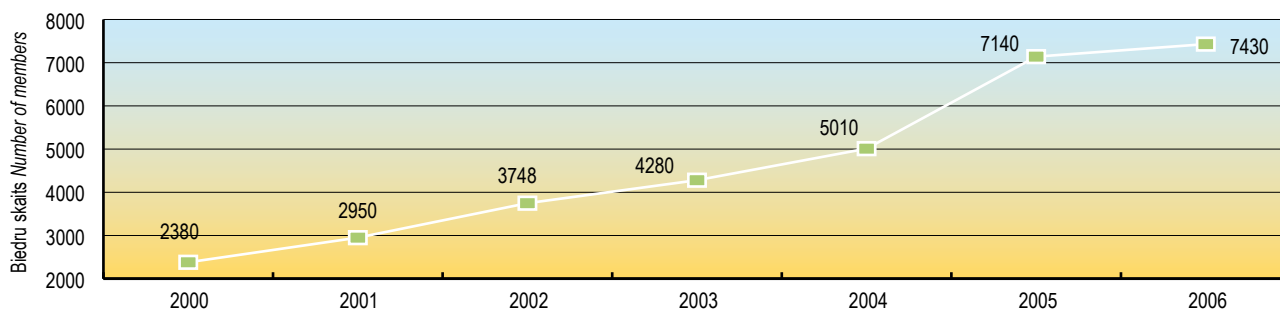
Figure 4.4. Number of cooperative societies providing agricultural services by sector

Atbilstoši Ministru kabineta 2003. gada 17. jūnija noteikumiem Nr. 328 „Noteikumi par lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības reģistrācijai nepieciešamajiem dokumentiem un šīs sabiedrības atzīšanas kārtību” 2006.gadā tika atzītas 54 lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības, no kurām 47 kooperatīvajām sabiedrībām tika izmaksātas subsīdijas Ls 70 961 apmērā. Jaunizveidotajiem kooperatīviem valsts atbalsts kopumā veidoja Ls 41 961, bet 11 lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām, kuras tika atzītas, kredītprocentu dzēšanai tika izmaksāti Ls 323 324.

Biedru skaits Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvos 2006. gadā sasniedza 7430, jeb par 290 biedriem vairāk nekā 2005. gadā.

In 2006, pursuant to 17 June 2003 Cabinet of Ministers regulations No.328 “Regulations on documents required for registration of an agricultural services co-operative society and procedure for approval of the said society”, 54 cooperative societies providing agricultural services were approved, and to 47 of those cooperative societies subsidies in the amount of 70 961 lats were disbursed. Overall state support to newly-established cooperatives totalled 41 961 lats, and 323 324 lats were disbursed to 11 cooperative societies providing agricultural services to cover interest on loans.

In 2006, 7430 members had joined the cooperative societies providing agricultural services or 290 members more than in 2005.

Avots: Latvijas Lauksaimnieku kooperatīvu asociācijas dati Source: Latvian Agricultural Cooperatives Association data

4.5. attēls. Biedru skaita pieaugums kooperatīvajās sabiedrībās

Figure 4.5. Increase in the members of cooperative societies

Jautājumos, kas saistīti ar lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību attīstības un atbalsta politikas plānošanu, Zemkopības ministrijas galvenais sadarbības partneris ir biedrība „Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija” (turpmāk – LLKA), kuras mērķis ir radīt labvēlīgu vidi lauksaimnieku kooperācijas attīstībai Latvijā, kā arī veicināt un nodrošināt lauksaimnieku stabilitāti un modernizāciju. Biedrībā apvienojušās 63 lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības.

The main cooperation partner of the Ministry of Agriculture in issues concerning development planning and support policy of cooperative societies providing agricultural services is the “Latvian Agricultural Cooperatives Association” (hereinafter – LACA), whose objective is to create an environment fostering the development of farmers cooperation in Latvia as well as to promote and ensure the stability and modernisation of farmers. The association includes 63 cooperative societies providing agricultural services.

Lauksaimnieku pašpārvalde

Self-government of the Farmers

Atbalsta pasākuma „Atbalsts lauku un lauksaimnieku biedrību un nodibinājumu un lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību attīstībai” ietvaros atbalsts tiek piešķirts nevalstiskajām organizācijām, lai iesaistītu lauku un lauksaimnieku biedrības un nodibinājumus lēmumu pieņemšanas procesā un nodrošinātu informācijas apriti starp valsts pārvaldes iestādēm, Eiropas Savienības institūcijām un lauksaimniekiem. Kopumā atbalsta pasākuma ietvaros sadarbības veicināšanai 2006. gadā piešķirts finansējums Ls 345 000.

2006. gadā valsts atbalsts tika piešķirts Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomei Ls 88 000 apmērā, līdzfinansējums Ls 48 000 apmērā tika piešķirts Latvijas lauksaimniecības organizāciju pārstāvja darbam Briselē un Ls 5000 – Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijai.

Efektīvu informācijas apmaiņu starp lauksaimnieku institūcijām un Zemkopības ministriju veic 2000. gadā izveidotā Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome (turpmāk – LOSP), kura ir dažādu valsts mēroga lauksaimniecības ražošanas un produkcijas pārstrādes nevalstisko organizāciju apvienojoša konsultatīva institūcija. Viens no LOSP uzdevumiem ir veicināt lauksaimnieku organizāciju diskusijas ar Zemkopības ministriju un citām valsts institūcijām aktuālajos lauksaimniecības jautājumos.

Ik gadu starp LOSP un Zemkopības ministriju tiek slēgtas sadarbības līgums par lauksaimnieku iesaistīšanu lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī atgriezeniskās saites nodrošināšanu par ministrijas pieņemtajiem lēmumiem. LOSP kā galvenā Zemkopības ministrijas konsultāciju partnera statuss lauksaimniecības un lauku attīstības jautājumos ir noteikts Lauksaimniecības un lauku attīstības likumā.

LOSP pārstāvji var piedalīties normatīvo aktu izstrādes darba grupās, kā arī virzīt priekšlikumus izmaiņām lauksaimniecības darbības regulējumos. Vismaz reizi mēnesī ražotājiem ir iespējams sanākt kopā, lai pārrunātu aktuālos jautājumus ar zemkopības ministru.

Šobrīd LOSP apvieno 47 ražotāju organizācijas, to skaitā piecas daudznozaru organizācijas, 34 nozaru asociācijas un astoņus asociētos biedrus.

Within the framework of the support measure “Support to rural and farmers associations and foundations and to development of cooperative societies providing agricultural services”, support is provided to non-governmental organisations with a view to involving rural and farmers associations and foundations in decision-making process and ensuring information exchange among public administration institutions, institutions of the European Union and farmers. Overall, 345 000 lats of financing were granted within the support measure to promote cooperation in 2006.

State support in the amount of 88 000 lats was granted to the Cooperation Council of Farmers Organisations, whereas co-financing in the amount of 48 000 lats was granted to the work of the representative of the Latvian agricultural organisations in Brussels and 5000 lats to the Latvian Food Companies Federation.

The Cooperation Council of Farmers Organisations (hereinafter – CCFO) established in 2000 ensures an effective information exchange between the farmers’ institutions and the Ministry of Agriculture. The Council is a consultative institution uniting non-governmental organisations of national agricultural producers and processors of different levels. One of the tasks of the Council is to promote discussions between the farmers’ organisations and the Ministry of Agriculture as well as other public institutions on topical agricultural issues.

A cooperation agreement between the CCFO and the Ministry of Agriculture concerning involvement of farmers in the decision-making process as well as ensuring feedback regarding the decisions taken by the Ministry is signed every year. The Law on Agriculture and Rural Development stipulates the status of the CCFO as the main consultation partner of the Ministry of Agriculture in agricultural and rural development issues.

Representatives of the CCFO can participate in working groups for drafting of legal acts as well as submit proposals for amendments to the regulatory acts on agriculture. Producers have the possibility to meet at least once a month and discuss the topical issues with the Minister for Agriculture.

Currently, the Cooperation Council of Farmers’ Organisations unites 47 producer organisations, including 5 multi-sectoral organisations, 34 sectoral associations and 8 associated members.

Kopš 2002. gada aprīļa ar Zviedrijas Zemnieku federācijas un Zemkopības ministrijas atbalstu tika izveidots LOSP Briseles birojs, kas nodrošina regulāru kontaktu uzturēšanu un informācijas apmaiņu ar COPA/COGECA un iespēju robežās ar Eiropas Komisijas amatpersonām, ES dalībvalstu lauksaimnieku nevalstisko organizāciju pārstāvniecībām un to vadītājiem.

Lai nodrošinātu diskusijas ar pārtikas ražotājiem un atsevišķām to organizācijām, Zemkopības ministrija kopš 2003. gada ir noslēgusi sadarbības līgumu ar Latvijas Pārtikas uzņēmumu federāciju (turpmāk – Federācija). Līgums paredz kopīgi veikt un organizēt pārtikas aprites politikas izstrādāšanu un nozares perspektīvo attīstību. Tāpat līgums paredz, ka Zemkopības ministrija pirms normatīvo aktu projektu izsludināšanas valsts sekretāru sanāksmē iepazīstina ar tiem Federāciju atzinuma sniegšanai, kā arī informē par ministrijas izveidotajām darba grupām, kas attiecas uz dzīvnieku produktu, pārstrādātu augļu un dārzeņu, vīna, spirta un alkoholisko dzērienu, ES ārējās tirdzniecības, Eiropas lauksaimniecības vadības un garantiju fonda u. c. sfērām.

Federācija, pamatojoties uz līguma nosacījumiem, aktuālu pārtikas nozares problēmu risināšanai reizi ceturksnī tiek ar zemkopības ministru, valsts sekretāri, galvenajiem ministrijas pārtikas nozares speciālistiem.

Lai nodrošinātu lauksaimnieku iesaistīšanos lēmumu pieņemšanas procesos ne tikai pēc to profesionālās piederības, bet arī pēc teritoriālā principa, ir izvēsta rajonu lauksaimnieku apvienību darbība ar mērķi nodrošināt tiešu informācijas apmaiņu starp lauku iedzīvotājiem, ministriju un LOSP, kā arī rajona, valsts un pašvaldību institūcijām. 2006. gadā Latvijā darbojās 23 rajonu lauksaimnieku apvienības.

Gan kooperatīvu, gan nevalstisko organizāciju atbalsts kopumā ir veicinājis arvien lielākas lauku iedzīvotāju daļas iesaistīšanos dažādu jautājumu risināšanā un paaugstinājis to informētības līmeni par ES lauksaimniecības politiku un Latvijas integrāciju tajā.

In April 2002, with the support of the Swedish Farmers Federation and the Ministry of Agriculture a Brussels office of the CCFO was established ensuring regular contacts and information exchange with the COPA/COGECA and, as much as possible, with officials of the European Commissions, representative offices of non-governmental organisations of the farmers of the EU Member State and the heads of those offices.

In order to encourage a discussion with food producers and certain organisations thereof, the Ministry of Agriculture signed a cooperation agreement with the Latvian Food Company Federation (hereinafter – Federation) in 2003. The agreement provides for joint implementation and organisation of the development of food chain policies and future development of the sector. The agreement also provides for the Ministry of Agriculture to submit any regulatory acts prior to their announcement at the meeting of the State Secretaries to the Federation to provide an opinion as well as notify of any working groups established by the Ministry concerning the areas of animal products, processed fruit and vegetables, wine, spirits and alcoholic beverages, EU external trade, European Agricultural Guidance and Guarantee Fund and others.

According to the provisions of the Agreement, the Federation meets the Minister of Agriculture, the State Secretary of the Ministry of Agriculture, leading food sector specialists of the Ministry once a quarter to address topical problems of the food sector.

In order to ensure involvement of farmers in the decision-making processes based on both their professional affiliation and also on the territorial principle, district associations of farmers were encouraged with a view to securing direct information exchange among the rural population, ministry and CCFO as well as district, national and local government institutions. In 2006, 23 district associations of farmers were operative in Latvia.

Both cooperative and non-government organisation support has overall encouraged the involvement of an increasingly larger proportion of the rural population in addressing various issues and raised the level of its awareness of the EU agricultural policy and Latvia's integration therein.

LAUKSAIMNIECĪBAS NOZARU ATTĪSTĪBA
DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL SECTORS

5. Lauksaimniecības nozaru attīstība

Development of Agricultural sectors

5.1. Kopsavilkums

Summary

Lauksaimniecības nozaru attīstības sadaļā ir apskatīts lopkopības un augkopības nozares situācijas vērtējums, kas raksturo nozari kopumā, ietverot cēloņus, nozari ietekmējošos faktorus, kuri kavējuši vai veicinājuši nozares attīstību. Tiek analizēti ražošanas rādītāji par pēdējiem trim gadiem, atzīmējot attīstības tendences, norādīti jaunie ES un nacionālie normatīvie akti, kā arī apskatītas ciltsdarba aktualitātes un attīstības tendences.

Prioritāra uzmanība 2006. gadā tika pievērsta piensaimniecības un liellopu gaļas ražošanas sektoram. Sadarbībā ar Mārketinga padomi 2006. gads tika pasludināts par liellopu gaļas gadu. Savukārt piensaimniecības nozarē izveidojās saspringta situācija. Ievērojami pieaugot piena izejvielas eksporta apjomam, samazinājās pārstrādei pieejamās vietējās izejvielas apjoms. Līdz ar to pieauga piena iepirkuma cenas. Taču, neskatoties uz to, 2006. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, nozares rādītāji bija uzlabojušies kā ražošanas un pārstrādes apjoma, tā produktivitātes ziņā. Cūkkopības sektorā gada beigās izveidojās kritiska situācija. Negatīvās cūkgaļas tirgus tendences bija radījušas augstās lopbarības graudu iepirkuma cenas, jo sausuma ietekmē pazeminājās graudu raža, eksporta ierobežojumi uz Krieviju un Ukrainu, kā arī citi faktori.

Apskatot nozares kopumā un analizējot statistikas datus visās nozarēs, varēja secināt, ka ražošanas apjoms ir stabils un pastāv potenciālas iespējas palielināt tirdzniecības apjomu. Mērķtiecīgi izmantojot ģenētiski augstvērtīgu vaislas materiālu, ir iegūta labākas kvalitātes gaļa, tādējādi veicinot nozaru stabilizēšanu un produkcijas konkurētspējas palielināšanu gan Latvijas, gan ārvalstu tirgū.

2006. gads augkopības nozarē iezīmējās ar ilgstoša sausuma periodu vasarā, kas atstāja būtisku ietekmi uz visu lauksaimniecības kultūraugu ražu. Lai atfīdzinātu lauksaimniekiem radušos zaudējumus, no valsts tika izmaksātas kompensācijas Ls 18,8 milj. apmērā.

2006. gadā Latvija ir sākusi dalību Eiropas Komisijas programmā vistrūcīgākajām personām, kuras mērķis bija izlietot ES dalībvalstīs esošos intervences produktus trūcīgo personu atbalstam. Programmas ietvaros 2006. gadā tika izdalīti 1 087 136 baltmaizes klaipi, no intervences krājumiem izlietojot 2 643,604 t kviešu.

Augļu un dārzeņu nozarē pagājušais gads raksturīgs ar Eiropas Savienības kopējās tirgus organizācijas (KTO) reformas sākšanu, kas paredzēja lielāku uzsvāri uz ražotāju organizāciju izveidi un attīstību, lai veicinātu nozares konkurētspēju un orientāciju uz tirgu. Latvija līdz šim nav izmantojusi Eiropas Savienības paredzēto atbalstu ražotāju organizācijām, jo līdz šim nav izveidojusies neviena ražotāju organizācija augļu un dārzeņu nozarē atbilstoši KTO nosacījumiem.

Ar 2005. gadu Eiropas Savienībā tika sākta cukura nozares reforma, kas paredzēja cukura ražošanas apjoma samazināšanos visās dalībvalstīs. Sarunās ar Eiropas Komisiju Latvija izteica bažas par nozares likteni un centās mīkstināt cukura reformas ietekmi uz Latvijas ekonomiku, iestājoties pret cukura sektora reformu. Tomēr Latvijai neizdevās panākt sev labvēlīgu situāciju. Cukura ražotāji kopīgi ar cukurbiešu audzētājiem, izvērtējot ES noteiktos jaunus cukura kopējā tirgus nosacījumus, secināja, ka, turpinot ražošanu, nespēs konkurēt jaunajā un atvērtais Eiropas Savienības un pasaules cukura tirgū zemo cenu, pieaugošo ražošanas izmaksu un Eiropas Savienības restrukturizācijas fonda lielo papildu maksājumu (no EUR 12 līdz 14 milj. gadā) dēļ. Rezultātā ražotāji 2006. gadā pieņēma lēmumu pārtraukt cukura ražošanu un saņemt atbalstu cukura rūpniecības restrukturizācijai.

Pēdējos gados strauji pieaugusi Eiropas Savienības uzmanība atjaunojamiem energoresursiem, tostarp biomasai ar mērķi maksimāli

The section Development of Agricultural Sectors contains situation assessment of the livestock production and crop farming sectors, describing the sector in general, including the reasons, factors having impact on the sector that have promoted or hindered its development. Production indicators for the past three years are being analyzed, marking the trends of development, the new EU and national legislative acts are indicated, and also the trends and current events of breeding reviewed.

In 2006 priority was given to milk and beef production sectors. In cooperation with the company Marketing Board the year 2006 was proclaimed a year of beef. But an inflammable situation arose in the milk production sector. As the export of milk raw materials increased, the available domestic milk raw materials diminished. Thus the milk purchase price also increased. Nevertheless, compared to the previous years the common indicators have improved both concerning production and processing, as well as productivity in 2006. A critical situation accelerated at the end of the year in the pig farming sector. The negative market trends for pork were caused by the high purchase prices for grain forage, as the crop yield had dropped due to extensive dryness periods. The causes for the negative trends were also export restrictions to Russia and the Ukraine and other factors.

Looking at the sectors together and analyzing the statistics data of all sectors one could conclude that the size of production is stable and that there is still potential for increase of sales. A better quality meat has been produced by a targeted use of a high quality genetic breeding material, thus promoting stabilization of the sectors and increasing the production competitiveness both in Latvian and foreign markets.

The 2006 was marked with an extensive periods of dryness in the plant growing sector, which made a significant impact on the yield of all agricultural cultivated plants. 18,8 million lats from the State Budget were paid to farmers to compensate the losses caused by the dryness.

In 2006 Latvia has started its participation in the European Commission programme for support of the most deprived persons, the aim of which is to use the intervention products of the EU countries for support of the poor. In the framework of the programme 1 087 136 loafs of bread were distributed in 2006, using 2 643,604 t intervention wheat for that purpose.

As regards the fruit and vegetable sector the last year was characterized by the reorganization kick-off of the EU Common Market Organization (CMO), which intended to put a stress on creation and development of producer organizations in order to promote competitiveness and market-orientation of the sector. Latvia has not used the support to producer organizations foreseen by the EU yet, because no producer organization compliant with the CMO terms has been established in the fruit and vegetable sector in Latvia.

Beginning 2005 a sugar reform was started in the EU, which involved reduction of sugar production in all EU member states. In the negotiations with the European Commission Latvia expressed its concerns about the future of the sector and tried to soften the impact of the reform on economy of Latvia, clearly stating its negative attitude towards the sugar reform. Nevertheless Latvia did not succeed to reach a more favorable situation for its sugar producers. Having reviewed and assessed the new EU common market conditions for sugar the sugar producers together with the sugar beet growers came to conclusion that they would not be able to compete in the new open EU and world markets due to the low prices, increasing production costs and the large additional payments to the EU restructuring fund (EUR 12 to 14 million/year) should they continued sugar production. In the result the producers made a decision to cease sugar production in 2006 and to profit from support to restructuring of the sugar production industry.

The EU focus on the renewable sources of energy, including biomass, has increase over the past few years. The aim of this focus is to reduce

samazināt Eiropas atkarību no fosilās enerģijas, kā arī samazināt vides piesārņojumu un pievērsties jautājumiem par globālām klimata pārmaiņām. Eiropas Savienība 2006. gadā pieņēmusi virkni svarīgu politikas dokumentu, tostarp ES stratēģiju biodegvielu jomā un atjaunojamo enerģiju ceļu karti. Arī Latvijā tika pieņemti vairāki svarīgi politiski dokumenti – „Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2007.–2016. gadam” un „Atjaunojamo energoresursu izmantošanas pamatnostādnes 2006.–2013. gadam”. Ar 2007. gadu Latvijā ieviesta ES atbalsta shēma enerģētisko kultūraugu audzētājiem 45 EUR/ha.

dependency of the EU on the fossil energy, as well as to reduce pollution and to address global climate change issues. The EU has issued a series of important policy documents in 2006, including the EU strategy on bio fuels and a road map of renewable energies. In Latvia also several important policy documents have been produced – “The basic concept of development of the energy sector for 2007 – 2016” and “The basic concept for the use of renewable energy sources for 2006 – 2013”. Beginning 2007 an EU support scheme for the growers of cultivated energy plants has been introduced in Latvia, providing support in the amount of 45 EUR / ha.

5.2. Piens un piena produktu ražošana Milk and Dairy Products

Latvijā piensaimniecība ir viena no lauksaimniecības pamatnozarēm. 2006. gadā tika saražotas 815 072 tonnas piena (to skaitā govju piens 812 133 tonnas) jeb par 0,6% vairāk, nekā iepriekšējā gadā (5.1. tabula).

Dairy farming is one of the basic sectors of agriculture in Latvia. 815 072 tons of milk (incl. 812 133 tons milk from cows) has been produced in 2006 in Latvia, which is for 0,6 % more than the previous year. (Table 5.1.).

5.1. tabula
Table 5.1.

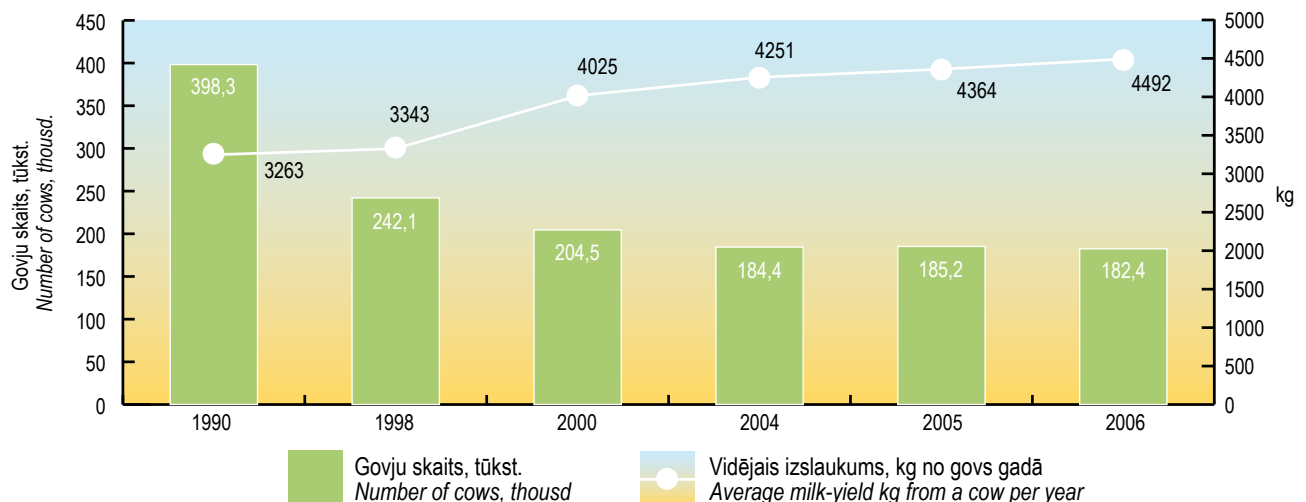
Piena bilance 2004.–2006. gadā (tūkst. t.)
Milk balance-sheet for 2004 - 2006 (thousand tons)

	2004	2005	2006
Atlikums gada sākumā, pārrēķināts pienā <i>Stocks at the beginning of the year, expressed in milk</i>	22,1	16,3	32,1
Resursi <i>Resources</i>			
Saražots piens un piena produkti, pārrēķinot pienā <i>Milk and milk products produced, expressed in milk</i>	786,4	810,3	815,1
Piena produktu imports, pārrēķinot pienā <i>Milk products import, expressed in milk</i>	85,1	80,5	120,7
Resursi kopā <i>Resources total</i>	893,6	907,1	967,8
Patēriņš <i>Consumption</i>			
Piena un piena produktu patēriņš, pārrēķināts pienā <i>Consumption of milk and milk products, expressed in milk</i>	733,3	670,6	617,7
t. sk. patēriņš iedzīvotāju uzturā <i>incl. human consumption</i>	599,3	542,1	502,0
t. sk. patēriņš lopbarībā <i>incl. consumption in feed</i>	134,0	128,5	115,7
Piena produktu eksports, pārrēķinot pienā <i>Milk products export, expressed in milk</i>	144,0	204,4	314,9
Kopā patērēts piens un piena produkti, pārrēķināti pienā <i>Total consumed milk and milk products, expressed in milk</i>	877,3	875,0	932,6
Atlikums gada beigās <i>Stocks at the end of the year</i>	16,3	32,1	35,2

Avots: CSP, LAD Source: CSB, RSS

2006. gadā piena ražošanas apjoms turpina pieaugt. Tomēr, salīdzinot ar iepriekšējā gada rādītājiem, pieaugums bijis neliels. Saražots par 0,5% piens vairāk nekā 2005. gadā. Nelielais pieaugums izskaidrojams ar slaucamo govju skaita samazināšanos. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, to skaits bija samazinājies par 0,2 tūkst. govju, turpretī 2005. gadā govju skaits salīdzinājumā ar 2004. gadu bija pieaudzis par 0,8 tūkst. govīm. Vidējais izslaukums 2006. gadā bija 4492 kg no govju jeb par 3% vairāk nekā 2005. gadā. Ražošanas efektivitātes ziņā 2006. gadā nozarē notikusi izaugsme (5.1. attēls).

Milk production kept growing in 2006, although compared to the previous year the increase was insignificant. 0,5% more milk was produced compared to 2005. The small increase can be explained by the decrease of the number of dairy cows. The number of dairy cows had decreased by 0,2 thousand compared to the previous year, whereas in 2005 the number of dairy cows had increased for 0,8 thousand cows compared to 2004. The average milk yield in 2006 was 4492 kg per cow or for 3% more than in 2005. As regards the production efficiency, it has increased in 2006 (Figure 5.1.)

Avots: CSP, LAD Source: CSB, RSS

5.1. attēls. Slaucamo govju skaita un vidējā izslaukuma dinamika Latvijā pa gadiem
Picture 5.1. Dynamics of dairy cow numbers and average milk yield in Latvia, yearly

Piensaimniecības sektorā jau vairākus gadus norisinās strukturālas pārmaiņas. Lielā mērā to veicināja valsts un ES piešķirtais atbalsts nozarei, kā arī kvotu sistēmas ieviešana. Ražotāji piesaista investīcijas ganāmpulku atjaunošanā (ieviešot produktīvākas, noturīgākas šķirnes), saimniecību modernizēšanā un paplašināšanā, kas radīja iespēju attīstīties piena sektoram. Paredzams, ka strukturālie pārkārtojumi turpināsies arī turpmākajos gados. Neskatoties uz pēdējo gadu pozitīvajām tendencēm, piensaimniecības sektors vēl arvien ir diezgan sadrumstalts. Ap 90% visu piena ražošanas saimniecību ir mazas (līdz piecām govīm), un šajās saimniecībās atrodas ap 37% Latvijas slaucamo govju ganāmpulka. Pēc CSP informācijas gada vidējais slaucamo govju skaits 2006. gadā bija 180 785 govīs (5.2. tabula).

Structural changes have been taking place in the dairy sector for several years already. It has been greatly facilitated by the State and EU support granted to the sector, as well as implementation of the milk quota system. Producers attract investments for renewal of herds (introducing more productive and enduring breeds), farm modernization and extension, which has allowed for the dairy sector to develop. It is expected that the structural rearrangements will continue in the next years, too. Regardless of the positive trends of the last years the dairy sector is still rather fragmented. About 90% of all dairy farms are small (up to 5 cows) and these farms hold about 37% of all dairy cows of Latvia. According to the CSB data the average number of dairy cows in 2006 was 180 785 (Table 5.2.).

5.2. tabula
Table 5.2.

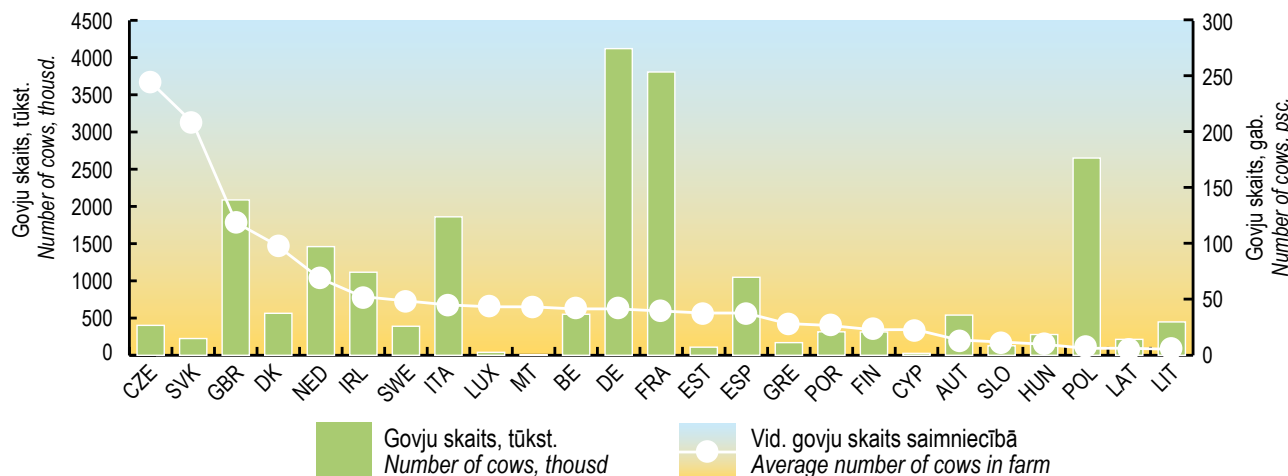
Visu veidu saimniecību grupējums pēc slaucamo govju skaita 2004.–2006.gadā
Division of farms by the number of dairy cows at their disposal in 2004 – 2006

Slaucamo govju skaits saimniecībā Number of dairy cows in a farm	2004				2005				2006			
	Saimniecības ar attiecīgo slaucamo govju skaitu Number of farms with the respective number of dairy cows		Slaucamās govīs grupā Number of dairy cows in the group		Saimniecības ar attiecīgo slaucamo govju skaitu Number of farms with the respective number of dairy cows		Slaucamās govīs grupā Number of dairy cows in the group		Saimniecības ar attiecīgo slaucamo govju skaitu Number of farms with the respective number of dairy cows		Slaucamās govīs grupā Number of dairy cows in the group	
	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%
1	32484	53,0	32484	17,5	32185	53,9	32185	17,4	22 991	51,8	22 991	12,7
2	15246	24,9	30492	16,5	14058	23,6	28116	15,2	10 655	24,0	21 310	11,8
3–5	8952	14,6	33978	18,3	8268	13,9	29227	15,8	5 884	13,3	22 991	12,7
6–9	2273	3,7	16401	8,9	2483	4,2	17557	9,5	2 038	4,6	15 478	8,6
10–19	1439	2,4	19112	10,3	1704	2,9	21730	11,7	1 692	3,8	24 171	13,4
20–29	372	0,6	8669	4,7	396	0,7	9263	5,0	459	1,0	11 701	6,5
30–49	223	0,4	8220	4,4	240	0,4	8755	4,7	300	0,7	11 898	6,6
50–99	147	0,2	9985	5,4	148	0,2	10065	5,4	206	0,5	14 755	8,2
100–199	50	0,1	7021	3,8	51	0,1	6659	3,6	80	0,2	11 077	6,1
200–299	26	0,0	6574	3,6	28	0,0	7006	3,8	34	0,1	8 627	4,7
300 >	27	0,1	12288	6,6	33	0,1	14612	7,9	34	0,1	15 786	8,7
Kopā Total	61239	100	185224	100	59594	100	185175	100	44 373	100	180 785	100

Avots: CSP Source: CSB

Latvijā 2006. gadā vidējais ganāmpulka lielums bija 3,97 govīs, kas ir viens no zemākiem rādītājiem Eiropas Savienības valstīs. (5.2. attēls).

The average dairy herd in 2006 in Latvia was 3,97 cows, which is one of the lowest indicators in the European Union. (Figure 5.2.).

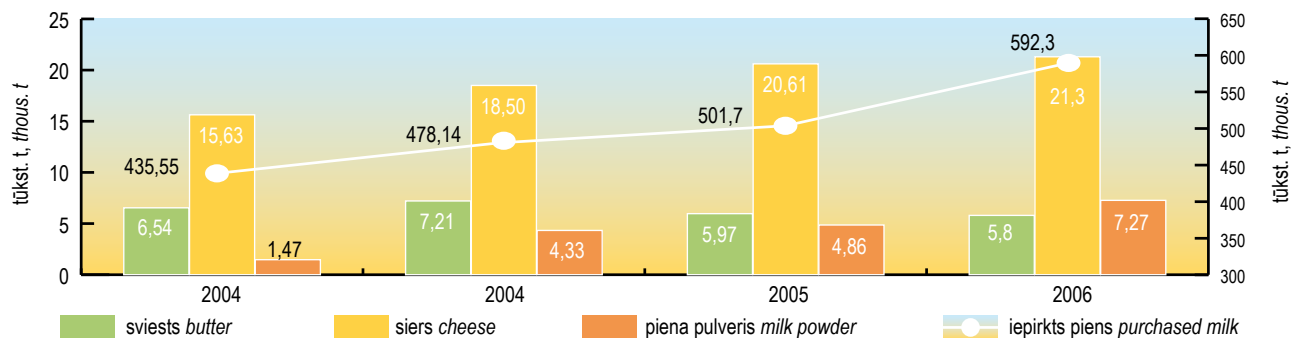
Avots: EK informācija Source: EC Information
5.2. attēls. ES-25 govju skaita un ganāmpulka salīdzinājums 2005/2006. gadā
Picture 5.2. EU-25 comparison of the number of cows and flocks in 2005/2006

Nozares izaugsmē noteicošais faktors bija tirgus iespējai un attīstībai. Ik gadus pieaug pārstrādes uzņēmumiem pārdotā piena īpatsvars, kas 2006. gadā bija 73% no iegūtā piena daudzuma, pārsniedzot 2005. gada iepirkumu par 18,4%, bet salīdzinot ar 2004. gadu, – par 24,2% (5.3. attēls). Šādu tendenci izraisīja gan piena iepirkuma cenu pieaugums, gan ražošanas un pārstrādes koncentrācija, sekmīgi attīstoties noteiktu piena produktu ražošanai.

No saražotā piena apjoma lopbarībai tika izlietotas 115 685 tonnas, bet uzturā patērētas 100 554 tonnas nepārstrādāta piena. Pārdotā nepārstrādātā piena apjoms 2006. gadā bija 593 514 tonnas. Pārdošanai tiešā tirdzniecībā pārstrādātas 2164 tonnas jeb par 20% mazāk, salīdzinot ar 2005. gadu, t. sk. krējuma ražošanai izlietojot 963 tonnas, siera ražošanai – 265 tonnas, sviesta ražošanai – 130 tonnas. Ieņēmumi no pārdotā piena sasniedza Ls 99,1 milj., kas par 12,4 milj. pārsniedza 2005. gada rādītāju. Ieņēmumi no pārdošanai pārstrādātā piena bija Ls 880,5 tūkst.

Market possibilities and development have been the main growth factors of the sector. The amount of milk sold to milk processing enterprises increases every year. In 2006 it amounted to 73% of the total milk produced and exceeded the respective indicators of 2005 for 18,4%, but compared to 2004 – for 24,2% (Figure 5.3.). This trend was caused both by the increase of milk purchase prices and by concentration of production and processing in the result of successful development of production of certain milk products.

115 685 tons of the total produced milk have been used in feed, but 100 554 tons of non-processed milk have been used in human consumption. 593 514 tons of non-processed milk have been sold in 2006, which is by 20% less compared to the 2005. 2164 tons of milk have been processed for direct sales, incl. 963 for production of cream, 265 tons for cheese, 130 tons for butter, which is by 20% less compared to the figure of 2005. Income from the milk sales reached LVL 99,1 million increasing the income of 2005 by LVL 12,4 million. Income from the milk processed for sale constituted 880,5 thousand lats.

Avots: CSP, LPCS Source: CSB, LPCS

5.3. attēls. Piena iepirkums un galveno piena produktu ražošana 2004.–2006. gadā

Figure 5.3. Milk purchase amounts and production of the key main milk products in 2004-2006

Galvenās izmaiņas piena produktu ražošanā 2006. gadā, salīdzinot ar 2005. gadu, bija sviesta ražošanas apjoma samazināšanās par 3% un siera ražošanas apjoma pieaugums par 3%. Pēc LPCS informācijas, par 92% pieaugusi piena pulvera ražošana, galvenokārt uz pilnpiena pulvera rēķina. Pēdējos gadus sviesta un siera ražošanas tendences palikušas nemainīgas. Saldējuma ražošanā izteiktas pieauguma tendences nebija. Konkurences palielināšanās piena produktu grupās vietējā un starptautiskā mērogā motivē Latvijas piena produktu ražotājus attīstīt konkurētspējīgāku produktu ražošanu, kā arī veikt ražošanas koncentrāciju lielākajos uzņēmumos un investēt uzņēmumu specializācijā. Tas rada iespēju palielināt noteiktu produktu ražošanu, kā arī samazināt to ražošanas izmaksas un palielināt piena iepirkuma cenas. Sviesta un jo īpaši siera ražošanas apjomu lielā mērā nosaka arī cenu un pieprasījuma situācija pasaules tirgū (5.3. tabula).

The main changes in production of milk products in 2006 compared to 2005 were the 3% decrease of butter production volume and the 3% cheese production increase. According to the Latvian Dairy Committee (LDC) the milk powder production has increased by 92%, mainly on account of the whole milk powder. The trends of butter and cheese production have remained unchanged over the past years. No significant growth trends have been observed in ice-cream production. The increased competition for milk product groups in the local and international scale motivates the Latvian milk product producers to develop production of more competitive products, as well as to concentrate production in the largest enterprises and invest in specialization of enterprises. This allows increase production volume of certain products, as well as to reduce their production costs and increase the milk purchase prices. Production volume for butter and especially for cheese is also greatly determined by the price and demand situation in the world market. (Table 5.3.).

5.3. tabula
Table 5.3.

Svarīgāko piena produktu ražošana un pārdošana 2004.–2006. gadā

Production and sales of the key milk products in 2004-2006

	2004		2005		2006	
	Saražots, tūkst. t Produced, thousand tons	Pārdotās produkcijas vērtība Ls milj. Value of the sold products, million LVL	Saražots, tūkst. t Produced, thousand tons	Pārdotās produkcijas vērtība Ls milj. Value of the sold products, million LVL	Saražots, tūkst. t Produced, thousand tons	Pārdotās produkcijas vērtība Ls milj. Value of the sold products, million LVL
Sviests Butter	7,21	10,32	5,97	9,66	5,78	9,65
Siers Cheese	18,50	31,11	20,61	39,10	21,27	43,20
Piena pulveris* Milk powder*	4,33	6,24	4,86	7,29	7,27	n.d.

Avots: CSP, LPCS* Source: CSB, LPCS*

2006. gadā pēc LPCS informācijas pārējo piena produktu ražošanā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, vērojams pieaugums dzeramajam pienam – par 1,6%, skābpiena dzērieniem – par 7,4%, biezpienam – par 7,8%. Samazinājums vērojams atsevišķu citu produktu ražošanas apjomā. Šo produktu ražošanas apjomu ietekmē galvenokārt iekšējā tirgus faktori (5.4. tabula).

According to the LDC data, an increase can be observed in production of other milk products in 2006 compared to the previous year – by 1,6% for fresh milk, by 7,4% for fermented drinks, by 7,8% for cottage cheese. Slight decrease can be observed in production volumes of some other products. Production volumes of these products are mainly influenced by internal market factors. (Table 5.4.).

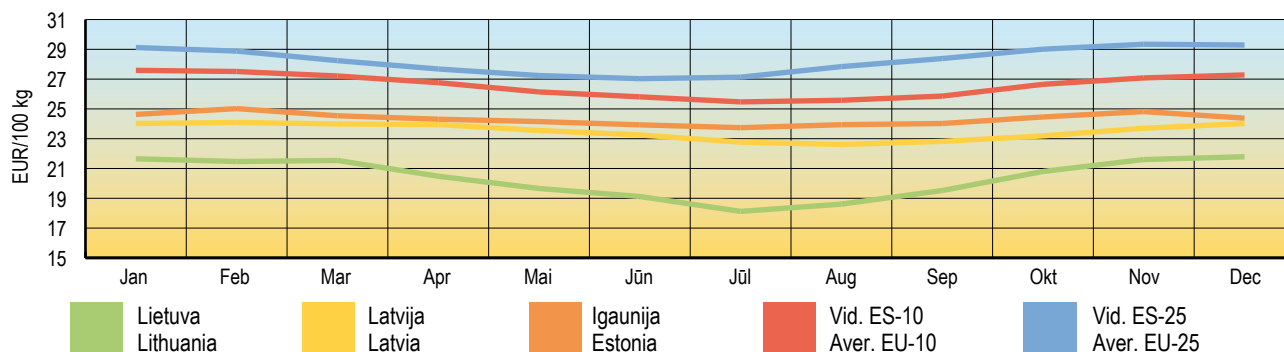
5.4. tabula
Table 5.4.Pienu produktu ražošanas 2004.–2006. gadā, tonnās
Production of milk products, tons, in 2004-2006

Produktu ražošanas Production	2004	2005	2006
Piens Milk	62 974	72 573	73 750
Skābpiena dzērieni Fermented drinks	22 787	22 289	23 948
Krējums, salds Fresh cream	2 808	3 059	4 581
Krējums, skābs Sour cream	15 424	16 185	15 747
Biezpiens, treknais Cottage cheese products	2 700	2 757	2 975
Jogurts Yogurt	6 998	8 536	7 277
Biezpiena izstrādājumi Cottage cheese products	594	1 307	1 430
Biezpiens, vājpiena Skimmed cottage cheese	3 453	3 565	3 092
Saldējums Ice-cream	13147	12949	13398

Avots: LPCS Source: LPCS

2006. gadā vidējā pienu iepirkuma cena turpināja pieaugt, sasniedzot 162,77 Ls/t līmeni, kas ir par 7,6 Ls/t jeb 4,8% augstāka nekā vidējā iepirkuma cena 2005. gadā. Kopš 2004. gada vidējā iepirkuma cena pienam Latvijā ir pieaugusi par 24,2%. Lietuvā iepirkuma cenas ir ievērojami zemākas, turpretī Igaunijā nedaudz augstākas nekā Latvijā. Salīdzinot ar ES vidējo svērto pienu iepirkuma cenu (DG AGRI dati), Latvijā pienu iepirkuma cena 2006. gada laikā svārstījās 80 līdz 84% robežās, augstāko rādītāju 86% sasniedzot 2006. gada maijā un jūnijā. Tomēr kopumā pa gadiem ES pienu iepirkuma cenām ir tendence samazināties saistībā ar tirgus un eksporta atbalsta samazinājumu gatavai produkcijai. Salīdzinot ar iepirkuma cenām ASV un Jaunzēlandē, kas kopā ar ES ir lielākie pasaules pienu tirgus dalībnieki, iepirkuma cena Latvijā 2006. gada decembrī bija attiecīgi 93,7% un 142% līmenī (5.4. attēls).

The average purchase price for milk kept increasing in 2006 reaching the level of 162,77 LVL per ton, which is for 7,6 LVL per ton or 4,8% higher than the average purchase price in 2005. Since 2004 the average purchase price for milk in Latvia has increased by 24,2%. Purchase prices in Lithuania are considerably lower, but in Estonia they are slightly higher than in Latvia. Comparing to the average weighed milk purchase price in EU (according to DG AGRI data), the milk purchase price in Latvia varied between 80% to 84%, reaching the highest point of 86% in May and June 2006. Although looking by the years the EU milk purchase prices tend to decrease due to decrease of market and export support for ready-made products. If compared to the milk purchase prices in USA and New Zealand, which together with the EU are the biggest world milk market players, purchase prices in Latvia was 93,7% and 142% accordingly in December 2006. (Figure 5.4.).

Avots: LPCS Source: LPCS

5.4. attēls. Vidējās pienu iepirkuma cenas Baltijā un Eiropas Savienībā 2006. gadā, EUR/100 kg
Picture 5.4. Average milk purchase prices in the Baltic States and EU EUR/100 kg in 2006Ciltšdarbs
Breeding

Pēc Lauksaimniecības datu centra (LDC) datiem, dzīvnieku reģistrā uz 2006. gada 1. janvāri Latvijā bija reģistrēti 397 658 liellopi, t. sk. 174 334 slaucamās govīs, 62 165 liellopu ganāmpulki, t. sk. 49 924 slaucamo govju ganāmpulki.

According to the Agricultural Data Center (ADC) data there were 397 658 bovine animals, incl. 174 334 suckler cows, 62 165 bovine herds, incl. 49 924 suckler cow flocks registered on 1st January 2006 in Latvia.

5.5. tabula
Table 5.5.Govju ganāmpulku kvalitāte 2004.–2006. gadā
Quality of dairy cow herds in 2004 – 2006

	2004	2005	2006
Govju skaits pārraudzībā, tūkst. Number of cows under milk monitoring thousd.	104,0	111,4	118,9
Vidējais izslaukums no govīm, kg/gadā* Average milk yield per cow, kg/year*	4251	4364	4492
Vidējais izslaukums no govīm pārraudzībā, kg/gadā Average milk yield per cow under monitoring, kg/year	4936	5084	5296
Piena tauki govīm pārraudzībā, % Milk fat for cows under milk monitoring, %	4,44	4,38	4,42
Piena olbaltums govīm pārraudzībā, % Milk proteins for cows under monitoring, %	3,34	3,32	3,29

Avots: LDC, *CSP Source: ADC, *CSB

Salīdzinot pārraudzības rezultātus par pēdējiem trim gadiem, 2006. gadā tika sasniegts augsts pārraudzības izslaukums, vidēji no govju izslaucot 5296 kg piena jeb par 212 kg vairāk nekā iepriekšējā gadā. Salīdzinot govju skaita izmaiņas pārraudzībā ar iepriekšējiem gadiem, redzams, ka govju skaits pārraudzībā turpina pieaugt un uz 2006. gada 30. septembri tas sasniedzis 118,9 tūkstošus govju, t. i., par 7,5 tūkstošiem vairāk nekā iepriekšējā pārraudzības gadā. Tas nozīmē, ka ganāmpulka īpašnieki arvien vairāk izmanto pārraudzības informāciju sava ganāmpulka veiksmīgai attīstībai, saprot un novērtē pārraudzības darba nepieciešamību ganāmpulka veiksmīgam menedžmentam (5.5. tabula).

Pārraudzībā atrodas dažādu šķirņu govju, un to vidējais izslaukums, olbaltumvielu un tauku saturs ir atšķirīgs (5.6. tabula).

Comparing the milk monitoring data for the last three years, a high productivity figure under milk monitoring was reached in 2006 – on average 5296 kg milk per cow, which is for 212 kg more than in the previous year. Comparing the dynamics of cow number under milk monitoring over last years, it can be observed that the number of cows under milk monitoring increases, reaching 118,9 thousand cows on 30th September 2006, which is for 7,5 thousand more than in the previous monitoring year. This means that the herd owners more frequently use the monitoring information for successful development of their herds, that they understand and appreciate the necessity of the monitoring for successful management of their herds (Table 5.5.).

There are different breeds of cows under milk monitoring programme and their average milk yield, content of protein and fat is different. (Table 5.6.).

5.6. tabula
Table 5.6.

Pārraudzībā esošo dažādo šķirņu govju produktivitāte 2004.–2006. gadā
Productivity of the different breeds of cows monitored in 2004 – 2006

Govju šķirne Cow breed	Slēgto laktāciju skaits Number of completed lactation			Izslaukums no govju, kg/gadā Milk yield per cow, kg/year			Piens olbaltums, % Milk proteins, %			Piens tauki, % Milk fat, %		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Latvijas brūnā Latvian brown	37369	68404	65656	4831	4886	4926	3,29	3,36	3,33	4,48	4,46	4,45
Holšteinas melnraibā Holstein black-and-white	16331	28780	30622	5601	5692	5854	3,16	3,23	3,20	4,25	4,26	4,24
Angleras Angler	215	384	385	6058	5978	6121	3,30	3,38	3,38	4,68	4,72	4,65
Dānijas sarkanā Danish red	140	257	349	5374	5408	5504	3,30	3,35	3,32	4,41	4,47	4,45
Zviedrijas sarkanraibā Swedish red-speckled	124	243	343	5527	5677	5667	3,24	3,33	3,30	4,34	4,27	4,51
Holšteinas sarkanraibā Holstein red-speckled	473	956	1099	5497	5538	5654	3,23	3,30	3,28	4,36	4,36	4,34
Latvijas zilā Latvian blue	75	205	264	4471	4386	4412	3,28	3,36	3,34	4,42	4,36	4,38

Avots: LDC Source: LDC

Latvijas slaucamo govju ganāmpulku pārsvarā veido Latvijas brūnās šķirnes govju (68% no kopējā slaucamo govju skaita) ar vidējo izslaukumu 4926 kg, tauku saturu 4,45% un olbaltumu 3,33%. Holšteinas melnraibās šķirnes govju ir 28% no kopējā slaucamo govju skaita. Salīdzinot ar 2005. gadu, pieaugusi produktivitāte gadā – par 162 kg no govju. Analizējot 2006. gadu pārraudzības šķirņu griezumā, vislabākie rādītāji ir Angleras šķirnei ar vidējo izslaukumu 6121 kg, piena tauku saturu 4,65% un olbaltumu saturu 3,38%, bet šīs šķirnes dzīvnieku skaits, salīdzinot ar kopējo pārraudzības ganāmpulku valstī, nav liels.

Mērķtiecīga ciltsdarba rezultātā, izmantojot augstvērtīgus vaislas dzīvniekus, uzlabojies genofonds. Latvijā piena lopkopībā darbojas divas šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas – Latvijas Šķirnes dzīvnieku audzētāju savienība un Latvijas Holšteinas šķirnes lopu audzētāju asociācija. Organizācijas efektīvi darbojas, un ganāmpulkos sasniegti augsti govju produktivitātes rādītāji. Latvijas Holšteinas šķirnes lopu audzētāju asociācijas biedru ganāmpulku govju vidējais izslaukums 2006. gadā bija 7551 kg, Latvijas Šķirnes dzīvnieku audzētāju savienības biedru ganāmpulku govju vidējais izslaukums – 6459 kg.

The milking cow herd flock of Latvia is mainly constituted of the Latvian brown breed 68% of the total number of milking cows, with the average milk yield of 4926 kg, contents of fat 4,45% and proteins 3,33%. The Holstein black-and-white cows constitute 28% of the total number of cows. Productivity has increased for 162 kg per cow compared to the previous year. Analyzing the data of 2006 from the breed aspect, the best indicators are for the Anglerian breed with the average milk-yield 6121 kg per cow, milk fat content of 4,65% and protein content 3,38%, but the number of animals of the breed, compared to the total number of animals monitored in the country, is not big.

The genetic fund has been improved by a targeted use of breed animals. There are two pedigree animal breeding organizations working in Latvia – The Latvian Pedigree Animal Breeding Union and The Association of Holstein Breed Cattle Breeders. Both organizations work effectively and high productivity indicators of the herds have been reached. The average milk yield of cows belonging to the herds of the Association of Holstein Breed Cattle Breeders members was 7551 kg per cow in 2006, but the average milk yield of cows belonging to the herds of the Latvian Pedigree Animal Breeding Union members was 6459 kg.

Piena kvotu sistēma Milk quota system

Piena kvotu sistēma Latvijā tika ieviesta ar 2004. gada 1. maiju pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā. Piena kvotu sistēma nodrošināja precīzu piena ražošanas un realizācijas uzskaiti un kontroli kā no kvantitatīvā, tā kvalitatīvā aspekta, nodrošinot priekšnoteikumus piena ražošanas pārstrukturēšanai.

Latvijas kopējā piena kvota laikposmam līdz 2015. gadam – 728 647 tonnas jeb 60% no iestāšanās sarunās pieprasītā apjoma. Kopš 2005./2006. kvotas gada, pamatojoties uz sekmīgi veiktajiem pārstrukturēšanās pasākumiem piena ražošanā, Latvijas piena kvota tika palielināta par 33 253 tonnām. Kopējās kvotas sadalījums starp piegādes kvotu un tiešās tirdzniecības kvotu var mainīties katru gadu atkarībā no ražotāju reģistrētajiem kvotu pārveidošanas darījumiem.

Piegādes kvota veido 98% no kopējās piena kvotas. Piegādes

The milk quota system has been introduced in Latvia on 1st May 2004, after Latvia joined the European Union. The milk quota system has ensured a precise accounting and control of milk production and sales both from the quantitative and the qualitative aspect, thus providing preconditions for restructuring of milk production.

The total milk quota for Latvia for the period until 2015 is 728 647 tons or 60% of the volume requested during accession negotiations. Since the 2005/2006 quota year the milk quota for Latvia was increased for 33 253 tons due to successful restructuring measures carried out in the milk production sector. Division of the total quota between the delivery and direct sales quotas can be changed every year depending on the registered quota conversions requested by producers.

To date the delivery quota constitutes 98% of the total milk quota. Fulfill-

kvotas izpilde 2006./07. kvotas gadā sasniedza 88,5%, tiešās tirdzniecības kvotas izpilde – 71,2%. Tiešās tirdzniecības kvotas apjoms ar katru gadu samazinās. Tas izskaidrojams ar ražotājiem labvēlīgo piena iepirkuma cenu pieauguma tendenci. Kvotu darījumu rezultātā kopš kvotu ieviešanas Latvijā piegādes kvota ir palielinājusies par 53%, savukārt tiešās tirdzniecības kvota samazinājusies par 94%. Valsts rezervi no katra kvotas veida nemainīgi tiek paredzēti 1%. (5.7. tabula).

ment of the delivery quota in 2006/2007 quota year reached 88,5%, and fulfillment of direct sales quota was 71,2%. The volume of the direct sales quota decreases every year. This can be explained by the tendency of increasing milk purchase price favorable for the producers. In the result of quota transactions, the delivery quota has increased for 53% since introduction of quotas in Latvia, but the direct sales quota has decreased for 94%. The national reserve stipulates 1% of each quota type. (Table 5.7.).

5.7. tabula
Table 5.7.

Latvijai piešķirtā piena kvota pa gadiem (uz kvotas gada sākumu), tūkst. tonnu
Milk quota for Latvia by years (on the beginning of quota year), thousand tons

Kvota Quota	Uz 01.05.04. On 01.05.04.	2004./05.	2005./06.	2006./07. un turpmāk and after
Kopējā valsts kvota, t. sk.: Total quota for the country, incl.:	695 395	695 395	695 395 (+33 253)	728 647
piegādes kvota delivery quota	468 943	631 856	710 821	715 404
kvotas izpilde, % quota fulfillment, %	nav none	73	83	89,6
palielinājums pret iepriekšējo periodu, % increase compared to the previous period, %	nav none	35	7,2	0,6
tiešās tirdzniecības kvota direct sales quota	226 452	63 539	17 826	12 244
kvotas izpilde, % quota fulfillment, %	nav none	16	55	71,2
samazinājums pret iepriekšējo periodu, % decrease compared to the previous period, %	nav none	71	72	31,3

Avots: LDC Source: LDC

Latvija joprojām nepārsniedz noteikto valsts piena kvotu, taču piegādes kvotas pieauguma un izpildes rādītāji ļauj prognozēt, ka tuvāko gadu laikā Latvija varētu sasniegt kvotas izpildi pilnā apmērā, kā rezultātā Latvijai īpaši aktuāls būs jautājums par piena kvotu atcelšanas iespēju, par ko diskusiju dalībvalstu starpā sākusī Eiropas Komisija.

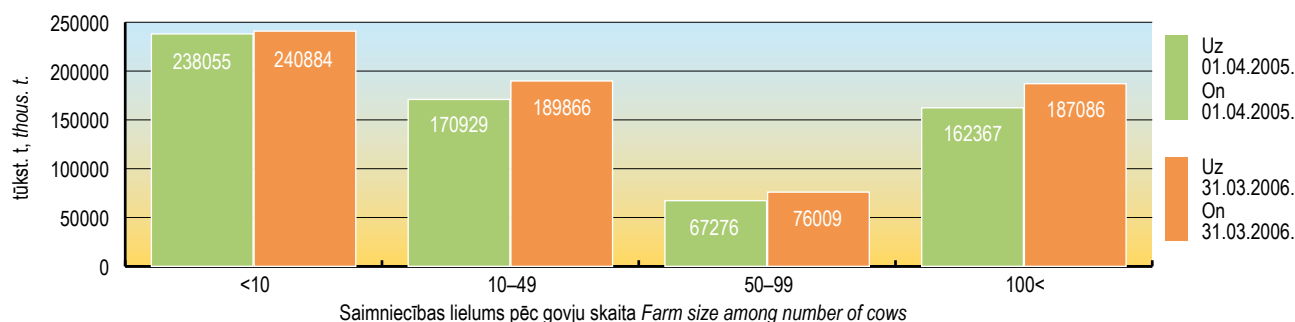
2006./07. kvotas gada beigās Latvijā bija reģistrēti 21 181 aktīvs piena ražotājs (kvotas īpašnieks) un 67 aktīvi atzītie piena pircēji (piena savākšanas, apstrādes un pārstrādes uzņēmumi). Pārtikas un veterinārā dienesta atzīto piena savākšanas, apstrādes un pārstrādes uzņēmumu skaits – 57.

Positīvo strukturālo uzlabojumu tendences atspoguļojas arī kvotas sadalījumā pa piena ražošanas saimniecībām. Joprojām lielāko kvotas daļu apsaimnieko mazās saimniecības ar govju skaitu līdz desmit, taču laikā no 2005. gada 1. aprīļa līdz 2006. gada 31. martam ir pieaudzis kvotas apjoms saimniecībās, kurās ir vairāk par desmit govīm (5.5. attēls).

Latvia still does not exceed the milk quota, but the figures of delivery quota increase and fulfillment allow speculations that in coming years Latvia could reach complete fulfillment of the quota. This would mean that Latvia could be very interested in the possibility of abolition of milk quotas. Such a discussion among the member states has been initiated by the European Commission.

By the end of 2006/2007 quota year there were 21 181 active milk producers (quota holders) and 67 active approved milk purchasers (milk collection, processing and production enterprises) registered in Latvia. The number of the milk collection, processing and production enterprises approved by the Food and Veterinary Service is – 57.

The trends of the positive structural improvements are also reflected in the division of quota among the milk producing farms. The largest part of quota is still being managed by the small farms having less than 10 cows, but during the period from 1st April 2005 to 31st March 2006 the amount of quota has grown for the farms with more than 10 cows. (Figure 5.5.).

Avots: LDC Source: LDC

5.5. attēls. Piena kvotas sadalījuma struktūra pa saimniecību lieluma grupām 2004./05. un 2005./06. kvotas gada sākumā
Figure 5.5. Structure division of milk quota among the farm size groups at the beginning of 2004/2005 and 2005/2006 quota years

Atbalsts piena piegādēm izglītības iestādēs Support to milk supply to educational establishments

Latvijā 2006. gadā bija pieejams ES atbalsts tirgus veicināšanas pasākumiem „Skolas piena” programmas ietvaros. Programmas atbalsta pretendenti ir pirmsskolas izglītības, pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes. ES atbalsts sniedz iespēju vispārējās izglītības iestāžu audzēkņiem saņemt 200 vai 250 ml piena vai noteiktu piena produktu dienā par pazeminātu cenu. Maksimālas cenas noteiktas ar aprēķinu, lai ieņēmumi no piena pārdošanas atbalsta programmas ietvaros atbalsta pretendenta segtu starpību starp produkta pašizmaksu (realizācijas cenu, ieskaitot piegādes izmaksas) un ES atbalstu konkrētām

EU support for market promotion measures in the framework of the “School milk” program was available in 2006 in Latvia. Pre-school educational establishments, elementary and secondary schools can apply for the programme support. The EU support gives the opportunity to the pupils in the general educational establishments to receive 200 or 250 ml milk or certain milk products a day at a reduced price. The maximum prices have been set with the consideration that the income from the milk sales in the framework of the support programme would cover the difference between the amount of the EU support for the specific product and the product's cost price (sales price

piena produktam. Ministru kabineta 2006. gada 3. janvāra noteikumi Nr. 21 "Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2006. gadā un tā piešķiršanas kārtību" paredzēja līdzfinansējumu valsts atbalsta veidā 2006. gadam bezmaksas piena (maksimāli 250 ml piena dienā) nodrošināšanai pirmsskolas izglītības un vispārējās izglītības iestādēs 1. līdz 4. klases audzēkņiem. Tika veikta informatīvā un reklāmas kampaņa, lai informētu izglītības iestādes un pašvaldības par iespēju piegādāt pienu lētāk, izmantojot ES un valsts atbalstu, veidotu skolu vadības pozitīvu attieksmi pret programmu "Skolas piens", informētu Latvijas iedzīvotājus par piena produktu vērtīgajām īpašībām, veicinātu piena un piena produktu regulāru lietošanu uzturā.

including transportation) to the supplier. The Regulations of the Cabinet of Ministers No.21 dated 3rd January 2006 "Regulations on the State Support to the Agriculture in 2006 and allocation procedure" stipulated a co-financing in the form of a state support for provision of free milk (max 250 ml per child a day) at pre-school educational establishments and at elementary schools for pupils of grades 1 – 4. An informative advertising campaign was carried out in order to inform the educational establishments and municipalities about the possibility to purchase milk at cheaper prices using the EU and the state support, as well as to have the schools' management's positive interest for the "School milk" programme, to inform the Latvian society about the valuable features of milk and to promote a regular usage of milk in everybody's diet.

5.8. tabula
Table 5.8.

„Skolas piena” programmas realizācija 2004./2005.–2006./2007. gadā
Implementation of the "School milk" programme in 2004/2005–2006/2007

Mācību gadi School year	2004./2005.	2005./2006.	2006./2007. uz on 29.12.2006.
Iesniegumi apstiprinājuma saņemšanai Applications for approval	16	119	31
Apstiprināti uzņēmumi Number of approved enterprises	12	104	29
Iesniegumi atbalsta saņemšanai Number of applications for support	48	388	146
Pretendenti, kas iesaistās programmā Applicants enrolling the programme		59	80
Iesaistītas izglītības iestādes Involved educational establishments	13	786	459
Piegādātā piena daudzums, t Volume of milk supplied, t		953,887	274,336
Izmaksāta summa (ES un valsts atbalsts), Ls Amount paid (EU and national support), LVL	3 187,5	166 555	12 886
ES atbalsts EU support	2 988,3	44 066	5 335
Valsts atbalsts State support	199,2	122 489	7 551

Avots: LAD Source: RSS

„Skolas piena” programmā iesaistīto izglītības iestāžu skaits 2005./2006. mācību gadā ievērojami palielinājās pēc reklāmas kampaņas, piensaimnieku aktīvas iesaistīšanās un veiksmīgas pieredzes iepriekšējā gadā. Tomēr vienam no piena pārstrādes uzņēmumiem radās problēmas ar programmas administrēšanu liela apkalpojamo izglītības iestāžu skaita dēļ. Uzņēmums nolēma turpināt piena piegādes tikai dažām izglītības iestādēm. Pārējās iestādes vai nu atrada citus piena uzņēmumus, vai arī pašas ieguva atbalsta pretendenta statusu un turpināja programmas realizēšanu. Bet daļa iestāžu programmu neturpināja, ar ko galvenokārt arī ir izskaidrojams iesaistīto izglītības iestāžu skaita samazinājums 2006./2007. mācību gadā (5.8. tabula).

The number of educational establishments involved in the „School Milk” programme increased significantly in the school year 2005/2006 after the advertising campaign, the active involvement of the milk farmers and successful experience of the previous year. Though, one of the milk processing enterprises had problems concerning administration of the programme due to the large number of schools to be served. The enterprise decided to continue milk supplies only to few schools. The rest schools either found other enterprises or acquired the support applicant's status and continued implementation of the programme. Some schools withdrew from the programme, thus causing decrease of the number of schools involved in the programme in the school year 2006/2007 (Table 5.8.).

Galvenie normatīvie akti
The key normative enactments

Lai nodrošinātu piena un piena produktu KTO ieviešanu Latvijā, 2006. gadā tika izstrādāti šādi tiesību akti:

Ministru kabineta 2006. gada 3. janvāra noteikumi Nr. 21 "Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2006. gadā un tā piešķiršanas kārtību";

2006. gada 14. novembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 932 „Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga ES atbalstu piena produktu piegādei, kas paredzēti izglītojamiem vispārējās izglītības iestādēs”;

Ministru kabineta 2006. gada 17. oktobra noteikumi Nr. 857 „Grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 15. aprīļa noteikumos Nr. 315 "Kārtība, kādā tiek veikti darījumi ar piena kvotām, šo kvotu administrēšanas un kontroles kārtība, kā arī soda naudas aprēķināšanas un iekasēšanas kārtība”.

ES 2006. gadā izstrādātie normatīvie akti, kas attiecas uz piena un piena produktu kopējā tirgus organizāciju:

Komisijas 2006. gada 2. jūnija Regula (EK) Nr. 832/2006 par Padomes Regulas (EK) Nr. 1788/2003 I pielikumā 2005./2006. gadam noteikto valsts references daudzumu sadalīšanu piegādēs un tiešajā tirdzniecībā;

Komisijas 2006. gada 22. jūnija Regula (EK) Nr. 927/2006 par Padomes Regulas (EK) Nr. 1788/2003 1. panta 4. punktā minētās īpašās restrukturizācijas rezerves piešķiršanu;

Komisijas 2006. gada 28. augusta Regula (EK) Nr. 1281/2006, ar ko 2005./2006. tirdzniecības gadam paredz atkāpes no Regulas (EK) Nr. 595/2004 attiecībā uz termiņu, kurā pircēji un ražotāji maksā piena un piena produktu maksājumu;

In order to ensure implementation of the CMO for milk and milk products in Latvia the following legislative acts have been adopted in 2006:

The Regulations of the Cabinet of Ministers No. 21 dated 3rd January 2006 "Regulations on the State Support to the Agriculture in 2006 and allocation procedure";

The Regulations of the Cabinet of Ministers No. 932 of 14th November 2006 „Procedure for allocation, administration and supervision of EU support for supply of milk products for pupils in educational establishments”;

The Regulations of the Cabinet of Ministers No. 857 of 17th October 2006 „Amendments to the Cabinet of Ministers regulations No. 315 dated 15 April 2004 "Procedure for milk quota transactions, administration and control procedure of the quotas, as well as calculation and collection procedure of the levy”.

The EU normative enactments of 2006 related to the Common Market organization for milk products:

Commission Regulation (EC) No. 832/2006 of 2nd June 2006 on the division between deliveries and direct sales of national reference quantities fixed for 2005/2006 in Annex I to Council Regulation (EC) No 1788/2003;

Commission Regulation (EC) No. 927/2006 of 22nd June 2006 on the release of the special restructuring reserve provided for in Article 1(4) of Council Regulation (EC) No 1788/2003

Commission Regulation (EC) No. 1281/2006 of 28th August 2006 derogating for 2005/06 from Regulation (EC) No 595/2004 as regards the time limit by which purchasers and producers must pay the levy on milk and milk products;

Padomes 2006. gada 18. septembra Regula (EK) Nr. 1406/2006, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 1788/2003, ar ko nosaka maksājumu piena un piena produktu nozarē;

Komisijas 2006. gada 4. oktobra Regula (EK) Nr. 1468/2006, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 595/2004, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērojama Padomes Regula (EK) Nr. 1788/2003, ar ko nosaka maksājumu piena un piena produktu nozarē.

Council Regulation (EC) No. 1406/2006 of 18th September 2006 amending Regulation (EC) No 1788/2003 establishing a levy in the milk and milk products sector;

Commission regulation (EC) No. 1468/2006 of 4th October 2006 amending Regulation (EC) No 595/2004 laying down detailed rules for applying Council Regulation (EC) No 1788/2003 establishing a levy in the milk and milk products sector.

Kopsavilkums

Summary

Latvijas piensaimniecībā pēdējos gados vērojamas pieauguma tendences, ko izraisīja piena un piena produktu ražošanas koncentrēšanās un pārstrukturēšanās, kas savukārt atļāva veikt investīcijas, palielināt piena iepirkuma cenu, kāpināt ražošanas apjomu un produktivitāti. Piena ražošana Latvijā 2006. gadā, salīdzinot ar 2005. gadu, palielinājusies par 0,6%, kas saistāms ar slaucamo govju ražības pieaugumu (par 2,9%). Tirgus attīstības rezultātā ik gadus palielinās piena piegāde pārstrādei un samazinās piena tiešās tirdzniecības apjoms. Šīs izmaiņas atspoguļojas arī piena kvotu sistēmā – no 468,9 tūkst. t 2004. gadā Latvijas kopējā piegādes kvota pieaugusi līdz 715,4 tūkst. t 2007. gadā. Tiešās tirdzniecības kvota šajā pārskata periodā sarukusi no 226,4 tūkst. t līdz 13,2 tūkst. t.

2006. gadā plašāk tika izmantota ES piena un piena produktu tirgus atbalsta programma „Skolas piens”. Tika veikta informatīvā un reklāmas kampaņa, lai informētu izglītības iestādes un pašvaldības par iespēju piegādāt pienu lētāk, izmantojot ES un valsts atbalstu, veidotu skolu vadības pozitīvu attieksmi pret programmu „Skolas piens”, informētu Latvijas iedzīvotājus par piena produktu vērtīgajām īpašībām, veicinātu piena un piena produktu regulāru lietošanu uzturā. „Skolas piena” programmā iesaistīto izglītības iestāžu skaits 2005./2006. mācību gadā ievērojami palielinājās.

During the past few years growth trends can be observed in the Latvian milk farming sector, which was caused by concentration and restructuring of milk and milk products, which, in turn allowed investing, increasing the milk purchase price, raising production volume and productivity. Milk production in Latvia in 2006 compared to 2005 has increased by 0,6%, which can be related to the increased productivity of dairy cows (by 2,9%). In the result of the market development, milk supplies for processing increase every year and the volume of milk supplied for direct sales decrease each year. These changes reflect also in the milk quota system – the delivery quota for Latvia has grown from 468,9 thousand tons in 2004 to 715,4 thousand tons in 2007, whereas the quota for direct sales has decreased from 226,4 thousand tons to 13,2 thousand tons over the reporting period.

The EU milk and milk products market support programme “School Milk” was used on a wider scope in 2006. An informative advertising campaign was carried out in order to inform the educational establishments and municipalities about the possibility to purchase milk at cheaper prices using the EU and the state support, to get the schools’ management’s positive interest for the “School milk” programme, to inform the Latvian society about the valuable features of milk and to promote a regular usage of milk in everybody’s diet. The number of educational establishments involved in the „School Milk” programme increased significantly in the school year 2005/2006.

5.3. Cūkgaļas ražošana

Production of Pork

Cūkkopības nozare ieņem ievērojamu vietu Latvijas lauksaimniecības tirgū. Galvenais mērķis ir cūkkopības nozares stabilizēšana un produkcijas konkurētspējas veicināšana tirgū, izmantojot ģenētiski augstvērtīgu vaislas materiālu un pazeminot produkcijas pašizmaksu.

Pēc iestāšanās Eiropas Savienībā cūkkopības sektors Latvijā attīstījās samērā vienmērīgi un 2006. gada beigās cūkkopībā bruto peļņa bija 5% robežās, bet jau 2007. gada sākumā Latvijas cūkkopības sektorā izveidojās kritiska situācija. Negatīvās cūkgaļas tirgus tendences radījušas augstās graudu cenas, eksporta ierobežojumi uz Krieviju un Ukrainu, kā arī citi faktori. 2006. gadā sausuma ietekmē pazeminājās graudu raža, līdz ar to strauji paaugstinājās lopbarības graudu iepirkuma cenas, kas nelabvēlīgi ietekmēja cūkgaļas ražotājus. Cūku barības sagatavošanai izmanto no 55 līdz 75% graudu, pamatā kviešus (atkarībā no receptes). Līdz 2006. gada oktobrim cūku barības izmaksas veidoja no 66 līdz 70% no kopējām ražošanas izmaksām, bet jau 2007. gada janvārī tās bija no 70 līdz 77%. Cūkkopības sektoram šāds graudu sadārdzinājums rada bankrota situāciju.

Pēc Eiropas Komisijas Cūkgaļas vadības komitejā sniegtās informācijas, Eiropas tirgū ir lopbarības graudu trūkums un vērojama cenu paaugstināšanās graudiem. To apliecina arī citu ES dalībvalstu ziņojumi par situāciju cūkgaļas tirgū.

Situāciju saimniecībās apgrūtināja fakts, ka kautuves ir samazinājušas dzīvu cūku iepirkumu, jo cūku liemeņu tālāka realizācija ir apgrūtināta. Šo situāciju saasināja lētais cūkgaļas imports no Polijas (0,91 Ls/kg) un Vācijas (1,10 Ls/kg), jo gaļas pārstrādes uzņēmumi ir orientēti uz lētās gaļas izmantošanu savas produkcijas ražošanā. Pēc CSP datiem, 2006. gadā nokautas 501 385 cūkas, no tām 406 900 nokautas kautuvēs, no tām iepirktas un nokautas 285 818 cūkas).

Neskatoties uz kritisko situāciju 2006. gada beigās, cūkgaļas ražošanas apjomi palika stabili un pastāv potenciālas iespējas palielināt tirdzniecības apjomus. Cūkgaļas pašnodrošinājums 2005. gadā bija 53% un 2006. gadā 54% (5.6. attēls).

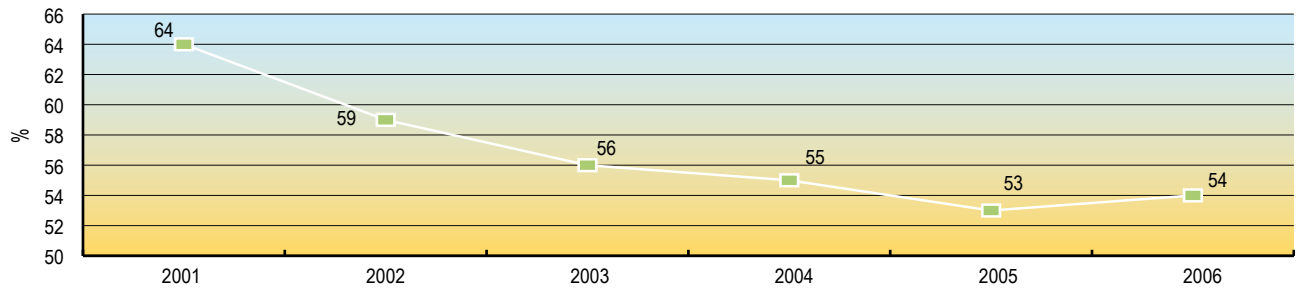
The pig breeding sector forms a significant part of the agricultural market in Latvia. The main objectives of the pig breeding sector is stabilization of the sector and promotion of competitiveness of the production using a high quality genetic breeding material and decreasing production costs.

After joining the EU, the pig breeding sector developed steadily in Latvia and at the end of 2006 the gross profit in the pig breeding sector was within 5%, but already at the beginning of 2007 a critical situation developed in the pig breeding sector of Latvia. The negative trends in the pork market were caused by the high prices for grain, export restrictions to Russia and Ukraine, as well as other aspects. In the result of the lasting dryness period of 2006 the grain yield decreased, thus causing immediate raise in feed grain purchase prices, negatively affecting pig meat producers. For preparation of pig feed about 55 to 75% grain is being used (depending on the recipe). Up to October 2006 the costs for feed for pigs formed from 66 to 70% of the total production costs, but in the beginning of January 2007 it was already 70 to 77%. Such increase in the grain prices create a bankruptcy situation in the pig breeding sector.

According to the information from the European Commission Pig Meat Management Committee, there is a lack of feed grain in the European market and price for grain raises. This has been approved also by reports on the situation in the pig meat market by other member states.

Situation in farms was encumbered by the fact that the slaughter houses had decreased the volumes of purchase of live pigs, because of the difficulty to sell the carcasses. The situation was made even worse by the cheap pork import from Poland (0,91 LVL/kg) and Germany (1,10 LVL/kg), because meat processing enterprises tend to use cheaper meat for production of their products. According to the data of CSB, the number of pigs slaughtered in 2006 was 501 385, of which slaughtered in slaughterhouses were 406 900, and of which purchased and slaughtered were 285 818 pigs.

Regardless of the critical situation at the end of 2006 the pork production volume remained stable and there is still potential for increase in sales. Self-sufficiency in pork in Latvia in 2005 has been 53% and in 2006 – 54% (Figure 5.6.).

Avots: CSP Source: CSB

5.6. attēls. Pašnodrošinājums ar cūkgaļu Latvijā 2001.–2006. gadā

Figure 5.6. Self sufficiency in pork in Latvia in 2001-2006

Cūkkopības nozarē vēl joprojām turpinās strukturālas izmaiņas, un tās ražošana tiek koncentrēta lielākajās saimniecībās. Salīdzinot ar 2005. gadu, dzīvnieku skaita īpatsvars no kopējā cūku skaita saimniecībās, kurās ir no 400 līdz 999 cūkām, palielinājies par 0,6%, savukārt saimniecībās ar 2000 cūkām tas palielinājies par 1,7%. 2006. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, cūku kopējais skaits ir samazinājies par 3,6%. Tajā pašā laikā par 32,3% ir samazinājies saimniecību skaits, kurās tiek turētas sivēnmātes, bet kopējais sivēnmāšu skaits ir palielinājies par 0,7% (5.9. un 5.10. tabula).

Structural changes are still taking place in the pig breeding sector, concentrating production in the largest farms. Compared to the 2005 the number of animals in farms with 400 to 999 pigs has increased by 0,6%, but the number of animals in farms with 2000 pigs has raised by 1,7%. In 2006 compared to the previous year the total number of pigs has decreased by 3,6%. At the same time the number of farms breeding sows decreased by 32,3%, whereas the total number of sows has increased by 0,7% (Table 5.9. and 5.10.).

5.9. tabula

Table 5.9.

Saimniecību grupējums pēc cūku skaita 2004.–2006. gadā

Division of farms by the number of pigs in 2004-2006

Cūku skaits saimniecībā Number of pigs in a farm	2004				2005				2006			
	Saimniecības ar attiecīgo cūku skaitu Farms with the respective number of pigs		Cūkas grupā Pigs in the group		Saimniecības ar attiecīgo cūku skaitu Farms with the respective number of pigs		Cūkas grupā Pigs in the group		Saimniecības ar attiecīgo cūku skaitu Farms with the respective number of pigs		Cūkas grupā Pigs in the group	
	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%
1	12310	28,2	12310	2,9	10405	26,4	10405	2,4	5975	23,4	5975	1,4
2	16415	37,6	32830	7,6	15945	40,5	31890	7,5	9632	37,8	19264	4,7
3-4	7854	18,0	26521	6,2	7085	18,0	24176	5,6	5486	21,5	18544	4,5
5-9	3705	8,5	23910	5,5	3174	8,0	19835	4,6	2151	8,4	13557	3,3
10-19	1854	4,3	24041	5,6	1400	3,6	18501	4,3	1138	4,5	15160	3,7
20-49	955	2,2	28470	6,6	855	2,2	26619	6,2	676	2,6	20723	5,0
50-99	277	0,6	17879	4,2	257	0,6	17756	4,2	199	0,8	13294	3,3
100-199	151	0,3	20216	4,7	161	0,4	23750	5,6	112	0,4	15489	3,7
200-399	70	0,2	18866	4,4	64	0,2	17806	4,2	60	0,2	15445	3,7
400-999	31	0,1	20372	4,7	24	0,1	15292	3,6	29	0,1	17458	4,2
1000-1999	11	0,0	16023	3,7	10	0,0	14328	3,3	15	0,1	19416	4,7
2000-4999	10	0,0	34474	8,0	12	0,0	38413	9,0	13	0,1	43984	10,7
5000 >	14	0,0	154863	35,9	16	0,0	169147	39,5	20	0,1	194274	47,1
Kopā Total	43657	100	430775	100	39408	100	427918	100	25506	100,0	412583	100

Avots: CSP Source: CSB

5.10. tabula

Table 5.10.

Saimniecību grupējums pēc sivēnmāšu skaita 2004.–2006. gadā

Division of farms by the number of sows in 2004-2006

Sivēnmāšu skaits saimniecībā Number of sows on a farm	2004				2005				2006			
	Saimniecības ar attiecīgo sivēnmāšu skaitu Farms with the respective number of sows		Sivēnmātes grupā Sows in the group		Saimniecības ar attiecīgo sivēnmāšu skaitu Farms with the respective number of sows		Sivēnmātes grupā Sows in the group		Saimniecības ar attiecīgo sivēnmāšu skaitu Farms with the respective number of sows		Sivēnmātes grupā Sows in the group	
	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%
1	2844	51,1	2844	8,0	2092	48,1	2092	5,8	1214	41,3	1214	3,4
2	1182	21,2	2364	6,6	775	17,8	1550	4,3	589	20,0	1178	3,3
3-4	788	14,2	2586	7,3	682	15,7	2302	6,4	556	18,9	1837	5,1
5-9	408	7,3	2659	7,5	417	9,6	2614	7,3	273	9,3	1752	4,8
10-19	210	3,8	2698	7,6	258	5,9	3406	9,5	183	6,2	2304	6,4
20-49	80	1,4	2368	6,7	75	1,7	2349	6,5	68	2,3	1910	5,2
50-99	27	0,5	2302	6,5	20	0,5	2068	5,8	25	0,8	2412	6,6
100-199	5	0,1	753	2,1	5	0,1	758	2,1	4	0,1	538	1,5
200-499	8	0,1	2471	6,9	8	0,2	2893	8,0	10	0,3	2999	8,3
500 >	15	0,3	14502	40,8	16	0,4	15930	44,3	20	0,7	20076	55,4
Kopā Total	5567	100	35547	100	4348	100	35962	100	2942	100	36220	100

Avots: CSP Source: CSB

Palielinoties konkurencei valstī un ES kopumā, Latvijas cūkgaļas kvalitāte ir uzlabojies, palielinājies saražotās produkcijas apjoms un gaļas tirdzniecība starp dalībvalstīm, kā arī eksports uz trešajām valstīm. Panākta augstāka samaksa par labākas kvalitātes gaļu. Latvijā ražotajai cūkgaļai ir raksturīga augsta kvalitāte un labas garšas īpatnības. Tās panāktas, selekcionējot un veidojot vaislas sivēnmātes ar augstas kvalitātes gaļas īpašībām.

2006. gadā saražotais gaļas apjoms kautsvārā bija 37,81 tūkst. t cūkgaļas jeb par 1,7% mazāk nekā iepriekšējā gadā. Kopā patērētā gaļa un tās produkti (ieskaitot eksportu) bija 74,3 tūkst. t. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, patēriņš ir samazinājies par 1,05% (5.11. tabula).

As the competition increases both in the country and in the EU in general, the quality of the Latvian pig meat has improved, production volumes and sales of meat among the member states, as well as export to third countries has increased, too. A higher remuneration for a better quality meat has been reached. Pigmeat produced in Latvia is of a high quality and good taste characteristics. It has been reached by selection and creating breeding sows with a high quality meat features.

Volume of meat in carcass weight produced in 2006 was 37,81 thousand tons or by 1,7% less than in the previous year. The total consumed meat and meat products (including export) was 74,3 thousand tons. Compared to the previous year, the consumption has decreased by 1,05% (Table 5.11.).

5.11. tabula
Table 5.11.

Cūkgaļas bilance 2004.–2006. gadā (tūkst. tonnas)
Balance sheet for pork in 2004 - 2006 (thousand tons)

	2004	2005	2006
Atlikums uz gada sākumu <i>Stocks at the beginning of the year</i>	3,00	2,50	3,50
Resursi <i>Resources</i>			
Saražotā gaļa, dzīvsvārā <i>Produced meat, live weight</i>	47,19	49,29	48,48
Saražotā gaļa, kautsvārā <i>Produced meat, carcass weight</i>	36,81	38,45	37,81
Gaļas imports kautsvārā <i>Meat import in carcass weight</i>	28,39	35,13	31,56
Gaļas produktu imports (pārrēķinot gaļā) <i>Meat product import (expressed in meat)</i>	3,17	3,61	3,83
Kopā resursi (pārrēķinot gaļā) <i>Resources total (expressed in meat)</i>	71,36	79,69	76,70
Patēriņš <i>Consumption</i>			
Patērētā gaļa un gaļas produkti (pārrēķinot gaļā) <i>Consumed meat and meat products (expressed in meat)</i>	66,37	73,18	69,96
Gaļas eksports (t.sk. dzīvu lopu), kautsvārā <i>Meat export (incl. live animals) in carcass weight</i>	0,06	0,66	0,97
Gaļas produktu (pārrēķinot gaļā) eksports, kautsvārā <i>Meat product export in carcass weight (expressed in meat)</i>	2,43	2,35	3,37
Kopā patērētā gaļa un tās produkti (pārrēķinot gaļā) <i>Total consumed meat and meat products (expressed in meat)</i>	68,86	76,19	74,30
Atlikums uz gada beigām <i>Stocks at the end of the year</i>	2,50	3,50	2,40

Avots: LAD Source: RSS

Latvijā cūkgaļas vidējās iepirkuma cenas 2006. gadā bija 97,8 Ls/100 kg un, salīdzinot ar 2005. gadu, pieaugušas par 2,8%, bet, salīdzinot ar ES vidējo cūkgaļas cenu, tā ir zemāka par 4,2% (5.12. tabula). Līdztekus cūkgaļas cenu samazinājumam strauji pieauga graudu cenas.

Tā kā cenu stabilitāte saglabājas, nebija nepieciešamības ieviest cūkgaļas tirgu regulējošus pasākumus.

The average purchase price for pork in Latvia in 2006 was 97,8 LVL/100 kg and, compared to 2005 it rose by 2,8%, but compared to the average EU pork purchase price it is 4,2% lower. (Table 5.12.). Along with the decrease of pork prices the prices for grain rapidly grew.

As the prices remained stable it was not necessary to introduce pig meat market regulation measure.

5.12. tabula
Table 5.12.

Cūkgaļas vidējās cenas (Ls/100 kg)
Average pork prices (LVL/100 kg)

Vidējā cena <i>Average price</i>	2003	2004	2005	2006
Latvija <i>Latvia</i>	80,4	89,5	95,1	97,8
ES <i>EU</i>	78,8	89,9	87,3	102,1

Avots: CSP Source: CSB

Ciltsdarbs *Breeding*

Cūkkopības nozare ieņem ievērojamu vietu Latvijas lauksaimniecības tirgū. Galvenais mērķis ir, izmantojot ģenētiski augstvērtīgu vaislas materiālu, pazemināt produkcijas pašizmaksu, tādējādi veicinot cūkkopības nozares stabilizēšanu un produkcijas konkurētspējas palielināšanu Latvijas un ārvalstu tirgū.

Latvijā ražotājiem jābūt sagatavotiem tirgus pārmaiņām, tādēļ saimniecībām nepieciešams atbilstošs kvalitatīvs vaislas materiāls, kuru pēcnācēji ātri nobarojas, izlietojot maz barības uz produkcijas vienību, un ir ar liesu, pārstrādātāju prasībām atbilstošu kautķermeni. Iepriekšējos gados cūku selekcijā iegūti labi rezultāti. Iesāktais darbs jāturpina, lai panāktu cūku ražotspēju ģenētiskā potenciāla vēl labāku izmantošanu. Cūkkopības nozarē augstus ieņēmumus garantē pareizi virzīts audzēšanas darbs, kur svarīgākais ir šķirņu izvēle un to krustošana, produktivitātes kontrole, dzīvnieku ciltsvērtības noteikšana un ātra

The pig breeding sector forms a significant part of the Latvian agricultural market. The main objectives of the pig breeding sector is decreasing of production costs by using a high quality genetic breeding material, thus stabilizing the pig breeding sector and promoting its competitiveness in the domestic and foreign markets.

Producers in Latvia must be prepared for the market changes, therefore the farms need a good quality breeding material, whose descendants would fatten fast using little feed per production unit and with lean carcasses compliant with the requirements, set by the processors. Good results have been reached in big breeding in the previous years. The work has to be continued in order to reach a still better use of genetic potential of the pig production capacity. High profit in the pig breeding sector can be achieved by proper breeding, where selection of varieties and their interbreeding, productivity control, determining of the pedigree value and prompt implementation of

selekcijā iegūto sasniegumu ieviešana ražošanā.

2006. gadā Latvijā ar šķirnes materiāla atražošanu nodarbojās 20 saimniecības, kas ieguvušas šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusu. Šķirnes cūku audzētāvās dzīvnieku ģenētisko uzlabošanu koordinē šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas SIA „Cūku ciltsdarba centrs” un SIA „Agrosels”. Organizācijas selekcijas mērķu un uzdevumu sasniegšanai ir izstrādājušas „Latvijā audzēto cūku ciltsdarba programmu”. Ciltsdarba programma ir balstīta uz Latvijā audzējamām cūku šķirnēm – Jorkšīras, Landrases, Pjetrenas, Djurokas un Lielo balto. Sēkmīgai selekcijas programmas realizācijai 2006. gadā Latvijā ievada 39 šķirnes kuļus no Igaunijas, Austrijas un Zviedrijas.

SIA „Cūku ciltsdarba centrs” realizē arī ciltsdarba programmu Latvijas baltās cūkas šķirnes izkopšanai. Realizējot šo programmu, bija iespēja saņemt Eiropas Strukturālo fondu maksājumus par dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšanu.

Pēc a/s „Lauksaimniecības datu centrs” datiem, 2006. gadā cūku reģistrā bija reģistrēti 3475 ganāmpulki, kuros reģistrētas 362 675 cūkas (skaitis uz 01.01.2007.). Uz 2007. gada 1. janvāri bija reģistrētas 33 320 sivēnmātes. Pēdējos gados ir tendence palielināties vidējam cūku skaitam ganāmpulkā. 2005. gadā vidējais cūku skaits ganāmpulkā bija 91 dzīvnieks, 2006. gadā – 104 dzīvnieki.

the selection achievements in production are the most important issues.

In 2006 20 farms having acquired the status of pedigree animal breeder occupied themselves with production of pedigree material in Latvia. Genetic improvement of animals at the pedigree pig breeding facilities is being coordinated by a pedigree animal breeders' organization SIA „Cūku ciltsdarba centrs” (Pig pedigree centre Ltd.) and SIA „Agrosels”. In order to reach the selection objectives and tasks the organizations have elaborated a “Pedigree programme for the Latvian-bred pigs”. The pedigree programme is based on the most popular pig varieties bred in Latvia – Yorkshire, Landrace, Pietrain, Durock and Large White. For successful selection 39 pedigree boars have been imported from Estonia, Austria and Sweden in 2006.

SIA „Cūku ciltsdarba centrs” (Pig pedigree centre) implements also pedigree programme for improvement of the Latvian White breed. For performance of this programme the support payments from the European Union Structural Funds were available for maintenance of genetic resources of animals. According to the data of “Agricultural Data Center” there were 3475 herds registered in Latvia in 2006, with 362 675 pigs (data on 01.01.2007). On 1st January 2007 there were 33 320 sows registered. The number of pigs per herd tend to increase during the past few years. The average number of pigs per herd in 2005 was 91, in 2006 it reached 104 animals.

Kopsavilkums

Summary

Cūku ciltsdarba organizācijām ciltsdarba programmas ietvaros, mērķtiecīgi izmantojot augstvērtīgu vaislas kuļļu spermā, izdevies šķirnes saimniecībās no 1999. gada līdz 2006. gadam palielināt sivēnu skaitu Latvijas Landrases šķirnes sivēnmātēm no 11,4 līdz 12,2 sivēniem vienā metienā, attiecīgi gadā – iegūto sivēnu skaitu no vienas sivēnmātes 22 līdz 25,1 sivēniem. Jauncūkām samazināt 100 kg sasniegšanas vecumu no 192 līdz 170 dienām, speķa biezumu no 12,2 mm līdz 10 mm, palielināt liesās gaļas iznākumu no 58,4% līdz 60,6%, kā arī palielināt diennakts pieaugumu no 610 g līdz 765 gramiem.

Cūkgaļas ražošanas apjoms ir stabils, un pastāv potenciālas iespējas palielināt tirdzniecības apjomu. Cūkkopības nozarē vēl joprojām notiek strukturālas izmaiņas un ražošana tiek koncentrēta lielākajās saimniecībās. Cūkgaļas pašnodrošinājums 2006. gadā bija 54%. Kopumā gaļas kvalitāte ir uzlabojusies, palielinājies saražotās produkcijas apjoms un gaļas realizācija gan tirdzniecībā starp dalībvalstīm, gan eksports uz trešajām valstīm. Panākta augstāka samaksa par labākas kvalitātes gaļu.

Within the framework of pedigree programmes, using high quality pedigree boar sperm, the pedigree organizations have succeeded to increase the number of piglets borne by sows of the Latvian Landrace breed from 11,4 to 12,2 during the period from 1999 to 2006, the number of piglets born per year from 22,0 to 25,1, as well as to decrease the age of young pigs reaching the 100 kg weight from 192 days to 170 days, lard layer from 12,2 mm to 10,0 mm and increase the output of lean meat from 58,4% to 60,6%, as well as the daily growth from 610 g to 765 g.

The pigmeat production volumes are stable and there are potential possibilities for sales increase. There are still some structural changes taking place in the pig farming sector and production is being concentrated in the biggest farms. Self-sufficiency in pig meat in 2006 in Latvia was 54%. Meat quality in general has improved, the volume of produced products has increased and the sales of meat both among the member states and export to third countries have increased. A higher price for a better quality meat has been achieved.

5.4. Liellopu gaļas ražošana

Production of Beef

Latvijā gaļas liellopu audzēšanā galvenais mērķis saražot augstvērtīgu liellopu gaļu, kas atšķiras no gaļas, kuru iegūst no piena šķirnes liellopiem. Nozares galvenie mērķi ir nodrošināt patērētājus ar Latvijā audzētu liellopu gaļu, kā arī uzlabot gaļas kvalitatīvo īpašību kopumu. Palielinot gaļas šķirņu liellopu skaitu un to krustojumu skaitu ar piena šķirnēm, liellopu sektoram izveidojās priekšnosacījums konkurences palielināšanai ES tirgū.

Par limitējošajiem faktoriem potenciālo iespēju izmantošanai nozarē pašlaik uzskatāma nepietiekama lauksaimnieku sagatavotība profesionālajā un uzņēmējdarbības jomā, vāji attīstīta Latvijā ražotās gaļas liellopu gaļas pārstrāde, produkcijas iekšējā tirgus ierobežotība un neapgūts ārējais tirgus, nepietiekami attīstīta kooperācija, brīvā preču kustība pēc iestājas ES.

Lai sabiedrību informētu par Latvijā audzētajiem gaļas liellopiem, sadarbībā ar Mārketinga padomi 2006. gads Latvijā tika pasludināts par liellopu gaļas gadu. Visa gada garumā notika dažādi informatīvie un izglītojošie pasākumi gan esošajiem, gan potenciālajiem gaļas liellopu audzētājiem, pārstrādātājiem un patērētājiem par gaļas liellopu audzēšanu un par šīs gaļas īpašībām.

The main objective in beef cattle breeding in Latvia is to produce a high quality beef different from meat of milk cattle. The main objectives of the sector are to provide consumers with Latvian-bred beef, as well as to improve the quality features of beef. Increasing the number of meat cattle and the number of hybridizing of meat and milk cattle the cattle sector created pre-conditions for increased competition in the EU market.

The key factors hindering the use of potential possibilities are insufficient qualification of farmers in professional and business administration field, weakly developed processing of domestic beef, as well as the limited capacity of internal market and insufficient coverage of external markets, as well as poor cooperation and the free movement of goods after joining EU.

In order to inform society about the beef cattle bred in Latvia, the year 2006 in cooperation with the “Marketing Board” was announced a beef year. Different informative and educational measures for both existing and potential beef cattle breeders, processors and consumers took place throughout the year, informing about breeding specifics of beef cattle and the features of the beef.

5.13. tabula
Table 5.13.Saimniecību grupējums pēc liellopu skaita 2004.–2006. gada beigās
Division of farms by the quantity of cattle at the end of year 2004 – 2006

Liellopu skaits saimniecībā Number of cattle on farm	2004				2005				2006			
	Liellopi grupā Cattle in the group		Saimniecības ar attiecīgo liellopu skaitu Farms with the respective quantity of animals		Liellopi grupā Cattle in the group		Saimniecības ar attiecīgo liellopu skaitu Farms with the respective quantity of animals		Liellopi grupā Cattle in the group		Saimniecības ar attiecīgo liellopu skaitu Farms with the respective quantity of animals	
	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%	Skaits Number	%
1	18022	4,9	18022	27,8	17235	4,5	17235	26,8	11617	3,1	11617	24,5
2	36374	9,8	18187	28,1	34076	8,8	17038	26,5	23828	6,4	11914	25,2
3–5	67077	18,2	17249	26,7	63721	16,5	17162	26,7	48747	13,0	12807	27,0
6–9	43541	11,8	5911	9,1	42571	11,1	5948	9,3	35455	9,5	4828	10,2
10–19	41278	11,2	2948	4,6	53965	14,0	4048	6,3	43335	11,6	3085	6,5
20–29	28259	7,7	1118	1,7	31557	8,2	1304	2,0	30181	8,0	1232	2,6
30–49	25911	7,0	664	1,0	31119	8,1	844	1,3	35265	9,4	915	1,9
50–99	28848	7,8	405	0,6	27234	7,1	399	0,6	38756	10,3	554	1,1
100–199	21461	5,8	149	0,2	20668	5,4	151	0,2	34500	9,2	248	0,5
200–299	6725	1,8	28	0,0	10579	2,7	44	0,1	12870	3,4	52	0,1
300–499	15478	4,2	35	0,1	14992	3,9	36	0,1	21214	5,7	51	0,1
500 >	36179	9,8	42	0,1	37479	9,7	46	0,1	38968	10,4	48	0,1
Kopā Total	369153	100	64758	100	385196	100	64255	100	374736	100	47351	100

Avots: CSP Source: CSB

No visām Latvijas liellopu saimniecībām 70% saimniecību ganāmpulkā ir līdz pieciem dzīvniekiem. Savukārt saimniecība ar 50 un vairāk dzīvniekiem veido tikai aptuveni 2% no kopējā saimniecību skaita, bet tajās audzē ap 30% no visiem Latvijas liellopiem (5.13. tabula).

Specializēto gaļas šķirņu un to krustojumu skaits Latvijā uz 2006. gada beigām bija 17 583 liellopi. Pēc LDC 2006. gada datiem Latvijā ganāmpulkos ir ap 8200 zīdītājgovju (gan tīršķirnes, gan gaļas krustojumu liellopi) un ap 8000 dažādu vecumu telišu. Pēc LDC datiem, pašreiz valstī reģistrēti 17 583 specializēto gaļas šķirņu liellopi. No Latvijā audzētajām gaļas lopu šķirnēm procentuāli visvairāk ir Šarolē (40,5%), Herefordas (36,7%), Angus (12,2%), Limuzīnas (10%), citi (0,4%).

2006. gadā saražots 20,68 tūkst. tonnu liellopu gaļas. No kopējā saražotā gaļas apjoma liellopu gaļa veido 25,94% jeb par 3,3% mazāk, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Pēc statistikas datiem, Latvijā liellopu gaļas patēriņš, salīdzinot ar cūkgaļas patēriņu, ir ievērojami mazāks. Liellopu gaļas un tās gaļas produktu patēriņš (pārēķinot gaļā) bija 26,52 tūkst. tonnu (5.14. tabula).

About 70% of all cattle farms in Latvia have up to five animals, whereas only 2% of all farms have more than 50 animals. In these farms about 30% of all bovine animals of Latvia are being bred. (Table 5.13.).

The number of specialized bovine animal varieties and their crosses at the end of 2006 in Latvia was 17 583 bovine animals. According to ADC data for 2006 there are about 8200 suckler cows (both purebred and beef hybrid animals) and about 8000 heifers of different ages in Latvia. According to the ADC data there are 17 583 specialized beef variety animals registered in the country. As regards the most popular beef animal varieties bred in Latvia, they are Charolais (40,5%), Hereford (36,7%), Angus (12,2%), Limousin (10%), other (0,4%).

In 2006, 20,68 thousand tons of beef have been produced. 25,94% of the total volume of produced meat was beef, which was by 3,3% less compared to the previous year. According to statistics data, consumption of beef compared to consumption of pork is considerably lower. Consumption of beef and beef products (expressed in meat) was 26,52 thousand tons in 2006 in Latvia. (Table 5.14.).

5.14. tabula
Table 5.14.Liellopu gaļas bilance 2004.–2006. gadā (tūkst. tonnas)
Balance sheet for beef for 2004 - 2006 (thousand tons)

	2004	2005	2006
Atlikums uz gada sākuma Stocks at the beginning of the year	1,50	1,30	0,90
Resursi Resources			
Saražotā gaļa, dzīvmasā Produced meat, live weight	39,98	37,86	38,3
Saražotā gaļa, kautmasā Produced meat, carcass weight	21,59	20,44	20,68
Gaļas imports (t. sk. dzīvo lopu), kautmasā Meat import incl. live animals	5,88	5,03	5,54
Gaļas produktu imports, pārēķinot gaļā Meat product import expressed in meat	0,04	0,06	0,10
Kopā resursi, pārēķinot gaļā Resources total expressed in meat	29,01	26,83	27,22
Patēriņš Consumption			
Patērētā gaļa un gaļas produkti, pārēķinot gaļā Consumed meat and meat products expressed in meat	26,98	23,48	21,26
Gaļas eksports (t. sk. dzīvu lopu), kautmasā Meat export (incl. live animals) in carcass weight	0,18	1,68	1,77
Gaļas produktu eksports, pārēķinot gaļā Meat product export in carcass weight expressed in meat	0,55	0,77	3,49
Kopā patērētā gaļa un tās produkti, pārēķinot gaļā Total consumed meat and meat products expressed in meat	27,71	25,93	26,52
Atlikums uz gada beigām Stocks at the end of the year	1,30	0,90	0,70

Avots: LAD Source: RSS

Analizējot statistikas datus, var secināt, ka liellopu gaļas ražošanas valstī bija stabila, bet nelielā apjomā. Tā kā liellopu gaļas ražošanas cikls ir samērā ilgs, nav iespējams īsā laika periodā strauji kāpināt tās ražošanu.

Latvijā liellopu gaļas patēriņš gadā uz vienu cilvēku pēdējos gados ir nedaudz palielinājies (5.15. tabula).

Analyzing the statistics data it is clear that the beef production in the country has been stable, although in relatively small amounts. It is not possible to increase production volume of beef rapidly considering the lengthy production cycle of beef.

The average consumption of beef per capita has slightly increased in Latvia during the past few years (Table 5.15.).

5.15. tabula
Table 5.15.

Liellopu un teļa gaļas patēriņš Latvijā (kg)
Consumption of beef and veal in Latvia (kg)

	1999	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Liellopu un teļa gaļa <i>Beef and veal</i>	5,24	5,14	3,65	4,53	4,65	3,55	4,60

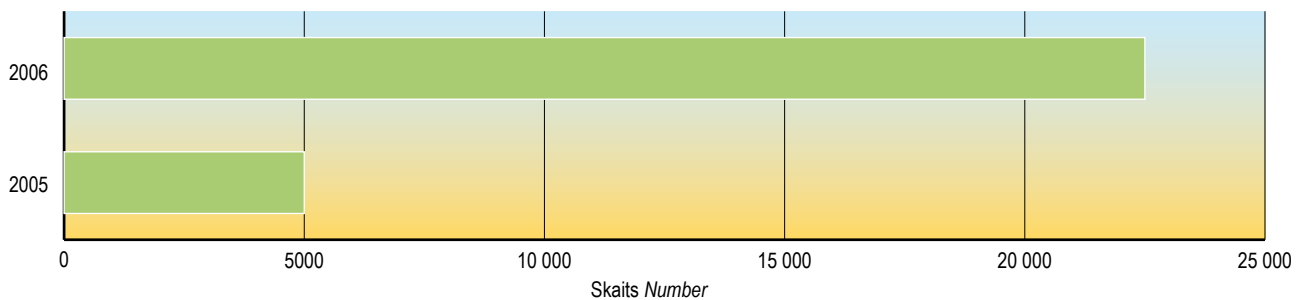
Avots: CSP Source: CSB

Strauji liellopu gaļas patēriņš samazinājās tad, kad Eiropā uzliesmoja pārnadžu mutes un nagu sērga. Patēriņa samazinājums bija vērojams visās Eiropas valstīs.

2006. gadā bija novērojama tendence piena šķirnes un gaļas liellopu krustojuma teļus realizēt ārpus Latvijas teritorijas citās dalībvalstīs, līdz ar to samazinot saražotās gaļas apjomu valstī (5.7. attēls).

Consumption of beef fell down when foot and mouth disease broke out in Europe. Decrease of consumption took place in all European countries.

A tendency to sell calves of milk varieties and meat varieties cross in other member states outside the territory of Latvia could be observed in 2006. This caused the decrease of produced meat volume in the country. (Figure 5.7.).

Avots: LDC Source: ADC

5.7. attēls. Kopējais izvesto teļu un jaunlopu skaits vecumā no 3–12 mēnešiem
Figure 5.7. Total number of exported calves and young stock aged 3-12 months

Nozares stiprās puses nosaka gaļas liellopu ražošanai salīdzinoši nelielo kapitālieguldījumu nepieciešamība. Latvijas agroklimatiskie apstākļi piemēroti, lai saražotu nepieciešamo barības bāzi, un ražotu kvalitatīvu liellopu gaļu.

Ņemot vērā, ka vecajās dalībvalstīs liellopu gaļas cena ir augstāka, Latvijai nākotnē lielāka vēriba būtu jāveltī tieši gaļas eksportam. Cenu analīze liecina, ka kopš 2005. gada sākuma cenas atpaliek no ES cenu līmeņa par 35% (5.16. tabula).

Strength of the sector is the limited capital investment necessary for production of bovine animals. The agrarian climate conditions of Latvia are suitable for production of the necessary fodder basis and to produce a high quality beef.

Taking into account that price for beef is higher in the old member states, Latvia should focus particularly on meat export. Price analysis shows that since 2005 the prices lag behind the EU price level for 35% (Table 5.16.).

5.16. tabula
Table 5.16.

Vidējās iepirkuma cenas 2004.–2006.gadā (Ls/100 kg)
Average purchase prices in 2004 - 2006 (LVL/100 kg)

	Jaunu bullu liemeņi (kategorija A-R3) <i>Bull-calf carcasses (category A-R3)</i>			Govju liemeņi (kategorija D-O3) <i>Cow carcasses (category D-O3)</i>			Liemeņi no telēm, kas nav atnesušas (kategorija E-R3) <i>Heifer carcasses (category E-R3)</i>		
	2004*	2005	2006	2004*	2005	2006	2004*	2005	2006
Latvija <i>Latvia</i>	149,14	159,38	172,88	111,14	131,57	132,65	140,88	156,30	164,12
ES-25 <i>EU-25</i>	269,19	291,88	315,82	209,64	228,18	237,80	275,58	293,58	314,18

*dati apkopoti sākot ar 2004. gada 1. maiju *data collected beginning 1st May 2004
Avots: CSP Source: CSB

Latvijā 2006. gadā liellopu gaļas vidējā iepirkuma cena bija par 45,9% zemāka nekā ES līmeņa vidējā cena. Salīdzinot Latvijas vidējās iepirkuma cenas pa gadiem, ir novērojama tendence cenām nedaudz paaugstināties – vidēji par 5%. ES-25 valstu vidēji liemeņu iepirkuma cena 2006.gadā ir pieaugusi par 6,6%, salīdzinot ar 2005. gadu.

The average beef purchase price in Latvia in 2006 was by 45,9% lower than the EU average price level. Comparing the average purchase prices in Latvia by years a tendency of slight price increase can be seen – on average for 5% per year. The average EU-25 purchase price for bovine carcasses has increased for 6,6% compared to 2005.

Ciltsdarbs Breeding

Šķirnes gaļas liellopu audzēšanu Latvijā koordinē šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācija a/s „Latvijas gaļas liellopu audzētāju asociācija”, (LGLAA) kura 2006. gadā realizēja Ciltsdarba programmu gaļas liellopu audzēšanā 34 šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecībās.

LGLAA piedalās Latvijas – Šveices kopprojektā „Kvalitatīvas liellopu gaļas ražošanas sistēmas izveidošana Latvijā”. Projekta ietvaros notiek Latvijā audzēto gaļas liellopu šķirņu izpēte. Apsekoti vairāk nekā 30 Šarolē, Herefordas, Limuzīnas, Angusu, Simentāles Salēras, Tiroles pelēko un Galovejas šķirņu ganāmpulki. Iegūti produktivitātes dati par vasaras–rudens periodu. Šobrīd notiek darbs pie selekcijas darba tendenču apkopojuma dažādās Eiropas valstīs un iespējami piemērotākā modeļa izstrādes Latvijā. Sadarbībā ar Šveices kolēģiem notiek izpēte par Latvijā audzēto jaunlopu nobarošanas rezultātu salīdzināšanu Latvijā un citās Eiropas valstīs, uz kuriem ir eksportēti mūsu jaunlopi nobarošanai, ņemot vērā dažādus barības sastāvus dažādās valstīs, kā arī tās izmaksas un, protams, klimatiskos un turēšanas apstākļus.

2006. gada novembrī valsts aģentūras “Lietišķo sporta veidu centrā “KLEISTI”” a/s Latvijas gaļas liellopu audzētāju asociācija (LGLAA) ar Zemkopības ministrijas atbalstu noorganizēja pirmo Latvijas gaļas liellopu izsoli. Izsolē tika demonstrēti un izsolīti 20 dažādu gaļas liellopu šķirņu jaunbulļi un teles. Izsolē bija iespēja vērot Latvijā audzējamu gaļas liellopu šķirņu jaunlopus, zīdītājgovis ar teļiem un vaislas bulļus. Tika pārstāvētas Latvijā jau ilgāku laiku audzētās Šarolē, Herefordas un Angusu šķirnes, kā arī nesen Latvijā ienākušās Simentāles un Salēras šķirnes. Lauksaimnieku interese par gaļas liellopu izsolēm ir liela, tāpēc 2007. gada pavasarī Priekuļos tika rīkota otrā Latvijas gaļas liellopu izsole un rudenī (LGLAA) organizēs pirmo Baltijas valstu gaļas liellopu izsoli.

2006. gadā Valsts ciltsgrāmatā uzņemti 107 dažādu gaļas liellopu šķirņu vaislas bulļi un 176 tīršķirnes govīs. Ir apsekotas un šķirnes saimniecības statusu pagarinājušas 30 gaļas liellopu šķirnes saimniecības, četras saimniecības statusu ieguva pirmo reizi.

2006. gadā par vaislas materiāla iegādei ārvalstīs piešķirtām subsīdijām Ls 146 944 apmērā iepirkts kvalitatīvs vaislas materiāls – 192 gaļas šķirņu teles un astoņi vaislas bulļi no Vācijas, Zviedrijas un Lietuvas.

Pēc valsts aģentūras „Latvijas datu centrs” ziņām, pārraudzībā uz 2006. gada 1. janvāri Latvijā reģistrēti 628 specializēto gaļas šķirņu liellopu ganāmpulki. Reizi ceturksnī tiek nosūtītas kontroles lapas Lauksaimniecības datu centram, kur tiek veikta pārraudzības rezultātu aprēķināšana. Gaļas liellopu pārraudzību veic visām specializēto gaļas liellopu šķirnēm. Latvijā visvairāk tiek audzētas Šarolē un Herefordas šķirnes dzīvnieki. 2006. gadā pārraudzību veica 10 789 dažādu šķirņu dzīvniekiem, to skaitā 3847 Šarolē šķirnes dzīvniekiem un 2982 Herefordas šķirnes dzīvniekiem.

Breeding of pedigree meat cattle in Latvia is coordinated by the organization of pedigree animal breeding JSC “Association of pedigree meat cattle breeders of Latvia” Latvian Cattle Meat Breeders Association (LCMBA), which carried out a pedigree programme for breeding of meat cattle in 34 pedigree breeding farms in 2006.

The JSC “Association of pedigree meat cattle breeders of Latvia” participates in the Latvian – Swiss joint project “Creation of a system for production of a high quality beef in Latvia”. In the framework of the project research of the meat cattle bred in Latvia is being carried out. More than 30 herds of Charolais, Hereford, Limousin, Angus, Simental, Salera, Alpine Grey and Gallovey varieties have been surveyed. Productivity data for the period of summer-autumn seasons have been acquired. Work on summarizing tendencies of selection work in different European countries and elaboration of a possibly most suitable model for Latvia is currently being carried out. In cooperation with the Swiss colleges a research on comparing the young stock tallow results in Latvia and other European countries to which our young stock is being exported for tallowing, considering different fodder contents in the different countries, as well as the costs and, of course the climate and keeping conditions.

In November 2006 the first beef auction in the state agency “Applied sports centre “KLEISTI”” was organized by the LCMBA with support of the MoA. Bull-calves and heifers of 20 different meat cattle varieties were exhibited and auctioned. Young stock, suckler cows with calves and breed bulls of meat cattle varieties bred in Latvia could be seen at the auction. Varieties represented there were Charolais, Hereford and Angus, which are being bred for a longer period of time in Latvia, as well as comparatively recently introduced Simental and Salera (Salēras) varieties. Farmers show a great interest in meat cattle auctions, therefore the second meat cattle auction of Latvia will be organized in Priekuļi in spring 2007, but in autumn 2007 the LCMBA of Latvia will organize the first meat cattle auction of the Baltic States.

107 breed bulls of different meat cattle varieties and 176 pure bred cows have been entered in the National Pedigree Record in 2006. 30 farms keeping meat variety cattle have been inspected and granted the status extension, 4 farms have been given the status for the first time.

With the subsidies for purchase of breed material abroad granted in 2006 amounting to Ls 146 944 a high quality breed material has been purchased – 192 meat variety heifers and 8 breed bulls from Germany, Sweden and Lithuania.

According to the data provided by the state agency ADC, there were 628 specialized meat variety cattle herds registered in monitoring in Latvia on the 1st January 2006. Control sheets with calculation of the results of monitoring are being sent to the ADC once a quarter. Monitoring of meat cattle is carried out on all specialized meat cattle varieties. Most popular meat cattle varieties in Latvia are Charolais and Hereford variety animals. 10 789 animals of different varieties, including 3847 Charolet animals and 2982 Herford animals were monitored in 2006.

Kopsavilkums Summary

Liellopu gaļas ražošana ir izplatīta visā valsts teritorijā, bet mazāk intensīva tā ir Zemgalē un Rīgas tuvumā. Nepilnīgi izmantotas platības liellopu gaļas ražošanai ir Austrumlatvijā, kur ir pieejami zemes resursi.

Darbs gaļas liellopu audzēšanas nozarē turpinās. A/s „Latvijas gaļas liellopu audzētāju asociācija” ir iecerējusi sakārtot situāciju gaļas liellopu audzēšanas nozarē, veicināt nozares attīstību un uzplaukumu, tādējādi palielinot Latvijas lauksaimniecības produktu konkurētspēju Eiropas tirgū, veicinot Latvijas lauksaimniecības integrāciju ES. Palielinot gaļas šķirņu liellopu skaitu un to krustojumu skaitu ar piena šķirnēm un uzlabojot gaļas kvalitāti, liellopu sektoram rastos priekšnosacījumi konkurencei Eiropas Savienības tirgū.

Analizējot statistikas datus, var secināt, ka liellopu gaļas ražošana valstī saglabājas stabila, ar nelielu ražošanas apjomu. Tā kā liellopu gaļas ražošanas cikls ir samērā ilgs, nav iespējams īsā laika periodā strauji kāpināt tās ražošanu.

Jāņem vērā, ka gaļas liellopu nozares viens no galvenajiem attīstību ierobežojošiem faktoriem ir ganāmpulku paplašināšanai nepieciešamais laiks.

Beef production is popular throughout the territory of the country, but it is less intensive in Zemgale and the area near Riga. Areas in the Eastern part of Latvia, where land sources are available are not being fully used for production of beef.

The work in the meat cattle breeding sector is being carried on. The LCMBA has intended to solve the situation in the meat cattle breeding sector, to promote development and boom of the sector, thus increasing competitiveness of the Latvian agricultural products in the European market, promoting integration of the Latvian agriculture in the EU. Increasing the number of meat cattle variety animals and the number of their hybrid animals with milk varieties, improving the meat quality the bovine animal sector would develop preconditions for competition in the EU market.

Analyzing the statistics data conclusion can be made that beef production remains stable in the country, although with limited production volume. As the cycle for production of beef is quite lengthy, it is not possible to increase production volume rapidly.

One has to keep in mind that one of the main factors limiting devel-

A/s „Latvijas gaļas liellopu audzētāju asociācija” 2006. gadā veiksmīgi izmantojusi valsts atbalstu subsīdijas un papildinājusi gaļas liellopu ganāmpulkus ar ģenētiski augstvērtīgiem dzīvniekiem.

Liellopu gaļas ražošana ir viena no perspektīvākajām lopkopības nozarēm. Latvijā ir lielas teritorijas, kuras problemātiski apstrādāt ar lauksaimniecības tehniku un zemniekiem ir nerentabli šajās platībās audzēt kultūraugus. Popularizējot gaļas liellopu audzēšanu, iespējams ieinteresēt zemniekus pārorientēties no augkopības produkcijas ražošanas uz gaļas liellopu audzēšanu.

Atbalsta politika, nelielais darbietilpīgums un kapitālieguldījums – faktori labvēlīgai ražošanas kāpināšanai.

opment of the meat cattle breeding sector is the time needed for multiplication of herds.

In 2006 The LCMBBA successfully used state aid subsidies and supplemented the meat cattle herds with genetically high quality animals.

Production of beef is one of the most prospective cattle breeding sectors. There are large territories in Latvia which are difficult to cultivate by agricultural machines therefore growing of cultivated plants in these territories is not profitable. It is possible to persuade farmers to switch from production of plant growing products to meet cattle breeding.

The main factors for favorable production increase are the support policy, the limited amount of work and capital investment needed.

5.5. Olu un putnu gaļas ražošana Production of Eggs and Poultry

Latvijā 2006. gada beigās bija 4488 tūkst. mājputnu, salīdzinot ar 2005. gadu, mājputnu skaits pieaudzis par 11%. Sākot no 2000. gada, mājputnu skaits katru gadu palielinājās (5.17. tabula).

At the end of 2006 there were 4488 thousand domestic birds in Latvia. The number of domestic birds has increased for 11% compared to 2005. Beginning 2000 the quantity of poultry has increased every year (Table 5.17.).

5.17. tabula
Table 5.17.

Mājputnu kopskaits 2006. gadā (tūkst.)
Total quantity of poultry in 2006 (thousand)

Putnu kopskaits Total number of birds	4488
to skaitā: dējējvistas Incl. laying hens	2272
Broileri Broilers	1613
no tiem broileru vistas Incl. broiler hens	500
Pīles Ducks	20
Zosis Geese	12
Tītari Turkeys	9

Avots: CSP Source: CSB

2006. gadā saražotas 20,6 tūkst. t putnu gaļas. Tās ražošana palielinājusies par 19,7%, īpatsvars kopējā saražotās gaļas apjomā pieaudzis par 27% (iepriekšējā gada attiecīgajā periodā – 23%). Kopā patērētās putnu gaļas un tās produktu apjoms ir lielāks, nekā saražotās. Saražotās putnu gaļas apjoms kā dzīvsvārā tā kautsvārā ar katru gadu turpina pieaugt, pieaug arī eksportētās putnu gaļas daudzums (5.18. tabula).

20,6 tons poultry meat has been produced in 2006. Production of poultry meat has increased for 19,7%, proportion in the total volume of produced meat has increased for 27% (in the respective period of the previous year - 23%). The total volume of poultry meat and poultry products consumed is bigger than the volume produced. The volume of produced poultry meat both in live weight and in carcass weight keep increasing every year. The volume of exported poultry meat is also increasing (Table 5.18.).

5.18. tabula
Table 5.18.

Putnu gaļas un gaļas produktu ražošanas un patēriņa bilance 2004.–2006. gadā
Balance sheet of poultry meat and poultry products production and consumption for 2004 – 2006

	2004	2005	2006
Atlikums uz gada sākumu Stocks at the beginning of the year	3,20	3,90	4,00
Kopā resursi, pārrēķinot gaļā Total resources expressed in meat	46,69	50,42	60,51
Saražotās gaļas apjoms, dzīvsvārā Volume of produced meat, live weight	20,38	24,58	29,44
Saražotās gaļas apjoms, kautsvārā Volume of produced meat, carcass weight	14,27	17,20	20,61
Gaļas (t. sk. dzīvu putnu) imports, kautsvārā Import of meat (incl. live birds) in carcass weight	27,69	28,16	35,11
t. sk., dzīvie putni (pārrēķinot gaļā) Incl. live birds expressed in meat	0,00	0,02	n.a.
gaļa Meat	27,27	27,40	32,44
subprodukti Sub-products	0,42	0,74	2,67
Gaļas produktu (pārrēķinot gaļā) imports Import of poultry products expressed in meat	1,53	1,16	0,79
Patēriņš Consumption			
Patērēta gaļa un gaļas produkti, pārrēķinot gaļā Consumed meat and meat products, expressed in meat	42,06	44,89	50,59
Gaļas (t. sk. dzīvu putnu) eksports, kautsvārā Export of meat (incl. live birds) in carcass weight	0,49	1,22	5,32
Gaļas produktu (pārrēķinot gaļā) eksports Export of meat products expressed in meat	0,24	0,31	0,40
Kopā patērēta gaļa un tās produkti (pārrēķinot gaļā) Total meat and meat products consumed expressed in meat	42,79	46,42	56,31
Atlikums uz gada beigām Stocks at the end of the year	3,90	4,00	4,20

Avots: LAD Source: RSS

Mājputnu skaits katru gadu palielinās, lielāko tirgus produkcijas daļu nodrošina uzņēmumi, izmantojot intensīvās tehnoloģijas. Ražošanas jaudas ir noslogotas par 100%. Sīksaimniecības ražo lielākoties pašpatēriņam, bet lielākās zemnieku saimniecības nelielu produkcijas daļu pārdod vietējā tirgū (5.19. tabula).

The number of domestic birds increases every year. The biggest part of the market products is provided by enterprises using the intensive technologies. Production capacity is being used for 100%. Small farms produce mainly just for self-consumption, but the biggest farms sell some part of production the local market. (Table 5.19.).

5.19. tabula
Table 5.19.

Putnu gaļas ražošana 2004.–2006. gadā
Production of poultry meat in 2004 – 2006

	2004	2005	2006
Kautmasā In carcass weight			
Nokauto un kaušanai pārdoto putnu skaits, tūkst. <i>Number of slaughtered birds and birds sold to be slaughtered</i>	9 223,0	10 813,6	13 271,1
Ražota jeb iegūta gaļa savā saimniecībā, t <i>Meat produced in own farm, t</i>	14 265	17 203	20 608
no tās pārdota, t <i>Incl. meat sold, t</i>	6 820	7 325	13 020
Pārstrādāta savā saimniecībā pārdošanai, t <i>Meat processed in own farm for sales, t</i>	7 368	9 686	7 395
Patērēta uzturam, t <i>Used for self consumption, t</i>	127	196	159
Vidējais svars, kg <i>Average weight, kg</i>	1,5	1,6	1,6
Dzīvmasā In Live weight			
Nokauto un kaušanai pārdoto putnu skaits, tūkst. <i>Number of slaughtered birds and birds sold to be slaughtered</i>	9 223,0	10 813,6	13 271,1
Ražota jeb iegūta gaļa savā saimniecībā, t <i>Meat produced in own farm, t</i>	20 380	24 576	29 440
no tās pārdota, t <i>Incl. meat sold, t</i>	9 743	10 464	18 600
Pārstrādāta savā saimniecībā pārdošanai, t <i>Meat processed in own farm for sales, t</i>	10 526	13 837	10 564
Patērēta uzturam, t <i>Used for self consumption, t</i>	182	280	227
Ieņēmumi no pārdotās gaļas, Ls <i>Income from the meat sold, LVL</i>	5 413 727	6 336 482	12 430 685
Ieņēmumi no pārdošanai pārstrādātās gaļas, Ls <i>Income from the meat processed for sales, LVL</i>	7 379 665	10 438 218	8 292 145
Vidējais svars, kg <i>Average weight, kg</i>	2,2	2,3	2,2

Avots: CSP Source: CSB

2006. gadā saražots 551,3 milj. olu jeb par 2,3% vairāk nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā. Kā dējējvistu, tā olu skaits ir palielinājies. Ieņēmumi no pārdotajām olām ir pieauguši par 11% (5.20. tabula).

551,3 million eggs have been produced in 2006, which is by 2,3% more than the previous year. Both the number of laying hens and the number of eggs have increased. The income from the sold eggs has increased by 11% (Table 5.20.).

5.20. tabula
Table 5.20.

Olu ražošana 2004.–2006. gadā
Production of eggs in 2004 – 2006

	2004	2005	2006
Vidējais dējējvistu skaits <i>Average number of laying hens</i>	2 138 327	2 097 848	2 115 295,0
Iegūtas vistu olas, tūkst. <i>Number of chicken eggs, thousand</i>	525 984,4	538 646,3	551 293,8
Iegūtas pārējo putnu olas, tūkst. <i>Number of other birds' eggs, thousand</i>	1 392,3	7 093,8	1 436,2
Kopā <i>Total</i>	527 376,7	545 740,1	552 730,0
Pārdotas <i>Sold</i>	380 821,7	401 207,2	427 923,7
Ieņēmumi no pārdotām olām, Ls <i>Income from the sold eggs, LVL</i>	13 581 729	14 707 325	16 338 042

Avots: CSP Source: CSB

Saražoto olu un olu produktu daudzums kopš 2005. gada ir palielinājies par 1,2%, to imports pieaudzis par 93,5%, eksports – par 20,7%. Olu un olu produktu patēriņš 2006. gadā bija par 1,3% mazāks nekā saražotais (5.21. tabula).

The quantity of produced eggs and egg products has increased by 1,2%, the import has increased by 93,5%, but export has increased by 20,7% since 2005. Consumption of eggs and egg products has been by 1,3% less than the produced amount in 2006 (Table 5.21.).

5.21. tabula
Table 5.21.

Olu un olu produktu bilances (milj. gab.)
Balance sheet for eggs and egg products (million pcs.)

	2004	2005	2006
Resursi Resources			
Atlikums gada sākumā <i>Stocks at the beginning of the year</i>	5,34	5,10	7,50
Saražots <i>Produced</i>	527,40	545,74	552,73
Imports <i>Import</i>	11,88	21,52	41,66
Kopā resursi <i>Total resources</i>	544,62	572,36	601,89
Patēriņš Consumption			
Patērēts <i>Consumed</i>	496,75	510,94	529,23
Eksports <i>Export</i>	42,77	53,92	65,09
Kopā patērēts <i>Total consumed</i>	539,52	564,86	594,32
Atlikums gada beigās <i>Stocks at the end of the year</i>	5,10	7,50	7,57

Avots: LAD Source: RSS

2006. gadā ir pieaugušas ražošanas izmaksas, īpaši barības cenas, līdz ar to ievērojami pieauga arī putnu gaļas un olu cenas. Šāda tendence vērojama visās Eiropas Savienības dalībvalstīs (5.22., 5.23. tabula; 5.8., 5.9. attēls.).

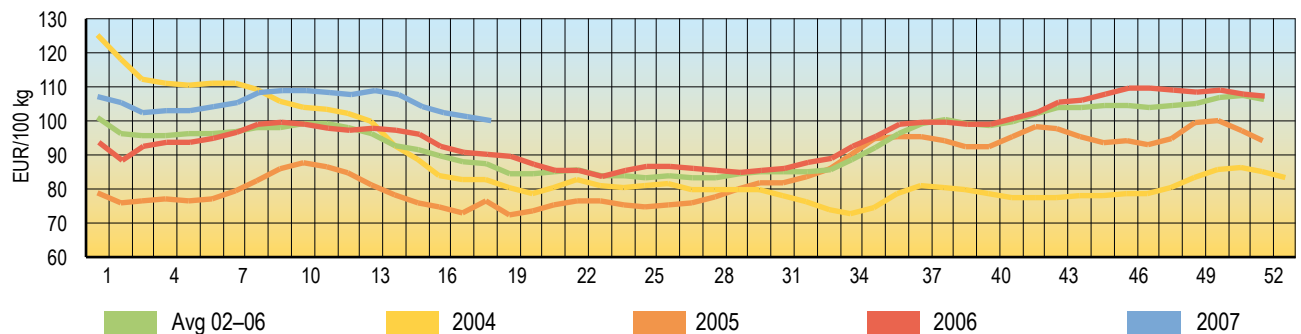
Production costs, particularly the costs of feed have increased in 2006, thus considerably raising the prices for poultry meat and eggs. Such trend could be seen in all the European Union member states. (Table 5.22., 5.23.; Picture 5.8., 5.9.).

5.22. tabula
Table 5.22.

Olu cenas Latvijā EUR/100 kg
Egg prices in Latvia EUR/100 kg

2004	82,85
2005	83,00
2006	96,80
2007	101,57

Avots: LVAEI Source: IAEL

Avots: LVAEI Source: IAEL

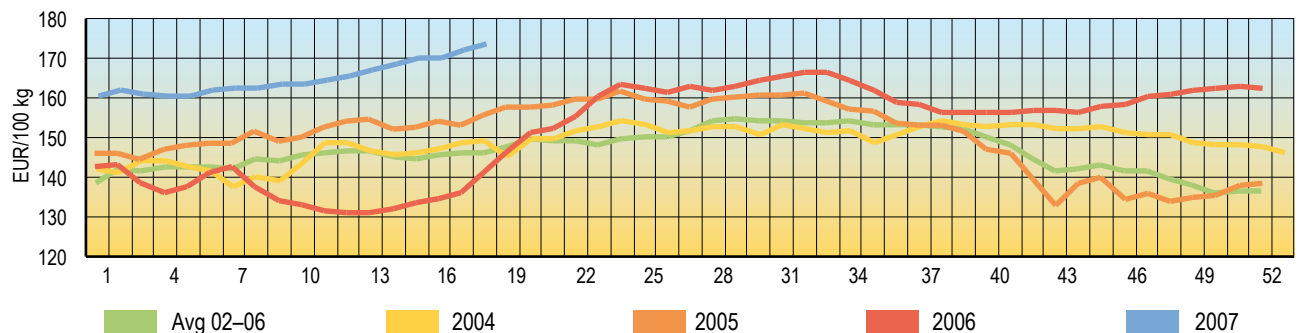
5.8. attēls. Olu vidējā cena ES valstīs
Figure 5.8. Average egg prices in EU countries

5.23. tabula
Table 5.23.

Putnu gaļas cenas Latvijā (EUR/100 kg)
Poultry meat prices in Latvia (EUR/100 kg)

2004	132,32
2005	136,89
2006	135,3
2007	169,99

Avots: LVAEI Source: IAEL

Avots: LVAEI Source: IAEL

5.9. attēls. Broileru gaļas vidējās cenas ES valstīs
Figure 5.9. Average prices for broiler meat in EU countries

Salīdzinot 2006. gadu ar 2007. gadu, olu cenas ES paaugstinājušās par 5%.

Putnu gaļas cena 2006. gadā pieaugusi par 26%. Cenu pieaugums saistīts ar ražošanas izmaksu pieaugumu, galvenokārt ar barības cenas paaugstināšanos.

Comparing the EU egg prices in 2006 and in 2007 they have increased by 5%.

The price for poultry meat has increased by 26% in 2006. The price increase is related to the increase of production costs, mainly due to the increase of feed prices.

Kopsavilkums Summary

2006. gadā saražotas 20,6 tūkst. t putnu gaļas. Tās ražošana palielinājusies par 19,7%, bet tās īpatsvars kopējā saražotās gaļas apjomā pieaudzis līdz 27% (iepriekšējā gada attiecīgajā periodā bija 23%).

2006. gadā ir saražots 551 294 milj. vistu olu. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, saražoto olu daudzums palielinājies par 2,3%.

Ir palielinājies gan olu, gan putnu gaļas imports. Eksports ir palielinājies nedaudz un lielākoties tas ir uz ES dalībvalstīm.

20,6 tons of poultry meat has been produced in 2006. Production of poultry meat has increased by 19,7%, proportion in the total volume of produced meat has increased by 27% (in the respective period of the previous year - 23%).

551,3 million eggs have been produced in 2006 which is by 2,3% more than the previous year.

Import of both eggs and poultry meat has increased. Export has slightly increased, mainly exports to the EU member states.

5.6. Aitkopības un kazkopības nozaru attīstība Development of Sheep Farming and Goat Farming

Latvijā aitkopības nozares mērķis ir saglabāt ģenētisko dažādību, veicināt ganāmpulka atjaunošanu, vilnas ražošanu un gaļas tirdzniecības attīstību. Par galveno virzienu aitkopībā ir kļuvusi gaļas ražošana. Kazkopības nozares mērķis ir saglabāt ģenētisko dažādību, veicināt kvalitatīvu ganāmpulku izveidošanu un kazkopības produkcijas pārstrādi un realizāciju.

The aim of the sheep-breeding sector in Latvia is to maintain the genetic diversity, to facilitate renewal of herds, to promote the wool production and meat sales development. Meat production has become the main trend of sheep-breeding sector. The objective of the goat-breeding sector is to maintain the genetic variety, to facilitate creation of high quality herds and to promote processing and sales of goat-breeding products.

5.24. tabula
Table 5.24.

Aitu un kazu skaits 2004.–2006. gadā (tūkst. gab.)
Number of sheep and goats in 2004 - 2006 (thousand animals)

	2004	2005	2006	2006/2005 %
Aitas, no tām: <i>Sheep, incl.:</i>	38,6	41,6	41,3	99,3
aitu mātes <i>Sheep mothers</i>	22,8	25,5	26,1	102,3
Kazas, no tām: <i>Goats, incl.:</i>	14,7	14,9	14,3	95,9
kazu mātes <i>Goat mothers</i>	7,8	9,9	9,0	90,9

Avots: CSP Source: CSB

Pēc CSP datiem, 2006. gadā aitu un kazu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo gadu samazinājies. Aitu skaits samazinājies par 0,7%, par 4,1% samazinājies kazu skaits. 2006. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, bija pieaudzis aitu māšu skaits par 2,3%, bet samazinājies kazu māšu skaits par 9,1% (5.24. tabula).

According to the CSB data the number of sheep and goats has decreased in 2006 compared to the previous year. The number of sheep has decreased by 0,7 %, but the number of goat has decreased by 4.1 %. The number of sheep mothers has increased by 2,3% in 2006 compared to the previous year, but the number of goat mothers has decreased by 9,1% respectively (Table 5.24.).

5.25. tabula
Table 5.25.

Vilnas ražošana 2004.–2006. gadā (tonnās)
Wool production in 2004 - 2006(tons)

	2004	2005	2006	2006/2005 %
Visu veidu saimniecībās	76,9	93,5	61,4	65,67

Avots: CSP Source: CSB

2006. gadā ievērojami samazinājās aitu vilnas ieguve, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, – par 34,3% (5.25. tabula). Pavisam 2006. gadā tika iegūts 61,4 tonnu vilnas, pārdotas 12,3 tonnu un ieņēmumi no pārdotās vilnas bija Ls 12,1 tūkst.

Compared to the previous year, the wool output fell considerably in 2006 – by 34,3% (Table 5.25.). In total 61,4 tons of wool were produced and 12,3 tons sold in 2006, generating income 12,1 thousand lats for the sold wool.

5.26. tabula
Table 5.26.

Aitu un kazu gaļas ražošana 2004.–2006. gadā (tonnas)
Production of sheep and goat meat in 2004 - 2006 (tons)

	2004	2005	2006	2006/2005 %
Gaļa (dzīvmasā) <i>Meat (live weight)</i>	727	856	878	102,6
Gaļa (kautmasā) <i>Meat (carcass weight)</i>	365	428	439	102,6

Avots: CSP Source: CSB

Kopējais saražotās aitu un kazu gaļas apjoms (kautmasā) 2006. gadā bija 439 tonnas jeb par 2,6% vairāk nekā 2005. gadā, no tām 383 tonnas bija aitu gaļa un 56 tonnas kazas gaļa (5.26. tabula).

The total volume of sheep and goat meat (in carcass weight) in 2006 was 439 tons or by 2,6% more than in 2005. 383 tons of the total volume were sheep meat and 56 tons goat meat. (Table 5.26.).

5.27. tabula
Table 5.27.Kazu piena ražošanas 2004.–2006. gadā (tonnas)
Production of goat milk in 2004 – 2006 (tons)

	2004	2005	2006
Izslaukts kazu piens, t <i>Goat milk yield, tons</i>	2367	3517	2939
Pārdots kazu piens, t <i>Goat milk sold, tons</i>	86	553	555
Ieņēmumi no pārdotā piena, Ls <i>Income from the sold goat milk, LVL</i>	23 834	176 390	174 512

Avots: CSP Source: CSB

Latvijā kazas audzē piena ieguvei un gaļā patērē izbrāķētās kazas. Pēc CSP datiem, 2006. gadā saimniecībās saražoja 2939 tonnas piena, kas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu (3517 tonnas piena), ir samazinājums par 16,4%. Kazu piena pārdošanas apjoms palielinājies par 0,4%, kas liecina par kazas piena un piena produktu pieprasījuma palielināšanos vietējā tirgū (5.27. tabula).

Goats are mainly bred for milking in Latvia and only condemned animals are consumed in meat. According to the CSB data 2939 tons goat milk was produced in farms in 2006, which compared to the previous year (3517 tons goat milk) is by 16,4% less. The volume of sold goat milk has increased by 0,4%, which shows increasing demand for goat milk and milk products in the local market (Table 5.27.).

Ciltisdarbs
Breeding

Biedrība „Latvijas Aitu audzētāju asociācija” veic selekcijas darbu aitkopībā un realizē ciltisdarba programmu, kura paredz Latvijas tumšgalves šķirnes aitu saimnieciski derīgo īpašību izkopšanu, kā arī plānveidīgu dažādu šķirņu aitu krustojumu audzēšanu. Biedrības darbības mērķis ir veicināt aitu audzēšanu Latvijā. 2006. gadā biedrība ir organizējusi seminārus, pārraudzības kursus un pieredzes apmaiņas braucienu pa aitu audzēšanas saimniecībām Latgalē, kā arī piedalījies Viļānu lauksaimniecības izstādē.

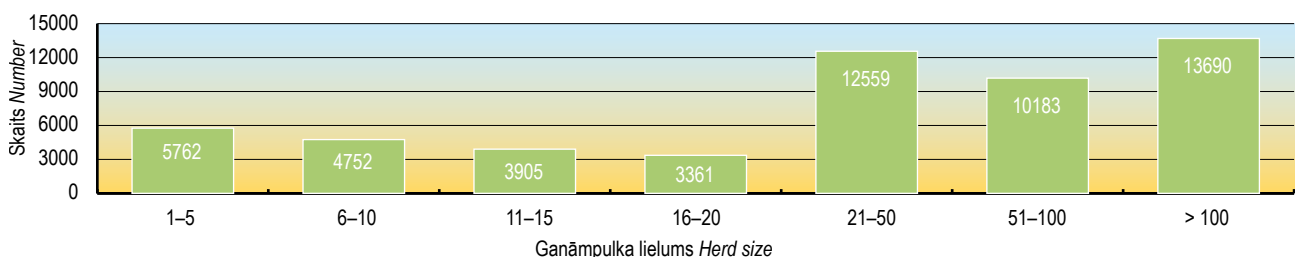
Aitkopībā par galveno virzienu ir kļuvusi gaļas ražošanas, kā rezultātā ciltisdarba programmā par galveno mērķi ir izvirzīta aitu māšu auglības palielināšana, jēru saglabāšana un intensīva jēru gaļas ražošanas. Lai kāpinātu jēru gaļas ražošanu, viens no īsākajiem ceļiem ir rūpnieciskā aitu krustošana, kuras pamatā ir heterozes izmantošana, krustojot ģenētiski atšķirīgas dažādu šķirņu aitas. Rūpnieciskās aitu krustošanas rezultātā iegūtos pirmās paaudzes pēcnācējus nobaro un realizē gaļai. Divu šķirņu krustošana kā mātes šķirni izmanto Latvijas tumšgalves un kā tēva šķirni – Vācijas Merino vietējo, Tekselas, Il de France, Vācijas melngalvi, Sufolkas gaļas aitu šķirnes.

Pēc LDC datiem, dzīvnieku reģistrā uz 2007. gada 1. janvāri Latvijā reģistrēti 3932 aitu ganāmpulki, kuros bija 54 212 aitas.

Society “The Latvian Sheep Breeders Association” carries out selection work in sheep breeding and a special pedigree programme that stipulates improvement of the economically valuable characteristics of the Latvian dark-head variety, as well as a planned breeding of hybrids with different varieties. Objective of the society is to promote sheep breeding in Latvia. The organization has arranged seminars, monitoring courses and experience exchange trip to sheep breeding farms in Latgale, and has also participated at the Viļāni exhibition of agriculture in 2006.

Production of meat has become the main trend of sheep breeding, which means that the main task of the pedigree programme is to stimulate the fertility of sheep mothers, maintaining of lambs and intensification of lamb meat production. The shortest way to intensify lamb meat production is industrial interbreeding of sheep, which is based on the use of heteroze, interbreeding genetically diverse sheep of different varieties. The first line descendants resulting from the industrial interbreeding are being tallowed and sold in meat. In crossing of two varieties the Latvian Blackhead variety is being used as the mother variety and the German Merino local, Texel, Il de France, German blackhead or Suffolk meat sheep varieties are being used as the father.

According to the ADC data there were 3932 sheep herds which altogether contained 54 212 sheep registered in the Animal Register of Latvia on the 1st January 2007.

Avots: LDC Source: ADC

5.10. attēls. Aitu skaita sadalījums pēc ganāmpulka lieluma 2006. gadā
Figure 5.10. Division of the number of sheep by the size of herd in 2006

Lielākais aitu īpatsvars bija ganāmpulkos, kuros bija vairāk par divdesmit aitām. Vidējais aitu skaits ganāmpulkā – sešas aitas (5.10. attēls).

2006. gadā ar šķirnes materiāla atražošanu nodarbojās 22 saimniecības, kuras bija ieguvušas šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusu.

2006. gadā šķirnes aitu audzēšanas saimniecībās bija 1092 aitu mātes, no kurām 65,5% E klases un 32,5% I klases aitu mātes. Aitu mātēm vidējā dzīvmasa – 68 kg, vidējais nocirpums – 4,7 kg un vidējā auglība – 166,1%. Saimniecības izmanto E klases vaislas teļus, kuriem vidējā dzīvmasa ir 106 kg un vidējais nocirpums – 6,4 kg.

The largest proportion of sheep was in herds with more than 20 sheep. The average number of sheep in a herd - six (Figure 5.10.).

In 2006 22 farms, which had received the status of a pedigree animal breeding farm, were engaged in reproduction of a breed material.

There were 1092 sheep mothers in the pedigree sheep breeding farms in 2006 of which 65,5% E class and 32,5% I class sheep mothers. The average live weight of sheep mothers – 68 kg, the average wool clip – 4,7 kg and the average fertility 166,1%. The farms use class E breed rams with the average live weight 106 kg and the average wool clip - 6,4 kg.

As from year 2006, the work of goat breeding sector is being organized by two recognized pedigree animal breeding associations – the Goat

Ar 2006. gadu kazkopības nozares darbu organizē divas atzītas šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas – Latvijas Kazu audzētāju apvienība un Latvijas Kazkopības biedrība. Organizācijas kazkopībā realizē Ciltsdarba programmu, kuras mērķis ir kazu produktivitātes paaugstināšana. Pamatā to veic, krustojot Latvijas vietējās kazas ar Zānes vai Alpu šķirnes ažiēm. Veicot mērķtiecīgu ciltsdarba organizāciju, ir iespējams attīstīt kvalitatīvu, konkurētspējīgu kazkopības nozari. Ar šķirnes materiāla atražošanu nodarbojas 19 saimniecības, kuras ieguvušas šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusu.

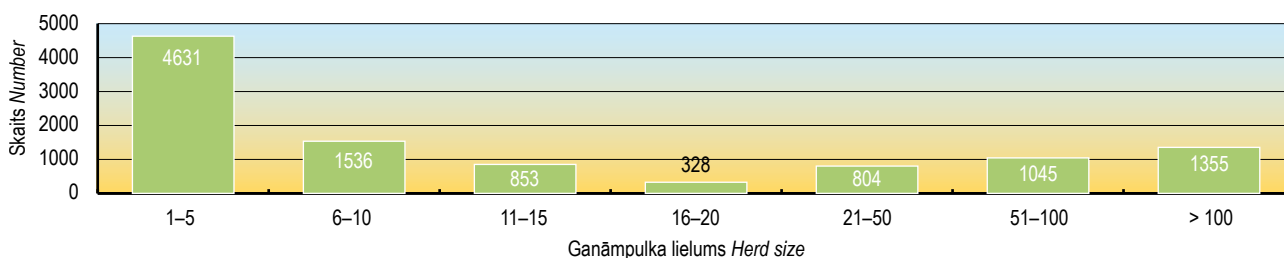
Par vaislas materiāla iegādei ārvalstīs piešķirtām subsīdijām 2006. gadā iepirkts kvalitatīvs vaislas materiāls – 16 šķirnes kazas un viens vaislas ažijs no Vācijas.

Pēc LDC datiem, dzīvnieku reģistrā uz 2007. gada 1. janvāri Latvijā bija reģistrēti 2385 kazu ganāmpulki, kuros bija 10 552 kazas.

Breeder Association of Latvia and the Goat Breeding Society of Latvia. The two organizations carry out goat pedigree breeding programme with an aim to increase fertility of goats. In general this can be reached by interbreeding the local Latvian goat varieties with he-goats of the Saanen or the Alpes varieties. A high quality and competitive goat breeding industry can be developed by a targeted organization of pedigree work. There are 19 farms that have acquired the status of pedigree animal breeder, working on reproduction of the pedigree material.

From the subsidies granted in 2006 for purchase of breed material abroad a high quality breed material has been purchased – 16 pedigree she-goats and one pedigree he-goat from Germany.

According to the ADC data there were 2385 goat herds registered in the Animal Register of Latvia on 1st January 2007, which held in total 10 552 goats.

Avots: LDC Source: ADC

5.11. attēls. Kazu skaita sadalījums pēc ganāmpulka lieluma 2006. gadā

Figure 5.11. Division of the number of goats by the size of herd in 2006

Lielākais kazu īpatsvars bija ganāmpulkos, kuros atradās no vienas līdz piecām kazām (5.11. attēls).

2006. gadā šķirnes kazu audzēšanas saimniecībās bija 944 kazu mātes, no kurām 10,1% E klases un 81,3% I klases kazu mātes. Pārraudzību veica 671 kazai un vidēji republikā no kazas ieguva 571 kg piena.

The largest proportion of goats there were in herds with one to five goats (Figure 5.11.).

There were 944 goat mothers in the pedigree goat breeding farms in 2006, of which 10,1% class E and 81,3% class I goat mothers. Monitoring has been carried out on 671 goat and the average annual milk yield per goat in the country there was 571 kg.

Kopsavilkums

Summary

Latvijā audzēto aitu un kazu kvalitatīvie rādītāji, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, uzlabojušies. To veicināja valsts sniegtais atbalsts ciltsdarbam un dzīvnieku audzēšanai.

Aitkopības un kazkopības nozaru attīstība pašreiz ir atkarīga no valsts atbalsta. Bez tā nozares šobrīd nebūtu rentablas un neattīstītos. Kazas piena ražošanas apjoma pieaugums liecina par kazas piena un piena produktu pieprasījumu vietējā tirgū. Aitu un kazu māšu skaita pieaugumam ir pozitīva ietekme uz sektoru, kas liecina, ka nākotnē jēru un kazlēnu skaits pieaugs. Austrumlatvijas reģionā ir daudz zemes platību, kuras ir piemērotas lopbarības kultūraugu audzēšanai, tāpēc šis reģions ir ekonomiski izdevīgāks aitkopības attīstībai nākotnē.

The quality indicators of sheep and goats bred in Latvia have improved if compared to the previous years. It has been facilitated by the state aid for pedigree work and animal breeding.

Development of sheep breeding and goat breeding industry currently depends on the state support. The sector would not otherwise be profitable without it and would not develop. The increase of goat milk production volume indicates increasing demand for goat milk and goat milk products in the domestic market. The increasing number of goat and sheep mothers provides a positive impact on the sector in general, indicating prospective increase of the number of yearlings and lambs in future. There are many land areas in the Eastern part of Latvia that would be suitable for growing of fodder crops, therefore this particular region is considered to be economically more suitable for development of sheep breeding in future.

5.7. Zirgkopība

Horse Breeding

Zirgkopība ir sena lauksaimniecības nozare, kas bija plaši attīstīta jau Latvijas brīvvalsts pirmskara periodā. Tā laika saimniecībās zirgs bija galvenais vilcējspēks.

Mūsdienās zirgus izmanto sportam, īpaši divās klasisko jātnieku sporta veidu disciplīnās – iejādē un konkūrā. Pēdējā laikā zirgus samērā plaši izmanto tūrismam, atpūtai un robežsardzei, kā arī reitertērijai, palīdzot slimiem bērniem. Zirgu audzēšana un turēšana nodrošina papildu darbvietas Latvijas laukos.

Latvijā audzē dažādu šķirņu zirgus, tomēr Latvijas zirgu audzētāji selekcijas darbu pamatā veic tikai ar vienu – Latvijas šķirni (LS Latvijas siltasinis). Valstī audzē Latvijas šķirnes sporta un braucamā tipa zirgus. Braucamā tipa zirgi pēc sava rakstura ir mierīgi, tādēļ tie ļoti labi piemēroti izmantošanai tūrismā un atpūtas

Horse breeding is an ancient trend of Latvian agriculture, which was widely developed in the independent Republic of Latvia before the WWII. These days a horse was the main tractive force and the means of transport in farms.

Now-days horses are used mainly for sport, especially in two classic riders' disciplines – dressage and concours. Horses are relatively widely used for tourism, leisure and border guarding lately, as well as for Reitertherapy, helping the sick children. Horse breeding and keeping provides additional work places in rural areas of Latvia.

There are different varieties of horses bred in Latvia, but the Latvian horse breeders basically prefer only one variety for selection work – the Latvian variety (LS the Latvian warm-blooded). There are pedigree sports horses and carriage type horses bred in Latvia. The carriage horses have a calm character therefore they are very suitable for use in tourism and leisure centers. The

kompleksos. Ar sporta tipa zirgiem Latvijas zirgaudzētāji pazīstami arī starptautiskajā tirgū. No Latvijas pārdoti izcili iejādes zirgi. Viens no labākajiem iejādes zirgiem pasaulē *Rusty*, ar kuru startē Vācijas izlases jātniece Ulla Zalcgēbere, ir dzimis un izaudzināts Burtnieku zirgaudzētavā.

Šobrīd zirgu šķirņu sastāvs valstī sāk dažādoties, jo arvien vairāk ievieš citu Eiropā sastopamu šķirņu zirgus.

Latvian horse breeders are famous in the international market with their sports horses. Outstanding dressage horses have been sold to abroad from Latvia. One of the best dressage horses in the world, called *Rusty*, with whom the German champion team rider Ulla Salzgeber is participating in competitions, was born and bred in the stud-farm in Burtnieki, Latvia.

The existing stock of horse varieties in the country is getting diverse because more and more varieties popular in Europe are being imported.

5.28. tabula
Table 5.28.

Zirgu skaita sadalījums pa šķirnēm 2006. gadā
Grouping of the number of horses according to the breeds in 2006

Šķirne Breed	Zirgu skaits Number of horses
Latvijas vietējais	6808
Latvijas	5622
Latvijas ardenis	196
Krievijas rikšotājs	109
Poniju vietējais	120
Hanoveras	74
Citi Other	77
Traķēnas	75
Lietuvas ardenis	48
Holšteinas	73
Angļu pilnasinis	26
Oldenburgas	41
Krievijas vezumnieks	11
Igaunijas vietējais	14
Dānijas siltasinis	12
Šetlandes ponijs	49
Vestfāles	11
Poļu zirgs	63
Amerikas rikšotājs	15
Arābu pilnasins	17
Žemaitijas	12

Avots: LDC Source: ADC

Izmantojot nacionālo atbalstu vaislas materiāla iegādei, Latvijā 2006. gadā no ārvalstīm ievesti četri vaislas ērzelji. Ar nacionālo atbalstu, 2006. gadā ir izdevies stabilizēt zirgu kopskaitu valstī. Rezultātā, salīdzinot ar 2005. gadu, zirgu kopskaits samazinājies tikai par 2,2 %.

With the state aid supplied for purchase of breed material there were 4 breed stallions imported from abroad in 2006. The national support has facilitated successful stabilization of the number of horses in the country. In the result the total number of horses in the country has decreased for only 2,2 % compared to the number of horses in 2005.

5.29. tabula
Table 5.29.

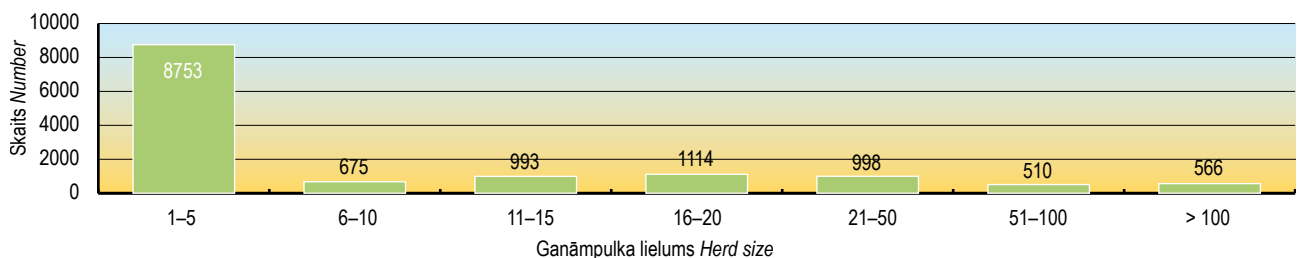
Zirgu skaits 2004.–2006. gads (tūkst.)
Total number of horses in 2004 – 2006 (thousand)

	2004	2005	2006	2006/2005 %
Zirgu skaits Total number of horses	15,5	13,9	13,6	97,8
To skaitā ķēves no 3 gadu vecuma Incl. mares older than 3 years	5,7	5,3	5,2	98,1

Avots: CSP Source: CSB

Valsts aģentūra „Lauksaimniecības datu centrs” 2006. gadā vienotā zirgu reģistrā ir reģistrējusi 8558 ganāmpulkus, kuros audzēja 13 609 zirgus.

The state agency „Agricultural Data Centre” has registered 8558 horse herds with total of 13 609 horses in the Single Horse Register in 2006.

Avots: LDC Source: ADC

5.12. attēls. Zirgu skaita sadalījums pēc ganāmpulka lieluma 2006. gadā
Figure 5.12. Division of the number of horses by the size of herds in 2006

Latvijā zirgkopībā ciltsdarbu koordinē šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas – „Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija” un „Latvijas zirgaudzētāju biedrība”, kuras mērķtiecīgi, izmantojot augstvērtīgus dzīvniekus, kā arī saglabājot un uzlabojot genotipu, realizē Latvijas zirgu šķirnes ciltsdarba programmu un Latvijas zirgu šķirnes braucamā tipa ciltsdarba programmu. 2006. gadā ar ciltsdarba programmu realizēšanu nodarbojās 37 saimniecības, kuras ieguvušas šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības vai kandidāta statusu.

Horse breeding pedigree work in Latvia is being coordinated by the pedigree animal breeding organizations – “The Pedigree Horse Breeders Association of Latvia” and “The Latvian Horse Breeders Society”, which carry out the pedigree work with the Latvian horse varieties and the Latvian carriage horse varieties by targeted use of high quality animals and improving the existing gene pool. There were 37 farms that had acquired the status of pedigree animal breeding farm engaged with performance of pedigree programmes in 2006 in Latvia.

Kopsavilkums Summary

Salīdzinot ar 2005. gadu, Latvijā 2006. gadā jūtami mainījies zirgu skaita sadalījums pēc ganāmpulku lieluma. Par 7% samazinājies to ganāmpulku skaits, kuros ir no viena līdz diviem zirgiem, un par 17% palielinājies to saimniecību skaits, kuros audzē no 11 līdz 20 zirgiem. Pēdējos gados samazinās braucamo zirgu skaits, bet sporta tipa zirgu skaits pieaug. Uz šo dienu iekšējais tirgus ir ļoti šaurs, jo pieprasījums pēc abu tipu zirgiem ir neliels, tādēļ darījumi ar pietiekamu ienesīguma līmeni Latvijas iekšējā tirgū ir reti un pagaidām nevar kalpot par nozares attīstības ekonomisko pamatu. Ņemot vērā pieprasījumu ārvalstu tirgū, saimniecības galvenokārt audzē sporta tipa zirgus eksportam, kas ir zirgaudzētāju peļņas avots.

Compared to 2005 division of the number of horses by the size of herds has considerably changed. The number of herds with 1 to 2 horses has decreased for 7%, while the number of farms breeding 11 to 20 horses has increased for 17%. During the past few years the number of carriage horses has decreased but the number of sports horses has increased. Domestic market is very small because demand for both types of horses is small therefore sufficiently profitable deals are rather rare in the Latvian domestic market and cannot serve as economic base for development of the sector. Considering the demand in foreign markets the farms breed sports horses mainly for export, which is the main source of the horse breeders' profit.

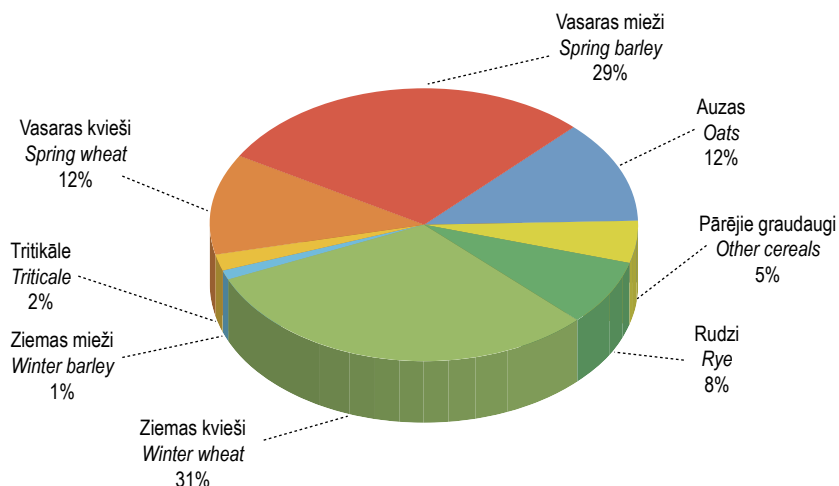
Zirgkopības nozarē ir jāveicina tādu kvalificētu speciālistu (sertificētu treneru) sagatavošana, kas spētu attīstīt zirgu darbaspējas un prastu sagatavot tos starptautiskām izsolēm.

It is important to promote preparation of such qualified experts (certified trainers) who would be able to develop operational capability of horses and could prepare them for international auctions.

5.8. Graudu ražošana Grain production

Graudkopība ir nozīmīgākā augkopības nozare Latvijā, un 2006.gadā graudaugi aizņēma 511,8 tūkst. ha jeb 45,6% no sējumu kopplatības. 2006. gadā tika iesēti par 42,9 tūkst. ha vairāk nekā 2005.gadā. Visvairāk graudaugu bija iesēti Jelgavas (44,0 tūkst. ha), Bauskas (41,2 tūkst. ha) un Dobeles rajonā (41,1 tūkst. ha).

Grain production is the main crop farming sector in Latvia and in 2006 grain sowings occupied 511,8 thousand ha or 45,6 % of the total area of sowings. In 2006 for 42,9 thousand ha larger area was sown than in 2005. The most grain have been sown in Jelgava (44,0 thousand ha), Bauska (41,2 thousand ha) and Dobele (41,1 thousand ha) regions.

Avots: CSP Source: CSB

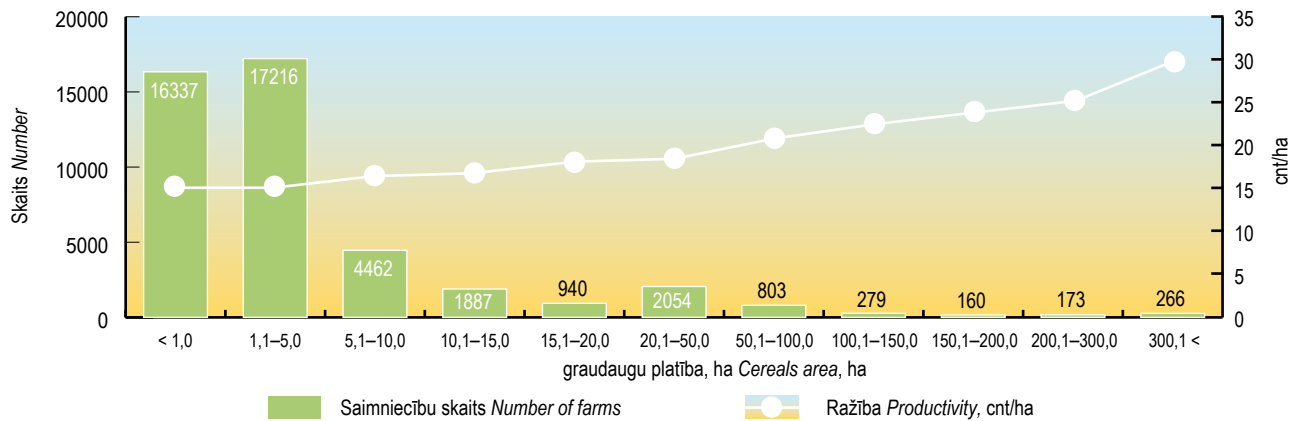
5.13. attēls. Graudaugu sējumu struktūra 2006. gadā
Figure 5.13. Structure of cereal sowings in 2006

Analizējot 2006. gada graudaugu sējumu struktūru, var secināt, ka visvairāk tika audzēti ziemas kvieši 31% un vasaras mieži attiecīgi 29% no kopējās sējumu platības. Savukārt vismazāk Latvijā 2006.gadā tika audzēta tritikāle – 2% un ziemas mieži – 1%.

Analyzing the structure of grain sowings in 2006 it can be seen that the most popular crop has been winter wheat 31% and summer barley - 29% of the total area of sowings respectively. But the least popular crop in Latvia in 2006 was triticale – 2% and winter barley 1%.

Graudaugus 2006. gadā audzēja 44 577 saimniecībās, bet gandrīz 37% no visām saimniecībām graudu sējumu platība bija līdz vienam hektāram. Nākamajā kategorijā no 1,1 līdz pieciem ha graudaugus audzēja 38,6% saimniecību. Kategorijā virs 300 ha graudus audzēja tikai 266 saimniecības.

44577 farms were engaged in grain production in 2006, but in almost 37% of these farms the grain sowing area was less than 1 hectare. In 38,6% of farms the grain sowing area was between 1,1 and 5 ha. In the category with the grain sowing area exceeding 300 ha there were only 266 farms.

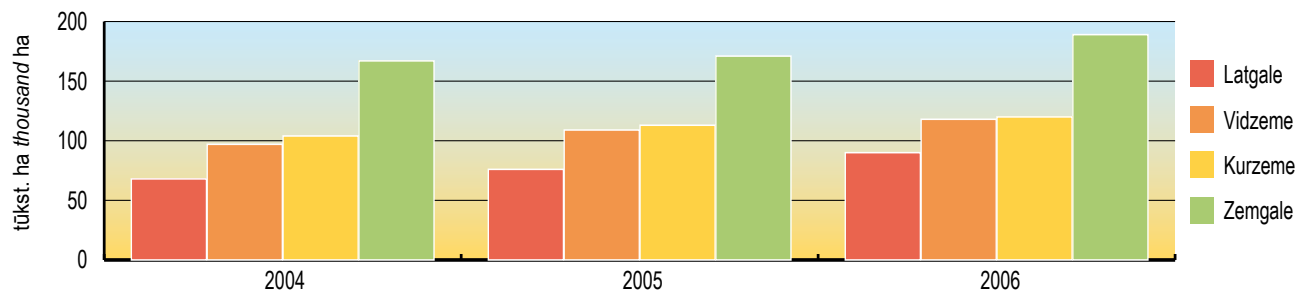
Avots: CSP Source: CSB

5.14. attēls. Saimniecību grupējums pēc graudaugu sējumu platībām 2006. gadā

Figure 5.14. Division of farms by cereal sowing areas in 2006

Analizējot graudaugu sējumu struktūru, var secināt, ka saimniecībās ar lielākām graudaugu platībām ir arī lielāka ražība nekā mazajās saimniecībās. Attēlā redzams, ka būtiski atšķiras ražība starp mazajām un lielajām saimniecībām – aptuveni par 15 cnt/ha.

Analysis of the structure of grain sowings shows that the farms with the largest grain sowing areas also show the better productivity indicators than the smaller farms. The picture shows that productivity dramatically differs between the large and the small farms – for about 15 cnt/ha.

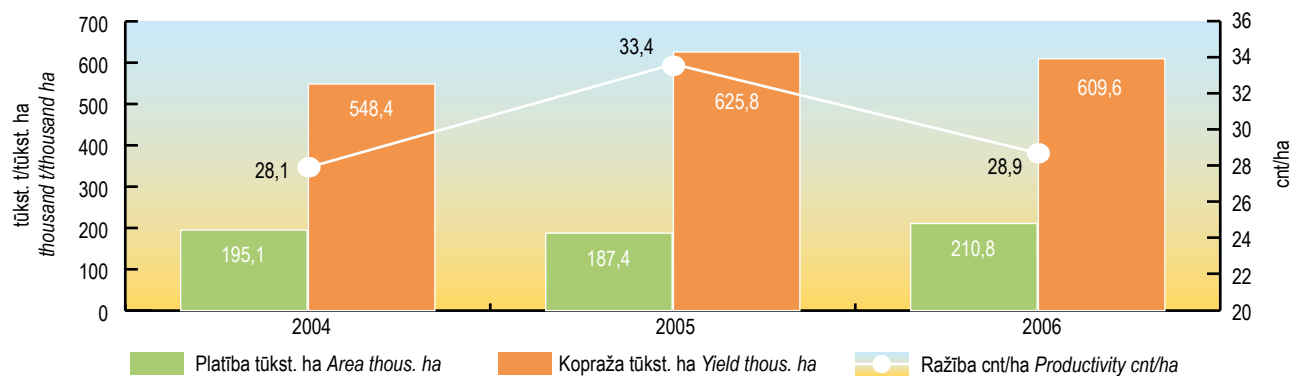
Avots: LAD Source: RSS

5.15. attēls. Graudaugu sējumu platību iedalījums pa reģioniem

Figure 5.15. Division of grain sowing by regions

Dati graudaugu sējumu platību iedalījumā pa reģioniem liecina, ka vislielākā graudaugu sējumu platība ir Zemgalē. Ļoti līdzīga situācija ir Vidzemē un Kurzemē, bet Latgalē ir vismazākās graudaugu sējumu platība. Tomēr ar katru gadu ir novērojams sējumu platību pieaugums visos četros reģionos.

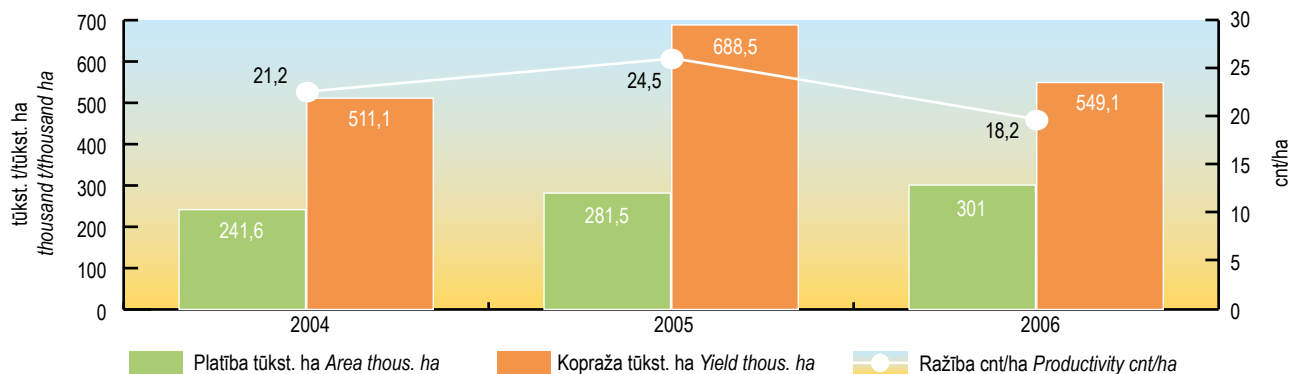
Data on division of grain sowing areas by regions show that the largest grain sowing areas there are in Zemgale region. Situation in Vidzeme and Kurzeme is pretty similar, but the smallest grain sowing areas there are in Latgale. Nevertheless an increase of the sowing areas can be observed in all four regions every year.

Avots: CSP Source: RSS

5.16. attēls. Ziemāju sējumu platības, kopraža un ražība 2004.–2006. gadā

Figure 5.16. Area, total crop and productivity of winter sowings in 2004 – 2006

Avots: CSP Source: RSS

5.17. attēls. Vasarāju sējumu platības, kopražā un ražība 2004.–2006. gadā
Figure 5.17. Area, total crop and productivity of spring sowings in 2004 – 2006

Lai arī kopējā tendence ražībai, kopražai un platībām pēdējos gados ir tendence pieaugt, 2006. gadā palielinājušās tikai sējumu platības, bet samazinājusies graudaugu ražība (ziemājiem – par 13,5% un vasarājiem – par 25,7% attiecībā pret 2005. gada ražību), līdz ar to arī kopražā (ziemājiem – par 2,6% un vasarājiem – par 20,2% attiecībā pret 2005. gada kopražu). To var izskaidrot ar nelabvēlīgajiem laika apstākļiem 2006. gadā – pārmērīgi lielais sals ziemā un sausums vasarā.

Lai atlīdzinātu zemniekiem 2006. gadā radušos zaudējumus, tika izmaksātas kompensācijas: augkopībā Ls 12 505 387, no tiem par ziemājiem (mieži, kvieši, rudzi, tritikāle) izmaksāti desmit lati par hektāru jeb Ls 2 043 620, vasarājiem (mieži, kvieši, auzas, griķi) 12 lati par hektāru jeb Ls 3 378 192.

Pastāv atsevišķi kultūraugi (tritikāle), kuru platības un ražība sarūk bez meteoroloģisko apstākļu ietekmes, bet kopējo situāciju graudkopībā tas būtiski neietekmē.

Even though the general trend for productivity, total crop and the area of sowings in the latest years tend to increase, in 2006 only the total area of sowings has increased, but grain productivity has decreased (for 13,5% for winter crops and for 25,7% for summer crops compared to total productivity of 2005) and also total crop (for 2,6% for winter crops and for 20,2% for summer crops compared to 2005). This can be explained by unfavorable weather conditions in 2006 – extremely cold winter and long period of dryness in summer.

Compensations were paid to farmers to make up for the losses caused by the weather conditions: Ls 12 505 387 for crop farming sector, including Ls 2 043 620 or Ls 10 per hectare for winter crops (barley, wheat, rye, tritikale) and Ls 3 378 192 or Ls 12 per hectare for summer crops (barley, wheat, oat, buckwheat).

There are certain cultivated plants (tritikale) productivity and sowing areas decrease regardless of the weather conditions but it does not really influence the overall situation in the grain production sector.

Eiropas Komisijas programma vistrūcīgākajām personām European Commission programme to the most deprived persons

Eiropas Padomes 1987. gada 10. decembra regula (EK) Nr. 3730/87 nosaka noteikumus pārtikas piegādei no intervences uzkrājumiem noteiktām organizācijām izdalīšanai Kopienas vistrūcīgākajām personām. Tā paredz, ka katru gadu tiek pieņemts plāns pasākumu organizēšanai attiecībā uz Eiropas Kopienas trūcīgajām personām, veicot ieguldījumu tās vistrūcīgāko pilsoņu labklāībā. Šo programmu finansē no Eiropas Kopienas budžeta Eiropas Lauksaimniecības vadības un garantiju fonda Garantiju nodaļas.

Latvija savu daļību programmā sāka 2006. gadā, un programmas ietvaros tika izdalīti 1 087 136 maizes klaipi.

No intervences krājumiem tika izlietots 2 643,604 t kviešu, lai gan sākotnēji programmas īstenošanai pēc Latvijas pieprasījuma tika piešķirtas 19 706 t kviešu.

Labdarības organizācijas, kas veica maizes izdali 2006. gadā:

1. Ventpils evaņģēliski luteriskā draudze;
2. Aglonas bazilikas draudze;
3. Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs;
4. Daudz bērnu ģimeņu apvienība "Dzīpariņš";
5. biedrība "ZIGATE";
6. Viļānu labdarības biedrība „Mazumiņš”;
7. biedrība „Brimod”;
8. Latvijas Sarkanais Krusts;
9. biedrība „Kristīgais žēlsirdības centrs”.

2007. gada programmai rezervētas 98,4 tonnas kviešu un 75 tonnas miežu (trūcīgajai personai – kilograms putrainu mēnesī). Kārtību, kādā tiek realizēta minētā programma, nosaka Ministru kabineta 2005. gada 29. novembra noteikumi Nr. 909 „Kārtība, kādā tiek administrēti un uzraudzīti tirgus intervences pasākumi augkopības un lopkopības produktu tirgū, īstenojot Eiropas Komisijas programmu vistrūcīgākajām personām”.

The Council Regulation (EEC) No 3730/87 of 10 December 1987 lays down the general rules for the supply of food from intervention stocks to designated organizations for distribution to the most deprived persons in the Community. It stipulates adoption of annual plans with regard to the most deprived persons of the European Community, giving input to their welfare. The programme is financed from the Guarantee section of the Agricultural Guidance and Guarantee fund of European Community budget.

Latvia begun its participation in the programme in 2006 and 1 087 136 loafs of bread have been given away in the framework of the programme.

2 643, 604 tons of intervention wheat have been used for that purpose, although initially only 19 706 tons wheat have been allocated upon request of Latvia for implementation of the programme.

The following charity organizations were involved in distribution of bread in 2006:

1. The parish of the Evangelical Lutheran Church of Ventpils;
2. The parish of the Aglona basilica;
3. The centre of deaconry of the Evangelical Lutheran Church of Latvia;
4. The Large Families Union of "Dzīpariņš";
5. Society "ZIGATE";
6. The Viļāni charity organization „Mazumiņš”;
7. Society „Brimod”;
8. The Latvian Red Cross;
9. Society "the Christian Charity Center".

98,4 tons wheat and 75 tons barley (1 kg of groats per a deprived person per month) there have been marked for the programme in 2007. Implementation procedure of the programme is stipulated by the Cabinet of Ministers Regulations No. 909 of 29th November 2005 "Administration and supervision of market intervention measures in crop farming and cattle-breeding produce market implementing the EC programme for most deprived persons".

Galvenie normatīvie akti The key normative enactments

Latvijas normatīvie akti

Ministru kabineta 2006. gada 25. aprīļa noteikumi Nr. 341 „Grozījumi ministru kabineta 2005. gada 29. novembra noteikumos Nr. 909 „Kārtība, kādā tiek administrēti un uzraudzīti tirgus intervences pasākumi augkopības un lopkopības produktu tirgū, īstenojot Eiropas Komisijas programmu vistrūcīgākajām personām””.

Ministru kabineta 2006. gada 21. novembra noteikumi Nr. 950 „Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 29. novembra noteikumos Nr. 909 „Kārtība, kādā tiek administrēti un uzraudzīti tirgus intervences pasākumi augkopības un lopkopības produktu tirgū, īstenojot Eiropas Komisijas programmu vistrūcīgākajām personām””.

Eiropas Savienības tiesību akti

Komisijas Regula (EK) Nr. 1972/2006 (2006. gada 22. decembris), ar ko nosaka kompensācijas par labības un kviešu vai rudzu miltu, putrainu vai rupja maluma miltu eksportu.

Padomes regula (priekšlikums), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1784/2003 par labības tirgus kopīgo organizāciju.

Komisijas ieteikums (2006. gada 18. janvāris) par saskaņotu Kopienas uzraudzības programmu 2006. gadam, lai nodrošinātu pesticīdu atliekvielu maksimāli pieļaujamā līmeņa ievērošanu graudaugos un uz tiem, kā arī dažos citos augu izcelsmes produktos, un par nacionālajām uzraudzības programmām 2007. gadam (izziņots ar dokumenta numuru K(2006) 11) (Dokuments attiecas uz EEZ).

Normative enactments of Latvia

The Cabinet of Ministers Regulations No. 341 of 25th April 2006 „Amendments to the Cabinet of Ministers Regulations No.909 of 29th November 2005 “Administration and supervision of market intervention measures in crop farming and cattle-breeding produce market implementing the European Commission programme for most deprived persons””.

The Cabinet of Ministers Regulations No.950 of 21st November 2006 „Amendments to the Cabinet of Ministers Regulations No.909 of 29th November 2005 “Administration and supervision of market intervention measures in crop farming and cattle-breeding produce market implementing the European Commission programme for most deprived persons””.

Legal enactments of the European Union

Commission Regulation (EC) No 1972/2006 of 22 December 2006 fixing the export refunds on cereals and on wheat or rye flour, groats and meal.

Council Regulation (proposal) amending the Regulation (EC) No 1784/2003 of 29 September 2003 on the common organisation of the market in cereals

Commission proposal (18th January 2006) on harmonized Community monitoring programme for 2006 in order to ensure observation of the maximum pesticide residual level in and on grain and other plant-origin products, and regarding the national monitoring programmes for 2007 (circulated with reference number K(2006) 11) (The document relates to EEZ).

Kopsavilkums

Summary

Lai arī iepriekšējos gados ir vērojams stabils graudu platību un kopražas pieaugums, 2006. gada meteoroloģisko apstākļu ietekmētās kopražas ziemājiem samazinājušās par 2,6% un vasarājiem – par 20,2% attiecībā pret 2005. gada kopražu.

Turpretī platības pēdējos trijos gados turpina pakāpeniski pieaugt. 2006.gadā graudaugi aizņēma 511,8 tūkst. ha jeb 45,6% no sējumu kopplatības, kas ir par 42,9 tūkst. ha vairāk nekā 2005. gadā.

No 33 553 saimniecībām, kurās audzē graudus, gandrīz 75,3% saimniecību graudu platība ir līdz pieciem hektāriem.

2005./2006. tirdzniecības gadā intervencē graudi iepirkti netika, realizētas 21 040,032 tonnas kviešu pārstrādei miltos Kopienas teritorijā.

2006. gadā Latvijā programmas ietvaros tika izdalīti 1 087 136 maizes klaipi. No intervences krājumiem tika izlietotas 2 643,604 t kviešu.

Lauku attīstības plāna projektā 2007.–2013. gadam ir paredzēts atbalsts lauku saimniecību modernizācijai – lauksaimniecības tehnikai, pirmapstrādes un uzglabāšanas iekārtām.

Biodegvielas nozares attīstība veicinās graudu ražošanas apjoma pieaugumu.

Although there was a stable increase of grain areas and total crop, the weather conditions in 2006 have affected the total yield of crops – the total yield of winter crops has decreased for 2,6% and for summer crops for 20,2% compared to the total yield of 2005.

At the same time the areas kept gradually growing over the last three years. In 2006 grain areas occupied 511,8 thousand ha or 45,6% of the total area of sowings in Latvia, which is for 42,9 thousand ha more than in 2005.

Out of the 33 553 farms growing grain in almost 75,3% the grain sowing area is less than 5 ha.

No intervention grain has been purchased in 2005/2006 business year. 21 040,032 tons of wheat have been sold for processing into flour within the territory of the Community.

1 087 136 loafs of bread have been given away in the framework of the programme in 2006. 2 643,604 tons of intervention wheat have been used for that purpose.

In the draft Rural Development Plan for 2007 – 2013 support for modernizing of agricultural farms has been foreseen for purchase of agricultural machinery, equipment for primary processing and storage.

Development of the biofuel sector will also promote development of grain production sector.

5.9. Augļu un dārzeņu ražošana

Fruit and Vegetable production

Latvijas klimatiskie apstākļi ir piemēroti augļu un dārzeņu nozares attīstībai. Efektīvai saimniekošanai nav nepieciešamas lielas platības, kā tas ir, piemēram, graudkopībā, lai varētu veiksmīgi saimniekot un ražot tirgū konkurētspējīgu produkciju.

The climate of Latvia is favorable for development of the fruit and vegetable sector. Effective farming does not require large areas as, for example in grain farming, in order to run the business successfully and produce competitive products for the market.

5.30. tabula
Table 5.30.

Dārzeņu ražošana 2004.–2006. gadā Vegetable production in 2004 – 2006

	2004	2005	2006
Atklātā lauka platība tūkst. ha <i>Area of open field, thousand ha</i>	13,5	12,9	13,4
Segtā lauka platības, ha <i>Area of covered field, ha</i>	144,3	116,3	155,3
to skaitā: <i>Including:</i>			
stikla siltumnīcu <i>Glass hothouses</i>	36,1	35,7	33,8
plēves siltumnīcu <i>Plastic film hothouses</i>	108,2	80,6	121,5

Avots: CSP Source: CSB

Dārzeņu platības, salīdzinot ar 2005. gadu, ir palielinājušās par 4,2% un aizņēma 1,2% no kopējās lauksaimniecības kultūraugu sējumu platībām. Dārzeni galvenokārt tiek audzēti svaigam patēriņam, un tikai neliela daļa saražotās produkcijas tiek pārstrādāta (skābēti, sautēti kāposti un skābēti gurķi) uz vietas saimniecībās.

2006. gadā 89% no visas no dārzeņu kopražas tika izaudzēta atklātā lauka platībās.

Vegetable areas have increased for 4,2% compared to 2005 and cover 1,2% of the total area used for agricultural cultivated plant growing. Vegetables are mainly grown for fresh consumption and only a small fraction of the produced output is being processed (pickled, steamed cabbage and pickled cucumbers) locally at the farms.

89% of the total crop of vegetables has been grown in open field areas in 2006.

5.31. tabula
Table 5.31.

Dārzeni atklātās platībās
Vegetable in open areas

	Kopraža, t <i>Total crop, tons</i>			Vidējā ražība cnt/ha <i>Average productivity cnt/ha</i>		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Dārzeni kopā <i>Total vegetables</i>	165069	158791	155318	121,8	123,1	115,6
to skaitā: <i>including:</i>						
kāposti <i>Cabbage</i>	75496	65859	64371	202,9	202,3	165,6
ziedkāposti <i>Flower cabbage</i>	1604	1506	1101	84,4	119,6	79,8
puravi <i>Leek</i>	377	633	701	39,7	82	45,4
salāti <i>Lettuce</i>	172	128	95	31,4	28,9	24,8
sīpoli lociņiem <i>Spring onions</i>	192	645	234	27,8	49,8	22,5
gurķi <i>Cucumbers</i>	4117	5588	6413	41,7	52,3	54,5
tomāti <i>Tomatoes</i>	360	306	371	36,3	32,1	38,6
Bietes <i>Beet</i>	19921	23608	25174	112,1	134,1	118,2
burkāni <i>Carrots</i>	33322	34725	31640	130,9	123,3	136,8
sīpoli <i>Onions</i>	19783	15904	13566	94,2	91,7	99,8
ķiploki <i>Garlick</i>	505	537	565	24,5	23,5	28,0
mārrutki <i>Horse radish</i>	304	255	174	22,3	27,8	33,1
kabači un ķirbji <i>Marrows and pumpkins</i>	4578	5024	5706	125,4	131,2	123,8
<i>Other vegetable</i>	5942	5579	6308	47,8	46,1	41,9

Avots: CSP Source: CSB

Ja pēdējos gados varēja novērot atklātā lauka dārzeņu platību samazināšanos, tad 2006. gadā šīs platības palielinājās, taču kopražas sausās vasaras dēļ samazinājās. Kultūraugi, kuru kopražas, salīdzinot ar 2005. gadu palielinās, ir gurķi – 15%, tomāti – 21%, puravi – 11%, kabači un ķirbji – 14%.

If the open field vegetable areas have been decreasing over the past few years then in 2006 these areas increased, although due to the dry summer the total output decreased. The Cultivated plants that produced a positive output increase compared to 2005 were: cucumbers – for 15%, tomatoes – for 21%, leek - for - 11%, marrows and pumpkins - for 14%.

5.32. tabula
Table 5.32.

Dārzeni segtajās platībās
Vegetable in covered areas

	2004	2005	2006
Saražoti dārzeni, t <i>Produced vegetables, tons</i>	15746	13409	19131
Stikla siltumnīcās <i>In glass hothouses</i>	6543	8572	9675
Plēves siltumnīcās <i>In plastic film hothouses</i>	9203	4837	9456
to skaitā: <i>including:</i>			
Tomāti <i>Tomatoes</i>	7172	6464	11010
Gurķi <i>Cucumbers</i>	7952	6719	7888
Salāti <i>Lettuce</i>	331	100	85
Loki <i>Spring onions</i>	127	19	96
Redīsi <i>Reddish</i>	32	8	6
Pārējie dārzeni <i>Other vegetables</i>	132	99	44
Zemenes <i>Strawberries</i>	7	20	3
Kopā, t <i>Total, tons</i>	15746	13409	19131
Siltumnīcu platības, ha <i>Hothouse area, ha</i>			
Stikla <i>Glass</i>	48,4	44,6	33,8
Plēves <i>Plastic film</i>	105,3	87,2	121,5
Kopā <i>Total</i>	153,7	131,8	155,3

Avots: CSP Source: CSB

2006. gadā 11% no dārzeņu kopražas tika saražota segtajās platībās. Kā svarīgākie kultūraugi jāmin tomāti (58% no visiem siltumnīcās ražotiem dāržeņiem) un gurķi (41%). Salāti, sīpoli, redīsi un citi zaļumi tiek audzēti salīdzinoši īsu periodu pavasarī (martā, aprīlī).

11% of vegetables have been produced in covered areas in 2006. The main plants were tomatoes (58% of all hothouse vegetables) and cucumbers (41%). Lettuce, spring onions, radish and other greenery are being grown for a comparatively short period in spring (March, April).

Pēdējos gados ir novērojama pakāpeniska stikla siltumnīcu platību samazināšanās tendence, kas saistīta ar lielo dārzkopības saimniecību darbības pārtraukšanu un veco stikla siltumnīcu demontēšanu. Mazie un vidējie ražotāji labprātāk izvēlas plēves siltumnīcas, jo to būvniecības izmaksas ir krietni mazākas, ar to ir izskaidrojama plēves siltumnīcu platību palielināšanās.

Pēdējos gados pakāpeniski palielinājušās augļu koku un ogulāju stādījumu platības. 2006. gadā tās sasniedza 13,6 tūkst. ha jeb par 200 ha vairāk nekā 2005. gadā.

There is a tendency to gradually decrease the size of glass hot-houses, which can be explained by the fact that the large horticulture farms cease their activities and dismantle the old glass hothouses. The small and average producers prefer plastic film hothouses due to lower building costs. Thus the increasing size of plastic film hothouses area can be explained.

Size of fruit-tree and berry bush plantation areas has gradually grown over the past few years. It reached 13,6 thousand ha in 2006 or for 200 ha more than in 2005.

5.33. tabula
Table 5.33.

Augļu koku un ogulāju stādījumu platības tūkst, ha
Total area of fruit-tree and berry-bush plantations thousand ha

	2004	2005	2006
Kopā augļu koki un ogulāji <i>Total fruit-tree and berry-bush</i>	13,2	13,4	13,7
Ābeles <i>Apple-trees</i>	8,3	8,5	9,4
Bumbieres <i>Pear-trees</i>	0,6	0,8	0,7
Plūmes <i>Plum-trees</i>	0,7	0,9	0,7
Ķirši <i>Cherry-trees</i>	0,9	0,9	0,8
Jāņogas, upenes <i>Red and black current bush</i>	1,3	0,9	1,1
Avenes <i>Raspberry bush</i>	0,3	0,2	0,1
Ērkšķogas <i>Gooseberry bush</i>	0,1	0,1	0,1
Zemenes <i>Strawberries</i>	0,9	0,7	0,5

Avots: CSP Source: CSB

2006. gadā augļu koku un ogulāju stādījumu platības, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājās par 2,2%, bet kopražā samazinājās par 16% jeb par 8,8 tūkst. tonnām. Kopražas un vidējās ražības samazinājums ir skaidrojams ar 2006. gada sezonas nelabvēlīgajiem laika apstākļiem.

Size of fruit-tree and berry bush plantation areas in 2006 has increased for 2,2% compared to the previous year, whereas the total crop has decreased for 16% or for 8,8 t tons. Decrease of the total crop and the average productivity can be explained by the unfavorable weather conditions of the season of 2006.

5.34. tabula
Table 5.34.

Augļu un ogu kopražā un ražība
Total crop and fruitfulness of fruits and berries

	Kopražā, tonnas <i>Total crop, tons</i>			Vidējā ražība cnt/ ha <i>Average fruitfulness cnt/ ha</i>		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Augļi un ogas kopā : <i>Total fruits and berries :</i>	17836	55039	46266	13,4	40,9	33,7
Āboli <i>Apples</i>	6918	37524	33898	8,3	44,1	35,9
Bumbieri <i>Pears</i>	644	2006	1307	9,9	24	17,7
Smiltsērķšķi <i>Sea buckthorns</i>	19	29	50	1,8	6,4	5,3
Cidonijas <i>Quinces</i>	170	459	132	25,3	18,1	30,8
Plūmes <i>Plums</i>	1055	2445	1520	14,5	25,1	20,9
Ķirši <i>Cherries</i>	953	1863	1551	11,0	20,7	20,4
Jāņogas, upenes <i>Red and black currants</i>	3898	5186	4910	30,2	58,2	43,8
Ērkšķogas <i>Gooseberries</i>	597	826	434	93,3	91,7	63,0
Aronijas <i>Chokeberries</i>	97	224	135	15,4	32,4	16,2
Avenes <i>Raspberries</i>	208	464	145	8,1	26,4	10,7
Zemenes <i>Strawberries</i>	3277	4013	2184	35,9	57,7	41,3

Avots: CSP Source: CSB

Viens no attīstību kavējošiem faktoriem ir ražotāju kooperācijas trūkums, kas neļauj veikt modernizāciju, iegādāties modernu lauksaimniecības tehniku, produktu šķirošanas un fasēšanas iekārtas, kā arī būvēt uzglabāšanas ēkas. Nereti ražas zudumi uzglabāšanas laikā sasniedz 30 līdz 50 %.

Augļu un dārzeņu audzēšana, it sevišķi novākšana ir darbietilpīgs process, kas saistīts ar sezonāliti. Pēdējos gados palielinājies darbaspēka trūkums. Trūkst arī specializētās novākšanas tehnikas. Ražošanas sezonālitate traucē piesaistīt pastāvīgo darbaspēku.

One of the development hindering factors is the lack of cooperation among the producers, which slows down modernization that could be performed by purchasing of modern and effective agricultural machinery, product sorting and packing equipment, as well as by building of storage facilities. Sometimes the losses of crop over the storage period reach up to 30 – 50%.

Growing of fruit and vegetable, especially harvesting is a work-consuming process involving the seasonality aspect. The lack of work-force has become an issue lately. There is also a lack of specialized harvesting machinery. The seasonality of the production obstruct from attracting a full-time regular work-force.

ES un valsts atbalsts EU support and State Aid

Augļu un dārzeņu kopējā tirgus organizācijas ietvaros Eiropas Savienības atbalsts paredzēts sākotnēji atzītām ražotāju grupām veidošanās veicināšanai un investīcijām, kā arī pastāvīgi atzītām ražotāju organizācijām, kuras izveidojušas darbības fondu.

2006. gadā tika piešķirts valsts atbalsts Ls 400 000 apmērā produktīvo ilggadīgo stādījumu ierīkošanai. No tiem tika izlietoti Ls 384 922.

Zemkopības ministrija 2006. gada nogalē saskaņoja atbalsta saņemšanu saimniecībām par augļu un dārzeņu platībām, kurās lietoja integrētās audzēšanas tehnoloģijas. 2006. gadā tika izmaksāts atbalsts Ls 750 525 apmērā (arī par 2005. gadu) saimniecībām, kuras nodarbojas ar integrēto augļkopību (kopā Ls 486 796) un integrēto atklātā lauka dārzeņkopību (Ls 263 729). Arī 2007. gadā atbalsts tiks maksāts valsts subsīdiju veidā.

2007. gada janvārī Eiropas Komisija ierosināja reformēt kopējo tirgus organizāciju augļu, dārzeņu nozarē ar nolūku šo nozari sakārtot atbilstoši jau reformētajai Kopējai lauksaimniecības politikai. Priekšlikumu mērķis ir uzlabot augļu un dārzeņu nozares konkurētspēju un tirgus organizāciju, palielināt ražotāju organizāciju pievilcību, samazināt ieņēmumu svārstības, kas rodas pēc krīzes situācijām augļu un dārzeņu tirgū, palielināt augļu un dārzeņu patēriņu, uzlabot vides aizsardzību un, kur iespējams, vienkāršot noteikumus un samazināt administratīvo slogu.

The EU support in the framework of the Fruit and Vegetable Common Market Organization has been foreseen for promotion of establishment of preliminary recognized producer groups and investments, as well as for permanently recognized producer organizations, which have established their action fund.

State aid in the amount of LVL 400 000 has been allocated for support of installment of perennial plantations in 2006. LVL 384 922 of the state aid have been used.

At the end of 2006 the MoA approved financial support to farms for fruit and vegetable plantation areas in which the integrated growing technologies are being utilized. Financial support in the amount of LVL 750 525 has been paid to farms engaged in integrated pomiculture (total LVL 486 796) and the integrated open field vegetable gardening (LVL 263 729) in 2006 (incl. for the year 2005). Also in 2007 the support will be paid in the form of state subsidies.

In January 2007 the EC proposed to reform the common market organization for fruit and vegetables with regard to organize the sector in accordance to the reformed CAP. Objectives of the proposal is to improve competitiveness of the fruit and vegetables sector and the market organization, to improve the image of producer organizations, to limit the income fluctuations caused by different crisis situation in the fruit and vegetable market, to increase consumption of fruit and vegetables, improve environmental protection and, where possible, to simplify rules and the administrative burden.

Kopsavilkums Summary

Atklātā lauka dārzeņu platības 2006. gadā palielinājušās par 4,2%, gandrīz sasniedzot 2004. gada līmeni.

Neskatoties uz atklātā lauka kopplatību palielināšanos, 2006. gada sauso laika apstākļu dēļ dārzeņu vidējā ražība samazinājās tām kultūrām, kas ir jutīgas pret nepietiekamu mitrumu veģetācijas perioda laikā, kā arī tajās platībās, kur netika nodrošināta laistīšana.

Pēdējos gados ir novērojama stikla siltumnīcu platību samazināšanās un plēves seguma augu māju platību palielināšanās, tomēr segto platību skaits ir nepietiekams.

Nepieciešams atbalsts produkcijas glabātavu celtniecībai, speciāla aprīkojuma (dzesētāji, ULO iekārtas) un specializēta produkcijas pārvešanas transporta iegādei, kas pagarinātu produkcijas uzglabāšanas laiku un palielinātu ražotāju konkurētspēju tirgū.

Ražotāju kooperācija un saimniecību specializēšanās noteiktu kultūru audzēšanā uzlabotu ražošanas efektivitāti.

Nepieciešams uzlabot izglītības sistēmu, kā arī lauksaimnieku profesiju popularizēšanu jauniešiem. Tas veicinātu straujāku nozares attīstību.

The size of open field vegetable plantations has increased for 4,2% in 2006, almost reaching the level of 2004.

Regardless of the increasing total area of open field plantations the average productivity of vegetables decreased for the species that are more sensitive against insufficient humidity during vegetation period, and where watering could not be provided sufficiently.

Over the last years decreasing of glass hothouse areas and increasing of plastic film hothouses areas can be observed, although the total number of hothouse areas is not sufficient.

Support for storage facility building and purchase of specialized equipment (coolers, ULO equipment), a specialized product transportation equipment that would facilitate provision of a longer product storage period and increase competitiveness of the producers in the market is necessary.

Cooperation of producers and specialization of farms in growing of certain crops would improve the production efficiency.

It is necessary to improve the educational system, as well as promotion of agricultural professions among the young people. This would facilitate a fasted development of the sector.

5.10. Cukurbiešu un cukura ražošana Sugar Beets and Sugar

2006. gada cukurbiešu audzēšanas sezonai bija raksturīgi nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, ko ietekmēja ilgstošs sausuma periods. Tā rezultātā cukurbiešu raža, salīdzinot ar 2005. gadu, bija zemāka un veidojās zems cukura saturs cukurbietēs.

2006./2007. tirdzniecības gada cukura ražošanas kvotas sadalījums:

- a/s Jelgavas cukurfabrika – 41 655 tonnas;
- a/s „Liepājas cukurfabrika” – 24 851 tonna;

Cukurbiešu iepirkšanas līgumu rādītāji atspoguļoti 5.35. tabulā. 2006. gadā vidēji vienā saimniecībā cukurbietes audzēja 30,5 ha platībā un viena cukurbiešu piegādes līguma vidējā ietilpība bija 1084 tonnas.

Pēc CSP datiem, 2006. gadā kopējā sējumu struktūrā cukurbiešu sējumu platības aizņēma tikai 1,1%.

Due to lengthy periods of dryness the climatic conditions of the 2006 season proved to be unfavorable for sugar beet growers. In the result the sugar beet harvest was smaller compared to 2005 and the sugar content beets was also lower.

Division of sugar production quota of 2006/2007 sales year:

- JSC “Jelgava Sugar Factory” – 41 655 tons;
- JSC “Liepaja Sugar Factory” – 24 851 tons.

Sugar beet purchase agreement indicators are shown in the Table 5.35. On average the area of 30,5 ha per farm has been used for growing of sugar beets in 2006 and the volume of one sugar beet purchase agreement was 1084 tons.

According to the CSB data the total area of sugar beet sowings occupied only 1,1% of the total area of sowings in 2006.

5.35. tabula
Table 5.35.

Rādītāji Indicators	Cukurfabrikas Sugar factories		2004			2005			2006		
	a/s "Jelgavas cukurfabrika" JSC "Jelgava Sugar Factory"	a/s "Liepājas cukurfabrika" JSC "Liepāja Sugar Factory"									
Sējumu platības (tūkst. ha) Area of sowings (thousand. ha)	8653	4921	13574			4884			13554		
Cukurbiešu iepirkuma kopapjoms (tūkst. t) Total volume of sugar beet purchase (thousand tons)	306	172	478			270			428		
Līgumu skaits Number of agreements	249	169	418			230			386		

Avots: Cukurfabriku datu apkopojums Source: Collection of data of the sugar factories

Tabulā cukurbiešu ražošanas rādītāji atspoguļoti pēc cukurbiešu audzēšanas sezonas gada, nevis kalendārā gada.

Pārstrādei iepirkto cukurbiešu apjoms ar katru gadu samazinās. 2006. gadā pārstrādei tika iepirktas 424 684 t cukurbietes jeb par 3589 t mazāk nekā 2005. gadā. Pārstrādei iepirkās cukurbietes 2006. gadā ir samazinājušās tikai par 0,83% salīdzinājumā ar 2005. gadu. Cukurbiešu iepirkuma kopapjoma samazinājums ir izskaidrojams ar cukura ražošanas kvotu samazinājumu 2005./2006. un 2006./2007. tirdzniecības gadam, ko Latvijai noteica Eiropas Savienība, un daļēji ar ilgstošo sausuma periodu. Arī cukura raža salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir samazinājusies.

Sugar beet production indicators in the table are shown according to the year of the sugar beet growing season, not by the calendar year.

Volume of sugar beets purchased for processing decreases every year. In 2006 there were 424 684 tons sugar beets purchased, which was for 3589 tons less than in 2005. The volume of sugar beets purchased for processing in 2006 has decreased for only 0,83% if compared to 2005. The decrease of the total volume of purchased sugar beets can be explained by the decrease of sugar production quota for 2005/2006 and 2006/2007 sales years that have been determined by the EU. Partly it was also caused by the dryness period of summer 2006. The sugar yield has also decreased compared to previous years.

5.36. tabula
Table 5.36.

Gads Year	Pārstrādei iepirkās cukurbietes Sugar beets purchased for processing		Cukura saturs cukurbietēs pieņemšanas laikā, % Sugar contents in beets at the moment purchase, %		Cukura raža, t/ha Sugar yield, t/ha	
	tūkst. thous t	t/ha				
2004	478 630	36,7	16,0		4,9	
2005	428 273	38,5	17,6		5,2	
2006	424 684	37,4	15,7		4,7	

Avots: Cukurfabriku datu apkopojums Source: Collection of data of the sugar factories

2006. gada cukurbiešu pārstrādes sezonas ilgums vidēji abās cukurfabrikās bija 79 dienas (5.37. tabula) Vidējais diennakts pārstrādes apjoms 2006. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, bija palielinājies par 8,1%.

The average duration of sugar beet processing season in was 79 days in both factories if 2006. (Table 5.37.) The average daily processed volume in 2006 compared to the previous year had increased for 8,1%.

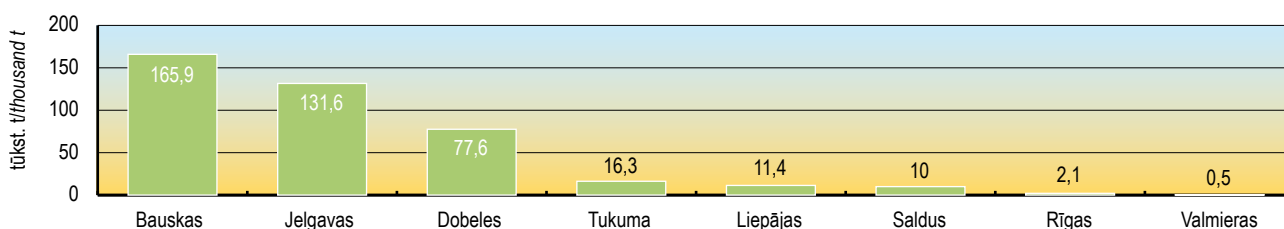
5.37. tabula
Table 5.37.Cukurbiešu pārstrādes un cukurbiešu cukura ražošanas rādītāji 2004.–2006. gadā
Sugar beet processing and sugar production indicators for 2004 – 2006

Cukurfabrika Sugar factory	Iepirkās cukurbietes tūkst. t Purchased sugar beets thousand tons	Saražots cukurs t Produced sugar, tons	Vidējais diennakts pārstrādes apjoms, tonnās Average daily processing volume, tons			Pārstrādes sezonas ilgums dienās Duration of processing season, days		
			2004	2005	2006	2004	2005	2006
Jelgava	263 258	37 248	31096	2573	2958	105	105	89
Liepāja	161 426	22 687	17192	2358	2374	80	67	68
Kopā Total	424 684	59 935	48288	4931	5332	92	86	79

Avots: Cukurfabriku datu apkopojums Source: Collection of data of the sugar factories

Analizējot cukurbiešu sējumu platības pa Latvijas rajoniem, var secināt, ka visvairāk cukurbiešu tika audzēts Jelgavas, Bauskas un Dobeles rajonā. Niecīgs apjoms audzēts Rīgas un Valmieras rajonā. Cukurbiešu iepirkums pa rajoniem 2006. gadā atspoguļots 5.18. attēlā.

Analyzing the sugar beet sowings areas by the regions of Latvia one can conclude that most of all sugar beets have been grown in Jelgava, Bauska and Dobeles regions. Small volumes have been grown in Rīga and Valmiera regions. Purchased volumes divided by regions in 2006 are reflected in Figure 5.18.

Avots: Cukurfabriku datu apkopojums Source: Collection of data of the sugar factories

5.18. attēls. Cukurbiešu iepirkums pa rajoniem 2006. gadā

Figure 5.18. Purchase of sugar beets by regions in 2006

Cukura bilance liecina, ka cukura atlikumam gada sākumā ar katru gadu ir tendence samazināties (tabula 5.38.). Pēdējos gados pakāpeniski samazinājies iekšējā tirgū pārdotā cukura daudzums, 2006. gadā sasniedzot 37,8 tūkst. t jeb par 10,4 tūkst. t mazāk nekā 2004. gadā.

The sugar balance shows that the balance of sugar on the beginning of a year tends to decrease every year (Table 5.38.). Amount of sugar sold in the domestic market has gradually decreased over the past few years reaching 37,8 thousand tons in 2006, which is for 10,4 thousand tons less than in 2004.

5.38. tabula

Table 5.38.

Cukura ražošanas un patēriņa bilance 2004.–2006. gadā (tūkst. t)
Sugar production and consumption balance sheet for 2004 - 2006 (thousand tons)

	2004.	2005.	2006.
Atlikums pārskata perioda sākumā 01.01. Stocks on the beginning of reporting period 01.01.	53,5	43,2	53,6
Resursi Resources			
No cukurbietēm saražotais cukurs kalendārajā gadā, t. sk Sugar produced from sugar beets in a calendar year, incl.	67,1	71	59,3
A kvotas cukurs A quota sugar	66,4	64,6	0,0
B kvotas cukurs B quota sugar	0,1	0,1	0,0
Virskvotas cukurs Sugar exceeding quota	0,6	6,3	0,0
Kopā resursi Total resources	120,6	114,2	59,3
Patēriņš Consumption			
Vietējo cukurfabriku cukura realizācija (patēriņš) Sugar sales of local sugar factories (consumption)	68,2	48,1	37,8
A kvotas cukurs A quota sugar	66,7	48,1	0,0
B kvotas cukurs B quota sugar	1,5	0,0	0,0
Cukura eksports Sugar export	9,2	12,5	13,4
Atlikums pārskata perioda beigās uz 31.12. Stocks of sugar at the end of the reporting period 31.12.	43,2	53,6	48,5

Avots: LAD Source: RSS

2005. gada rudenī tika panākta vienošanās ar Eiropas Savienību par esošās cukura kopējās tirgus organizācijas reformu. Eiropas īstenotās cukura kopējās tirgus organizācijas reformas galvenais mērķis bija uzlabot cukura sektora konkurētspēju un veicināt ilgtspējīgu, uz tirgu orientētu sektora attīstību. Cukura kopējās tirgus organizācijas reforma paredz samazināt noteikta cukura daudzuma ražošanu un atteikšanos no cukura kvotām.

Izvērtējot ES piedāvāto cukura restrukturizācijas atbalstu, Latvijas cukura ražotāji kopā ar cukurbiešu audzētājiem, pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, pieņēma lēmumu pārtraukt cukura ražošanu, saņemot atbalstu cukura rūpniecības restrukturizācijai.

Latvija kopējā Eiropas cukura tirgū aizņem ļoti niecīgu daļu un ir otra mazākā cukura ražotājvalsts. Latvijas ražošanas apjoms veido tikai 0,4% no Eiropas Savienības ražošanas kopapjoma. Arī ražošanas efektivitātes ziņā Latvija ir viena no pēdējām vietām ES.

Latvijas cukura nozari raksturo:

1. zema cukurbiešu vidējā ražība – 38,5 t/ha (vidēji ES tās ir 58 t/ha);
2. zems cukura iznākums no ha – 4,94 t (vidēji ES – 9,10 t);
3. nenozīmīga ražošanas jauda līdz 3000 t dienā (vidēji ES cukurfabrikas jauda līdz 9000 t dienā);
4. otra mazākā cukura ražošanas kvota 66 505 t, kas tiek saražota divās cukurfabrikās.

Izvērtējot iepriekš minētos apstākļus, cukura ražotāji secināja, ka, turpinot ražošanu, nespēs konkurēt jaunajā un atvērtajā ES un pasaules cukura tirgū zemo cenu, pieaugošo ražošanas izmaksu,

In autumn of year 2005 an agreement was reached with the EU regarding the reform of common market organisation of sugar. The main goal of the European common market organisation of sugar was to improve the competitiveness of sugar sector and to facilitate sustainable and market-oriented development of the sector. The reform of common market organisation of sugar anticipates reducing the production of sugar in definite amount and resignation from sugar quotas.

When assessing the sugar restructuring support offered by the EU, Latvian sugar manufacturers together with sugar-beet growers took a decision to suspend the production of sugar on the basis of mutual agreement by receiving support for sugar industry restructuring.

Latvia takes a very small part of the common European sugar market and it is the second smallest sugar production country. The production amount of Latvia forms just 0,4% from the total EU production amount. Also in terms of production efficiency Latvia takes one of the last places in the EU.

The Latvian sugar sector is characterised by:

1. low average productivity of sugar-beets – 38,5 t/ha (in the EU it is 58 t/ha on average);
2. low sugar outcome from ha 4,94 t (in the EU it is 9,10 t on average);
3. insignificant production power up to 3000 t/per day (in the EU the production power is up to 9000 t/per day);
4. the second smallest sugar production quota 66 505 t, which is manufactured in two sugar-refineries.

When assessing the abovementioned circumstances, sugar manufacturers drew a conclusion, that by continuing the production process, they will not be able to compete in the new and open EU, as well as in the global

kā arī lielo papildu maksājumu dēļ ES restrukturizācijas fondā (no EUR 12 līdz 14 milj. gadā). Cukurbiešu cena reformētajā tirgū veidos vidēji 18,4 Ls/t, kas ir tuva vai līdzvērtīga Latvijas cukurbiešu ražošanas pašizmaksai. Turklāt jāņem vērā, ka saskaņā ar ES tiesību aktiem Latvijai subsidēt cukurbiešu cukura ražošanu jebkurā tās posmā un formā no saviem finanšu resursiem ir kategoriski aizliegts.

Atbilstoši restrukturizācijas atbalsta shēmai, sākot ar 2007./2008. tirdzniecības gadu, Latvijai vairs netiks piešķirta cukura ražošanas kvota.

sugar market due to the low prices, increasing production expenses, as well as due to big additional payments in the EU restructuring fund (EUR from 12 up to 14 million per year). The price of sugar-beets in the reformed market will form 18,4 LVL/t on average, which is close or equal to the actual cost of Latvian sugar-beet production. Besides, it must be taken into account that pursuant to the EU legislation, it is prohibited for Latvia to subsidize the production of sugar-beets in any of its stages and forms from its own financial resources.

In accordance with the restructuring support scheme, beginning with marketing year 2007/ 2008, sugar production quota will not be allocated to Latvia.

ES un valsts atbalsts EU and national support

Cukurbiešu audzētāji par cukurbiešu piegādes līgumā noteikto cukurbiešu daudzumu (tonnā) cukura kvotas ietvaros varēja saņemt atsevišķo maksājumu par cukuru. 2006. gadā kopējais maksājuma apjoms bija EUR 4 219 000, bet 2007. gadā tas noteikts EUR 5 164 000.

Lauku attīstības plāna projektā no 2007. līdz 2013. gadam kā prioritārs pasākums iekļauts atbalsts cukurbiešu audzētājiem, kuri 2006. un 2007. tirdzniecības gadā ir noslēguši piegādes līgumus ar cukurfabriku un piegādājuši cukurfabrikām cukurbietes. Šie noteikumi darbojas līdz 2008. gada 31. decembrim. Paredzēts atbalsts lauku saimniecību modernizācijai – lauksaimniecības tehnikas, pirmapstrādes iekārtu un lauksaimniecības produktu ražošanas būvju, jaunbūvju, rekonstrukcijai un nepieciešamo būvmateriālu iegādei.

Piesakoties uz restrukturizācijas atbalstu pilnīgas iekārtu demontāžas gadījumā, Latvijai par atteikto cukura kvotas tonnu 2007./2008. tirdzniecības gadā atbalsts no ES restrukturizācijas fonda ir EUR 730.

Latvijai kopējais restrukturizācijas atbalsts ir EUR 48 548 650 milj. apmērā, t. sk.:

- 80% jeb EUR 38 838 920 milj. cukura ražotājiem;
- 20% jeb EUR 9 709 730 milj. cukurbiešu audzētājiem.

Latvijai papildus ir noteikts šāds atbalsts no ES restrukturizācijas fonda līdzekļiem:

- dažādošanas atbalsts EUR 7 282 297 milj.;
- papildus dažādošanas atbalsts EUR 7 282 297 milj.

The sugar-beet growers could receive a special payment for sugar in the framework of sugar quota for the amount of sugar-beets stipulated in the supply agreement of sugar-beets (per ton). In 2006 the amount of total payment was 4 219 000 EUR, but in 2007 it was stipulated in the amount of 5 164 000 EUR.

In the draft rural development plan from 2007 up to 2013 support to those sugar-beet growers has been included as a priority measure, who in 2006 and 2007 marketing year have concluded supply agreements with a sugar-refinery and have supplied sugar-beets to sugar-refineries. These regulations are in force until 31 December 2008. Support is also envisaged for the modernisation of rural farm-steads – agricultural machinery, equipment of preliminary treatment and agricultural production constructions and newly erected buildings, as well as for reconstruction and purchase of necessary construction materials.

When applying for the restructuring support in the event of complete machinery dismantling, the support granted to Latvia from the EU restructuring fund for the declined ton of sugar quota in 2007/ 2008 marketing year is EUR 730.

The total restructuring support to Latvia is in the amount of EUR 48 548 650 million, including:

- 80 % or EUR 38 838 920 million to sugar manufacturers;
- 20 % or EUR 9 709 730 million to sugar-beet growers.

The following support is additionally stipulated for Latvia from the EU restructuring fund resources:

- diversification support in the amount of EUR 7 282 297 million;
- additional diversification support in the amount of EUR 7 282 297 million.

Galvenie normatīvie akti The main legislation

Latvijas normatīvie akti

Ministru kabineta 2006. gada 14. februāra noteikumi Nr. 148 „Noteikumi par cukura ražošanas kvotām cukura ražotājiem 2006./2007. tirdzniecības gadā”.

Ministru kabineta 2007. gada 9. janvāra noteikumi Nr. 51 „Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga Eiropas Savienības atbalstu cukura rūpniecības restrukturizācijai”.

Ministru kabineta 2007. gada 13. februāra noteikumi Nr. 123 „Grozījums Ministru kabineta 2007. gada 9. janvāra noteikumos Nr. 51 “Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga Eiropas Savienības atbalstu cukura rūpniecības restrukturizācijai”.

Ministru kabineta 2007. gada 20. marta noteikumi Nr. 183 „Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 9. janvāra noteikumos Nr. 51 “Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga Eiropas Savienības atbalstu cukura rūpniecības restrukturizācijai”.

Ministru kabineta 2007. gada 13. februāra noteikumi Nr. 119 „Cukura tirgus analīzei un bilances sagatavošanai nepieciešamās informācijas iesniegšanas kārtība un saturs”.

Eiropas Savienības tiesību akti

Padomes Regula (EK) Nr. 318/2006 (2006. gada 20. februāris)

Laws and regulations of Latvia

The Cabinet Regulations of 14 February 2006 No 148 „Regulations on sugar production quotas for sugar manufacturers in 2006 – 2007 marketing year”.

The Cabinet Regulations of 9 January 2007 No 51 „The Order pursuant to which the European Union support is allocated, administrated and monitored for sugar industry restructuring”.

The Cabinet Regulations of 13 February 2007 No 123 „Amendment in the Cabinet Regulations of 9 January 2007 No 51 “The Order pursuant to which the European Union support is allocated, administrated and monitored for sugar industry restructuring”.

The Cabinet Regulations of 20 March 2007 No 183 „Amendments in the Cabinet Regulations of 9 January 2007 No 51 “The Order pursuant to which the European Union support is allocated, administrated and monitored for sugar industry restructuring”.

The Cabinet Regulations of 13 February No 119 „The order of submission and contents of information necessary for the analyses of sugar market and preparation of balance”.

The European Union laws and regulations

Council Regulation (EC) No 318/2006 of 20 February 2006 on the com-

par cukura tirgus kopīgu organizāciju.

Komisijas Regula (EK) Nr. 247/2007 (2007. gada 8. marts) par grozījumiem Padomes Regulas (EK) Nr. 318/2006 III pielikumā attiecībā uz 2007./2008. tirdzniecības gadu.

Padomes Regula (EK) Nr. 320/2006 (2006. gada 20. februāris), ar ko nosaka pagaidu shēmu cukura rūpniecības restrukturizācijai Kopienā un groza Regulu (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu.

Komisijas Regula (EK) Nr. 968/2006 (2006. gada 27. jūnijs) ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 320/2006, ar ko nosaka pagaidu shēmu cukura rūpniecības restrukturizācijai Kopienā.

mon organisation of the markets in the sugar sector

Commission Regulation (EC) No 247/2007 of 8 March 2007 amending Annex III to Council Regulation (EC) No 318/2006 for the 2007/2008 marketing year

Council Regulation (EC) No 320/2006 of 20 February 2006 establishing a temporary scheme for the restructuring of the sugar industry in the Community and amending Regulation (EC) No 1290/2005 on the financing of the common agricultural policy

Commission Regulation (EC) No 968/2006 of 27 June 2006 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 320/2006 establishing a temporary scheme for the restructuring of the sugar industry in the Community.

Kopsavilkums

Summary

2006. gadā cukurbiešu sējumu kopplatība samazinājās līdz 12,7 tūkst. ha jeb par 5,2% salīdzinājumā ar 2005. gadu.

ES cukura nozares reformas ietvaros Latvijas cukura ražotāji kopā ar cukurbiešu audzētājiem, pamatojoties uz savstarpēju vienošanos pieņēma lēmumu pārtraukt cukura ražošanu un saņemt atbalstu cukura rūpniecības restrukturizācijai.

Atbilstoši restrukturizācijas atbalsta shēmai, sākot ar 2007./2008. tirdzniecības gadu, Latvijai vairs netiks piešķirta cukura ražošanas kvota.

Latvijai no ES fonda papildus ir piešķirts dažādošanas atbalsts reģioniem, kurus skārusi cukurrūpniecības restrukturizācija, un papildus dažādošanas atbalsts – cukurbiešu audzētājiem ražošanas pārstrukturēšanai.

In 2006 the total area of sugar-beet sowing decreased down to 12,7 thousand ha or for 5,2% in comparison to year 2005.

Within the framework of the EU sugar sector reform Latvian sugar manufacturers together with sugar-beet growers took a decision to suspend sugar production and to receive support for the restructuring of sugar industry on the basis of a mutual agreement.

Pursuant to the restructuring support scheme, beginning with 2007/2008 marketing year, sugar production quota will not be allocated to Latvia.

Additional diversification support to regions affected by the restructuring of sugar industry has been allocated to Latvia, as well as to sugar-beet growers for the restructuring of production.

5.11. Kartupeļu ražošana

Potatoes

2006. gada laika apstākļi kartupeļu nozarei bija nelabvēlīgi, un par to liecina zemie ražības rādītāji. Lai arī kartupeļu stādījumu platībām bija tendence samazināties, 2006. gadā kartupeļu platības palikušas iepriekšējā gada līmenī.

Weather conditions of 2006 were unfavourable for the potato industry, and this fact is approved by the low productivity indicators. Although the plantation area of potatoes had a tendency to decrease, but in 2006 it stucked in the same level as 2005.

5.39. tabula
Table 5.39.

Kartupeļu ražošanas rādītāji 2004.–2006. gadā
Potato productivity indicators in years 2004 – 2006

	2004	2005	2006
Platība tūkst. ha Area in thousand ha	48,9	45,1	45,1
Kopražā tūkst. t Total yield thousand t	628,4	658,2	550,9
Ražība cnt/ha Productivity cnt/ha	128,5	145,9	122,2

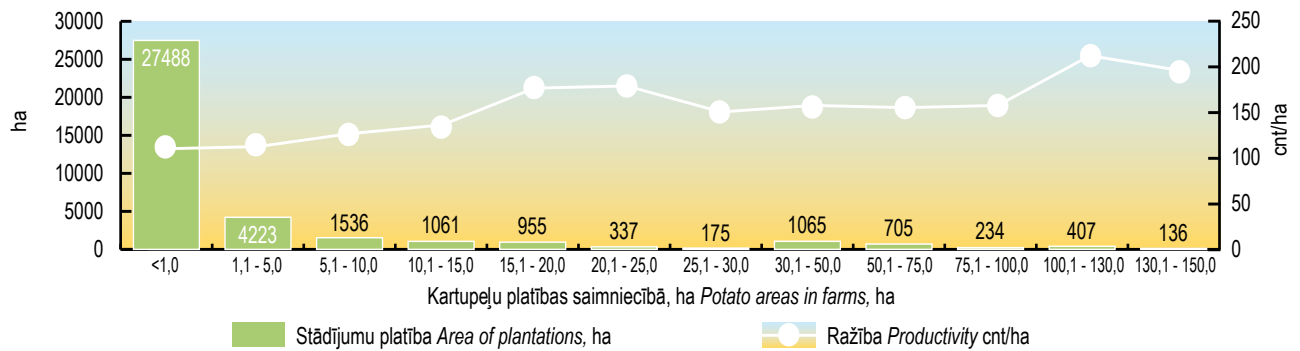
Avots: CSP Source: CSB

Nelabvēlīgie laika apstākļi krasi ietekmēja kopražu. Salīdzinājumā ar 2005. gadu tā samazinājusies par 16,3%. Izmaksātās kompensācijas zemniekiem par sausuma radītajiem zaudējumiem bija 120 lati par hektāru. Kartupeļu stādījumu platības kopējā sējumu struktūrā veido 4%.

Statistikas datu analīze liecina, ka lielākā daļa saimniecību kartupeļus audzē savam patēriņam. 2006. gadā bija 97,2% saimniecības, kas kartupeļus audzēja platībās līdz vienam ha, aizņemot 71,7% no kopējām kartupeļu stādījumu platībām. Vairāk nekā piecu ha platībā kartupeļus audzēja 432 saimniecības jeb 0,5% no visām kartupeļu audzētāju saimniecībām.

The unfavourable weather conditions sharply affected the total yield. In comparison to year 2005 it has decreased for 16,3%. The compensations paid to farmers due to losses caused by drought constituted 120 lats for a hectare. The potato plantation areas take 4% from the total sowing structure.

The analysis of statistical data shows that most of the farms grow potatoes for self-consumption. In 2006 there were 97,2% farms, which grew potatoes in areas up to 1 ha, taking 71,7% from the total potato plantations. 432 or 0,5% of farms from all potato growing farms grew potatoes in more than 5 ha area.

Avots: CSP Source: CSB

5.19. attēls. Saimniecību grupējums pēc kartupeļu platībām 2006. gadā
Figure 5.19. Division of farms by areas of potatoes in 2006

Sadrumstalotā ražošana ar mazām stādījumu platībām veido kartupeļu zemās vidējās ražības un augsto pašizmaksas rādītājus. Kartupeļus audzējot mazās platībās, augsto izmaksu dēļ nav iespējams efektīvi lietot speciālās kartupeļu audzēšanas tehnoloģijas.

2006. gadā četrās saimniecībās, kurās kartupeļu stādījumu platība bija lielāka par 100 ha, ražības rādītāji bija ievērojami augstāki nekā saimniecībās ar mazākām stādījumu platībām.

Fragmented production with small plantation areas account for the low average potato productivity and high actual cost indicators. When growing potatoes in small areas, due to high expenditure it is not possible to apply the special potato growing technologies efficiently.

In 2006 in four farms, where the area of potato plantations was bigger than 100 ha, productivity indicators were considerably higher than in the farms with smaller plantation areas.

Cietes kartupeļu kvota Starch potato quota

Kartupeļu cietes ražošanas kvota Latvijā ir noteikta 5778 t apmērā.

Production of starch potato quota in Latvia has been stipulated in the amount of 5778 t.

5.40. tabula
Table 5.40.

Kartupeļu cietes kvotas izpilde 2004./2005.–2006./2007. tirdzniecības gadā Implementation of potato starch quota in 2004/2005 2006/2007 marketing years

Tirdzniecības gads Marketing year	Kartupeļu cietes saražotais daudzums, t The produced amount of potato starch, t	Kvotas izpilde Implementation of quota, %
2004./2005.	5791	100,22
2005./2006.	4749	82,19
2006./2007.	2414	41,78

Avots: CSP; SIA „Aloja Starkelsen” Source: CSB; LTD „Aloja Starkelsen”

2006./2007. tirdzniecības gadā tika saražota 2414 tonnas cietes un izmaksāts atbalsts Ls 105 445 apmērā.

2006. gada ražu, cietes daudzumu kartupeļos, kā arī 2007. gada sēklas materiālu negatīvi ietekmēja laika apstākļi, kas rada draudus nozarei.

Kartupeļu audzētāji un cietes kartupeļu audzētāji par kartupeļu platībām var saņemt vienoto platības maksājumu. Papildu valsts tiešajos maksājumos par kartupeļu cieti likme 2006. gadā bija 44,08 Ls/t cietes. Pavisam saņemts maksājums par 2414 tonnām kartupeļu cietes un izmaksāti Ls 105 445.

In 2006 – 2007 marketing year 2414 tons of potato starch were produced and support in the amount of LVL 105 445 was paid.

The yield in 2006, the amount of starch in potatoes, as well as the seed material in 2007 were negatively affected by the weather conditions, which endangers the industry.

Potato growers and starch potato growers are eligible to receive the single area payment for the potato areas. The rate in additional direct state payments for the potato starch in 2006 was 44,08 LVL/t of starch. In total payment for 2414 tons of potato starch was made and 105 445 LVL paid.

Kopsavilkums Summary

Laika apstākļi nelabvēlīgi ietekmējuši ražību, kas samazinājusi par 16,3%.

Joprojām 97,2% no kopējā saimniecību skaita jeb lielākā daļa saimniecību kartupeļus audzē savam patēriņam.

2006. gadā kvota netika izpildīta. Tika saražotas 2414 tonnas cietes.

Weather conditions have negatively affected productivity, which has decreased for 16,3 %.

Still 97,2 % from the total number of farms or the greatest part of farms grow potatoes for self-consumption.

In 2006 the quota of starch potato was not implemented. 2 414 tons of starch were produced.

5.12. Eļļas augu ražošana

Oil Plants

Rapsis

Rape

2006. gadā saglabājusies tendence pieaugt rapša sējumu platībām. Salīdzinot ar 2005. gadu, ievērojami palielinājušās gan ziemas, gan vasaras rapša platības – attiecīgi par 4 tūkst. ha jeb par 17,9% un par 7,8 tūkst. ha jeb par 15,9%. 2006. gada nelabvēlīgie laika apstākļi ietekmējuši rapša ražu. Vidējā ražība samazinājusies no 28,4 cnt/ha 2005. gadā līdz 21,0 cnt/ha 2006. gadā ziemas rapsim un atbilstoši no 16,7 cnt/ha līdz 11,4 cnt/ha vasaras rapsim. Rapša kopražā kritusies par 25,1 tūkst. tonnu jeb par 17,2%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Joprojām saglabājās – (67%) vasaras rapša pārsvars no kopējās rapša sējplatības.

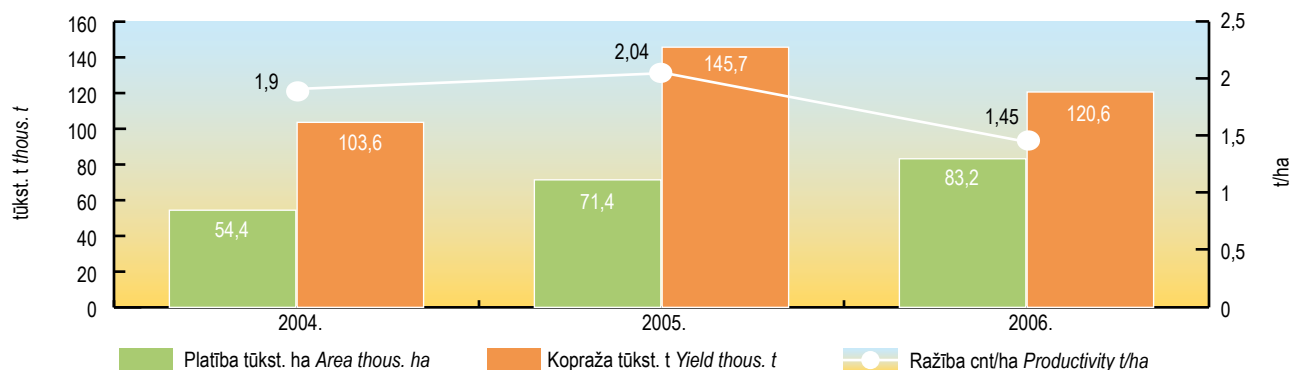
Kopumā 2006. gadā nebija novērojams tik straujš kopējais rapša platības un kopražas palielinājums, kā tas bija 2004. gadā, bet kopējā nozīme lauksaimniecības kultūru sējumos rapša sējumiem ir stabila un ar katru gadu pieaug.

Latvijā biodīzeldegvielā tiek pārstrādāts aptuveni 51% no saražotā rapša, bet atlikusī daļa – pārtikas eļļā un eksportēta.

In 2006 rape sowing area increased. In comparison to year 2005, both winter and summer rape areas have considerably increased – for 4,0 thousand ha or 17,9% and 7,8 thousand ha or 15,9% respectively. The unfavourable weather conditions in 2006 have affected the rape productivity. The average productivity has decreased from 28,4 cnt/ha in 2005 down to 21,0 cnt/ha in 2006 for winter rape and from 16,7 cnt/ha down to 11,4 cnt/ha for summer rape respectively. The total yield of rape has decreased for 25,1 thousand tons or for 17,2 %, in comparison to the previous year. The summer rape predominance (67%) is still preserved from the total rape sowing area.

In general in year 2006 such a sharp total increase of rape area and total yield could not be observed as it was in 2004, but the significance of rape sowings in the total agricultural sowings is stable and it increases every year.

Approximately 51% of the produced rape is being processed in bio-fuel in Latvia, but the remaining part – in the food oil and exported.

Avots: CSP Source: CSB

5.20. attēls. Rapša sējumu platības, kopražā un ražība 2004.–2006. gadā

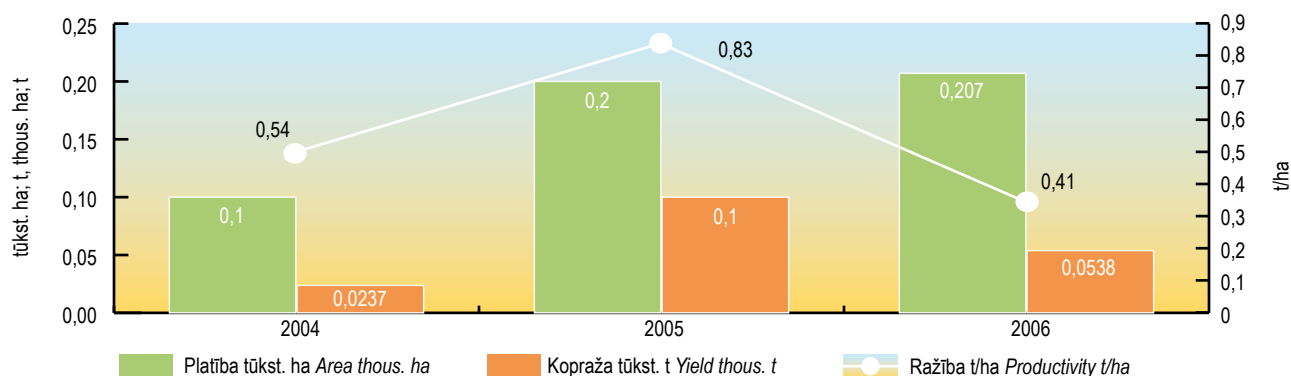
Figure 5.20. Rape sowing areas, total yield and productivity in years 2004–2006

Eļļas lini

Oil flax

2006. gadā samazinājās eļļas linu sējumu platības.

In 2006 the area of oil flax sowings decreased.

Avots: CSP Source: CSB

5.21. attēls. Eļļas linu audzēšanas rādītāji 2004.–2006. gadā

Figure 5.21. Indicators of oil flax growing in years 2004–2006

ES un nacionālais atbalsts

The EU and national support

Rapsis un lini ir iekļauti valsts un ES atbalsta sistēmā un saņem vienoto platību maksājumu par sējplatībām. 2006. gadā maksājuma apjoms bija 32,62 EUR/ha. 2006. gadā tika piešķirts papildu valsts tiešais maksājums, kas bija noteikts 69,76 EUR/ha.

Rape and flax are included in the national and EU support system and receive the single area payment for sowing areas. In 2006 the payment amount was 32,62 EUR/ha. In 2006 additional direct state payment was allocated in the amount of 69,76 EUR/ha.

Kopsavilkums*Summary*

2006. gadā eļļas augu sējumu kopplatība palielinājās līdz 84,4 tūkst. ha jeb par 17,4% vairāk nekā 2005. gadā.

Nelabvēlīgo laika apstākļu dēļ vidējā ražība rapsim samazinājies no 2,04 t/ha 2005. gadā līdz 1,45 t/ha 2006. gadā. Aptuveni 51% saražotā rapša tiek pārstrādāts biodīzeldegvielā.

In 2006 the total area of oil plant sowings increased up to 84,4 thousand ha or for 17,4 % more than in 2005.

Due to the unfavourable weather conditions the average productivity of rape decreased from 2,04 t/ha down to 1,45 t/ha. Approximately 51% from the produced rape is being processed in biofuel.

5.13. Linu ražošana*Flax*

2006. gadā linu sējumu platības, salīdzinot ar 2005. gadu, ir samazinājušās par 31,2%.

In 2006 flax sowing areas have decreased for 31,2% in comparison to 2005.

5.41. tabula
Table 5.41.

Linu ražošanas rādītāji 2004.–2006. gadā
Flax production indicators in years 2004 – 2006

Gads Year	Sējumu platība (tūkst. ha) Sowing area (thousand ha)	Realizētie linu stiebrīņi (tūkst. t) Realised flax stalks (thousand t)	Linu stiebrīņu ražība (t/ha) Productivity of flax stalks (t/ha)	Šķiedras linu sēklas kopražā (tūkst. t) The total yield of fibre flax seed (thousand t)	Šķiedras linu sēklas ražība (t/ha) Productivity of fibre flax seed (t/ha)
2004	2,4	7871,85	2,57	0,33	0,16
2005	2,2	5381,90	2,33	0,5	0,36
2006	1,5	1583,18	1,58	0,2	0,35

Avots: CSP, LAD Source: CSB, RSS

2006. gadā linus šķiedrai audzēja 37 saimniecībās, vidēji saimniecībā 38,3 ha platībā.

Saimniecību sadalījums pa reģioniem:

Austrumlatgale – 19 saimniecības;

Dienvidlatgale – 18 saimniecības.

In 2006 flax for fibre was grown in 37 farms, in the area of 38,3 ha on average per farm.

Breakdown of farms per regions:

Eastern Latgale – 19 farms;

Southern Latgale – 18 farms.

ES un nacionālais atbalsts*The EU and national support*

Linu audzētāji saņēma vienoto platības maksājumu un pagaidu valsts atbalstu.

Flax growers received the single area payment and temporary state support.

5.42. tabula
Table 5.42.

Pagaidu valsts atbalsts 2005.–2006. gadā
Temporary state support in 2005 – 2006

	2005	2006
Kopējais izmaksātais atbalsta apjoms, Ls The total amount of support paid, LVL	345 524,00	275,48
Platības, ha Areas, ha	2059,70	1418,99
Kopējais šķiedras linu stiebrīņu apjoms (t) The total amount of fibre flax stalks (t)	5381,90	1583,18
Atbalsta apmērs par šķiedras linu stiebrīņu tonnu, Ls/t The amount of support for a ton of fibre flax stalks, LVL/t	64,20	174,2

Avots: LAD Source: RSS

ES atbalstu par 2004./2005. tirdzniecības gadu saražoto linu šķiedru uzņēmumi saņēma 2006. gada martā. Kopā par garo linšķiedru tika izmaksāti Ls 26 794 par 240,093 t šķiedras, bet par īso linšķiedru – Ls 40 310 par 643,334 t šķiedras.

Kopējā tirgus organizācijas ietvaros piešķirtais atbalsts garās linšķiedras pirmapstrādes veicējiem 2005./2006. tirdzniecības gadam bija EUR 160 par tonnu, īsās linšķiedras – EUR 90 par tonnu.

Linu audzētājiem pēc iestājas ES tika saglabāts pagaidu valsts atbalsts par realizētajiem linu stiebrīņiem atkarībā no kvalitātes.

The companies received the EU support for the produced flax fibre for 2004/2005 marketing year in March 2006. In total for the long flax fibre LVL 26 794 were paid for 240,093 t of fibre, but for the short flax fibre - LVL 40 310 for 643,334 t of fibre.

In the framework of the common market organisation, the support allocated to the performers of pre-processing to the long flax fibre for 2005/ 2006 marketing year was EUR 160 per ton, for the short flax fibre - EUR 90 per ton.

After joining the European Union, provisional state support was retained for the realised flax stalks depending on the quality.

5.14. Augu ģenētisko resursu saglabāšana*Preservation of the genetic resources of cultivated plants*

Augu ģenētisko resursu saglabāšanā, raksturošanā, vākšanā un izmantošanā veiktais darbs palīdz saglabāt bioloģisko daudzveidību, uzlabot augkopības produkcijas kvalitāti, veicināt lauku apvidu daudzveidības palielināšanos un izejvielu, lauksaimnieciskās ražošanas izmaksu samazināšanos, veicinot ilgtspējīgu lauksaimniecisko ražošanu un lauku apvidu ilgtspējīgu attīstību.

Augu ģenētiskie resursi ir tāda lauksaimniecības kultūras kā augl-

The work performed in the preservation, characterisation, collecting and use of plant genetic resources helps sustaining the biological diversity, improve the quality of crop farming products, facilitate the growth of multiplicity in rural areas and reduce the costs of raw materials and agricultural production, by developing sustainable agricultural production and ensuring sustainable improvement of rural areas.

Plant genetic resources are such agricultural crops as fruit plants and berry

augi un ogulāji, dārzeni, aromātiskie un ārstniecības augi, kurus audzē kā lauksaimniecības kultūras.

2006. gadā augu ģenētisko resursu saglabāšana un izpēte tika finansēta no valsts subsīdiju programmas. Pasākuma īstenošanai tika piešķirts valsts finansējums Ls 430 000.

Principus un apjomus kolekciju saglabāšanai un izpētei izstrādāja Nacionālā augu šķirņu padome.

2006. gadā Latvijā kultūraugu genofondā tika saglabātas šķirnes un līnijas desmit laukaugu sugām, 19 augļu koku un ogulāju sugām, 13 daudzgadīgo zālaugu sugām, piecām dārzeņu sugām, sešām aromātisko un ārstniecības augu sugām.

2006. gadā Latvijas Valsts mežzinātnes institūtā „Silava” tika izveidots ģenētisko resursu centrs, kurā atrodas gēnu banka, centrālā datubāze un molekulārā pasportizācijas laboratorija. Izveidota un darbojas ZM Ģenētisko resursu padome. Uzsākta likumprojekta „Par Lauksaimniecības ģenētisko resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu” izstrāde. Veikta divu zinātnisko projektu realizācija:

1) „Latvijas kultūraugu ģenētisko resursu molekulāri ģenētiskā pasportizācija”. Projekta ietvaros veikta molekulārā pasportizācija saldajiem ķiršiem un miežiem, kā arī izstrādāta molekulārās pasportizācijas metodika sīpoliem, melonēm, sarkanajam āboliņam, kviešiem un kartupeļiem;

2) „Lauksaimniecībā un pārtikā izmantojamo kultūraugu ģenētisko resursu deskriptoru izstrāde”. Projekta ietvaros izstrādāti deskriptori 14 laukaugu sugām, trim dārzeņu sugām, astoņām augļaugu un ogulāju, kā arī divām ārstniecības un aromātisko augu sugām.

Turpmākamajam darbības periodam tika izstrādāts Ministru kabineta programmas projekts „Lauksaimniecībā un pārtikā izmantojamo augu un dzīvnieku, meža un zivju ģenētisko resursu ilgtermiņa saglabāšanas un ilgtspējīgas izmantošanas programma 2007.–2009. gadam”.

bush, vegetables, aromatic and vulnerary plants, which are grown as agricultural crops.

In 2006 the preservation and research of plant genetic resources was funded by the state subsidy program. State funding in the amount of LVL 430 000 was allocated to implement this measure.

Council of National Plant Sort elaborated the principles and amounts for the preservation of collections.

In 2006 in Latvian gene pool of cultivated plants sorts and lines of 10 field crops, 19 fruit trees and bush, 13 perennial grass plant species, 5 vegetable species, 6 aromatic and vulnerary plant species were preserved.

In 2006 in the Latvian State Forestry Research Institute „Silava” the centre of genetic resources was established, where the gene bank, central data basis and molecular passportisation laboratory is located. The Council of Genetic Resources working under the Ministry of Agriculture has been also established and is working. The elaboration of draft law “On the protection of agricultural genetic resources and sustainable use” has been initiated. Two scientific projects have been implemented:

1) „Molecular and genetic passportisation of genetic resources of Latvian cultivated plants”. Molecular passportisation for sweet cherries and barley has been carried out in the framework of the project, as well as methodology of molecular passportisation has been elaborated for onions, melons, red clover, wheat and potatoes;

2) “Elaboration of descriptors of genetic resources for the cultivated plants used in agriculture and food industry”. Descriptors for 14 field crop species, 3 vegetable species, 8 fruit plant and fruit bush species, as well as for 2 vulnerary and aromatic plant species have been elaborated.

For the further operational period the Cabinet Programme Project „Programme of long-term preservation and sustainable use of genetic resources of plants and animals, forest and fish used in agriculture and food industry for years 2007-2009” was elaborated.

5.15. Biškopība

Apiculture

Latvijas medus ražotājiem pēc iestāšanās ES radās iespēja saražoto produkciju realizēt citās ES dalībvalstīs, tā paplašinot patērētāju loku. Ļoti nelielā daudzumā medus tiek eksportēts uz Īgāniju un Maltu. Procentuāli lielākais (līdz 99% no visa importa), medus apjoms tiek importēts no Ungārijas un Ukrainas.

2005. gada 19. aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr. 271 „Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu biškopības nozares attīstībai”, nosaka biškopības nozares attīstības pasākumus un to finansējumu 2005.–2007. gadam. Atbalsts, kuru saņem biškopju biedrības, sevi ietver informācijas izplatīšanu, tehnisko palīdzību, varrozes kontroli un medus analīzes.

Pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā vairs nekompensē cukura cenu starpību.

Pašreiz Latvijā vērojama bišu saimju skaita palielināšanās, kas Nacionālās biškopības programmas ietvaros ļauj saņemt lielāku finansējumu. Pēc lauksaimniecības statistikas datiem 2004.gadā Latvijā bija 44 tūkstoši bišu saimju, 2005. gadā saimju skaits bija palielinājies līdz 52 tūkstošiem, bet 2006. gadā jau līdz 62 tūkstoši bišu saimēm.

After joining the EU, Latvian honey producers had an opportunity to realise the produced products in other EU Member States, thus increasing the customer scope. In very huge amounts honey is imported to Estonia and Malta. The biggest amount of honey percentage-wise (up to 99% from all import) is imported from Hungary and the Ukraine.

The Cabinet Regulations of 19.04.2005 No 271 „Order pursuant to which state and the European Union support ids allocated, administered and monitored for the development of apiculture industry” stipulate the development measures of apiculture industry and their funding for years 2005 - 2007. Support received by apian societies contains information distribution, technical assistance, varroasis control and honey analysis.

After Latvia joined the EU the sugar price difference is not compensated any more.

Currently in Latvia the increase of number of bee families can be observed, which in the framework of the National Apiculture Programme allows receiving bigger funding. According to agricultural statistics data, in 2004 there were 44 thousand bee families in Latvia. In 2005 the number of bee families had increased up to 52 thousand, but in 2006 – up to 62 thousand bee families.

5.43. tabula
Table 5.43.

Medus ražošana 2004.–2006. gadā
Honey production in 2004-2006

	2004	2005	2006
iegūts, kg <i>Production kg</i>	745703	916076	1 383 311
Patērēts savā saimniecībā, kg <i>Used in the farm, kg</i>	417234	463543	0
Pārdots, kg <i>Sold, kg</i>	328469	452533	654 944
Ieņēmumi no pārdotā medus, Ls <i>Incomes from the sold honey, LVL</i>	730648	1013768	1 711 470

Avots: CSP Source: CSB

2006. gadā iegūtā medus daudzums palielinājies par 51%, salīdzinot ar 2005. gadu. Pārdotā medus daudzums ir palielinājies par 44%. Ieņēmumi no pārdotā medus palielinājušies par 69% (5.43. tabula).

The amount of honey obtained in 2006 has increased for 51% in comparison to 2005. The amount of honey sold has increased for 44%. Incomes from the honey sold have grown for 69% (Table 5.43.).

5.16. Netradicionālās lauksaimniecības nozares

Non-traditional Agricultural Sectors

Zvērkopība

Fur-farming

Latvijā ar kažokzvēru audzēšanu nodarbojas 37 saimniecības, no kurām 13 audzē ūdeles, lapsas un polārlapsas, 24 – šinšillas, un tās kopā ir ap 6700 šinšillu. Lielākās saimniecības, kas nodarbojas ar ūdeļu audzēšanu, ir SIA „Gauja AB”, a/s „Grobiņa”. Lielākā lapsu un polārlapsu saimniecība ir SIA „Gulbenes zvērsaimniecība”.

37 farms are engaged in fur animal breeding in Latvia, out of which 13 farms breed mink, fox and polar fox, 24 farms breed chinchillas, and all together they have around 6700 chinchillas. The biggest farms engaged in mink breeding are SJC „Gauja” AB, a/s „Grobiņa”. The biggest farm breeding fox and polar fox is LTD „Gulbenes zvērsaimniecība”.

5.44. tabula
Table 5.44.

Kažokzvēru māšu un izaudzēto kucēnu skaits 2004.–2006. gadā (tūkst. gab.)
Number of fur animal females and cubs in years 2004 – 2006 (thousand animals)

	2004		2005		2006	
	Māšu skaits Number of females	Izaudzēto kucēnu skaits Number of cubs grown	Māšu skaits Number of females	Izaudzēto kucēnu skaits Number of cubs grown	Māšu skaits Number of females	Izaudzēto kucēnu skaits Number of cubs grown
Ūdeles Minks	115732	412606	116918	453568	122168	499999
Polārlapsas Polar fox	1702	8312	1396	9556	1283	6179
Lapsas Fox	3945	12806	3092	14816	3282	11526

Avots: ZM, Zvērkopības asociācija Source: MoA, Fur-farming Association

2006. gadā izaudzēto ūdeļu skaits bija pieaudzis par 9,3%. Lapsu kucēnu skaits ir samazinājies par 35,3%, bet polārlapsu kucēnu skaits – par 22,2%.

2006. gadā Latvijas Zvērkopju asociācija atestēja un atzina 20 saimniecības par šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecībām, kurās ir ieviesta dzīvnieku uzskaitē un dzīvnieku novērtēšana saskaņā ar „Ciltsdarba programmu zvērkopībā 2003. gadam un tuvākai perspektīvai”.

25 saimniecībās izmanto datorizētu dzīvnieku uzskaites un ciltsdarba programmu, kas būtiski atvieglo saimniecībā darbu gan pāru atlasē, gan augstvērtīgu dzīvnieku izmantošanā.

Lai uzlabotu ganāmpulkā esošo dzīvnieku kvalitāti, 2006. gadā 18 saimniecības iepirka augstvērtīgu vaislas materiālu no ārvalstīm, kas daļēji finansēts no valsts subsīdijām (Ministru kabineta 2006. gada 3. janvāra noteikumi Nr. 21 „Noteikumi par vaislas atbalstu lauksaimniecībai 2006. gadā un tā piešķiršanas kārtību” II pielikums).

Latvijas zvērkopju asociācija noorganizēja audzētājiem divu dienu semināru par kažokzvēru audzēšanu, turēšanu un ēdināšanu, kā arī par kažokzvēru infekcijas slimībām un to profilaksi.

The number of minks bred in 2006 had increased for 9,3 %. The number of fox cubs has decreased for 35,3%, but the number of polar fox cubs – for 22,2%.

In 2006 the Fur-Farming Association of Latvia certified and acknowledged 20 farms as breeding farms, where the animal registration and animal evaluation has been introduced pursuant to „Pedigree Work Programme in Fur-Farming for 2003 and nearest perspective”.

25 farms use a computerised animal registration and pedigree work programme, which essentially facilitates the work in farm both in couples' selection and the use of high-quality animals.

In order to improve the quality of animals in the herd, in 2006 eighteen farms purchased high-value breed material from abroad, which was partly funded from state subsidies (Annex II of the Cabinet Regulations of 3.01.2006 No 21 „Regulations on the breed support for agriculture in 2006 and the order of allocation”).

The Fur-Farming Association of Latvia organised 2 days seminar for the breeders concerning the fur-animal breeding, keeping and feeding, as well as the infection diseases of their prevention for fur-animals.

Truškopība Rabbit-breeding

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, trušu skaits saimniecībās 2006. gadā bija 92,9 tūkst. Salīdzinot ar 2005. gadu, trušu skaits ir samazinājies par 4,9%.

2006. gadā šķirnes dzīvnieku audzētāju asociācijas „Šķirnes dzīvnieku audzētāju savienība” un Latvijas Stkdzīvnieku audzētāju asociācija „Trusis un citi” ir piešķirušas septiņām saimniecībām šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusu. Tajās truškopji audzē kvalitatīvu vaislas materiālu gan šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecībām vaislas kodola ģenētiskās kvalitātes paaugstināšanai, gan arī trušu gaļas un ādiņu ražojošām saimniecībām.

2006. gadā organizēta šķirnes trušu audzētāju konference, kuras ietvaros vērtēja labākos šķirnes trušus no visas Latvijas.

Ģenētiskā potenciāla paaugstināšanai 2006. gadā no ārvalstīm šķirnes trušu saimniecības iepirka vaislas materiālu, kas daļēji finansēts no valsts subsīdijām (Ministru kabineta 2006. gada 3. janvāra noteikumi Nr. 21 „Noteikumi par vaislas atbalstu lauksaimniecībai 2006. gadā un tā piešķiršanas kārtību” II pielikums).

2006. gada decembrī šķirnes trušu audzētāji piedalījās ES rīkotajā sīkdzīvnieku audzētāju 25. jubilejas izstādē Leipcigā Vācijā ar pašu audzētiem šķirnes trušiem, kuri ieguva augstu ES tiesnešu novērtējumu.

According to the data of Central Statistics Bureau the number of rabbits in farms in 2006 was 92,9 thousand. If compared to year 2005, the number of rabbits has decreased for 4,9 %.

In 2006 pedigree animal breeding association „Pedigree Animal Breeders Association” and Latvian Association of Small Animal Breeders „Rabbit and Others” have allocated the status of pedigree animal breeding farm to 7 farms. Rabbit breeders in these farms breed high-quality breed material both for pedigree animal breeding farms to increase the genetic quality of breed kernel and for rabbit meat and skin producing farms.

In 2006 there was a pedigree rabbit breeders conference held, where the best pedigree rabbits were evaluated from the entire Latvia.

To increase the genetic potential in 2006 breed material was purchased from abroad by the rabbit farms, which was partly funded by state subsidies (Annex II of the Cabinet Regulations of 3.01.2006 No 21 „Regulations on the breed support for agriculture in 2006 and the order of allocation”).

In December 2006 pedigree rabbit breeders took part in the 25th anniversary exhibition of small animal breeders organised by the EU in Leipzig in Germany with their own bred pedigree rabbits, which were highly evaluated by the EU competition judges.

Strausu audzēšana *Breeding of Ostriches*

Strauskopība Latvijā sāka attīstīties salīdzinoši nesen. 2003. gadā aizsākās apzināta strausu audzēšana ar mērķi iegūt gaļu, ādas un cāļus ganāmpulka pavairošanai. Nozares mērķtiecīgai darbības īstenošanai nodibinājās biedrība „Latvijas Strauss”, kura, kopš 2004. gada ir atzīta par šķirnes dzīvnieku audzētāju organizāciju. Katru gadu biedrība rīko starptautiskās konferences ar ārvalstu un vietējās zinātnes, mācību spēku un praktiķu piedalīšanos. Biedrības pārstāvji piedalās ar referātiem Eiropas un pasaules asociāciju rīkotajos kongresos, nodrošinot Latvijas strausu audzētāju ražotās produkcijas atpazīstamību starptautiskajā tirgū.

Latvijā ar strauskopību pašreiz nodarbojas 15 saimniecības, kurās kopā ir ap 1000 strausu. Lielākie strausu audzētāji šobrīd ir Rīgas rajona strausu ferma „Salmiņi”, kas savu darbību vairāk orientē uz lauku tūrismu, un strausu ferma „Ozoliņi AB”, kas atrodas Jēkabpils rajona Atašienes pagastā. „Ozoliņi AB” ir mūsdienīgākā un lielākā strausu ferma Latvijā ar nodalītām telpām gaļas un vaislas strausiem. Saimniecībā veic rūpīgu Āfrikas melno strausu – melnkaklaino, zilcaklaino un sarkankaklaino – šķirņu selekciju, lai palielinātu gaļas ieguvu no viena putna, paaugstinātu ražību un iegūtu kvalitatīvus pēcnācējus. 2006. gadā saimniecība ieguva šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusu.

2006. gadā no Polijas tika iepirkti 119 vaislas strausi, kas daļēji finansēti no valsts subsīdijām (Ministru kabineta 2006. gada 3. janvāra noteikumu Nr. 21 „Noteikumi par vaislas atbalstu lauksaimniecībai 2006. gadā un tā piešķiršanas kārtību” II pielikums).

Ostrich breeding in Latvia started developing quite recently. In 2003 intentional ostrich breeding was initiated aimed at obtaining meat, skin and chickens for the herd multiplication. To implement the targets of industry, society „Latvian Ostrich” was established, which starting with year 2004 was acknowledged to be the best pedigree animal breeders association. Each year the society organizes international conferences, where the foreign and local science members, academics and practitioners take part. The representatives of association participate with papers in the congresses organised by European and global associations ensuring the recognition of production produced by the Latvian ostrich breeders in the international market.

At the moment there are 15 farms in Latvia engaged in ostrich production, where there are around 1000 ostriches all together. The biggest ostrich breeders currently are the ostrich farm in Riga vicinity „Salmiņi”, which target their activities more to rural tourism, and ostrich farm „Ozoliņi AB”, which is located in Atašiene rural municipality of Jēkabpils district. „Ozoliņi AB” is the most modern and biggest ostrich farm in Latvia with separated premises for meat and breed ostriches. Careful selection of African black ostriches – black, blue and red species – in order to increase the meat production from one bird, increase productivity and obtain high-quality descendants. In 2006 the farm obtained the status of pedigree animal breeders' farm.

In 2006 119 breed ostriches were purchased from Poland, which were partly funded from state subsidies (Annex II of the Cabinet Regulations of 3.01.2006 No 21 „Regulations on the breed support for agriculture in 2006 and the order of allocation”).

Savvaļas dzīvnieku audzēšana *Breeding of wild animals*

Latvijā savvaļas dzīvnieku audzēšanu iežogotās platībās koordinē Savvaļas dzīvnieku audzētāju asociācija, kas nodarbojas ar staltbriežu, dambriežu, mežacūku, muflonu, kalnu kazu, vītenragu kazu, jaku un stirnu audzēšanu. Asociācija ciltsdarbu veic saskaņā ar izstrādāto programmu „Ciltsdarba programma briežkopībā 2004.–2009. gadam”. 2006. gadā Latvijā darbojās 30 audzētavas ar kopējo iežogoto platību ap 4500 ha. Divdesmit piecās audzētavās pamatsuga ir staltbrieži, divās – dambrieži. Vairumā dārzu bez pamatsugas audzē arī citus dzīvniekus, visbiežāk muflonus, mežacūkas, fazānus un pat lamas. Kopā šajās briežu audzētavās atrodas 2500 staltbriežu, 300 dambriežu, 100 muflonu un 150 stirnu. Latvijā saimniecības ir orientētas galvenokārt uz gaļas ražošanu, dzīvnieku selekciju un komercmedību organizēšanu.

2006. gadā desmit saimniecībām piešķirts šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statuss un vienai – kandidāta statuss. Lielākās staltbriežu saimniecības ir z/s „Zemitāni” un briežu dārzs „Kakti”. Ciltsdarba programmas īstenošanai turpinās darbs pie vaislas buļļu apzīmēšanas un vērtēšanas, lai sekmīgi veiktu izlasi.

Lai izveidotu labu ģenētisko potenciālu, 2006. gadā 323 vaislas dzīvniekus ievada galvenokārt no Ungārijas, Nīderlandes, Austrijas, Anglijas, Lietuvas un Polijas. Tas daļēji finansēts no valsts subsīdijām (Ministru kabineta 2006. gada 3. janvāra noteikumu Nr. 21 „Noteikumi par vaislas atbalstu lauksaimniecībai 2006. gadā un tā piešķiršanas kārtību” II pielikums).

In Latvia the breeding of wild animals in enclosed space is coordinated by the Wild Animal Breeders Association, which is engaged in the breeding of red deer, fallow-deer, wild boars, moufflons, chamois, convolvulus horn goats, yaks and roes. The association performs the pedigree work in accordance with the elaborated program „Pedigree work programme in deer-breeding for years 2004–2009”. In 2006 in Latvia there were 30 farms with the total enclosed area of around 4500 ha. In twenty five breeding farms the basic species is red deer, in two – fallow-deer. In most of the gardens other animals are also bred apart from the basic species, usually they are moufflons, wild boars, pheasants and even lamas. In total in these deer breeding farms there are 2500 red deer, 300 fallow-deer, 100 moufflons and 150 roes. In Latvia the farms are mostly orientated to meat production, animal selection and organisation of commercial hunting.

In 2006 there were 10 farms with the pedigree animal breeding status allocated and one farm had the status of candidate. The biggest red deer farms are z/s „Zemitāni” and deer garden „Kakti”. To continue the work with pedigree work programme, breed bulls are marked and evaluated aimed at successful selection.

In order to come up with a good genetic potential, in 2006 there were 323 breed animals imported from Hungary, the Netherlands, Austria, Great Britain, Lithuania and Poland. Partly it was funded by the state subsidies (Annex II of the Cabinet Regulations of 03.01.2006 No 21 „Regulations on the breed support for agriculture in 2006 and the order of allocation”).

Sēņu audzēšana *Mushroom cultivation*

Latvijas iekšējā tirgū ir pieprasījums pēc sēnēm – gan svaigām, gan pārstrādei. Latvijā tiek audzētas trīs veidu sēnes – šampinjoni, šitake un austersēnes.

Ja pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados ļoti aktīvi darbojās šampinjonu audzētāji, tad pašreiz šo audzētāju skaits ir stipri sarucis. Iemesls ir salīdzinoši lēnu šampinjonu imports no Lietuvas un Polijas.

Latvijā nav organizācijas, kas apvienotu visus sēņu audzētājus, tāpēc grūti ir apzināt kopējo sēņu audzētāju skaitu un izaudzētās produkcijas daudzumus.

Šobrīd aktīvi darbojas austersēņu un šitake sēņu audzētāju asociācijas.

In the internal market of Latvia there is demand for mushrooms – both for fresh and for mushrooms intended for processing. In Latvia three kinds of mushrooms are grown – field mushrooms, shiitake and oyster mushroom.

If in the 90ies of the last century field mushroom growers were very active, then in comparison to nowadays the number of these growers has considerably decreased. The reason is the import of comparatively cheap field mushrooms from Lithuania and Poland.

In Latvia there is no organisation which would unite all mushroom growers, therefore it is difficult to gather information on the total number of mushroom growers and the amount of produced production.

Currently oyster mushroom and shiitake growers associations operate actively.

Austersēņu audzēšana. Pēc Austersēņu audzētāju asociācijas datiem, kopējais austersēņu ražošanas apjoms 2006. gadā, salīdzinot ar 2005. gadu, ir samazinājies par 30%. Galvenais ražošanas apjoma samazināšanās iemesls ir novecojusi audzēšanas tehnoloģija, kas pakļauj sēņu audzēšanu infekciju riskam. Austersēņu audzēšanai pēc modernām un drošām tehnoloģijām nepieciešami salīdzinoši lieli finansiālie ieguldījumi.

Pašlaik visa saražotā produkcija tiek realizēta vietējā tirgū. Ārpus Latvijas austersēnēm ir pieprasījums gan svaigā, gan žāvētā veidā. Lai nodrošinātu šo pieprasījumu, ražošanas apjoms jāpalielina vairākkārt.

Šitake sēņu audzēšana. Latvijā Šitake sēnes audzē apmēram no 1990. gada. Ir nodibināta Latvijas Šitake sēņu audzētāju asociācija (LŠSAA), kas sadarībā ar Latvijas Universitātes zinātniekiem apmāca zemniekus šitake sēņu audzēšanā. Šitake sēņu audzēšana ir izplatīta visos Latvijas reģionos. Asociācijā kopā darbojas ap 150 biedru. Daudzi šitake sēņu audzētāji audzē sēnes savām vajadzībām. Pēc 2006. gada aukstās ziemas un vasaras karstuma un sausuma, rudenī pēc pirmajiem lietiem tika iegūtas ļoti labas šitake sēņu ražas.

Latvijas tirgū gadā nonāk apmēram 1–1,5 tonnas šo sēņu. Kilo grams šitake sēņu maksā 6–8 latus.

Lauksaimniecības ražošanas dažādošanai sēņu audzēšana varētu būt viens no attīstības virzieniem.

Growing of oyster mushrooms. According to data provided by the Oyster Mushroom Association, the total amount of oyster mushroom production in 2006 has decreased for 30% if compared to 2005. The outdated growing technology is the main reason for the decrease of production amount, which subjects mushroom growing to infection risk. Comparatively big financial investments are necessary for oyster mushroom growing by using modern and safe technologies.

Currently the entire production is being realised in the local market. There is demand for oyster mushrooms outside Latvia both in fresh and dried mode. In order to ensure this demand, production amount must be increased for several times.

Growing of shiitake. Shiitake mushrooms have been grown in Latvia approximately since 1990. Shiitake Growers Association of Latvia (SGAL) has been established in Latvia, which in cooperation with the scientists of the University of Latvia teach farmers how to grow shiitake mushrooms. The growing of shiitake mushrooms is common in all regions of Latvia. 150 members are active in the Association. Many shiitake growers grow the mushrooms for their own needs. After the unfavourable weather conditions in 2006 – cold winter and dry and hot summer – very good yield of shiitake mushrooms was obtained in autumn after the first rains.

Around 1 – 1,5 tons of these mushrooms are imported in the Latvian market. 1 kilogram of shiitake mushrooms costs 6 – 8 lats.

For the purpose of diversification of agriculture, mushroom growing could be one of the development directions.

Ārstniecības augu audzēšana

Growing of vulnerable plants

Latvijā ārstniecības augi tiek audzēti mazās platībās, līdz ar to ir apgrūtināta produkcijas realizācija ārvalstīs, kur tā tiek iepirkta lielās partijās. 2006. gadā, pēc CSP datiem, tie tika audzēti 18 ha platībā.

Rentablai saimniekošanai ārstniecības augi jāaudzē vismaz 1–2 ha platībā un teicamā kvalitātē. Liels roku darbs nepieciešams augu žāvēšanai, sakņu mazgāšanai, griešanai un kaltēšanai.

Nozarē nav nevienas kopējas organizācijas, kas apvienotu ārstniecības augu audzētājus, tāpēc daudzi kopīgi risināmi jautājumi tiek risināti individuāli.

Vulnerable plants in Latvia are grown in small areas, thus there is encumbered realisation of production abroad, where this kind of production is purchased in big intakes. In 2006 according to CSB data, these plants were grown in the area of 18ha.

For cost effective farming, the vulnerable plants must be grown in at least 1 – 2 ha area and in excellent quality. Large scale manual work is necessary for plant drying, root washing, cutting and drying.

There is no common organisation in the industry, which would unite the growers of vulnerable plants, therefore many issues of common nature are being sold on individual basis.

Kopsavilkums

Summary

Netradicionālās lauksaimniecības nozares ir viens no perspektīvākajiem alternatīvās saimniekošanas veidiem Latvijas laukos, kas rada jaunas darbvietas un palīdz sakopt un veidot apkārtnējo vidi. Pieaug saimniecību skaits, kas nodarbojas ar kažokzvēru, briežu, strausu un trušu audzēšanu, veidojas vaislas dzīvnieku ganāmpulki.

Audzētāji ar pašu audzētiem dzīvniekiem piedalās starptautiskās izstādēs un gūst ievērojamus rezultātus, kas nodrošina Latvijas atpazīstamību pasaules tirgū.

Non-traditional agricultural industries are one of the most perspective alternative management modes in the rural areas of Latvia, which create new work places and help establish clean surrounding environment. In the number of farms engaged in the growing of fur-animals, deer, ostriches and rabbits, breed animal herds are formed.

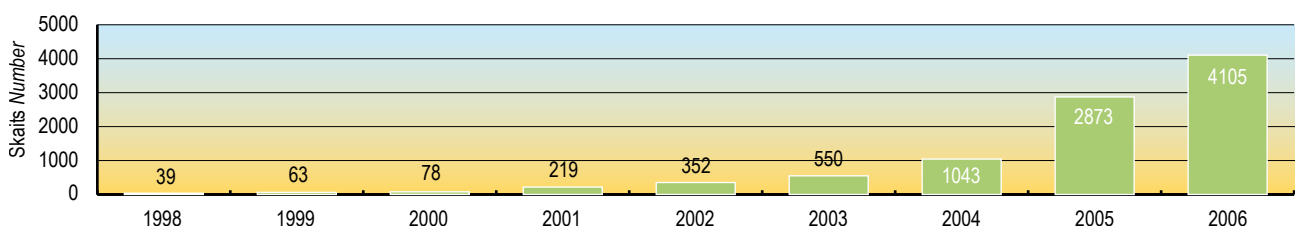
Breeders with their animals participate in international exhibitions and obtain considerable results, which ensure the recognition of Latvian production in global market.

5.17. Bioloģiskā lauksaimniecība

Organic Farming

Bioloģiskās lauksaimniecības saimniecību skaits turpināja pieaugt arī 2006. gadā, lai gan pieauguma tempi ir mazinājušies. 2006. gada beigās Latvijā bija 4105 sertificētas saimniecības, kas nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību.

The number of farms dealing with biological agriculture continued to grow in 2006, although the speed of growth has decreased. At the end of 2006 there were 4105 certified farms in Latvia dealing with biological agriculture.

Avots: ZM Source: MoA

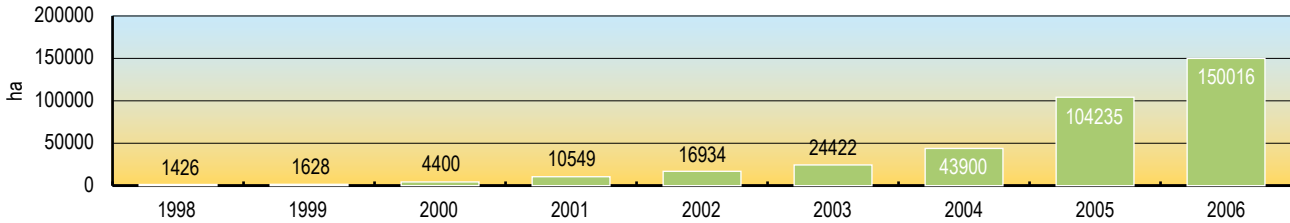
5.22. attēls. Bioloģiskās lauksaimniecības saimniecību skaits 1998.–2006. gadā
Figure 5.22. Number of organic farms in 1998 - 2006

No tām vairāk nekā 1000 bija bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumi, ap 1800 saimniecības bija saņēmušas sertifikātu par pārejas periodu uz bioloģisko saimniekošanu un ap 1200 saimniecības sākušas pārejas periodu.

2006. gadā palielinājušās arī sertificētās lauksaimniecības platības, tās sasniedza 6% no visas lauksaimniecībā izmantojamās zemes jeb 150 016 ha.

More than 1000 from the organic farms were organic agriculture companies, around 1800 farms had obtained a certificate for transitional period towards organic farming and around 1200 farms had just entered the transitional period.

Also the total amount of certified agricultural areas in 2006 has increased reaching 6% of all agricultural land or 150 016 ha.

Avots: ZM Source: MoA

5.23. attēls. Sertificēto bioloģisko lauksaimniecībā izmantojamo zemju platības 1998.–2006. gadā

Figure 5.23. Certified areas of organic agricultural land 1998 - 2006

Lai veicinātu bioloģiskās lauksaimniecības produktu pārstrādi, preču produkcijas ražošanu un realizāciju, bioloģiskās lauksaimniecības attīstības veicināšanai 2006. gadā tika paredzēts valsts atbalsts. 2006. gadā atbalstu no valsts subsīdiju programmas saņēma 56 zemnieki kopsummā Ls 213,7 tūkst., no tiem subsīdijas saņēma 45 uzņēmumi Ls 168,5 tūkst. apmērā, kas nodrošināja bioloģiskās lauksaimniecības produktu ražošanu, pirmapstrādi, pārstrādi un realizāciju.

Atbalsts tika piešķirts arī bioloģiskās sēklkopības attīstībai kopsummā par Ls 6 788 un šķirņu salīdzināšanai bioloģiskajā lauksaimniecībā par Ls 38 438 apmērā.

2006. gadā ar bioloģiskās lauksaimniecības produktu pārstrādi nodarbojās 14 pārstrādes uzņēmumi: divas maizes ceptuves (SIA „Zelta Kliņģeris”, z/s „Kelmēni”), trīs kautuves („Zaubes kooperatīvs”, trušu kautuves „Sveķi” un „Šalkas – Elvi”), divi piena pārstrādes uzņēmumi („Ķeipenes piensaimnieku sabiedrība”, kazas piena pārstrādes uzņēmums SIA „Līcīši”), kā arī divas tējas ražotnes (z/s „Ozoliņi” un z/s „Ragāres”), divi augkopības produkcijas pārstrādes uzņēmumi (z/s „Sidrabi” un Latvijas piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība „Latgales Ekoprodukti”), divi augļu un ogu pārstrādes un fasēšanas uzņēmumi („Zaļais grozs” un SIA „Pārsla - 2”) un medus pārstrādes uzņēmums (SIA „Vinnis”).

Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centra vadībā 2006. gadā turpinājās bioloģisko zemnieku izglītošana. 2006. gadā bioloģiskās lauksaimniecības kursu 180 stundu apjomā apguva vairāk nekā 1260 zemnieki.

2006. gadā Zemkopības ministrija sagatavoja MK noteikumu Nr. „Bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles kārtība” un „Eiropas Savienības tieši piemērojamos tiesību aktos nenoteikto bioloģiski audzēto dzīvnieku un no tiem iegūto produktu aprītes kārtības” projektus.

In order to facilitate the processing of organic agricultural products and product production and realisation, as well as to promote organic farming in 2006 also state support was provided. The support from the state subsidies programme in 2006 was received by 56 farmers in total for the total amount of LVL 213,7 thousand. From these 45 companies received subsidies in the amount of LVL 168,5 thous, which ensured the production of biological agricultural production, pre-processing, processing and realisation.

Support in the amount of LVL 6 788 was granted also for development of organic seed-farming, but the activity of comparison of species in the organic farming received support of LVL 38 438.

In 2006 14 processing companies were dealing with production of organic farming products: 2 bakeries (SIA „Zelta kliņģeris”, farm „Kelmēni”), 3 slaughter houses („Zaubes kooperatīvs”, rabbit slaughter house „Sveķi” and „Šalkas – Elvi”), 2 dairies („Kaipenes piensaimnieku sabiedrība”, goat milk processing company SIA „Līcīši”) as well as 2 tea manufacture farms (z/s „Ozoliņi” un z/s „Ragāres”), 2 crop processing companies (z/s „Sidrabi” and cooperative society of Latvian dairy producers „Latgales Ekoprodukti”), 2 fruit and berry processing and pre-packaging companies („Zaļais grozs” un SIA „Pārsla - 2”) and honey processing company (SIA „Vinnis”).

Under management of the LRATC in 2006 training of organic farmers continued. In 2006 the course on Organic Farming of total of 180 hours was attended by more than 1260 farmers.

In 2006 the Ministry of Agriculture prepared draft Cabinet Regulations No „Order of the monitoring and control of organic farming” and „The order of the laws and regulations applied in the European Union for the biologically bred animals not stipulated in the legislation and the order of product circulation obtained from these animals”.

5.18. Enerģētika (biomasa)

Energy (Biomass)

Atjaunojamo energoresursu izmantošana ir viens no ilgtspējīgas lauku attīstības pamatnosacījumiem. Pirmām kārtām, tas ietekmē lauku ekonomiku – reģionālo attīstību, rada neatkarību no energoresursu importa, veicina lauku uzņēmējdarbības dažādošanu. Atjaunojamie energoresursi labvēlīgi ietekmē sociālo situāciju laukos – rada jaunas darbavietas un veicina lauku iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu. Turklāt nevaram aizmirst pašu svarīgāko – klimata pārmaiņu samazināšanos, ietekmi uz ainavu, ietekmi uz biotopiem un sugām.

Ar Ministru kabineta 2006. gada 31. oktobra rīkojumu Nr. 835 ir apstiprinātas „Atjaunojamo energoresursu izmantošanas pamatnostādnes 2006.–2013. gadam”, kurās ir izvirzīti šādi atjaunojamo energoresursu (AER) politikas rezultatīvie rādītāji:

- elektroenerģijai, kas iegūta no AER – 49,3% no 2010. gada elektroenerģijas patēriņa;
- biodeģviela – 5,75% no 2010. gadā tirgū laistās transporta degvielas energoietilpības;

Use of renewable energy resources is one of the core preconditions of sustainable development of rural areas. First, it affects the rural economics – regional development, creates independence from the import of energy resources, facilitate the diversification of rural business. Renewable energy resources favourable affect the social situation in rural areas – create new work places and facilitate the development of living standards of rural inhabitants. Besides, we cannot forget the most important – decrease of climate changes, influence to landscape, influence on biotopes and species.

Pursuant to the Cabinet order of 31.10.2006 No 835 the „Policies of the use of renewable energy resources for 2006 - 2013” have been approved, where the following fruitful indicators of the renewable energy resources (RER) have been included:

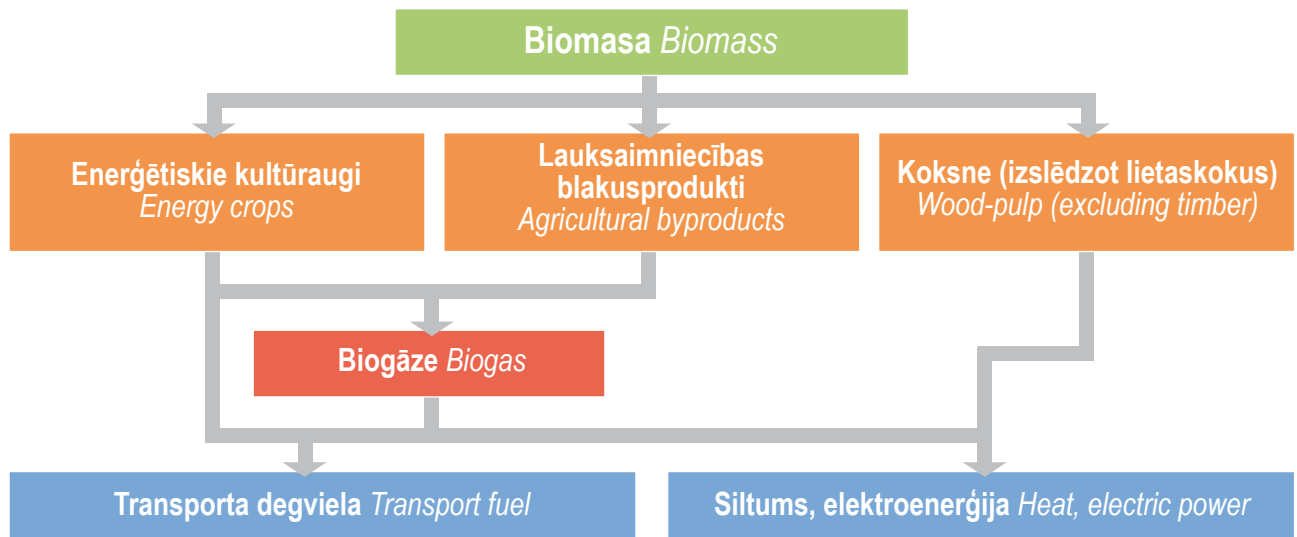
- for electric power which has been obtained from RER – 49,3 % from the power consumption in 2010;
- biofuel – 5,75% from the power intensity of transport fuel put into circulation in 2010;

• AER īpašsvars valsts kopējā energoresursu bilanciē – ne mazāks par 35%.

Zemkopības ministrijas kompetencē ir izejvielu nodrošinājums, izejvielu audzētāju atbalsta politikas realizācija un atjaunojamo resursu ražošanas atbalsts savas kompetences ietvaros.

• RER specific weight in the total balance of state energy resources – not less than for 35%.

Provision of raw materials, implementation of support policy for the growers of raw materials and production support of renewable resources are in the competency of the Ministry of Agriculture.

Avots: ZM Source: MoA

5.24. attēls. Atjaunojamie energoresursi
Figure 5.24. Renewable energy resources

Attēlā (5.24. attēls) redzams, ka Latvijā transporta degvielu iespējams iegūt gan no enerģētiskajiem kultūraugiem, gan lauksaimniecības blakusproduktiem. Siltumenerģiju un elektroenerģiju iegūst no lauksaimniecības blakusproduktiem, enerģētiskajiem kultūraugiem un koksnes.

In the figure above (Figure 5.24.) it can be seen that in Latvia it is possible to obtain the transport fuel both from energy crops and agricultural byproducts. Heat energy and power energy can be obtained from agricultural byproducts, energy crops and wood-pulp.

Eiropas Savienības un nacionālais atbalsts The European Union and national support

Lauku attīstības plāna pirmās un trešās ass ietvaros tiek sniegts atbalsts ražotņu un jaunu uzņēmumu veidošanai, kas darbojas ar atjaunojamiem resursiem, kā arī pagasta katlumāju rekonstrukcijai, lai izmantotu atjaunojamos energoresursus.

Zemkopības ministrija ir ieviesusi atbalsta shēmu enerģētiskajiem kultūraugiem Latvijā, kur plānotais maksājums no 2007. gada būs 45 EUR/ha, kā tas ir Eiropas Savienības vecajās dalībvalstīs. Latvijas valsts atbalsts biodegvielas ražotājiem ik gadu pieaug par 0,75%. 2006. gadā atbalsts ir EUR 299 par 1000 litriem saražotās biodīzeļdegvielas un EUR 228 par 1000 litriem saražotā bioetanolā. Kopumā finansiāli atbalstāmās kvotas apjoms 2006. gadā bioetanolam bija gandrīz 16,5 miljoni litru un biodīzeļdegvielai – vairāk nekā 18 miljoni litru.

Lai veicinātu biodegvielas ražošanu un izmantošanu, likumā „Par akcīzes nodokli” ir noteiktas samazinātas akcīzes nodokļa likmes fosilajai degvielai, kurai ir pievienota biodegviela. Savukārt biodīzeļdegvielai, kas pilnībā iegūta no rapša sēkļu eļļas, akcīzes nodokļa likme ir 0.

Biodegviela – nākotnes degviela. Tai ir šādas priekšrocības salīdzinājumā ar fosilo degvielu: nodrošina valsts enerģētisko neatkarību, rada papildu darbvietas, mazāk piesārņo dabu, ražošanai izmanto atjaunojamus resursus un, to lietojot, mazinās siltumnīcefekta gāzu emisijas un to izraisītās klimata pārmaiņas.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 8. maija direktīvu 2003/30/EK dalībvalstīm līdz 2010. gadam ir jānodrošina biodegvielas patēriņš 5,75% apjomā no kopējā tautsaimniecībā transportā izmantotā degvielas daudzuma. Šis uzdevums ir noteikts arī Latvijas nacionālajos tiesību aktos – Biodegvielas likumā un programmā „Biodegvielas ražošana un lietošana Latvijā 2003.–2010.”

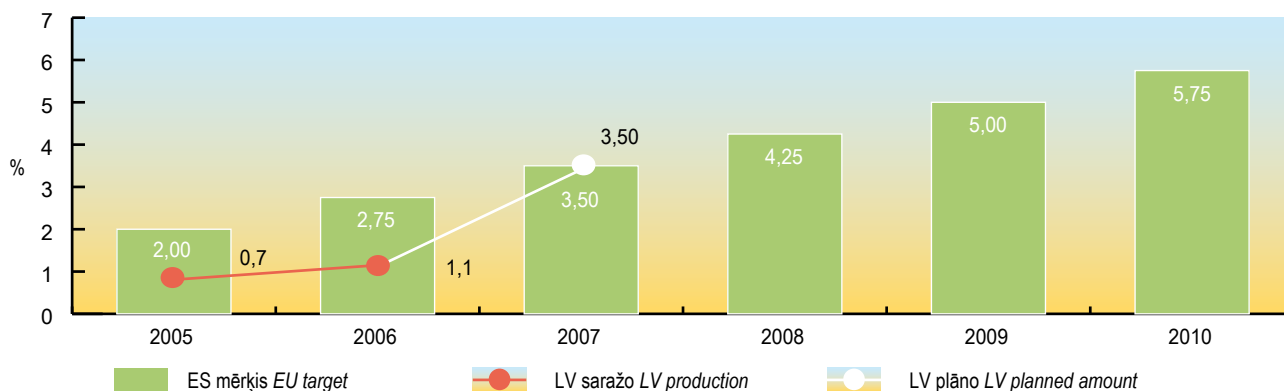
In the framework of the first and third axes of the agricultural development plan support is provided for the establishment of production units and new companies which operate with renewable resources, as well as for the reconstruction of district boiler houses, in order to use the renewable energy resources.

The MoA has introduced support scheme for energy crops in Latvia, where the planned payment from 2007 will be 45 EUR/ha, as it is in the old Member States of the EU. Support from the state of Latvia for biofuel producers increases for 0,75% each year. In 2006 the support was in the amount of EUR 299 for 1 000 litres of the produced biofuel and 228 EUR for 1000 litres of produced bioethanol. In total the amount of financially supported quota in 2006 for bioethanol was almost 16,5 million litres and for bio fuel – more than 18 million litres.

In order to facilitate the production and use of biofuel, in the law „On excise tax” decreased excise tax rates are stipulated for fossil fuel, to which biofuel has been added. To biofuel, in its turn, which is fully obtained from the oil of rape seeds, the excise tax rate is 0.

Biofuel is the fuel of future. It has the following advantages in comparison with the fossil fuel: it ensures the power independence of the state, creates additional work places, pollutes the nature to lesser degree, uses renewable resources for production and with the use of it the gas emissions of green house effect decrease, and thus also the climate changes are reduced.

Pursuant to the EP and Directive 2003/30/EC of 08.05.2003 the Member States must ensure the biofuel consumption in the amount of 5,75% from the total amount of transport fuel existing in the common national economy until 2010. This task has been also stipulated in the national legislation of Latvia – in the Law on Biofuel and in the programme „Production and use of biofuel in Latvia in 2003 - 2010.”

Avots: ZM Source: MoA

5.25. attēls. Saražotās biodegvielas īpatsvars fosilās degvielas tirgū

Figure 5.25. The specific weight of the produced biofuel in the market of fossil fuel

Saražotās biodegvielas īpatsvars fosilās degvielas tirgū 2006. gadā bija 1,13%, bet Latvijā realizēts tikai 0,22%. Tas izskaidrojams ar lielākās biodegvielas daļas eksportu Latvijas tirgū tiek realizēta tikai neliela daļa. Mazais realizācijas daudzums ir izskaidrojams arī ar to, ka ir tikai dažas degvielas uzpildes stacijas, kas tirgo biodīzeldegvielu.

Ar 2007. gadu saražotās biodegvielas īpatsvars fosilās degvielas tirgū varētu sasniegt 3,5%, kas ir ES noteiktais mērķis. 2007. gadā Latvijā plānots saražot 26 900 tonnas biodīzeldegvielas un 17 500 tonnu bioetanola.

The specific weight of biofuel in the market of fossil fuel in 2006 was 1,13%, but in Latvia only 0,22% have been realised. It can be explained with the fact that from the biggest share of biofuel exported in the Latvian market only small part of realised. The small amount of realisation can be explained also with the fact that there are only a few fuel stations which sell biofuel.

Beginning with 2007, the specific weight of the produced biofuel in the market could reach 3,5%, which is the target set by the EU. In 2007 in Latvia it is planned to produce 26 900 tons of biofuel and 17 500 tons of bioethanol.

Biodīzeldegviela Biofuel

Latvijā pieejama 5%, 30% un 100% biodīzeldegviela uz rapša bāzes, ko apzīmē – B5, B30 un B100, tā apzīmējot procentuālo piejaukumu dīzeldegvielai.

Biodīzeldegvielu Latvijā 2006. gadā ražoja:

- SIA „Delta Rīga” – 2006. gadā valsts finansiāli atbalstāmā biodīzeldegvielas kvota 3 milj. litri, biodīzeldegvielu ražo jau kopš 2001. gada.
- SIA „Mežrozīte” – 2006. gadā valsts finansiāli atbalstāmā biodīzeldegvielas kvota 4 milj. litri;
- SIA „Mamas D” 2006. gadā valsts finansiāli atbalstāmā biodīzeldegvielas kvota 4 milj. litri.

Kā biodegvielu Latvijā izmanto arī tīru rapša eļļu. Lielākais šīs eļļas ražotājs ir SIA „Iecavnieks”, kas 2006. gadā saražoja 12 000 tonnu. Latvijā biodīzeldegvielu 2006. gadā saražoja no aptuveni 62 000 tonnu rapša sēklas, kas ir 51% no izaudzētā rapša.

In Latvia 5%, 30% and 100% of biofuel is available on the basis of rape, which is marked as B5, B30 and B100, thus mentioning the addition percentage-wise to fuel.

Biofuel in Latvia in 2006 was produced by:

- Ltd „Delta Rīga” – in 2006 the state financially supported biofuel quota was 3 million litres, engaged in biofuel production since 2001.
- Ltd „Mežrozīte” – the state financially supported biofuel quota in 2006 was 4 million litres;
- Ltd „Mamas D” – the state financially supported biofuel quota in 2006 was 4 million litres.

Pure rape oil is also used as biofuel in Latvia. The biggest oil producer is Ltd „Iecavnieks”, which in 2006 produced 12 000 tons. In Latvia biofuel in 2006 was produced from around 62 000 tons of rape seed, which is 51% from the grown rape.

Bioetanols Bioethanol

Bioetanolu Latvijā iegūst no graudiem – kviešiem, tritikāles un rudziem. To jau no 2005. gada ražo SIA „Jaunpagasts Plus”. 2006. gadā valsts finansiāli atbalstāmā bioetanola kvota bija 11 392 000 litri. Latvijā iespējams iegādāties benzīnu ar 5% un 85% bioetanola piejaukumu.

2006. gadā SIA „Jaunpagasts Plus” ir pārstrādājis 29,2 tūkst. tonnu graudu, to skaitā rudzus – 5 400 t, kviešus – 17 000 t un tritikāli – 6 800 t un saražojis 9 000 tonnu bioetanola.

Bioethanol in Latvia is obtained from grain – wheat, triticale and rye. From 2005 it has been produced by Ltd „Jaunpagasts Plus”. In 2006 the state financially supported quota of bioethanol was 11 392 000 litres. It is possible to buy fuel in Latvia with 5% and 85% bioethanol addition.

In 2006 Ltd „Jaunpagasts Plus” has processed 29.2 thousand tons of grain, including rye – 5 400 t, wheat – 17 000 t and triticale – 6 800 t and has produced 9 000 tons of bioethanol.

Biogāze Biogas

Biogāze – vidi saudzējošs, universāli izmantojams un atjaunojams enerģijas resurss, efektīva atkritumu un biomasas pārstrādes tehnoloģija ar plaši pieejamu izejvielu bāzi. Biogāzi var izmantot elektrības, siltuma ražošanai un kā degvielu transporta līdzekļos.

Pēdējā laikā straujais energoresursu cenu kāpums ir padarījis biogāzi par vienu no visperspektīvākajiem energoresursiem no enerģētiskā viedokļa.

Biogāzes ražošanas tālākai attīstībai Latvijā Vides ministrija izstrādā Biogāzes ražošanas un izmantošanas attīstības programmu 2007.–2011. gadam. Programmas mērķis ir attīstīt biogāzes kā atjaunojamās enerģijas avota ražošanu un izmantošanu Latvijā, vienlaicīgi

Biogas – environmentally friendly, universally applicable and renewable energy resource, efficient waste and biomass processing technology with widely available basis of raw materials. Biogas can be used for power generating, heat generating and as fuel in the means of transport.

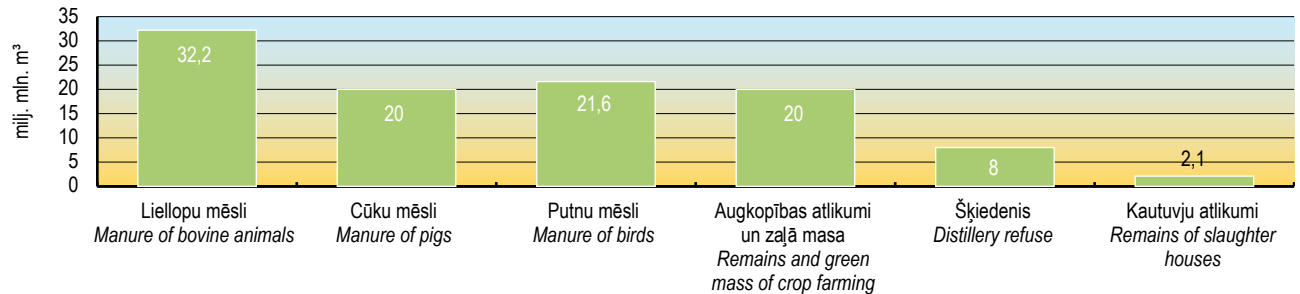
Lately the rapid rise of prices of energy resources has made the biogas as one of the most perspective energy resources from the energy point of view.

For further development of biogas production in Latvia the Ministry of Environment has elaborated the Development Programme of Biogas Production and Use for years 2007 - 2011. The aim of the programme is to develop the production and use of biogas as a source of renewable energy

risinot ražošanas, apstrādes un pārstrādes procesu radīto bioloģiski noārdāmo blakusproduktu apsaimniekošanas jautājumus un mazinot augsnes, ūdeņu, un gaisa piesārņojuma risku.

Latvijā pašlaik darbojas trīs biogāzes koģenerācijas iekārtas: SIA „Rīgas ūdens” bioloģiskās attīrīšanas stacijā „Daugavgrīva”, kas biogāzes iegūšanai izmanto aktīvās dūņas; atkritumu poligons „Getliņi”, kā arī Liepājas rajona sadzīves atkritumu apsaimniekotājs biogāzi iegūst no atkritumu sadalāmās frakcijas. Kopumā Latvijā, izmantojot biogāzi, iegūst ap 1% visas no atjaunojamiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas.

Biogāzes ieguves potenciāls Latvijā parādīts 5.26. attēlā. Liellopu, cūku un putnu mēslu daudzums ir noteicošais biogāzes iegūšanā, tas veido 74,8 milj. m³ gadā. Iespējams izmantot arī pārstrādes blakusproduktus – kā šķiedeni (spirta rūpniecībā) un kautuvju atkritumus.

Avots: LLU Source: LVA

5.26. attēls. Biogāzes ražošanas potenciāls Latvijā (milj. m³/gadā)

Figure 5.26. The potential of biogas production in Latvia (million m³/per year)

Siltums un elektroenerģija no biomasas

Heat and electric power of biomass

Latvija ir viena no mežainākajām valstīm Eiropā – vidēji 1,58 ha meža uz vienu iedzīvotāju, kas ir 4,6 reizes vairāk nekā vidēji Eiropā (55% valsts teritorijas ir nosēgti ar mežiem). Kopējais koksnes pieaugums Latvijas mežos sasniedz 23,8 miljonus m³, tāpēc, saglabājoties pašreizējam meža izmantošanas apjomam, saudzīgi un ar perspektīvu apsaimniekojot mežus, koksnes resursiem samazināšanās nedraud.

Latvijā ir arī liels līdz šim neizmantoto mežstrādes atlieku, ceļu un grāvju apauguma, celmu un mizu potenciāls. Kopumā Latvijā netiek izmantoti aptuveni pieci miljoni m³ kurināmās koksnes, no kuras varētu saražot apmēram 24 PJ, jeb 6,7 GWh siltumenerģijas gadā.

Lai gan Latvijā pašlaik jau darbojas vairākas koksnes koģenerācijas iekārtas gan elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai, biomasas koģenerācijas attīstībai mūsu valstī ir ievērojams potenciāls. Rūpnīcu, pilsētu un ciematu apkuri var apņemt ar koģenerācijas sistēmām, kuru ražošanas iekārtās tiek izmantoti vairāki kurināmā veidi, piemēram, dabasgāze un koksne vai ogles un koksne. Šādas kurināmā kombinācijas var ievērojami uzlabot enerģijas ekonomiju un vides kvalitāti.

Siltumu un elektroenerģiju Latvijā iegūst arī no salmu, graudu, daudzgadīgo zālāju siena u. c. materiālu dedzināšanas.

in Latvia, simultaneously solving the management issues of side products created due to production and processing processes and decreasing the risk of soil, waters and air pollution.

Three cogeneration facilities of biogas are operating currently in Latvia: biological purification plant „Daugavgrīva” of Ltd „Rīgas ūdens”, which uses active mud for obtaining biogas, waste site „Getliņi”, as well as the manager of Liepāja district household waste obtain biogas from the waste distributable fraction. In total in Latvia by the use of biogas, around 1% from the electric power generated from all renewable energy resources.

The potential of biogas obtaining in Latvia is depicted in Figure 5.26. The amount of manure of bovine animals, pigs and birds is the most important factor in obtaining biogas – it forms 74,8 million m³ per year. It is also possible to use byproducts of processing – as distillery refuse (in spirit industry) and waste from slaughter houses.

Latvija ir viena no mežainākajām valstīm Eiropā – 1,58 ha of forest per one inhabitant, which is for 4,6 times more than on average in Europe (55% from the state territory is covered with forests). The total increase of timber in the forests of Latvia reaches 23,8 million m³, therefore if the current amount of forest use are retained, and if the forests are managed carefully and with perspective, forest resources are not endangered.

In Latvia there is also big potential of forest exploitation remains unused up to now, growth of roads and ditches, stumps and peels. In total in Latvia around 5 million cubic metres of fuel timber is not used, from which around 24 PJ or 6,7 GWh of heat power could be produced per year.

Although in Latvia there are several timber cogeneration facilities operating both the for electric power generating and heat power generating, the development of biomass cogeneration in our country has a considerable potential. Heating systems of factories, cities and villages can be equipped with cogeneration systems, with several fuel modes to be used in their production facilities as, for instance, natural gas and timber or coal and timber. Such fuel combinations may considerably increase the power economics and environment quality.

Heat and electric power in Latvia can be also obtained by burning straw, grain, perennial pastureland hay etc.

Galvenie normatīvie akti

Main legal enactments

Eiropas Savienībā pieņemtie politiskie dokumenti

1997. gads – *White Paper* (Baltās grāmatas) – noteica uzdevumu palielināt atjaunojamās enerģijas īpatsvaru no 5,2% uz 12% 2010. gadā.

2000. gads – *Green Paper* (Zaļās grāmatas) – pauda stingru apņemšanos samazināt enerģijas importu Eiropā un palielināt pašnodrošinājumu (vismaz 50% līmenī). Līdz 2010. gadam no atjaunojamiem enerģijas avotiem iegūtās elektroenerģijas īpatsvaram ES patēriņā jāsasniež 21%.

2001. gads – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/77/EK (2001. gada 27. septembris) par tādas elektroenerģijas lietojuma veicināšanu iekšējā elektrības tirgū, kas ražota, izmantojot neizsīkstošos enerģijas avotus.

2003. gads – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/30/EK (2003. gada 8. maijs) par biodegvielu un citu atjaunojamo veidu degvielu

Laws and regulations adopted in the EU 1997 - White Paper – stipulated a task to increase the specific weight of the renewable energy from 5,2 % up to 12% in 2010.

2000 - Green Paper – expressed firm intention to decrease the energy import in Europe and to increase self-provision (at least in the amount of 50 %). The specific weight of electric power obtained from renewable energy resources in the EU consumption must reach 21% up to 2010.

2001 - Directive 2001/77/EC of the EP and of the Council of 27 September 2001 on the promotion of electricity produced from renewable energy sources in the internal electricity market.

2003 – Directive 2003/30/EC of the EP and of the Council of 8 May 2003 on the promotion of the use of biofuel or other renewable fuel for transport. Biofuel Directive stipulated the biofuel share in the

izmantošanas veicināšanu transportā. Biodegvielas direktīva noteica biodegvielas daļu kopējā transportā izlietotajā degvielā 5,75% 2010. gadā.

2005. gada decembris – biomasas rīcības plāns.

2006. gada februāris – ES stratēģija biodegvielas jomā.

2006. gada beigās – atjaunojamās enerģijas ceļa karte.

Latvijas politikas plānošanas dokumenti un likumdošanas akti

Atjaunojamo energoresursu izmantošanas pamatnostādnes 2006.–2013. gadam (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2006. gada 31. oktobra rīkojumu Nr. 835).

Nacionālais vides politikas plāns 2004.–2008. gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2004. gada 4. februāra rīkojumu Nr. 81).

Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2007.–2016. gadam (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2006. gada 1. augusta rīkojumu Nr. 571).

Nacionālā programma „Biodegvielas ražošana un lietošana Latvijā (2003-2010)” (apstiprināta ar Ministru kabineta 2003. gada 19. decembra rīkojumu Nr. 800).

Enerģētikas likums (pieņemts 03.09.1998.);

Elektroenerģijas tirgus likums (pieņemts 05.05.2005.);

Biodegvielas likums (pieņemts 17.03.2005.);

Ministru kabineta 2005.gada 13.septembra noteikumi Nr.712 „Kārtība, kādā piešķir valsts atbalstu ikgadējā minimāli nepieciešamā biodegvielas daudzuma ražošana un nosaka finansiāli atbalstāmās kvotas biodegvielai”.

Ministru kabineta 2005. gada 10. oktobra noteikumi Nr. 772 „Noteikumi par biodegvielas kvalitātes prasībām, atbilstības novērtēšanu, tirgus uzraudzību un patērētāju informēšanas kārtību”.

2007. gada 13. marta Ministru kabineta noteikumi Nr. 180 „Kārtība, kādā administrē un uzrauga Eiropas Savienības atbalstu par kultūruaugiem ar augstu enerģētisko vērtību”;

2007. gada 17. aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr. 269 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros”.

Plānotie Ministru kabineta noteikumi

Grozījumu projekts 2005. gada 18. oktobra MK noteikumiem Nr. 772 „Noteikumi par biodegvielas kvalitātes prasībām, atbilstības novērtēšanu, tirgus uzraudzību un patērētāju informēšanas kārtību”.

Ministru kabineta noteikumu „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamās energoresursus” projekts.

fuel used in common transport as 5,75 % in 2010.

December 2005 – Action Plan of Biomass.

February 2006 – EU strategy in the field of biomass.

The end of 2006 – road map of renewable energy.

Policy planning documents and legal enactment in Latvia

Core policies of the use of renewable energy resources for years 2006 – 2013 (approved by the Cabinet Order No 835 as of 31 October 2006).

National Environment Policy Plan for years 2004 – 2008 (approved by the Cabinet Order No 81 as of 4 February 2004).

Core policies of power development for years 2007 – 2016 (approved by the Cabinet Order No 571 as of 1 August 2006).

National Programme „Production and use of biofuel in Latvia (2003-2010)” (approved by the Cabinet Order No 800 as of 19 December 2003).

The Law on Power (adopted on 03.09.1998);

The Law on Power Market (adopted on 05.05.2005);

The Law on Biomass (adopted on 17.03.2005);

The Cabinet Regulations No 712 as of 13 September 2005 „THE order pursuant to which state support is allocated for the annual minimal amount necessary for the biofuel production and the supporting quotas are stipulated for biofuel”.

The Cabinet Regulations No 772 as of 10 October 2005 „Regulations on the requirements of biofuel quality, eligibility evaluation, market surveillance and the order of customer informing”.

The Cabinet Regulations No 180 as of 13 March 2007 „The order pursuant to which the European Union support is managed and monitored on cultivated plants with high energy value”;

The Cabinet Regulations No 269 as of 17 April 2007 „The order pursuant to which state and European Union support is allocated to agriculture in the framework of direct support schemes”.

Planned Cabinet regulations

Draft Amendments to the Cabinet Regulations of 18.10.2005 No 772 „Regulations on the quality requirements of biofuel, eligibility assessment, market surveillance and the order of customer informing”.

Draft Cabinet Regulations „Regulations on the electric power generating by using renewable energy resources”.

PĀRTIKA
FOOD

6. Pārtika Food

6.1. Pārtikas ražošana Manufacture of Food Products

Latvijas pārtikas ražošanas nozarē pēdējos gados ir notikušas lielas izmaiņas, kas ļāvušas uzņēmumu ražotajiem produktiem kļūt konkurētspējīgiem ES un pasaules tirgū. Pārtikas uzņēmumi ir veikuši būtisku jaudu koncentrāciju. Aktīvi tiek strādāts pie tā, lai Latvijas un citu valstu patērētājiem būtu iespēja iegādāties aizvien plašāka sortimenta un kvalitatīvus pārtikas produktus, jo, palielinoties pirkspējai un dzīves standartiem, patērētāji arvien vairāk pieprasa augstas kvalitātes, kā arī bioloģiski ražotus produktus.

Akciju sabiedrības „Latvijas Balzams”, „Rīgas piena kombināts”, „Aldaris”, „Laima” un „Rīgas piensaimnieks” Latvijā savās nozarēs ir lielākie uzņēmumi un atpazīstami arī ārpus mūsu valsts robežām. Lielākā daļa pārtikas ražotāju ir strādājuši ar peļņu, tādējādi nodrošinot sev izaugsmes iespējas. Jāsecina, ka nozares lielākie uzņēmumi Latvijā, neskatoties uz ārējā tirgus svārstībām un konkurenci, ir finansiāli sekmīgi.

During the recent years in the food production sector of Latvia there have been significant changes that allowed the products manufactured by the companies become competitive on the EU and world markets. Food companies have performed significant concentration of capacities. Active work is carried out to give buyers on Latvian and other markets the possibility to purchase food products of good quality and in wide assortment, because as the purchase power and living standard is growing the consumers are growingly demanding high quality products as well as organic products.

Joint stock companies “Latvijas Balzams”, “Rīgas Piena kombināts”, “Aldaris”, “Laima” and “Rīgas Piensaimnieks” in Latvia are the leading companies in their sectors and recognised also abroad. Majority of the food producers have operated with profit thus ensuring growing opportunities for themselves. It must be concluded that the sector leading companies in Latvia in spite of the fluctuations and competition on the foreign markets have been financially successful.

6.1. tabula
Table 6.1.

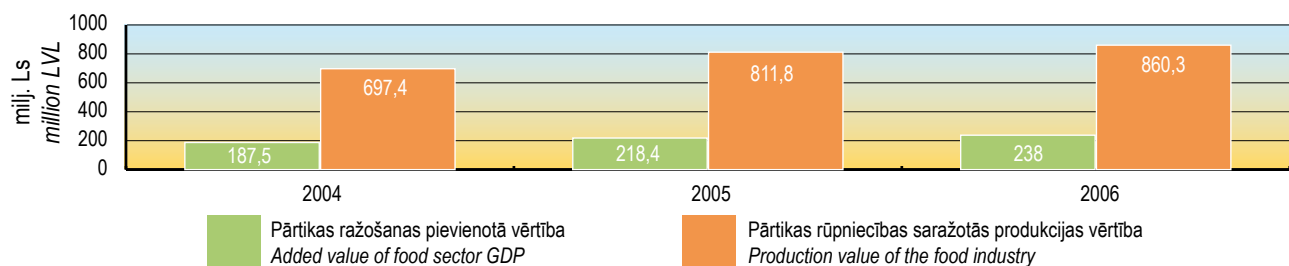
Latvijas lielākie pārtikas ražotāji pēc neto apgrozījuma 2006. gadā (milj. Ls)
Largest food production companies of Latvia by net turnover in 2006 (million LVL)

Darbinieku skaits Number of employees	Uzņēmums Company	Darbības joma Area of activity	Apgrozījums Turnover			Peļņa Profit		
			2005	2006	2006/ 2005 %	2005	2006	2006/ 2005 %
726	Latvijas Balzams AS JSC Latvijas Balzams	Alkoholisko dzērienu ražošana Production of alcoholic beverages	78,49	89,00	1,1	2,38	2,41	1,0
509	Rīgas piena kombināts AS JSC Rīgas piena kombināts	piena pārstrāde Milk processing	43,86	47,60	1,1	29,83	-	-
476	Valmieras piens AS JSC Valmieras piens	Piena pārstr., siera raž. Milk processing, production of cheese	26,34	32,50	1,2	4,74	5,90	1,2
471	Laima AS JSC Laima	Saldumu ražošana Production of sweets	23,84	27,50	1,2	1,18	1,35	1,1
417	Aldaris AS JSC Aldaris	Alus un b/alkohol. dzērienu raž. Production of beer and non-alcoholic beverages	22,62	28,37	1,3	3,12	4,73	1,5
450	Rīgas piensaimnieks AS JSC Rīgas piensaimnieks	Piena pārstrāde Milk processing	21,62	25,02	1,2	2,39	-	-
327	Dobeles dzimavnieks AS JSC Dobeles dzimavnieks	Graudu pārstrāde Grain processing	21,25	22,00	1,0	0,57	0,57	1,0
316	Preiļu siers AS JSC Preiļu siers	Piena pārstrāde Milk processing	20,16	24,40	1,2	0,60	-	-
550	Putnu f-ka Ķekava JSC Putnu fabrika Kekava	Gaļas ražošana Poultry production	10,38	13,39	1,3	0,40	0,40	1,0
176	Rīgas miesnieks AS JSC Rīgas miesnieks	Gaļš izstrād. ražošana Production of meat products	14,72	16,87	1,1	8,73	-	-

Avots: „Dienas Bizness” Source: „Dienas Bizness”

2006. gadā nozares IKP pievienotā vērtība bija Ls 238 milj. un, salīdzinot ar 2005. gadu, tā palielinājās par 9,9%. Nozarē nodarbināto skaita īpatsvars no kopējā tautsaimniecībā nodarbināto skaita 2006. gadā bija 3,6%.

In 2006 the added value of food sector to the GDP was LVL 238,0 million and compared to 2005 it has increased by 9,9%. Proportion of persons employed by the sector from the total number of employees in the economy in 2006 was 3,6%.

Avots: CSP Source: CSP

6.1. attēls. Pārtikas rūpniecības pievienotās vērtības un saražotās produkcijas vērtības dinamika
Figure 6.1. Changes of the added value of food sector to the GDP and the production value

Salīdzinot ar 2004. gadu, 2006. gadā Latvijas lauksaimniecības un tās pārstrādes produktu izvedums uz ES dalībvalstīm vērtības izteiksmē palielinājās 2,1 reizi. Savukārt ES valstu ievadums Latvijā, salīdzinot ar 2004. gadu, palielinājās 1,6 reizes, kas liecina par pozitīvu Latvijas lauksaimniecības un tās pārstrādes produktu realizācijas attīstību ES kopējā tirgū.

Galvenie pārtikas un lauksaimniecības preču eksporta tirgi ir Krievija, Lietuva un Igaunija.

Latvijā uz 2006. gada 1. janvāri pavisam bija 1772 reģistrētie pārtikas ražošanas uzņēmumi:

1) dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanas uzņēmumi – 442; no tiem gaļas ieguves un gaļas pārstrādes – 210, piena savākšanas un pārstrādes – 60, olu savākšanas, šķirošanas un iepakšanas – 18, zvejas produktu apstrādes (uzņēmumi un kuģi) – 110;

2) augu izcelsmes produktu ražošanas un iepakšanas uzņēmumi – pavisam 1330, no tiem augļu, dārzeņu un pārējo augu izcelsmes produktu apstrādes, pārstrādes un iepakšanas – 706, labības apstrādes un pārstrādes – 59, maizes un miltu izstrādājumu ražošanas – 366, dzērienu ražošanas – 58, jaukto produktu ražošanas un iepakšanas – 51, dzeramā ūdens ražošana un iepakšana – 44, cukura un tā produktu ražošanas un iepakšanas – 26 un pārējie.

Pārtikas produktu un dzērienu ražošanas struktūra, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, nav būtiski mainījiesies (6.2. attēls).

If comparing to 2004 then in 2006 the export of Latvian agricultural and processing products to the EU member states in value increased 2,1 times. But the import from the EU member states to Latvia, if compared to 2004, increased 1,6 times that shows a positive development of the sales of Latvian agricultural and processing products on the common market of the EU.

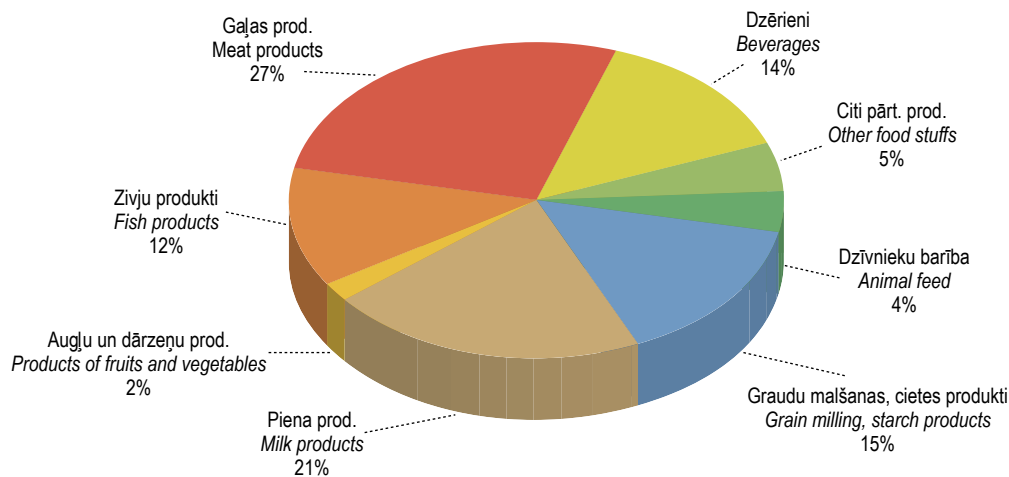
Main food and agricultural products export markets are Russian Federation, Lithuania and Estonia.

By 1 January 2006 in total 1772 food production companies were registered:

1) Number of companies producing products of animal origin – 442, out of which 210 companies meet production and meet processing, 60 – milk collection and processing, 18 – egg collection, sorting and packaging, 110 – fishing products processing (companies and vessels);

2) Total number of companies producing and packaging products of crop origin – 1330, out of which 706 companies specialised in cultivating, processing and packaging of fruit, vegetables and other products of crop origin, 59 companies – grain treatment and processing, 366 – production of bread and meal products, 58 – production of beverages, 51 – production and packaging of mixed products, 44 – production and processing of potable water, 26 – production and packaging of sugar and sugar products, and other.

Production structure of food products and beverages, if compared to the previous year, has not substantially changed (Figure 6.2.).

Avots: CSP Source: CSB

6.2. attēls. Pārtikas produktu un dzērienu ražošanas vērtības struktūra 2006. gadā, %
Figure 6.2 Structure of the Food Product and Beverages production value in 2006, %.

Lauksaimniecības un pārtikas produktu konkurētspēju uzlabo valsts atbalstītie veicināšanas pasākumi, ieskaitot piedalīšanos valsts mēroga un starptautiskās izstādēs, ražotāju izglītošanas un dažādos tirgdarbības pasākumos. Šajā jomā galveno lomu spēlē Tirdzniecības padome (Latvijas lauksaimniecības un pārtikas produktu ražotāju brīvprātīga sabiedrisko organizāciju apvienība). Latvijā ieviestas četras 2006. gadā Eiropas Komisijas apstiprinātas lauksaimniecības un pārtikas produktu veicināšanas programmas.

Competitiveness of agricultural and food products is improved by the promotion activities supported by the state, including participation in exhibitions of national and international scale and events of training the producers and different marketing activities. In this area the main role is played by the Trade Council (Voluntary association of public organisations of Latvian producers of agricultural and food products). In Latvia in 2006 four promotion programmes of agricultural and food products approved by the European Commission were implemented.

6.2. Pārtikas drošība un kvalitāte Food safety and quality

2006. gadā pārtikas drošības un kvalitātes nozarē palielinājies valsts atbalsts zinātnēi, līdz ar to radot iespēju zinātniskajām un sabiedriskajām institūcijām veicināt drošas un kvalitatīvas pārtikas ražošanu valstī. Uzlabojās pārtikas nozarē iesaistīto dalībnieku savstarpējā sadarbība un informācijas apmaiņa. Tika veikta Veselības ministrijas un Zemkopības ministrijas kompetenču optimizācija, tādējādi uzlabojot lēmumu pieņemšanas procedūru un pārtikas nozares organizāciju Latvijā.

Turpinājās veiksmīga starptautiskā sadarbība gan semināru, gan kopprojektu veidā. Pateicoties aktīvai dalībai starptautiskajās un Eiropas Savienības darba grupās, Latvija iestājās par pārtikas nozarē iesaistīto interesēm, bija informēta par jaunākajām tendencēm, kā arī veicināja Latvijas atpazīstamību. Ņemot vērā to, ka no 2006. gada

In 2006 the state support to food safety and quality sector has increased thus providing the scientific and public institutions the opportunity to foster production of safe products of good quality. Also the mutual co-operation and exchange of information between the players involved in the food industry improved resulting in better decision-making procedure and organisation of food sector in Latvia.

Successful international co-operation continued in the form of seminars and co-projects. Thanks to the active participation in international and EU working groups Latvia defended the interests of those involved in the food sector, was informed about the latest tendencies as well as increased recognition of Latvia. Taking into account the fact that as of 1 January 2006 new regulations of the EU on food hygiene and control have entered into effect

1. janvāra bija spēkā stājušies Eiropas Savienības jaunie normatīvie akti par pārtikas higiēnu un kontroli, kas atcēla vairākus nacionālos normatīvos aktus, papildu uzmanība tika pievērsta nozares sakārtošanai saskaņā ar tiem. Tam bija nepieciešama padziļināta izpratne par esošajiem procesiem pārtikas aprītē valstī, pārtikas aprītē iesaistīto dalībnieku informēšana un sadarbība ar tiem veiksmīgāka risinājuma rašanai.

No 2006. gada 1. janvāra par pārtikas higiēnu un kontroli spēkā stājušies jauni, tieši piemērojami normatīvie akti (regulas), kas modernizē, apvieno un vienkāršo iepriekšējos normatīvos aktus (direktīvas), kā rezultātā ar 2006. gada 1. janvāri spēku zaudēja 19 Ministru kabineta noteikumi, kas noteica prasības gaļai un gaļas produktiem, pienam un piena produktiem, zvejas produktiem un olām. Līdz ar Eiropas Savienības tendenci pāriet no direktīvām uz regulām var prognozēt, ka nākotnē arvien lielāku īpatnību ieņems nozaru vadlīnijas, bet nacionālo normatīvo aktu skaits nesamazināsies, jo būs nepieciešams ieviest regulās noteiktās dalībvalstu izvēles, izstrādāt Latvijas situācijai nepieciešamās, nozarēm specifiskās kvalitātes un nekaitīguma prasības, kā arī turpināsies direktīvu ieviešana nacionālajā likumdošanā sfērās, ko neregulē tieši piemērojamā ES likumdošana.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 3. janvāra noteikumiem Nr. 21 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2006. gadā un tā piešķiršanas kārtību” 2006. gadā ar valsts finansiālo atbalstu zinātniskajiem pētījumiem un ar Zemkopības ministrijas speciālistu iesaistīšanos pārtikas aprītē iesaistītās sabiedriskās organizācijas izstrādāja 21 labas ražošanas un labas higiēnas prakses vadlīniju sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem, gaļas, piena, zvejas produktu, konditorejas un kulinārijas produktu ražošanā, augļu, ogu un dārzeņu pirmapstrādē un pārstrādē, pārtikas ražošanai mājas apstākļos un bioloģiskās produkcijas ražošanai.

Vadlīnijas tika izstrādātas ar mērķi, lai ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulu (EK) 854/2004/EK, ar ko paredz īpašus noteikumus par lietošanai pārtikā paredzētu dzīvnieku izcelsmes produktu oficiālās kontroles organizēšanu, Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulu (EK) 853/2004, ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulu (EK) 852/2004 par pārtikas produktu higiēnu.

Pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā, lai nodrošinātu augstu pārtikas drošības un kvalitātes, kā arī dzīvnieku veselības līmeni, ZM ir veikusi atbilstošu *acquis communautaire* pārņemšanu. Latvijā ir izveidots vienots tiesiskais regulējums, īstenojot pieeju „no lauka līdz galdam”, ievērojot ne tikai pārtikas drošības un kvalitātes jautājumus, bet arī dzīvnieku veselības un labturības prasības. Tādējādi ir apvienotas prasības par sabiedrības veselību ar rūpēm par dzīvnieku veselību un labklājību, kas tieši ietekmē vispārējo sabiedrības veselības stāvokli, it īpaši pārtikas drošības un kvalitātes līmeni.

Uz šo dienu pārtikas drošības prasības ir jāievēro, gan produkciju izvedot uz citu valsti, gan produkciju izplatot izcelsmes valstī. Piemērojot pārtikas drošības, kvalitātes un dzīvnieku veselības un labturības tiesību aktu normas, patērētājam jebkurā ES valstī tiek nodrošināti vienlīdz droši un kvalitatīvi pārtikas produkti. Pēc iestāšanās ES ir sarežģītāk piemērot nacionālās normas, kas atšķiras no ES direktīvās noteiktā, ja trūkst pamatotu zinātnisku pierādījumu par šādu normu piemērošanu.

Latvijai kļūstot par pilntiesīgu ES dalībvalsti, ministrijas speciālisti aktīvi piedalās ES lēmumu sagatavošanas un pieņemšanas procesā: ES dalībvalstu un valdību vadītāju sanāksmēs jeb Eiropas Padomē un galvenā Eiropas Savienības likumdevēja – Ministru padomes – sanāksmēs. Speciālisti un pārstāvji piedalās arī ES pārtikas drošības, kvalitātes un dzīvnieku veselības un labturības tiesību aktu izstrādes procesā, kas notiek Eiropas Komisijas un Padomes darba grupās un komitejās, kā arī Pastāvīgo pārstāvju komiteju sanāksmēs.

Pārtikas aprites uzraudzības jomā ir pabeigts dzīvnieku izcelsmes pārtikas ražošanas uzņēmumu atzīšanas process. Turpinās pārtikas aprites uzraudzības sistēmas optimizācija atbilstoši higiēnu un oficiālo kontroli reglamentējošo regulu prasībām. Ir paaugstināta pārtikas

revokojot vairākus nacionālos likumus un regulācijas, papildu uzmanība tika pievērsta nozares sakārtošanai saskaņā ar tiem. Tam bija nepieciešama padziļināta izpratne par esošajiem procesiem pārtikas aprītē valstī, pārtikas aprītē iesaistīto dalībnieku informēšana un sadarbība ar tiem veiksmīgāka risinājuma rašanai.

New directly applicable regulations on food hygiene and control have entered into effect as of 1 January 2006 modernising, uniting and simplifying the previous legal regulations (directives) that resulted in 19 Cabinet regulations losing their validity as of 1 January 2006 defining the requirements for meat and meat products, milk and dairy products, fishing products and eggs.

With the EU tendency to transfer from directives to regulations it can be forecasted that in future even more proportion will be constituted by sector guidelines but the number of national legal regulations will not decrease, because it will be necessary to introduce the choice of member states provided for in the regulations as well as prepare the sector-specific quality and safety requirements necessary for the situation of Latvia, and introduction of directives will also continue in the national legislation in areas that are not regulated by the directly applicable EU legislation.

According to the Cabinet Regulation of 3 January 2006 No 21 “Regulations for state aid to agriculture in 2006 and the procedure of granting” in 2006 with the financial support to scientific researches and with the involvement of the specialists from the MoA the public organisations involved in the food circulation prepared 21 guidelines for good production and good hygiene practice for public catering companies for production of meat, milk, fishing products, pastry and deli, preliminary treatment and processing of fruit, vegetables and berries, food production at home and production of organic farming products.

Guidelines were prepared with the aim to introduce the Regulation of 29 April 2004 854/2004/EC laying down specific rules for the organisation of official controls on products of animal origin intended for human consumption, Regulation of 29 April 2004 EC 853/2004/ laying down specific rules for food of animal origin and the Regulation of 29 April 2004 EC 852/2004 on the hygiene of foodstuffs.

After joining of Latvia to the EU to ensure high level of food safety and quality as well as animal health the MoA has performed adoption of respective *acquis communautaire*. In Latvia single legal regulation has been established by implementing the from-field-to-table approach observing not only the issues of food safety and quality, but also requirements towards animal health and welfare. In such way the requirements on public health have been united with the care for animal health and welfare that directly influences the overall health condition of the society and particularly the level of food safety and quality.

At the moment the food safety requirements must be met both when exporting the production to another country and distributing the production in the country of origin. By applying the norms of the legal regulations governing the food safety, quality and animal health and welfare the consumers in any EU member state are ensured equally safe and quality foodstuffs. After joining the EU it is more difficult to apply national norms, which differ from the statements in the EU directives, if there is shortage of justified scientific evidence on application of such norms.

Upon Latvia becoming a full member state of the EU the specialists of the Ministry are taking active part in the process of preparation and taking the EU decisions: at the meetings of the heads of state of the EU member states and their governments or the Council of Europe and the meetings of the main legislative authority of the EU – the Council of Ministers. Specialists and representatives are participating also in the process of preparation of the regulations on the EU food safety, quality and animal health and welfare that takes place in the working groups and committees of the EC and the Council as well in the meetings of the committees of the Permanent Representatives Committee.

In the field of food circulation the process of recognition of companies producing products of animal origin has been completed. Optimisation of the supervision system of the food circulation continues in accordance with the requirements of respective regulations regulating the hygiene and official control. The efficiency of supervision of food has been increased by preparing and improving the regulating procedure, performing training of inspectors and

uzraudzības efektivitāte, sagatavojot un pilnveidojot reglamentējošo procedūru, īstenojot inspektoru apmācību un realizējot starptautiskas sadarbības projektus.

Paredzamās darbības nākotnē

- 1) Jauna Pārtikas aprites uzraudzības likuma izstrāde, lai nodrošinātu pārtikas higiēnas regulu un Regulas 178/2002/EK noteikto prasību un izvēju piemērošanu nacionālajā līmenī.
- 2) Dalība jaunu pārtikas aprites normatīvo aktu izstrādē EK un EP pārtikas aprites jautājumu darba grupās.
- 3) Turpmākā vadlīniju izstrāde, lai nodrošinātu vienveidīgu Eiropas Savienības regulu prasību ieviešanu.
- 4) Nacionālā tiesiskā regulējuma izstrāde pārtikas aprites uzraudzības jomās, kas netiek reglamentētas ES tiesību aktos.
- 5) ES normatīvo aktu iestrāde nacionālajos tiesību aktos pārtikas kvalitātes, klasifikācijas jomā un fitosanitārajā jomā.

implementing the projects of international co-operation.

Anticipated activities in the future:

- 1) Development of new law on supervision of food circulation to ensure application on the national level of food hygiene regulations and the requirements and choices specified by the Regulation 178/2002/EC.
- 2) Participation in the preparation of new laws and regulations on food circulation at the EC and the Council working groups regarding the issues of food circulation.
- 3) Further development of guidelines to ensure uniform introduction of the requirements of the EU regulations.
- 4) Preparation of national legal regulation in the areas of supervision of food circulation, which are not regulated in the regulations of the EU.
- 5) Introduction of the EU laws and regulations in the national laws and regulations in the area of food quality, classification and the area of phytosanitary.

Galvenie normatīvie akti

Main legal enactments

Ministru kabineta noteikumi

Ministru kabineta 2006. gada 10. janvāra noteikumi Nr. 32 „Grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 20. aprīļa noteikumos Nr. 334 „Noteikumi par pārtikas piesārņojumu un prasībām kodīgās ķīmiskās vielas saturošas pārtikas iepakojumam un marķējumam”

Ministru kabineta 2006. gada 2. maija noteikumi Nr. 354 „Grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 25. marta noteikumos Nr. 165 „Noteikumi par pesticīdu atlieku kontroli dzīvnieku izcelsmes produktos”

Ministru kabineta 2006. gada 12. decembra noteikumi Nr. 1004 „Grozījumi Ministru kabineta 2003. gada 26. augusta noteikumos Nr. 476 „Noteikumi par pesticīdu atlieku kontroli augu valsts izcelsmes produktos”

Ministru kabineta 2006. gada 13. jūnija noteikumi Nr. 470 „Higiēnas prasības augu izcelsmes primāro produktu ražošanai tiešai piegādei galapatērētājam un vietējam mazumtirdzniecības uzņēmumam nelielā apjomā”

Ministru kabineta 2006. gada 26. augusta noteikumi Nr. 476 „Noteikumi par pesticīdu atlieku kontroli augu valsts izcelsmes produktos”

Ministru kabineta 2006. gada 2. maija noteikumi Nr. 352 „Noteikumi par veterinārajai kontrolei nepakļautas pārtikas ieviešanu no trešajām valstīm un valstī un tās kontroles kārtību valsts robežas kontroles punktos, brīvajās zonās, brīvajās noliktavās un muitas noliktavās”

Ministru kabineta 2006. gada 18. jūlija noteikumi Nr. 597 „Kārtība, kādā novērtējama jaunās pārtikas atbilstība klasifikācijas un kvalitātes prasībām”

Ministru kabineta 2006. gada 14. novembra noteikumi Nr. 931 „Noteikumi par kvalitātes prasībām svaigpienam, kas paredzēts siera ražošanai ar nogatavināšanas laiku vismaz 60 dienas, un kvalitātes atbilstības novērtēšanu”

Ministru kabineta 2006. gada 25. jūlija noteikumi Nr. 615 „Grozījumi Ministru kabineta 1998. gada 14. aprīļa noteikumos Nr. 131 „Noteikumi par aromatizētāju lietošanu pārtikā”

Ministru kabineta 2006. gada 1. augusta noteikumi Nr. 637 „Obligātās nekaitīguma prasības materiāliem un priekšmetiem, kas nonāk saskarē ar pārtiku”

Likumi

Likums „Grozījumi Pārtikas aprites uzraudzības likumā” (19.12.2006.)

Regulas un lēmumi

Komisijas 2006. gada 6. novembra Regula (EK) Nr. 1662/2006, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 853/2004, ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku

Komisijas 2006. gada 6. novembra Regula (EK) Nr. 1665/2006, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2075/2005, ar kuru nosaka īpašus noteikumus oficiālām *Trichinella* pārbaudēm gaļā

Komisijas 2006. gada 19. decembra regula (EK) Nr. 1881/2006, ar ko nosaka konkrētu piesārņotāju maksimāli pieļaujamo koncentrāciju pārtikas produktos

Komisijas 2006. gada 19. decembra regula (EK) Nr. 1882/2006, ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes, lai oficiāli kontrolētu nitrātu daudzumu dažos pārtikas produktos

The Cabinet of Ministers regulations

Cabinet Regulation of 10 January 2006 No 32 “Amendments to the Cabinet Regulation of 20 April 2004 No 334 “Regulations for food pollution and requirements of packaging and labelling of foodstuffs containing caustic chemical substances””.

Cabinet Regulation of 2 May 2006 No 354 “Amendments to the Cabinet Regulation of 25 March 2004 No 165 “Regulations for control of remaining of pesticides in the foodstuffs of animal origin””.

Cabinet Regulation of 23 May 2006 No 414 “Amendments to the Cabinet Regulation of 26 August 2003 No 476 “Regulations for on the control of the remaining of pesticides in the foodstuffs of animal origin””.

Cabinet Regulation of 13 June 2006 No 470 “Hygiene requirements for production of primary products of animal origin for direct supply to end users and local retail companies in small amounts”.

Cabinet Regulation of 12 December 2006 No 1004 “Amendments to the Cabinet Regulation of 26 August 2003 No 476 “Regulations for control of the remaining of pesticides in foodstuffs of animal origin””.

Cabinet Regulation of 2 May 2006 No 352 “Regulations for import of foodstuffs subject to veterinary control from third countries and the country and the procedure of control in the state border control points, free zones, free warehouses and customs warehouses”.

Cabinet Regulation of 18 July 2006 No 597 “Procedure of evaluation of compliance of new foodstuffs to the requirements of classification and quality”.

Cabinet Regulation of 14 November 2006 No 931 “Regulations for quality requirements for fresh milk foreseen for production of cheese with maturation period of at least 60 days, and evaluation of quality compliance”.

Cabinet Regulation of 25 July 2006 No 615 “Amendments to the Cabinet Regulation of 14 April 1998 No 131 “Regulations for use of aromatisers in foodstuffs””.

Cabinet Regulation of 1 August 2006 No 637 “Compulsory requirements for materials and items intended for contact with foodstuffs”.

Laws

Law “Amendments to the law on supervision of food circulation” (19.12.2006)

Regulations and decisions

Commission Regulation (EC) 1662/2006 of 6 November 2006 amending Regulation (EC) No 853/2004 of the European Parliament and of the Council laying down specific hygiene rules for food of animal origin.

Commission Regulation (EC) No 1665/2006 of 6 November 2006 amending Regulation (EC) No 2075/2005 laying down specific rules on official controls for *Trichinella* in meat.

Commission Regulation No 1881/2006 of 19 December 2006 setting maximum levels for certain contaminants in foodstuffs.

Commission Regulation (EC) No 1882/2006 of 19 December 2006 laying down methods of sampling and analysis for the official control of

Komisijas 2006. gada 19. decembra regula (EK) Nr. 1883/2006, ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes dioksīnu un dioksīniem līdzīgu PCB koncentrācijai oficiālai kontrolei noteiktos pārtikas produktos

Komisijas 2006. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 2023/2006 par materiālu un izstrādājumu, kam paredzēta saskare ar pārtiku, labu ražošanas praksi

Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem

Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 1925/2006 par vitamīnu un minerālvielu, un dažu citu vielu pievienošanu pārtikai.

Komisijas 2006. gada 1. februāra Regula (EK) Nr. 178/2006, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 396/2005, lai pievienotu I pielikumu, kurā uzskaitīti pārtikas un barības produkti, kam ir noteikti maksimāli pieļaujamie pesticīdu atlieku līmeņi.

the levels of nitrates in certain foodstuffs.

Commission Regulation (EC) No 1883/2006 of 19 December 2006 laying down methods of sampling and analysis for the official control of levels of dioxins and dioxin-like PCBs in certain foodstuffs.

Commission Regulation (EC) No 2023/2006 of 22 December 2006 on good manufacturing practice for materials and articles intended to come into contact with food.

European Parliament and the Council Regulation (EC) 1924/2006 of 20 December 2006 on nutrition and health claims made on foods.

European Parliament and the Council Regulation No 1925/2006 of 20 December 2006 on the addition of vitamins and minerals and of certain other substances to foods.

Commission Regulation 178/2006 of 1 February 2006 amending Regulation (EC) No 396/2005 of the European Parliament and of the Council to establish Annex I listing the food and feed products to which maximum levels for pesticide residues apply.

Kopsavilkums

Summary

Pēc Latvijas iestāšanās ES pārtikas nozarē ir pieaugusi konkurence pārtikas produktu ražošanā un tirdzniecībā, mainījušies pārtikas nozares tiesību akti. Pašreiz bez nacionālajiem normatīvajiem aktiem pārtikas jomu Latvijā regulē arī Eiropas Savienības regulas, lēmumi, vadlīnijas un rekomendācijas.

Tas rada papildu slogu pārtikas ražošanā iesaistītajiem uzņēmumiem un to vadītājiem. Atsevišķās pārtikas nozarēs līdz ar to situācija kļuvusi skaidrāka un sakārtotāka, palielinājusies zinātnes nozīme drošas un kvalitatīvas pārtikas ražošanā, uzlabojusies informācijas apmaiņa, tomēr vienlaikus atklājušās jaunas problēmas. Nepieciešams attīstīt zinātni Latvijā, jo lēmumus arvien vairāk nākas balstīt uz zinātnisko pētījumu datiem, un uzlabot informācijas apmaiņu ar visiem pārtikas apritē iesaistītajiem dalībniekiem, īpašu uzmanību pievēršot patērētāju aizsardzībai.

Pašlaik visas pārtikas drošības prasības ir jāievēro, gan produkciju izvedot uz citu valsti, gan produkciju izplatot izcelsmes valstī. Piemērojot pārtikas drošības, kvalitātes un dzīvnieku veselības un labturības tiesību aktu normas, patērētājam jebkurā ES valstī tiek nodrošināti vienlīdz droši un kvalitatīvi pārtikas produkti. No 2006. gada 1. janvāra spēkā stājušies jaunie pārtikas higiēnas tiesību akti, kas modernizē, apvieno un vienkāršo iepriekšējos.

Lai nodrošinātu augstu pārtikas drošības un kvalitātes, kā arī dzīvnieku veselības līmeni pēc Latvijas iestāšanās ES, Latvijā ir izveidots vienots tiesiskais regulējums, īstenojot pieeju „no lauka līdz galdam”, ievērojot ne tikai pārtikas drošības un kvalitātes jautājumus, bet arī dzīvnieku veselības un labturības prasības. Tādējādi ir apvienotas prasības par sabiedrības veselību ar rūpēm par dzīvnieku veselību un labturību, kas tieši ietekmē vispārējo sabiedrības veselības stāvokli, it īpaši pārtikas drošības un kvalitātes līmeni.

Pārtikas aprites uzraudzības jomā ir pabeigts dzīvnieku izcelsmes pārtikas ražošanas uzņēmumu atzīšanas process, turpinās pārtikas aprites uzraudzības sistēmas optimizācija atbilstoši higiēnu un oficiālo kontroli reglamentējošo regulu prasībām. Ir paaugstināta pārtikas uzraudzības efektivitāte, sagatavojot un pilnveidojot reglamentējošo procedūru, īstenojot inspektorū apmācību un realizējot starptautiskas sadarbības projektus.

After joining of Latvia to the EU competition in the food sector in production and trade of foodstuffs has increased and food sector laws and regulations have changed. Currently additionally to national laws and regulations the food sector of Latvia is regulated also by the EU regulation, decisions, guidelines and recommendations.

This creates additional burden for companies involved in food production and their managers. In certain sectors of food industry the situation has become more clear and arranged, the importance of science has increased in producing safe foodstuffs of good quality, exchange of information has improved, however at the same time several new problems have appeared.

It is necessary to develop science in Latvia, because decisions are increasingly based on data of scientific researches and also the exchange of information between all players involved in the food circulation must be improved paying special attention to consumer protection.

At the moment all food safety requirements must be observed both when exporting the production to another country and when distributing the products in the country of origin. By applying the laws and regulations of food safety, quality and animal health and welfare consumers in any EU member state are ensured with equally safe and quality foodstuffs. As of 1 January 2006 new regulations on food hygiene have entered into effect modernising, uniting and simplifying the previous ones.

In order to ensure high level of food safety and quality and animal health and welfare after Latvia joined the EU a single legal framework has been established in Latvia implementing the from-field-to-table approach concerning not only the issues of food safety and quality, but also requirements regarding animal health and welfare. This has led to combining of requirements on public health with the care for animal health and welfare that directly influence the overall condition of health of the society, in particular the level of food safety and quality.

In the area of food circulation the process of recognition of companies producing products of animal origin has been completed, optimisation of the supervision system of food circulation is continued in accordance with the requirements of regulations defining the hygiene and official control. Efficiency of the supervision of food circulation has been improved by preparing and improving the regulating procedure, training inspectors and implementing international co-operation projects.

6.3. Pārtikas aprites valsts uzraudzība

Food chain state surveillance

2006. gadā tika pilnveidota pārtikas aprites valsts uzraudzība un paaugstināta tās efektivitāte, sagatavojot un pilnveidojot reglamentējošos dokumentus, īstenojot pārtikas inspektorū apmācības, realizējot starptautiskos projektus.

Veikta pārtikas aprites valsts uzraudzības sistēmas optimizācija atbilstoši jauno Eiropas Padomes un Parlamenta pārtikas aprites higiēnu un oficiālo kontroli reglamentējošo regulu prasībām.

Nodrošināts dzīvnieku izcelsmes pārtikas ražošanas uzņēmumu pārtatīšanas process.

Nodrošināta jauno funkciju realizācija: gaļas liemeņu

In 2006 the state supervision over the food circulation and its efficiency was improved by preparing and improving the regulating documents, performing training of inspectors and implementing international projects.

Optimisation of the state supervision system over the food circulations has been performed in accordance with the requirements of the new regulations of the Council and of the Parliament defining the hygiene for food circulation and official control.

Ensured process of trans-recognition of companies producing products of animal origin.

Ensured implementation of the new functions: control of the classification

klasifikācijas kontrole, intervences pasākumu un eksporta kompensāciju administrēšana PVD kompetences ietvaros.

Nodrošināta veiksmīga sadarbība ar Latvijas, Eiropas Savienības un citu valstu saskarsmes institūcijām (FVO, LAD, Krievijas Federācijas inspektoru vizītes u. c.).

Tirdzniecības veicināšana ar trešajām valstīm.

Uzsākts PVD pārtikas uzņēmumu nekaitīguma nodrošināšanas sistēmas oficiālas kontroles akreditācijas process. Nodrošināta nacionālo labas higiēnas prakses vadlīniju izvērtēšana un saskaņošana.

PVD teritoriāli strukturālajās vienībās pārtikas inspektoru virsuzraudzība veikta atbilstoši dienesta reglamentējošiem dokumentiem.

2006. gadā visu pārtikas aprites posmu valsts uzraudzībai un kontrolei tika pakļauti 24 089 pārtikas uzņēmumi.

of meat carcass, administration of intervention measures and export compensations under the competency of the FVS.

Ensured successful co-operation with contact institutions (FVO, RSS, visits of inspectors from Russian federation, etc.) of Latvia, European Union and other countries.

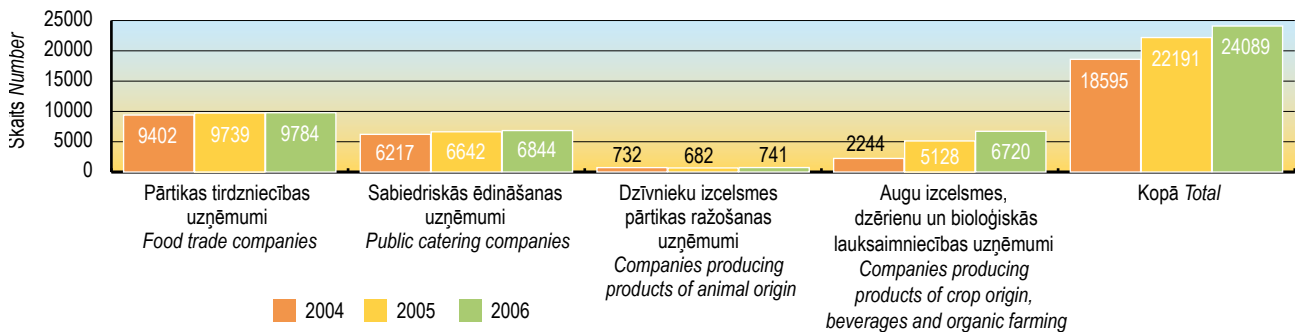
Promotion of trade with third countries.

Accreditation process of the official control over the food companies safety provision system of the FVS has been initiated.

Ensured evaluation and co-ordination of the national guidelines for good hygiene practice.

General supervision of the food inspectors of the territorial structural units of the FVS has been performed in accordance with the documents regulating the work of the Service.

24 089 food companies were subject to state supervision and control over all phases of food circulation in 2006.

Avots: PVD Source: FVS

6.3. attēls. Pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu skaits

Figure 6.3. Number of companies involved in food circulation

Pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu skaits 2006. gadā turpināja pieaugt un palielinājās par 1898 uzņēmumiem jeb 8,5% (salīdzinot ar 2005. gadu) un par 5491 uzņēmumu jeb 29,5% (salīdzinot ar 2004. gadu). Galvenās uzņēmumu skaita dinamikas tendences nozaru griezumā:

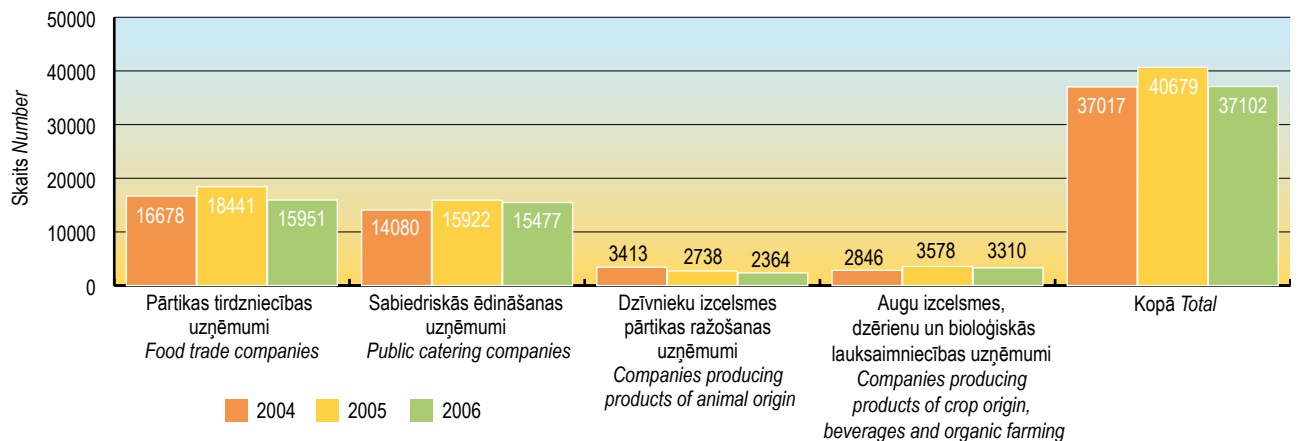
Salīdzinot ar 2005. gadu, 2006. gadā PVD Augu dzērienu un bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumu uzraudzības pārvaldes (ADzB) Uzraudzības daļas uzņēmumu skaits bija pieaudzis par 15,9%, kas galvenokārt saistīts ar primāro ražotāju, t.sk. medus ražotāju, reģistrāciju. Atsevišķi jāizdala bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumi, kuru skaits pēc Latvijas un Eiropas Savienības finansālā atbalsta būtiski palielinājies. 2005. gadā bioloģiskajā lauksaimniecībā bija iesaistīti 2873 uzņēmumi, savukārt 2006. gadā atbilstoši 4105 uzņēmumi;

Pārskata periodā dzīvnieku izcelsmes pārtikas ražošanas uzņēmumu skaits palielinājies par 73 uzņēmumiem jeb 9,9%, galvenokārt uz mājražotāju rēķina.

Number of companies involved in the food circulation in 2006 continued to grow and increased by 1898 companies or 8,5% (if compared to 2005) and by 5491 companies or 29,5% (if compared to 2004). Main tendencies of the number of changes of the companies by the sectors are as follow:

Comparing to 2005 the number of companies subject by The Supervision of Companies producing products of Crop origin, Beverages and Organic farming (CBO) department of the FVS in 2006 increased by 15,9%, which is mainly connected with the registration of primary producers, incl. producers of honey. Organic farming companies must be viewed separately, moreover after having received the aid provided by Latvia and the European Union their total number has increased significantly. 2873 companies were involved in organic farming in 2005, but in 2006 the number reached 4105 companies;

Number of companies producing products of animal origin during the reporting period has increased by 73 companies or 9,9%, mainly on the account of producers at home.

Avots: PVD Source: FVS

6.4. attēls. Veikto pārbažu skaits pārtikas aprites uzņēmumos

Figure 6.4. Number of checks performed at food circulation companies

PVD inspektori 2006. gadā ir veikuši par 3577 pārbaudēm jeb 8,8% mazāk nekā 2005. gadā, un veikto pārbaudu skaits 2006. gadā ir saglabājies 2004. gada līmenī. Galvenās pārbaudu dinamikas tendences nozaru griezumā:

2006.gadā par 7,5% samazinājies veikto pārbaudu skaits ADzB daļas uzņēmumos, kas tomēr būtiski neietekmēja uzraudzības kvantitatīvos rādītājus. Jāuzsver, ka palielinājās atsevišķu inspekciju darbības laiks sakarā ar detalizētu regulu noteikto prasību pārbaudi uzņēmumos, kā arī jāņem vērā citi objektīvie iemesli, piemēram, īpašs noslogojums neparedzētos, ātrās brīdināšanas ziņojumu gadījumos.

Dzīvnieku izcelsmes pārtikas ražošanas uzņēmumu pārbaudu skaits pārskata periodā samazinājās par 13,7%:

- ar 31.12.2005. gadu beidzās pārejas periods to uzņēmumu sakārtošanai, kuru uzraudzība 2005. gadā bija pastiprināta (reizi mēnesī);
- reģistrējušies 73 mājražotāji, kuru pārbaudes netika veiktas, līdz ar to uzņēmumu skaita pieaugums nav proporcionāls pārbaudu skaitam;

2006. gadā pārtikas tirdzniecības uzņēmumos pārbaudu skaits samazinājies par 13,5%, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos – par 2,8%.

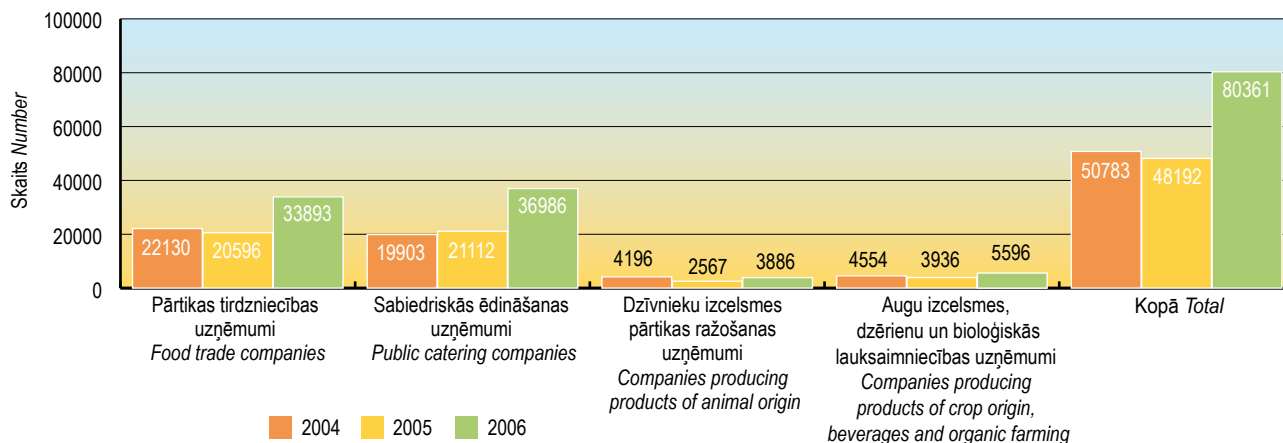
In 2006 the inspectors of the FVS performed by 3577 examinations or 8,8% less than in 2005 and the number of performed checks in 2006 has remained on the level of 2004. Main tendencies of the changes of checks by the sectors are as follow:

In 2006 the number of performed examinations at the companies subjected to the CBO Department decreased by 7,5%, which however did not significantly affect the quantitative indicators of the supervision. It must be stressed that the working hours of certain inspections increased due to checking of implementation of detailed requirements specified by the regulations at the companies; also other objective reasons must be taken into account, for instance, particular load in unexpected or fast notification cases.

Number of examinations at companies producing products of animal origin during the reporting period has decreased by 13,7%:

- As of 31.12.2005 the transitional period for arranging the companies supervision of which was intensified in 2005 (by once a month) ended;
- 73 producers at home registered, which were not inspected therefore the increase of the number of companies is not proportional to the number of performed examinations;

In 2006 the number of examinations at food trade companies decreased by 13,5%, but at the public catering companies by 2,8%.

Avots: PVD Source: FVS

6.5. attēls. Pārtikas uzņēmumos konstatētās neatbilstības (pārkāpumi)

Figure 6.5. Number of non-compliances (offences) stated at the food companies

2006. gadā PVD inspektori pārtikas apritē iesaistītajos uzņēmumos ir konstatējuši 80 361 neatbilstību un tas ir par 67% vairāk nekā 2005. gadā. Šādu neatbilstību dinamiku nosaka vairāki faktori, piemēram, normatīvo aktu grozījumi (jauno ES higiēnas regulu stāšanās spēkā), kas savukārt noteica izmaiņas pārbaudes protokolos un pārskatos – tika izveidotas jaunas neatbilstību grupas. Neatbilstību dinamikas tendences nozaru griezumā:

2006. gadā kopējais konstatēto neatbilstību skaits pārtikas tirdzniecības uzņēmumos bija palielinājies par 64,5%, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos par – 75,2%. Pārtikas izplatīšanas uzņēmumos neatbilstību palielinājums daļēji saistīts ar izmaiņām pārskatos, jo pievienotas jaunas neatbilstību grupas, kas ēdināšanas uzņēmumos veido 23,8% un tirdzniecības uzņēmumos 16,9% no konstatētajām neatbilstībām. Saistībā ar MK noteikumu par pārtikas apritē nodarbināto personu kvalifikācijas prasībām stāšanās spēkā, būtiski palielinājies neatbilstību skaits personāla apmācībā (vidēji trīs reizes).

ADzB uzraudzības daļas uzņēmumos konstatēto neatbilstību skaits 2006. gadā bija palielinājies par 42,1%. Lielais neatbilstību skaits skaidrojams ar primāro medus ražotāju pārbaudēm, kā arī jauno ES regulu spēkā stāšanās, kā rezultātā inspektori pievērsuši detalizētāku uzmanību neatbilstību,

In 2006 the inspectors of the FVS during examinations at companies involved in the food circulation stated 80 361 cases of non-compliance, which is by 67% more than in 2005. Such changes of stated cases of non-compliance is determined by several factors, for instance, amendments to laws and regulations (coming into effect of the new hygiene regulations of the EU), which in turn determined the changes in the examination protocols and reports – new groups of non-compliance were introduced. Tendencies of the changes regarding the non-compliances by sectors:

In 2006 the total number of cases of non-compliance in food trade companies increased by 64,5%, public catering companies – 75,2%. Increase of the number onon-compliances in the food distribution companies is partly related with the changes in the reports, because new groups on non-compliances were introduced, which in the catering companies comprise 23,8% and trade companies 16,9% of the identified non-compliances. In relation with the coming into effect of the Cabinet Regulation on qualification requirements for persons employed in the food circulation there has been a great increase of the number onon-compliances regarding the training of the persons (on average by three times).

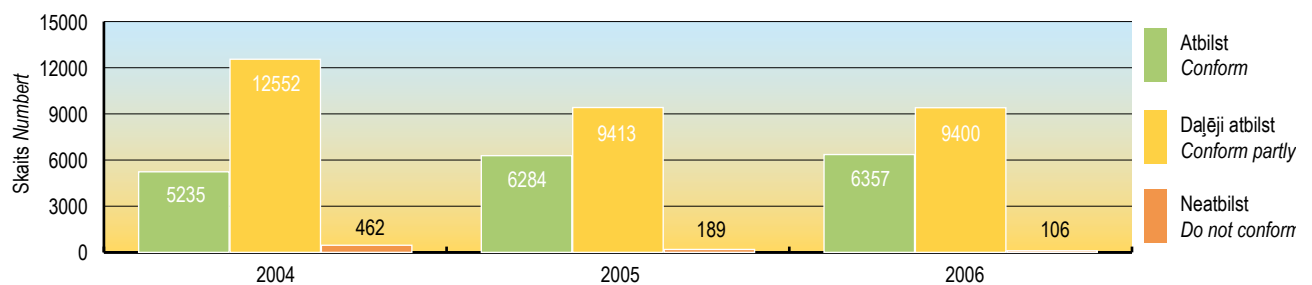
Number of non-compliances identified in companies subject to supervision by the ADzB Department in 2006 increased by 42,1%. The great number of non-compliances can be explained with the examinations of primary honey producers as well as coming into effect of the new regulations of the EU as result of which inspectors have paid more detailed attention to evaluation of

piemēram, paškontroles sistēmas vērtēšanai. Paplašinājies arī pārbaudāmo neatbilstību spektrs. Attiecībā uz neatbilstību spektru, telpu un iekārtu higiēnas stāvoklis uzlabojies, pateicoties ES līdzekļu piesaistei un personāla apmācībai, savukārt HACCP procedūru ieviešanu var uzskatīt par problēmu, kurai arī turpmāk jāpievērš pastiprināta uzmanība inspekciju laikā.

Dzīvnieku izcelsmes pārtikas ražošanas uzņēmumos konstatēto neatbilstību skaits pārskata periodā palielinājās par 51% un bija saistāms ar šādiem faktoriem: pārskata periodā uzņēmumiem tika veikta pārziņāšana. Pēc atziņas uzņēmumi nepietiekamu vērtību vērtējuši higiēnas stāvokļa saglabāšanai un uzlabošanai. Sakarā ar regulu stāšanās spēkā tika izveidoti jauni uzņēmumu pārbaudes protokoli un attiecīgi izveidojās jaunas neatbilstību grupas uzraudzības pārskatos.

the non-compliances, for instance the system of self-control. Also the range of non-compliances to be checked has increased. Regarding the range of non-compliances the hygienic condition of premises and equipment has improved thanks to the attraction of the EU financing and training of staff, but introduction of the HACCP procedures may be considered to be a problem, which also further will be paid additional attention during inspections.

Number of non-compliances identified at the companies producing products of animal origin during the reporting period increased by 51% and was related to the following factors: during the reporting period trans-recognition of the companies was performed. After recognition the companies paid insufficient care to maintenance and improvement of the hygienic condition. In connection with the coming into effect of the new regulations new inspection protocols were introduced and respectively additional new groups of non-compliances in the supervision reports were created.

Avots: PVD Source: FVS

6.6. attēls. Pārtikas aprites uzņēmumu higiēniskais novērtējums (skaits)

Figure 6.6. Hygienic evaluation of food circulation companies (quantity)

2006. gadā 6357 uzņēmumi novērtēti kā pilnībā atbilstoši higiēnas prasībām, un tas ir par 73 uzņēmumiem vairāk nekā 2005. gadā. Atbilstošie uzņēmumi veido 40% no visiem novērtētajiem uzņēmumiem.

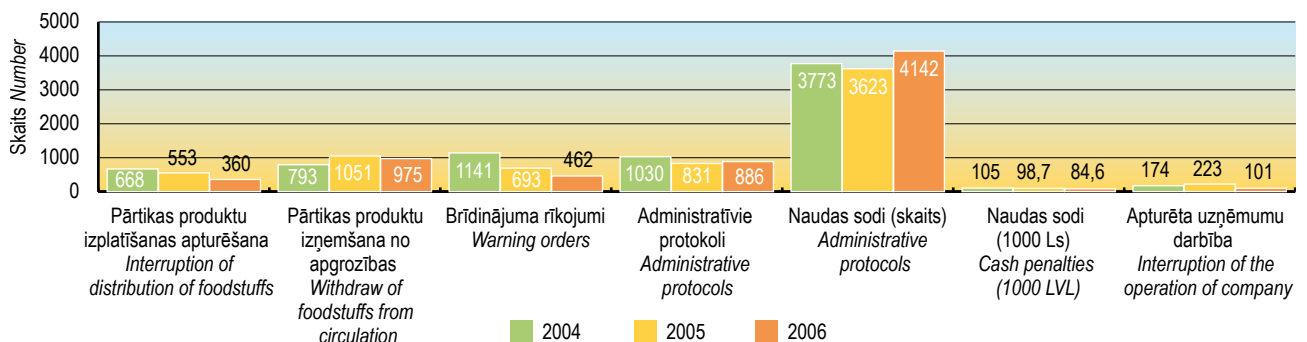
Joprojām lielākā grupa ir higiēnas prasībām daļēji atbilstoši uzņēmumi – 9400 jeb 59% no visiem novērtētajiem uzņēmumiem (2005. gadā attiecīgi 60%). Daļēji atbilstošo uzņēmumu skaits, salīdzinot ar 2005. gadu, ir samazinājies par 13 uzņēmumiem.

Kā higiēnas prasībām neatbilstoši ir novērtēti 106 uzņēmumi jeb 1%. Neatbilstošo uzņēmumu skaits, salīdzinot ar 2005. gadu, ir samazinājies par 83 uzņēmumiem.

In 2006 6357 companies were evaluated as fully complying with the hygiene requirements and it is by 73 companies more than in 2005. Complying companies comprise 40% of all evaluated companies.

Still the largest group is comprised of companies only partially complying with the hygiene requirements – 9400 companies of 59% of all evaluated companies (in 2005 – 60% respectively). Number of companies complying partly, if compared to 2005, has decreased by 13 companies.

106 companies or 1% of total were evaluated as not complying with the hygiene requirements. Number of non-complying companies, if compared to 2005, has decreased by 83 companies.

Avots: PVD Source: FVS

6.7. attēls. Pārtikas un veterinārā dienesta rīcība uzraudzības kārtībā konstatētajos pārkāpumos

Figure 6.7. Action of the Food and Veterinary Service in case of offences stated by performing the supervision procedure

2006. gadā, salīdzinot ar 2005. gadu, piemēroto administratīvo sankciju skaits bija samazinājies:

- apturot pārtikas produktu izplatīšanu – par 35%;
- izņemot pārtikas produktus no apgrozības – par 7%;
- sastādot brīdinājuma rīkojumus – par 33%;
- iekasētā naudas sodu summa samazinājusies – par 14%;
- apturot uzņēmumu darbību – par 55%;

Piemēroto administratīvo sankciju skaits palielinājās:

1. sastādot administratīvos protokolus par – 7%;
2. piemērojot naudas sodus – par 4%.

In 2006, if compared to 2005, the number of applied administrative sanctions decreased:

- interrupting the distribution of foodstuffs - by 35%;
- withdraw foodstuffs from circulation - by 7%;
- filing warning orders - by 33%;
- collected sum of cash penalties decreased by 14%;
- interruption of the operation of companies – by 55%;

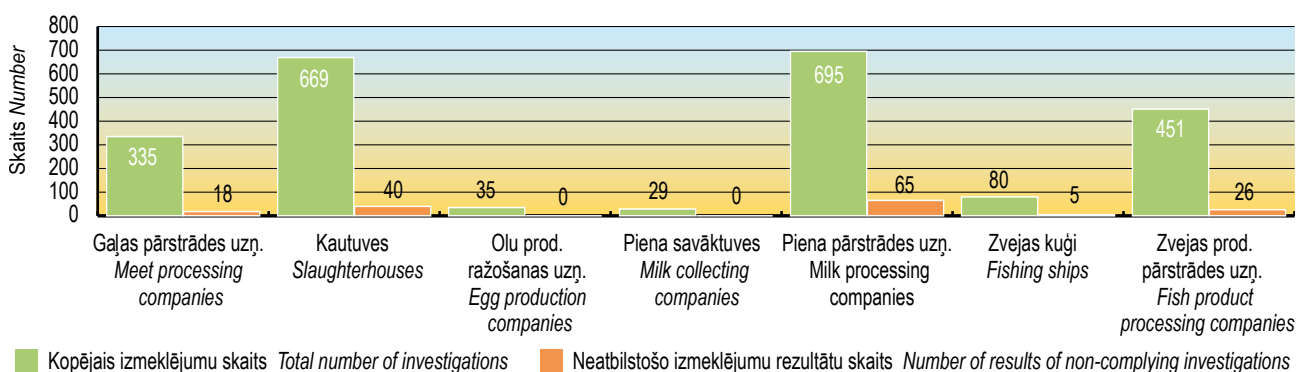
Number of applied administrative sanctions increased:

1. filing administrative protocols – by 7%;
2. applying cash penalties – by 4%.

Pārtikas un veterinārā dienesta īstenotās pārtikas laboratoriskās kontroles programmas
Food laboratory control programmes implemented by the Food and Veterinary Service

Programmas nosaukums <i>Name of programme</i>	Ņemto paraugu skaits <i>Number of samples</i>	Izmeklējumu skaits <i>Number of investigations</i>
Pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu darbības kontrole <i>Control of the operation of companies involved in the food circulation</i>		
Pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu laboratoriskās kontroles programma <i>Laboratory control programme for companies involved in the food circulation</i>	1705	16252
Atliekvielu, t. sk. vides piesārņotāju kontrole <i>Control of remainings, including environment contaminants</i>		
Atliekvielu kontroles programma dzīvniekiem un dzīvnieku izcelsmes produktiem <i>Remainings control programme for animals and products of animal origin</i>	2026	2576
Antibakteriālo līdzekļu atlieku kontroles programma <i>Anti-bacterial remainings control programme</i>	1020	1060
Pesticīdu atlieku kontroles programma augu valsts izcelsmes produktiem <i>Pesticides remainings programme for products of crop origin</i>	116	6497
Zoonožu izraisītāju kontroles programmas <i>Zoonosis agents control programme</i>		
<i>Listeria monocytogenes</i> kontroles programma <i>Listeria monocytogenes control programme</i>	30	449
<i>Salmonella</i> kontroles programma <i>Salmonella control programme</i>	65	1125
<i>Campylobacter</i> kontroles programma <i>Campylobacter control programme</i>	8	20
Verotoksīgēno <i>E.coli</i> kontroles programma <i>Verotoksīgēno E.coli control programme</i>	54	395
Citu piesārņotāju kontrole <i>Control of other contaminants</i>		
Ģenētiski modificētos organismus saturošo produktu kontroles programma <i>Control programme for products containing genetically modified organisms</i>	100	100
Radioaktīvā piesārņojuma kontroles programma <i>Radioactive pollution control programme</i>	65	194
Pastiprināta gargaudu rīsu kontrole <i>Intensified lon-grain rice control</i>	15	15
Mājputnu olu pastiprināta uzraudzība <i>Intensified control of fowl eggs</i>	20	20
Dioksīmu kontroles programma <i>Dioxime control programme</i>	76	76
Benzola koncentrācijas pētījums bezalkoholiskajos dzērienos <i>Research on benzol concentration in non-alcoholic beverages</i>	16	16
Materiālu un priekšmetu, kuri nonāk sakarē ar pārtiku, sastāvdaļu migrācijas kontroles programma pārtikas produktos <i>Control programme for migration of elements of materials and items intended for contact with foodstuffs</i>	61	61
Par benzo(a)pirēna līmeņa kontroli <i>On control of the level of benzopyrene</i>	77	77
Par papildu medus kontroli <i>On additional control of honey</i>	15	75
Par papildu paraugiem degvīna kontrolē <i>On additional samples in vodka control</i>	35	245
Par papildu paraugiem piena un piena produktu kontrolē	97	97
Kopā: Total:	5601	29350

Avots: PVD Source: FVS

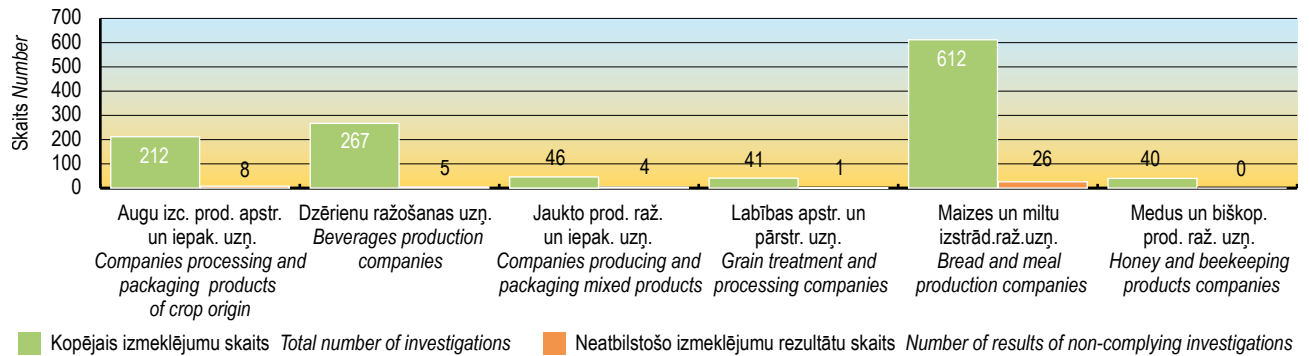

Avots: PVD Source: FVS

6.8. attēls. Dzīvnieku izcelsmes produktu ieguves un pārstrādes uzņēmumos veiktie laboratoriskie izmeklējumi un konstatētās neatbilstības 2006. gadā
Figure 6.8. Laboratory investigations performed at companies producing and processing products of animal origin, and the identified non-compliances in 2006

Neatbilstoši mikrobioloģisko izmeklējumu rezultāti tika konstatēti uzņēmumu dzeramajā ūdenī, savukārt produktos piesārņojums liecināja par neatbilstībām uzņēmumu higiēnā. Kūpinātiem produktiem tika konstatēta paaugstināta benzo(a)pirēna koncentrācija. Palielināts baktēriju kopskaits tika konstatēts pienam pirms pasterizācijas.

Non-complying results of microbiologic investigations were identified in the potable water of companies, but presence of contaminants in foodstuffs indicates that there are incompliances in the hygiene of the companies. In smoked foodstuffs increased content of benzopyrene was stated. Increased total number of bacteria was identified in the milk before pasteurisation.

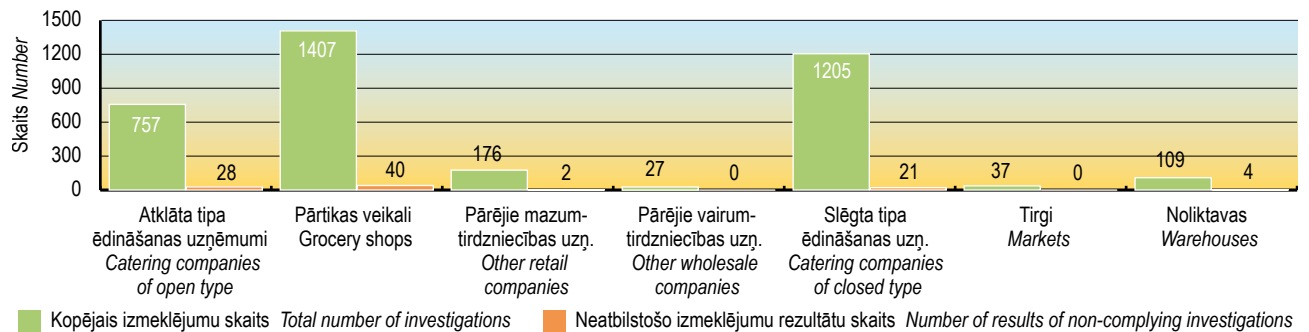
Avots: PVD Source: FVS

6.9. attēls. Augu izcelsmes produktu, dzērienu un bioloģiskās lauksaimniecības produktu ieguves un pārstrādes uzņēmumos veiktie laboratoriskie izmeklējumi un konstatētās neatbilstības 2006. gadā

Figure 6.9. Laboratory investigations performed at companies producing and processing products, beverages of crop origin and organic farming products, and number of identified non-compliances in 2006

Neatbilstoši mikrobioloģisko izmeklējumu rezultāti tika konstatēti uzņēmumu dzeramajā ūdenī, savukārt produktos tika konstatēti gan nosacīti patogēnie mikroorganismi, gan indikatormikroorganismi.

Non-complying results of microbiologic investigations were identified in the potable water of the companies, but the products contained both conventional pathogenic microbes and indicator microbes.

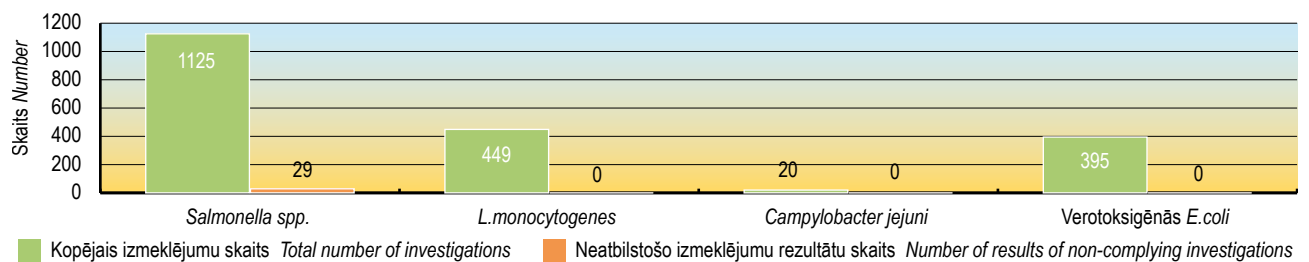
Avots: PVD Source: FVS

6.10. attēls. Pārtikas izplatīšanas uzņēmumos veiktie laboratoriskie izmeklējumi un konstatētās neatbilstības 2006. gadā

Figure 6.10. Laboratory investigations performed at food distribution companies and the number of identified non-compliances in 2006

Neatbilstoši mikrobioloģisko izmeklējumu rezultāti tika konstatēti uzņēmumu dzeramajā ūdenī, savukārt produktos tika konstatēti gan patogēnie, gan nosacīti patogēnie mikroorganismi, gan indikatormikroorganismi, kā arī neatbilstoši organoleptiskie rādītāji un pārkāpumi piedevu lietošanā.

Non-complying results of microbiologic investigations were identified in the potable water of the companies, but the products contained pathogenic, conventional pathogenic microbes and indicator microbes as well as non-complying organoleptic indicators and offences in using additives.

Avots: PVD Source: FVS

6.11. attēls. Zoonožu izraisītāju kontroles programmās veiktie laboratoriskie izmeklējumi un konstatētās neatbilstības 2006. gadā

Figure 6.11. Laboratory investigations of causative agent of zoonosis programmes and the number of identified non-compliances in 2006

2006. gadā, stājoties spēkā Komisijas Regulai 2073/2005 par pārtikas produktu mikrobioloģiskajiem kritērijiem, tika atcelti MK 1999. gada 20. augusta noteikumi Nr. 292. Jaunie kritēriji pieļauj lielāku mikrobioloģisko piesārņojumu, līdz ar to neatbilstoši izmeklējumu rezultāti uz *L.monocytogenes* netika konstatēti. Savukārt izdalīto *Salmonella spp.* kultūru skaits, salīdzinot ar 2005. gadu, bija palielinājies.

Laboratoriskās kontroles programmās konstatētie neatbilstošie

In 2006 when the Commission Regulation 2073/2005 of 15 November 2005 on microbiological criteria for foodstuffs came into effect the Cabinet Regulation of 20 August 1999 No 292 was revoked. New criteria allow greater microbiologic contamination therefore the results of non-complying investigations regarding *L.monocytogenes* were not found. However the number of extracted *Salmonella spp.*, if compared to 2005, has increased.

Non-complying investigations identified during the laboratory control

izmeklējumi 2006. gadā:

Veicot atliekvielu kontroli dzīvniekiem un dzīvnieku izcelsmes produktiem 2006. gadā, tika konstatēta palielināta kadmija koncentrācija liellopu blakusproduktos. vienā gadījumā konstatēts hloramfenikols putnu muskulatūrā un sešos gadījumos konstatēts hloramfenikols piena paraugos.

Veicot antibakteriālo līdzekļu atlieku kontroli Krievijas izcelsmes medum, tika konstatēts hloramfenikols un sulfanilamīdi, savukārt Ukrainas izcelsmes medū – sulfanilamīdi un nitrofurāni.

Sakarā ar vairākkārt konstatēto paaugstināto benzo(a)pirēna koncentrāciju kūpinātos zvejas produktu konservos tika veikta pastiprināta šīs produktu grupas kontrole. 56% pārbaudīto uzņēmumu sarazotajā produkcijā benzo(a)pirēna koncentrācija pārsniedza maksimāli pieļaujamo daudzumu.

programmes in 2006:

By performing control of remaining substances for animals and products of animal origin in 2006 increased concentration of cadmium was identified in beef by-products. In 1 case chloramphenicol was identified in the muscles of fowl and in 6 cases chloramphenicol was identified in milk samples.

By performing control of anti-bacterial agents in the honey of Russian origin chloramphenicol and sulphanyl amides were identified, but in the honey of Ukrainian origin – sulphanyl amides and nitrofuranes.

In relation with the repeatedly identified increased concentration of benzopyrene in canned fish intensified control of this group of products was performed. In 56% of the products produced by the examined companies the content of benzopyrene exceeded the maximum allowed rate.

6.4. Valsts veterinārā uzraudzība Public Veterinary Surveillance

Visaptverošas un efektīvas valsts veterinārās uzraudzības uzdevums ir nodrošināt augstas dzīvnieku veselības un labturības prasības un pasargāt valsts teritoriju no sevišķi bīstamu dzīvnieku infekcijas slimību uzliesmojumiem, tādējādi veicinot drošas un nekaitīgas izejvielas pieejamību pārtikas rūpniecībai.

2006. gadā PVD ir veicis valsts uzraudzību un kontroli dzīvnieku veselībā un labturībā, dzīvnieku barības un veterināro zāļu aprītē vairāk nekā 71 tūkst. uzraudzības objektos, veicot 14 803 plānveida un ārpuskārtas pārbaudes, t. sk. 11 512 dzīvnieku novietnēs. Pārbaudes tiek organizētas plānveidīgi, ar akcentu uz vispusīgi kvalitatīvu, visu jomu aptverošu inspekciju, kā arī pamatojoties uz inspekciju pieteikumiem, ziņojumiem un rīkojumiem.

Task of performing comprehensive and efficient state veterinary supervision is to ensure high requirements of animal health and welfare and protect the territory of the state from outbreak of particularly dangerous animal infection diseases in such way promoting availability of safe and harmless raw material for food production.

In 2006 the FVS has performed state supervision and control regarding animal health and welfare, circulation of animal feedingstuffs and veterinary medicaments in more than 71 thousand supervision sites by carrying out 14 803 planned and unplanned checks, including 11 512 checks at animal sheds. Checks are organised in a planned way with focus on generally qualitative inspection of all areas as well as by basing on the inspection applications, reports and orders.

6.3. tabula
Table 6.3.

Veterinārās uzraudzības objektu skaits
Number of the objects under the veterinary monitoring

Veterinārās uzraudzības objekti <i>Objects under the veterinary monitoring</i>	2004	2005	2006	2006/2005, %
Lauksaimniecības dzīvnieku novietnes <i>Agricultural animal sheds</i>	81765	76234	69539	-14,95
Veterināro zāļu ražošana, izplatīšana, lietošana <i>Production, distribution and utilization of the veterinary medicine</i>	1282	910	790	-13
Dzīvnieku barības ražošana, izplatīšana <i>Production and distribution of feed</i>	3268	3385	490	-85,5
Kopā <i>Total</i>	87021	81488	70819	-13

Avots: PVD Source: FVS

6.4. tabula
Table 6.4.

Veterinārās uzraudzības objektos veikto pārbažu skaits
Number of reviews performed at the objects under the veterinary monitoring

Veterinārās uzraudzības objekti <i>Objects under the veterinary monitoring</i>	2004	2005	2006	2006/2005, %
Lauksaimniecības dzīvnieku novietnes <i>Agricultural animal sheds</i>	23627	14362	11512	-20
Veterināro zāļu ražošana, izplatīšana, lietošana <i>Production, distribution and utilization of the veterinary medicine</i>	2353	1490	1127	-24,3
Dzīvnieku barības ražošana, izplatīšana <i>Production and distribution of feed</i>	7350	4839	1146	-76,3
Kopā <i>Total</i>	33330	20691	13785	-33,3

Avots: PVD Source: FVS

Tika novērtētas 10 194 aktivitātes (higiēnas standartu nodrošināšana piena ražošanā, ūdens apgādes sistēmas ierīkošana vai atjaunošana, atbilstošu sprostu ierīkošana jaunlopiem, mākslīgā ventilācijas sistēma) standartu sasniegšanā.

Nodrošināta dzīvnieku labturības un aizsardzības, kā arī veterināro

10 194 activities were evaluated (ensuring of hygiene standards in milk production, construction or renovation of water supply systems, construction of conforming cages for young stock, artificial ventilation system) regarding achievement of standards.

Comprehensive and efficient supervision of animal welfare and protection

zāju, dzīvnieku barības un barības piedevu aprites visaptveroša un efektīva uzraudzība un veiktas:

- 11 512 inspekcijas, izvērtējot labturības, higiēnas, dzīvnieku ēdināšanas un veterināro atbilstību prasībām dzīvnieku novietnēs;
- 287 inspekcijas, apsekojot veterinārās aptiekas;
- 840 inspekcijas, apsekojot veterinārārstu prakses;
- 1146 inspekcijas, apsekojot dzīvnieku barības ražošanas un tirdzniecības uzņēmumus;
- Dzīvnieku barības uzraudzības programmas ietvaros izmeklēti 551 dzīvnieku barības paraugi;
- 305 inspekcijas transportlīdzekļiem dzīvnieku pārvadāšanai, 282 inspekcijas dzīvnieku pārvadātājiem, 10 654 inspekcijas dzīvnieku novietnēs un 448 inspekcijas mājas (istabas) dzīvnieku labturībā un aizsardzībā.

Nodrošināti trakumsērgas apkarošanas pasākumi mājdzīvnieku un savvaļas dzīvnieku populācijā, ieviesta lapsu un jenotsuņu vakcinācijas programma visā valsts teritorijā. Veiktas 142 213 mājdzīvnieku profilaktiskās un piespiedu vakcinācijas pret trakumsērgu. Visā Latvijas teritorijā meža dzīvnieku profilaktiskās vakcinācijas pret trakumsērgu pavasara un rudens kampaņu laikā ar aviotehniku izvietotas 3 372 000 vakcīnas devas.

Pilnveidota un ieviesta putnu gripas uzraudzības programma, nodrošinot gan mājputnu, gan savvaļas putnu izmeklēšanu uz putnu gripas vīrusiem. Palielināts diagnostisko izmeklējumu skaits slimības epizootiskā fona noteikšanai – Nacionālajā diagnostikas centrā izmeklēti 1708 mājputni un 411 savvaļas putni.

Izstrādāts un realizēts Dzīvnieku infekcijas slimību valsts uzraudzības 2006. gada plāns. Veikti šādi dzīvnieku infekcijas slimību obligātie diagnostiskie izmeklējumi valsts uzraudzības programmu ietvaros:

- leikozei – 199 687 izmeklējumi;
- brucelozei – 83 425 izmeklējumi;
- tuberkulozei – 118 428 izmeklējumi;
- trakumsērgai – 1 045 izmeklējumi;
- transmisīvās sūklveida encefalopātijas (TSE) 40 300 izmeklējumi govīm, aitām un kazām.

Īstenojot TSE/GSE kontroles programmu govīm, aitām un kazām, tika iegūti tikai negatīvi rezultāti, tādējādi nostiprinot no TSE brīvas valsts statusu, kā arī ļaujot turpināt dzīvnieku izcelsmes produktu eksportu.

Izlases veidā uzraudzītām 100 aitām noteikta rezistence pret TSE. Vairāk nekā 80% no izmeklētajiem dzīvniekiem konstatēti genotipi, kas ir rezistenti pret TSE.

Izstrādātas dzīvnieku infekcijas slimību valsts uzraudzības programmas, nodrošinot slimību diagnostikas un apkarošanas pasākumu atbilstību Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktajiem, un palielināta to efektivitāte, veicinot dzīvnieku izcelsmes produktu atbilstību nekaitīguma prasībām:

- govju enzootiskās leikozes uzraudzība un apkarošana;
- govju, aitu un kazu brucelozes monitorings;
- TSE uzraudzība, t. sk aitu genotipizācija;
- salmonelozes ierosinātāju monitorings.

Veikti 652 968 valsts uzraudzības diagnostiskie izmeklējumi, to skaitā 329 084 seroloģiskie izmeklējumi, 45 987 virusoloģiskie izmeklējumi, 39 395 izmeklējumi uz govju sūklveida encefalopātiju (BSE) 905, izmeklējumi uz Skrēpi slimību aitām un kazām, 118 428 dzīvniekiem veikta tuberkulozes alerģiskā diagnostika, kā arī veikti 5 611 epizootiskā fona izmeklējumi uz sevišķi bīstamām (A un B grupas) infekcijas slimībām.

as well as veterinary medicaments, animal feedingstuffs and feed additives was ensured and the following checks were carried out:

- 11 512 inspections evaluating welfare, hygiene, animal feeding and veterinary compliance to requirements in cattle sheds;
- 287 inspections visiting veterinary drugstores;
- 840 inspections visiting veterinary practices;
- 1146 inspections visiting companies producing and trading animal feedingstuffs;
- 551 samples of animal feedingstuffs were examined under the animal feedingstuffs supervision programme;
- 305 inspections of transport vehicles for animal transportation were made, 282 inspections of animal forwarders, 10 654 inspections at animal sheds and 448 inspections regarding welfare and protection of domestic (pet) animals.

Measures of fighting madness among populations of domestic and wild animals were carried out, fox and racoon dog vaccination programme across the whole territory of the country was introduced. 142 213 preventive and forces vaccinations have been made to domestic animals against animal madness. Across the whole territory of Latvia 3 372 000 vaccines doses were distributed from air for preventive vaccination of forest animals during the spring and autumn campaigns.

Bird flu supervision programme was improved and implemented ensuring investigation of both domestic and wild birds regarding the presence of bird flu viruses. Number of diagnostic examinations was increased to detect the epizootic background of diseases: 1708 domestic birds and 411 wild birds were examined at the National Diagnostics Centre.

State supervision plan of animal infection diseases for 2006 was prepared and implemented. The following compulsory diagnostic examinations of animal infection diseases were performed under the state supervision programmes:

- For leucosis - 199 687 examinations;
- For brucellosis - 83 425 examinations;
- For tuberculosis - 118 428 examinations;
- For madness - 1 045 examinations;
- For transmissible spongy encephalopathy (TSE) - 40 300 examinations on cows, sheep and goats.

By implementing the TSE/GSE control programme on cows, sheep and goats only negative results were obtained thus securing the status of TSE-free country as well as allowing continuation of export of animal origin products.

On 100 randomly selected sheep resistance against TSE was determined. More than 80% of the examined animals had genotype that are resistant against TSE.

State supervision programmes for animal infection diseases were prepared ensuring compliance of the disease diagnostic and fighting measures to the standards specified in the regulations of the European Union and their efficiency was improved by promoting compliance of the products of animal origin to the safety requirements:

- Surveillance and fighting of cow enzootic leucosis;
- Monitoring of cow, sheep and goat brucellosis;
- Surveillance of TSE, incl. genotyping of sheep;
- Monitoring of salmonellosis agents.

652 968 state supervision diagnostic examinations were made, including 329 084 serologic examinations, 45 987 virology examinations, 39 395 examinations regarding the bovine spongy encephalopathy (BSE), 905 examinations regarding the skrepi disease of goats and sheep, allergic tuberculosis diagnostics on 118 428 animals was performed as well as 5 611 epizootic examinations regarding particularly dangerous diseases (A and B group).

Diagnostisko izmeklējumu skaits
Number of diagnostic examinations

Gads Year	Kopā Total	Dzīvnieku tuberkulī- nizācija <i>Tuberculosis of animals</i>	Seroloģiskie izmeklējumi <i>Serologic examinations</i>	Virusoloģiskie izmeklējumi <i>Virology examinations</i>	Diagnostisko izmeklējumi (skaits) <i>Sites subject to veterinary supervision</i>		
					Seroloģisko un virusoloģisko izmeklējumi t.sk: <i>Serologic and virology examinations, incl:</i>		
					Govju sūkļveida encefalopātija <i>Spongiform encephalopathy of cows</i>	Skrēpi slimība aitām, kazām <i>Skrepi disease of sheep and goats</i>	Epizootiskā fona izmeklējumi uz sevišķi bīstamām slimībām <i>Examinations of the epizootic for especially dangerous diseases</i>
2003	902944	309329	566371	11819	6126	4	6550
2004	584157	205823	244314	33255	29576	38	4943
2005	676985	328130	242883	46307	36963	83	5038
2006	652968	118428	329084	45987	39395	905	5611

Avots: PVD Source: FVS

Veiktie pasākumi 2006. gadā valstī nodrošināja stabilu epizootisko situāciju, līdz ar to Latvijai nodrošināts labvēlīgas teritorijas statuss saimnieciskajām un tirdzniecības aktivitātēm.

The measures taken in 2006 have ensured stable epizootic situation in the country and granted Latvia the status of a territory favourable for business and trade activities.

EIROPAS SAVIENĪBAS ĀRĒJĀS TIRDZNICĪBAS POLITIKA
EXTERNAL TRADE POLICY OF EU

7. Eiropas Savienības ārējās tirdzniecības politika

External Trade Policy of EU

7.1. Starptautiskās tirdzniecības līgumi

International Trade Agreements

Latvijas ārējās tirdzniecības politika kopš iestāšanās ES ir cieši saistīta ar ES īstenoto ārējās tirdzniecības politiku. ES vienota ārējās tirdzniecības politika ir būtiska tās pastāvēšanai, tāpēc visām dalībvalstīm tā ir stingri jāievēro. Dalībvalstis Eiropas Komisijai ir deleģējušas tiesības slēgt starptautiskos tirdzniecības līgumus ar trešajām valstīm. Tas ne tikai palīdzificēt un konsolidēt ES iekšējo tirgu, tā padarot to daudz konkurētspējīgāku, bet arī veicina ilgtspējīgu ekonomisko attīstību globālā mērogā, veicinot starptautisko tirdzniecību.

ES ārējo tirdzniecības politiku var iedalīt vienpusējā, divpusējā un daudzpusējā.

Vienpusējie ES piemērotie tirdzniecības pasākumi balstās uz principa, ka ES no partnervalstīm neprasa līdzvērtīgus tirdzniecības atvieglojumus. Šādu tirdzniecības režīmu piemēro jaunattīstības valstīm un valstīm ar pārejas ekonomiku, lai tās pēc iespējas ātrāk iekļautos globālajā tirgū. Iepriekš minētais tirdzniecības režīms tiek dēvēts par vispārējo preferenču sistēmu (VPS), un tā funkcionēšanu nodrošina 2005. gada 27. jūnija Eiropas Padomes regula Nr. 980/2005. Šī regula paredz tādus tarifu atvieglojumus kā tarifu samazināšana vai pilnīga to atcelšana atkarībā no produktu jutīguma. Regula Nr. 980/2005 paredz arī trīs priekšrocību piemērošanas sistēmas atkarībā no valsts konkurētspējas un citiem faktoriem. Tas ir vispārējais VPS režīms, īpašs veicināšanas režīms ilgtspējīgai attīstībai un labai pārvaldībai (VPS+) un īpašais režīms vismazāk attīstītajām valstīm. Pašlaik režīmu priekšrocības izmanto 178 pasaules valstīs, to skaitā ir arī Neatkarīgo Valstu Savienības valstis (NVS).

Šeit ir jāuzsver, ka regula Nr. 980/2005 tiek regulāri pārskatīta, jo tajā noteikts, ka valstij ir jāieņem VPS, ja tā ir noslēgusi divpusēju tirdzniecības nolīgumu ar ES. Tā 2005. gada 1. martā Asociācijas līgums tika noslēgts starp Čīli un ES, un pašlaik noris darbs pie regulas grozījumiem, lai Čīli izslēgtu no VPS saņēmējvalstu loka. Savukārt Baltkrievijai tika uz noteiktu laiku atņemtas VPS priekšrocības, jo tā ilgstoši nepildīja starptautiskās konvencijas, piemēram, asociāciju brīvību un tiesību aizsardzību, apvienojoties organizācijās (tādas konvencijas ir 27), kuru ievērošana ir būtisks VPS režīma piešķiršanas priekšnoteikums.

Divpusējā tirdzniecības politika parasti balstās uz vienlīdzības principa. ES noslēgtie ekonomiskās sadarbības līgumi un preferenciālās tirdzniecības līgumi kļuva saistoši arī Latvijai pēc iestāšanās Eiropas Savienībā. To skaitā ir, piemēram, preferenciālie tirdzniecības līgumi ar Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) valstīm. Viens no spilgtākajiem 2006. gada notikumiem bija ar Īslandi panāktā vienošanās par tirdzniecības koncesiju (atvieglojumu) samazināšanu tirdzniecībā ar lauksaimniecības produktiem, kad Īslande atkārtoti samazināja tarifus lauksaimniecības produktiem, tāpēc tika nolemts atkal atvērt sarunas starp ES un Īslandi. Tāpat 2006. gadā tika ieguldīts liels darbs tirdzniecības tehnisko barjeru mazināšanā, kas nav tarifi. Tika atrisināts jautājums ar Norvēģiju, kura citādāk interpretējusi siera svēršanu, kur siera svarā iekļaujot arī eļļas un sāļjumus. 2006. gada jūnijā veiksmīgi noslēdzās Eiropas Ekonomiskās Zonas līguma 47. protokola (tehnisko barjeru likvidēšana tirdzniecībā ar vīniem) vispusīga pārskatīšana.

Rietumbalkānu reģiona valstis ir vieni no tuvākajiem kaimiņiem ES, tāpēc šīm valstīm tiek pievērsta pastiprināta uzmanība. Horvātijā turpina iestāšanās sarunas ES, kur atsevišķas sarunas sadaļas jau ir noslēgtas. 2006. gada 12. jūnijā Stabilizācijas un asociācijas līgums tika noslēgts starp Albāniju un ES. Ar Bosniju un Hercegovinu sarunas par Stabilizācijas un asociācijas līguma noslēgšanu tika sāktas jau

Since Latvia joined the EU, its external trade policy has been closely linked with the EU external trade policy. Common external trade policy of the EU is essential for the EU to exist, therefore all MS must strictly obey the rules thereof. The MS have delegated the EC to be entitled to sign international trade agreements with the third countries. It not only helps unify and consolidate the EU internal market, but also make it more competitive and facilitate sustainable development of economics globally, thus fostering international trade.

The EU external trade policy is simultaneously developed in three dimensions – unilateral, bilateral and multilateral.

Unilateral trade measures applied in the EU are based on the principle, when from the EU partner countries equal trade allowances are not requested. Such trade regime is applied to developing countries and in countries with transitional economics, so that they could as soon as possible join the global market. The trade regime mentioned before is called the general preference system (GPS), and the functioning thereof is ensured by the EC regulation No 980/2005 of 27 June 2005. This Regulation stipulates such tariff allowances as the reduction of tariffs or a complete termination of tariffs depending on the sensitivity of products. Regulation No 980/2005 stipulates three systems of preference application depending on the competitiveness of the state and other factors. It is a general GPS regime, a special facilitation regime for sustainable development and good administration (GPS+) and the special regime for less developed countries. Currently the preference regime is applied by 178 countries in the world including Commonwealth of Independent States (CIS).

It must be stressed that Regulation No 980/2005 is being regularly considered as it stipulates that a state must be prohibited to apply GPS, if it has signed bilateral trade agreement with the EU. Thus, Association Agreement was signed on 1 March 2005 between Chile and EU and currently there is work going on with the amendments of the regulation, in order to exclude Chile from the countries receiving GPS. Furthermore, for Byelorussia the GPS preferences were suspended for a while, as it did not implement the international conventions for a long period of time, for example, freedom of associations and protection of rights by uniting in organisations (there are 27 such conventions), the application of which is an essential precondition of GPS regime allocation.

Bilateral trade policy usually is based on the equality principle. Economic cooperation agreements signed with the EU and preferential trade agreements became binding to Latvia after it joined the EU, including, for instance, preferential trade agreements with European Free Trade Association (EFTA) countries. One of the most important events was the agreement reached with Iceland in 2006 concerning the trade concession (allowance) reduction in trade with the agricultural products, when Iceland repeatedly decreased tariffs for agricultural products, therefore it was decided to open negotiations between the EU and Iceland. Alike, in 2006 big work was done in decreasing of trade technical barriers, which are not tariffs. An issue with Norway was solved, which interpreted cheese weighting differently by including oils and brine in the weight of cheese. In June of 2006 detailed consideration of Protocol 47 of the European Economic Area Agreement (liquidation of technical barriers in wine trade).

Western Balkan region countries are one of the closest neighbours to the EU, therefore more attention is paid to these countries. Croatia continues accession negotiations with EU with definite negotiation parts already closed. On 12 June 2006 the Stabilisation and Association Agreement was

2005. gadā. Pie līguma aktīvi strādāja visu 2006. gadu un iespējams, ka Stabilizācijas un asociācijas līgums starp Bosniju un Hercegovinu tiks noslēgts 2007. gadā. Savukārt ES Stabilizācijas un asociācijas līguma slēgšanas procesā ar Serbiju un Melnkalni pēc 2006. gada 21. maija referenduma par Melnkalnes neatkarību no Serbijas tika izdarītas izmaiņas. ES izveidoja divus atsevišķus mandātus Stabilizācijas un asociācijas līguma slēgšanai ar Melnkalni un ar Serbiju. Ar Melnkalni Stabilizācijas un asociācijas līgums tika noslēgts 2007. gada pirmajā pusē; paredzams, ka ar Serbiju Stabilizācijas un asociācijas līgums tiks noslēgts 2007. gada laikā.

Ar Āfrikas, Karību un Klusā okeāna valstīm ir sāktas sarunas par Ekonomiskās Partnerības līguma (EPA) slēgšanu, kurš padziļinās šī reģiona un ES ekonomiskās un politiskās saites. Ekonomiskās Partnerības līgumi tiek izstrādāti tā, lai saskaņotu ar Pasaules Tirdzniecības organizācijas prasībām (PTO). Tādējādi sarunas uzsāka jau 2002. gadā ar mērķi pabeigt tās līdz 2008. gadam. Ekonomiskās partnerības līgumi, tiecoties izpildīt PTO prasības, paredzēs brīvu pieeju ES tirgum virknei ĀKK valstu produktu, nosakot izņēmumus attiecībā uz cukura un rīsu importa nosacījumiem. Tomēr pašlaik ir grūti prognozēt sarunu iznākumu un, vai tās tiks pabeigtas laikā, jo sarunas par atsevišķiem jautājumiem ir ārkārtīgi sarežģītas.

Kopš 1995. gada 31. decembra ES un Turcija ir izveidojušas muitas savienību, tās ietvaros tika nostiprinātas abu pušu ekonomiskās un tirdznieciskās attiecības. 2006. gadā tika aktualizētas un pārskatītas spēkā esošās tarifu kvotas un piemērojami tarifi, lai abpusēji mazinātu tirdzniecības barjeras, tādējādi padziļinot un paplašinot muitas savienību ar Turciju.

Sakarā ar ES paplašināšanos 2004. gada 1. maijā mainījās jauno dalībvalstu, tostarp Latvijas ārējās tirdzniecības politika, jo saskaņā ar Kopienas dibināšanas līgumu ES dalībvalstis īsteno kopēju ārējās tirdzniecības politiku. Līdz ar to ar 2004. gada 1. maiju būtiski mainījās arī piemērojami muitas tarifi importam no ES trešajām valstīm vairākiem produktu veidiem, sevišķi jutīgajiem produktiem, būtiski palielinoties, kā rezultātā ES trešās valstis zaudēja tirgus pieejas priekšrocības jauno ES dalībvalstu tirgiem. Tādējādi 2006. gadā ES vēstulju apmaiņas veidā noslēdza līgumus ar ASV, Malaiziju, Argentīnu un Austrāliju par tirdzniecības atvieglojumu izmaiņām, kas nosaka jaunus ES piešķirtos tirdzniecības atvieglojumus šīm valstīm sakarā ar ES paplašināšanos 2004. gada 1. maijā. 2006. gadā līdzīgas sarunas par tirdzniecības atvieglojumu izmaiņām sakarā ar ES paplašināšanos 2004. gada 1. maijā ES sāka arī ar Kanādu.

2006. gadā ES ar ASV noslēdza arī līgumu par vīna tirdzniecību (pirmas fāzes līgums) un tika sāktas sarunas par vīna tirdzniecības līguma otro fāzi. Ar Čīli 2006. gadā tika noslēgts līgums vēstulju apmaiņas veidā attiecībā uz grozījumiem līgumā par stipro alkoholisko dzērienu un aromatizēto dzērienu tirdzniecību. Līgums pievienots Asociācijas līgumam starp ES un Čīli.

2006. gadā stājās spēkā līgums starp ES un Jordāniju par savstarpējās liberalizācijas pasākumiem lauksaimniecības produktiem un Asociācijas nolīguma grozīšanu. ES sāka pārrunas arī ar citām Vidusjūras reģiona valstīm (Maroka, Izraēla) par tirdzniecības ar lauksaimniecības, pārstrādāto lauksaimniecības produktu un zivsaimniecības produktu liberalizāciju.

2006. gada nogalē EK ir izteikusi gatavību sākt sarunas ar Andu Kopienas valstīm un Centrālamerikas valstīm par Asociācijas līgumiem, kā arī sarunas par Brīvās tirdzniecības līgumiem ar Koreju, Indiju un Dienvidaustrumāzijas valstu asociācijas (ASEAN) valstīm.

Daudzpusējā dimensija – Pasaules tirdzniecības organizācija (turpmāk – PTO)

signed between Albany and EU. Negotiations with Bosnia and Herzegovina concerning signing the Stabilisation and Association Agreement were initiated already in 2005. Active work was performed throughout year 2006 and possibly the Stabilisation and Association Agreement between Bosnia and Herzegovina will be signed in 2007. Furthermore, in the EU Stabilisation and Association Agreement signing process with Serbia and Montenegro after the referendum of 21 May 2006 on the independence of Montenegro from Serbia, changes were made. The EU established two separate mandates to sign the Stabilisation and Association Agreement with Montenegro and Serbia. The Stabilisation and Association Agreement with Montenegro was signed on the first half of 2007, but with Serbia it was anticipated that the Stabilisation and Association Agreement would be signed during 2007.

Negotiations with African, Caribbean and Pacific group of states (ACP) negotiations were initiated concerning signing the Economic Partnership Agreement (EPA), which would extend the economic and political binds of this region and the EU. Economic Partnership Agreements are elaborated so that they would be in accordance with the World Trade Organisation (WTO) requirements. Thus, negotiations were initiated already in 2002 aimed at closing the process by 2008. Economic Partnership Agreements aimed at fulfilling WTO requirements will anticipate free Access of the EU market to several products of ACP countries, stipulating exceptions regarding the provision of sugar and rice import. However, at the moment it is hard to predict the result of negotiations and whether they will be closed on time, as the negotiations on particular issues are especially difficult.

Since 31.12. 1995 the EU and Turkey have established custom union, within the framework of which economic and trade links were established between both parties. The enforced tariff quotas and applicable tariffs were updated and considered on 2006, in order to decrease trade barriers on both sides and thus extend and deepen the custom union with Turkey.

Due to expansion of the EU on 1 May 2004, external trade policy of several new MS, including Latvia, was changed as in accordance with the Treaty the EU MS implement common external trade policy. Thus, since 1 May 2004 the applicable custom tariffs to the import from the EU third countries for several kinds of products were considerably increased – especially for the sensitive products, as a result the EU third countries lost market Access advantages to the markets of the new EU MS. Thus, in 2006 the EU signed agreements by exchanging letters with the USA, Malaysia, Argentina and Australia concerning the changes in trade allowances, which stipulate new trade allowances allocated by the EU to these countries due to the EU expansion on 1 May 2004. Similar negotiations concerning the changes in trade allowances due to the expansion of the EU were also initiated with Canada.

In 2006 the EU and USA signed an Agreement on Wine Trade (first phase agreement) and negotiations on the second phase of Wine Trade Agreement were initiated. In 2006 agreement was also signed with Chile by means of letter exchange concerning amendments on the agreement on the trade of strong alcoholic beverages and soft drinks. The agreement has been added to the Association Agreement between the EU and Chile.

In 2006 the agreement between the EU and Jordan entered into force concerning the mutual liberalisation measures for agricultural products and the amendments in the Association Agreement. The EU initiated negotiations with other countries of the Mediterranean countries (Morocco, Israel) concerning the liberalisation of trade and agricultural products, as well as the processed agricultural products and fishery products.

At the end of 2006 the EC expressed its readiness to open negotiation process with the Andes Community countries and Central America countries concerning the Association Agreements, as well as negotiations concerning the Free Trade Agreements with the Association of Southeast Asian (ASEAN) countries.

Multilateral dimension – WTO

Joprojām notiek 2001. gadā sāktās PTO Dohas attīstības raunda sarunas, to skaitā lauksaimniecības politiku reformu sarunas. PTO Ministru 6. konferencē Honkongā 2005. gada decembrī tika panākta vienošanās, ka Dohas attīstības raunda sarunas veiksmīgi jābeidz 2006. gadā. Attiecībā uz lauksaimniecības sarunām, tika izvirzīts mērķis līdz 2006. gada 30. aprīlim vienoties par lauksaimniecības modalitātēm un līdz 2006. gada 31. jūlijam iesniegt dalībvalstu saistību grafikus. Diskusijas notika, pamatojoties uz PTO Lauksaimniecības Komitejas priekšsēdētāja sagatavoto atsauču (references) dokumentu par dažādiem sarunu elementiem pamata, caur kuriem bija paredzēts nonākt līdz modalitātēm. Taču, ņemot vērā sarunu lēno progresu, vienošanās par modalitātēm līdz plānotajam termiņam netika panākta. Progresu bloķēja Brazīlijas nepiekāpšanās rūpniecības preču tirgus pieejas (NAMA) sarunās un pakalpojumu sarunās, ASV nepiekāpšanās iekšējā atbalsta jomā un ES nepiekāpšanās tirgus pieejas jomā lauksaimniecības sarunās.

2006. gada jūnijā tika izdots PTO Lauksaimniecības komitejas priekšsēdētāja sagatavots iespējamo lauksaimniecības modalitāšu projekts, kas aptvēra sarunu situācijas atspoguļojumu un valstu atšķirīgās pozīcijas.

2006. gada jūlijā Ženēvā notika PTO dalībvalstu ministru līmeņa tikšanās ar mērķi panākt vienošanos par detalizētiem nosacījumiem, kas atvieglotu valstīm savstarpēju lauksaimniecības produktu tirdzniecību, kā arī par nosacījumiem attiecībā uz lauksaimniecības tirgus iekšējo atbalstu un eksporta konkurenci. Taču PTO dalībvalstis joprojām nespēja rast kompromisu un sašaurināt atšķirības to viedokļos par pamata jautājumiem – par lauksaimniecības produktu tarifu samazinājumu, iekšējo tirgu kropljošā atbalsta samazinājumu un NAMA. Lai sarunas virzītos uz priekšu, bija nepieciešams:

- ES un G-101 valstīm virzīties tuvāk G-202 valstu priekšlikumam attiecībā uz lauksaimniecības produktu vidējo tarifu samazinājumu – ES paziņoja, ka ir gatava pārskatīt savas robežas un tuvoties G-20 priekšlikumam, ja citas valstis būs gatavas virzīties citos sarunu elementos;
- ASV virzīties tuvāk lielākam iekšējā atbalsta samazinājumam – taču tā paziņoja, ka nav gatava lielākam iekšējā atbalsta samazinājumam (no 53% uz 65%) un sarunās tai nebija manevra iespējas;
- G-20 valstīm (iesk. Brazīliju) tika prasīti lielāki tarifu samazinājumi rūpniecības precēm.

Tas noveda PTO Dohas attīstības raunda sarunas kritiskā posmā, ko dažādas PTO valstis un to grupējumi centās risināt, diskutējot dažāda līmeņa divpusējo un daudzpusējo tikšanos laikā.

Sākot ar 2006. gada septembri, aktivizējās pārsvarā neformālas PTO Ģenerāldirektora organizētās konsultācijas tehnisko ekspertu līmenī gan pašu PTO dalībvalstu dažāda līmeņa divpusējās un daudzpusējās tikšanās un diskusijas, gan arī Lauksaimniecības sarunu grupas vadītāja organizētās "kamīna sarunu veidā" (*fireside talks*), koncentrējoties uz tehnisku jautājumu risināšanu, politiskos jautājumus atstājot ministru ziņā. Lauksaimniecības sarunu vadītājs bija iecerējis līdz 2007. gada pavasarim panākt visaptverošu vienošanos par lauksaimniecības politiku reformu paketi.

2006. gada decembrī, PTO Vispārējās padomes laikā sarunu grupu vadītāji informēja par atsākto darbu un atzina, ka iesaistīšanās pakāpe sarunās ir palielinājusies un ka jānodrošina to caurskatāmība. Valstis izteica vienotu apņemšanos pabeigt PTO Dohas attīstības raundu līdz 2007. gada beigām.

EK pozīcija joprojām ir nemainīga lauksaimniecības sarunās – spēkā joprojām ir 28.10.2005. ES nosacījumu piedāvājums. ES uzsver, ka ir nepieciešams līdzvērtīgs progress visos sarunu sektoros. Ir skaidrs, ka rezultatīvu PTO Dohas attīstības raundu nebūs iespējams noslēgt

WTO Doha development round negotiations initiated in 2001 are still continued, including negotiations on reforms of agricultural policies. During the 6th Conference of WTO ministers in Hong Kong on December 2005 an agreement was reached stipulating that negotiations of Doha development round should be successfully closed on 2006. As regards the agricultural negotiations, a target was set to reach an agreement until 30 April 2006 concerning agricultural modalities and to submit liability schedules of the MS until 31 July 2006. The discussion took place on the basis of the reference documents prepared by the director of WTO Committee of Agriculture on different subjects of negotiations through which it was intended to come up with modalities. However, taking into account the slow progress agreement on modalities until the planned term was not reached. The progress was blocked by the stand-up of Brazil in the negotiations of the market of industrial goods (NAMA) and service negotiations, the stand-up of the USA in the field of internal support and the EU stand-up in the market access field in agricultural negotiations.

On June 2006 the draft on the possible agricultural modalities prepared by the Chair of the WTO Committee of Agriculture was issued containing the description of the situation in negotiations and different positions of the countries.

On July 2006 in Geneva the ministerial meeting of the WTO countries took place aimed at reaching agreement concerning detailed provisions which would apply allowances to mutual trade of agricultural products among the countries, as well as concerning the provisions in relation to the internal support of agricultural trade and export conference. However, the WTO MS still could not find a compromise and to decrease their different opinions on the basic issues – on the decrease of tariffs of agricultural products, decrease of support distorting the internal market and NAMA. In order the negotiations could be continued, it was necessary:

- For the EU and G-101 countries to move closer the proposal of G-202 countries in relation to the decrease of medium tariffs of agricultural products – the EU announced that it is ready to consider its limits and to approach the G-20 proposal, if other countries would be flexible in other elements of negotiations;
- For the USA to move closer to bigger decrease of internal support – however, it announced that it was not ready for bigger decrease of internal support (from 53% to 65%) and there were no manoeuvre possibilities in negotiations;
- From G-20 countries (including Brazil) bigger tariff decreases were required for industrial goods.

It resulted in the critical phase of WTO Doha development round negotiations, which the WTO countries and their groupings tried to solve, involving in discussions of different levels during bilateral and multilateral meetings.

Beginning with September 2006 mostly informal consultations in the level of technical experts organised by the Director General of the WTO were activated both during the bilateral and multilateral level meetings and discussions among the WTO countries, as well as during fireside talks organised by the Chair of the Agricultural Negotiation Group focusing on finding solution for technical issues, leaving political issues in the competency of ministers. The Chair of Agricultural Negotiations had intended to reach an overall agreement concerning the reforms of agricultural policies until the spring of 2007.

In December 2006 during the WTO Comprehensive Council, the chairs of negotiation groups informed about the re-launched work and admitted that the engagement level in negotiations has increased and that their transparency must be ensured. The countries expressed common determination to conclude the WTO Doha development round until the end of 2007.

The EC position still has not changed in the agricultural negotiations – the EU offer of provisions set in 28.10.2005 is still in force. The EU stresses that an equal progress is necessary in all sectors of negotiations. It is clear that

bez pamatvienošanās starp galvenajiem partneriem – ES, ASV, Indiju un Brazīliju. ES sarunu mandāts PTO lauksaimniecības politiku reformu sarunās ir Kopējās lauksaimniecības politikas reforma.

No ES Kopējās lauksaimniecības politikas reformas viedokļa ir svarīgi un izdevīgi noslēgt PTO Dohas attīstības raunda sarunas pēc iespējas ātrāk, nepieļaujot tā ievilkšanos līdz 2009. gadam, jo tas būs sasaistāms ar ES diskusiju par nākamo finanšu ietvaru. Var uzskatīt, ka sarunas ir noslēguma stadijā.

Latvija atbalsta līdzsvarota rezultāta panākšanu visos trijos sarunu pīlāros ar atbilstoša līmeņa saistību noteikšanu gan attīstītajām, gan jaunattīstības valstīm, tādējādi nodrošinot katras dalībvalsts būtisku ieguldījumu lauksaimniecības politikas reformēšanā. Lai sasniegtu Dohas raunda mērķus, Latvija atbalsta:

- iekšējā atbalsta jomā būtisku tirdzniecību kropļojošā atbalsta samazināšanu atbilstoši ES sarunu mandātam un ES Kopējās lauksaimniecības politikas reformai;
- eksporta konkurences jomā visa veida tirdzniecību kropļojošā eksporta atbalsta veidu likvidēšanu atbilstoši ES sarunu mandātam un, uzstājot uz paralēlisma principa ievērošanu;
- tirgus pieejas jomā reālistisku importa nodokļu samazināšanu, tos sadalot joslās, un jutīgo produktu noteikšanu, ņemot vērā dalībvalstu sociālekonomiskās intereses to nacionālajās lauksaimniecības nozarēs atbilstoši ES sarunu mandātam.

a fruitful WTO Doha development round would not be possible to conclude without the core agreement among the main partners – the EU, USA, India and Brazil. The EU negotiation mandate in the negotiations of WTO reforms of agricultural policies is the Reform of CAP.

From the point of view of the EU CAP reform, it is important and favourable to conclude the WTO Doha development round negotiations as soon as possible, thus not allowing prolongation until 2009, since it will be linked with the EU discussion on the next framework of finances. It may be considered that negotiations are in the conclusion phase.

Latvia supports the achievement of balanced results in all three negotiation pillars by determining liabilities of corresponding level both for the developed and developing countries, thus providing considerable input from each MS in the reforms of agricultural policy. In order to achieve the targets of Doha round, Latvia supports:

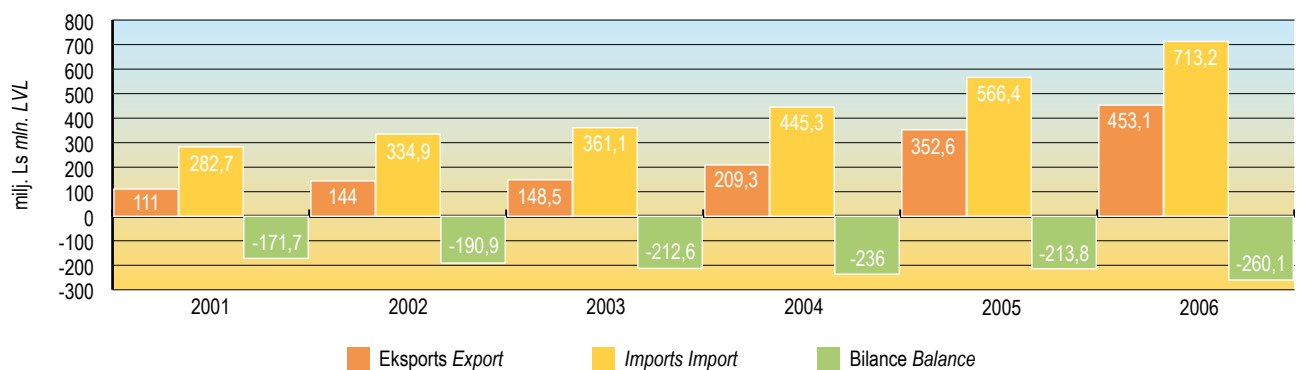
- the decrease of support distorting trade in the field of internal support in accordance with the EU negotiation mandate and the EU CAP;
- liquidation of all kinds of distorting export support in the export competitiveness field in accordance with the EU negotiation mandate and insisting on the implementation of the parallelism principle;
- decrease of realistic import tax in market accession field by dividing it in zones, and determination of sensitive products taking into account the social and economic interests of MS in their national agricultural industries in accordance with the EU negotiation mandate.

7.2. Ārējās tirdzniecības analīze

External Trade Analysis

Statistikas dati liecina, ka 2006. gadā pieauga gan lauksaimniecības produktu eksporta, gan importa apjoms. 2006. gadā lauksaimniecības produktu eksports salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pieauga par Ls 100,5 milj. jeb 28,5%, savukārt lauksaimniecības produktu imports pieauga par Ls 146,8 milj. jeb 26% (7.1. attēls). Neskatoties uz lauksaimniecības produktu eksporta apjoma straujāku pieaugumu, 2006. gadā tomēr ir palielinājies Latvijas lauksaimniecības produktu ārējās tirdzniecības negatīvā bilance. Salīdzinot ar 2005. gadu, ārējās tirdzniecības negatīvais saldo pieauga par Ls 46,3 milj. jeb 22%.

Statistical data shows that in 2006 both the amount of export and import of agricultural products increased. In 2006 the export of agricultural products increased for LVL 100,5 million or 28,5% in comparison to the previous year, the import of agricultural products, in its turn, increased for LVL 146,8 million or 26% (Figure 7.1.). Despite the more rapid increase of export amount of agricultural products, the negative balance of external trade of agricultural products of Latvia in 2006 has nevertheless increased. When comparing to 2005, the negative balance of external trade increased for LVL 46,3 million or 22%.

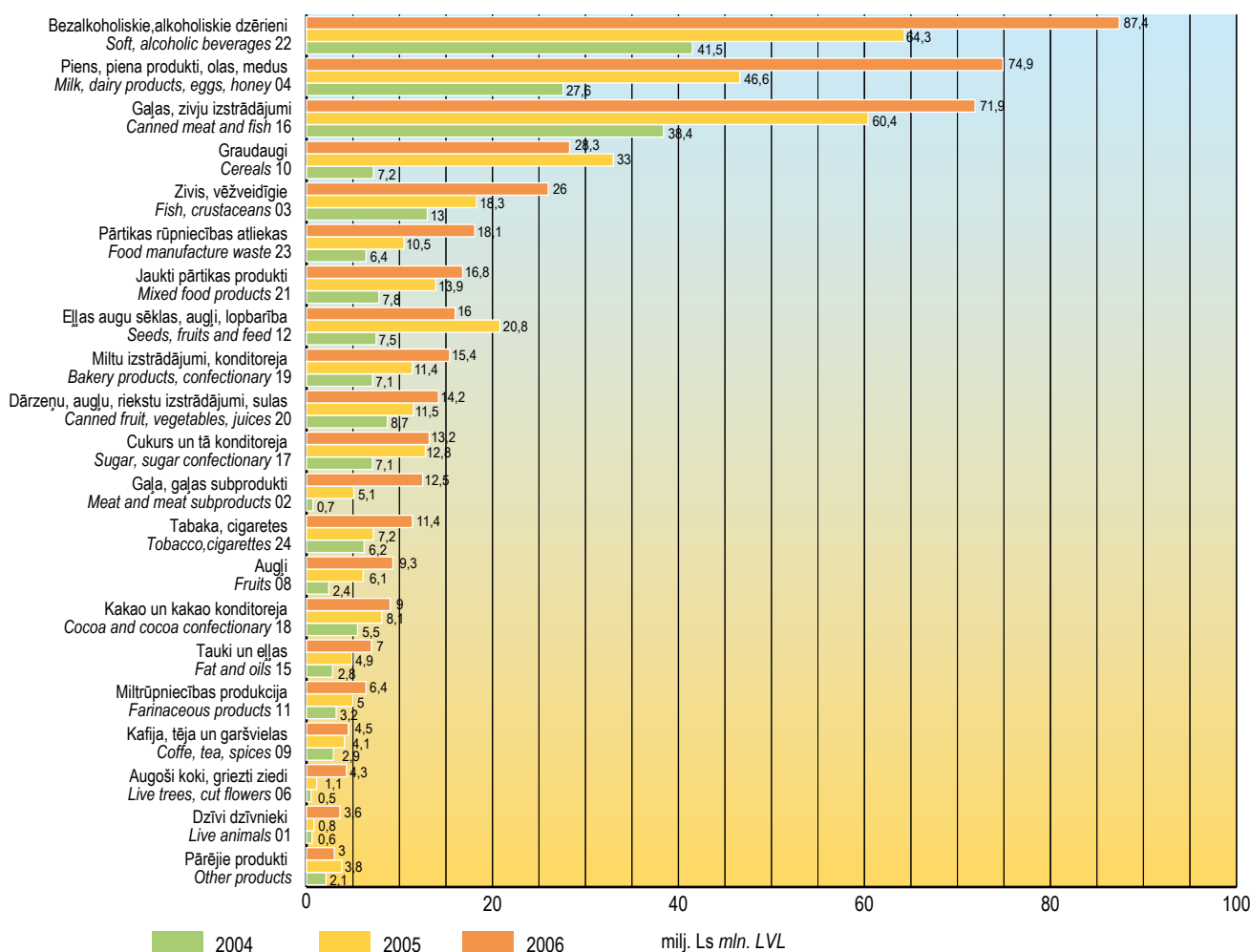

Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data

7.1. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu ārējās tirdzniecības bilance 2001.–2006. gadā (milj. Ls)
Figure 7.1. External trade balance of agricultural products of Latvia in 2001–2006 (million LVL)

2006. gadā ir saglabājušās galvenās eksportējamās Latvijas lauksaimniecības produktu grupas – bezalkoholiskie un alkoholiskie dzērieni, piena produkti un gaļas un zivju izstrādājumi (7.2. attēls). 2006. gadā eksporta pieaugums novērojams gandrīz visu produktu grupās. Izņēmums ir graudaugi un eļļas augu sēklas, augļi, lopbarība, kas salīdzinājumā ar 2005. gadu attiecīgi samazinājās par 14% un 23%. Straujākais eksporta apjoma pieaugums 2006. gadā bija dzīvājiem dzīvniekiem, tas pieauga par 350%, un augošiem kokiem, grieztiem ziediem, kuru pieaugums bija 291%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

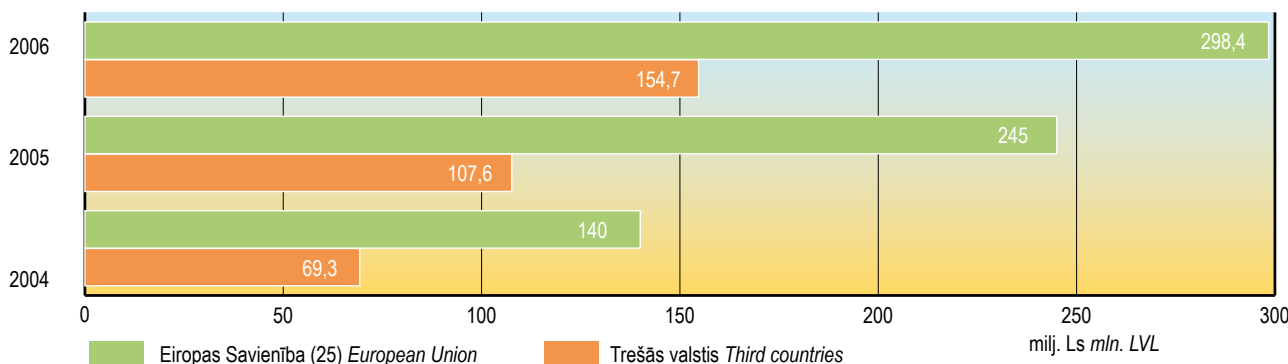
In 2006 the main groups of agricultural products of Latvia to be exported have been maintained – soft and alcoholic beverages, milk products and meat and fish products (Figure 7.2). In 2006 the increase of export can be observed in almost all product groups. An exception is cereals, fruits, seed of oil plants and feed which in comparison to 2005 have decreased for 14% and 23% respectively. The sharpest increase of export amount in 2006 could be observed with live animals, which increased for 350%, and growing trees, cut flowers, their increase reaching 291% in comparison to the previous year.

Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data
7.2. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu eksports 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
 Figure 7.2. Export of agricultural products of Latvia in years 2004 – 2006 (million LVL)

Lauksaimniecības produktu eksports pieauga gan uz Eiropas Savienības valstīm, gan uz trešajām valstīm (7.3. attēls), tomēr 2006. gadā straujāks bija eksporta pieaugums uz trešajām valstīm (44%) nekā uz ES valstīm (22%). Tajā pašā laikā saglabājās tendence, ka ES valstu īpatsvars eksporta struktūrā veido lielāko daļu, t. i., 66% Latvijas lauksaimniecības produktu tiek realizēti ES iekšējā tirgū.

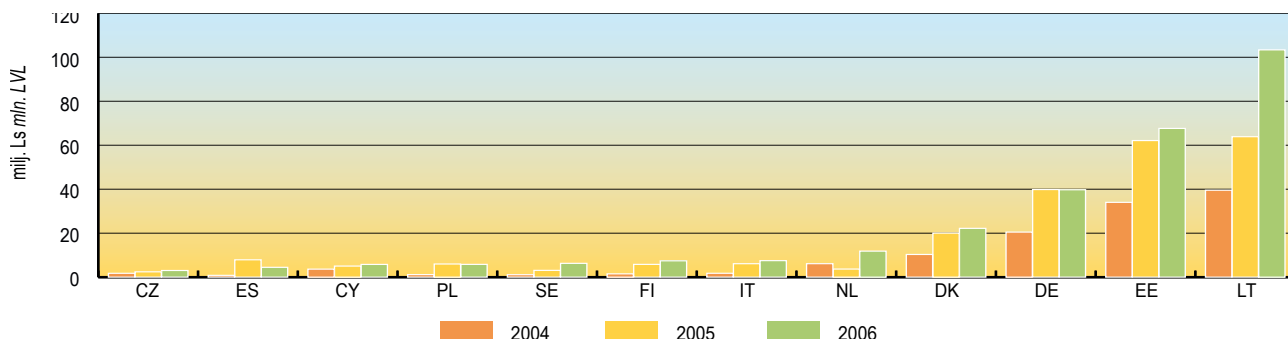
The export of agricultural products increased both to the European Union countries and third countries (Figure 7.3), however, in 2006 the increase of export was more rapid to the third countries (44%) than to the EU countries (22%). At the same time the tendency was preserved, namely that the specific weight of the EU countries in the export structure forms the biggest part, i.e., 66% from the agricultural products of Latvia are realised in the EU internal trade.

Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data
7.3. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu eksports pa valstu grupām 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
 Figure 7.3. Export of the agricultural products of Latvia according to groups of countries in 2004 – 2006 (million LVL)

2006. gadā nozīmīgākās Latvijas lauksaimniecības produktu eksporta valstis starp ES valstīm bija Lietuva, Igaunija, Vācija un Dānija (7.4. attēls). Visnozīmīgākais eksporta pieaugums 2006. gadā bija eksportam uz Nīderlandi, Zviedriju un Lietuvu, attiecīgi par Ls 8,15 milj. jeb 221%, par Ls 3,19 milj. jeb 103% un par 39,47 milj. jeb 62%. Savukārt uz Spāniju, Poliju, Vāciju u. c. ES dalībvalstīm eksporta apjoms 2006. gadā samazinājās.

The most important export countries of agricultural products of Latvia in 2006 amongst the EU countries were Lithuania, Estonia, Germany and Denmark (Figure 7.4.). The most considerable increase of export in 2006 could be observed to the Netherlands, Sweden and Lithuania, for LVL 8,15 million or 221%, for LVL 3,19 million or 103% and for 39,47 million or 62% respectively. The amount of export to Spain, Poland, Germany and other EU countries decreased in 2006.

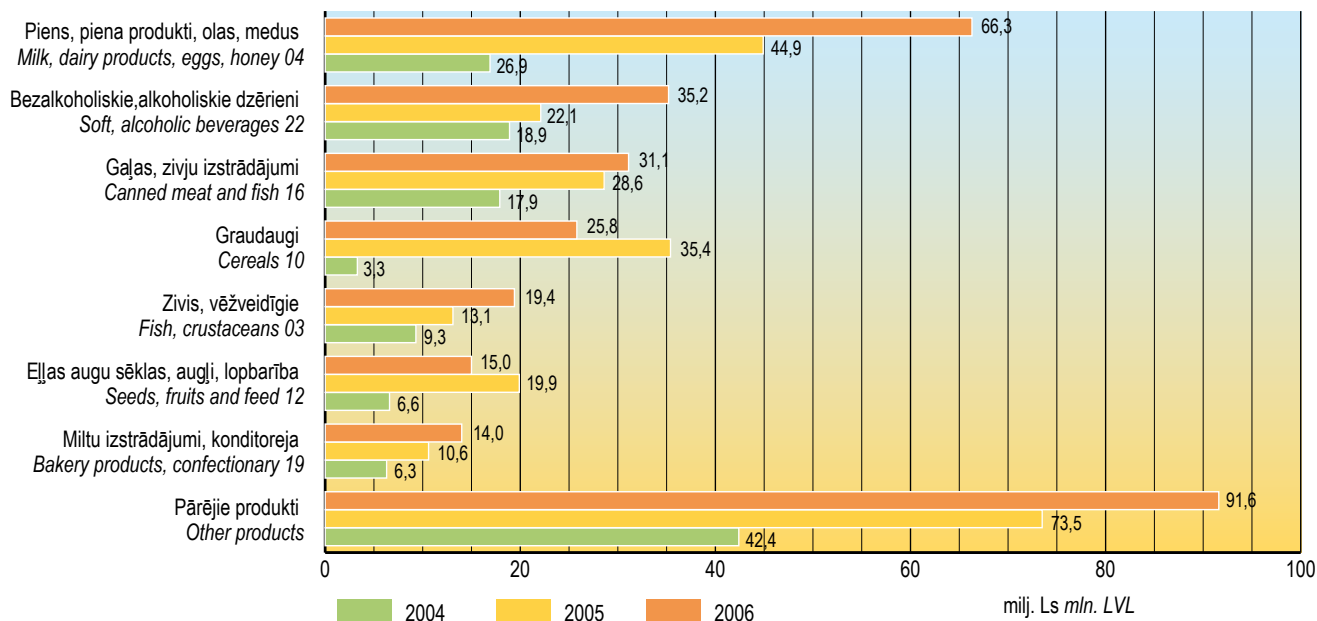
Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data

7.4. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu eksports pa ES valstīm (galvenās galamērķa valstis) 2004.–2006. gadā (milj. Ls)

Figure 7.4. Export of agricultural products of Latvia in the breakdown of the EU countries (the main destination countries) in 2004–2006 (million LVL)

2006. gadā galvenās eksportējamās Latvijas lauksaimniecības produktu grupas uz ES valstīm bija piens un piena produkti, kas veidoja 22% no kopējā uz ES valstīm eksportētā lauksaimniecības produktu apjoma, bezalkoholiskie un alkoholiskie dzērieni, kas veidoja 12% no kopējā uz ES valstīm eksportētā apjoma, un gaļas un zivju izstrādājumi, kas veidoja 10% no kopējā uz ES valstīm eksportētā apjoma (7.5. attēls).

The main export groups of agricultural products of Latvia in 2006 to the EU countries were milk and dairy products which formed 22% from the total amount of the agricultural products exported to the EU countries, soft and alcoholic beverages which formed 12% from the total amount exported to the EU countries, and meat and fish products which formed 10% from the total amount of products exported to the EU countries (Figure 7.5.).

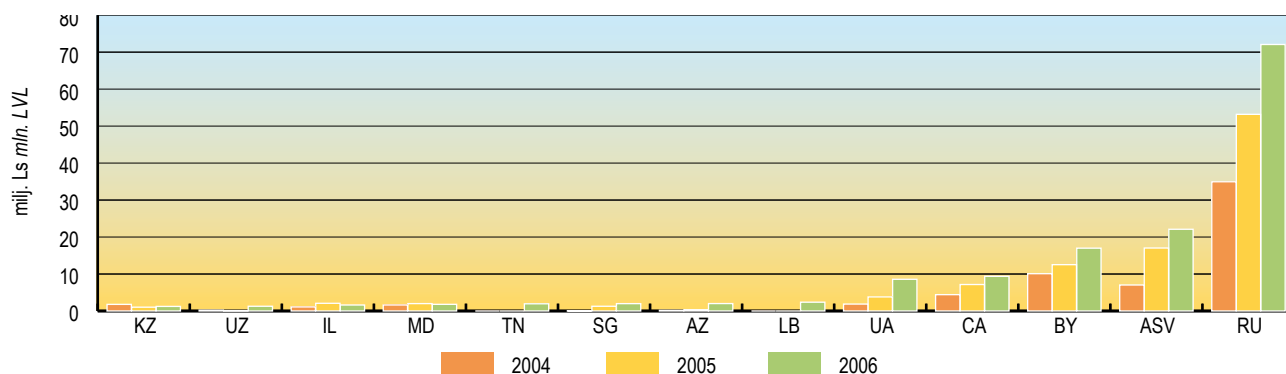
Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data

7.5. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu eksports uz Eiropas Savienības (25) valstīm 2004.–2006. gadā (milj. Ls)

Figure 7.5. Export of agricultural products of Latvia to the European Union countries (25) in 2004–2006 (million LVL)

2006. gadā nozīmīgākās Latvijas lauksaimniecības produktu eksporta valstis starp trešajām valstīm bija Krievija, ASV, Baltkrievija un Kanāda (7.6. attēls). Visnozīmīgākais eksporta pieaugums bija uz Apvienotajiem Arābu Emirātiem, kas 2006. gadā bija par Ls 0,2 milj. jeb 3892% lielāks nekā iepriekšējā gadā. Būtisks eksporta apjoma pieaugums bija arī uz Uzbekistānu un Azerbaidžānu, attiecīgi par Ls 1,6 milj. jeb 939% un par Ls 2,3 milj. jeb 466%. Uz atsevišķām Vidusjūras reģiona valstīm, piemēram, Tunisiju un Lībiju, 2004. gadā un 2005. gadā Latvija lauksaimniecības produktus neeksportēja, savukārt 2006. gadā šīs valstis ierindojās starp desmit nozīmīgākajiem Latvijas eksporta tirgiem.

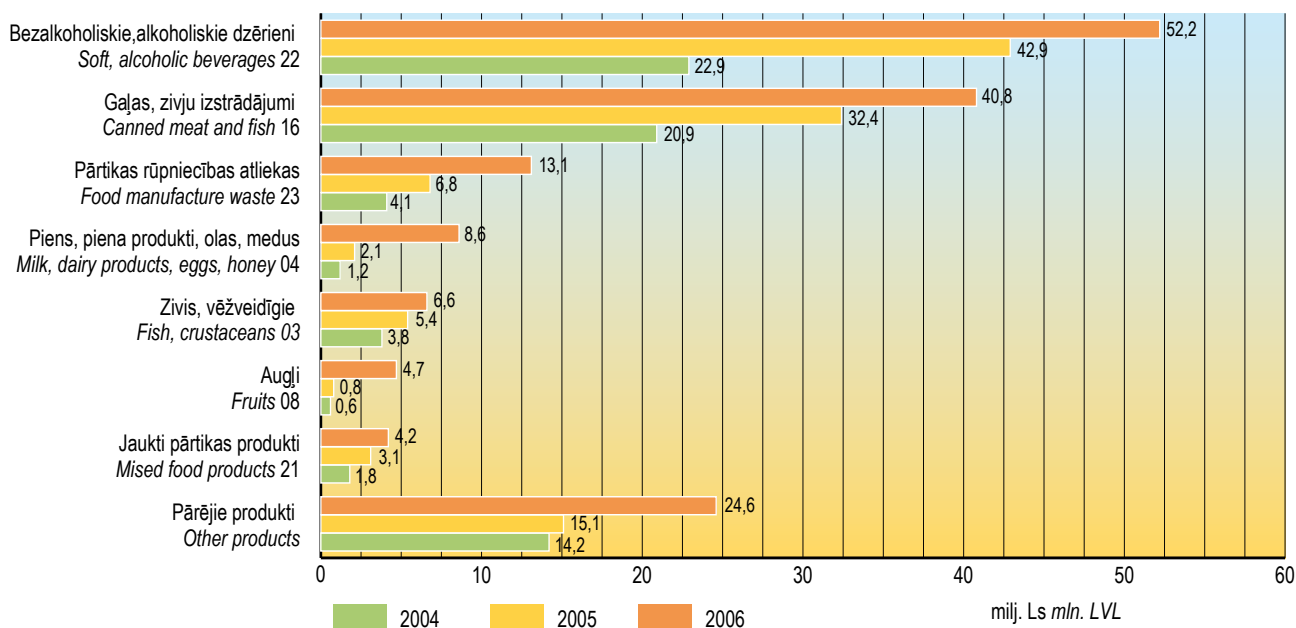
The most important export countries of agricultural products in 2006 for Latvia amongst the third countries were Russia, USA, Byelorussia and Canada (Figure 7.6). The most essential increase of export could be observed to the United Arab Emirates, which in 2006 were for LVL 0,2 million or for 3892% bigger than in the previous year. Considerable increase of export amount was also to Uzbekistan and Azerbaijan for LVL 1,6 million or 939% and for LVL 2,3 million or 466%. To some countries of Mediterranean region like to Tunisia and Libya, in 2004 and 2005 Latvia did not export agricultural products, however in 2006 these countries were amongst the ten most important export markets of Latvia.

Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data
7.6. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu eksports uz trešām valstīm (galvenās galamērķa valstis) 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
 Figure 7.6. Export of agricultural products of Latvia to the third countries (the main destination countries) in 2004 – 2006 (million LVL)

2006. gadā uz trešajām valstīm Latvija galvenokārt eksportēja bezalkoholiskos un alkoholiskos dzērienus, kas veidoja 34% no kopējā uz trešajām valstīm eksportētā apjoma, gaļas un zivju izstrādājumus, kas veidoja 26% no kopējā uz ES valstīm eksportētā apjoma, un pārtikas rūpniecības atliekas, kas veidoja 8% no kopējā uz trešajām valstīm eksportētā lauksaimniecības produktu apjoma (7.7. attēls).

In 2006 Latvia mostly exported soft and alcoholic beverages to the third countries, which formed 34% from the total amount of meat and fish products exported to the third countries, which formed 26% from the total amount of the products exported to the EU countries, and remains of the food products, which formed 8% from the total amount of the agricultural products exported to third countries (Figure 7.7.).

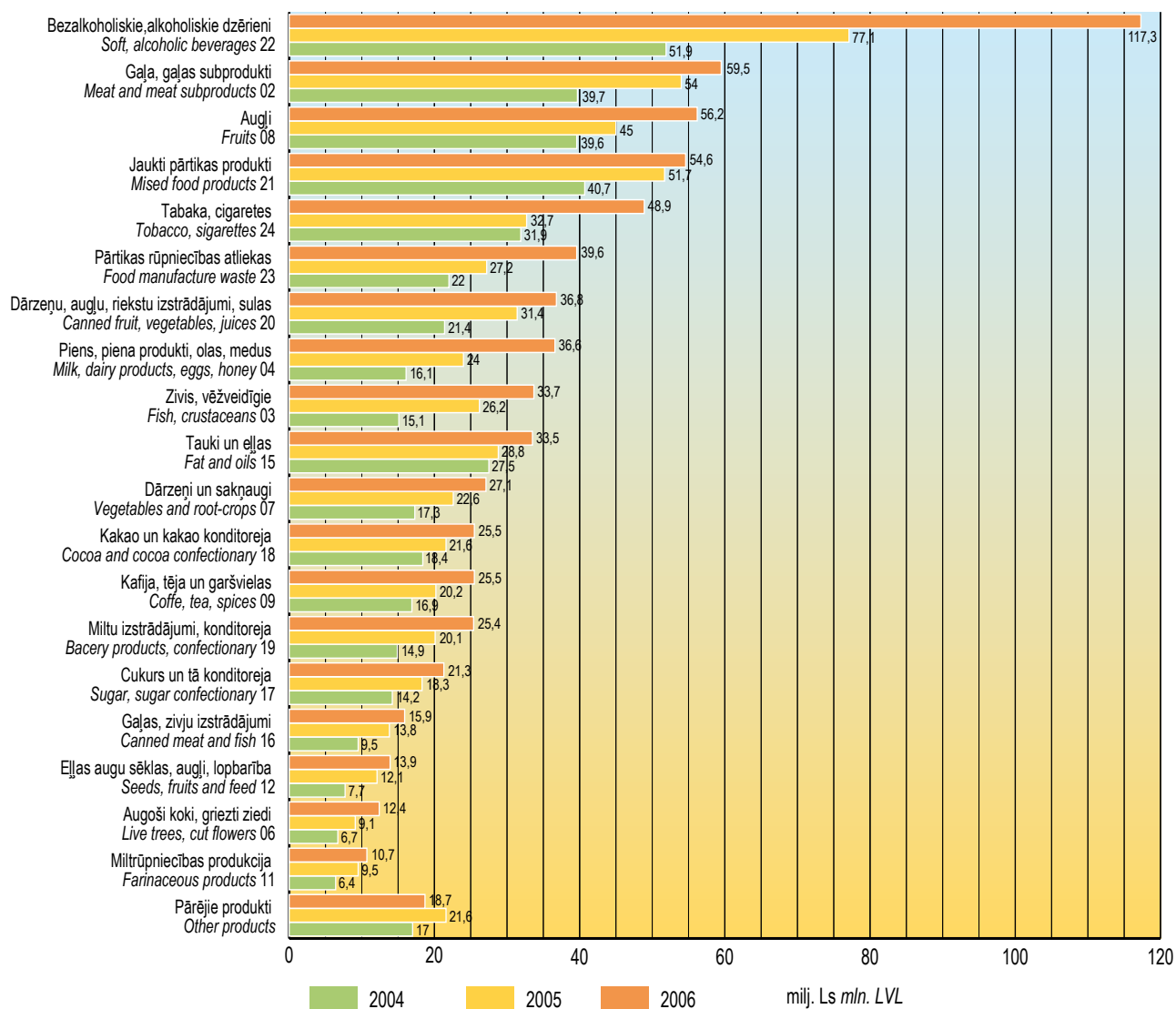
Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data
7.7. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu eksports uz trešajām valstīm 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
 Figure 7.7. Export of agricultural products of Latvia to third countries in 2004 - 2006 (million LVL)

Izvērtējot Latvijas lauksaimniecības produktu importa struktūru (7.8. attēls), var secināt, ka nozīmīgākie Latvijas importa produkti ir bezalkoholiskie un alkoholiskie dzērieni, kas veidoja 16% no kopējā importēto lauksaimniecības produktu apjoma, gaļa un gaļas subprodukti, kas veidoja 8% no kopējā importēto lauksaimniecības produktu apjoma, un augļi, kas arī veidoja 8% no kopējā importēto lauksaimniecības produktu apjoma.

When assessing the import structure of agricultural products of Latvia (Figure 7.8.), it may be concluded that the most important import products of Latvia are soft and alcoholic beverages which formed 16% from the total amount of imported agricultural products, meat and meat sub-products, which formed 8% from the total amount of the imported amount of agricultural products, and fruits which also formed 8% from the total amount of imported agricultural products.

Importa pieaugums 2006. gadā novērojams gandrīz visās produktu grupās, un vislielākais importa pieaugums, salīdzinot ar 2005. gadu, bija bezalkoholiskajiem un alkoholiskajiem dzērieniem – par Ls 40,2 milj. jeb 52%, tabakai, cigaretēm – par Ls 16,2 milj. jeb 50%.

The increase of import in 2006 could be observed in almost all product groups, and the biggest increase of import in comparison to year 2005 was for soft and alcoholic drinks – for LVL 40,2 million or 52%, for tobacco and cigarettes – for LVL 16,2 million or 50%.

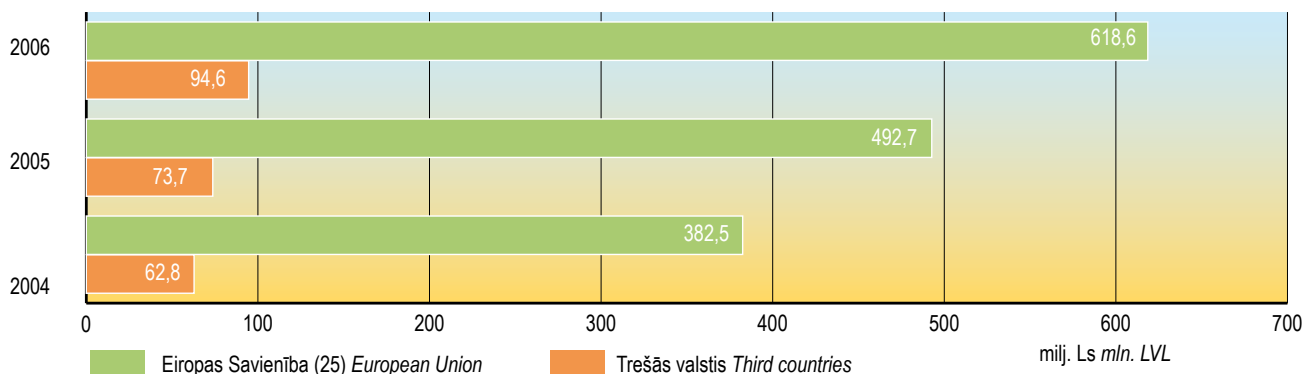

Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data

7.8. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu imports 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
Figure 7.8. Import of agricultural products of Latvia in 2004 – 2006 (million LVL)

2006. gadā lauksaimniecības produktu imports pieauga gan no Eiropas Savienības valstīm, gan no trešajām valstīm, tomēr 2006. gadā straujāks bija importa pieaugums no trešajām valstīm (par 28%) nekā no ES valstīm (par 26%). Tajā pašā laikā saglabājās importa struktūras tendence, kad nozīmīgāko daļu jeb 87% veido ievadums no ES dalībvalstīm (7.9. attēls).

In 2006 the import of agricultural products increased both from the European Union countries and the third countries, though more rapid import in 2006 could be observed from the third countries, i.e., for 28% than from the EU countries, i.e. for 26%. At the same time the tendency of import structure was maintained, when the most important share or 87% is formed by the import from the EU Member States (Figure 7.9.).

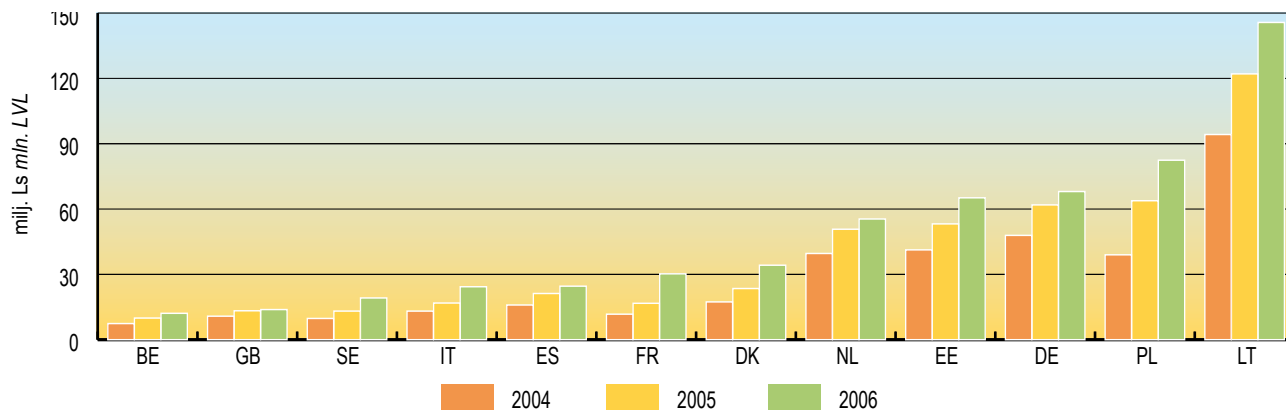

Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data

7.9. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu imports pa valstu grupām 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
Figure 7.9. Import of agricultural products of Latvia in the breakdown of country groups in 2004 – 2006 (million LVL)

2006. gadā nozīmīgākās lauksaimniecības produktu importa valstis starp ES valstīm bija Lietuva, Polija, Vācija un Igaunija (7.10. attēls). Straujākais importa pieaugums 2006. gadā bija no Kipras un Čehijas, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu attiecīgi pieauga par Ls 0,1 milj. jeb 168% un par Ls 5,62 milj. jeb 136%. Būtiski pieauga arī lauksaimniecības produktu importa apjoms no Francijas, Zviedrijas un Dānijas, attiecīgi par Ls 13,54 milj. jeb 81%, Ls 10,71 milj. jeb 46% un par Ls 6,03 milj. jeb 46%. Slovēnija bija vienīgā valsts, no kuras 2006. gadā lauksaimniecības produktu importa apjoms samazinājās.

The most important import countries of agricultural products in 2006 amongst the EU countries were Lithuania, Poland, Germany and Estonia (Figure 7.10.). The most rapid increase of import in 2006 was from Cyprus and the Czech Republic, which in comparison to the previous year increased for LVL 0,1 million or 168% and for LVL 5,62 million or 136% respectively. The amount of import also considerably increased from France, Sweden and Denmark, i.e., for LVL 13,54 million or 81%, LVL 10,71 million or 46% and for LVL 6,03 million or 46% respectively. Slovenia is the only country, from which the amount of import of agricultural products in 2006 decreased.

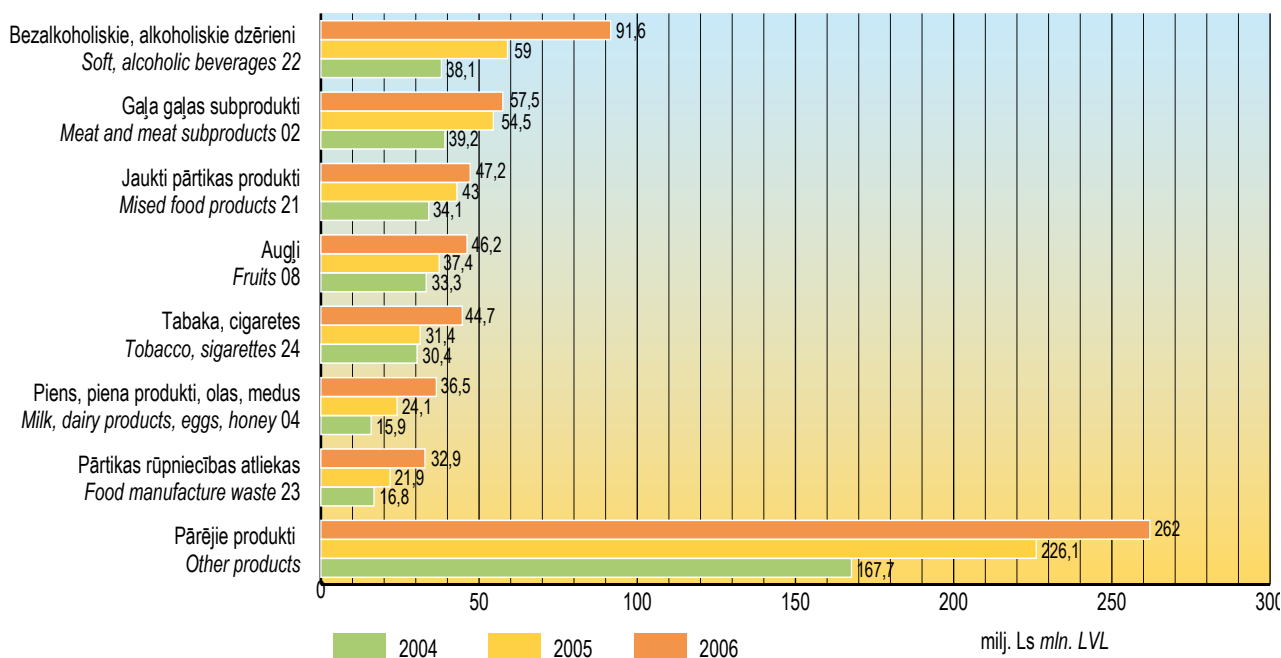
Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data
 7.10. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu imports uz ES valstīm (galvenās izcelsmes valstis) 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
 Figure 7.10. Import of agricultural products of Latvia in the breakdown of the EU countries (the main origin countries) in 2004 – 2006 (million LVL)

Izvērtējot no Eiropas Savienības valstīm importēto lauksaimniecības produktu importa struktūru (7.11. attēls), var secināt, ka nozīmīgākie Latvijas importa produkti no šīm valstīm bija bezalkoholiskie un alkoholiskie dzērieni, kas veidoja 15% no kopējā importēto lauksaimniecības produktu apjoma, gaļa un gaļas subprodukti, kas veidoja 9% no kopējā importēto lauksaimniecības produktu apjoma, un jaukti pārtikas produkti, kas arī veidoja 8% no kopējā importēto lauksaimniecības produktu apjoma.

When assessing the import structure of the agricultural products from the EU Member States (Figure 7.11.), it may be concluded that the most relevant import products of Latvia from these countries were soft and alcoholic beverages, which formed 15% from the total amount of imported agricultural products, meat and meat sub-products, which formed 9% from the total amount of imported agricultural products, and mixed food products, which also formed 8% from the total amount of the imported agricultural products.

Vislielākais importa pieaugums, salīdzinot ar 2005. gadu, bija bezalkoholiskajiem un alkoholiskajiem dzērieniem – par Ls 32,6 milj. jeb 55%, pienam un piena produktiem – par Ls 19,1 milj. jeb 51% un pārtikas rūpniecības atliekām – par Ls 11 milj. jeb 50%.

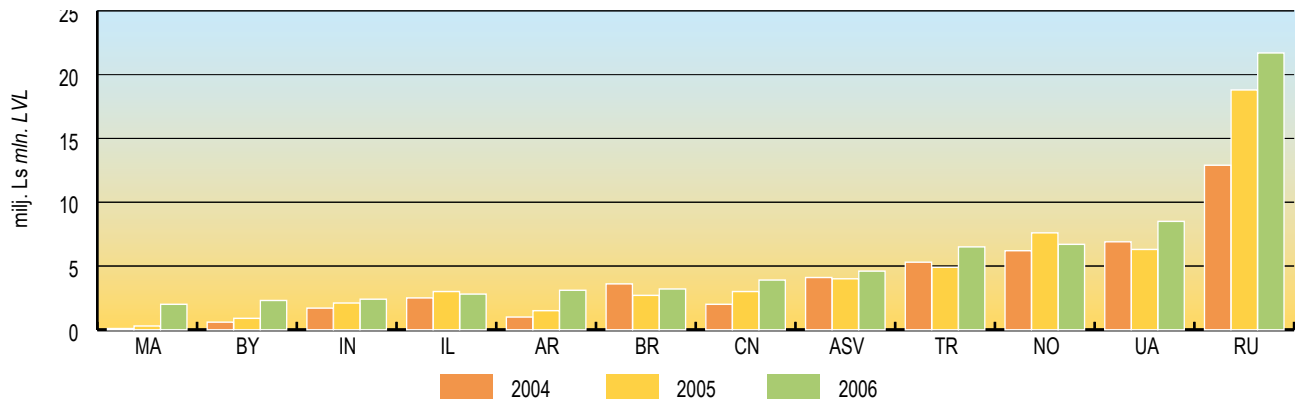
The biggest increase of import when compared to year 2005, was for soft and alcoholic beverages – for LVL 32,6 million or 55%, for milk and dairy products – for LVL 19,1 million or 51% and for the remains of food industry – for LVL 11 million or 50%.

Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data
 7.11. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu imports no Eiropas Savienības (25) valstīm 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
 Figure 7.11. Import of agricultural products of Latvia from the European Member States (25) in 2004 – 2006 (million LVL)

2006. gadā nozīmīgākās lauksaimniecības produktu importa valstis starp trešajām valstīm bija Krievija, kas veidoja 23% no kopējā importēto lauksaimniecības produktu apjoma, Ukraina – 9%, Norvēģija – 7%, Turcija – 7% un ASV – 5% (7.12. attēls).

The most relevant import countries of agricultural products in 2006 among the third countries were Russia, which formed 23% from the total amount of agricultural products imported, the Ukraine – 9%, Norway – 7%, Turkey – 7% and the USA – 5% (Figure 7.12.).

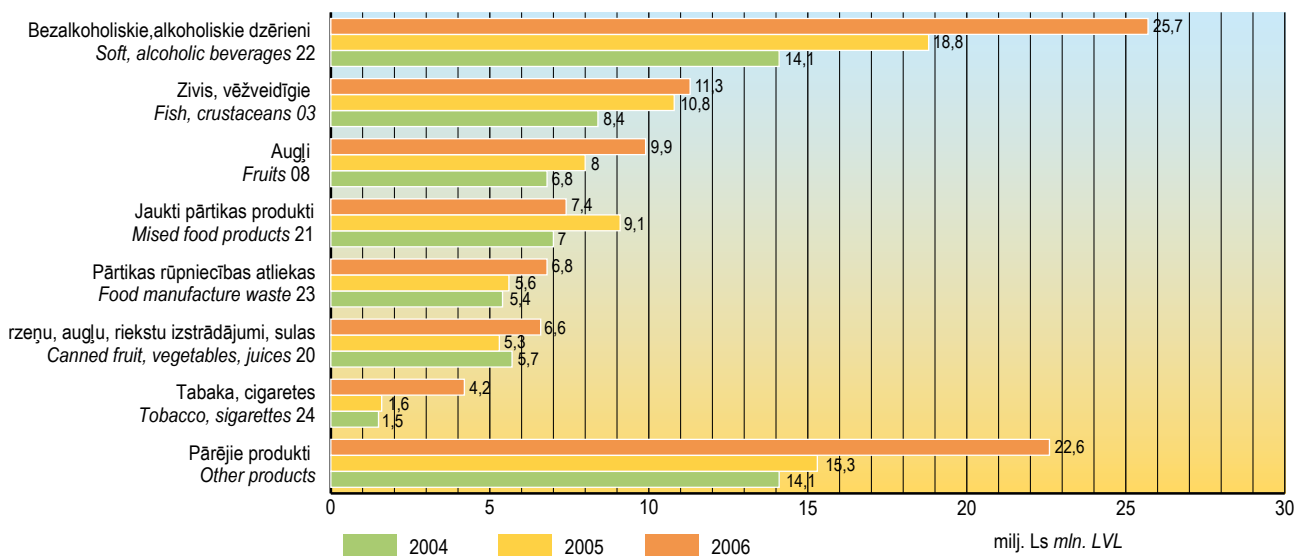

Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data

7.12. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu imports uz trešajām valstīm (galvenās izcelsmes valstis) 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
Figure 7.12. Import of agricultural products of Latvia to the third countries (the main origin countries) in 2004–2006 (million LVL)

2006. gadā nozīmīgākie Latvijas importa produkti no trešajām valstīm bija bezalkoholiskie un alkoholiskie dzērieni, kas veidoja 27% no kopējā importēto lauksaimniecības produktu apjoma, zivis, vēzveidīgie, kas veidoja 12% no kopējā importēto lauksaimniecības produktu apjoma, un augļi – 11% no kopējā importēto lauksaimniecības produktu apjoma (7.13. attēls).

The most relevant import products of Latvia in 2006 from the third countries were soft and alcoholic beverages, which formed 27% from the total amount of the imported agricultural products, fish and crustaceans, which formed 12% from the total amount of imported agricultural products and fruits – 11% from the total amount of imported agricultural products (Figure 7.13.).

Avots: ZM pēc Eurostat datiem Source: MoA according to Eurostat data

7.13. attēls. Latvijas lauksaimniecības produktu imports no trešajām valstīm 2004.–2006. gadā (milj. Ls)
Figure 7.13. Import of Latvian agricultural production from third countries in 2004–2006 (million LVL)

7.3. ES tirgus aizsardzības pasākumi, kas skar Latvijas lauksaimniecības intereses EU market protection measures touching the agricultural interests of Latvia

Eiropas Komisija 2006. gada 19. janvārī pēc Polijas vietējo ražotāju iesnieguma pieņēma lēmumu sākt antidempinga procedūru attiecībā uz Ķīnas izcelsmes saldētu zemeņu importu. Procedūras mērķis bija pārbaudīt, vai pastāv Ķīnas eksportētāju dempings, kas nodara zaudējumus ES vietējiem ražotājiem, un vai ir nepieciešams piemērot antidempinga pasākumus. Pamatojoties uz pārbaudes rezultātiem, Eiropas Komisija 2006. gada 18. oktobrī pieņēma lēmumu ieviest pagaidu antidempinga pasākumus, kuri bija spēkā līdz 2007. gada 19. aprīlim.

2007. gada aprīlī Eiropas Komisija pabeidza antidempinga pārbaudi

On 19 January 2006, the EC decided to initiate an antidumping procedure concerning imports of frozen strawberries of a Chinese origin based on the application submitted by Polish local producers. The aim of the procedure was to check the existence of any dumping on behalf of Chinese exporters causing losses to the EU local producers and whether it is necessary to apply antidumping measures. Based on the results of the check, on 18 October 2006 the EC adopted a decision to introduce temporary antidumping measures, which were effective until 19 April 2007.

In April 2007, the EC completed the antidumping check concerning the

attiecībā uz Ķīnas izcelsmes saldētu zemeņu importu un nolēma piemērot galīgos antidempinga pasākumus, kas izpaudīsies kā minimālās importa cenas noteikšana Ķīnas izcelsmes saldētām zemenēm. Pamatoties uz mazākas nodevas principu, minimālā importa cena tika noteikta, ņemot vērā pārbaudāmās preces minimālās importa cenas līmeni, kas nenodara zaudējumus Kopienas industrijai. Minimālā importa cena ir noteikta atkarībā no saldēto zemeņu Kombinētās nomenklatūras kodiem: KN 08111011 – 496,8 EUR/t, KN 08111019 – 566,3 EUR/t un KN 08111090 – 598 EUR/t.

Latvijā saldētas zemeses gandrīz netiek ražotas, tādējādi antidempinga pasākumu piemērošana ražotājus neietekmē. Savukārt saldētas zemeses Latvijā tiek importētas tikai no Polijas, kā rezultātā tiešas ietekmes minimālās importa cenas noteikšanai no Ķīnas importētajām saldētām zemenēm uz saldētu zemeņu importa cenu Latvijā nav.

2006. gada 20. janvārī Eiropas Komisija apstiprināja galīgos antidempinga pasākumus rūpnieciski audzētu lašu importam no Norvēģijas nosakot minimālo cenu EUR 2,80 par kilogramu. Pēc pasākumu ieviešanas Komisija apņēmas uzraudzīt lašu tirgu un būtiskas tirgus situācijas izmaiņas gadījumā būt gatava uzsākt pārskata procedūru pēc savas iniciatīvas. Tā kā Itālija, Lietuva, Polija, Portugāle un Spānija iesniedza sākotnējos pierādījumus, ka tādas lašu tirgus izmaiņas ir notikušas, Eiropas Komisija 2007. gada 21. aprīlī uzsāka daļēju starposma pārskatīšanu attiecībā uz antidempinga pasākumiem, kas piemērojami Norvēģijā audzētu lašu importam.

Kopš 1992. gada Eiropas Kopienā ir spēkā antidempinga pasākumi pret Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes kālija hlorīda importu, kuru piemērošana ir vairākas reizes pārskatīta.

2006. gada 13. jūlijā ar Padomes regulu Nr. 1050/2006 termiņa beigu pārskata rezultātā Eiropas Kopienā stājās spēkā mainīti antidempinga pasākumi pret Krievijas un Baltkrievijas izcelsmes kālija hlorīda importu. Ar minēto regulu attiecībā uz Krieviju tika apstiprināta turpmākā antidempinga nodevas piemērošana no 12,3% līdz 23%, un Baltkrieviju – no 19,61 līdz 40,63 EUR/t. Jaunā antidempinga nodeva, salīdzinot ar iepriekš noteikto (Krievijai – 19,1–40,63 EUR/t, Baltkrievijai – 19,51–48,7 EUR/t), ir būtiski samazinājusies, tomēr tā aizvien negatīvi ietekmē Latvijas patērētājus.

Antidempinga pasākumi Krievijas amonija nitrāta importam Kopienas tirgū tiek piemēroti kopš 1995. gada. Galīgie antidempinga maksājumi 47,07 EUR/t apmērā tika noteikti 2001. gadā. Antidempinga nodeva tiek piemērota minerālmēslu importam, kuros slāpekļa saturs ir augstāks par 28%.

2007. gada 14. aprīlī Eiropas Komisija ir sākusi termiņa beigu pārskatu attiecībā uz antidempinga pasākumiem, ko piemēro Krievijas izcelsmes amonija nitrāta importam. Tas nozīmē, ka iepriekš minētā antidempinga nodeva amonija nitrātam tiks piemērota, līdz tiks pabeigts termiņa beigu pārskats, nevis beigs savu darbību 2007. gada 19. aprīlī, kā tas iepriekš tika noteikts. Tā kā amonija nitrāts Latvijā tiek importēts galvenokārt no Krievijas, spēkā esošā antidempinga nodeva rada būtisku tā sadārdzinājumu gala lietotājiem.

imports of frozen strawberries of a Chinese origin and decided to apply the final antidumping measures by means of setting a minimum import price for frozen strawberries of a Chinese origin. Based on the principle of a smaller duty, the minimum import price was established, taking into account the minimum import price of the examined goods that does not sustain any losses to the Community industry. The minimum import price was established depending on the Combined Nomenclature Codes for the frozen strawberries as follows: KN 08111011 – 496,8 EUR/t, KN 08111019 – 566,3 EUR/t and KN 08111090 - 598 EUR/t.

Production of frozen strawberries in Latvia is almost non-existent; therefore, the application of the antidumping measures does not affect the producers. Latvia imports frozen strawberries exclusively from Poland; therefore, there is no direct impact of setting a minimum import price for frozen strawberries imported from China on the import price of frozen strawberries in Latvia.

On 20 January 2006, the EC approved the final antidumping measures against imports of industrially farmed salmon from Norway, setting the minimum price at 2,80 EUR per kg. After the introduction of the measures, the Commission undertook the surveillance of the salmon market and was ready to commence a review procedure at its own initiative if there were any significant changes on the market. As Italy, Lithuania, Poland, Portugal and Spain submitted preliminary evidence that such changes have indeed occurred on the salmon market, the European Commission launched a partial interim review concerning the antidumping measures applicable to the imports of salmon bred in Norway on 21 April 2007.

From 1992, antidumping measures against imports of a Russian and Belarussian origin potassium chloride are effective in the European Community that have been reviewed on several occasions.

As a result of the final review, with Council Regulation No.1050/2006 of 13 July 2006 changed antidumping measures against imports of a Russian and Belarussian origin potassium chloride came to effect in the European Community. The above Regulation approved further application of an antidumping duty regarding Russia from 12,3% to 23% and regarding Belarus from 19,61 to 40,63 EUR/t. The new antidumping duty has decreased considerably in comparison with the previous (19,1-40,63 EUR/t for Russia, 19,51- 48,7 EUR/t for Belarus), yet it continues to have a negative effect on Latvian consumers.

Antidumping measures are applied to imports of Russian origin ammonia nitrate on the European Community market since 1995. The final antidumping payments in the amount of 47,07 EUR/t were established in 2001. The antidumping duty is applied to the imports of mineral fertilisers with the nitrogen content higher than 28%.

On 14 April 2007, the European Commission commenced the final review concerning the antidumping measures are applied to imports of Russian origin ammonia nitrate. It means that the above antidumping duty will be applied to the ammonia nitrate until the end of the final review and not on 19 April 2007 as was envisaged before. As Latvia imports the ammonia nitrate exclusively from the Russian Federation, the effective antidumping duty significant increases the price paid by the end users.

Kopsavilkums

Summary

2006. gadā tika realizēti vairāki ES tirgus aizsardzības pasākumi, kas lielākā vai mazākā mērā skāra Latvijas lauksaimniecības intereses. Vislielāko ietekmi uz lauksaimniecības sektoru atstāj ES ierosinātie antidempinga pasākumi pret Krievijas un Baltkrievijas minerālmēslu importu, kas rada to sadārdzinājumu Latvijas patērētājiem.

In 2006, several EU market protection measures were implemented having a smaller or larger effect on the interests of the Latvian agriculture. The largest impact on the agricultural sector was exerted by the antidumping measures initiated by the EU against the imports of mineral fertilisers from Russia and Belarus, resulting in higher prices paid by the Latvian consumers.

ZIVSAIMNIECĪBA
FISHERIES SECTOR

8. Zivsaimniecība Fisheries sector

Zvejniecība Fishery

Zvejniecības attīstība Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī ir atkarīga no zivju krājumu stāvokļa, ko savukārt ietekmē zivju barošanās apstākļi, ūdens temperatūra un ūdens piesārņojuma līmenis.

Labvēlīgu barošanās apstākļu dēļ pēdējos gados Baltijas jūrā bija palielinājušies brētliņu krājumi, tāpēc Latvijas brētliņu nozvejas kvota 2006. gadā, salīdzinot ar 2005. gadu, palielinājās par 4658 tonnām jeb 8%. Kopā 2006. gadā Baltijas jūrā un Rīgas līcī tika nozvejotas 80 989 tonnas zivju (brētliņas, reņģes, mencas, plekstes u. c.).

Lai ierobežotu cūkdelfīnu iekļūšanu tīklos, sakarā ar ES noteiktajām prasībām par dreifējošo tīklu izmantošanas pakāpenisku samazināšanu, kā arī saistībā ar pieprasījuma krišanos pēc Baltijas jūrā zvejotiem lašiem, 2006. gadā no Latvijas lašu 290 t lielās nozvejas kvotas tika nozvejotas tikai 16 t (5,5%). Baltijas jūrā un Rīgas līcī aiz piekrastes joslas 2006. gadā zvejā bija reģistrēti 138 kuģi, bet piekrastes joslā reģistrētas 755 zvejas laivas.

Ar tāljūras zveju 2006. gadā nodarbojās septiņi kuģi, kas nozvejoja 40,7% kopējā Latvijas nozvejas apjoma. Tāljūras zveja pamatā notika Centrāaustrumu Atlantijas zvejas rajona piekrastes valstu ekonomisko zonu ūdeņos, izmantojot zvejas licences, kas tika izsniegtas saskaņā ar Eiropas Savienības un attiecīgo piekrastes valstu noslēgtajiem zvejniecības līgumiem. Sakarā ar zemajām garneļu cenām pasaules tirgū Latvija no Ziemeļrietumu Atlantijas zvejniecības organizācijas (NAFO) darbības rajonā piešķirtajām 490 garneļu zvejas dienām faktiski izmantoja tikai 120 dienas. Savukārt, vienojoties ar citām ES dalībvalstīm un apmainot Latvijai piešķirto nelielo nozvejas kvotu makreļiem un dziļūdens zivju sugām pret Atlantijas jūras asaru zvejas iespējām, Latvijas zvejnieki, salīdzinot ar sākotnēji iedalītajām 467 t, faktiski nozvejoja 1462 t Atlantijas jūras asaru.

Zvejniecības aktivitāšu nodrošināšanai zvejas kuģi Latvijā var izmantot desmit ostas, kuru infrastruktūra ir vairāk vai mazāk pielāgota zvejnieku vajadzībām. Tomēr vēl arvien ir nepieciešama infrastruktūras tālāka atjaunošana un modernizēšana.

Development of fishing in the Baltic Sea and Riga Gulf depends on the condition of the fish stock, which in turn is influenced by the fish feeding conditions, water temperature and water pollution level.

Due to favourable feeding conditions, in recent years the stock of sprats in the Baltic Sea has increased; therefore, the sprat fishing quota of Latvia in 2006 increased by 4658 tons or 8% in comparison with 2005. Overall, 80 989 tons of fish (sprats, Baltic herring, cod, flounder etc.) were caught in the Baltic Sea and Riga Gulf in 2006.

Due to the EU requirements concerning the gradual reduction of the use of drifting fish nets, to limit the accidental bycatch of the nets by the Harbour porpoise and due to decreasing demand for the Baltic sea salmon only 16 tons (5,5%) of the 290 tons fishing quota of Latvia were caught. 138 vessels were registered fishing in the Baltic Sea and in Riga Gulf beyond the coastal area, whereas 755 fishing boats were registered in the coastal area.

In 2006, 7 fishing vessels were engaged in high-seas fishing, and they caught 40,7% of the total catch amount of Latvia. High seas fishing mainly took place in the economic zone waters of coastal countries of the East-Central Atlantic fishing zone using the fishing licences issued in accordance with fishing agreements concluded between the European Union and the respective countries. Due to the low shrimp prices on the global market, Latvia used only 120 shrimp fishing days from the 490 days granted by the Northwest Atlantic Fisheries Organisation (NAFO). Yet based on an agreement with other EU Member States and exchanging the small catch quota of mackerel and deep-water fish species of Latvia for Atlantic redfish quota, Latvian fishermen actually caught 1462 tons of redfish as opposed to the initially granted 467 tons.

To ensure fishing activities, fishing vessels in Latvia may use 10 harbours where the infrastructure is more or less adapted to the needs of fishers. However, further renovation and modernisation of the infrastructure is required.

Akvakultūra Aquaculture

Latvijā galvenais no akvakultūras darbības virzieniem 2006. gadā bija zivkopība. Savukārt vēžkopība Latvijā vēl joprojām ir attīstības stadijā. Zivkopībā ir vairāki veidi, un galvenie no tiem ir:

- preču zivju audzēšana;
- zivju mazuļu audzēšana ielaišanai dabiskajās ūdenstilpēs zivju krājumu ataudzēšanai un papildināšanai (zivju resursu atražošanai);
- izaudzēto zivju piedāvāšana to maksātiesībai dīķos.

Zivju resursu atražošanu tika īstenota valsts aģentūras "Latvijas Zivju resursu aģentūra" zivju audzētavās "Tome", "Dole", "Brasla", "Kārļi", "Ķegums", "Pelči", "Sērene". Valsts zivju audzētavas 2006. gadā ielaidušas 21,771 miljonus zivju kāpuru un mazuļu, no tiem 16,26 miljoni – nēģu kāpuru. Papildus Zivju resursu atražošanas valsts programmai no valsts audzētavām dabiskajās ūdenstilpēs (upēs un ezeros) tika ielaisti vēl 663,1 tūkstoši zivju kāpuru un mazuļu. Zivju resursu atražošanas valsts programmas izpildes rezultātā pieauga iekšējo ūdeņu zivsaimnieciskās izmantošanas iespējas un efektivitāte. Vietās, kurās tiek veikta aktīva zivju resursu atražošanu, tika organizēta licencēta maksātiesība. 2006. gadā tā notika 45 ūdenstilpēs. astoņās ūdenstilpēs varēja nodarboties ar licencēto vēžošānu, bet četrās ūdenstilpēs tika piedāvātas licencēto zemūdens medību iespējas.

Kopējā 2006. gada akvakultūras produkcija bija 565,6 tonnas (preču zivis).

In 2006, the main sub-sector of aquaculture in Latvia was fish-farming. Crayfish farming in Latvia is still at the development stage. Fish-farming has several sub-types and the main of them are as follows:

- growing of market size fish;
- breeding of fish fry for their stocking into natural water bodies for re-growing and supplementing of fish stock (restocking of fish resources);
- providing angling opportunities at ponds to catch the bred fish.

Restocking of fish resources was implemented by the public sector agency "Agency for Fish Resources of Latvia" fish nurseries "Tome", "Dole", "Brasla", "Kārļi", "Ķegums", "Pelči" and "Sērene". In 2006, the nurseries stocked into natural water bodies 21,771 million fish fries and larva, including 16,26 million lamprey larva. In addition to the state programme for restocking of fish resources, 663,1 thousand fish fries and larva were released from state nurseries into natural water bodies (rivers and lakes). As a result of the implementation of the state programme for restocking of fish resources, the opportunities and efficiency of using inland waters for fishery purposes increased. In places used for active restocking of the fish resources licensed angling was organised. In 2006, it was organised in 45 water bodies. Licensed crayfish fishing was possible in 8 water bodies, whereas 4 water bodies offered the opportunities of licensed underwater hunting.

Total production amount of aquaculture in 2006 was 565,5 tons (market fish).

Zivju apstrāde Fish Processing

Zivju apstrādē galvenokārt tika izmantotas vietējo zvejnieku nozvejotās brētliņas, reņģes, mencas, plekstes un laši, kā arī sortimenta dažādošanai ievestā importēto zivju izejviela, galvenokārt siļķes, makreles un sardinellas. Nelielos daudzumos apstrādei izmantoja arī saldūdens zivis. Šobrīd Latvijā ar zivju apstrādi nodarbojas 116 ES prasībām atbilstoši uzņēmumi. Tiesības eksportēt produkciju uz Krieviju ir ieguvuši 27 no šiem uzņēmumiem.

Latvijā tiek ražota ļoti dažāda zivju produkcija – saldētas, sāļtas un kūpinātas zivis, nesterilizēti konservi (preservi) un kulinārijas izstrādājumi, kā arī sterilizēti konservi. Pēdējos gados samazinās sagatavotās un konservētās zivju produkcijas īpatsvars kopējā produkcijas apjomā.

2006. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu kopējais saražotās zivju produkcijas apjoms, ieskaitot zivju konservus, samazinājās par 12,1% un bija 179,0 tūkst. t. Tajā pašā laikā zivju produkcijas realizācijas apmērs naudas izteiksmē, ieskaitot zivju konservus, palielinājās par 1,6%. Zivju produkcija, ieskaitot zivju konservus, tika realizēta Ls 100,5 milj. vērtībā. Īpaši ievērojami pieauga zivju produkcijas (bez zivju konserviem) vērtība – par 21,3%. 2006. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu par 12,6% jeb 9,5 tūkst. t samazinājās sagatavoto un konservēto zivju ražošanas apjoms. Tas bija saistīts ar to, ka 2006. gada oktobrī Krievijas Federācijas Veterinārais un fitosanitārais dienests atsevišķiem Latvijas zivju konservu ražotājiem aizliedza zivju konservu, galvenokārt "Šprotu eļļā" eksportu uz Krievijas Federāciju, pamatojoties uz konstatēto paaugstināto benzo(a)pirēna saturu kūpinātos zivju produktos. Tajā pašā laikā pieauga konservu ražošana no makrelēm, lašiem, kā arī garneļvēžiem.

2006. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu atvēsinātas zivju produkcijas apjoms samazinājās par 14,2%, bet garneļu ražošanas apjoms kritās gandrīz par vienu trešdaļu. Savukārt zivju filejas ražošanā bija vērojams pieaugums 1,6 reizes.

Fish processing sector uses mainly sprats, Baltic herring, cod fish, flounders and salmon caught by local fishermen as well as fish raw material imported in order to diversify the assortment: mainly herring, mackerel and sardines. Fresh water fish were also processed in small amounts. Currently, 116 companies compliant with the EU requirements are engaged in fish processing in Latvia. 27 of these companies have obtained the right to export their products to Russia.

Latvia produces a large variety of fish products: frozen, salted and smoked fish, non-sterilised canned products (preserves) and ready-to-serve fish products as well as processed canned products. The share of ready-made and canned fish production in the total production amount has been decreasing in the recent years.

The total amount of produced fish products decreased by 12,1% in 2006 in comparison with 2005 and amounted to 179,0 thousand tons. However in value terms produced fish products, including canned fish, sold to the market shown slight increase - 1,6%. Fish products, including canned fish, were sold for the total value of 100,5 million lats. The value of fish products (excluding canned fish) posted the most significant rise of 21,3%. In 2006, the amounts of processed fish and production of canned fish products decreased by 12,6% or 9,5 thousand tons in comparison with 2005. This was the result of the Veterinary and Phyto-Sanitary Service of the Russian Federation passed a prohibition to certain Latvian producers of canned fish to export canned fish (mainly sprats in oil) to the Russian Federation in October 2006, based on the found excessive content of benzenopyrene in smoked fish products. At the same time, production of canned fish from mackerels, salmon and prawn increased.

In 2006, the amount of chilled fish production decreased by 14,2% year-on-year, whereas that of shrimp production fell by almost 1/3. Production of fish fillet, by contrast, increased significantly (1,6 times).

Zivju produkcijas tirdzniecība Trade in Fishery Products

Eksports

Latvijā saražotā zivju produkcija pārsvarā tiek eksportēta. 2006. gadā zivju produkcijas un zivju konservu eksporta apjoma īpatsvars bija 3,1% no Latvijas kopējā eksporta apjoma. Zivju produkcija un zivju konservi 2006. gadā tika eksportēti uz 55 valstīm.

2006. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu zivju produkcijas eksporta apjoms palielinājās par 5% un veidoja 88,4 tūkst. t. Eksportētās zivju produkcijas vērtība sasniedza Ls 40,2 milj. Zivju produkcijas eksporta apjoma nelielo pieaugumu ietekmēja tas, ka samazinājās zivju nozvejas apjoms Baltijas jūrā (par 11%) un tālējūrā (par 3,7%). Nozīmīgu vietu Latvijas zivju produkcijas eksportā aizņem NVS un ES valstis. Kopējā Latvijas zivju produkcijas eksportā šo valstu īpatsvars ir liels – attiecīgi 36% un 28%. Tomēr salīdzinājumā ar 2005. gadu ES valstu īpatsvars nedaudz samazinājies no 30,4% līdz 28% no kopējā zivju produkcijas eksporta apjoma. Uz ES valstīm galvenokārt tiek eksportētas saldētas mencu filejas, atvēsinātas mencas, kā arī saldētas zivis no tiem zvejas kuģiem, kas zvejo zivis Mauritanijas ekonomiskās zonas ūdeņos. Izmaiņas eksporta struktūrā ietekmējuši uzņēmēju noslēgtie līgumi un tajos paredzētie nosacījumi produkcijas realizācijai attiecīgajā valstī. Savukārt NVS valstu īpatsvars kopējā zivju produkcijas eksporta apjomā saglabājās 2005. gada līmenī. Īpaši liels pieaugums bija zivju produkcijas eksporta apjomam uz Baltkrieviju (1,3 reizes) un Ukrainu (par 16%), bet par divām trešdaļām samazinājās zivju produkcijas (galvenokārt saldēto zivju) eksports uz Krieviju. Tradicionāli uz NVS valstīm tiek eksportētas saldētas brētliņas.

Ievērojamu daļu Latvijas kopējā eksportā ieņem Latvijā ražotie sterilizētie un nesterilizētie zivju konservi. 2006. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu sagatavoto un konservēto zivju eksporta apjoms palielinājās ļoti nenozīmīgi – tikai par 1,5% jeb 1,1 tūkst. t. Tas bija

Exports

Majority of fish products made in Latvia are exported. In 2006, the share of fish products and canned fish in the total export amount of Latvia was 3,1%. Fish products and canned fish were exported to 55 countries in 2006.

In comparison with the previous year, the exports of fish products grew by 5% in 2006 and amounted to 88,4 thousand tons. The value of the exported fish products totalled 40,2 million lats. The small increase of the fish product exports was influenced by declining catch amounts in the Baltic Sea (by 11%) and high seas (by 3,7%). Export to the CIS and the EU countries play a major role in Latvia's exports of fish products. The share of these countries in the total exports of fish products of Latvia is large: 36% and 28% respectively. Yet in comparison with 2005, the share of the EU countries has decreased slightly from 30,4% to 28% of the total exports of fishery products. Mainly frozen cod filets, chilled cod fish as well as frozen fish from vessels fishing in the economic zone waters of Mauritania are exported to the EU countries. Changes in the export structure were affected by the concluded business contracts and their provisions concerning production sales in the respective country. The share of the CIS countries in the total exports of fishery products, however, remained at the level of 2005. A particularly high increase was reported for the exports of fish products to Belarus (1,3 times) and Ukraine (by 16%), whereas exports of fish products (mainly frozen fish) to the Russian Federation decreased by 2/3. Traditionally frozen sprats are exported to the CIS countries.

Processed and non-sterilised canned fish made in Latvia represents a significant share in the total exports of Latvia. In 2006, the exports of ready-made and canned fish increased negligibly, by a mere 1,5% or 1,1 thousand tons in comparison with the previous year.

saistīts ar aizliegumu atsevišķiem Latvijas zivju apstrādes uzņēmumiem realizēt zivju konservus un īpaši zivju konservus „Šprotes eļļā” Krievijas tirgū. 2006. gada novembrī un decembrī uz Krievijas Federāciju tika eksportēti vidēji tikai 10% no pirmskrīzes zivju konservu mēneša apjoma. 2006. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu tiešais zivju konservu eksports uz NVS valstīm samazinājās par 7% (2005. gadā – 37,5 tūkst. t, 2006. gadā – 35,1 tūkst. t) un šo valstu īpatsvars kopējā sagatavoto un konservēto zivju apjomā samazinājās no 54,6% uz 50,2%. Zivju konservus uz NVS valstīm turpināja eksportēt caur Igauniju, taču zivju konservu eksports caur Igauniju 2006. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu, samazinājās (2005. gadā – 15,2 tūkst. t, 2006. gadā – 11,2 tūkst. t).

Vienlaicīgi par sasniegumu jāuzskata tas, ka pērn turpināja pieaugt zivju konservu eksports uz ES-15 valstīm. 2006. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu zivju konservu eksports uz ES-15 valstīm palielinājās par 41% jeb naudas izteiksmē gandrīz trīs reizes. 2006. gadā eksporta īpatsvars uz šīm valstīm sasniedza 3% no Latvijas kopējā sagatavoto un konservēto zivju apjoma.

2006. gadā, salīdzinājumā ar 2005. gadu, par 12% paaugstinājās eksportēto zivju konservu cena. Tas bija saistīts ar to, ka palielinājās to valstu īpatsvars, uz kurām eksportēto zivju konservu cena bija pietiekami augsta. 2006. gadā īpaši palielinājās zivju konservu eksports uz ASV (2,3 reizes) un sasniedza 16,7% no Latvijas kopējā zivju konservu eksporta apjoma. Bez tam palielinājās zivju konservu eksports uz Baltkrieviju (1,3 reizes), Kanādu (2,8 reizes), Poliju (par 30%), Rumāniju (1,5 reizes), Uzbekistānu (2,7 reizes), Ukrainu (par 30%), Gruziju (par 19%) un Vāciju (par 30%), un vienlaicīgi samazinājās zivju konservu eksports uz tādām tradicionālajām valstīm kā Moldovu (par 24%) un Čehiju (par 13%).

Imports

Attīstoties vidējiem un maziem zivju apstrādes uzņēmumiem visā Latvijas teritorijā, vietējie ražotāji piedāvā arvien plašāku zivju produkcijas sortimentu. Ražošanā tiek izmantotas ne tikai Baltijas jūras zivis, bet arī okeāna zivis. Taču, ņemot vērā to, ka Latvijas zvejniecības uzņēmumi, kuru zvejas kuģi zvejo Atlantijas okeānā, nozvejotās zivis realizē ārpus Latvijas, zivju apstrādes uzņēmumi importē okeāna izejvielas no citām valstīm.

Zivju produkcijas imports 2006. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielinājās par 19% un veido 32,1 tūkst. t. Savas līdera pozīcijas starp zivju izejvielu piegādātājvalstīm ir nostiprinājusi Lietuva (25,1% no kopējā zivju produkcijas apjoma) un Norvēģija (16,8%). 2006. gadā pie līderiem zivju izejvielu piegādē pietuvojās Zviedrija (12,9%), Lielbritānija (8,4%), kā arī Igaunija (6,4%). 2006. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu zivju produkcijas imports no Zviedrijas palielinājās vairāk nekā divas reizes. Ievērojami pieauga zivju produkcijas importa apjoms no Lielbritānijas, Ķīnas, Polijas, Somijas un Vācijas. Tajā pašā laikā samazinājās zivju produkcijas imports no Nīderlandes, Argentīnas un Dānijas. No Lielbritānijas galvenokārt tika importētas saldētās makreles, brētliņas un siļķes, bet no Lietuvas papildus – saldētās sardīnes un sardinellas. Zviedrijas zivju produkcijas eksporta lielāko daļu veidoja saldētās brētliņas un atvēsināts lasis. Pēdējos gados mainījās importēto lašu piegādātājvalstu struktūra. Šobrīd no Norvēģijas importētie laši Latvijā galvenokārt konkurē ar lašu dzimtas zivīm, kas ievestas no ES valstīm. 2006. gadā lašu dzimtas zivju imports no Norvēģijas veido tikai 31% no Latvijas kopējā lašu dzimtas zivju importa apjoma. Kopumā Latvija importē zivju produkciju no 40 valstīm.

Lai paplašinātu vietējā tirgus sortimentu, Latvijā tiek importētas arī sagatavotas vai konservētas zivis un jūras produkti. Kopējā zivju produkcijas importa apjomā sagatavoto un konservēto zivju un jūras produktu imports veido tikai nelielu daļu – 11% no Latvijas kopējā zivju produkcijas (ieskaitot zivju konservus) importa apjoma. 2006. gadā tika importētas 4 tūkst. tonnas sagatavoto un konservēto zivju un jūras produktu, kas ir par 5% mazāk nekā 2005. gadā. Naudas izteiksmē zivju konservu importa apjoms sasniedza Ls 6,2 milj.

Kopumā ārējās tirdzniecības eksporta–importa bilance zivju produkcijai un sagatavotām un konservētām zivīm ir saglabājusies pozitīva un 2006. gadā tā sasniedza Ls 62,9 milj.

That was related to the prohibition for several Latvian fish processing companies to sell canned fish, especially sprats in oil, on the Russian market. In November and December 2006, on average only 10% of the pre-crisis monthly amounts were exported to the Russian Federation. Direct exports of canned fish to the CIS countries dropped by 7% year-on-year in 2006 (37,5 thousand tons in 2005, 35,1 thousand tons in 2006) and the share of these countries in the total amount of ready-made and canned fish decreased from 54,6% to 50,2%. Canned fish was still exported to the CIS countries through Estonia, yet the canned fish exports through Estonia decreased in 2006 in comparison with the previous year (15,2 thousand tons in 2005 and 11,2 thousand tons in 2006).

At the same time, continuously increasing exports of canned fish to the EU - 15 countries is to be considered an accomplishment. Exports of canned fish to the EU - 15 countries grew by 41% year-on-year in 2006 or almost three-fold in terms of money. The share of exports to these countries reached 3,0% of Latvia's total exports of ready-made and canned fish.

In comparison with 2005, the price of exported canned fish increased in 2006. It was related to the fact that the share of those countries where the price of exported canned fish was sufficiently high grew. In 2006, exports of canned fish expanded particularly to the United States (2,3 times) and reached 16,7% of Latvia's total exports of canned fish. In addition, exports of canned fish to Belarus (1,3 times), Canada (2,8 times), Poland (by 30%), Romania (1,5 times), Uzbekistan (2,7 times), Ukraine (by 30%), Georgia (by 19%) and Germany (by 30%) also grew, and at the same time exports of canned fish to such traditional countries as Moldova (by 24%) and Czech Republic (by 13%) declined.

Imports

With small and medium-size fish processing companies across Latvia developing, the local producers offer an increasingly wider assortment of fish products. Not only fish from the Baltic Sea, but also ocean fish are used in production. However, taking into account the fact that Latvian fishing companies whose vessels operate in the Atlantic Ocean sell the caught fish outside Latvia, local fish processing companies import ocean fish raw material from other countries.

In 2006, imports of fish production increased by 19% over 2005 and amounted to 32,1 thousand tons. Lithuania has strengthened its leading position among the countries supplying fish raw material (25,1% of the total fish production imports), as well as Norway (16,8%). In 2006, the leaders in supplying fish were caught up by Sweden (12,9%), United Kingdom (8,4%) and also Estonia (6,4%). In 2006, imports of fish products from Sweden grew more than 2 times in comparison with 2005. Imports of fish products from the United Kingdom, China, Poland, Finland and Germany expanded significantly. At the same time, imports of fish products from the Netherlands, Argentina and Denmark dropped. Mainly frozen mackerels, sprats and herrings were imported from the United Kingdom, whereas from Lithuania also frozen sardines and sardinellas. Swedish exports of fish products still consist mainly of frozen sprats and chilled salmon. In recent years, the structure of imported salmon supplier countries has changed. Currently, the imports of salmon from Norway compete mainly with salmonid species fish imported from the EU countries. In 2006, imports of salmonid species fish from Norway account for merely 31% of Latvia's total imports of salmonid species fish. Overall, Latvia imports fish products from more than 40 countries.

In order to expand the assortment of the local market, ready-made and canned fish as well as sea products are also imported to Latvia. The share of the imports of ready-made and canned fish in the total fish product imports is quite small: 11% of Latvia's total imports of fish products (including canned fish). In 2006, 4,0 thousand tons of ready-made and canned fish and sea products were imported, representing a 5% decline over 2005. In terms of money, the imports of canned fish reached 6,2 million lats.

Overall, the external trade exports – imports balance for fish products and ready-made and canned fish remained positive and amounted to 62,9 million lats in 2006.

ES un nacionālais atbalsts EU and national support

No 2004. gada 1. maija ilgtspējīgas Latvijas zivsaimniecības attīstības veicināšanai ir pieejami ES struktūrfonda „Zivsaimniecības vadības un finansēšanas instrumenta” (ZVFI) līdzekļi.

2006. gadā Lauku atbalsta dienestā tika apstiprināti projektu iesniegumi šādos ZVFI pasākumos un aktivitātēs:

- 4.8. pasākumā „Zvejas intensitātes sabalansēšana” – 26 projekti,
- 4.9. pasākumā „Zvejas kuģu modernizēšana” – septiņi projekti,
- 4.10.1. aktivitātē „Zvejas un akvakultūras produktu apstrādes un mārketinga uzlabošana” – 20 projekti,
- 4.10.2. aktivitātē „Zvejas ostu aprīkojums” – seši projekti,
- 4.10.3. aktivitātē „Akvakultūra” – divi projekti,
- 4.11.1. aktivitātē „Piekastes zvejas attīstība” – divi projekti,
- 4.11.2. aktivitātē „Sociāli ekonomiskie pasākumi” – 40 projekti,
- 4.11.3. aktivitātē „Jaunu noieta tirgu apgūšanas veicināšana” – četri projekti,
- 4.11.4. aktivitātē „Atbalsts ražotāju organizācijām” – viens projekts.

leguvumi

- 1) ES kopējā tirgus pieejamība ļauj palielināt Latvijas zivju produkcijas eksporta iespējas uz ES dalībvalstīm.
- 2) Vienoto ES normatīvo aktu nosacījumu un attiecīgo standartu piemērošana Latvijā, tāpat kā citās ES dalībvalstīs, nodrošina līdzvērtīgas konkurences iespējas.
- 3) Iespēja izmantot ES Zivsaimniecības vadības finansēšanas instrumenta līdzekļus nodrošina veiksmīgu un dinamisku nozares uzņēmumu attīstību.

Zaudējumi

- 1) Lēnais un ilgstošais ES zivsaimniecības politikas veidošanas process rada apstākļus, ka atcelto regulu vietā jaunas regulas ilgāku laiku netiek pieņemtas un nozarei svarīgas jomas netiek pietiekami regulētas.
- 2) ES tiek izvirzītas jaunas prasības zivju krājumu aizsardzībai, kuru ieviešanai ne vienmēr ir paredzēti adekvāti atbalsta līdzekļi (cūkdelfīnu novērotāji uz zvejas kuģiem, zvejas rīku nomaiņa u. c. zvejas ierobežojumi).
- 3) Palielinās izdevumi zvejas kuģu īpašniekiem sakarā ar ES papildu prasībām jūras satiksmes drošības jomā.

Paredzamās politikas izmaiņas nākotnē

Laika posmā no 2004. līdz 2006. gadam Latvijas zivsaimniecības nozarei bija pieejami struktūrfonda „Zivsaimniecības vadības finansēšanas instrumenta” finanšu līdzekļi. Sākot ar 2007. gada 1. janvāri ZVFI finanšu atbalsts tiek aizstāts ar jaunu finanšu instrumentu „Eiropas Zivsaimniecības fondu” (EZF), kas paredzēts zivsaimniecības ilgtsošas attīstības veicināšanai visā Eiropas Savienībā.

EZF darbība ilgs septiņus gadus un no tā budžeta Latvijas zivsaimniecības attīstībai atvēlēti aptuveni 125 milj. eiro (87,8 milj. latu). Lai Latvijas zivsaimniecības nozarē ietilpst šis finanšu līdzekļu apjoms, tam jāpiesaista arī Latvijas valsts budžeta līdzfinansējums, kas provizoriski septiņu gadu periodā veidos 39,7 milj. eiro (27,9 milj. latu), kā arī lielākajai daļai projektu, kurus realizēs ar šī finanšu instrumenta starpniecību, jāpiesaista pašu projektu realizētāju privātais līdzfinansējums.

Lai ES dalībvalsts saņemtu EZF finansējumu zivsaimniecības nozares attīstības veicināšanai jaunajā programēšanas periodā no 2007. līdz 2013. gadam, tai ir jāizstrādā vairāki plānošanas dokumenti. Viens no tiem ir redzējums par nozares attīstību nākamajā septiņgadē jeb, zivsaimniecības nozares stratēģiskais plāns (NSP). NSP izvirzīto nozares attīstības mērķu sasniegšanas detalizētāks apraksts jāatspoguļo līmeņa plānošanas dokumentā „Rīcības programmā (RP) Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadā”.

NSP ietver vispārēju nozares situācijas aprakstu, nozares stipro un vājo pušu, iespēju un draudu (SVID) analīzi, nozares attīstības ieceres, sasniedzamos mērķus un prioritātes attiecībā uz zivsaimniecības ilgtspējīgu attīstību, kurai jābūt saskaņotai ar Eiropas Savienības Kopējo zivsaimniecības politiku.

RP ietver ar EZF līdzfinansējuma starpniecību realizējamo atbalsta pasākumu un to aktivitāšu kopumu, lai sasniegtu NSP izvirzītos

From 1 May, 2004, financing from the EU structural fund: Financial Instrument for Fisheries Guidance (FIFG) is available for promotion of sustainable development of the fishing sector in Latvia.

In 2006, the Rural Support Service approved project applications under the following FIFG measures and activities:

- under measure 4.8 “Balancing of fishing effort” – 26 projects,
- under measure 4.9 “Renovation of fleet and modernisation of fishing vessels” – 7 projects,
- under activity 4.10.1 “Development of processing and marketing of fishery and aquaculture products” – 20 projects,
- under activity 4.10.2 “Fishing port facilities” – 6 projects,
- under activity 4.10.3 “Aquaculture” – 2 projects,
- under activity 4.11.1 “Development of coastal fishing” – 2 projects,
- under activity 4.11.2 “Socio-economic measures” – 40 projects,
- under activity 4.11.3 “Promotion of new market outlets” – 4 projects,
- under activity 4.11.4 “Support to producer organisations” – 1 project.

Gains

- 1) Access to the single EU market increases the exports opportunities of the Latvian fish products to the EU Member States.
- 2) Application of harmonised provisions of the EU legislation in Latvia in the same way as in other EU Member States ensures equal competition opportunities.
- 3) Access to financing from the EU Financial Instrument for Fisheries Guidance ensures a successful and dynamic development if the sector’s enterprises.

Losses

- 1) Slow and prolonged process of shaping the EU fishery policy results in conditions where no new regulations are adopted instead of the cancelled ones for a long period of time and areas important for the sector are not properly governed.
- 2) The ES sets new requirements to protection of the fish stock, without always providing sufficient support funding for their implementation (observers of porpoises on fishing vessels, replacement of fishing equipment and other fishing restrictions).
- 3) Expenses incurred by owners of fishing vessels grow in relation to the additional EU requirements in the area of marine traffic security.

Expected future policy changes
From 2004 to 2006, financing from the EU structural fund: Financial Instrument for Fisheries Guidance (FIFG) was available to the fishery sector of Latvia. Starting from 1 January 2007, the financial support from the FIFG is replaced by a new financial instrument: “European Fisheries Fund” (EFF) established for promotion of sustainable development of fisheries throughout the EU.

EFF will operate for seven years, and about 125 million euro (87,8 million lats) will be granted from its budget to the development of the fishery sector in Latvia. In order for Latvian fishery sector to be able to use this funding, it has to raise co-financing from Latvian national budget, which according to preliminary estimates would amount to 39,7 million euro (27,9 million lats) in this period of seven years. The majority of projects implemented with the assistance from this financial instrument would also have to provide private co-financing from the project implementers.

In order for an EU Member State to receive EFF financing for promotion of fishery development in the new programming period 2007–2013, it has to develop several planning documents. One of them is a vision on the development of the sector within the following seven years, i.e. a strategy plan for the fisheries sector (NSP) has to be drafted. Attainment of the sectoral development objectives set in the NSP has to be detailed out in the level planning document “Operational programme (OP) for implementation of the EFF support in Latvia 2007–2013”.

The NSP includes a general background description of the sector, an analysis of the strengths, weaknesses, opportunities and threats (SWOT) of the sector, sectoral development ideas, achievable objectives and priorities as to the sustainable development of fisheries, which have to be compliant with the common fishery policies of the EU.

The OP includes a set of support measures and activities to be implemented using the EFF co-financing aimed at attainment of the objectives

mērķus. RP atspoguļo izvēlēto EZF prioritāro atbalsta virzienu aprakstu, pamatojumu to ieviešanas nepieciešamībai, atbalsta pretendentu katra EZD pasākuma vai tā aktivitātes ietvaros, vispārīgus atbalsta piešķiršanas nosacījumus un ierobežojumus, kā arī rezultatīvos rādītājus, kuri jāsasniež EZF finanšu līdzekļu ieguldījuma rezultātā nozarē kopumā.

set in the NSP. The OP contains a description of the selected EFF priority support areas, justification for their implementation, aid applicants within the framework of each EFF measure or its activity, general provisions for support eligibility and restrictions as well as performance indicators to be attained as a result of financial investment from the EFF in the sector as a whole.

Galvenie normatīvie akti Main legal enactments

Zvejniecībā

10.01.2006. MK noteikumi Nr. 31 „Makšķerēšanas noteikumi”.
09.05.2006. MK noteikumi Nr. 375 „Grozījumi MK 14.10.2003. noteikumos Nr. 574 „Licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas kārtība”.

30.05.2006. MK noteikumi Nr. 442 „Grozījumi MK 08.05.2001. noteikumos Nr. 188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība”.

Zivju produkcijas ražošanā un tirdzniecībā

21.11.2006. MK noteikumi Nr. 952 „Grozījumi MK kabineta 2001. gada 27. februāra noteikumos Nr. 85 „Noteikumi par zivju kraušanas kontroli un zivju tirdzniecības un transporta objektu, noliktavu un ražošanas telpu pārbaudi”.

Zvejniecībā

Padomes Regula (EK) Nr. 1966/2006 (2006. gada 21. decembris) par zvejas darbību elektronisku reģistrēšanu un ziņošanu un par attālas uzrādes līdzekļiem.

Padomes Regula (EK) Nr. 1941/2006 (2006. gada 11. decembris), ar ko 2007. gadam nosaka zvejas iespējas un ar tām saistītus nosacījumus konkrētiem zivju krājumiem un zivju krājumu grupām, kas piemērojami Baltijas jūrā.

Galvenie normatīvie akti, kas regulē zivsaimniecības nozari atbalsta jomā

Padomes Regula (EK) Nr. 1198/2006 (2006. gada 27. jūlijs) par Eiropas Zivsaimniecības fondu.

Zivju produkcijas ražošana un tirdzniecība

Komisijas Regula (EK) Nr. 2037/2006 (2006. gada 21. decembris), ar ko nosaka standarta vērtības, kas izmantojamas, aprēķinot finansiālo kompensāciju un ar to saistīto avansu par zvejniecības produktiem, kuri izņemti no tirgus 2007. zvejas gadā.

Komisijas Regula (EK) Nr. 2036/2006 (2006. gada 21. decembris), ar ko nosaka privātās uzglabāšanas atbalsta summu atsevišķiem zvejniecības produktiem 2007. zvejas gadā.

Komisijas Regula (EK) Nr. 2035/2006 (2006. gada 21. decembris), ar ko nosaka pārejošās uzglabāšanas atbalsta summu un vienotas likmes atbalsta summu 2007. zvejas gadam par atsevišķiem zvejniecības produktiem.

Komisijas Regula (EK) Nr. 2034/2006 (2006. gada 21. decembris), ar ko nosaka dažu zvejniecības produktu salīdzināmās cenas 2007. zvejas gadam.

Komisijas Regula (EK) Nr. 2033/2006 (2006. gada 21. decembris), ar ko 2007. zvejas gadam nosaka Kopienas pārdošanas cenas Padomes Regulas (EK) Nr. 104/2000 II pielikumā uzskaitītajiem zvejniecības produktiem.

Komisijas Regula (EK) Nr. 2032/2006 (2006. gada 21. decembris), ar ko 2007. zvejas gadam nosaka Kopienas izņemšanas un pārdošanas cenas Padomes Regulas (EK) Nr. 104/2000 I pielikumā uzskaitītajiem zvejniecības produktiem.

Padomes Regula (EK) Nr. 1969/2006 (2006. gada 19. decembris), ar ko atbilstoši Regulai (EK) Nr. 104/2000 nosaka orientējošās cenas un Kopienas ražotāju cenas dažiem zvejniecības produktiem 2007. zvejas gadam.

Padomes Regula (EK) Nr. 1723/2006 (2006. gada 20. novembris), ar ko Regulu (EK) Nr. 379/2004 groza attiecībā uz tarifu kvotu apjoma palielinājumu dažiem zvejniecības produktiem 2006. gadam (Dokuments attiecas uz EEZ).

In fishing

10.01.2006. CoM regulations No. 31 “Regulations on Angling”.

09.05.2006. CoM regulations No. 375 “Amendments to CoM 14.10.2003 regulations No.574 “Procedure for licensed amateur fishing-angling”.

30.05.2006 CoM regulations No. 442 “Amendments to CoM 08.05.2001 regulations No.188 “Procedure to determine and compensate damage caused to fish resources as a result of business activity”.

In production and marketing of fish products

21.11.2006 CoM regulations No. 952 “Amendments to CoM 27 February 2001 regulations No. 85 “Regulations on fish loading control and checks of fish trading and transport facilities, warehoused and production premises”.

In fishing

Council Regulation (EC) No 1966/2006 of 21 December 2006 on electronic recording and reporting of fishing activities and on means of remote sensing.

Council Regulation (EC) No 1941/2006 of 11 December 2006 fixes the fishing opportunities and associated conditions for certain fish stocks applicable in the Baltic Sea for 2007.

The main legislation documents of the EU governing the fisheries sector in the area of the EU support policy are as follows:

Council Regulation (EC) No 1198/2006 of 27 July 2006 on the European Fisheries Fund.

Production and trading of fish products

Commission Regulation (EC) No 2037/2006 of 21 December 2006 fixing the standard values to be used in calculating the financial compensation and the advance pertaining thereto in respect of fishery products withdrawn from the market during the 2007 fishing year.

Commission Regulation (EC) No 2036/2006 of 21 December 2006 fixing the amount of private storage aid for certain fishery products in the 2007 fishing year.

Commission Regulation (EC) No 2035/2006 of 21 December 2006 fixing the amount of the carry-over aid and the flat-rate aid for certain fishery products for the 2007 fishing year.

Commission Regulation (EC) No 2034/2006 of 21 December 2006 fixing the reference prices for certain fishery products for the 2007 fishing year.

Commission Regulation (EC) No 2033/2006 of 21 December 2006 fixing the Community selling prices for the fishery products listed in Annex II to Council Regulation (EC) No 104/2000 for the 2007 fishing year.

Commission Regulation (EC) No 2032/2006 of 21 December 2006 fixing the Community withdrawal and selling prices for the fishery products listed in Annex I to Council Regulation (EC) No 104/2000 for the 2007 fishing year.

Council Regulation (EC) No 1969/2006 of 19 December 2006 fixing for the 2007 fishing year the guide prices and Community producer prices for certain fishery products pursuant to Regulation (EC) No 104/2000.

Council Regulation (EC) No 1723/2006 of 20 November 2006 amending Regulation (EC) No 379/2004 as regards the increase of the volumes of tariff quotas for certain fishery products for the year 2006 (Text with EEA relevance).

LAUKSAIMNIECĪBAS UN LAUKU ATTĪSTĪBAS POLITIKAS
IZSTRĀDES UN ĪSTENOŠANAS INSTITŪCIJAS LATVIJĀ
INSTITUTIONS FORMING AND IMPLEMENTING
AGRICULTURAL AND RURAL DEVELOPMENT POLICY

9. Lauksaimniecības un lauku attīstības politikas izstrādes un īstenošanas institūcijas

Institutions Forming and Implementing Agricultural and Rural Development Policy

Zemkopības ministrija (ZM) ir galvenā valsts pārvaldes iestāde lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē. Ministrijas galvenās funkcijas ir izstrādāt lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības politiku, organizēt un koordinēt tās īstenošanu. www.zm.gov.lv.

Par Zemkopības ministrijas darbu kopumā atbild ministrs un ZM struktūrvienības ir departamenti, to nodalījumi un patstāvīgi nodalījumi, kas ir pakļautas valsts sekretāram vai viņa vietniekam saskaņā ar valsts sekretāra noteikto funkciju sadalījumu.

Ministrijas struktūra:

- ministrs,
- valsts sekretāre,
- valsts sekretāres vietnieki,
- departamenti,
- nodalījumi.

Lauku atbalsta dienests (LAD) – <http://www.lad.gov.lv>

Zemkopības ministrijas padotībā esošā tiešās pārvaldes iestāde, kas atbild par vienotu valsts atbalsta un Eiropas Savienības atbalsta politikas realizāciju valstī, uzrauga normatīvo aktu ieviešanu lauksaimniecības jomā un pilda citas ar lauksaimniecības un lauku atbalsta politikas realizāciju saistītas funkcijas.

SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC) – <http://www.llkc.lv>

LLKC piedāvā šādus pakalpojumus un konsultācijas:

- lauksaimniecībā,
- grāmatvedībā un likumdošanas aktos,
- ekonomikā un lauku attīstībā: biznesa plānu izstrādē ES un

valsts atbalstam,

- izdevējdarbībā,
- tālākizglītībā.

Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) – www.pvd.gov.lv

Pārtikas un veterinārais dienests ir Zemkopības ministrijas pārraudzībā esošā valsts pārvaldes iestāde, kas veic pārtikas aprites un veterinārmedicīnas nozares valsts uzraudzību un kontroli.

Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts (LVAEI) – <http://www.lvaei.lv>

Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts ir neatkarīga valsts zinātniskā bezpeļņas organizācija, kas veic pētījumus un sniedz konsultācijas par ekonomiskajiem procesiem lauksaimnieciskajā ražošanā un lauku attīstībā, lai veicinātu lauku ekonomisko un sociālo izaugsmi.

Valsts Zivsaimniecības pārvalde – <http://www.vzp.gov.lv>

Valsts zivsaimniecības pārvalde ir Zemkopības ministrijas pārraudzībā esošā civiltiesāde, kas realizē valsts politiku zivsaimniecības nozarē un pārvalda Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu, teritoriālo ūdeņu un ekonomiskās zonas ūdeņu zivju resursus.

Valsts meža dienests – <http://www.vmd.gov.lv>

Valsts meža dienests ir Zemkopības ministrijas pārraudzībā esošā valsts pārvaldes iestāde, kas atbild par meža politikas realizāciju visā Latvijas teritorijā, uzrauga normatīvo aktu ieviešanu, realizē atbalsta programmas ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanai.

Valsts aģentūra "Lauksaimniecības datu centrs" –

<http://www ldc.gov.lv>

Kopš 1997. gada Zemkopības ministrijas pārraudzībā darbojas valsts SIA "Valsts ciltsdarba informācijas datu apstrādes centrs" (VCIDAC), kas tika izveidota, lai veiktu zootehniska, veterināra un lauksaimnieciska rakstura informācijas apkopošanu, apstrādi un analīzi Latvijas Republikā ar mērķi ieviest vienotu dzīvnieku un ganāmpulku reģistru, ciltsdarba informācijas sistēmu saskaņā ar starptautiskām prasībām.

Pamatojoties uz Publisko aģentūru likumu, valsts SIA "Valsts ciltsdarba informācijas datu apstrādes centrs" mainīja juridisko statusu. Saskaņā ar Ministru kabineta 2004. gada 3. augusta noteikumiem Nr. 663 ar 2004. gada 1. novembri darbu sāk valsts aģentūra "Lauksaimniecības datu centrs", kas ir valsts SIA "Valsts ciltsdarba informācijas datu apstrādes centrs" tiesību un saistību pārņēmēja.

Valsts augu aizsardzības dienests – <http://www.vaad.gov.lv>

Zemkopības ministrijas pārraudzībā esošā valsts iestāde, kas veic valsts kontroli un uzraudzību augu aizsardzības līdzekļu, mēslošanas līdzekļu, augu un augu produktu, augu šķirņu, sēkļu un stādāmo materiālu aprites jomā, kā arī sadarbojas ar starptautiskām organizācijām un nodrošina informācijas apmaiņu ar citām valstīm par augu aizsardzības, augu karantīnas, sēkļu aprites un selekcionāra tiesību aizsardzības jautājumiem.

Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome (LOSP) –

www.losp.lv

LOSP Zemkopības ministrijā ieņem nozīmīgu lomu politisko dokumentu izstrādē, jo apvieno ievērojamu skaitu nacionālā mēroga lauksaimniecību pārstāvošas sabiedriskas organizācijas. Viens no LOSP mērķiem ir nodrošināt lauksaimniecības produkcijas ražotāju un pārstrādātāju interešu pārstāvēšanu un prasību izpildi Zemkopības ministrijā, kā arī palīdzēt organizācijām veidot sadarbību ar valsts institūcijām un ārvalstu partneriem.

The Ministry of Agriculture (MoA) is the leading public administration institution at the agricultural, forestry and fishery sector. The main functions of the ministry are development of the agricultural, forestry and fishery policy and organization and coordination of its implementation.

www.zm.gov.lv.

The minister and units and departments of the MoA, their units and the permanent unit that are subordinated to the state secretary or his/her deputy in compliance with the segregation of functions defined by the state secretary, have overall responsibility for the operation of the Ministry of Agriculture.

Structure of the Ministry:

- Minister,
- State Secretary,
- Deputy State Secretaries,
- Departments,
- Units.

Rural Support Service (RSS) – <http://www.lad.gov.lv>

The Rural Support Service is a direct management institution subordinated to the Ministry of Agriculture that is responsible for united implementation of the state aid and the European Union support policy in the country, monitors compliance with the legal enactments at the agricultural sector and fulfils other functions related to implementation of the agricultural and rural support policy.

Latvian Rural Advisory and Training Centre (LRATC) -

<http://www.llkc.lv>

The LRAC ensures services and advises regarding:

- agriculture,
- accountancy and legislation,
- economics and rural development: development of business plans for the EU and national support,
- publishing,
- continued education.

Food and Veterinary Service (FVS) www.pvd.gov.lv

The Food and Veterinary Service is a public administration institution under the subordination of the Ministry of Agriculture that ensures state monitoring and control of the food turnover and veterinary medicine sectors.

Institute of Agrarian Economy of Latvia (IAEL) <http://www.lvaei.lv>

Institute of Agrarian Economy of Latvia is an independent state scientific non-profit organization that launches researches and provides advises on the economic processes regarding agricultural production and rural development in order to promote the economic and social development of the rural area.

National Board of Fisheries - <http://www.vzp.gov.lv>

The National Board of Fisheries is a public institution under the subordination of the Ministry of Agriculture that implements the state policy at the fisheries sector and manages the internal waters of the Republic of Latvia and fish resources of the territorial and economic zone waters.

State Forest Service - <http://www.vmd.gov.lv>

The State Forest Service is a public administration institution under the subordination of the Ministry of Agriculture that is responsible for implementation of the legal enactments in the whole territory of Latvia, monitors implementation of the legal enactments and launches support programme for provision of the sustainable forestry.

State Agency "Agricultural Data Centre" - <http://www ldc.gov.lv>

Since 1997 the "State Breeding Information Data Processing Centre" Ltd (SBID-PC) was operating under the supervision of the Ministry of Agriculture, it was established for summarizing, processing and analyzing the information regarding zootechniques, veterinary and agriculture in the Republic of Latvia aimed at establishing common animal and herd register - breeding information system in compliance with international requirements.

Basing on the Law "On the Public Agencies", the "State Breeding Information Data Processing Centre" Ltd changed the legal status. In accordance with the Regulations No. 663 of the Cabinet of Ministers of 3 August 2004, the state agency "Agricultural Data Centre" started the work on 1 November 2004 and it is the legal successor of rights and liabilities of the "State Breeding Information Data Processing Centre" Ltd.

State Plant Protection Service - <http://www.vaad.gov.lv>

The State Plant Protection Service is a public institution under the subordination of the Ministry of Agriculture that performs state control and monitoring regarding the plant protection measures, fertilizing substances, turnover of plants, plant products, plant species, seeds and planting materials, as well as cooperates with the international institutions and provides exchange of information with other countries on the issues regarding plant protection, plant quarantine, seed turnover and protection of breeder rights.

Latvian Agricultural Joint Consultative Council (LAJCC) -

www.losp.lv

The LAJCC has a significant role in the Ministry of Agriculture regarding the development of the policy documents because it unites a large number of public organizations representing agriculture at the national scale. On of the purposes of the LAJCC is ensuring representation of the interests of the agricultural product producers and processors and fulfillment of their requirements at the Ministry of Agriculture, as well as to help the organizations to establish cooperation with the public institutions and foreign partners.